

197

10/10/10

147

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله الذي علمنا العلوم الدينية واللدنية * وعلمنا على الشريعة المصطفوية *
والطريقة المولوية * وكلنا بكمالات المشايخ الصافية الصوفية * وكلنا
في ميقات قلبنا بالكامات القدسية * بلا حرف ولا صوت ولا كيفية ولا كمية *
التي لا يعرف اسرارها الا هذه الطائفة العلية * فسبحان من جعل الشريعة
والطريقة * عين الحقيقة ولكن العقلاء لا يفقهون بالقوة النظرية * والبدعة
والضلال * عين العقوبة والذكال * ولكن الغفلاء لا يشعرون بغلبة كثافة
البشرية * واقوة الشهوية * هو الهادي الذي يهدي من يشاء من عباده
بهداية الانبياء * وارشاد الاولياء * الى السنة السنية * وبضل من يشاء
منهم باغواء الشياطين الجنية * والضلال الاباليس الانسية * فيصدونهم
عن السلوك الى الطريقة السوية * والمريد الذي اذا اراد يقوم هداية
فلا مضل لهم * واذا ارادهم ضلالة فلا هادي لهم * من كل البرية *
وصلى الله على سيدنا محمد الهادي بالاقوال الصادقة * والافعال الصالحة *
الى وصلة الالهية * وشهود الاحدية * وعلى آله واصحابه الذين تابعوه
متابعة كاملة بعلوم الهمة * وخلص النية (اما بعد) حمد الله المتعالي
والصلاة على نبيه * بكتاب شريفك تصنيفه باعث وبإدى * وبوجوه
لطيفه نك تأليفه علة غاي اولدركه بوقير مولوى * اعني شيخ رسوخ الدين

اسماعيل بن احمد الانقروى * ثبت الله قدمه على الشريعة النبوية * والطريقة
المولوية * اول وقتده كه ارشاد فقرا واحبياله مأمورا ولدم * والمأمورا معذور
موجبجه حسب المقدور آنك ارشاد وتريه سنه جل همم مصروف ومحصور
قيلدم * كوردم كه اكثر هيمتا زده وشكل وصوره زده اولان فقرا * اول سلطان
الاوليا * وبرهان الاصفيا * وعنوان الانقيا * اعني مولانا ومولى العارفين
حضرتك ينك * ذاهب اولدغي طريقة عليه به مخالف كشمس وطريقة
مولويه * آني زعم ايتش * هر برى اول حضرتك كلمات قدسيه سبيله
مشرب * ومذهبلر نه حجت قلوب ورطة اباحت ايتش * كيمسي تبديل
شكل لاجل اكل ايتش * ونعمت سلوك كن * ولذة صعلوك كن بي بهره فالمش
وبعضيسي دخی علم ومعرفت دن شجر بلاغ ككي خالي اولوب شريعت
وطريقة بلامش * وآداب واركان ندر طويه مش وبعضيلر دخی اگر چه بود كر
اولسان صفتلر دن ترقى ايدوب علم ومعرفت تحصيل قيلش وآداب شريعت
وطريقة من وجه واقف اولش * لكن نفس وشيطان توحيد افعال
بوزندن واوليانك وحدت امير اولان سوزندن * آنلره رخصت بولوب *
آنلري چاه اباحت والحاده صالش * وبوجه نك ميا تده بر كروه برشكوه
دخی واركه بود كرا اولسان صفتلر دن معرا * وبوتقر رقلان حاللر دن مبرادر *
عقیده لری پال ودرولری نور علم ومعرفته ناسال * فقر وقناعتله متخلق
وعبادت ورياضتله متحقق اولمشلر * وانيسا واوليانك بيوردغي بلا تاويل
على مقتضى النفس اختيار قيلش * اما بوضفك دخی بعضيسي مراتب *
سلوك كن * ومشارب صعلوك كن * ودقايق طريقت وحقيقت دن
وحقايق علم ومعرفت دن بي خبر فالمشلر * همان اول حضرتك مشنوى
شريفده بيوردغي نظمك ظاهرينه * وبر مقدار دروتنه فرجه
بولمشلر * پس حضرت على كرم الله وجهه بيوردقلى كلام اوزره كه *
(لا خير في الصمت عن العلم كما لا خير في الكلام عن الجهل) دري بو خصوصده
بيلد يكم علم دن صامت اولمغي خير كوردم * وبوتلر بو ورطه لردن خبر
وبرمكي مروت * وقتوة بولدم

نظم

چو بينم بيش نايينسا كه چاهست * اگر خاموش بنشينم كاهست
(نثر) بر كراهه راه كو سترمك افضل عبادت در (كما قال رسول الله صلى الله عليه

وسلم من یرد باطلا الی حق و ضالا الی هدی کان عمله کعباده اربعین سنة) و برکسه
 برپول بیلزه بول کوسترسه * و اولدخی آنک ارشاد بیه مهتدی اولسه *
 اول مرشده اکل دولت و اشمل سعادتدر * (کما قال رسول الله صلی الله علیه
 وسلم لعلی رضی الله عنه حین بعثه الی الین لأن یردی الله بک رجلا واحدا خیر
 لک مما تطلع علیه الشمس و تغرب) و اول عامل اولان و هدایت بولان * کسه نک
 ثواب و فضیلتی مقداری مرشد اولمه اجر و فضیلت وارد * (کما قال علیه السلام
 من دعا الی هدی کان له من الاجر مثل اجر من اتبعه و من دعا الی ضلالة کان
 علیه من الاثم مثل اثم من اتبعه) با خصوصکه دینک عمادی (الدین النصیحة)
 فواستجب عباد الله نصیحت ایتکدر و اگر سوز طوعت لرسه (و جادلهم
 بالتی هی احسن) مقتضای سنجه خصلت حسنه ایلست مجادله به کتکدر
 زیرا بواست ایچزه بر طائفه علیه وارد که انلرک صفت سنیه سی الی یوم القیام
 بوشوال اوزره اوله و قیل و قال و جنک و جلالری اعزاز دین و اعلائی طریق
 مبین ایچون اوله (کما قال علیه السلام لا تزال طائفة من امتی یقاتلون علی الحق
 ظاهرین الی یوم القیامة) معنای شریفی بنم استمدن بر طائفه زائل اولمز لر اوله
 طائفه که حق اوزره مجادله و مقاتله ایدر لر غالب اولد قلدی حالدۀ تا قیامته دلک
 (قال بعض الشراح المراد هم العلماء الامرون بالمعروف والنهایون عن المنکر
 فتکون مقاتلتهم معنویة) بعض شراح دیر لکه بو طائفه دن مراد امر معروف
 ونهی منکر ایلین علمادر * پس بولرک بو تقدیر چه مقاتله لر معنوی اولور
 و عباد اللهی راه صلاح و سدداده ارشاد ایلر لیه هر بری مجاهد فی سبیل الله
 مرتبه سن بولور فی الحقیقه شریعت و طریقت میداتدن بوصفتلوشن جعان
 و دلاوران الی انقراض الدوران خالی اولیوب راه حقه مبطل اولنلری و کلام
 خداورسولی و کفتمار مشایخ خولی زینغ و ضلال اوزره تاویل ایدنلری نفی
 ونهی ایدر لر سوز طوعت لر سه سمعت مجادله و منازعه به کیدر لر علم رسولی اصحاب
 کرام و مشایخ عظام ذاهب اولد یغی اوزره آنلره تقریر و تعلیم قیلور لر و بومعنا به
 مناسب بو حدیث شریف وارد اولمشدر که ابراهیم بن عبد الرحمن العذری
 روایت ایدر لر مصابحه وارد اولد یغی اوزره حضرت صلی الله علیه وسلم
 بیورمشدر که (یحمل هذا العلم من کل خلف عدوله یتقون عنه تحریف الغالبین
 و انتحال المبطلین و تاویل الجاهلین) شراح مصابحن مفاہیح صاحبی
 بو حدیثک شرحنده دیر که یحمل ای یحفظ هذا العلم الذی صدر عن رسول الله

(ای یاخذ و یقوم باحیائه و تعلیمه من کل خلف عدوله) یعنی رسول الله من
 صادر اولان علمی اخذ ایلر و حفظ ایلر هر خلفدن زیاده عادل اولان کسه لر (خلف)
 فتح لامله شول رجل صالحه دیر لکه بر آخر رجل صالحه ذکره کله و آنک مقامنه
 قائم اوله * پس علم رسولی مشایخ عدول بری برندن اخذ و حامل اولور لر و آندن
 غالب لک اول علمدن تحریف و تزئیف ایتلر یغی نفی قیلور لر (غالی) اسم فاعلدر
 غالی بولودن حددن تجاوز اید یغی و محدود اولان امر دیندن طشره کیند یغی
 دیکدر (انتحال) برکسه نک قولی و یا شعری کند و بیه اسناد و اتساب ایتکه دیر لر
 (تقدیر المعنی ان المبطلین اذا انتحلوا من علمنا لیستدلو به علی باطلهم او اعتری
 الی علمنا مالم یکن منه یتقون العلماء و المشایخ عن هذا العلم قول المبطلین
 و تاویل الجاهلین و ینزهونه عما ینتقله و ینسبون للناس بطلان تلك التأویلات
 و ینعونه عن قبولها) یعنی تحقیق بطل اولنلر یغی بزم علمزدن کند و لر اسناد
 ایلسه لر باطل اولان عملاری اوزره استدلال ایلدن او توری و یا خود علمزدن
 اولمیان شیئی علمزه نسبت قیلسه لر خلف اولان علماء و مشایخ بو علمدن انلرک قولی
 و جاهل لک تاویلات باطله سنی نفی ایدر لر و ناسه اول تاویل باطله نک فساد فی
 بیان لیدوب آنی قبولدن منع ایدر لر * پس بومقدمه معلوم اولد یسه بو حدیثلر ده
 ذکر اولنسان طائفه نک مرتبه لر ییان و عیانه کلد یسه بو فقیردخی طریقه مزده
 جوق کسه بی تاویل باطله به مائل کوردم و نیجه سن دخی مقدمه ماذ کراولنسان
 اوزره مراتب سلو کدن و آداب طریقتدن وار کان ولایتدن غافل و عاقل
 بولدم اگر چه صحبتمزده اولان یاران و اخوانه اسانله بومرتبه لری سوبلردم
 و آنلره احوال و مراتب سلوکی تعلیم و تقریر ایلردم و اکثری آداب طریقه و اسرار
 وار کان حقیقه مطلع اولمش و شعور بولمشلردی آنلره و اول مرتبه ده اولنلره علم
 طریقتی سوبلکه بو علمده کتاب تألیف ایلکه من وجه حاجت بوغیدی و لکن
 آداب سلوکی بیلمینه و یرد نصکره کاشه آداب سلوکی آسان اولسون ایچون
 و طریقه مزده اولان ایین وار کان و آداب و افعال و احوال بیجان سنت رسول
 و سلفده یکن مشایخ خوله مطابق اولمش عیان و بیانه کلمسی ایچون بو طریقه
 طاعن اولنلره و اهلنه مبتدع دینلره حجت و برهان اولسون ایچون بو کتاب
 مستطابک تألیفنه و بویجوعه بر صوابک تصنیفنه شروع قلندی و آیات و احادیث
 رسولله و کلمات مشایخ خوله بنا اولندی تا بویکابی مطالعه ایدنلر لیه لکه
 طریقه مزله حال و افعالی آیت و حدیثدن و آثار و اخبار مشایخن مأخوذدر

زیرا برکنه نه که سالوکی و طریق آیات قرآن و سنت حبیب کون و مکان
و قول مشایخ عالیشان اوزره اولیه و طریق مستقیم راه سقیمدن فرق قلمیه آنک
سالوکی طرق شیطانی اوزره اولور و کندی دخی آخر الامر اضلال ناسده
شیطنت مرتبه سن بولور و آنلره حشر اولور و قربت الهیه و وصلت ربانیه دن
محروم قالور (نظم) خلاف پیغمبر کسی ره کزید * که هرگز منزل نخواهد رسید *
درین راه جز مر ددای نرفت * کم آن شده دنبال رای نرفت (نثر) حضرت
پیغمبر من علیه السلام کندی طریق قویمن خط مستقیمه تشبیه پیوروب و سائر
طریق سقیمی طرق شیطانی و پیور مشرکتیم ابن مسعود حضرت تری روایت
ایدر لکه (خط انبار رسول الله خطا غلط خط خطوط با عن میانه و شماله و قال هذه
سبل الشیطان علی کل سبیل منها شیطان بدعو الیه ثم قرأ هذه الآية ان هذا
صراطی مستقیم فاتبعوه ولا تتبعوا السبل فتفرق بکم عن سبیله) معنای
شریفی ابن مسعود روایت ایدر لکه رسول صلی الله علیه و سلم بزم ایچون بر خط
مستقیم چکدی مثلا اوزره ده کی خط کبی اندنصکره اول خط مستقیم صاغندن
و صواندن بر نیجه خط لردخی چکدی مثلا اوزره ده کی خطک اطرافنده اولان
خطوط کبی اندنصکره پیور دیکه اول عین و یسارده اولان خطوط سبل شیطانیدر
هر برول اوزره بر شیطان او نور مشر و اول کندی یولنه دعوت ایدر بو خاق
(کما قال الله تعالی فما اغویتني لا قعدن لهم صراطک المستقیم) یعنی شیطان
مردود اولدقدنصکره قسم ایدوب دیدیکه یاربی سن بنی اغوا ایلدیکک حقیچون
ویا خود سن بنی اغوا ایلدیکک سبیل الیه بن او نور بزم بنی آدمک اضلالی ایچون
سنک صراط مستقیم کده و اندنصکره حضرت بو آیتی قراوت ایلدیلر که (ان هذا
صراطی مستقیم) در یعنی شو خط مستقیم بنم صراط مد مستقیم اولد یعنی حالد
وارل حضرت تک طریق طریق توخیمد و صراط محبت و دیدر نیکیم مولانا
حضرت تری پیور لر (نظم) عشقت طریق پیغمبر ما * ما تابع عشقم و عشق
رهبر ما (نثر) پس من تابع اولان ای امم بنم طریق یقه و اول سبیل متفرقه به تابع
اولان که سزی حق یولندن تبعید و تفریق ایلر طریق مستقیم و صراط قویم اولدر که
سالان انده کراه اولیه وانی ترک ایلین حقه یول بولیه افراط و تفریطدن بری
و تعطیل و تشبیهدن و جبر و قدردن عاری اوله احوال و افعال و احوالده و اعتقادده
وصفات و اخلاقده وسط و اعتدال اوزره اوله آنکچون اکثر مشایخ (الیین
و الشمال مصله) و الحاذة الوسط خیر) دیشلر و یویتی بومعنا به مناسب خوب

اد اقبیلش (نظم) پیچ وجه ممکن میل جانب افراط * زقیدر بقه تفریط نیز باش
رها * که اختیار وسط راست در جمیع امور * بدان دایل که خیر الامور اوسطها
(نثر) و حضرت پیر یزک و دنیا و آخرتده دستگیر منزله دخی طریق منبری
مادامکه حالت وجد و جذبه ظهور قیلدجه طریق اعتدالدر نیکیم مشنوده
پیور لر (مثنوی) در خیر خیر الامور اوسطها * نافع امدز اعتدال اخلاطها
* کربکی خلطی فزون شد از عرض * در تن مردم پدید اید مرض * پس قادر
اولدجه طوغری یولدن ششمه دن و طریق حقندن دوشمده بغایت حذر اوزره
اولق کرک زیر طریق انبیا و اولیا آخرتده اولان صراطی مذکر در تهمیم
بومعنا به مناسب فخر الدین الرازی صراط مستقیمک تفسیرنده دیر که (و انما قال
الله صراطا ولم یقل سبیلا لیکون لفظ الصراط مذکرا صراط جهنم فیکون
الانسان علی مرتید خوف و خشية من مراقبة القدم) یعنی نیچون حق تعالی
صراط المستقیم دیدی سبیل المستقیم دیدی تا کیم لفظ صراط جهنمی اکدی بر یچی
اوله پس انسان بودنیاده اولان صراطده آفاق طیر نمشدن زیاده خوف
و خشیت اوزره اوله و اکثر محققین دخی دیشلر در که صراط ایکی در بری دنیوی
و بری اخروی دنیوی اولان صراط شرع نبوی و طرق اولیادن طریق مولوی کبی
و اخروی اولان صراط احادیثله ثابتدر که جهنم اوزرینه قور یله قیلدن اینجه
و قیلدن کسکن اولوب خلق عالم اول جانبه سور یله کاروی عن ابن مسعود
رضی الله عنه قال علیه السلام یوضع الصراط علی سوا جهنم مثل حد السیف
المرفف و من الناس من یر کالبرق الخاطف و منهم من یر کالریح العاصف
و منهم من یر کالطیر و منهم من یر کالفرس و منهم من یشی علی رجلین ثم یكون
آخرهم رجال قد تلفح و جوههم النار) معنای شریفی حضرت پیور لر که جهنم
اوزره بل صراط وضع اولنه قیل کسکن کی کبی اوله و اینجه اوله ناسدن بعضی
برق خاطف کبی و بعضی ریح عاصف کبی کیچه و برکروه دخی مرغان برنده
کبی اوچه بر فرقه اسبان دونده و بر زمزه پیماد کان رونده کبی اوله لر و بر جماعت
افسان و خیزان و بر ملت سر اسبه و حیران قاله لر نار جهنم یوزرینه طوقوب
بانه لر * پس صراط انبیا و اولیا آخرتده اولان صراطک منسب لدر نفس جهنمک
اوزرینه قور لشد در آنک رونده لری نیجه مختلف ایسه یونک دونده لری دخی
اوله او لشد بر قوم قوه عشق و محبت ایلر برق تابنده کبی کچر لر و برکروه جناحین
علم و عمل طیر و برنده کبی او بر لر برکروه سو یا سالما غانما مشی ایدر لر و بر فرقه

دخی مکه علی وجه افتخار و خیزان کیدر پس ای اخی تعقل ایله دائما پوزی
اوزره دوشوب هزار برده زخم بین کسه ایله سویا سالما بلا سقوط کیدن کسه
برابر میدر کما قال الله تعالی (اقن عشی مکه علی وجه اهدی امن عشی سویا
علی صراط مستقیم) یعنی شول کسه که پوزی اوزره مکه اولدینی حالده پوزر اول
کسه میدر اهدی پوخسه طریق مستقیمه سویا سالما پوزرین کسه میدر
معلومدر که اهدی واصوب سویا سالما پوزرین کسه در یومثالدر مشر که
موحده و مؤمنله ملحد و صالحه طالحه و موافقه منافقه که بونلرک بریسی
ضدیه برابر کادر حضرت مولانا مشنویده بویکی فرقه بی اشتراک استره تشبیه
ایدوب پیورر (مثنوی) گفت استر باشترای خوش رفیق * در فزاز و شیب
و در راه دقیق * توبیایی در سر و خوش میروی * من همی افتم بسر در چون
غوی * گفت چشم من ز نور روشن ترست * بعد ازان هم از بلندی ناظر ترست *
هر قدم من از سر بینش نهم * از غمور و افتادن وار هم * تونه بینی پیش
خودیک دوسه کام * دانه بینی و نه بینی رنج دام (نثر) پس سالکه لازم ولازیدر که
هوش دردم نظر در قدم فحواسی اوزره طریق حقه علی بصیره کیده و اعوجاج
و انحرافدن و سقوط و مذلت و انعطافدن حذر لیده بوبولده و رطبات کثیره
وارد و عقبات عسیره چو قدر واسوه رفیق و قطاع طریقه نهایت یوقدره
باریک و طریق تنگ و تاریک راه اولیاد رسالت کر کدر که اولاشمع شریعتی اله اله
اندنصکره بوبوله سفر قیلله حتی مقصود بالذات اولان حقیقتی بوله حضرت مولانا
بشخی جلدک دیباچه سنده شریعت و طریقت و حقیقتی تمثیل ایدوب پیورر که
ای سالک یلکل و آگاه اولغله که شریعت شمع کبی در که سالکه انک علی راه حق
کوستر و مع هذا شمع شریعتی اله کتوره سن و طریقت حقه کتیه سن
وانکله عمل ایتمه سن مقصود بالذات اولان حقیقت اله کبر من و سالک کنج وصاتی
بواز چونکیم شمع شریعتی اله اله وانکله عمل قیلوب بوله کیره سن بوروشه طریقت
دیر چونکیم نوافلی و فرائضی ادا ایتمکله قرب الهی بوله سن و کندی بالکلمه فانی
اوله سن آکه حقیقت تسمیه ایدر بر مثال آخر دخی ضرب ایدوب پیورر که علم
شریعت کیمیا علی کیدر که انی یا بر استاددن و یا بر کابدن او کر نه سن و طریقت
اول علمی کابده مسطور اولدینی و استاددن صدور قیلدینی اوزره استعمال
ایله کدر و حقیقت بوعمل نصکره مس زرا و لسی کبی و مس اکدن خلاص
بواسی کیدر بر مثال آخر دخی پیورر که شریعت علم طبی او کر نک کیدر

و طریقت اول علم مقتضای نسخه پر هیز ایدوب ادویه و اشربه بی علی قانون الطب
استعمال قیلک کیدر و حقیقت بود و اردنصکره مریضک صحت و شفا بولسی
کیدر پس معلوم اولدیکه شریعت و طریقت اولان کسه حقایق اشیا بی یلر و روی حقیقتی
اله کبر من و شریعت و طریقت اولان کسه حقایق اشیا بی یلر و روی حقیقتی
کورم زاکر عارف و موحد دخی کتیه نه فائده و بر من زیر اثر یعت و طریقت
حق تعالی انک اسم عداینک مظهر پیر و اسم هدایتنک تجلیسی و پرتویدر پس
عارف مطیع اولدر که آینه شریعت و طریقتده حقل صفت عداینک و اسم
هدایتنک تجلیسن کوره واکا پوزدن اطاعت و انقیاد قبله اول کسه لکه
بوتجلی بی کورمدیلر و بوسره ایزمدیلر انلر شریعت و طریقتی حقیقتدن غیری
قیاس ایلدیلر و سوزلر بی عامیانه و اعیانه سویا ایلدیلر پس کر کدر که ای اخ
کشتی شریعتی الدن قومیه سن تا بحر ضلالت و معصیته غرق اولیه سن صقن
ملاحان طریقتده مخالف کتیه سن تا کرباب اباحت و الحاحده گرفتار قایمه سن
(کامل النبی شریعتده و قال مثل شریعتی کمل سفینه نوح من تمسک بها نجا
ومن تخلف عنها غرق) یعنی بنم شریعتک صفت عجیبه الشانی سفینه نوح کیدر
شریعتک تسک ایلین من ضلالت و اباحت بحر ندن نجات بولدی و طوفان معاصی
و مناهیدن خلاص اولدی و شول کسه که شریعتدن تخلف ایلدی کتیه ان
وار طوفان هلاک و بواره مستغرق اولدی اگر بعض ملحد مشرب اولنلره بوطا طره
خطور ایلر سه که بحر حقیقتده بر در که بحر وحدتدر پس غرق اولدینم ز عاقبت
بحر وحدت و ایچق هر نه پوزدن اولور سه اولسون فتم الاستغراق و حبذا الوصال
والاعتناق جواب شافی بودر که نعم ذات احدیت شرکت قبول ایتم بر بحر اعظم
کیدر و امواج اسماء متقابل و صفات متضاده ایله جوش و خروش
ایدیچیدر اسماء لطیفه و جمالیه سی (هذا عذب فرات) قوانین سیرنی مظهر در
وصفات قهریه و جلالیه سی (هذا ملح اجاج) آیتنک حقیقتن مشعردرا کرچه
بویکی نوع امواج بر در یادن حاصل اولور و بری بریسه متصل و ملتی کور نور
اکن (بینهم بارزخ لا یغیان) مقتضای نسخه میانلرنده معنا بر جاز حصین
واردر که طرفینک امواجنی بر بره جمع ایلمکه قومن تکیم حضرت بومعنائی
مثنویده قی کوزل تحقیق ایدر بر پیورر که (مثنوی) بحر تلخ و بحر شیرین در جهان
* در میان شان برزخ لا یغیان * بحر رانییش شیرین چون شکر * طعم شیرین
رنک روشن چون قر * نیم دیکر تلخ همچون زهر مار * طعم تلخ ورنک مظلم قبر وار *

هر دو بر هم می زنند از قهر و اوج * بر مثال آب دریا موج موج (نثر) محبت الهیه
و رحمت ربانیه در حایه دریای قهر و جلالت بجز اطف و بجهاله کشنده و نصرت
کننده در صیابی کبید و هوای نفسانی و هوا جس شیطانی دریای لطف
و مهر دن بجز قهره کشنده و عاقبت مهلاک و کشنده دیور یلی کبید و (نصرت
بالصبا و اهلاک قوم عاد بالدیور) حدیثک معنای حقیقیسی و خوای باطنیسی
بود که صیای رحمت حقه منصور اولوب قهر خدا طرفندن خلاص اولدم
و قوم عاد دیور هوای نفسله اهلاک اولندی پس حضرت مولانا بومعنایه
اشارت ایدوب بیورر که (منوی) مهر تلخا نرا بشیرین می کشد * زانکه اصل
مهر هابا شد * قهر شیرین را به تلخی می برد * تلخ باشیرین کجا اندر خورد *
تلخ و شیرین زین نظر ناید بدید * از در بجه عاقبت را ندید * چشم آخر بین تواند
دید راست * چشم آخر بین غرورست و خطاست (نثر) بعض کسه لک کشتی
و جودی با هدایه دریای اطف طرفنه و سر منزل رضا جانبیه بر خوشبخت
استقامتله روان اولوب کیدر کن دیور هوای نفسانیسی وزان اولدیغی کی رئیس
روحي تدبیر و تدارک قیاموب و در حال مستقر شریعت و طریقه فقه
ایده میوب و انده لکری عقلی ربط قیاموب دیور هوای نفسله مطاوعت ایدوب
مدبر اولور اکر با دعنایت یاری قیلر سه و اول معتمدن نایب اولر سه کرداب ضلالت
و ورطه معصیده مخذول و مقهور قالور (منوی) کشتی بی انکر آمد مرد شر *
که زیاد کردند ارد او حذر * لکری عقل است عاقل امان * لکری در پوزه کن
از عاقلان (نثر) عاقلردن لکری در پوزه ایتمک معنای انردن عقل و یکاستی
و ادب و فراستی تعلم ایتمک و رواند کتدیکی اوزره شریعت و طریقه کتکدر و راه
حق شیب و فرازی و محل ضرر و احتراز بی طویقه در و کلام انبیا و اولیایه وزنده
اولان عرفا و صلایه علی کل حال اویقه در تاسندخی عاقل و عارف اوله سن
و طوفان ضلالت و بااحتدن رها بوله سن و معصیت و اساءتدن خلاص اولغه
چاره یار مرشد آغزندن و با بوعلمده اولان بر کابل معنای نغزندن علم سلوکی
اوکر کله اولور اندنصکره مرتبه صلاح و سداد و فتح و کشاده بول بولر بوفنده
حضرت مشنودن زیاده صوابتر بر کاب مستطاب دخی اولر بر کسه علم
سلوکه بوکاماتند و مثل بولر پس مولوینت سلوکی مشنوی اوزره موقتیدر و معانی
منوی حضرت قرآن و احادیث رسول ملک منان اوزره مبتدیر تکیه
حضرت مولانا بومعنایه اشارت ایدوب بیورر (نظم) من بنده قرآنم

اگر جان دارم * من خال ره محمد مختارم (نثر) اکثر ناس قیاس ایدر که طریق
مولوی شرع نبودن خارج اوله و قهر امتدع و آیین وارکان بدعت و ضلالت اوله
نعوذ بالله من ظن السوء الی اهل الله سوء ظنه سبب اکثریاش کل فقراده اولان
بی ادبیدن حاصل اولور اما بعضک اساءتی ایه کله تمت روا اولر و انلرک
ضلالتندن بوطریقه طریق بدعت و ضلالت اولسی لازم کلمز پس کله انکار
ایتمک شقاوتی موزن اولور و نعوذ بالله تکیه کله اقرار حقایق مشعر اولدیغی
کبی حضرت مولانا بومعنایه مناسب بیورر (منوی) حق شب قدر است
در شب سمان * تا کند جهان هر شبی را امتحان * فی همه شبها بود قدرای جوان *
فی همه شبها بود خالی از آن * در میان دلق پوشان یک فقیر * امضای کن آنکه
حقست آن یکیر * آنکه گوید جمله حقست است * و آنکه گوید جمله باطل
اوشقیست * مؤمن کیس میز کو که تا * باز داند حیز کافر از قضا (نثر) نیجه انکار
اولنور بر طریقه که انک اول شرطی ماسوی اللهم دن قلبی تطهیر ایتمک اوله
واوسطی محبة الله و معرفة الله قلینک استغراقی اوله و آخری بالکلیه فتنای الله
و بقا بالله مرتبه سی اوله شرع نبوده نیجه انواع مذاهیک اهل یوانور سه طریق
مولویده دخی اصناف مشاریک صاحبی بولنور پس فی زماننا حضرت مشنودن
ماعد ابر میزان معنوی دخی لازم اولدی که قرآن و حدیث و مشنودن مأخوذ اوله
و آیات و اخبار و کفر مشایخ بکار و کلام حضرت خداوند کارله طوله و هر کسک
مرتبه و مقداری و محقق و مبطل بد کرداری و بوطریقه ارکان و آداب و امیرانی
و سقطات و ورطات ناهمواری تعریف و تمیز قیله حتی یاران صفا و اخوان
با وفا آداب و ارکانک جمیع عامت اولدیغنه و طریقت مشایخ سلفه اوید یغنه
مطلع اوله پس تسبیح لایطالبین و تیسیر السالکین اقسام ثلاثه و ابواب ثلاثین
و درجات مائه اوزره ترتیب و تزیین اولندی تکیه فهرسی ظهر کلبه کما ینبغی
نابت قلندی بعده بکتاب هدایت سیمیا و حقیقت نمایه (الاسماء تنزل من السماء)
نخواستجه (منهاج الفقرا) دیو عالم معنادن اسم ویرلدی امید در که الله تبارک و تعالی
ذخر آخر عزایده و نیجه کسه لک مطلقه سبیل طوغری بوله کیده (اللهم اجعله
دلیلا الی الرشاد و سبیلا الی الصلاح و السداد و حبیبا بین العباد بمحمد الهاد
و اولاده الامجاد)

*(باب اول) *

ماهیت طریق مولویه بیامده در و فقراتک اختلاف مشار بی غیاسته در

ایم الاخ الاعز والا کرم بک کل و آگاه اولغملکه اول سلطان العاشقین و برهان
العارفین منبع انوار یقین مخزن اسرار رب العالمین اعنی جلال المله والدین
مولانا مولی الواصلین حضرت تارینک طریق مبینی وارکان و آیینی تصوف در
و کند و در صافی و خلفه صافی صوفی در اولدیه که بویست شریفی بیوردر و فقرا
هر روز و شب بهماط کارنده بعد الطعام ذکر قیلوردر (نظم) ما صوفیان راهیم *
ما طبله خوارشاهیم * روز و شب تذکار اولغملکه نکتہ بودر که آگاه اولو
ای گروه مولویان بر صوفیان راه حقز و کاسه خوارشاه مطلق مرتبه کاملین
و مکملین ایرتله و بالکلیه بشر بدن و ماسوادن خلاص بولنله و ابوالوقت
و حاکم زمان اولنله صافی دینور و ابن الوقت اولنله و ماسوادن درونلین صافی
قیلنله صوفی دینور تکیم صافی ایله صوفینک تمیزنده بویستی بیوردر (منوی)
صوفی ابن الوقت باشد در مثال * لیک صافی فارغست از وقت و حال (نثر)
و بوطریق طریق صوفیه اولد یغنه بر دلیل دخی بودر که مشنویک اولنله قریب
اولان محله حسام الدین چلبی حضرت مولانا به خطابا بیوردر که (منوی)
صوفی ابن الوقت باشد ای رفیق * نیست فردا گفتن از شرط طریق * تو مکر خود
مرد صوفی نیستی * نیست را از نسیم خیز نیستی (نثر) خطاب حضرت
مولانا به در علی سبیل الاستفهام و استفهام تقریر ایچوندر پس مرد صوفی
دکلمین یا مولانا مرد صوفی سن خود پس صوفی لکن شرطی ماضی به و مستقبله
نظرا تمیوب وقتک حکمتی و بر مکر دیک اولور پس طریق یقین تصوف در
زیرا طریق تصوفک بنیانی فقر در و اساس وارکانی بذل و ایثار و ترک اختیار در
(کما قال رویم التصوف مبنی علی ثلاثة خصال التمسک بالفقر والافتقار والتحقق
بالبذل والایثار وترك الاعتراض والاختیار) فقر و افتقار و تمسک و بذل
و ایثار ایله تحقیق و ترک اعتراض و اختیار له تحقیق مولانا نک صفتی و خصالتیدر پس
طریق مولویه بی طریق صوفیه در دیکاه نعره یف طریق عشق و محبت و فقر
دیک و بولنله امثالی خصالی دخی جامع در تکیم هر روزی حضرت تارلی بیوردر
(التصوف اسم جامع لمعانی الفقر ومعانی الزهد وغيرهما مع مزید اوصاف
واضافات لا یكون الرجل بدونها صوفیا) پس تصوف عشق و محبت و زهدی
و فقر و معرفتی جامع در و بوجه نک فوقنده در (کما قال ابو العباس النہاوندی
الفقر والزهد مع شرفهما بابه التصوف) بعض مشایخ فقیر له صوفینک مابین
فرق ایتمشله اما بینهم ماده فرق عظیم وارد در تکیم ابو عبد الله خفیف فرق ایدوب

بیوردر (الصوفی من استصفاه الحق لنفسه تودد او الفقیر من استصفاه نفسه فی فقره
تقریرا) یعنی صوفی شول کسه در که آتی حق کند و نفسی ایچون اکه موده انی کریده
قیله و فقیر اول کسه در که فقرنده نفسی استصفایده تقریر بالله و صوفی به صوفی
دینمسنده و صوفی لکه تسمیه قیلنمسنده بر قاج وجه وارد در صوفی به آنکچون
صوفی دینلدی که درونی غل و غشیدن و قلبی ماسوی و تشویشدن پالک و صافی
ایلدی و بوحیدینک معنای اوزره عمل قیلدی ته کیم انس حضرت تارلی رسول
علیه السلام دن روایت بیوردر (قال علیه السلام لی یوما یابنی ان قدرت ان تصبح
وتسمی وایس فی قلبک غش فافعل ثم قال وذلک من سنی ومن احی سنی فکأنما
احیانی ومن احیانی کان معی فی الجنة) معنای شریفی بوی غل و غش اولتی فغان
اشله که بو تصفیه درون بنم سنمدر بنم ستمی احیا و اجرا ایلین بنله جنتده یلد در
جنتده رسولله به اولتی عظیم مرتبه در که درونی صافی اولان صوفی لره میسر
اولور پس طریق یقین رکن اعظمی درونی نای کبی غل و غشیدن خالی قیلدر
و آینه کبی زنکار ماسوای دن صافی اولمدر و افکار دنیویه دن و دغدغه
عقلیه و تشویش نقایه دن نجات بولمدر حضرت مولانا مشنویده تصفیه درونه
مشغل اولنله رومیله تشبیه ایدوب و نقوش عقایات و نقایات شروع قیلنله
چینیمله تشبیه قیلوب رومیله ترجیح ایدوب بیوردر که (نظم) رومیان ان
صوفیاتدای پس * بی زنکار و کاب و بی هنر * لیک صیقل کرده اند آن سینها
* ساده کردند از آرزو و بخل کینها (نثر) رومیله منلای رومه منسوب اولان
عاشق در که درونلین آرزو بخل و کبر و کینه دن و اخلاق ذمیمه و افعال ردیه دن
پالک ایشاردر و فقرایه صوفی دینلکه بر وجه دخی بودر که صوفدن خرقة
کید کار یچوندر صوف دیوپو که دیر فقراتک لباسی ایسه یو کدن اولان یا عبا
و یا چوقه در تصوف فلان دیرلر اذالبس صوفاته کیم تقمص فلان دیرلر اذالبس
قیصا پس بولنله صوفی دیک بو تقدیر چه لباس ملائسه سیله اولور انبیای عظامک
دخی اکثرینک لباسلری صوفدر ته کیم حدیثده وارد اولمشدر که انس حضرت تارلی
حضرت رسول علیه السلام دن روایت ایدرلر (ان عیسی علیه السلام بلبس
الصوف و یا کل من الشجر و یت حیث امسی) وینه انس حضرت تارلی بیوردر که
(کان رسول الله یحبب دعوة العبد و یرکب الخمار و یلبس الصوف) و عبد الله
ابن مسعود بو حدیثی روایت ایدرلر که (قال علیه السلام کلم الله موسی و کانت
علیه جبة من صوف و کساء من صوف و سراج من صوف) و فقرایه صوفی

دینا سنده بوجه آخر دخی بود که اصحاب صفه به مشایخ قلمی وارد را تندر دت
 بوز کسه ایدیلر زرع و زرع و وطن و سکنلرین ترک ایدوب مسجد صفه سنده
 عبادت و طاعاته مشغول اولمشلردی کذلک فقر ادخی زرع و زرع و مسکن
 و مأوی ترک ایدوب خانقاه کوشه لر نده عبادت مشغول لر در پس فقرا به
 صوفی دینلک بوجملر دندروالابین الناس متعارف اولان و صورتن آراسته
 قیلوب سیرتن خراب و کاسه ایدن صوفیلر دیک دکادرتنه کیم بوکونه صوفیلر
 حقهده حضرت بیورر (منوی) صوفی کشته به پیش این لثام * الخیاطه
 واللاوطه والسلام * ای بسا زراق و کول بی وقوف * از ره مردان ندیده
 غیر صوف * صوفی ان صورت پندارای عزیز * همچو طفلان تا کی این جوز
 و مویر (نثر) پس صوفی مثلاً اسم جنس کبیر و مولوی و کاشنی و خلوق و جلوق
 و بونلردن غیر اهل طریق که عملاری تصفیه ایله موصوف و ایسا ساری صوف
 اوله انواع کبیر که تحت جنسده داخلدر بوصفتلی اولنلرک طریقنه طریق
 تصوف و مشایخنه مشایخ صوفیه دیر لر پس صوفی کبیر بلد کسه متصوفه به کلم
 متصوفه اول کسه لر در که نفسلرینک بعض صفاتندن خلاص اولمشلردر و صوفی
 مرتبه سنده اولان بکارلک اقوال و احوال و اوصاف و اذواقندن حظ آلمشلردر
 و انلره تشبیه قیلمشلردر لکن هنوز بقیه صفات بشریه دن خلاص اولدقلرندن انلر
 مرتبه سندن کیر و قالمشلردر اما فقرا اول کسه لر دیر لر که اموال دنیادن واسباب
 ماسودن بر شیتنه مالک اولمیه لر و مالک اولدقلری شیئلری رضای حقهده و محبت
 وجود مظنه ترک ایدله لر فقرا ایکی نوع اوزره در بری صورتنا فقیر در بری دخی
 معنا فقیر در ابو عبد الله خفیفک بوتعربی ایکی نوعی یله جامع اولور (الفقر عدم
 الاملاک والخروج عن احکام الصفات) عدم املاک فقیر صوری به کوره در
 احکام صفات بشریه دن خروج کندی بی بر شیتنه مالک کور میوب قانی
 کور مکدر که فقیر معنوی نیک تعریفیدر فقیر معنوی ایله صوفینک فرقی بودر که
 فقیر معنوی کندی بی بالکلیه فناء مطلق مرتبه سنده کورنر و بقای حقانیه
 دخی باقی اولمشلردر و صوفی بعد الفناء وجود حقانیه باقی اولوب فقرده و غنا
 انک ارادی عین ارادت حق اولندر فناء و بقا که نسبت مساویدر اگر فقر و غنا
 اختیار ایدر سه اندن اختیار ایدن حق اولور و اگر دولت و غنا ارادت ایدر سه
 کذلک اندن ارادت ایلین وجود مطلق اولور اما فقیر معنوی نیک مرتبه سی فقر
 و فناء اولدقندن اگر که دولت و غنا بوز کوسه سه مرتبه سی حکمیه غنا

ودولتدن حذر ایدر و ذوق فناء به مانع اولدقندن کذر قیلر و زاهد کادیر لر که دنیا
 و مافیادن اعراض ایدله و ترک اسباب و املاک جانفنه کیده زاهدله فقیر معنوی نیک
 فرقی اولدر که زهد رسم فقر در اما حقیقت فقر ازاله مراد و مقصود و بالکلیه
 افشای وجود در (نظم) درویش کسی بود که نامش نبود * اندر دوجهان مراد
 و کامش نبود * بیوردقلری فقیر معنوی در (منوی) کفت سائل در جهان درویش
 نیست * و بود درویش آن درویش نیست * بیوردقلریده کذلک فقیر معنوی در
 پس صوفی بوندن اکلدر زیر اوصفت صوفینک فناء سی جانبیدر و نعت حالی
 و وصف بالیدر پس بعض صوفی مرتبه سنده اولان کاملرک رسم فقرله مرتسم
 اولمسی انبیایه اقتداء و اتباعا در و سالکان و طالبانی قول و فعل و حالا ارشاد
 ایتملرندن اوتریدر بوجه حظه اخروی ایچون دکلدر و بعض بکار صوفیلک
 مرتبه سنده وارد قد نصکره اراده الهیه کاغی اولق اقتضای ایدر اموال و اسباب
 و ارزاقی جمع ایلر و اکثری بوصفتملرله تستر ایلر (منوی) چیست دنیا از خدا غافل
 بدن * فی قماش و نقره و فرزند و زن (نثر) بیوردقلری بومر تبه در (وکل مال الهالک
 عن مولک فهو دینالک) حدیثی بومر غنا به اشارت در (ما دجننا فی القباء ما دجننا
 فی العباء) دین شیخ شجاع حضرت تلمیذ غنا ده اولان اولیا دندر پس بود کراولنان
 طوائفک هر برینک متشبه محقری و متشبه مبطلاری وارد صوفینک متشبه
 محقر متصوفه در و متشبه مبطلی اول طائفه در که صوفیلک شکن اورونه لر
 و انلرک اصطلاح و طریقتن اوکر نه را ما بوضف برای جلب دنیا اوله و بوضعی
 جمعیت احبب ایچون قیلد و درونی اباحت و الحاده قاله فقیر معنوی نیک متشبه
 محقر مال و مالکی حق رضا ایچون ترک ایلوب دنیا متاعندن مجرد اولندر
 و بو فقیر معنوی مرتبه سنده دکلدر زیر فقیر معنوی اصلا کندی و وجود کور من
 و کندی به برشی اسناد قیلر بلکه عدم محض کورر اما کامتشبه اولان فقیرک
 دخی بقیه ما وجودی وارد مللادنیایی ترک ایلدم دیمک و حق رضا سنده مجرد
 اولدم دیوطن ایتمک کبی که کند و دخی اورنه دن و من وجه غنا به میلدن دخی خالی
 اولمز اما متشبه مبطل فقر اولدر که تبدیل شکل لاجل الاکل ایلش اوله ولدت
 فقردن کیر و قاله و کند و بی رسم و صورت فقرله تزین قیلله لکن مرادی جلب
 دنیا و کاری اکل و شرب و غذا اوله حضرت هولانا بوصفک حقهده بیورر لر
 (منوی) نقش درویش است اوئی اهل جان * نقش سک را تو میند از استخوان *
 فقر اقمه دارد اوئی فقر حق * پیش نقش مرده کیم نه تو طبق * عاشق حقیقت

او بهر نوال * نیست جانش عاشق حسن وصال (نثر) و طریقه مزده بر نیجه سی
ملا میه ساکنه منسلک اولوب آنلر صفتیه متصف اولمشلر درونی الحقیقه ملا میه
اولوطا نفعه در امان اولرک دخی محقق لری و مقاد لری واردر ملا میه دن محقق
اولر اولر کسه لر در که معنی اخلاصی رعایت و قاعده صدق درونی محافظت
ایچون اخفای صلاح و طاعت و ستر خیرات و عبادت ایدر لر و نظر خلقدن
خیرات و حسنات لر بنک محفوظ اولسنی اولی کورر لر و بعض صفات مذمومه
اظهار یله خلق عالمدن تستر قیلور لر و حضور قلبله عبادت حقّه مشغول اولور لر
من بعد دقیقه شرعیه دن و اعمال مرعیه دن بر دقیقه ترک ایتر لر و حفظ نفس
و راه ضلال طرفته کتمز لر کماله هر بری اطوع خلق الله و منقاد او امر اللهدر
و نوملا متدن مراد لری همان ربان بجانب و اخلاصی محافظت ایچوندر
انچون مشایخ ملا میه نک تعریفن یوله یور مشرک که (الملا میه هو الذی
لا یظهر خیرا ولا یشهر شررا) عاصی ظهور معصیتدن نیجه خوف و عذر ایلر سه
یونلر دخی ظهور طاعت و مظنه ولایت اولمه دن ایلر حذر ایدر لر سلف مشایخ
مشهور سوزلر ندنر که یورر لر (لا یصل مقام الصدیقین رجل حتی یشهد فیه
الف صدیق انه زندق) و نوملا میه نک محقق لری بنک خلاف شرع شریف بعض عمل
اظهار ایلر ندن مراد مطلقا عند الخلق اسقاط جاه و منزلت و ازاله نباهت
و شهرت قیلر ندن اوترید رسته کیم حضرت پیر منری بدایت حالده حضرت
شمس میخانه به کوندر مسی نومعنائی مشعردر (منشوی) چون خرابات آمد آن
پیر اجل * از قدومش جمله میها شد غسل (نثر) اول صاحب سعادت ک قدوم
مبارک لر یله میخانه ده اولان جمله میلر غسل مصفا اولدی نومرتبه ده ابو حامد
غزالی ابو یزید بسطامیدن نقل یورر لر که (روی عن ابی یزید انه امر بحلق رأس
مرید و لحیته و تعلیق الجوز فی عنقه و اعطائه من یصفعه من الصبیان و طوافه
مع تلك الحیالة فی المحافل و المجالس و الاسواق) بزم طریقه مزده دخی جار ضرب
تراش اولتی نومرتبه بی اله کتورمک ایچوندر و حضرت نک تراش نامه رساله سی
بو ذوق حصول ایچوندر اما طریقه مزده نوملامتی اختیار ایتمک که ابکی شرط
وارد و غیره مساع یوقدر بریسی بودر که شیخ اولان عارف و بصیر درویشده
بعض صفت مشاهده ایده که آنک ازاله سی ملا متله اوله پس شرط ملا متی اکا
تعلیم ایدوب بایزید حضرت قلی مریدنه امر ایلدی کی اولدخی امر ایده اول
زمان درویشه امتثال الامر لازم کلور که ملا متی اختیار ایده بر شرط دخی

بودر که ملا مت اختیار ایلن کسه شیخی اولدیغی تقدیر چه نفسنک حیلر لرینه
عالم اوله وسلو کده مجاهده و عامل اوله پس خلق عالم یونک حسن حالته رغبت
ایدوب التفات ایده لر کورر که خلقک بو التفات و رغبتی آنک سلو کده و ذوقنه
ضرر و بره پس حق رضایسته بالکلیه اشتغالدن اوتری صفت ملا متی اختیار
ایده تا بو حیلر ایلر مکر خلقدن خلاص و اشتها ناسدن نجات یوله زیرا
یور مشرک (منشوی) اشتها خلق ند محکم است * در ره ازانبد آهن کی کم است
دانه باشی مرغ کانت برچمند * غنچه باشی کور کانت برکمند * هر که داد
او حسن خود را در مراد * صد قضای بدسوی ادر و نهاد * هین نشو و شکر به
بیش طوطیان * بلکه زهری شو و این از زبان (نثر) حتی مشایخ ملا میه نک
یکار ندن بعضی اجتساب من الشهرة و الریا و آفات النفس و الهوی فقه مسئله
سندن بر مسئله به قیاس ایدوب یورر لر که (اذا جازان غص بلقمة من طعام حلال
ان یسبغها بجمرة من الخمر اذا لم یجد غیره مع ان یحرمه مقطوع به و لا یفوت بها
الاحیة فانیة فلم لا یجوز مثل هذا اذا تیقن سالک بفوت الحیة الباقیة
فی الاولی ان یدفع المضره الممنوعة بای شی کان) بوترکیبک معنائی بجن برکبه نک
بوغازینه طعام حلالدن براقمه طور سه و آنک قنده خردن غیر شی بولتمسه
جائز اولور اول محله ا که خیر ایچور مکمل نوم مسئله اشباه و نظائر ده دخی
مستوردر مع هذا خیر ایچمه نک تحریمی مقطوع به در و اول بوغازه طورن
اقمه ایلر فوت اولمز الا حیاة فانیه پس حیات فانیه نک فوت اولامسی ایچون بوقدر
حرامی ارتکاب جائز و ایچو نیچون نومتلو حیلر نک ارتکابی جائز اولیه شول
وقتده که سالک تیقن ایلیم حیاة باقیمه نک فوتنه پس بطریق الاولی اولور
ای اخ یوسوزدن قیاس اولمسونکه اولمای ملا میه شرب خرایده لر و حفظ
نفسله میخانه به کیده لر بلکه یونک شربیده دخی ایکی وجه یور مشرک و شرح
تصرفده مستور قیل مشرک اولر کسه که اولیاء الله دن مرتبه ولایت ایره و تبدیل
اعیان باذن الله مالک اوله خلقه قرشو کندی بی ستر ایچون شراب ایچر چه سنه
اوله و اکن ایچدیکی غسل مصفا دن احلی و شهد و شکر دن اعلی اوله و یوزیک
سفر اقی نوش ایلر سه ذره قدر سکر و بر میه و عقلمنه خال کلیمه تکیم حضرت
بو محله کورر یورر (منشوی) باده از مامست شدنی ما از و * قالب از مامست
شدنی ما از و (نثر) یونلر ایچدکاری حرام اولمز برا حقیقه ند خرد کادر و سکر دخی
ویرمز و بروجه دخی بودر که بر سالک کورر که کندی به خلقک توجهی وار و ذوق

و سلو کردن اتی مانع اولور اول وقتده انلردن خلاص ایچون الله دستی آلوب
میخانه به کیدر نکنده اوله و یا خود میخانه دن باده ایله دستی بی طولدی و خلقه
کوستره و کندی به طالع و راغب اولنله عرض ایده واره بر جانه ای دوکه
بونی یازان کسه اهل الله دن بویه ایله بر کسه بی کوردیم دیر من اصل شرب خیر
ایله کن کاهی بویه وضع ایله دی بر بوجه ای اخی هب نفس خطی و آفاتی
ازاله ایچوندر پوخسه حفظه ایچون حرام ایچن نکیتی لرد کادر بومر تبه قتی بول
کسه لک طالبه در بونک برله یه بوملامیه عزیز الوجود ایکن قید وجود دن
خلاص اولمشلردن و مرتبه توحیده ابرمشلردن زرا خلقی اغیار کوردر
وانلردن عملارین اخفا قیلور وانی خلوص یلورلر مع هذا (وجودک ذنب
لا یقاس به ذنب اخر) در بومر بقیه وجود اونی مشعر در وجود کورمک
ایسه توحیدی مخادر تکیم صوفی مرتبه سنده اولنلر اورتده خلقی اغیار
کورمزلر و خلقدن خیرات و حسناتلرین اخفا قیلور اول خیراتی کندیلردن
دخی بیلزلر (لا قوة على طاعة الله الا بتوفيق الله ولا حول عن معصية الله
الا بعناية الله) دیمدن خالی اولنلر صوفی مرتبه سنده اولنلر مخلصلردن بقیه الام
وملامیه طبعه سنده اولنلر مخلصلردن بکسر الام مخلصله مخلصک ما بیننده تفاوت
چوقدر بوملامیه به ایکی طایفه واردر که متشبهلردن بری متشبه محقر و بونلر
اول عاشق مشرب اولنلر در که من امم عباد وزهادله مترسم اولنلر و خلقه
قارشو عبادت و طاعت قیلزلر و نوافل اعماله چوقلر مقیم اولنلر اما فرائضدن
و واجباتدن برشی ترک ایتمزلر همان بزه واجب اولان بودر دیوب اکتفا ایدرلر
بوضیف بی ریا اولد قلمی جهتدن ملامیه به مشاهلردن امامن وجه مخالفلردن
زیراملامیه نوافل و فرائضدن بر دقیقه قوت ایتمزلر و لکن آتی خلقدن ستر ایدرلر
خلوص بولمسون ایچون و بری دخی متشبه مبطلدر بونلر اول ضال و مضل
اولان نکیتی لردر که ربه اسلامی کردنلردن دور و عبادات و طاعاتی کندیلردن
مهجور ایلملردن روز و شب سر خوشلر وینک عباد و فسق و فجورله مدهوشلر
و بیوشلردن کندی بوی بحر قلم زعم ایوب (ع) بحر قلم راز می داری چه بالک *
دبرلر (نظم) آتش ابراهیم را بود زبان * هر که نمرود است کومیترس ازان (نثر)
کلامی از ره خلقی نمرود کند و لرینی ابراهیم یلورلر عاشقلر کفری ایماندر
دیوهرزه برلر و اکثری بومللا ویتله حجت ایدرلر که (رباعی) هر که دلت تنگ شود
بک بخور * بایک دو قدح باده کارنک بخور * کرای نخوری و آن نخوری از زهدی

* پس لایق توستنک بودستنک بخور * عیدر که الله و رسول یورد یفی آیت
و حدیثی حجت ایتمزلر و حضرت پیرک بونلر حقنده مشنوبده نیجه محله
یورد قلمی طوعزلر بیورلر که (مثنوی) تو که خود را کیج و بی خود کرده *
خون رزقه خون مارا خورده * خویشتن را عاشق حق سباحتی * عشق
باد بوسیناهی باختی * باده حق راست باشدنی دروغ * دروغ خوردی دروغ
خوردی دروغ دروغ (نثر) بوکسه لردن چوق کسینه آخر الامر عنایت الهی
رهمبر اولوب توبه و انابت قیلر و قطع مر اتب ایدوب نیجه سعاده ابر و نیجه سی
بوا اعتقادله کاور و بوا اعتقادله کیدر نعوذ بالله من هذا الاعتقاد و بونلر
اکثر طریق مستقیمدن سقوطنه سبب یا اولیای کبارک اسرار آمیز اولان
کفتهلر لیدر و یا خود بر ملحد فاسد عقیده ویدر دارک اضلال ایدر بیلزلر که
اولیای الله جوامع الکلمدر بر کلامی بر قومک اصطلاحی اوزره سوبلر و آندن
نیجه در لو معانی و حقایق مراد ایدرلر مثلا پیمانه و میخانه دیرلر و آندن
یا الشیانت و جودنی و یا مرتبه اعلاهی و یا خود وجود اولیای مراد ایدرلر محال
اقتضا سنه کوره تاویل اولنلر و وی و مستانه ذکر ایدرلر آندن مراد عشق
و عاشقانی یاد ایدرلر مثلا کمال خجندی بوییتی دیمشله و محمد شیرین حضرتلری
اکه انکار ایلملر آخر بر بره جمع اولوب کمال خجندی اتی حل ایلملر اول
بیت بودر (نظم) چشم اگر اینست و ابرو این و زلف و چهره این *
الوداع ای زهد و تقوی الفراق ای عقل و دین (نثر) محمد مفری مکر بونی مجازه
حل ایلمش شیخ کمال بیورمشلر که چشم عینه دیرلر عین ذاته دیرلر ابرو حاجبه
دیرلر حاجب حجاب اید یچی دیه کدر پس مراد اکرای محبوب حقیقی
ذات تجلی ایلمده بوذاتدر و صفات دخی اتی ساترا اولده بوصفاندر پس بر همین
کاراغه وانی زاهد و تارک اولمغه الوداع و عقال مرتبه سنده اولان عتله دخی
الوداع و دین تقلیدی به دخی الوداع که دین حقیقی مشاهد ذات وصفاندر پس
مرغان الهینک آوازلرین صورت برستلر قصور فهمدن اکیله میوب هر بری
طبیعتنه موافق و مشربنه مناسب تاویل ایدرلر حضرت مولانا بوی خصوصده
بیورلر (مثنوی) صورت اواز مرغ است این کلام * غافلست از حال مرغان
مر دحام * کوسلیمانی که داند لحن طیر * دیوا کر چه ملک کیر دهست غیر (نثر)
و طریقه مزده نیجه کسه لردنی جذبه به دو شمشلر و مجذوب اولمشلردن مجذوبلر
محقری اول کسه لردر که جذبه حق انلره غلبه ایدوب انلری تدبیر و تصرفلردن

الوب مستغرق ببحر احديث اولشدر و تدبير و تدار کردن قالمشدر و متنبه
حق اولدر که کاهی عقله جذبه غلبه ایدوب مستغرق و مبهوت اولور و کاهی
عقله کلوب بنه تدبير و تدارک و عبادات و طاعات قیلور و متنبه مبطل
اولدر که بنک وافیون و مشربله عقل نفیس زائل قیل و شیطان خیالیه کند و بی
مجدوب حق زعم ایلیمه و خلقه اولیانه بوجه نیک مناتب و مشارب و مذاهبنه
طریق زدن برکسه که واقف اولد قد نصکره خلافته مستحق اولور و یونلری
ارشاده قادر اولور و زبر خلیفه مستخلف علیک احوال و مراتبه و سقطات
و ورطاناترینه عالم کرکدر و الله اعلم بالصواب

(باب ثانی)

خلافت الهیه بی و خلافت نبویه بی و خلافت مولویه بی بیان ایدر و عهد الی
و مراتب استوایی عیان ایدر (قال الله تعالی و اذ قال ربك للملائكة اني جاعل
في الارض خليفة) یعنی ذکر ایلیمه یا محمد اول و فقی ربك للملائكة به دیدیکه بن برده
خلیفه قیلیمه استرم خلیفه برکسه نکه قیامنه قائم و منابنه نائب اولان کسه به
دیر لاصلی خلیفه در بر وزن فعل تام مبالغه ایچوندر درایت و روایتده کی تا کی
فعل بمعنی فاعل و یا خود بمعنی مفعول و معنای برکسه نکه آردنجه کایچی
و برکسه نکه آردنجه کاش دیکه در تکیم خیر رازی تفسیرنده دیر که الخلیفة
من یخلف غیره و یقوم مقامه امام راغب دیر که افظ خلیفه را حده و جمعه اطلاق
اولور و بوجه مقصود اولان جمع معنایمیدر زبر خلیفه دن مراد آدم و اولاد
ادم و تفسیرده دیر که خلیفه دن مراد اولاد آدم دیر که انک آردنجه کادی
و بعضی بعضی بعضی قاطعاً اولدیلر تکیم بآیت کریمه شهادت ایلر که (وهو الذي
جعلكم خلافة في الارض و کذا قال ثم جعلناكم في الارض و قال ایضا
واذ کروا اذ جعلکم خلفاء) بوجه سی اولاد آدم خلیفه اولمنه دلالت ایدر
و بین المفسرین اولان قول اصح دخی بودر امام خیر رازی دیر که آدمه و اولادندن
خلیفه حق اولمنه انکچون خلیفه نسیمه قلندیکه خالق نفوسن تکمیلده و انلره
سیاست و تأدیده و اوامر و احکامی تنفیذده و بونک امشالی شیلرده حقت
خلیفه می و قائم میدرس سوال وارد اولور که خلیفه عاجز و اسرار غیبیه مطلع
اولمن کسه لره لازم اولور جناب حق خود جل و علاه رشیته قادر و عالم الباطن
والظاهر در پس اکه خلیفه اولمنک قائده سی ندر جواب بودر که خلیفه
مستخلف علیک قصورندن اوتیرد و خالق حقه آشنا اولمنده و حقندن

استفاده و استفاده قیلمشده کمال مرتبه عجز لری اولد یچوندر لا جرم
خلیفه کرکدر که حقندن اسرار و احکامی اخذ ایلیمه و خلقه بیان قیلوب سوبلیه
زیرا بونلر خلقه حق مایمنشده واسطه در و حایتلری جهتمندن و احکام و اسرار
و اوامر و انواری حقندن اخذ ایدوب جسمایتلری خلقه آتی ایصال ایدر
و خلقی تربیه و ارشاده تکمیل ایدوب بحسب استعداداتهم حقه آشنا ایدر
اگرچه من وجه خلیفه مستخلف غیری و امان وجه مستخلف عینیدر شول
جهتمندن عینیدر که انک احکامیه حاکم و انک علمیه عالم و انک صفیه متصف
و اخلاقیه متخا و اسرار و انواریه متحققدر حضرت مشویده بومعنا به
مناسب بیورر که (مثنوی) چونکه شد از پیش دیده وصل یار * نایب باید
از و مان یاد کار * چون خدا اندر نیاید در عیان * نائب حقند این پیغمبران *
فی غلط کفتم که نائب یا منوب * کرد و پنداری قبیح آید نه خوب * فی دونا شد
تا نوای صورت پرست * پیش آن یک کشت کز صورت پرست (نثر) و حضرت شیخ
فتح حاکم ایکیوزاللی التبی باینده باب ایدارده بیورر که (اعلم ان الابدار مثال
نصبه الله تعالی لتجلیه فی الخلیفة الی ظهرت باسمائه وصفاته و احکامه و الرحمة
و القهر و الانتقام و العفو کما ظهر الشمس فی ذات القمر و اناره کله فسمی بدرا
فراى الشمس ذاته فی مرأة ذات البدر کما رأى الحق حیکمه فی مرآة
ذات من استخلفه فهو یحکم بحکم الله فی العالم فان الخلیفة معلوم لا ینظر
الابصاف من استخلفه فالحکم لمن استخلفه فی الحقیقة قال الحق لابی برید
فی بعض مناجاته و مکالمته مع الحق اخرج بصفاتی الی خلقی فن رأی رأی
ومن عظمک عظمتی و من اهانتک اهانتی) پس شرط خلافت الهیه اولدر که
خلیفه بالکلیه کندی نفسندن قانی اوله و بقای حقه باقی اوله و انک اقوال
و افعال و اخلاق و صفاتیلر انصاف قیلر برایش اشلیمه الا انک امریه و برکاره
باشلیمه الا انک ارادتیلر جمیع انبیاء و اولیایک خلافتلری بگونه در و تبلیغ احکام
الهی ایلین علماء بالله دخی خلفاء الیهدر * تکیم حدیثده بویه وارد اولمشدر
و ابوهریره حضرتلری پیغمبر علیه السلام دن بویه روایت قیلمشدر که (من امر
بالمعروف و نهی عن المنکر) و هو خلیفة الله فی ارضه و خلیفة کابه و رسوله
و سنت رسولی اجرا ایدوب احیایلین خلیفه رسول الیهدر خلیفه رسولینه
خلیفه حق اولدن خالی اولمز (کاروی عن الحسن البصری قال رسول الله
صلی الله علیه وسلم رحمة الله علی خلفائی قالوا و من خلفاؤک یا رسول الله

قال الذين يحبون سفي ويعلمون عباد الله) امر الهى بي اجر اوست رسول
احيا ايلين خليفة الله وخليفة رسول الله اولوراما اول كسه امر الهى بي
وست رسول بي طريقك روشى اوزره اجرا واول طريقى احيا ايلسه
هم اول پيرك وهم رسولك وجناب حقل خليفة سى اولور خلافت حق جميع
افراد انسانيد بحسب استعداداتهم موجوده در (كما قال عليه السلام كلكم راع
وكلكم مسئول عن رعيتيه) پس هر كسك خلافت الهيه دن استعدادى مقدارى
خصه معينه سى واردر مثلاً پادشاهك ملكنده تدبير و تصرفى كى و هروالى
و حاكك كندى ايا تنده حـ كومت و تصرفى كى و صاحب منزلك منزلنده
و تحت يدنده اولنده تدبير و تصرفى كى ادنى مرتبه سى هر كسك كندى ملكت
وجودنده تدبير و تصرفى كى زير اجناب حق جل شاناه بواينده خلافتى عامه
ناسه شامل يور مشل در (كما قال الله تعالى هو الذى جعلكم خلافت الارض)
اندن كره هر كسك برى برندن درجه سنك رفيع اولسى و خلافتده فضيلت
بولسى (ورفع بعضكم فوق بعض درجات) آيتيله ثابت قيلم شل در عرايسده
روزين ان بلى حضرت نلى دبركه (درجه بعضهم الولاية ودرجه بعضهم الكرامة
و درجه بعضهم المشاهدة ودرجه بعضهم المكاشفة ودرجه بعضهم المعاملة
و درجه بعضهم الوجد ودرجه بعضهم الحالات ودرجه بعضهم المقامات
و درجه بعضهم الواردات ودرجه بعضهم القراءة و المعارف و العلوم) تكيم
مراتب سلوكده ذكر ايلستك كرك انشاء الله درجه توبه دن تادرجه تجريد
و توحيد و ارغيه دل بعض كسه بوجه مر ابي جامع اولور و بعضى بولردن
برنده فالور و اول درجه آنك مقابى اولور پس اكافلان كسه فلان مقامده در
دينور مثلاً ياتلوينده يا تمكينده و يا ولايت و كرامتده هر نه ايسه پس بوجه بي جامع
و شامل انسان ككاملد و خلافت كامله انسان كامله مخصوصدرا اندن كره
ثم الامثل فالامثل هر قننى كسه فككه علمى زياده اوله اول كسه علمى اولميان دن
درجه ده ارفع و حقيقته افضلدر اكر شريعتده علمى زياده ايسه شريعتده
افضلدر و اكر طريقته ايسه طريقته و اكر مراتب الهيه ده ايسه مراتب
الهيه ده و اكر اسرار ربانيه ده ايسه اسرار ربانيه ده هر نه ده ايسه علمى اولان
علمى اولميان دن افضلدر (كما قال الله تعالى هل يستوى الذين يعلمون والذين
لا يعلمون و قال الله تعالى يرفع الذين آمنوا منكم والذين اوتوا العلم درجات)
الله تعالى رفيع ايلراى مؤمنلر سزدن بعضكز درجات دن ياده ذكر جيلله و آخرنده

عرف جنانه خاصه شول كسه لرك درجه سن رفيع ايلركه آنده علم اعطا اولندى
و علملى علمه مقارن قيلندى پس عالمك عابد اوزره شرفى ماه بدرلك كواكب
اوزره شرفيتى كيميدرو علمك شرفيتى معلومك شرفيته كوره در عالمى دى بوكه
كوره قياس ايله پس هر قننى طريق اولور سه اولسون آنده عالم اولان خلافتده
عالم اولميان دن احق و اليقدر زير انصه و سفته و اجماع امته ثابت اولان بودر و بوكه
كتاب الهيه دليل حق سبحانه و تعالى حضرت آدمى علم سبيله خليفة ايدوب
ملكبرى قيلدى با خصوصكه ملائكه بوقدر طاعات و عباداتله موسوم و تسبيح
و تقديس ايتكلمه مشهور و معلوم و عفت و عصمتله خطا و خلاذن معصوم
ايديلر پس آدمى ملائكه اوزره حق تعالى ترجيح ايلدى علم سبيله تكيم يقاوى
(فقال انبئوني باسماء هؤلاء) آيتك تفسيرونده دبركه (تبعيت لهم و تبعيه
على عجزهم عن اسرار الخلافة فان التدبير والتصرف واقامة المعدلة قبل تحقق
المعرفة والوقوف على مراتب الاستعدادات وقدر الحقوق محال ان كنتم صادقين
في زعمكم انكم احقوا بالخلافة اعصمتكم قابليوني باسماء هؤلاء) شيخ زاده
مرحوم حاشيه سنده دبركه (ان الخلافة تقتضى الحكم بالحق واقامة المعدلة
بين العباد و ذلك لا يتأتى الا بالعلم ومعرفة ذوات الاشياء وخواصها وافعالها
واعطاء كل ذى حق حقه بلا زياده ولا نقصان) تركى معنا سى بودر كه ملائكه نعمنا
بر خلافته تسبيح و تقديس و عصمت سبيله مستحقزديد كرنده حق تعالى بولنده
ديد بـ كه اى ملكارم پس يكابو مسمياتك اسمائى اعلام ايلك قاضى دبركه
بو كلام ملائكه بي الزامدرو آنلك امر خلافتدن عاجز اولد قلر ينه تنبيه در زير
تدبير و تصرف و اقامت عدل بولنده معرفت متحقق اولزدن اول و دى مراتب
استعداداته و خلقك حقه و وقف بولزدن مقدم محالدر اكر زعمكزده خلافتده
عصمتكز سبيله احق اولماق و ارايسه پس بوجه مسمياتك اسمائى خبر و برك
شيخ زاده دبركه خلافت حقه حكم ايتك اقتضا ايدرو عباد الله ما بيننده عدالت
قيماق اقتضا ايدرو معنا ايسه علمى از ذوات اشياء و خواصه و افعاله
معرفت سز صورته كاز و هر حقى صاحبينه بلا زياده ولا نقصان اعطا ايلمى سبيله
خلافت مرتبه سته ظفر بولز پس خلافتك ركن اعظمى عدالتدر انكچون
جناب حق جل و علا حضرت داوده خطاب ايدوب يوررلكه (يا داود انا
جعلناك خليفة فى الارض فاحكم بين الناس بالحق ولا تتبع الهوى فيضلك عن
سبيل الله ان الذين يضلون عن سبيل الله لهم عذاب شديد بما نسوا يوم الحساب)

معنای شریفی یاد اود بر سنی استخلاف ایدر و ملک مزه خلیفه قیامدق پس سن
بین الناس عدلله حکم ایل و هوای نفسه تابع اوله که سنی الله یولندن اضلال ایلر
(مثنوی) باهو او آرزو کم باش دوست * چون یضالک عن سبیل الله اوست (نثر)
تحقیق اول کسه که الله یوانده کراه اولدیلر انلر ایچون عذاب شدید واردلر
یوم حسابی نسیانلری سببیلر پس هر خلیفه یه واجب اولدیکه تحت یدنده
متصرف اولدیفی کسه لره عدالت ایلر و دنیا دن مالک اولدیفی شیلر ده دخی
معدات قیلر تکیم ابوسعید خدری رسول علیه السلام دن روایت ایدر
(قال صلی الله علیه وسلم ان الدین اخلوة خضرة) یعنی دنیا بر طیلو ولدید شیدر که
طبیعت اکم میل ایلر و خضره در که سبز وانه بکزر غراره اولمشنده و سریع الزوال
اولمشنده که نامی حسن و طعمه میلر مفتون ایلر (ان الله مستخلفکم فیمنظرو
کیف تعملون) والله تعالی سزای خلیفه قیامدر اموال و ارزاقده و تصرف
ایدیکر بکزر شیلر ده که فی الحقیقه اول شیلر حقه کدر سز خلیفه و وکیل کیدیز پس
حق تعالی ناظر در که نه حاله عمل ایدر سز هر حق یور دیفی ذی حقه ایصال ایدوب
عدالت ایلر مینر و یا که فریفته اولوب عدالتی ترک قیلور مینر عبدالله بن عمر
رضی الله عنه بو حدیثی حضرت دن روایت ایدر (قال علیه السلام ان المقسطین
عند الله علی منابر من نور) یعنی تحقیقا عادل اولنلر الله قتمنده مقر بلر در
نوردن منبر لر اوزره جالسدر (عن عین الرحمن و کتایبیه عین مبارک) اول
منابر عین رحمن طرف دن اوله عادل لر کملو مکانن اشعار ایدر زیر اساطنک
صاغ یا تنده او نورن صول یا تنده غندن اشرف در و توهم اولند که عین رحمن
یسارک مقابلی اولان عین جندندن اوله آتی دفع ایدوب بیورر که زجانت
ایکی طرفی یله که قدرت کامله و ارادت شامله و اسماء متقابله در عین مبارکدر
(الذین یعدلون فی حکمهم و اهلیهم و ما ولوا) صفة کاشفه سی و یا خود صفة
ماده سید رنقه سطنیک یعنی عادل اولنلر شول کسه لر در که حکومتلر نده عدالت
ایدلر و دخی تحت یدلر نده اولان اهل و عیال و جواری و عباد و خدام هر نه ایدلر
آنده عدالت ایدلر و دخی اوقاف دن و صدقات دن و خاواقه دن ولی ایدلر کی
شیلر ده عدالت ایلر (ولوا) فتح و اوله ضم لامله اصلنده ولی و ایلدی حرکت یاسلر
اولنوب یا حذف اولندی پس عدالت هر شیده لازم و واجب اولنلر دندر تکیم
حق تعالی امر ایدوب بیورر (ان الله یأمرکم بالعدل و الاحسان) عدل ترک
ظلمد و هر حق ذی حقه ایصال در بو توهم سیرا تملر تکیم حضرت دخی بو معنایه

مناسب بیورر (مثنوی) عدل چه بود آب ده اشجار را * ظلم چه بود آب دادن
خار را * عدل وضع نعمتی بر موضعش * نه بهر یحیی که باشد آب کش * ظلم چه
بود وضع در نام وضعی * که نباشد جز بلا را منشی * نعمت حق را بجان و دل یده * نه
بطبع پر زخیر و پر کره (نثر) پس خلیفه اولان کسه هر حاله عادل کرک زیر عدل
اصل جمیع امورده توسط ایتکه دیرلر مثلا اعتقادده تزیله تشبیه ماییننده
اوله سن و مذهبه جبرله قدر مایینی طوته سن جو دده دخی بخلافه تذبیر مایینی
کوزده سن (کما قال الله تعالی لخصیبه ولا یجھل یدک مغلوله الی عنقک ولا تبسطها
کل البسط) وضو تده دخی جهر ایلر اخفا ماییننده سوبیلر سن تکیم حق تعالی
حییینه بیورر (ولا یجھر بصلانک ولا تخافت بها وابتغ بین ذلک سبیلا) یا محمد
صلاته قراتکی جهر ایلر و دخی انی ضعیف ایلر خفت ضعفه و سکونه دیرلر
خفت الصوت دیرلر اذ اسکن خافت ساکن دیمکدر بو ایکسنتک ماییننده بر یول
طلب ایلر که بین الجهر و الضعف اوله ابن سیر یندن روایت اولنور که بو آیت
کاد کد نص که حضرت پیغمبر علیه السلام بر کون ابو بکر حضرت لرینه
او غرادی کوردیکه اخفا ایلر قرات ایلر و عمر حضرت لرینه او غرادی کوردیکه
جهرله و صوت اعلا ایلر قرات ایلر حضرت ابو بکره صوردیکه نیچون باب یاب
او فور سن دیدیکه بهم مناجاتم ایشیدر و حضرت عمره دیدیکه نیچون صوت
اعلا ایلر او فور سن دیدیکه شیطانی طرد ایلر و نایملری ایضا ایلر ابو بکره
بیوردیلر که (ارفع صوتک قلیلا) و عمره بیوردیلر که (اخفض صوتک) و حق تعالی
سوره لقمانده لقمان اساتدن او غلنه امر ایدوب بیورر که (واقصد فی مشیتک
واغضض من صوتک ان انکر الاصوات صوت الخیر) بعض مفسر لر خطاب
حضرت پیغمبره در دیمش لر یعنی یا محمد مشیکده اقتصاد و اعتدال ایلر و صوتکدن
غض ایدوب باب یاب سوبله زیر او حش اصوات صوت حمار در و انسانک صوتی
معتدل کر کدر شیخ حضرت لری تدبیرات الهیه ده بیورر که (انقطع احدی نعلی
رسول الله صلی الله علیه وسلم فترزع الاخری و مشی حافیا حتی یعدل فی اقدامه)
دخی بیورر که (العدل ساری فی جمیع الاشیاء فاجعل العدل حاکما علی نفسک
واهلک و اصحابک و عبیبتک و فی کلامک و افعالتک ظاهر او باطنا) پس طریقه زده
بو صفت اعتدال مرتبه است و ادر پس بو مرتبه واصل اولنلر بو مرتبه واصل
اولد قلیینه علامت اولسون ایچون باشلرینه خط استوا چکمشر و انگاه
بو مرتبه به اشارت قیلش لر پس بر کسه فی زمانه باشنه استوا چکسه دیمک

اولور که جمیع اقوال و افعال و احوال و مستوی و مستقیم اولدم و مرتبه مه
علامت اولسون ایچون خط استوائی قرقه اوردم پس برکسه ده که عدالت
و استقامت اولیه انک باشنه اول خط حرام اولور زیرا علامت کاذبه ایله خلقه
نمایش قیلور بوکسه تا خلقه قرب حقدن محروم قالور اما فی زمانه صورت فقراده
قوللری فعللری نه و باطنلری ظاهرلری نه اویمزنی ادب اولور وافر در که سقامتی
استقامتدن فرق ایتمزکن و اعتدال دن اعتدالی تمیز قیلرکن فرقنه برچوقه
پاره سن چکر و آنکله خلقه اهل استقامت کچر فهمیات ثم هیهات شتان
بین اهل الاستقامه و السقامه (مثنوی) کربصورت آدمی انسان بدی *
احد و بوجهل خود یکسان بدی (نثر) پس ای اخی طریقه زده صورتیه اعتبار
یوقدر اگرچه عامیله قمنده و ارایسه ده پس استوادن مراد صورت و شهرت
دکدر بلکه هر خصوصیه عدالت و استقامت و شریعت و طریقه کمالیه
متابعتدر استوائک اوج مرتبه سی و اردر بری ادنی بری اوسط بری اعلا دنی
مرتبه سی حد شریعتدن و دایره طریقتدن خروج ایتمک و راه ضلالت و فساد
کتمانک و افعال سینه دن بالکلیه نجات یولقی و اوقات خسه بی مع الجماعة
ادایمق و اعمال حسنه و اخلاق حمیده ایله متصف اولقددر باری استوا چکن
کسه بومرتبه ده ککر و اوسط مرتبه سی امر سجانی به اطاعت ایتمکله
وسعت عبادات و ریاضاته کتمکله و صوم و صلاه مداومت قیلغله نفس ظلمانی
نورانی و روحانی اولوب روح الهی به مشایه اوله (وار و احنا اشباحنا اشباحنا
ارواحنا) حکمن بوله قال الحنید

(شعر)

رق الزجاج و راق الحمر	فتشایها و نشاکل الامر
فکا نما خمر ولا قدح	و کما نما قدح ولا خمر

(نثر) و مرتبه اعلا سی اولدر که عشق و محبتله جمیع مراتبدن کذرایدوب شادی
و غم و ذوق و الم و بیش و کم و مدح و ذم و نعم و نقم و لطف و ستم بالکلیه قمنده برابر
و توأم اوله تکیم حضرت بومرتبه ده بیوردر (مثنوی) عاشقم بر اطف و برقه رش
بجد * بوالعجب من عاشق این هر دو ضد (قال شارح الحکم فی هذه المرتبة
العارفون قائمون بالله لا فرق عندهم بین الخالین ولا تمیز بین المتضادین قد
استوی خوفهم و رجاءهم فانهم غرق فی بحار التوحید قیامهم بالله و نظرم
الیه لم يشاهدوا غیره فی السدة و الرخاء) پس برسالک که کند و بی ذاتا وصفه
و ظاهر ارباط شافانی بولوب حقه باقی و قائم بوله و یاتنده سیم و زرچر و مدوله برابر

اوله و اسرار غیبیه که عیانه کله اول استوائک اعلام مرتبه سنده در تکیم زیدکه
حضرت رسولک اوغلا و غیدر بومرتبه نک اول صاحبی اولدر تکیم بوحديث
دلائل ایلر که برکون حضرت رسول علیه السلام سئوال ایلدی که (کیف
اصبحت بازید قال اصحت مؤمنا یا رسول الله قال علیه السلام ان لکل شی
حقیقه فما حقیقه ايمانک قال عزت نفسی عن الدنیا حتی استوی عندی ذهبها
و مدرها و اظلمات نهاری و اسهرت لیلی فکافی انظر الی عرش ربی بارزا و کافی
انظر الی اهل الجنة یتنعمون و الی اهل النار یعذبون قال النبی علیه السلام
اصبت فالزم) بومرتبه نک صاحبیه ظهورله بطون یکسان و التوالة مزبلة تون
برابر و توأم اندر بومرتبه ده سالک مقام مشیخته مالک اولور و خلیفه و برمه
قدرت بولور اگر سئوال اولنورسه که طریقه زده خلافت و برمه سجاده نشین
اولان اولاده مخصوصدر پس برکسه بومرتبه ده ابرسه نیجه خلافت و بر
جواب بودر که خلافتک صورتی و ارمعنا سی و ارو حقیقتی و ارو صورت خلافت
اولدر که بر شیع برکسه بی بر خاتمه اهلک تصرفی ایچون و انده ساکن اولان طائفه نک
ضبط و بسطی ایچون خلافت و بره و اول کسه ده مراتب سلوک و ارشاد سلوک
علم اولیه و اوامر شرعیه و احکام طریقیه و اسرار حقیقیه بی کمالی بی بیایه پس
بوکه صورت خلافت دیر لر بلامعنا اما معنای خلافت مراتب سلوک عالم اولقددر
و ظهورات الهیه به و اسماء و صفات ربانیه به شعور بولقددر پس برکسه برسالکی
تربیه ایله بومقاملره ابر کوره معنای اول سالک انک خلیفه سیدر پس برکسه به
استیادی خلقی ارشاد ایچون و ییلدر دیکن عباد الله تعلیم ایتمک ایچون اذن
و یرسه جائزدر و حقیقت خلافت من عند الله ارشاد ناسه مأمورا و اولقددر
شیخیت مرتبه سنده اولان کاملک تحت تربیه سنده ایکن بعض کسه ده خلافتک
صورتی و معنایی و حقیقتی اوچی ییله جمع اولور و بعضی سنده صورت و معنایی
جمع اولور و بعضی شیخیت صورتی خلیفه اولور و معنای و حقیقتدن بی نصیب
قالور اما اول کسه ده که اوچی ییله جمع اوله مشیخت مرتبه سنده اولور و الله اعلم
بالصواب

(باب ثالث)

رتبه مشیختی بیان ایدر و سالک کردن اقتدایه قنغیسی لا یقدرانی عیان قیلر
(قال رسول الله صلی الله علیه وسلم والذی نفس محمد یده ان شتم لا یبین له سم
ان احب عباد الله الی الله الذین یحبون الله الی عبادیه و یحبون عباد الله الیه

ويعشون في الارض بالنصيحة) رسول عليه السلام حضرت قمری پیور دیلر که اول
الله حقچونکه محمدک نفسی انک ید قدر تده در اگر سزاستر سکنر حقیقت حالی
بن سزه بیان ایدم تحقیقا اللهک سوکاو قولاری شول کسه لر در که الهی قولاری نه
سودیره لر و قولاری اللهه سودیره لر و یرده نصیحه لر و ورلر و فوائد و عوائد الطاف
حق طالبانه ایرکوزر لر قلوب عاشقانی کرداغیاردن پاک و مرآت درون
مشتاقانی زنکار ماسوادن مجلا و تاباک ایدوب آینه الهی اولغه لایق و قابل
قیلورلر (منوی) زان پیاردر اولیایار بر زمین * تا کندشان رحمة للعالمین *
خاق راخواند سوی درگاه خاص * حق راخواند که وافرکن خلاص * جهده
بنماید ازین سوهر پند * چون نشد کوید خدا یاد ر میند (نثر) مرتبه مشیخته
اولنرک شانی بودر و شیخ رسولک نانی و قومنک نیسی ککبیدر (کما قال
عليه السلام الشيخ في قومه كالنبي في امته) منوی) پس بهر دوری ولی قایمست
آزمایش تاقیامت دایمست (نثر) بیتنک معناسی بوکه اشارتدر پس کرکدر که
شیخ حضرت رسولک سنت سنیه سنه و سیرت علیه سنه متابعت ایلیم تا محبوب
و منظور حق اوله (کما قال الله تعالى في كلامه قل ان كنتم تحبون الله فاتبعوني
يحببكم الله) یعنی اگر حضرت حقه محبت دعراسی قیلور سکنر حضرت نبوت
پناهک اقوال و افعال و احواله متابعت ایلیک حتی الله تبارک و تعالی سزری
سوه پس محبت حقه سبب متابعت حضرت رسالتینا هدر بر شیخک که سید
انبیایه ظاهر و باطننا متابعتی زیاده اوله طالب انک انفس نقیضه سندن
مستفید اولور و خدمت شریفه سیله حقه یول بولور اما اول شیخک که حضرت رسوله
متابعتی اولیمه طالب آکاقتد ایلیمه ضلالت و دشر و بولندن شاشر پس یوزلرین
کورمین هدایت بولور و سوزلرین دکلین اهل استقامت اولور (کما قال الشيخ
في الفتوحات و طائفة من الشيوخ هم اصحاب احوال ولكن ليس لهم في الظاهر
الحفظ ولا يصحبونه معهم ولو ظهر عنهم خرق العادة لا يعول عليهم مع وجود
سوء ادب في الشرع فانه لا طريق الى الحق الا بالشرع فن قال بان ثم طريقة الى الحق
خلاف الشرع فقول زور لا يقبل) محققا مشایخی درت نوعه تقسیم ایتمیلر
اول درت نوعدن برینه اقتدای روا کور مشلر درلر که سالکان رادین
درت قسمدر بر قسمی صرف سالکدر و بر قسمی دخی صرف مجذوبدر و بر قسمی
سالک و مجذوبدر و بر قسمی دخی مجذوب و سالکدر پس سالک صرف مشیخته
و اقتدایه لایق دکدر و ان کان عالما فی الشريعة والطريقة انکچونکه بقیه

صفات نفسانیه دخی اندن هنوز زائل و فانی اولم شد و کند و ایدم مقام
معامله و مجاهده ده توحید الهییدن و وصلت ربانیدن محجوب قالمشدر سائری
دخی خلاصه مجالی اواز و مجابدن ره اقیلمز و مجذوب صرف دخی مشیخته
لایق و اقتدایه شایق دکدر زرا جذبه الهیه آنی وجودندن خلق ایدوب
مستغرق و فانی قیلشدر بوندن دخی ارشاد کلز و بوکا دخی اقتداجا ز اولمز
اگر خرق عاده دخی بلاتمهایه صادر اولور سه ده واقعتا ایدنرک کاله ایرمز و فلاح
بولمز زرا مجذوب منافع عالم ککثری ییلز و فوائد شریعت و طریقتی اکلر
معامله ده نقصانی وارد پس ناقصه متابعت روا کورلمز و سالک مجذوبه دخی
اقتداجا ز دکدر زرا مرتبه مشیخته فائز و جازد کادر سالک و مجذوب اکادیرلر که
ابتدای حالنده کثرت مجاهده و ریاضتله و عبادت و طاعت و خدمتله سلوک ایده
نهایت حالنده جذبه الهیه و محبت ربانیه اکاظهر و ایدوب انی مضیق صورتندن
اوج معنایه و توحید ذات و صفات خدایه ایصال ایده پس ذوق وحدت مشربنه
غالب اوله سکرده قاله و صحوه از کاه و بالجه تلویندن خالی اولیمه و تمکین مرتبه سنی
بولیمه انکچون اقتدایه لایق اولیمه (منوی) اهل تلویندن جمله این فریق *
تا بگویم شرح باقو ای رفیق * کاه سالک میشود آن مرد حق * کاه جذبه
میدرد از وی سبق (نثر) در دخی قسمی مجذوب سالکدر بولنر انلر در که جذبه لر
قبل السلوکدر و تحت تمکین و کمال یقینده بولنر ملوکدر مشیخته واقعتا اومبایعته
و متابعت لایق اولان بولنر در بولنرک مرغ روحلرین بدایت سلوک کده شهباز
جذبه الهیه صاید و هر دم بولنر تجلی ربانی عاید اولوب بو جذبه و تجلی
واسطه سیله بشریتدن منسلخ و صفات حیوانیه دن بخلع اولدیلر و لوح دللرین
نقوش ماسوادن صفاتی قیلدیلر و کندولری اورته دن یوق اولمش بولدیلر (عرفت
ربی ربی) عرفاته ایردیلر (و رأیت ربی ربی) دینلرک رؤیتی کبی بولنر دخی
کور دیلر کندیلر دن فانی اولد قند نصیره حقه باقی اولدیلر و بعد الحو و القنا
ارشاد اللطالین و تکمیل سالکین عالم صحوه کادیلر و کثرتده وحدت مشاهده
قیلدیلر مقام محبویه ایزدیلمز و مرتبه خلافت حقی حقیقه بولدیلر جناب حق
بومقامده اولنر حقه (ربی یسمع و بی یصرو بی یحیی و بی یبطش) حدیثی
پیوردی (واخرج بصفاتی من رأی رأی و من قصد قصدی و من اهانک اهاننی)
خطابیه مشرف قیلدی بولنر متابعت رسوله متابعتدر و بولنر متابعت
جناب حقه متابعتدر (کما قال الله تعالى ان الذين يبايعونك انما يبايعون الله

بدالله فوق ایدیم) بوصفته متصف اولان عزیز لقائمه مقام رسولدر و خایه
 حقد ریس بونله اقتدا سید انبیاء و زمره اصفیایه اقتداد را اوائل الذین هداهم الله
 فیه هداهم اقتده) امری اوزره هدايت حقه مهتدی اولان بونلدر پس بونله
 اقتدا واجبه در کرطریه مزده اولسون و اگر غیر طریقه اولسون بومر تبده
 اولنله ایکی طائفه متشبه در بری محق بری مبطل در متشبه محق اولدر که بونلر
 مرتبه لرینه عالم اوله و لکن نائل اوله میه و انلر کی عامل اوله و لکن مع بقیه الوجود
 اوله و خلق حقه دعوت قیلله و لکن اکثر مرتبه ده انلر تقلید دعوت قیلله
 و الحاصل نیجه مرتبه ده انلر مشابهتی اوله و نیجه مرتبه ده اولیه و انلر کوردیکی
 کبی حق الیقین ایله کور میه * پس بونله دخی اقتدا ایدن ضررا نیت بلکه چوغی
 حسن اعتقادله کانه ایرد زبرا بونلر کر چه طبقه اولیده اولنلر کی دکالدر اما
 مقلد اولنلردن و متشبه مبطل اولنلردن عالیلدر و متشبه مبطل اول کسه لدر که
 او ایما نلک اصطلاحات و عبارات او کر نه و قبل تصفیه النفس تشیخ ایدوب ارشاد
 ناسه برای شهرت و نباهت و لاجل شرف و عزت مبادرت ایده حاله و که دینده
 و علوم یقینده چوغی برتله هر تی فرق ایتمز و بردن بر تی تمیز قیلر ایکن دقایق سلوکه
 عارف و مراتب صعلوکه واقف بر شیخ کامل یکنور (نظم) بین الان که کور
 و کرشبان شد * علوم دین همه بر آسمان شد * نمانده در میانه رفیق و آرم *
 نمیدارد کسی از جاهلی شرم * و ایکن شیخ دین کی گردد انکو * نداند نیک
 از بد بزرگ * چو اولای علم الهی من البر * چه گونه پاک گرداند تن سر * مریدی
 علم دین آموختن بود * چراغ دین ز علم افروختن بود * کسی از مرده علم آموخت
 هرگز * ز خاکستر چراغ افروخت هرگز * بومر تبده اولان کسه لره هر قنغی
 طریقه ده ایسه سالک ایله لکنندن اقتدا ایسه ناقص قالور دین و یقیندن بهره یولاز
 و انبیاء و اولیاء مشاهده سنه ایرمن مرید صادقدن از مرید اولور که اعتقاد
 و اتقوله بویه کسه لره دامننی طوته و مرتبه کماله یته و رضای حتی اونه اولور سنده
 مرید لک اعتقادی بر کاتیدر یو خسه انک ارشاد و هم تنک تأثیری دکالدر (منشوی)
 لیک نادر طالب ایدر کفر و غر * در حق اونا فاید این دروغ * اوبه صد نیک خود جای
 رسد * کر چه جان پنداشت او آمد جسد * چون تحری در دل شب قبله را * قبله فی
 وان نماز او روا (نثر) پس شیخ اولدر که ریا و سمعه دن و دغل و حیله دن عاری اوله
 و ارشاد و تربیه بی برای رضای خدا قیلله شیخ دکالدر اول کسه که دخی نفس اناره
 صفتیه متصف اوله و اصطیاد ناسه کوشش قیلله و انلرک منشارب و مذا هبته اوبه

لطائف منتهه این عطا حضرت تلمی پیورر لکه (و ایمن شیخ من دعاء الی الباب
 انما شیخ من رفیع ینک و بین الله الحجاب شیخ هو الذی اخرجک من سجن
 الهوی و دخلک علی المولی شیخ هو الذی جلی مرآة قلبک حتی تجلت فیها
 انوار ربک (منشوی) شیخ فعالیت بی آلت چو حق * بر مریدان داده بی گفتن
 سبق * (نثر) مرید لره بی گفتن سبق و یرمه نک معناسی فعلیه و حالیه بلا قول
 ارشاد ایده دیکدر و اخلاق حسنه کوسه تر مکله انلرک اخلاقنی تحسین ایده
 و اشراق باطنیه انلرک باطننی تنویر و تربین قیلله (کما قال الشیخ ابو مدین) الشیخ
 من هذیک باخلاقه و اما باطنک باشرافه شیخ اولدر که اخلاقیه باطنیه
 تهذیب و انوار ایله اناره ایلنه والله اعلم بالصواب

(باب رابع)

طالبه بر مرشد زنده و بر مودب فرخنده لازم اولد یغنی بیان ایدر بیقی شعب ایمانده
 و هروی درجات الثانیین نام کما بنده بو حدیث شریفی بنی ابن عباس حضرت تلمزندن
 بو گونه تخریج ایدوب روایت ایدر لکه (بینا رسول الله و عنده جبرائیل فاذا انزل
 الله ملامک علی رسولہ فقال یا محمد ان الله یقرئک السلام و یخیرک بین ان تكون
 نبیا عبدا و بین ان تكون نبیا مملکا فاشار جبرائیل ان تواضع فقلت نبیا عبدا
 فخرج ذلک الملائک الی السماء فقلت یا جبرائیل من هذا قال اسرافیل) معنای
 شریفی بیقی شعب ایمانده و هروی دخی ابن عباسدن روایت ایدوب دیر لکه
 ناگاه رسول الله حضرت تلمی و جبرائیل انک قننده ایدی پس حق تعالی رسولنه
 بر ملاک انزال ایلدی پس اول ملاک دیدی یا محمد ربک سلام ایلر و سنی نبی
 عبدا و لایق مایمنده و نبی ملاک اولق مایمنده بخیر ایلر پس جبرائیل اشارت ایلدی
 حضرتنه تواضع ایتمک یعنی نبی عبدا اولغه * پس بن دیدم دیر حضرت نبی عبد
 اولغی اختیار ایدرم پس ملکدر آسمانه عروج ایلدی بندخی صورده مک
 یا جبرائیل بو کیدر پیورر دیکه حضرت اسرافیلدر بو حدیثدن منقهم اولان
 بودر که جبرائیل حضرت رسولک معلمیدر زیرا انک اختیار ایلدی کن
 اختیار ایلدی پس جبرائیل شیخ و معلم منزله سنده در و حضرت محمد علیه السلام
 مرید و معلم منزله سنده اولور سکیم بومعنا یه شاهد جناب حق جل شانہ آیت
 کریمه ده دخی پیورر لکه (ولا تعجل بالقرآن من قبل ان یقضی الیک وحیه) حضرت
 جبریلدن وحی تلقی یه مسارعیت ایدر لردی نهی وارد اولدیکه بجله ایت قرآنک
 اخذنه سکا آنک وحی قضا اولمزدن اول و جبرائیل ادا قیلزدن مقدم و بر آیت

اخراده دخی جبریلدن تقدیم ایلمسته نهی بیوریلورکه (لا تحرنک به لسانک لتجمل به
ان علینا جمعه وقرآنه فاذا قرآنناه فاتبع قرآنه) حضرت صلی الله علیه وسلم
جبرائیل نازل اولوب وحی قرات ایلد کده جبرائیل دخی فراغت اینزدن مقدم
اخذ وحیه تقدم ایدوب لسان شریفین تحریک ایدوب عجله ایدرلردی نهی وارد
اولدی بیکه یا محمد لسانکی قرآنک اخذینه تحریک ایتمه علی العجله آتی
اخذدن او توری بزم اوزریمزه دراول قرآنی سنک صدرشربفکده جمع ایلک و آتی
لسان جبریلله سکا قرات ایلک * پس شول وقتده که برآنی سکا لسان جبرائیلله
قرات قیله وز آنک قراتنه تابع اول بوایت کریمه دن دخی مفهوم اولان حضرت
پیغمبرک وحی الهیده حضرت جبریله متابعتیدر پس سالکله لازمدرکه
شیخه تقدم ایتیه وانک خلاف مرادنه کتیمه وانک تأدیبیلله مؤدب و تهذیبیلله
مذهب اوله اگر شیخی یوغیسه البته بر مرشد حیه واصل اولغه سعی ایده زیرا
بو طریق اولیا قتی ره باریک وتنک و تاریک بریولدریوکا مرشد سز کیدار و بالکز
کتابله یویول قطع اولغز و منزله بتلار (نظم) قطع این مرحله بی همی خضر مکن *
ظلماتست بترس از خطر کراهی (مثنوی) پیر ایزدین که بی پیر این سفر هست
پس برافت و خوف و خطر * بیوردقلری سالکله البته بریول لازم اولسنی اشعار
ایلریرا (من لا شیخ له فشیخه الشیطان) دیمشدر و ابوعلی دقاق بیوررلرکه
(الشجرة اذا نبتت بنفسها من غیر غارس و مررب یورق و لا تنمر و ان تنمر لا تكون
افا که تهاطم کفا که تهاجمار الاودیه و الجبال) جله مشایخ طریقت
مایینده مشهوردرکه پیر پرورخدا پرورکی دکلدرشربعتده حدیثله ثابتدرکه
کلب معلم صیدی حلال و غیر معلم صیدی حرامدر پس معلم و مربی اولان
غیر معلم اولان بی استادله برابر دکلدرا نکچون طالیه بر مرشد حیک خدمتمنده
و تحت تسلیمتمنده اولقی واجیدر دیمشدر بر طریق اولیا طریقی کور کنیدن
اسهل دکلدر کور من میسن قایل هایلی قتل ایلد کده برزاعل ارشادنه محتاج
اولدی تنکم قرآنله ثابتدر و مثنویده دخی مسطوردر و اتفاق مشایخ یونک
اوزریمه درکه مرشددن مراد مرشد حی در یوخسه بودنیادن دار آخرته
نقل ایدن دکلدر برزاسالک انلردن ادب اوکر نه مزومر اتب و اسرار سلوکی طویه من
اگرچه بعض مضایقه ده روحلرندن استمداد ایلمسه امداد ایدرلر باذن الله
اما ارشاد ایتلری آرزو ایلور بلکه هر کسه واقع اولمز مکرکه ارواحله آشنائی
اوله زیرا اول صاحب سعادتلری کشفات بدنن بالکلیه منسلخ اولوب روح

محض اولمشدر پس بشر یتده اولملرا انلردن نیجه ارشاد الیز و ارشاد بو عالم
کاریدر و خدمت و عبودیتدر انلردن بعد الوفا عبودیت بر طرف اولمشدر
وارشاد ایتک انلره تنزلدر پس ذوق الهی به مستغرق ایلکن بو کافی از تکاپ نهی
افاده ایدر و اگر گذشته اولان پیرلردن مرشد لک ارشادی هر کسه میسر اولیدی
نیچون خلیفه نصب ایدرلردی با خصوص سیدانینیا افضل مرسلین و اکمل کاملین
ایکن دیمیکه امتک ارشادینه کسه لازم دکلدر بنم حیسانده ارشادم نیجه
ایسه عمامده دخی اوله در پس عالم معنادن بنامتی ارشاد ایلرم اگر بعد الوفا
مرشد حی لازم اولسه بویله دیردی و خلیفه نصب ایلزدی و امتنی کندید نصکره
کلان معالمره و مرشد لره ترغیب و تحریض قیللزدی و مثنویده دخی پیر طریقتز
حضرت مولانا طالیه بریور مرشد کرکدر دیدیکی مرشد حی در یوخسه بو عالمدن
یکن شیخلر دکلدر بلکه هر وقتده پیرلک مرتبه سنه و مشیخت مقامنه واصل
اولان کسه لردر هیچ حضرتک بر کلامنده یوقدرکه متوفی اولان پیرلره بیعت
ایلک و انلره تسلیم اولولک و انلردن ادب اوکر نک * نعم اقتداء من سلف صالحینده در
و پیر طریقتزه در وضع ایلدیکی طریق اوزره و بیوردیغی کلام اوزره * اما بزه
بر مرشد زنده لازم اولدی که انک طریقتی و علمنی و اسرار و کفایت و کرداری
تعلیم ایده بر دخی کاتسلیم اوله وز تا کیم انلر کوردیکن کوره وز یوسوزلردن
مال نودر که بعض کسه طریقه مزده بر کسه دن کلاه و خرقه بی کیدوکی کبی تربیه
بولدن و کندوی بر کسه به تسلیم قیلوب ادب اوکر ندن اعزه طریقتدن برینک
حضورینه کسه کاتسلیم اولزدیر که بزم پیر مز زه مرشد پیر و هر نه بره و ارسق
کتابی بزه مرشددر پس بزم تسلیمز کادردرلر و کندوبلد کایسته اعتماد قیلورلر
خبرلری یوق که یوقکر و خاطره شیطان و نفسک مکر و اضلالیه برزیرا نفس
خودرای بر کسه به تسلیم اولدن اعراض و ادب و علم اوکر ندن اجتناب ایدوب
بوگونه زعل ایدر و آخر الامر بی ادب قالور و اهل نفس و اهل هوا اولور
نعوذ بالله دینسز و یقینسز قالور (مثنوی) آن گروهی کز ادب بکر بختند *
آب روی مرد مردان ریختند (نثر) پس کتاب مرشد در دینینه کاهلم ای انی
بوکابی شویله بر مقاصد قوسک هیچ ممکن اولور میکه کتاب مرشد اوله بیلکیل
طوره آندن بر کسه فائده الله مز الاشول وقتده که آتی بر کسه آنچه وسکا
معنسانی نقل ایلمه پس کتاب آلت اولدی و مرشد اول زنده و ناقل اولان کسه
اولدی * پس سوال وارد اولور که کتاب نقل ایتسه که مالک اولان مرشد اوله مثلا

بافسیر ثقلنه و یا مشنوی ثقلنه قادر اولان کسه مرشد اولاق لازم کاور کتاب
نقل ایتمک که قادر اولان کسنه حقیقه مرشد اولمز تا اول کتاب موجب
عمل ایتمه و اول کابده مسطور اولان مراتب و احوالی اله کتور میه زیرا مجرد
لفظی بیلکله لفظه مرشد اولور یوخسه حقیقت حالی بیلش اولمز مثلا چوق
طالب کیمیا علم کافک اصطلاحن کابدن اوکرمش آنی کیمیا کرطن ایلرسن لکن
کیمیادن خبری یوق مفاسد و یا خود چوق کسه علم طی کابدن بلا استاد
اوکرمش اما اکا حکیم دینیز پس لازمدر که کتاب وسنت اوزره و کلام پیر طریقه
موافق و آنک اسرارینه و حقایقه مظهر بر فایق و عالم و عامل و ناطق بر مرشد
بیعت ایدرسن و اکا تسلیم اولوب خدمت و ارادتنده اوله سن شکیم حضرت
پیر طریقت بیورر (مثنوی) دست را میسپارم جز در دست پیر * حق شد دست
آن دست او را دست گیر * کونی وقت خویش است ای مرید * که از نور نبی
آید بدید * چون بدادی دست خود در دست پیر * پیر حکمت کو علم است و خیر
دست تو از اهل آن بیعت شود * که ید الله فوق ایدیم بود * در حدیثه شدی
حاضر بدین * و آن صحابه بیعتی را هم قرین (نثر) بویات شریفه طریقه مرزده
بیعت اولد یغنه اشارت در بیعت الاله الوب شیخه معاهده قیلوب شیخ دوستنه
دوست دشمنه دشمن و عسره و عسره اکا اطاعت ایدوب امرندن خارج
بر وضع ایتمک که دیرلر شکیم اصحاب رسولک رسول الله بیعتی کبی * یوحده بی عباد
این صامت روایت بیورر که (یا عباد رسول الله علی السمع والطاعة فی العسر
والیسر والمکروه وان تقول الحق حیث کما ولا تخاف فی الله لومة لائم)
معنای بررسوله بیعت ایدک امر بن ایشیدوب طوئق اوزرینه و اکا اطاعت
و انقیاد قیلق اوزرینه و دشوارق و آسانق حالده بیله اولاق اوزره و نشاط
و کراهت و قمتده بیله اولاق اوزرینه و کلام حتی هر زده اولور سه سو بایوب
ملاکت کنده نک طعن و ملامتندن خائف اولاق اوزره پس طالب دخی شیخی
قام مقام رسول بیله و کابیعتی همان اصحابک رسول بیعتی کبی بیله شکیم حضرت
پیرک * در حدیثه شدی حاضر بدین * بیعتی بومعنا به دلالت ایدر * پس بوندن
بر سوال دخی لازم کاور که طریقه مرزده خود الاله الوب بیعت ایتمز بلکه کسوه
نک پیر ایدر بر الاله الوب بیعت ایتمک نیجه موافق اولور * جواب بودر که طریقه مرز
سنت اوزره و مشایخ کبار طریقی اوزره درو طریقه مرزده بومقدما اولمشدر لکن
بیعتندن مرادینه تسلیمدر بر سلف مرز کوردر پیر طالب باش اکوب تسلیم اولدی

معنای بیعت موجود اولدی * پس اول الاله المعنی ترک ایلدیلر * اما اگر خلفادن
بری بو طریقه مرزده مثل الاله السه و بیعت و بر سه انکار اولمز و طریقه مرزده بوق دینیز
با خصوصیکه مشنویده نیجه برده اشارت اولمشدر * پس بر مرید صادق که شیخ
ارادتی التبه داخل و اکا تسلیم اولوب اید بیله مؤدب اوله شیخک باطنندن
بر نور مریدک باطننه انتقال ایدر انکدخی چراغ روحی منور و مشتهل اولور شکیم
شیخ سهروردی عوارف المعارفده بیورر (اذا دخل المرید الصادق تحت حکم
الشیخ و تأدب بادابه ینقل من باب الشیخ الی باطن المرید حال و نور بواسطه الصیبه
و استماع مقالہ ولا یسکون هذا المرید حضر نفسه مع الشیخ و انسج
من ارادة نفسه و یقنی فی الشیخ ترک اختیار نفسه فی التآلف المعنوی یحصل
بین الصاحب و المصحب امتزاج روحانی حتی یرتی من ترک الاختیار مع الشیخ
الی ترک الاختیار مع الله فیهفهم من الله کما کان یفهم من الشیخ) پس بوالفت
و اتحاد که مرید حاصل اوله مظهر انوار شیخانی و بوارادت و تسلیمیت سببیله
منبع اسرار ربانی اولور اصل طریقتک رکن اعظمی تسلیمیت در بروریشده
پیر تسلیمیت صفی بولنه التبه افلاح اولور و الافلا (مثنوی) چون کرفتی پیر هین
تسلیم شو * همجو موسی زیر حکم خضر رو (نثر) پس طالب بو طریقه مرزده بر کسه بی
مرشد اتحاد اید کد نصکره و ارادت کتور کد نصکره وجودین و بجه و ارین
هر نه ایسه اکا تسلیم ایدوب کند و ارادتندن و نصرتندن بالکلیه منسلخ اوله
و حکم شیخی حکم خدا بیله و انی خلیفه حق و خلیفه رسول بوله و اکا اطاعتی
الله و رسول اطاعت و اکا مخافتی الله و رسول مخافت بیله حتی اول شیخندن
اکافیض اوله و الله تعالی اعلم بالصواب

(باب خامس)

خرقه کیمکی و شیخه تسلیم اولمغی بیان ایدر) پس بو تسلیمیتک بدایتی و بوارادت
و انقیادک مقدماتی اول شیخک النیدن کسوه و خرقه کیمکدرو شیخ النیدن خرقه
کیمک سنددر مخالف سنت رسول دکادر بوقولک مصدق ام خالد حضر تلمندن
عننه الیه روایت اولشان حدیث صحیحدر که بیورر (قالت انی النبی علیه
السلام یشاب فیها خیمه سوداء صغیره فقال من یریدا کسوه هذه فسکت القوم
فقال رسول الله صلی الله علیه وسلم اثمونی بام خالد فاولابی قال بسببها یدیه
فقال علیه السلام ابلی و اخلقی مرتین و جعل ینظر الی علم فی الخیمه اصفر و اخر
ویقول یا ام خالد هذا سنا و سنا) معنای شریفی ام خالد حضر تلمری رضی الله عنها

روایت ایدر که حضرت پیغمبر علیه السلام بر نیچه قفقاسان هدیه بکتورلدی
انلرک ماییننده برقره کوچک اسکی کلیم واریدی پس بیوردیلرجه به خطابا که کیم
استرکه بن بوکامدن اولان قفقاسانی اکا کیدورم پس قوم ساکت اولدیلر پس
حضرت علیه السلام بیوردیلر کتورک ام خالیدی پس بنی اول قوم کتودیلر پس
اول حضرت کند وایله اول قره کایلی بکا کیدردی اندنصکره بیوردیلرکه اسکت
وباره له ای ام خالده ایکی کره بویه بیوردیلر واندنصکره اول حضرت اوکایک صارو
وقره می طرازینه وخط ورنکنه نظر ایدوب دیدیلرکه یا ام خالده بوسنادر سنادر
اسنان حبشده سنا حبشه دیکدر یعنی بوکایم حبشه در حبشه در دیک اولور
پس خرقه ویرمک وخرقه کیمک بوحدیله ثابت اولدی وبوآیه کریمه ده دخی
خرقه کیمکه وایک خیرلو اواسنه اشارت اولنور (کما قال الله تعالی یا بنی ادم
قد انزلنا علیکم لباسا یواری سوءاتکم وریسا ولباس التقوی ذلک خیر)
معنای شریفی ای بنی ادم بریزه لباس انزال ایلدک یعنی تدبیرات سماویه ایلد
وسعادن نازل اولان اسبابله سز بکون لباس خلق ایلدک اوله لباس که سزک
عور انکیزی ستر ایلر وپس وریسا لغتده لباس فاخره دیرلر تقدیر کلام و دخی
سز زینت ایچون لباس فاخر انزال ایلدک و دخی لباس تقوایی انزال ایلدک که
اول لباس تقوی خیرلو لباس در لباس تقواده مفسرلر بر نیچه معنی مراد
ایلملر در بهضیلر لباس تقوادن مراد در عذرکه انکله ضرر عدودن اتقا اولنور
وبعض مشایخ دیمیلرکه لباس تقوادن مراد لباس اهل وزعدر و متقیلر
خرقه سیدرکه انکله حرامدن وزینت دیسادن و نفس کافرک نخوت و کبرندن
برهیز اولنور و باکل که ای اخن خرقه وکسوه ایکی نوعدیر بری خرقه تبرک
وبری خرقه ارادت وخرقه تبرکی اول کسه ل کیرلرکه مرید حقیقی به تشبه ایده ل
(من تشبه بقوم فهو منهم) مقتضای نسخه اول شرطله که فقر الیله صاحبیت ایده
و مجلس فقرایه حاضر اوله واستماع کلام بیطریت قیله تابیرکت صحبت فقرایله
خرقه ارادته مستحق اوله بوشکل و درویشلرک کیدوکنه محب خرقه سی و محب
کسوه سی دیرلرکه دخی تحت ارادت شیخه داخل اولمشدر وخرقه ارادت اکا
دیرلرکه درویش اول درویش شیخ خدمتمنده و ارادتمنده و حضورنده اوله
بر درویشک شیخ ارادتمنده و صحبت و خدمتمنده اوله اکامریددیرلر بعض ابله زعم
ایدرکه آستانه کورمین مرید اولیمه زیارت آستانه نک ارادته مدخلی بو قدر
ولکن زائر آستانه اولانک واندن خدمت قیلانک اولمین اوزره بحسب الظاهر

من وجه فضیلتی وارد بو فضیلت دخی هر زائر اولوب خدمت قیلانه شامل دکارر
زیر بعض آستانه کورما مش و بر نیچه ارادت کتورمش و اولوب قیلش
و نشوونما بولمش و حضرت کلام سعادت انجاسن اوکرمش درویشلر واردرکه
هزار کون آستانه ده ساکن اولان و خدمت قیلان بیخبردن هم عندالله
و هم عند اولیاه الله افضل و احری درای اخن حضرت مولانا نک و سایرجه
کارک اصل حقیقت روضه لری و آستانه لری سرنه واقف وکلامنه غارف اولان
کسه لرواردرفافهم و بوکلامدن ترک زیارت آستانه قیلانک دیکلر منضم اولنر بلکه
مراد طریق بیلمیرمک و افضل اولانی تفهیم قیلاندر خرقه تبرک و کسوه محبت
طالب اولانلردن ممنوع اولنر اما خرقه ارادت تا تحت ارادته داخل اولیمه
صورت بولنر انکچون حضرت مولانا کندی مبارک اللریله از کسه به فرجی
کیدر مشدر و اول حضرت خرقه به فرجی تسمیه ایدرلر دی اول وجهله که مقدما
مشایخ صوفیه نک اکثری اوکی بتون تنوره کیرلر دی اتفاق
اول اوکی بتون خرقه یکان عزیزلردن برینه برکون برقبض طاری اولدی غایت
قبضندن اول اوکی بتون تنوره بی چالک ایلدی هماندم اکا جانب حقندن فرج
و بسط حاصل اولدی پس اول اوکی برقی اولان خرقه به فرجی دیو تسمیه قیلدی
تکیم مننویده بیورلر (مننوی) صوفی ایدرید جبه در حرج * پیش آمد
بعددیریدن فرج * کرد نام آن دریده فرجی * این لقب شد فاش زان مردی
(نثر) حضرت مولانا خرقه به انکچون فرجی دیرلر دی وخرقه به فرجی تسمیه سنده
بر نیچه دخی بودرکه شیخ حسن نظر یله بر مریده بر خرقه کیدر سهانی قبض
نفسانیدن خلاص ایدوب فرج روحانی وحقانی به مظهر قیله پس اول جبه
فرجه منسوب اولور و یوسف علیه السلام حضرت یعقوب کیدر دیک قیص
علمن قیلور و یوسف اول قیصدن بولدی فرجی و سروری مرید یعقوب وقت
اولان شیخ نک کیدر دیک خرقه دن بولور تکیم خبرده وارد اولمشدر که اول
زمانده که حضرت ابراهیمی آنسه اتق استدیلرانی صوبوب عربان ایلدیلر در حال
جبرائیل علیه السلام الله امر یله جنت اعلادن بر بیاض حریر پیراهن کتوروب
حضرت ابراهیم کیدر دی اول لباس برکاتیله نار غروددن خلاص بولدی پس
حضرت ابراهیم انی حفظ ایلدی و اسماعیله ذبحه متوجه اولدی فرج تمام
کیدر دی اول لباس برکاتیله ذبحدن خلاص اولوب ایکیمنه بیلله فرج تمام
حاصل اولدی بعده حضرت ابراهیم و اسماعیل و غات ایلدیلر اول پیراهن

حضرت اسحاق میراث دگدی انلودخی وفات ایلدیله حضرت یعقوب به میراث
قالدی پس یعقوب حضرت تری یوسفی زیاده سودیکندن اول پیراهنی تعویذ
شکلنه قویوب حضرت یوسفک کردنه حائل قیلدی اول وقتده که یوسفی
قرنداشلری عریان ایدوب چاهه آتدیله روحال جبرائیل علیه السلام کلوب اول
پیراهنی کردندن چیقاروب اکا کیدردی اول لباسکین وبرکتیله ظلمت چاهدن
خلاص اولوب چاه ودولته یتدی واول پیراهنی حفظ ایتدی پس اول وقتده که
مدت فراق وترج پایانه ایردی حقدن اشارت اولدی که اول پیراهنی بابایی یعقوبه
ارسال ایلیمه پس امتثال الامر الله آتی یهودانام قونداشنه وبردی هم اندمکه
فناهی مصر دن اول پیراهنه طشره چیقادیغی کبی حضرت یعقوب آنک رایحه سن
استشمام ایدوب (انی لا جدریح یوسف لولان تفقدون) دیو حضورنده اولنله
خطاب ییوروب مسرور اولدی وفراقدن نجات بولدی بعده اول پیراهنی یهودا
کتوروب حضرت یعقوبک وجهته القا ایلدی (وابیضت عیناه من الحزن)
حالیله متصف ایکن (فارتد بصیرا) مفهومی اوزره دیدله ری کشاده اولوب
ترجی فرجه وحرچی فرجه مبدل اولدی * پس مشایخ عظام پیراهن یوسف
سرفی خرقة ده بولوب آتی برزویشه کیدرسه ل ابراهیم وارنارنموردنفسدن
خلاص اولور یوسف کبی چاه طیبعتدن مناص بولوب چاه معرفته ومنصب
روحانیه واصل اولور یعقوب وش فراق یوسف حقیقیدن دیده باطنی کورمن
اولش ایکن کشاده ویشا اولور وکایتله بسط وفرج بولور اما بشرط آنکه اول
خرقه تبدیل شکل لاجل اکل لولیمه بلکه آنکسار نفس واصلاح قلوب نیتمه
اوله زیرا تصوفدن مراد خرقة دکدر بانه خرقة دروندور (کما قال بعض المشایخ
لیس للتصوف بالخرق انما للتصوف بالخرق) منتهوی هست صوفی آنکه شد
صفوت طلب * فی لباس صوف وخباطی ولب (نثر) آنکچون مشایخ
رحمهم الله خرقة به موت اخضر دیملردر کفته س سالک اول خرقة ایچره منکسره
اوله **تکمیم** شیخ اکبر حضرت تری فتوحاتک یوزالتنجی پاینده ییوردرلر سلوکرده
موت درتد بریری موت ایضدرکه آندن مراد جوعدر وبریسی دخی موت
اسوددرکه آندن مراد اذای حلقه صبردر وبریسی دخی موت احرددرکه آندن مراد
نفسه مخالفدر وبریسی دخی موت اخضردرکه آندن مراد خرقة کیمکدر (کما قال
والموت الاخضر لباس المرقعات زهد الاشهره کان لعمر بن الخطاب رضی الله عنه
لوب یلبسه فیه ثلاث عشرة رقعة احدیهن من قطعة جلد وهو امیر المؤمنین) پس

هرید خرقة کید کد نصکرده تاشول مرتبه تسلیم اوله که (کاملت بین یدی القسار)
دیملروظا هرین وباطن شیخنه تفریض قیلوب هر نه دیرسه امر نه اطاعت
وهرندن نمی قیلرسه آندن بجانبت قیلله ییورمشلر اکر ظاهرا تسلیم اولسه
وباطنا بر حکمنه ویا برحانه راضی اولسه آندن اکافیض اولمز مکر تائب اوله
ویا خود شیخ عفو قیلله دیملروبو آیتله استشهداد قیلمشلر (قال الله تعالی فلا وربک
لا یؤمنون حتی یحکموا فیما شجر بینهم ثم لا یجدوا فی انفسهم حرجا مما قضیت
ویسلموا تسلیم) بو آیه کریمه نیک سبب نزولی بودر که زیرین عوامک بر خرمانگی
وارایدی وبر کسمه نیک دخی بر خرمانگی وارایدی انلر خرمانگی صوارمق
خصوصه منده منازعه ایلدیله زبیر دیدیکه اقل بن صوارم اول کسه دخی
دیدیکه اقل بن صوارم پس نزاع ایدرک رسول حضرت تری نیک حضورینه
کادیلر سوزلرین تقریر قیلدیله رسول علیه السلام ییوردرلر که ای زبیر اقل
سن صواراند نصکرده اول کسه صوارسن پس اول کسه بو حکمه راضی اولدی
زعم ایلدی که زبیر رسول حضرت تری نیک ابن عمی اولدیغی ایچون اکامیل قیلدی
پس حق تعالی بو آیتی کوند ردی وانی تأدیب قیلدی معنای شریفی ربک
حقیچون یا محمد لازیده در فوریک دیکدر (لا یؤمنون) مؤمن اولمز لرحی سنی حکم
قیامیه (ما ینزلن من مختلف ومختلف اولان شیلرده شجره آنکچون شجر دیدیلر که
اغصانی بری بر شیه متداخل اولوب مختلف اولدی اندن نصکرده نفسلرنده
الم ومضایقه بولیمه لسنک حکم ایلد یکک شیده ودخی سکاظا هرا وباطنا
تسلیم ومنقاد اوله لرس شیخ قائم مقام رسولدر مثلاً بر شیه حکم ایلسه درویشنه
لازم اولور که اولادرونده حرج والم بولیمه وظا هرینی دخی تسلیم ایدوب مطیع
اوله اکر ظاهرا وباطنا اطاعت قیلرسه آنک سلوکی منفسد اولوب اکافیض اولمز
وامر حقه وامر رسوله مخالفت قیلمش اولور آنکچون مشایخ سلف ییورمشلر که
(الاعتراض للشیخ السعید سم قاتل لامرید) ودخی ییورمشلر که (من قال لاستاده
لا ظاهرا وباطنا لا یفلح ابدا) یعنی برکسه استنادینه لادیهه یعنی اعتراض
قیلیمه ایدی افلاح اولمز وبعضیلر دخی ییورمشلر که (من لم یعظم شیخه ظاهرا
وباطنا جرم علیه برکته صحیفته) منتهوی) هر که آرد حرمت او حرمت برد *
هر که آرد قندلوزینه خورد (نثر) ودرویشنه واجبدر که بر شیخ ارادت
کتورد کد نصکرده آنک اجازتسنز سفر و سیاحت ایتیمه وانک ادنی رضایی
اولدیغی یزه کتیمه نیکیم بو آیتده استمذانه هر نه حالده ایسه اشارت واردر

(قال الله تعالى انما المؤمنون) تحقيقا ايمانده کامل اولر (الذين امنوا بالله ورسوله) شول کسه لر در که الله ورسوله تصدیق ایلد یلر عن صمیم القلب (واذا كانوا معه علی امر جامع) و شول وقتده که اول رسول الله اولد یلر بر کار اوزرینه که اول کارناسی جمع اید یجیدر و خلقک جمع اولسنه باعندر مثلا با جمعه کبی و یا بیر امده جمع اولق کبی و یا مشاوره ایچون جمع اولق کبی و یا بر مجامعه جمع اولق کبی (لم یذهبوا حتی یستأذنه) یعنی اول جمعیتدن کتیمه لر حتی اول پیغمبردن اذن طلب ایتمیجه (ان الذين یستأذنونک اولئک الذین یؤمنون بالله ورسوله) تحقیقا شول کسه لر که سندن اذن طلب ایدر همان اولدر الله ورسوله ایمان کتورنلر بوراده منافق له تعریض واردر که استئذان ایتمیان مؤمن دکادر دیک اولور (فاذا استأذنونک لبعض شأنهم) پس شول وقتده که یا محمد سندن استئذان ایده لر بعض کار لر ایچون (فأذن لمن شئت منهم) پس سن بولردن استدیگ کسه به اذن ویر (فاستغفرلهم الله ان الله غفور رحیم) پس سن الله دن بولر ایچون مغفرت طلب ایله سکا اطاعت ایلد کاری مقابله سنده تحقیقا الله غفور و رحیم ای اخی (الشیخ فی قومه کالنبی فی امته) حدیثک موجبجه بو آیتده اولان معانی شیخه مرید ما بیننده دخی اولور زیر اقام مقام رسولدر پس انک امر نه اطاعت الله ورسوله اطاعتدر پس طریقه مذخی نو آیتک مضمونی اوزره یمتیدر پس سالت کامل و مرید عامل اولدر که حق شیخه بر کارده عین جمع یارانله او توره انک اذنتنر کتیمه و اجازتتیر یا باند یاتیمه و انک رضاسی اولدیغی کاری ایتیمه اکر ایلمسه متابعت و ارادت بولنر پس سلو کده ا کافض اولنر و دخی سالتک لازمدر که هر حالده انک ادین کوزه ده اکر کفتمارده و اکر طعامده و اکر بریره کتد کده تقدم ایتیمه و سویلر کن کلام قطع ایتیمه و طعامه اندن اول یده ایتیمه (کما قال الله تعالى فی حق رسوله یا ایها الذین آمنوا لاتقدموا بیدی الله ورسوله) ای الله ورسوله ایمان کتورنلر بر امری و بر کاری تقدم ایلمک کارلردن (بینیدی الله ورسوله) الله ورسولنک امرنک اوست کمنه یعنی الله ورسولی سزه حکم ایلمزدن اول بر امری قطع ایلمک و بر کاری کند و بیکیکزدن ایشلک (واتقوا الله) الله دن قور قولک تقدمده و انک حکمنه مخالفت ایتیمه (والله سمیع علیم) الله تعالی اقوال کزی سمیعدر و افعال کزه عالمدر بواشک تفسیرنده مشنوبده حضرت یسوردر که (نظم) چون نبی نیستی زامت باش * چونکه سلطان نه رعیت باش * پس رود خاموش باش * از خود فکری و رای متراش * و آیات

ورنه کرچه مستعد و قابل * مسخ کردی تو زلاف کاملی * هم زاستعداد و آمالی اکر * سرکشی زاستاد را زباخبر

(باب سادس)

فضائل سکان خانقاه و نسلی بیان و بین الفقرا جاری اولان آداب طریقی عیان ایلر (عن ابی مالک الاشعری قال کنت عند النبی صلی الله علیه وسلم اذ قال ان الله عباد الیسوا بانبیاء و لا شهداء یغبطهم الانبیاء و الشهداء یقر بهم من الله و مقعدهم یوم القیامة فقال اعرابی حدثننا یا رسول الله من هم هم عباد من عباد الله من بلدان شتی و قبائل شتی لم یکن بینهم ارحام یتواصلون بها و لا دینار یتبادلون بها یتکلمون فی الله یجعل الله فی وجههم نوراً و یجعل لهم منابر من نور فقام عرش الرحمن یمزع الناس و لایهزعون و یخاف الناس و لایخافون) ابو مالک اشعری حضرت لری بو حدیث شریفی حضرتدن روایت ایدر لر که بن نبی حضرت لری نیک قنده ایدم اول وقتده بو حدیثی دیدی یسوردر که تحقیقا اللهک قولاری واردر که انبیاء و شهداء کالدر و لکن انبیاء و شهداء بولنر که الله قریبه و یوم قیامتده مقعد و مرتبه لرینه غبطه ایده لر پس اعرابیدن بری دیدی که یا رسول الله بزه خبر ویر که بولر که ایلمدر حضرت رسول یسوردر که بولر شول قولدر که هر بری بر شهردن و هر بری بر قبیله دن مایینلرنده نسب و ارحام بولنر که انک سببیلر بری برینه تو اصل ایده لر و دخی دینارده بولنر که انی بری برینه بذل ایده لر بولنر که شانی بودر که الله رضا سنده و محبتنده بری برینی سور لر حق تعالی بولنر که بولنرنده نور قیلدی و بولر ایچون عرش او کنده نوردن منبر لر قیلدی ناس قیامتده زیاده محزون اولر انلر اولیه و خالق عالم خائف اولر انلر اولیه بو حدیث شریف خانقاه نشین اولان فقرانک صفاتی مبیندر زیر انلر هر بری بلا د متفرقه دندر مایینلرنده قرابت صوری بوغیکن قرابت روحیه و نسب معنویه ایله بری برینه الله و فی الله محبت ایدر لر نسب معنوی عند اهل الله نسب صور یدن یکدر کما قال ابن الفارض (نظم) نسب اقرب فی شرع الهوی * بینشامن نسب من ابوی (نثر) و خانقاه نشین اولان فقرانک بر فضیلتی دخی بودر که بولر اصحاب صفه به مشابهلدر بر نیجه و جهله جمله دن بری حضرت طلحه دن مرویدر که (اذا کان رجل قدم المدينه ان کان له فیه اعریف نزل علی عریفه وان لم یکن فیه اعریف نزل علی اصحاب الصفه) پس خانقاه دخی بویه در تنکیم بره مسافر اهل طریق قرنداش بر شهره کسه اکرانده یناشی و آشناسی

واریسه انده قوزوا کرپو غیسه فقرانک ساکن اولدیغی خانقاهه کاور و تعب
سفر دن آسوده اولور و بوجه دخی اهل صفه به مشایه اواقده بودر که اهل صفه
ذرتیوز مقدار کسه ایدیلر بر مسجد صفه سینی کندور له نشین قیلوب دنیای
رفض ایتمشور و زرغ و ضرعی ترک قیلشور و مسجد قیاده عبادت حقه منقطع
اولوب مشغول اولشوردی و بغض و عداوت و غل و غش و کثافتدن و خود لرین
صافی بولشوردی و کلامده و طعامده الفت ایدوب محبت اوزرینه بریره
کیشوردی کذلک فقراء باب الالهک دخی صفه لری بودر دینانک ضرع و زرغن
واصل و فرغن ترک ایتمشور و عبادت خالقه مشغول و جناب رازقه متوکل
اولشور در پس جناب حق دخی بونلرک بجه مؤتلمین مهیا و حاضر قیلر
(کما قال علیه السلام من انقطع الى الله كفاه الله مؤتمه و رزقه من حيث
لا يحتسب و من انقطع الى الدنيا و كلفه الله اليها) انکچون عبادت حقه منقطع
اولوب و خانقاهده اولنه قناعت قیلین درویشک دخی محنتی چوق و حضور
قلبی یوقدر و بو خانقاه نشین اولان فقرانک کلامده و طعامده بریره جمع اولدقلری
برکاتیه قورلری طوقدر فی الحقیقه طعامده جمعیت قیلای طعامده برکت و شکمه
شیع و قناعت و بررکه منفرد اولسه اول برکتی و لذتی بوله من تکیم بعض صحابه
حضرت رسوله دیدیلرکه (یا رسول الله انا کل ولا نشبع قال علیه السلام لعلمکم
تفترون علی طعامکم اجتمعوا و اذکروا اسم الله علیه یبارک لکم فیه سلوک
الخلق من آثار السلف) فخواستجه بواجب و جمعیت سلفه منزله آثار و اسرار لرندن
حاصلدربو اجتماع و اتحاد سائر طوائفه از بولور و کمال ایمانه دلالت ایلین ایسه
نفس واحده حکم منده متحد و جسد یکتا منزله سنده بریره مجمع اولمقدرکه مؤمن
حقیقتهده بومقتلوا اولانه دیرلر تکیم نعمان بن بشر بو حدیثی حضرت ندرن روایت
بیوررلر (قال علیه السلام انما المؤمنون کرجل واحد اذ اشکی عضو من اعضائه
اشکی جسدده اجمع و اذا اشکی المؤمن اشکی المؤمنون بحمد الله) بوصفتلر
اکثر فقر اما یبینه بوانور بریسی خسته اولسه و یاداشکسته اولسه سائر دخی
متألم اولورلر و فی الحقیقه ذرویش بویه کرک بویه اولمخجه ذوق ایمانی و حقیقت
فقری بیلر و (کأنهم بنیان مرصوص) مرتبه سنده اولان اتحادک لذت طویع و خانه
طریقه کیرمن و روی حقیقتی کورمن و سکان و کرکان منزله سندن نجات بولمز
و شیران خد امر تبه سنده ابرمن تکیم بیوررلر (مثنوی) جان کرکان و سکان هر یک
جداست * متحد جانهای شیران خداست (نثر) نعوذ بالله بحسب الظاهر

(تخصیص جفا) معنائی بوانه و بحسب الباطن (وقلوبهم شتی) خواصی
اوزره قیلری متفرق اوله مؤتمه لایق دکادر قنده قالدیکه اهل طریقه که ظاهر
متحد کورینه و باطنای بری برینه مخالفت و عداوتلری اوله بلکه بر خانقاهده
دخی ساکن اوله لر بلکه عداوتلری دخی دنیای دخی ایچون اوله من بعد اهل
طریقت اولان فقرایه بوصفتلر لایق دکادر پس اهل طریقه لایق و واجب اولان
اولدرکه مداهنه و منافقه اوزره مصاحبت ایتیمه لر که لم اولان بونفرته و تفرقه به
سبب اکثر شیخک وجودندن حاصل اولدیه ارادتنده اولانلردن اکا اعتراض
یوقدر هر نه فعل اشرسه (مثنوی) کرچه کشتی بشکند تو دم من * کرچه طفلی
را کشد تو مومکن (نثر) بیوردقلری بونکچوندن هیچ مساع یوقدرکه
تحت ارادتده اولنلری اظاهرا و باطنای شیخه سوء ظن ایلیمه اما کر بونفرت شیخه
حکمتنه داخل اولان یارانای مایبندده اولورسه و نفرت و تفرقه به سبب شیخک
وجودندن ظهوره کورسه یاران دخی علی کل حال صلاحنه جل ایدوب و تحمل
و نصبر قیلر و تفرقه به سبب اولان خاطره ایله تعمیر ایتیمه لر و طریق حقه بوصفتلر
کتمیه لر تا کدورت با لخنه باقیمه لر کر بو خاطره نک دلدن دفعی ممکن اولورسه
بر قاج یاران بریره کلوب و وجه مشروع اوزره ادب برله انک عیبی اکاهده او اتخاف
ایدلر (کما قال عرین الخطاب) رحم الله امره اهدی الی عیبی) بلکه اول حالدن
غافل ایسه متنبه اولور و اهل حق ایسه حقه بوین و برروانی مستحسن کورر
تکیم حضرت عردن روایت صحیحله منقولدرکه بیورر (جاس عمر بومانی مجلس
والمهاجرون والانصار حاضرین قال عمر رضی الله عنه لو ترخصت فی بعض
الامور ماذا کنتم فاعلین فسکتوا قال عمر هذا الکلام ثلاث مرات فقال بشر
ابن سعد لو فعلت ذلك لقومنا لتقویم العود) یعنی برکون حضرت عمر
رضی الله عنه بر مجاسده او توره شدی مهاجرون و انصار حاضر لر ایدی حضرت
عمر دیدیکه کر بن بعض امورده رخصت ارتکاب ایلسم سزیه اشلسن حاضر
اولانلر ساکت اولدیلر بو کلامی عمر حضرتلری اوج کره تکرار ایلدی آخر بشر
ابن سعد دیدیکه کر برایم ده خلاف شرع رخصت ارتکاب ایلدک شنی اغاج
طوغرلدر کی طوغری قیلار (فتی علیه عمر و حسن کلامه) حضرت عمرانک
کلامن تحسین ایدوب اکثنا قیلدی پس مشیخت مرتبه سنده اولانه دخی لایق
اولان بودر بویه بر حالده بو آیتله عمل ایده تکیم حضرت حق حبیبینه بیوررلر
(ادفع بالی هی احسن فاذا الذی بینک و بینهم عداوة کانه ولی جمیع و ما یاقاه)

الا الذين صبروا) یعنی سن بوعذ اونی خصلت حسنہ الیہ دفع الیہ پس سبکہ
خصلت حسنہ اظهار الیہ سن شول کسه لره که سنکله انلر مایینده عداوت
وارایدی کانه سکاوی قریب کبی اولورلر بو خصائمه و بومر تبه به واصل اولزلر الا صبر
ایلمن واتحاد و جمعیتی نعمت عظمی بیان * وفی الحقیقه جعیت واتحاد قلوب
نعمت الهیه و موهبت ربانیه درکه اموال و ارزاق دنیایی بذل ایتمکله میسر اولمز
و بومر تبه به مجرد انفاقله کسه ظفر بولمز (کما قال الله تعالی خطایا) الحییه
لوانتقت ما فی الارض جمیعاً ما الفت بین قلوبهم ولكن الله الف بینهم) اگر تشارع
ذکر انک بری بری مایینده اولورسه قادر اولدخه اهل حق اولنجه سی قلبی نفسه
مقابل قیله یعنی نفس هر تبه سنده اولان غضب و تموره کلان کسه به قبله
و روحله معامله قیله تکیم مشایخ کبارک طریقتلر نده اولان کلامدندرکه
(اذا تشارعتم فی امر قابل قلبک بالنفس فان النفس اذا قبولت بالقلب انحسرت
ماده الشر و اذا قبولت النفس بالنفس نارت الفتنه و ذهبت العصمة) پس شرط
طریقت بودرکه بجن فقر اما میننده بویه شکر آب ورنجش واقع اولسه و اختیار ددهلر
بونی طویسه اگر طریقت و شریعت و صحت و شین و بررشی دکل ایسه شیخه عرض
ایتمیوب ایکی سنک ماییننی صلح ایدوب سینه صافی ایده لر زیرا اصلاح ذات البین
افضل اعمالدر (کما قال صلی الله علیه وسلم الا خیرکم ما هو اکثر صواباً من الصلاه
وافضل من الصدقه قالوا ما هو یا رسول الله قال اصلاح ذات البین) و اگر شیخ
بونلرک حاللر فی قبل المصالحه طویارسه کفتار و کردار لره که اول حینده مایینلرنده
جاری اولمشیدی اکنظر ایده اگر شریعت و طریقت نقض و بررد کل ایسه انلری
سینه صافی ایده و بونلره خیر نصیحت قیله شیخ سهروردی دیرکه مظنه سهروده
اولان درو یشه دیه که (قم واستغفر لا خیرک فاذا قال الفقیر ما ارى باطنی صافیاً
ولا اثر القیام من غیر صفاء الباطن فیه قول الشیخ له قم فبیرکة سعیک و قیامک
ترزق الصفا) پس بجن اول درو یش اعتذاره قالقسه اول برردو یش انک اعتذار
واستغفار فی رذایلیه ظاهر او باطناً اکروردایلر سه مجرم و آثم اولور (کما قال
علیه السلام من اعتذر لایحیه معذرة فلم یقبلها کان علیه مثل خطیئة صاحب
مکس) یعنی انک اوزرینه عشار و باجدار لر خطیئه می کبی خطیئه اولور و شیخ
سهروردی دیرکه (فلا یجوز رد استغفار من اعتذر بحال کما روی عن عبد الله
ابن عمر قال صلی الله علیه وسلم ارجوا تر حوا و اغفر و اغفر الله لکم) اگر درو یشلر
مایینده صادر اولان کفتار و کردار شریعت و طریقتله مخالف واقع اولدایسه

ایکین بیه صف زعماله کچوره وصف زعمالک ادبی اولدرکه درویش اورایه کچوب
قام اولدقده اگر ضرور لره تقیر و قطمیر کندودن هر نه صادر اولدایسه کتم
ایتمیه و منازعه و مجادله سمتمیه کتمیه ماهر الواقعی ذکر ایلد کدر نکره اعتذار
واستغفار دن غیری جانب طویتمیه (مننوی) از پدر آموز کادم درگاه * خوش
فرود آمد بسوی پایگاه * چون بدید او عالم الامر ارزا * برد و با استاد استغفار را
* بر سر خاکسترانده نشست * از بهانه شاخ تاشاخی نیست * ربنا انا ظلمنا
کفت و بس * چونکه جانداران بدید از پیش و پس (نثر) پس شیخ اولاول فعله
بادی اولنه و تعدی و تجاوز قیلمه بلاعرض نفس عتاب ایلیه وای نادر و یش
وای بی ادب دیو * و بونک اشالی عتاب آمیز سوز و بویه مثلاً بچون نفس و شیطان
اویدلک و طریقی حقدن تجاوز قیلملک و ابرینه دخی دیه که بچون سن
صبر اولدلک را کاتحمل قیلملک حتی درو یشلک سنده بوانه ایدی * اگر اسانله
تعزیر مستحق ایسه بو کونه تعزیر ایده و اگر چوبله تعزیر مستحق ایسه یا توره
واون مقداری چوب اوره (قال علیه السلام لا یجوز فوق عشر جلدات
الافی حد و الله) اگر اختیار ایسه و صلاح و معرفتیه موصوف ایسه اول زانی
عفو اولنقی اولی در تکیم حضرت عائشه رضی الله عنها بو حدیثی روایت ایدرلر
حضرت بیور مشرکه (اقبلوا ذوی الهیئات عثراتهم الا الحدود) اقاله عفو
معنا سنده در هیئات هیئتک جمیدر هیئت بر شینک شکل و صورتنه دیرلر سافعی
حضرتلری دیرکه ذوی الهیئاتدن مراد شرله معروف اولیه اهل صلاح و ورع
اوله دیمشلر بعضیلر ده احتساب مرؤت و اهل وجود در دیمش عثرت زاننه و ایاق
طیرغنه دیرلر یعنی بجن بر صالح هیئت صاحبی کسه دن برزات صادره اولسه
انی عفو ایلک الا حد و الله ده دکل زیر احد و الله با غسلت و عفو ممکن دکادر مثلاً
حد و حد زنا کبی و شفاعت ایدنک دخی شفاعتی حد شرعیده مقبوله دکادر
کما قال علیه السلام لا یشفع فی حد من حد و الله) پس شرب خمرک حدی سکسان
وزنانک یوزدر بر چوب اکسک اورمق جائز اولمز پس بعد ضرب الحد کسوه لرین
اکوب تبعید ایده و رد قیله بعد زمان (ع) باز ابا زاهر آنچه هستی باز با خواستی اوزره
اگر نائب اولورسه عفو ایدوب خیر دعا ایده و کسوه سن تکبیر قیله پس بعد العفو
سنت و طریقت بودرکه اودرویش نیه قادر ایسه یا نانی و بار یعنی فقرایه بذل ایده
و هیچ قادر دکاسه بر طعام طبخ ایده اقل مایکون اطعمه و اشر به دن یا خود برلند
شی طبخ ایدر تکیم که عب بن مالک بو حدیثی حضرتدن روایت بیورلرکه

اول حديث بود که کند و بر جرم ايشان دردی حضرت بر زمان غضب ايلديلر پس
 کعب بن مالک توبه نصوح ايلدي حضرت توبه سن قبول ايدوب عفويوردي
 پس بيوررلر و حکايه قيلر که (فقلت يا رسول الله ان لا تقبل توبتي حتى اتخا
 من مالي كله واهجر الدار التي اتيت فيها الذنب فقال عليه السلام اخرج ذمت مالک
 فاصرفه في سبيل الله) پس فقرايه دخی لازمدر بعد العفو مالک اولديغي شيك
 ثلثي مقداريني بذل اينده واکر بر درويشدن طريقتيه مخائف بر فعل صادر اولسه
 و فقرا آني طويسه ويا بر درويشه غرضي وکدورني اولسه بونايا کاکه سماعه
 کيرميه وسماعه کليمه تا اول طريقتيه مخالف فعلدن توبه قيلميجيه واول کدورت
 باطندن صافي اولميجيه زيرا (المؤمن مرآة المؤمن) اگر سماعه کيرسک ذوق
 حقاني وروحاني بولمزسک واکر سماعه کاسک شيخک و فقراک بحال معنويارين
 کور من سن پس سلوک منسد اولور و قبضه دوشوب مدير قالور سن بوصفتي که
 درويش کند و ده مشاهده قيله شيخک و فقراک خير دعا سن اله و بر طعام طبخ ايد
 تا انلرک خير دعا سيله اول کسافت وکدورتدن هرته ايسه باذن الله خلاص اوله
 و خانقاه نشين اولان فقراک مبتديرينه و طالبيرينه تا اوسط مرتبه سنه کانييه دک
 لازمدر که هر بری شانه لايق بر خدمته اوله لروبطالتدن احتراز قيله لرحق طعام
 خانقاه انلره حلال اوله (سيد القوم خادمهم) نکته سن طوين خدمتدن
 غافل اولمز (ومن خدم خدم) حديثه اوين عبوديتدن ال يومن جناب حق
 جل شانه حديث قدسيستده حضرت داود نبي کبي صاحب سعادت و خطاب
 ايدوب بيوررلر که (يا داود اذا رأيت لي طالبا كن له خادما) يعني بيوررلر که
 يا داود چن بکا طالب وعاشق برکسه بي کوره سن اکا خادم اول و بوراهن
 طالبيرينه و بودر کاهن راغبيرينه خدمته عازم اول تا بن رضاي اله کتوره سن
 (منوي) پس رياضت را بجان شوه مستري * چون سپردی تن بخدمت جان بری
 (نثر) طالبان حقه خدمت ايتک عبادت نافله دن بکدر نتکيم بوحديث صحيحده
 وارد اولديکد انس حضرت نري رسول حضرت نلرندن روايت ايلر بيوررلر که رسول
 حضرت نريله جميع صحابه کرام بر سفره ايدک اصحاب کرامدن بعضيتي صائم
 و بعضيتي غير صائم ايديلر پس هوا اول کون زياده کرم اولدي بر منزله کادک روزه
 داران درختلر انلرين طلب ايدوب کيمي او توردي و کيمي ياتدي صائم اوليانلر
 جست و چابک خدمته ميل بغايوب خيمه لوقورديلر و طبخ طعام قيلديلر و حيواناته
 آب و علف و يرديلر پس رسول صلي الله عليه وسلم بيوررلر که (ذهب المفطرون

مطلب
 في الخدمة

بالاجر ذهب المفطرون بالاجر وهذا الحديث يدل على فضيلة الخدمة على النافله
 اي اخي مقام خدمت بلند و خادم بغايت سعادت مند در بشرط آنکه خدمته
 وافي و خدمتي شوائب ربا و سوادن صافي اوله اکر بويله اولمز سه خدمتي حق ايجون
 اولمز و انبيا و اولياقتنده اعتبار بوانز (منوي) في کدايات کزهر خدمتي *
 کز نو دارند اي من و رمنتي (نثر) زيرا خادمک بر قاج نوعي وارد بر يسي مطلقا
 خدمتي لله و في الله ايلر مقبول اولان خدمت اولدر و بر يسي دخی اکر نفسي حظ
 ايدرسه خدمت ايدر واکر حظ ايتزسه ايتزوا کرايلرسه ده ضروره وکرها ايلر
 بونوعه متخادم ديرلر سعادت ايرن خادمک لکن متخادم دخی اجر دن خالي اولمز
 اما بر نوع دخی وارد که انک خدمتي يا براي دنيا در و يا خود لغرض ريار که يا فقرايه
 و يا خلقه کند و بي کوستره و بکند يره و فلانده فلان قدر خدمت ايتدم ديوا و کنه
 اول فلاح بولمز و اجري دخی اولمز و الله تعالي اعلم

(باب سابع)

فقراک سفر و سياحتن بيان ايلر و سفرک صوريسن و معنويسن عيان قيلر (قال
 رسول الله صلي الله عليه وسلم سافر وانحو وانغوا) بوحديثك شر حنده ديمشکر که
 (انحو ابدانکم بالحركة في الظاهر واديانکم في الباطن بالعبادة و تغنوا الفضل
 و العلم المستفاد من المشايخ الذين تعجبونهم في اثناء السفر) پس بوحديثه
 ذکر اولئان سفر دن مراد تحصیل علم دين ايجون و زيارت اهل يقين ايجون
 و خدمت مشايخ کزين ايجون اولان سفر در انکچون اوچنجي جالده حضرت
 وقوفي حکايه سني بوسفری ييلسونلر ايجون و سفر و سياحتدن مراد طريقتيه زده
 ندر آکله سونلر ايجون کايينغي ذکر يوردي پس درويشه لازمدر که اکر بر شيخ
 کامل و مکمل بوعيسه نجوم سماء معرفت وکل بوستان حقيقت اولان مفلحلرک
 نظرنه يته و انلر دن علم سلوکی و آداب صلوکی تعلم ايديه انکچون مشايخ بکار
 بيورمشکر که (من لم ير مفلحا لم يفلح ابدا) پس سالک بدايت حالده (اطلبوا العلم
 ولو بالعين) حديثک فخواستجه معدن علم دن اولان عزيزري طلب ايديه زيرا
 صيندن مراد اهل يقينک و صاحب تمکينک وجوديد که محل مسک علوم
 و معارف در پس طالب بويله بر مرشد رباني و وسيله يزداني ايجون و طنندن مهاجرت
 ايدوب سفر و سياحت قيله و طالب اوله (قال الله تعالي يا ايها الذين آمنوا
 اتقوا الله و اتقوا اليه الوسيله وجاهدوا في سبيله لعلکم تفلحون) مفسر ل
 بوايتده وسيله به بر قاج وجه يازمشلر در اما محقة لروسيه دن مراد مرشد کاملدر که

حق له عباد ما بینده و سیمه در دینش پس حق تعالی بوترک طلبه امر ایدوب
(وابتغوا الیه الوسیله) پیوردی و برآینده دخی (فاستلوا اهل الذکر ان کنتم
لا تعلمون) پیوردی بوجه حدیث و آیت معدن معرفت و شاهان طریقت اولان
ارباب حقیقت طلبی ایچون وارد اولمشدر (منوی) سایه شاهان طلب هر دم
شهاب * ناشوی زان سایه پیرز افتاب * که سفر داری بدین نیت برو *
ورحضر باشد ازین عاقل مشو (نثر) پس شول و فتنه که طاب بر عارف بالله بوله
و بر عالم آگاهه ابره سفر و سیاحت اکرام اولور پس لازم کاور که اکا ارادت
کنوره و خدمت قبله و تحصیل علم و معرفت و دین و دیانت و تکمیل آداب طریقت
و اسرار حقیقت اید و اگر او قومی اولمزه (کن عالما و متعلما اوسامعا
ولا تکن رابعا فتملک) حدیثک موجب حجه استماعه کند و به لازم و واجب
اولان دین علمی و طریقت ادبی او کر نه بعد اکر مرشدی و فوات اید و یا خود
بعد تطهیر النفس و تحصیل المعرفة و تکمیل الدین و الدیانة عزیز شدن یا زیارت
کعبه مکه ایچون و یا خود زیارت بیت المقدس و یا خود زیارت آستانه
حضرت پیر ایچون و یا خود بعض عرفانک و صلحانک زیارت ایچون اجازت است
اگر کمالیله جان و دلدن رضا و بر سر پیوردی اوزره سفر و سیاحت اید
و اگر جان و دلدن رضا و بر سر حذر اید و الحاصل رضایله سفر و سیاحت
اذن آلور سه اکر صله رحم واجب اولدسه صله اید و اکر صله واجب اولدسه
عزیز شدن و عارفان دن برینک زیارتنه کیده و کتدیکی بوللرده و شهر لرده دخی
اولیاء اللهی تجسس اید و زنده بر صاحب همت وارد رانی تفحص قبله تا نغذیب
حیوان بلا فائده قیلیمه و فوائده سفر دن بی نصیب قایلیمه زیرا سیاحتدن مقصود
اهل الله بولمقدور و علما و عرفا و صلحانیه مقارن اولمقدور و یا خود اقل مایکون
زیارت بیت الحرام و بیت المقدس و آستانه قیلمقدور و خسه اهل خانه عمر نفیسی
ضایع قیلن د کادر تکیم حضرت مولانا ایکنجی جلدهم بوضوح صده بر کوزل
تمثیل ایدوب پیورلر که بر درویش بر او بنالیدوب اکابر پنجره قودی شیخی انک
اویته کلوب دیدیکه درویش بویچره بی نیچون قودک دیدیکه اولک ایچی روشن
اولسون ایچون شیخ دیدیکه بویله دیمه زیرا البته پنجره دن ضیاء دوشمک مقرر در
بلکه اهل طریق بویله قیلن کر که اول پنجره بی اذان صداسنی اشتمک ایچون قبله
تاروشنالک خود انک طقیلی در پس سالک اولان دخی سفر و سیاحتی اهل الله
بولن ایچون و انلره مقارن اولن ایچون قبله شهرستان سیری و عجائب و غرائب

کورمک انک طقیلی بول اولمقدور حال بولنور و هر منزله که ایره و هر شهره و کویه که
کیره عجائب قدرة اللهی کوره و صنایع و بدایع عبرة اللهه نظر قبله (قال الله تعالی
قل سیروا فی الارض فانظروا کیف بدأ الخلق) ای کیف خلقتهم ابتداء علی اطوار
مختلفة و طبایع متغایرة و اخلاق شتی فان ترتیب النظر علی السیر فی الارض
مودن بتتبع احوال اصناف الخلاق یعنی حق تعالی پیور که سیرایک
ای بنی آدم بر یوزنده پس دخی نظر ایلک که اول الله نیجه بولخلق ابتداء اطوار
مختلفه اوزره و طبایع متغایرة اوزره و اخلاق شتی اوزره بدأ ایلدی پس نظری
ارضده سیرایک اوزره ترتیب قیلمی اصناف خلایق احوالی تتبع ایتمکی
مشعر درو فی الحقیقه سفر و سیاحتک فائده سی اصناف خلایق احوالی
تتبع قیلقدور و تجربه روزگار له رعوت و خشونت نقصدن پاک اولمقدور
(وفی العوارف انما سمی السفر سفر الاله یسفر عن الاخلاق) یعنی سفره انکچون
سفر دیدیلر که اخلاق اسفار ایلر و خوی بد و نیک اظهار ایلر ای اخی بلکل که
سفر ایکی قسمدر بری ضروریدر و بری دخی معنویدر اصل اهل الله قتمده مقبول
و مقصود اولان سفر سفر معنویدر اما سفر صوریده دخی حقوق فوائده وارد
جمله دن بری نفس مألوفات و محظوظاتدن منقطع اولور و شربت فراق یاران
و خلایق چشیده قیلور بوضوح من وجه لذت فانی بولور و موتیه مستعد اولور
و بر فائده دخی بودر که غریبک صفتیه متصف اولور (وطوبی للغریاء) سعادت
بولور و بر فائده سی دخی بودر که صفت خوی ایران ایلر و خول و بی نام اواق
ایسه طریقت اولمایانک رکن اعظمیدر (قال ابن عطاء دقن وجودک فی ارض
الجمول حتی تقوز باذواق الفحول) یعنی وجودکی بی نامک زمیننده دفن الیه
تا مردان الهینک اذواقنه فائز اولسن و بشیر بن حارثه بر کسه دیدیکه (اوصی
یا شیخ قال اجعل ذکرک و اطب مطعمک) و بوی نامک خصوصنده حضرت رسول
علیه السلام پیور دیلر که (بحسب امر من الشران یشار الیه فی الدین و فی الدنیا
بالاصابع الامن عصمه الله) یعنی آدمه شر اول کفایت ایدر که آدمه دینده
و یاد نیاده اصابعه اشارت اولنه که بولمقدور الا اللهک عصمتی اولدیغی قول
بوشردن بریدر (منوی) اشتها خلق بند محکمت * درره اوزر بند آهن
کی کست (نثر) دیدکاری خول مدحنده در این فارض دخی بومحله مناسب
پیورلر که (نظم) واخلنی و هماغضوعی لهم * فلم یزونی هوانابی محلا لخدمه (نثر)
یعنی بنی کمال خضوعی بی نام قیلدی ارباب طریقت مایندده من حیث ضعیفی پس

اندر بنی غایت مستهان و خوار اولدیمدن برخدتمه محل و لایق کورمن را کرچه
خول اولتی حضرت ده دخی میسر اولور اما سفرده دخی زیاده اولور پس سیاح اولان
درویش اولدر که سیاحتی حالده بر شهرده چوق قرار ایلیه تا اول دیاره کوکل
بغلیه و اندن اول دیارک خاکی بیزار اولیه و کند و دخی تغیر بولیه اکثر یابشر
ابن حارث دیرلدیکه (یا عشر الفقراء سیحوا تطیبوا فان الماء اذا مکث فی موضع
تغیر) حضرت دخی بوحله مناسب بیوردر که (نظم) درخت اگر متحرک بدی
بیا و بسر نه رنج اره کشیدی نه زخه های تبر * و دخی بیوردر که (منوی)
از سفرها ماه کیخسر و شود * بی سفرها ماه کی خسرو شود (نثر) بشر بن حارثک
بوسوزنی مشایخدن بری ایشیدوب دیدیکه (صبر یحرا حتی لا تغیر بالجیفة)
سوزده بود رسالت شویله بر بحر عظیم کبی اوله که من بعد متغیر اولیه اکثر مشایخ
بدایت حالده سفر و سیاحت ایدوب نهایت حالده بحر اولمشور بر برده قرار
قیلمشور و بعضی بدایت حالده بر کامله یتشور و سیاحتی ترک ایتشور و بعد تکمیل
السلوک نهایت حالده سفر و سیاحتی کتمشور و بیوردر که (اجتهاد ان تکون
کل لیلۃ ضیف مسجید و لایمت الا بین منزلین) دقوقی حضرت تلری و ابراهیم
خواص حضرت تلری بویه دینلر دندرو داتما سفر و سیاحت قیللر دندر و ذوق
باطنی ترک ماوی و منزله یوانلر دندر لایمه عجم صاحبی بوحله مناسب بیوردر که

(شعر)

ما فی عن الاهل صفر الکف منفرد	کالسیف عری متناه عن الخلال
لو کان فی شرف الماوی بلوغ منی	لم تبرح الشمس یوما داره الجمل

(نثر) معنای اول کسه که اهلندن بعید دروای خالی و یاراندن منعزلدر شول
تبع نیز کبیدر که ایکی جانبی خلادن غاری و مجرد ذرا کر شرف ماوی و مکانده
آرزو و مقصوده و ضول میسر اولیدی آفتاب جل بر جفی ترک ایتزدی زیرا قتی
شریف بر جدر * پس معلوم اولدیکه سیاحت و سفرده نیجه فوائد واردر انکچون
دقوقی و ابراهیم بر شهرده فرق کون طور مق میسر اولمش و بر منزله بکرمی کوندن
زیاده اقامت قیللمش تا تو کله خال کلیه شکیم ابراهیم خواص حضرت تلرندن
منقولدر که بیوردر لاون بش کون بر بادیده قالدیم بلا طعام و لا شراب نفسم
قصدا بلدیکه گیاه و نبات هر نه ایسه اولیم و حشیش خشکی قوت ایلم کوردمکه
حضرت خضر پیدا اولدی پس در حال بن اندن قاچدم و انک صحبتن استیوب
اندن بچدم دیدلر که باشیخ نیچون اندن فرار ابلدک خود نیجه اولیا واردر که آنک

بوزین کوردمکه حسرت چکرلر و روز و شب انک زمین طلینده تخم اشتیاق اکرلر
پس بیوردیکه قورقدمکه نفسم اکا اعتماد ایده و اندن اعتماد و استغاثه قیلله
و جناب حقه اولان تو کله خلل کله بوطائفه نک سفر و سیاحتدن مراد لری
اصلاح درون و افشای بر و ندر پوخته سفهای زمانه کبی شهر شهر و قصبه
قصبه کزوب کاسه لیس عوام اولوب فرائض و نوافلی ترک قیلوب (جیفة اللیل
بطلال النهار) اولدر کبی سیرآب و کل قیللر بلکه سفر جان و دل ایدرلر کاه
اولور که سالک نفسی تکیه لر بوجانیده خدمت و ریاضتده تصفیه بولورکن
و بر صاحب نظرک نظر و هم تن آلورکن خدمتدن و عبودیتدن منقبض اولوب
بوزکر اولسان طائفه نک حاللری کندی به سند ایدوب و سیر و سیاحتده بولدیفی
ذوق نفسانی بی ذوق روحانی عد ایدوب طالب سیاحت اولور خبری یوقکه
دام نقسه دوشوب ذوق روحانیدن و رضای الهیدن محروم قالور زیرا نفس سیر
صحاری و دشتدن و اطراف و انکافی کشت و کدشتدن کمالیه حظ آلور و بر کسه نک
ضبطی التنده اولدن محنت و مشقت بولور پس کند و حفظنه و هواشنه تابع
اولوب سیاحت قیلور و اول سیاحتده بولدیفی ذوق روحانی و نشاط روحانی
بیلور حالبوکه مکر شیطانی و تلبیس نفسانیدر (منوی) بنده یک مر دروشتن
دل شوی * به که بر فرق سر شاهان روی * صفع شاهان خور و خورشید خسان
تا کسی یایی ز اقبال کسان * من عجب دارم ز جوای صفا * کوردم در وقت
صیقل از جفا (نثر) پس سفر ظاهری ییلمد کسه سفر باطنه کله لم (المسافر
فی الباطن و هو السایح السایر من اوطان الغفلات الی محل القربات و من الافعال
السیئة الی الحسنات یقطع المسافات النفسانیة و الغلوات الشهوانیة حتی یصل
الی مقام اسرار السجانیة و مشاهدة الربانیة) مسافر فی الباطن شول سایح
و سائر در که غفلتار و وطنلرندن حقل قریتلری محلنه سیر ایده و افعال سیئه دن
حسناته سیر ایده نفسانی اولان مسافره لروشم و انی اولان صحرای قطع ایتکله
حتی اسرار سجانی و مشاهدة ربانی مقامنه و اصل اول نیجه دلک * ابن فارض
بیوردر (نظم) اسافر من علم الیقین الی عینه * الی حقه حیث الحقیقة رخلتی (نثر)
یعنی بن مسافرت ایلرم علم یقیندن عین الیقینه حق الیقینه مسافرت ایلرمکه
حقیقت مرتبه سنه دریم بر حلقم شیخ حضرت تلری فتوحانده بیوردر که (اعلم ان
المسافر فی طریق الله اما ان یكون مسافرا بفکره فی المعقولات او مسافرا بالاعمال
فالما سفر بفکره فی المعقولات من طلب الآیات علی وجود صانعه و مشهود خالقها)

الى حق اليقين او الى الموت ثم لا يزال يسافر بقطع منازل البرازخ الى ان ينتهي
الى منزلة البعث ثم يركب من كاشف يفايحه له الى دار سعادته واما المسافر بالاعمال
مسافر من عمل الى عمل الموت) بيورر كه بلسكل اى سالك معنويكه طريق
اللهه مسافرا فكريه معقولاته مسافرا دروينا خود اعماله مسافرا در فكريه
معقولاته مسافرا اولان شول كسه در كه صانعك وجودك و خالقك شهودينه
ناحق اليقينك دل آيات طلب ايليه و يا خود موده دل و اندنصكره برازخ منزلتري
قطع ايتككه مسافرت ايد منزلة بعثه ايرنجه به دل اندنصكره حالته مناسب
اولان مركب اعماله سوار اولوب آنى دار سعادته حامل و واصل اولور اما اعماله
مسافرا اعمال سينه دن حسنه به سفر ايد ريعض سالك باطنى حق جاتنه دائما
سفر ايتده در و كند و دن خروج ايدوب حقه كتمه ده در بويه كسه ظاهرده سفر
ايتنه و كذلك اعماله دخی كتمه باطنده اولان محبتى و توجهى حسييله منزل
الور و مقصود بالذاتى بولور (قال فى العوارف ارسل ذوالنون المصرى الى ابي يزيد
البسطامى رجلا فقال قل لاختى ابي يزيد الى متى النوم والراحلة قد سارت قال
ابو يزيد للرسول قل لاختى ذى النون الرجل من ينام الليل كله ثم يصبح فى المنزل قبل
القافله فقال ذوالنون هنيئنا له هذا الكلام لا تبلغ احوالنا اليه) معنائى ذوالنون
بايزيده بر كسه ارسال ايلدى ديديكه قرداشم بايزيده ديكه بونوم نه زمانه دل
نومدن مراد ظاهر اعمالدن و مجاهده دن تغافل ايتكدر حال بوكه راحله ايام
وقافله انا م من ورايلدى ابويزيد حضرتلى بيورديكه ذوالنون قرداشم ديكه
اراول كسه در كه كچه جله او بويه اندنصكره صاحب منزلده ينه قافله دن اول
بولنه ذوالنون ديديكه بوسوزا كاسكى چيدر ولايقدر بزم احوال المزكا بنشمر
بايزيد حضرتلى نيك بوسوزندن مراد بدن كاردن فارغ اولوب جان و دله حضرت
حقه سفر قيلمدر جان و دل ايله اولان سفر جله دن منزلده اول بولور لخرزه (نظم)
سير دل كن سير كل راهين بهل * هست مقصود از سفر اين اى مقل (نثر) سفر
معنوى اهل الله قتنده در تندر اولاسير الى الله در كه مرتبه نفسدن وجود حقيقى
جائنه سفر ايتكدر بوسفر روى و حدتدن حجاب كثر مرتفع اولديغى كنى منتهى
اولور اندنصكره سفر نانى قبولر كه كاسير فى الله ديرلسير فى الله صفات اللهاله
متصف و اسماء اللهاله متحقق و اخلاق اللهاله متحقق اولمقدرو جله صفات بشريه ينى
قانى و مضمحل بولمقدرو سفر كنى نهايتى وجوه علمدن رفع نقاب اولوب كاعلوم
لدى منكشف اولمقدرا ندن سفر ثالث قيلمدر كه كاسير مع الله ديرلسير مع الله

سالكان هر مرتبه ده اللهاله اولان سيريد و شائبة انفينديك كايته مرتفع اولدى
و حضرت احديته ترقى قيل سيدر بومرته به مقام قاب قوسين اوادنى دينوزكه
نهایت ولايتدرو بوسفر كنى نهايتى مرتبه عين الجمعه كايته اضدادى ظاهره
و باطنى محو بولمقدرا ندنصكره سفر رابعدر كه كاسير عن الله ديرل سير عن الله
و حدتدن كثر طرفنه اولان سيرد رطابلىرى تكميل ايجون و سالكارى تربيه
ايجون بوسفره بقا بعد الفناء و نحو بعد المحو و فرق بعد الجمع دخی ديرل و بوسفر كنى
نهایتى حقدن خلقه مع الاستقامه و العداله رجوع ايدوب و حدت كثرته
و كثرى و حدتده كورمكدرو الله تعالى اعلم بالصواب

(باب نهم)

سفر كنى آدابى و خانقاهه كلمه نك ادبى و مضاحبت و الفت قيله يى بيان ايدر
اولا سالكه لازم و واجب اولان بودر كه فرائض و واجباتدن و احكام شرعيه
و آداب طريقيه دن برى ترك ايتيمه و سمى اباحت و ضلالته كتميه تا وحل معصيته
با تيمه و سنت بودر كه (الرفيق ثم الطريق) موجبجه اولا بربارديندار و نيكو كردار
و مضاحب بردباراله كتوره كه امور دينيه به عالم و طريقت اوزره عامل اوله
و خلاف شرعه راخى اوليمه و مراد نفسه رضا و برميه پس نفس اماره
مرتبه سنده اولان طالبه و آفات و مضرات نفسه واقف اوليمان سالكه بويه بربار
موافق و رفيق صادق لازم در اما اول كسه كه امور دينيه سنده واقف اوله و آفات
نفسانيه به عارف اوله كامن فرد و يكتا كتمكه نهى بوقدر استرسه منفردا سفر
ايتسون و استرسه جماعته كسون پس (خير الرفقاء ثلاثة) نحو اسبجه سياحت
ايدن كسه لربارى اوج كسه اوله و دخی سنت و طريقت بودر كه ايجلندن بر امور
ديده اختييارى و سبى وجو مردود بى دارى امير و مقتدا اتخاذ ايدلر پس
اول نه در سه و نه قيلر سه كاتبعيت ايدلر تكيم حديث صحيحه حضرت بيوررلر
(اذ كنتم ثلاثة فى السفر فامر واحدكم) يعنى چن سز سفرده اوج كسه و يا خود
دخی زياده اوله سز ايجيكزدن بريستى امير قيلك و كاتابع اولوك و دخی سنت
و طريقت بودر كه چن سفره عزم قيلسه اخوان و يارانه و داع قيله و عين جمع بر برده
ايكن خير دعا لربن الوب اندنصكره كيمده زيد بن ارقم حضرت رسولدن
عليه السلام روايت ايدر كه حضرت عليه السلام بيورر مشلر (اذا اراد احدكم
سفر فليودع اخوانه فان الله يجعل له بدعا ثم البركة و يحفظ دينه و علمه) اكثر خير
دعا لميوب سنت و طريقتى ترك ايدن سفهائى كورر كه دينلى و علملى محفوظ

دکادر پس شرط طریقت بود که جلده دن خیر دعا الله واکر برکسه دن تعلم واقع
اولدیه استیذان قیلله اندنصکره روان اوله پس سفت وطریقت بود که چن
بر شهره وقصبه به کله بعد الاستحمام والاعتسال اول شهرده یاران طریقتدن
ویا خود اصحاب حقیقتدن بر واجب الزیاره کسه واریسه آتی زیارت قیلله
تارضای حق بوله تنکیم بوحدیث شریفی ابوهریره حضرتلمی روایت ایدرلر
حضرت علیه السلام بیورمشکره (ان رجلا زاراخاله فی قرية اخرى فارصده الله
على مدرجته ملکاً انی علیه قال ابن تریذ قال اريد اخلی فی هذه اقریه قال هل لك
عالمه من نعمة تربها قال لا غیر انی احببته فی الله قال فانی رسول الله الیک بان الله
قد احبک كما احببته) معنای شریفی بود که تحقیقا برکسه بر آخر کویده اولان
قدراشک زیارتنه قصد ایلدی حق تعالی آنک طریقی اوزره بر ملک راصد
ومترب قیلدی اول ملک اوکسه به کادی دیدیکه نه مکانی دیلرسن اول کسه
دیدیکه بوکویده بر مؤمن قدراشم واردر آتی دیلرم ملک دیدیکه سنکیچون آنک
اوزرنده بر نعمت وارمیدر که آتی رعایت ایدرسن وتربیه قیلرسن اول کسه
دیدیکه اول کسه ناک بنم اوزرمده وبنم آنک اوزرنده هیچ رعایتی واجب اولان
نعمتلدن بریسی بو قدرالابن انی لله وفی الله سورم ملک دیدیکه تحقیقا بن اللهک
رسولیم سکامژده که الله تعالی سنی سودی سن انی سودیکک کی بوحدیثدن
لازم کلان بودر که زیارت یاران و اخوان مستحیدر واککن ادب بودر که حین
زیارته نظرایده سن اگر زیارت ایلدیکک سنک اکتمکدن ومصاحبتکدن حظ
ایلرسه اکنه سن واکر آنک بعض اشغالی واریسه اکتمیوب وداع ایده سن
وکندی مصحبتک ککینه سن پس بعد السیر والسفر چن بر شهره کله سنکه
اول شهرده شیخ اوله وقرا و خاتقاه اوله اگر وقت عصر قریب ایه زاویه به داخل
اولیه سن اگر برساکن اولغه قابل بر اولورسه اول کون انده ساکن اولوب
على السحر خاتقاه داخل اوله سن تنکیم حضرت رسول بیوررلر (اذا قدم
احدکم من السفر فلا یطرقن اهله ایلاً) پس فقراتک اخوانی اهل کبیدر اما اگر
قادم معذور ایه هر نه وقت کسه جائزدر لکن شیخه علی السحر بواشه تا وقت
زواله دل رخصت واردر حضرت رسول علیه السلام چن سفردن کسه لردی
بربرده اکنور لردی وشهره علی السحر داخل اولور لردی تنکیم حضرت کعب
ابن مالک روایت ایدرلر (کان رسول الله لا یقدم من السفر الا نه مارانی الضحی)
پس وقت ضحی ده کلک مستحیدر پس کلوب خاتقاه داخل اولد قده

(بسم الله الرحمن الرحيم) دیه اگر فقرادن کسه کورسه عشق ویره ومصالحه قیلله
اگر آشنا ایه معانقه قیلله زیراست وطریقتدن ومصالحه ومعانقه حقه
احادیث شریفه بر نیچه کونه واقع اولمشدر تنکیم بیوررلر (ما من مسلمین یلتقیان
قیصا لحن الا غفر لهما قبل ان یتفرقا وعن ابی هریره اتفقنا علی الروایة عنه
قال خرجت مع رسول الله حتی انی جناب فاطمة فقال علیه السلام انکم یعمی
حسنا فلم یلبث ان جاء یسعی حتی اعتنق کل واحد منهم ما احببه) ابوهریره رضی
الله عنه بیوررلر که بن رسول الله یله چیققدم حتی اول حضرت جناب فاطمه به
کادیلر ویوردرلر که بورده میدر کوچک یعنی حسنی مراد ایلدیلر پس امام حسن
چوق اکتمیوب کادی سعی ایدرلر حتی رسولله معانقه ایلدیلر (وعن جعفر
ابن ابی طالب فی قصة رجوعه من ارض الحبشة قال جعفر نخر جننا حتی اتینا
الی المدينة فلقانی رسول الله فاعتنقنی ثم قال ما ادری انابن یفتح خیر افرح ام بقدم
جعفر) جعفر بن ابی طالبدن دخی مرویدر که حبشه زمیندن مدینه به
رجوعی قصه سنده بیوردرلر که برارض حبشه دن چیققدق حتی مدینه به کادک
پس حضرت رسول بکافارشو کادی ویکام معانقه قیلدی اندنصکره دیدی بیلزم
بن خیر قلعه سنک قحنه می زیاده فرحنا کم بوخسه جعفرک کلمسه می
واویشر لسه ده سنقدر تنکیم بر روایتده دخی واردر اولمشدر که (لما قدم جعفر
قبل رسول الله بین عینی) وحضرت اوائل منویده بوذکراولنن خصاله
اشارت ایدوب طیب الهمینک پادشاهه کلمنی ومصالحه ومعانقه قیلنی
یازوب فقرایه تعلیم بیوررلر (منوی) دست بکشد وکارانش گرفت *
همچو عشق اندر دل وجانش گرفت * دست وپیشانیش بوسیدن گرفت *
وز مقام وراه برسیدن گرفت (نثر) وحاضر اولان فقرایه دخی مستحب اولان
اولدر که هر حبامر حببا خوش کادک دیه لرتنکیم عکرمه دن مرویدر که رسول
حضرتلمی سنک حضور لینه کلام سفردن * اول بکا (مرحباً بک من حبیبک یا عکرمه
دیدی ایکی کره) وقایع هامانی ذهبی الی رسول الله صلی الله علیه وسلم فقال لی
مرحباً بام هامانی) پس مشافرا کر جماعت خانه بی بیلورسه کازول ایده واکر
بیلورسه برکسه بی دایل ایده وابتدا جماعت خانه به کله وانده اولنلرله مصالحه قیلله
پس آشپز اولان آنک اوکنه ما حاضر هر نه ایه وهر نیه قادرایسه ولوبکسر
خیر کنوره تنکیم اقیط بن صبرة دن مرویدر که بیوررلر (قدمنا الی منزل رسول الله
صلی الله علیه وسلم فارسات لنا عائشة بقتاع فیه عرقا کنا ثم جاء رسول الله

فقال هل اكتم شيئا قلنا نعم اقمطين صبره وروايته ايلر كه بز بر نيجه كسه لرله رسول
 حضرت تليزك منزله كادك حضرت عائشه رضي الله عنها بزه بر طبق كوندرديكه
 آنده خرما وارايدى پس بزاني يمدك اندن كره رسول حضرت تليزى كادى بيورديكه
 برشنيديديكزي ديدك نم يار رسول الله بو حديث ما حضرت طعام احضارا ياكه
 دلالت ايدر پس بعد زمان خادم خانقاه شيخى تجسس ايدى واستميدان ايدى
 اكر اذن ويررسه اول مسافرى بربرك سبزاليله قادر ايسه ولوكان خلا لا شيخنه
 بولشدره (مثنوى) بر در يازان نهى دست آمدن * هست بي كنندم سوى
 طاحون شدن (نثر) هديه نك طريقه مزمده اولديغنه دلالت ايدرانديكره اول
 درويش جماعت خانه يه كه وخادم خانقاهه بر قاج ديتار ويره تا اخشامه فقرا
 ايجون برشي احضارايدى لر بعد الطعام اول درويش پاي ما چانه كچه اندن كره
 كابو شيخك ان اوپه اندن كره ينه پاي ما چانه واره وقائم طوره ودعا غني قيله
 پس بعد الدعاء كابو تكرار شيخك ان اوپه وصاغ جانبنده اولان فقرادن بند ايدى
 اختيار لك ان اوپه اختيار اولينلرله مصافحه ايدى صف تمام اولدقده
 يساردن باشامه تمام اولدقده واره اشپز لرله وخادم اولنلرله بالكليله مصافحه
 ايدوب كه مقامنه او توره وفي العوارف (قال بعض المشايخ استحسن هذه
 رسوم زمرة الفقراء وهى ادب حسن وضعوه المتقدمون وان لم يوجد فى السنة
 فليس بمكر فى الشرع) بعده اول كلان درويش نظر ايدى اكر اول شيخ ديتدار
 ونيكو كردار و منبع اسرار و صلاح و سداد و ارشاد له معروف برعالى مقدار ايسه
 اول عزيزك صحتندن دور اولميه واول آستانه دن هجرت قيلميه (مثنوى) هر كه
 جويد هم نشيني با خدا * كوشيند در حضور اوليا * از حضور اوليا كركسلى
 * تو هلاكي زانكه جزوى نى كلى (نثر) ابوبكر طمستمانى حضرت تليزى بيورر كه
 (يامعشر الفقراء احببوا الله فان لم تطيقوا فاحببوا من يحب الله اتو صلحكم
 بر كه محبته الى محبة الله) اى اخى صحت زياده مؤثر در طالب هر كيمك محبته
 جان و دلاله حاضر اولسه البته انك حاليله وقوت باطنيله منصف اولور واندن نيجه
 فوائد واطائف حاصل قيلور * تكيم بو حديث شريف بومعنايه دلالت ايدر
 (قال رسول الله صلى الله عليه وسلم مثل الجليس الصالح كحامل المسك ومثل
 الجليس السوء كنافخ الكير اما ان يهديك واما ان يقتلع منه
 واما ان يجرد منه رايحه طيبة ونافع الكير اما ان يحرق ثيابك واما ان تجرد منه رايحه
 خبيثة) معناى شريفى جليس صالحك مثالى حامل مسك كيمدرو جليس

طالحك مثالى كوروك چكن وآنشه اولين كسه كيمدرو پس حامل مسك ياسكا
 اول مسكى اعطا ايلر ويا خود سن اندن انى ابتياع واشترا ايلرسن ويا خود اقل
 مايكون اندن رايحه طيبه بولورسن صلحانك بو قدر فائده سى واردرو جليس
 سوكه كوروكي كيمدرياسنك عرض وناموسنك قفتاننى يا قرويا دين وديانتك بقز
 يا خود اندن فسق وفساد رايحه سنى بولورسن وسندخى انك كبي منتن اولورسن
 بوجاه مناسب بوييى دين عزيز رقتى خوب ديش بيورر لر كه *(شعر)*

احبب انما كرم تحظى بصحبته	فالطبع مكتسب من كل محبوب
الريح آخذة مما غربه	تقتان من المتن او طيبا من الطيب

(نثر) معناى كرم قدردانلرله صحت قيل صحتلرله فائده لنه سن زيرا طبيعت
 مكتسبدر هر محبوبدن ريح او غره ديني شيدن اخذ ايلر كم رايحه لودن كم رايحه
 واپورايحه ليدن اپورايحه اخذ ايلر پس اى درويش خوشبوى اولان عزيز لرله
 مصاحب اول خوشبوى اوله سن واطيف خوى اولان عارف لرله محالست ايله
 تا خوش خوبلك بولس سن هر طر يقك برشاني واردركيى خلوتى او كيمي عزلى
 بو طريق مولوبه صحتيدر غير خلوت وعزلتدن حاصل اولان فقرابه صحتندن
 حاصل اولور تكيم بيورر لر (مثنوى) نقر خواهى كو بصحت قائمت * نه زبانت
 كارى آيدنه دست * دانش انرا استاند جان ز جان * نى ز راه دفترونى از پيسان
 (نثر) پس شرط مصاحبت اولدركه اولامصوبه ربط قلب ايليه وكندى شيخنه
 واستادنه ايلديكي تعظيمى و توقيرى اكادخى ايليه وظاهرا وباطنا انكار
 وسوءظنندن حذر ايدى وعلى كل حال ادب بولنه كيدى تكيم ابو عثمان مغربى
 حضرت تليزك بوانقيسادى كبي كرك تا صحتندن بهره حاصل اوله بيورر لر كه (صحت
 ايا حفص وانا حديث السن فطر دنى بوما وقال لا تجلس عندى فقهت ولم اكلم
 فانصرفت بالادب امشى الى خلف ووجهى مقابل له حتى غبت عنه ونذرت
 ان احفر بئرا على بابي وانزل واقعد فيها ولا اخرج منها الا باذنه فلما رأى ذلك منى
 قربنى وصيرنى من اصحابه الى ان مات) ابو عثمان مغربى دير كه ابو حفصه صحت
 قيلم تازه ياشلوايدم بنى برزات سبيله حضورندن طرد ايلدى وقتمده او توره
 ديدى پس بن قالمدم وسويلدم وادبيله شيخنه بوزم مقابل اردمه بوريوب منصرف
 اولدم حتى شيخك نظرندن غائب اولدم ونذر قيلمكه انك بابى قتمده برقيوقزم
 واكاينم او تورم واندن طشمه حقه ميم الاشيك اذنبيله وقتا كيم شيخ بندين بو حالى
 كورديسه بنى كندوبه مقرب قيلوب اولنجيه دل اصحابندن قيلدى پس هم صحت

اولنده ده بوقدر اطاعت و انقیاد کرد و قنده قالدی که خدمت و ارادت اولده هم صحبت دیوا کادیر لکه شیخ طریقت و شریعتده اقرانی اوله و فی الجمله اندن من حیث المعنی دوترا اوله تکمیل دین و طریقت ایچون انکله صحبت قیله و خدمت و ارادت اوله اول کسه لر در که دخی کاله ابرمکسزین اول شیخه واصل اوله واکارادت کتوره و شیخانی خدمته قویه و تحت تصرفنه آله یا مقدما انک بر شیخی اولسون اکارادت کتوبدش اولسون و یا خود اولسون مادامکه شیخه مرتبه سی مساوی اولوب اقران منزله سنده اولدخه اکارادتده و خدمتده دینور تنکیم بوسوزه شاهد بکار مشایخدن ابومصور مغربی به دید بیلرکه (صحبت مع ابی عثمان المغربي قال بل خدمته لا صحبته لان الصحبة تكون مع الاخوان والاقربان ومع المشايخ لا تكون الا خدمة) پس ادب طریقت بودر که مرتبه مشیخته واصل اولنله خدمت و ارادت قیله سن و خدمت و ارادتده اولدم دیه سن و صورت باخدیغه اولوب حقیقت مشیخته ابرمینله هم صحبت اولدم دیه سن و قادر اولدخه شرط صحبتی اجرا اید سن ادب صحبت بودر که بلا قلب ولا نفس ولا ملک ولا غرض لله و فی الله صحبت قیله سن تا کیم صحبتدن فائده آله سن تنکیم عبدالرحمن سلمی بیورر لر (من صحبت مع الشيوخ فلیصحبهم بلا قلب ولا نفس ولا ملک و متی نظر الصاحب الی شیء من اسبابه قطع ذلك عن بلوغ مقصده) پس شیوخله اولان صحبتک آدابین بیلد کسه فقر او یارانه اولان صحبتته کاهلم درویش کر کدر که فقرا و اخوانله الفت و معاشرت قیله آلف و مألف اوله بد اخلاق اولوب منفرد اولیه (قال رسول الله صلی الله علیه وسلم المؤمن بألف ویؤلف و لیس خیر فین لا بألف ولا یؤلف) و حضرت پیرک

*(مثنوی) *

من ایس یا آلف لیس یؤلف جسمه * و لیس الاشخ نفس جسمه

(نثر) بیورد قلی الفت ایچین و کوکاه کیرمین کسه لر حقه در اکن هر صورت فقرده اولانله معاشرت و مصاحبت لایق دکلدر بلکه شول کسه ایله صحبت اید سنکه سکا صحبتی لله و فی الله اوله و حسنات و سیئاتک یاتده برابر اوله (کما قال بعض المشايخ لا تعاشر من الفقراء الا مع من لا تزيد عنده بيرة ولا تنقص باثم بل انت عنده سواء علی کل حال) یعنی فقرادن اول کسه لرله معاشرت ایله الاشول کسه لرله کسن انک قنده بروخیله زیاده اولیه سن و گاه و خطایله نقصان بولیه سن بلکه سن انک قنده هر نه حالد اولسک برابر اوله سن و بعض مشایخ دخی

بیور مشاکره (کن مع انباء الدنیا بالادب و مع انباء الآخرة بالعلم والعمل و مع العارفين کیف شئت) پس درویش که عارف اوله انکله مصاحب اولان اکامداهنه دن قور تیلور و تکلف برله مدازادن بزی اولور حضرت علی کرم الله وجهه بیورر لر که (شر الاصدقاء من احوجک الی المدارة) پس صدیق و رفیق دیغز اول کسه یه که سن اکامد ارا یله یکنه سن یوسف بن رازی بوییتی بوحاله مناسب قتی خوب انشاد ایلشدر

*(شعر) *

احب من الاخوان کل موات || وفی غضیض الطرف عن هفوات
یوافقنی فی کل امر احبه || و یحفظنی حیا و بعد عماقی

(نثر) و سالیکه لازم و واجب اولان بودر که اعتقادی ناپاله و دین و طریقه قنده بی بالک اولان کسه لرله مصاحبت قیله اکر شکامزده ایسه ده زیر انلرله مصاحبتدن وحدت و عزات خیر لودر (کما قال علیه السلام الوحدة خیر من جلیس السوء و الجلیس الصالح خیر من الوحدة) مثنوی (حق ذات بالک الله الصمد * که بودیه ماربد از یاربید) (نثر) بیورد قلی بوکونه جلیس فاسده اشارتدر و حقوق صحبتدن و شرط طریقتدن بری دخی بودر که چن صاحبله معسوب مایندده شکر آب واقع اولسه بری برینک اردنجه غیبت و ذم ایتیه لر اول مفارقتیه باعث اولان کسه نک ذاتنه بغض ایتیه لر بلکه اندن صدور ایدن عمل قبیحه بغض ایدله لر و اول عملدن تبری ایدله لر (قال بعض المشايخ لا یبغض الاخ بعد الصحبة بل یبغض عمله السيء) کما قال الله تعالی لنبيه علیه السلام ارشادا الی ذلك المعنی فان عسوک فقل انی برئ عما تعملون ولم یأمر ان یقول انی برئ منکم) پس اخوت و حقوق صحبت حقه کلام چوقدر پسندیده اولان صحبتی لله و مفارقتی فی الله اولقدر یا مالی ایچون و یا جاهی ایچون و یا جسنی ایچون اولمق کرک با خصوصکه حسندار تازیله مصاحبتیه طریقه مزده و سائر طرق مشایخده هیچ جواز یوقدر زبر اسالیکه تازه ایله مصاحبتک مضرتی قتی چوقدر ابو عبد الله حصری بیورر لر فتح موصلی دن استماع ایلر دمکه اکثر قنده دیردی (صحبت ثلاثین شیخا کانوا من الابدال کلهم اوصانی عند مفارقتی ایاهم اتق مقارنته الاحداث) و شیخ حضرت قلی دخی فتوحانده بوکلامه مناسب بیورر لر که (ایاکم و معاشره الاحداث و الشبان فان صحبتهم سم قاتل للطالبین) و بویته نصیحت قیلر لر و صحبت احداثدن نهی ایدر لر و بیورر لر که

لا تصحب من حدثان كنت ذا حدث	ولا نساء وكن بالله مشغلا
واحذر من الفتنة العمياء ان لها	حكما قويا على القلب الذي غفلا
وشهوة النفس فاحذر هاوكم فتكت	بسيد قلبه عن ربه عقلا

(نثر) معنای البته تازیانه مصاحبت ایله اگر سن دینده یاک و تازیه اولد کسه نسیله دخی صحبت ایتمه اللهله مشغول اول کورغز فتنه دن حذر ایله که تحقیق اول فتنه ایچون غافل اولان قلب اوزره قتی **حکم** قوی وارد رور دخی شهوة نفسدن حذر ایله که چوق قلبی ریسندن عاقل اولان سیدی اکسزین حیلایه قتل ایلدی ابوالقاسم قشیری حضرتلری پیوررلرکه (من اصعب الافات فی هذه الطريقة مصاحبة الاحداث ومن ابتلاه الله باحد منهم فباجتماع من الشيوخ ن ذلك عباده الله وخذله فليحذر المرید من مجالسة الاحداث ومصاحبتهم) ای اخی مننویده خود حضرت نیجه محله تنبیه و تآکید برله نصیحتلر اید لر پس بوطریقه ذاهب اولان سالک بوورطه لر دن پرهیز ایتمک لازم در تا کیم دین و ایمانی سالم اوله والله اعلم بالصواب

سماعك انواعی و فقراتك سماعه اولان آداب و ارکانی پیمان ایلر نوشند کان شراب عرفان و پوشند کان لباس ایقان اولان مولویانه لازمدر که حسن استماع برله سماع ایدله لر بوطریقه عشق و شوقله و التیماعله کیده لر سماع غذای روح و سبب فتوحدر تکیم شیخ سهروردی پیوررلر (ان بعض الواجدین یقتات من السماع و یتقوی به علی الطی و الوصال و یظهر عنده من الشوق ما یتذهب عنه لهب الجوع) یعنی اهل وجددن بعض کسه لر سماعدن قوت اتخاذ اید لر لدی و سماعله برکون بییوب طی ایدوب ایرتمی کونه اولاشدیر لر لدی و فتنده شوقدن برنشتمه حاصل اولور دیکه لهب جوعی ازاله ایلدی (نظم) سماع ارام جان زند کافت * کسی داند که اورا جان جانت (نثر) پیور دقلری بوذوقه اشارتدرو فی الحقیقه سماع برمرقات الهیدر که سامعی حقیض غفلت و قسوت قلبیه دن حظوظ روحانیه مرتقی ایلر و بر مصقله در که زنگار تفرقه بی مرآت دلدن سیلر مجلا قیلر (مننوی) پس غذای عاشقان آمد سماع * که در و باشد خیال اجتماع (نثر) ای درویش فواید سماع چوقدر و امیر اریتنه نهایت یوقدر جله دل بری مشایخ بکار پیور و مشرکه (السماع یستجلب الرقة و الرقة تستجلب الرقة من

الله سماع رقت قلب استجلاب ایتمی کالیله واضح و معیندر و رقت قلبک رحمت حق اجتناب ایتمی دلایله مبرهن و معیندر جله دن بری زید بن اسلم ابی بن کعبدن روایت ایدر که (قرأ ابی بن کعب عند رسول الله علیه السلام آیه فرقوا بحجاب رسول الله فقال علیه السلام اغتنموا الدعاء عند الرقة فانما تجلب رحمة من الله) پس سماع شرعاً و عقلاً و طبعاً مذموم و منکر دکادر بلکه عند الاولیاء و عاشقین حلال و زلالدر تکیم پیوررلر (رباعی) شهباز جناب دوا بلالست سماع * فراش قلوب اهل جالست سماع * در مذهب متکران حرامست سماع * در مذهب عاشقان حلالست سماع (نثر) انلر که سماعه انکار ایلدیلر اوج قصه دن خالی دکادر اولایمست رسوله جاهلدر و انار و اخبار نبویدن غافلدر انکچون انکارله عاملدر حبشه قصه سن بیلمش و حضرت عائشه نک مغنیه جاریه لر دف چالدر و حب حضرت نبینک پیوررکن استماع ایلدیکن طویمشدر تکیم حجة السماع نام رساله مزده بر آهین دلایله ثابت و مبین اولمشدر و ثانیاً شول کسه در که سنت رسوله من وجه عالم اوله و لکن فقهاء صورتینک و علماء رسومک عالم اولدینی کبی اوله و انلر تقلید قیلر و احوال و اذواق و امیرار اخبار نبویدن مهجور قیلر و سنت رسولدن اولیانک استغراچی بیلیوب انلرله حالاتندن دور اوله و ثالثاً شول کسه در که اذواق روحانیه دن بی خبر و چاشنی محبت و مودتدن بی ارغین طبیعت و فسرده دل و پر قسوت بر حجر لا فیه مدر ذوق سماعی طویمش و بر دم انک جانی اولیا به اویمش پس انک روح برعلی شهد و شکر سماعدن لذت آلمشدر (مننوی) ان تنی را که بود در جان خلل * خوش نکردد و بر بگیری در عسل * این کسی داند که روزی زنده بود * از کف آن جان جان جای ربود * مرغ کونا خورده است آب زلال * اندر آب شور دارد پروبال (نثر) سماع حلقه اولیانک نصایف کثیره منی وارد بوختصرده ایرادی تطو بی مستلزم اولور استینه حجة السماعدن غنا کاور پس بوکابده سماعه اهل کچلدر و سماع قاج نوعدر و آداب سماع نه درانی پیمان ایدر زای اخی اولایمکل که سماعه اهل اوج کسه در غیریسی ناشحرم و نااهلدر تکیم ابونصر سراجک بوکلای دلالت ایدر (قال اهل السماع علی ثلاث طبقات الاول الفقراء المجردون الذین قطعوا العلائق و لم یملوث قلوبهم بمحبة الدنیا فهم یسمعون بطبیعة قلوبهم و یلایق بهم السماع فهم اقرب الی السلامة فکل قلب مولی بمحبة الدنیا فسماعه سماع طبع و تکلف) مشایخ طبیعتله و تکلفله اولان

سماعی دخی ایکی قسم ایستلردا کر سامعک مرادی تهیج شهوات نفسانیه
ویا خود طلب عز و جاه دنیوی و حظ جسمانی ایسه سماعی لعب و لهو اولور و حرام
حکمن بولور و اگر سماعدن مرادی تواجد ایسه و تکلفی ذوق روحانی بولمق ایچون
ایسه انک سماعی مندوب و مستحسن در تکیم عند قرات القرآن تباه کی مستحسن
اولد یعنی کبی (واللهانی قوم برجهون فیما یسمعون الی احوالهم و مقاماتهم)
و اوقاتهم) و ایکیجهیسی شول قومدر که سماع ایلد کاری و قنده رجوع ایلدر لاجالیه
و مقام لربنه و وقت لربنه تکیم حضرت نبی علیه السلام بشریت غایبه قیلد قده
و روحانیت مستور اولد قده ذوق روحانیاته رجوع ایچون (ارحنا یا بلال)
بیورر لردی و اول سماعک ذوقیله راحت اولور لولدت روحانیاتی بولور لردی
(و امثال قوم برجهون فیما یسمعون الی مخاطبات الحق فهم الکاملون)
و ایچنجیسی شول قومدر که سماع ایلد کاری و قنده حقل مخاطباتنه
و مکالمه سنه و آندن استماع ایتمک رجوع ایلدر ل ما حصل هر کسک مرتبه سی
نه ایسه مرتبه سی حکمیه سماع ایلدر پس سماع اهل نفسک نفسانیتن
و اهل روحک روحانیتن و اهل حقل حقانیتن زیاده ایلر و هر کسک مرتبه سنه
مناسب بر باب کشاده قیلر) کما قال الکتابانی السماع علی مقدار فهم السامعین
سماع العوام علی متابعة الطبع و سماع المریدین علی رقیة الآلاء و انعم و سماع
العارفین علی الکشف و المشاهدة) مثلا لفظده بیلد سامع متفاوتدر هر کس
برافظی مرتبه سنک حکمیه کوره فهم ایلر تکیم بغداد شهرنده ایکی کسه
بر موضعه او نور مشرا ایدی بری عوامدن ایدی و بری خواصدن ایدی
خواصدن اولان بوفکرده ایدیکه رؤیت الهیه بلا سعی بنده به حاصل اولور ناگاه
بر کسه یاسعتردیو چاغردی اول خواصدن اولان کسه و جده کادی و بر شمه
اوردی عوامدن اولان بونی استغراب قیلدی زیرا اول عامی اولان انجی لفظک
معناسن فهم ایلدی و خواصدن اولان یاسعترد معناسن آکادی یعنی یا رجل سن
سعی ایلد کوره سن خواصنی فهم قیلدی و بر مثال آخر دخی بوسامعک متفاوت
اولسنه بودر که نه بغداد شهرنده بر کون حضرت شبلی سوقده کیدر کن بر کسه
خیارک اونی بر ایقه به دیوندا ایلردی شبلی بوسوزی استماع ایلدیکه کبی بر شمه
اوردی و دیدیکه (الهی اذا کان عشر خیاربدرهم فکیف الشرار) شیخ سعدی
بومحله مناسب دیر که (نظم) دو کس بر حدیثی کارند کوش * ازین تابدان
زاهر من تاسر و ش * یکی بند کیرد دوم ناپسند * نبرد از داز حرف کیری به بند

فر و مانده در کنج تاریک جای * چه در یابد از جام کعبی غمای (نثر) منازل
الساثرین شرحنده قاشانی دیر که (قال المشایخ السماع حادیج و کل احد)
الی وطنه الخاص ای الی مقصده) یعنی سماع بر سائقدر که هر کس کند و وطنه
و مقصده نه چکر پس سامعک اقسامی بیلد کسه سماعه کله لم سماع دخی
اوج قسمدر بر قسمی سماع الهی و بر قسمی سماع روحانی و بر قسمی دخی سماع
طبیعی و سماع الهی اولدر که هر شی فی نفس الامر کلمات الله در زیر اکن امر نک
انزید پس کلمات الله غیر متناهیه در کذلک کلمات حق سماع اولان اولیامک
دخی اول کلمات غیر متناهیه قدر لا یقناهی اسماع باطنه سی وارددر پس کلمات
الاهی استماع ایلر لاجمع اسماء الهیه نک اسرارینه واقف اولان عارف تکیم
شیخ حضرت تری فتوحاتده بومحله مناسب بیورر ل (ولکل اسم لسان و لکل
لسان مقال و لکل مقال مناسب و العین واحدة من القائل و السامع)
یعنی اسماء الهیه دن هر اسمک بر لسانی و هر لسانک بر مقالی وارددر و هر مقال
ایچون بزدن اکبر قولاق وارددر حالبوکه قائل و سامعک حقیقتده ذاتی بر در
بومر تبه ده اولدر خلقله مکالمه قیلد لرحقه مکالمه قیلر و خلقدن برسوز
استماع ایلد لرا فی حقندن استماع ایلر لرتکیم شبلی خیاریک اونی بر ایقه به لفظنی
حقندن استماع ایلدوب دیدیکه الهی خیاریک اونی بر ایقه به اولیجی شرارک حالی
نیجه اولور و بایزید حضرت تری بومر تبه ده بیورر لر که (انا کلم الله و اسمع منه منذ
ثلاثین سنة و الناس یظنون انی اکلهم و اسمع منهم) و شیخ حضرت تری یسه
فتوحاتده بیورر لر که (فکلام صاحب هذا المقام کله نیابة فنا من یقول
ان الله یقول علی لسان عبده و مناسن یقول بنفسه فی زعمه و ایس الامر کذلک
فی نفسه فان الله عند لسان کل قائل فیکانه ایس فی الوجود الا هو کذلک
ما تم قائل و لا سامع الا هو و کما قسمنا بین من یقول بالله و بین من یقول بنفسه و کذلک
سماعنا مناسن یسمع بریه و هو قوله کنت سمعه الذی یسمع بی و مناسن یسمع
فی زعمه و الامر علی خلافه فهذا هو السماع الالهی و هو سار فی جمیع المسموعات)
معناسی بومقام صاحبک کلامی کایسی نیابتدر یعنی کلامده و سماعده نائب
حقدر پس بزدن بعض کسه وارددر که الله لسان عبدی اوزره سو یلدر و بزدن
بعضی وارددر که زعمنده عبید کند و بنفسه سو یلدر حالبوکه امر نفسنده بویه
دکادر زرا حق تعالی هر قائلک لسانی قنده انک کلامنی خلق ایتمکله حاضر در
تکیم حقیقتده نظر اوجوده بر غیر یوقدر الا اولدر و کذلک حقیقتده قائل و سامع

دخی یوقدر الا اولدر و تکیم بر اللهله سوبلین کسه نك و بنفسه سوبلین کسه نك
 مابینتی تقسیم ایلدی کمزکی مبعز دخی بویه متفاوت تقسیم اولمشدر بزدن
 بعض کسه و یسیله ایشیدر و بوریسیله ایشتم حق تعالینک بن انک سمعی اولورم
 بخله استماع ایلریدیکه در بزدن بعضیسی کند و زعمجه عید بنفسه ایشیدر دیر
 حالیکه امر یونک خلا فیدر سمع الهی یوکادیرلر که جمیع سموعاتده ساریدر
 حضرت پیرک یوقصیده لری سمع الهی به اشارتدر که بیوررلر (نظم) دانی
 سمع چه بود موت بلی شنیدن * از خویشتن بریدن با وصل حق رسیدن * دانی
 سمع چه بود درد دوی یعقوب * بوی وصال یوسف از پیرهن شنیدن * دانی
 سمع چه بود سری زلی مع الله * انجم ملک نکجندی واسطه رسیدن (نثر) پس
 سمع روحانی به کله لم سمع روحانی اولدر که سمع روحله هر شیتک تسبیح حق
 قیلدیغن گوش ایتکدر و انک معناسنی ذوقله فهم ایتکدر زیر ابوجود عند اهل
 الشهور درق منشور درو عالم و اهل عالم انده کاب مسطور درالنه خلق اقلام
 حقد ریس اقلام حقدن صدور ایدن کلمات و اصوات و حروف هر نه ایسه سمع
 روحله معانیسن ایشیدوب اکاکوره ایش ایتکدر (وان من شی الا بسبح بحمده
 و لکن لا تفقهون تسبیحهم) ایتک سر سمع روحانیته ابرد کد نصکره معلوم اولور
 و بومر تبه ده هر شیتک تسبیح گوش هوشله استماع قیلور (منوی) هیچ میدانی
 چه کوید چنک و عود * انت حسبی انت کافی باودود (نثر) دین چنک و عودک
 تسبیح بوسماعله فهم ایتکدر لکن انجق بون تسبیح ذکر ایتکدر والادف
 و فی وقدم و چنک و عود و سر نای و ساز سازلر چالند یغی و قتلده هر بری برانده
 بر درو تسبیح ایدر و چالند یغی و قتلده دخی برکونه تسبیح ایدر که چالند یغی و قتلده کی
 کی دکدر پس بومر تبه ده دخی سوز چوقدر (من لم یذق لم یدر) در اما طالب
 اولنه رد و سد یوقدر پس بومر تبه لره واصل اولان بکارک سمع صوری به
 احتیاجی قالمز اگر سمع صوری به حاضر اولور سه ده احتیاجا دکدر بلکه
 با ارشاد اللطالین درو با تواضع و با استتار الحاله تکیم شیخ حضرت نلری بیوررلر
 (ادون حال من یحتاج الی مزعج برعجه) یعنی اول کسه نك حالی غایتله دو تدر که
 بر مشوق و مهیجه محتاج اوله پس ذوق دائمه وارن و سمع الهی و روحانی به
 ایره نك ذوقی و حالی مستمر اولور استرسه مهیج و مزعج صوریدن استغنا قیلور
 (حالی بعد السماع کحالی قبل السماع) دین عزیزلرک بوسوزی استزار ذوق
 و نهوده اشارتدر و بعض بکاره ذوق عالم و معرفت حاصل اولوب بوجود ذوق

در نلرندن زائل اولور و سماعده وجود ذوق و رقص و حرکت قیلادن قیلور
 و نقصان وجود مرتبه سته ضرر و برمن تکیم جنید حضرت نلری بیورر (لا یضر
 نقصان الوجود مع فضل العلم و فضل العلم انم من فضل الوجود) و حضرت جنید کند و
 نهایت حالارنده رقص و حرکتدن قالمشدر و سماعده او توررلر ایش برکسه
 برکون سوال ایلماشکه (یا شیخ لم لم ترقص مع اصحابک فاجاب بقوله تعالی
 وترى الجمال تحسبها جامدة وهی تمر مر السحاب) بویله ظاهر جسدی رقصدن
 و وجوددن قالب و باطنی رقص و حرکت ایلدیکنه اشارت ایدرلر پس سمع
 طبیعتله کله مراد سمع صوری و سمع صوری اولدر که بر نیجه کسه بریره
 جمع اولوب نغمات لذیذه و الحان نفیسه استماع ایتکدر دیرلر تکیم بزم طریقه مزده
 هیات معروفه اوزره فقراتک نای و دف و قدوم آوازنی دکله دکاری کی پس
 بو طریقه مزده اولان سمعک ظاهر و باطنی آدابی وارد و اولادبی بودر که فقرا
 سمع خانه به شیخدن اول کلوب جمع اوله و ادب و وفارله او توره لر و عین و شماله
 التفات ایتیمه لر پس شیخدر حضرتک کلامنی نقل ایلدیکنه جان و دله اصفا ایدر لر
 خاطر لر بریره جمع ایدر لر او یوقلیه (اگر بویله ایتلر سه درگاه اولیاده کستاخلق
 ایدر لر بعد ختم الکلام نعت خوان و نایزن باشلد قده مر اقبه شکندده سکونله
 او توره و حرکت ناهم و ایتیمه قلب حی ایل و نفیس میت ایل حسن استماعله سمع ایدر
 تکیم عبدالرحمن سلمی بیوررلر) سمعت جدی یقول یبغی لاهم سمع ان یسمع بقلب
 حی و نفیس میت و من کان قلبه میتا و نفسه حی لا یحیل له السماع) و قلبک میت
 اولسته باعث و داعی و ذوق و وجدله دل زنده اولیوب دلمرده اولسته بادی
 بر قاج وجه وارد و اولاسماعک آداب شرعیته و فرائض و واجباتده قصوری
 اولمق کرک زیر اثرک فرائض و واجبات امامته قلبه سیدر و و نایا آداب طریقهته
 تکامل و فتوری اولمق کرک زیرا ادب طریقهته مبالات ایتکدر و مخالف کیم
 ایتیمه دل مرده و تن زنده اولمق مستلزم اولور * و نالنا قلبنده حب دنیا و میل
 اما سوی اولمق کرک و برکسه به کین و کبر و حسد و بغض و غل و غشی اولمق کرک
 زیرا بوجله اخلاق ذمیجه ذوق الهی و وجد ربانی و روحانی بی بخلد و سمعازن
 بوصفتمله فوائد سمعدن محروم قیلور تکیم حضرت بیوررلر (نظم) سمع ما
 چور و حانیت ای جان * مشوا نیجا بکبر و کین رقصان (نثر) و بوصفتمله صف
 اولانک سمعی و رقصی جل و خروسلر رقصی کیدر بریده الهو و لعبه مقوله سی
 اولور پس سمعازن اولان مشوا نیجا بکبر و کین رقصان امرینه امتنا لاه صفت ذمیجه

غلبه قیلد قد سماعه ورقصه کیرمک کرک تابو صفتلردن ره باولنج و بال و طاهر
اولنج و سماع زن اولانلرک برادی دخی بودر که سرکات ناهمه واردن و قلبه ذوق
کاد کده شمه و صیحه اورمدن حذر ایلیه لاسیما عند حضور الشیخ اگر وجد غلبه
اید رسه دخی قادر اولدنج ضبط ایلیه و تأدب قیلد ادنی وجدله های و هوئی
اید رسه کستا خلق ایلر بومعنایه شاهد حضرت جنیدک مریدلردن برینک اظهار
وجد و حالت ایتمسیدر (یکی ان شابا بصحب الجنید کلما سمع شیئا زعق و تغیر
فقال له جنید ان یصدر عنک شیء مثل هذا بعد فلا تصاحبنی و کان بعد ذلک یضبط
نفسه و یجاکان من کل شعرة منه بقطر قطرة عرق فیوما من الایام زعق زعقة
ومات) اما بلا وجد اظهار وجد زیا و مناسفتدر * پس اگر وجد قبل القیام
الی الدور حاصل اولور سه حرکت ورقصه کیرمیه (کجا زنی طریق السلف) بلکه
کند و بی ضبط ایلیه پس بعد تمام الدور الولدی اختیار عاشقلردن بری تقدم
ایدوب دست بر سینه حضور شیخه تعظیم برله تواضع ایدوب مقام شیخدن تجاوز
ایلد کده اول حاصل اولان وجدله رقص و حرکت کاه و اگر قبل القیام الی الدور
وجد حاصل اولور سه تواجد نیت ایلیه و سیمله ایله ابتدا ایلیوب قلبیه اسم
جلاله مشغول اولور رقص و حرکت کاه تا اهل وجده تشبه برکاتیل و سماعک
ذوق و حرکتیل کادخی یا اول سماعده و یا اوسطنده و یا آخرنده وجد حاصل اوله
و کمال وجد حاصل اولد قد پای کویان و دست افشان و غزل مرایان سماع ایتمک
طریقه زده چا زدر و لکن عادت ایتمیه و بلا وجد بونلره مباشرت قلبیه زیرا
عادتده کراحت و تصنع وارد ریس (ع) بحوالههم علی التحقیق صحت (نثر)
خواهی اوزره مسالک صحتدن اولی برادب بودر مکرر کفیل و قال و های و هوئی
وجدله اوله پس وجد حاصل اولد قد بونلره هب جائز دور و خرقة سن کندودن خلج
ایدوب میدانه و یا مطربانه روحی ایتمک سفتدر اگر تصنع و ریادن خالی و مجرد ایسه
(کاروی ابی کعب بن زهیر دخل علی رسول الله فقرا عنده علیه السلام قصیده
البردة اولها بان سعاد قلی الیوم مقبول الی ان ینتهی ان الرسول لیسف
بستضائه مهند من سیوف الله مسلول فقال له علیه السلام من انت قال اشهد
ان لا اله الا الله واشهد ان محمدا عبده ورسوله انا کعب بن زهیر فرحی الیه رسول
الله برده کانت علیه و هی البردة الباقیه عند السلاطین) روایت اولور که کعب
ابن زهیر رسول حضرتک مجاسته داخل اولدی و قصیده برده بی قرات قیلدیکه
اولی بان سعاد در تا ان الرسول لیسف بستضائه بیتنه کالجیه دلک پس بویقی

قراوت ایلد کده حضرت بیوردیلر که سن کیسن شهادت کلمه سن کنز و رب
بن کعب بن زهیرم دیدی حضرت برده شریفه لرین کا القبا ایلدی الان
یادش اهلر قننده اولان خرقة نبی علیه السلام اولدر * پس روحی خرقة محل ذوقده
سفتدر اما طریقت بودر که صکره یته بهاسن و یروب و یا خود مطربانی ارضا
ایدوب کیر و آلیه تنکیم حضرتک بویتلری دخی بومعنایه دلالت ایدر (مثنوی)
صوفیست انداخت خرقة و جددر * کی رود او بر سر خرقة ذکر * میل سوی
خرقة داده و ندیم * انحنان باشد که من مغبون شدم * دور از عاشق که این فکر
آیدش * و ریاید خالک بر سر باشد (نثر) اگر ای خرقة بی بر آخر سماع بیتنه
و یا خود مجر دم مطربلر بیتنه انار سه اول خرقة و یا مری اولان شیء مطربلرک اولور
اما اگر مطاق وجدندن انار سه و یا خود حین وجدده کند و روحی ایتمک سزین یا خرقة
و یا کسوه و یا بونلر ماتدی هر نه ایسه مثلا ایجه و کیسه کبی دوش سه اول جله
فقرانکدر اگر مطرب فقرادن ایسه پس جله فقرادن بری اولور و اگر دکل ایسه
فقرانک اسباب بنده غیرک مدخلی بودر لاسیما علوفه ایله اوله هیچ مدخلی اولور
و اگر وجد و حالته باعتم دیر سه وجد و حالته سبب جمیع حاضر اولان فقرادر
پو خسه یا اکثر مطرب دکلدر مشایخ سلف سورة انفالک ابتدا سیمله بونی ثابت
ایتمشدر تنکیم بدر غزاسنده حضرت پیغمبر علیه السلام بیوردیلر که زمان وقف
بالمکان فله کذا و من قتل فله کذا و من امر فله کذا) پس شبان و دلاوران کفار
طرفنه مسارعت ایلدیلر و پیرلر سنجاق دینده قائم طور دیلر پس حق تعالی فتح
و نصرت و یروب او یکتلر و افراساری و غنائم کتوردیلر پس شیوخ اول غنائمدن
حصه طلب ایلدیلر بیکتلر دیدیلر که بونی بزفتح ایلدک مزه نه حصه و بره لم شیوخ
دیدیلر که (نعم لکن کاظهر الکرم) پس حضرت رسوله کلوب بو غنائم خصوصندن
سؤال ایلدیلر در حال بو آیت کرمیه نازل اولدی (یستملونک عن الانفال
قل الانفال لله و الرسول) انفال غنایمه دیر لر زرا حقندن قوللر سه عطیه در * پس
بو آیتدن معلوم اولدیکه حین وجدده اقسا اولان و دوشن جله نکدر زرا حضرت
اول غنایمی علی السویه جله به بخش ایلدیلر کذلک اول دخی جله به بخش اولمی
واجب اولور

* (باب عاشر) *

مقابل افطنک مری و سماعک نکته سنی و دور ولدینک وادوار لانه نک و سلام
لانه نک رموزین بیان ایلر * ایها الاخ الاعز الاکرم سماعک اقسامی و آدابی

بیلد کسه بوهیات معروفه وار کان معهوده نیجه رموز و نسکاه و امراری
جامعه در که هر کس یک یوزموزه اطلاق یوقدر جلدن بری سماع کوته مقابله
کونی دیرلر انکچونکه مثال اهل جنتان جمیع اخوان بلاغل ولاغش بریره جمع
اولوب آینه وش بری برینه مقابل اولورلر (کما قال الله تعالی فی حق اهل الجنة
وتزعمنا ما فی صدورهم من عل اخوانا علی سرر متقابلین) یعنی برتر از ایلدک
اهل جنتک دنیا ده صدر لر زنده اولان غل وغشی و خقد و جسد و خیانتی بونلر
بری برینه اخوان اولدقلری جالده اوله اخوانکه سر برلر اوزره بری برینه قارشو
متقابل اولورلر (قال السهروردی فی تفسیر هذه الایة المقابلة باستواء السرر
والعلانية ومن انهم لا خیه غلا فی صدره فلیس بمقابل له ولو کان وجهه الی وجهه)
یعنی بوا آینه مقابله دن مر اداخوان اولانک بری برینه سزی و علانیتی مستوی
اولدق دروشول کسه که قلبنده برقرنداشنه حقد و خیانت اضممار ایلر اولر کا
مقابل اولماز اگرچه بحسب انظار یوزی انک یوزینه مقابل اولور دیمده پس
یوز یوزمه مقابل اولدقده کرکدرکه (المؤمن من آة المؤمن) فواسی اوزره قلب قلبه
بلاغل ولاغش من آة مجلوه کبی مقابل اوله تا اسرار اتحاد و توحیدی مشاهده قیل
مقابل لفظنک اصل سیری یوزر بعض وجهله دخی معنا ویرنلر یوزدن غافلدر برلر
بواقظی وضع ایلین یومعنی ایچون وضع ایتمشد و فقر و عرفانک جنت عاجله
صاحبلی اولد یغن مر اد قیلشد رزیرا عند المحققین جنت ابکی قسمدر بری جنت
عاجله و بری دخی جنت آجله اول وقتده که سالك (موتوا قبل ان تموتوا) فواسی
اوزره موت اختیاری ایل اولمزدن اول اوله انک وجودی مقبره سی (روضه
من ریاض الجنة) حکمنده اولور یوزر تبه ده جنت معرفته کیررورینسن چشم
شهودله کوررینکیم بعض مشایخ بیورلر (ان فی الدنيا الجنة عاجله من دخلها
لا یشاق الی الجنة الا جله) قیل وماهی قال معرفة الله کذا فی شرح الحکم) پس
جنت عاجله صاحبلی اولان فقر و عرفا یوم مقابلده بریره جمع اولورلر و ذکر الله
و فکر الله روضه لر زنده جانلری روحانیت کالین واسرار احدیت سنبللرین اولوب
غذا بولورلر (قال رسول الله صلی الله علیه وسلم ارتعوا فی ریاض الجنة
فانوا ماریا س الجنة یا رسول الله قال مجالس ذکر الله فی رواية مجالس العلم)
و بوجنت عاجله ایچره طوبی مثال اولان شیخ برکالک درخت وجودی سایه سنه
جمع اولوب انک شجرة وجودندن حاصل اولان ثمره معارفی و فوا که لطفانی
اجتناسا قیلورلر و بوحیدت شریفک ماصدق حالی و امرارینی بولورلر (کما قال

رسول الله صلی الله علیه وسلم اذا القیت شجرة من اشجار الجنة فاقعدوا فی ظلها
و کوا من اثمارها قالوا کیف یکن هذا فی دار دنیا یا رسول الله قال اذا القیت
صاحب العلم فسکنا القیت شجرة من اشجار الجنة) پس اول کون شجرة
جنته ملاقی اولورلر و انک ینابیع قلبندن جاری اولان انهار اسرار دن نوش
قیلورلر که اول انهار دن بری ماه علم و بری عسل معرفت و بری لبن ذوق روحانیت
و بری سی دخی خرمچیندر * پس اثمار معارفدن ییوب و بوا انهار اربعه دن
ایچوب تنعم غایبه ایردکده سماعله دخی تلذذ مر ادایده لر تنکیم جنت آجله
صاحبلی بعد التفکک و التمتع سماع اقتضا ایده لر * پس اشجار جنت اوزره
جرسلر اوله حق تعالی تحت عرشدن بریل کوندره اول بل شجرلره طوقنه
و متحرک اوله لر و انک اوزر زنده اولان جرسلر نعمات لذیذه و الحان نفیسه ایل
سر آغاز قیلر که اهل دنیا انی استماع ایتسه لر دی اوله لر دی (کما قال علیه السلام
فی الحديث الصحيح ان فی الجنة لاشجارا علیها اجراس فاذا اراد اهل الجنة السماع
یبعث الله من تحت العرش رجلا فتقع تلك الاشجار فتجerk تلك الاجراس
باصوات لذیذه لو سمعها اهل الدنیا لما قوا طربا) کذلک جنت عاجله صاحبلی
اولان فقراء و عرفادخی خوان معارف تمام اولدقده سماعله دخی متنع و متلذذ
اولمق مراد ایده لر و اشجار جنت عاجله اولان نایر تله متوجه اوله لر * پس
حق تعالی انلرک عروش درونلرندن نفسلری ریاحنی بعث ایدوب جرسلر کبی
اولان نایله طوقند قده هر برندن نغمات لذیذه و اصوات نفیسه صدور ایلیمه که
ارواح عشاق انک سماعندن مست اوله لر و اهل دنیا اگر اول نغمات لذیذه بی
انلر استماع ایتدیکی کبی استماع ایتسه لر دی نفسلری اولیدی و درویش اوله لر دی
و موتوا قبل ان تموتوا سرین بوله لر دی * پس ارواح عشاق روضه من ریاض الجنة
مشابه سنده اولان بدن مقبره لر زنده بو کونه اذواق جنت عاجله ایله متلذذ ایکن
و بین الصلوات و المحو برزخ اعتبار ایده متخیر ایکن ناگاه (فاذا تقر فی الناقور فذلک يوم
عسیر علی الکافرین غیر یسیر) صداسی و آوازی ککو شلرینه رسیده اولدقده
بوشوق و ذوقدن حیات آخر بولوب در حال مثال قیام الموتی من القبور الیر
اوروب و اور و طوروب قیامه کاورلر و قیامت صغرای نمایان قیلورلر و اسان حاله
دیرلر که ای خواب غفلتمده یاتن کسه لر پیدا اولو که بعد النفخة الی الصور و ضرب
النفاقور جمیع موتی قبورندن بوشکل اوزره اور و طور و حیات بوله پس
کرکدر که بو کون بوسری کوره سن و بزم کبی حاضر و مهیا اوله سن و قیامت کبری

ایچون تداریک ایدوب بر مرکز دائرة وجود اولان عزیزک اطرافنی طولانه سن
تا آخرتده هر کس کند و متبوعیه دعوت قیلند قدس سنده مقبول خدا اولان
مقتدایله دعوت قیلنه سن (کما قال الله تعالی يوم ندعوا كل اناس بامامهم)
پس اول مقابله دن بود ورختم اولنجه سیر معادی بیلدیروب احوال آخرته
ایمان ایدرلر بعده بودور تمام اولوب و تعیین شیخ اوردنه دن چیقوب مقامنه کاد کده
ودور تانی به متوجه اولند قدس اسرار مبداء و معاده و ظهور عالم و آدمه اشارت
قیلرلر و بومبداء و معاد کسری بیماکه اولابر مقدمه بسط ایتمک کرک که حتی صکره
احوال وارکان فقرادن انک استخراجی آسان اوله اول مقدمه بودرکه مشایخ
صوفیه دیرلرکه بوجود وجود دوریه در یعنی مثلا ذات احدیت بر نقطه کبی
فرض اولانور و بوعالم و آدم اول نقطه دن صدور ایدن خط دائرة کبی تثبیل قیلنور
(نظم) یکی خطست ز اول تابا خبر * در و خلق جهان کشته مسافر (نثر) مثلا
نگارده کی دائرة کبی و بونقطه نک یعنی طرفی عالم ظهور و بسیاری طرفی عالم بطون
نصور اولنور و مقابله سینه مرتبه انسان دینور پس عالم و آدم نقطه ذاتک
تجلیست بدن ظهوره کلوب دائرة وجود اوزره سیر قیلوب (کجا بدانا کم اول خلق
نعیمده) خواستجه کادیکی معدنه و آیرلدیغی نقطه جانبته طولنوب (کل شیء یرجع
الی اصله) مغز استجه (والیه المصیر) خواستجه اصلنه واصل اولور (نظم) باصل
خویش راجع کشت اشیا * همه یک چیز شد پنهان و پیدا (نثر) اگر چه
جمله عالم و آدم بوخط موهوم اوزره مسافر در و لکن جمیع عینی مبداء و معادین
بیلنر پس بوجله دن مبداء و معادین کمالیه بیلنر انبیا و اولیا و عزادار بونلردخی
ایکی قسم در بریسی نانه نقطه حقیقیدن روحی نیجه سیر ایلدی و بوعالم انسانیتیه
نقد مرتبه قطع ایدوب کادی دخی انسان اولنزدن اول بونلری بیلور ته کیم
(کنت نبیا و آدم بین الماء والطين) حدیثی بوعلی اشعار قیلور و بر قسمی دخی
مبداء حقیقیدن روحنک نیجه ظهور ایلدیکن و بوعالم ناسوته کاتجه نقد مرتب
سیر ایلدیکن بیلر و لکن عالم انسانیتیه کاد کد نصکره بوکابر علم کاورکه بو بر مبدادن
نظم و رایدوب بوعالم انسانیتیه کادی و بونده دخی قرار ایتوب اکا کیدر پس
بو قسم اولاعلمه باطن طرفندن مراتب قلییه و روحیه بی قطع ایدوب سیر قیلور
آخر الامر مبداء حقیقیتی بولور بو سیری بولد قدس حق تعالی اکا اسم سلامه
متجلی اولور و بواسطک لسانیه انلره سلام قیلور و دیرکه (سلام علیکم عبادی
سلمت علومکم عن الشبهات و وصلت فهو مکمل الی الغایات) اول زمانده بونلره

بر علم کاورکه بونلرک علی مبداء حقیقی به واصل اولسی و شبهات و شکوکدن
خلاص بولسی اسم سلامک تجلیسی و اثر عیشکه بونلرک علی سلامته او مرتبه به
واصل قیلش پس بو مرتبه به علم الیقین دینور بعد ازان حق تعالی بونلرک علمنه
نور رؤیت و مشاهده و بروب عین الیقین منزله سنه ایر کوروب اند نصکره بونلرک
روحی مبداء حقیقیدن نیجه ظهور قیلدی و مراتب عقول وارواحی و افلاک
و عناصری نیجه قطع ایدوب مرتبه انسانیتیه به کادی انبیادن بعضیسی
و اولیادن بعضیسی قالبه کلزدن اول بیلوب و کوردکاری کبی بونلردخی جمله
مراتبی بودورده عین الیقین مشاهده قیلورلر و مرتبه انسانیتیه دن مبداء
حقیقی به وار نیجه نقد مرتب قلییه و روحیه واریسه قطع ایدوب بود دفعه
عین الیقین برله مبداء حقیقی به واصل اولورلر پس جناب حق ینه بونلره اسم
سلامک تا نیر و تجلیسن بیلدیر و هر مرتبه ده بواسطک حکمی اولدیغنی آ کدیرر
تکیم شیخ صدر الدین بواسطک شرحنده دیرکه (ولکل مرتبة من المراتب حظ
من هذا الاسم) و دخی بونلره بواسطه سلام ایدوب دیرکه (عبادی سلام علیکم
سلم بقیتمکم من الشک وظلمة الشرک الخفی شاهدتم المراتب والحقائق کما هی علیها
بعیون بقیتمکم اعلموا ان هذه السلامة من سلامی علیکم) بعد ازان بونلره حق
الیقین نوری اعطا قیلوب بونور بر دانیله بونلر بیدایت وجوددن نهایتنه وار نیجه
دور سیر ایدلر پس سیرلری مبداء حقیقی به ایرد کده مبدقی عین معاد کورده لر
و آخری عین اول بوله لر و باطنی عین ظاهر مشاهده قیللر (قاب قوسین او ادنی)
مقامی نه ایش بیللر و معراج حقیقی به ایرلر بومقامده دخی حق تبارک و تعالی
بونلره اسم سلامه تجلی قیللر و دیرکه (عبادی سلمت عن کل مانسب الیکم
من الوجود والقیود و وصاتم بسلامی علیکم الی سلامة الشهود فانظروا بنظر
حق الیقین کیف ترون النقطة والدائرة والدور والمدار فاذا انظروا برون النقطة
والدائرة والدور والمدار عینا و احدا سائرا دائرافیها کالنقطة الدائرة فی شکل
الخط الوهمی کما قال صاحب کاشن راز (نظم) همه ازوهم تست این صورت
غیر * که نقطه دایرست بر سرعت سیر (نثر) بومحمد سوز چوقدر اکر تفصیل
اولنور سه اسرار و کفتاره حدیثی بودر * پس بومقدمه دن مقصودندرا کاکاهلم
بوندن مقصود اولدرکه مشایخ بوذکر اولنسان ادوار و اسرار ی طالبلره تفهیم
ایتمک استسهلر بوعالمده محسوس اولان شیلره تشبیه ایدرلرکه تا امر معنوی تثبیل
طریقیه عیانیه کله مثلا کیمیسی ذات احدیتی بر نقطه به تشبیه ایلرکه اول نقطه

شریقه لری تمثیل ایلدی اولکی سلام اکایدی بعده دور نائیده حضرت شیخ
عطاریک روحلری تمثیل ایلدی سلام ثانی اکایدی بعده دور نائیده حضرت شیخ
حکیم سنایینک روحلری تمثیل ایلدی سلام ثالث اکایدی بیوردیلر بوقول
منقولاندند در ضعفدن خالی دکلدوا کرباب ایسه ده حضرتک آیینلرندن
مقصود اولان ذکر اولانسان اسرار غامضه در زیراکاملاک بر فعلنده هزار
در لونکته و امیرار موجوده اولور پس بوقدر چیه سلامده اصل بوقلام ذکر
اولنق کرلکه طرفینه بیله شامل اوله (الصلاة والسلام علیک ایها النبی ورحمة الله
وبرکاته السلام عینا وعلی عباد الله العارفين والعاشقين والصالحين) و پس
بوطریقه عارف اولدرکه بود قایق و نیکاته واقف اوله و بوحقایق و اشاراته
عالم اوله بودورک بجهل رموز دقیقه سندن بری دخی بودرکه فقرای مولویه نک
سلوکاری دخی دوریه در ظاهر لری دور ایلدی کی کی یعنی طریق مستطیله
صاحبیلری کی دکالدر زیر اطالبان حق ایکی قسمدر بر قسمی حین بلوغدن
تا وقت موندن شریعت و طریقه ذاهب اولورلر و لکن هر نه مرتبه به ابرسه
اگر روحانی و اگر جسمانی اندن حق خارج بیلور و تنزیه قیلور و بولردن اعلا
بر مرتبه ده و یابلا مرتبه صانور و طول و دراز طالب قیلور بواعتقادده اولان
کسه ره طریق مستطیله صاحبیلری دینور بر قسمی دخی اولدرکه حقه عنایتی
و هر شیک همته طریقه سلوک قیلدر قد و حدت وجودا کامنکشف اولور هر نه
مرتبه به ابرسه (فایقوا فوافتم وجه الله) سرفی بولور و هر مه قامده و هر برده
و هر شیده حق متجلی کور بوقسه ره طریق دوریه صاحبی دینور زیر ابونلرک
سیرلری من الحق الی الحق مع الحق فی الحق اولور پس دوریه لک بولور شکیم شیخ
اکبر حضرتلری بومعنا به مناسب بیورلر (اعلم ان صاحب طریق المستطیل
مائیل عن مقصوده خارج عن طریق الاعتدال لانه لا یری الحق فی المظاهر
بل یتوهم ان مطلوبه خارج عن هذه المظاهر فیکمل بالحرکه المستطیله للوصول
الیه و مقصوده معه و هو لا یشعر فهو صاحب خیال و غایت الیه فله من والی
و مابینهما و اما صاحب الحرکه الدوریه فلا بدایه فی سیره و لانها یمکنه لانه یشاهد
الحق فی کل المظاهر الروحانية والجسمانية دنیویا کان او اخر و یا کما جاء فی المحدثین
لودایم بحبل اهبط علی الله فاخبر ان الله فی باطن الارض ای عالم الاجسام
کانه فی باطن السماء ای عالم الارواح و هو بکل شیء محیط) معنای ای طالب
اسرار طریقت بملکه تحقیقا صاحب طریق مستطیل مقصودندن غیره و خیاله

مائیلر و طریق اعتدال دن خارج در زیر احق مظاهره کورمن بلکه توهم ایلرکه
مطلوبی بومظاهردن خارج اوله پس حرکت مستطیله ایلر حرکت ایلر مقصودینه
وصول ایچون و حالیکه مقصودی کند و ایلر بیله در و اولانی بیلر پس اول صاحب
خیالدر و غایتی دخی خیاله در و انکچون من والی و من والی نک مابینی وارد بر یعنی
بدایت و نهایت و بوا یکسینک مابینی وارد اما حرکت دوریه صاحبیلری انلرک
سیرنده بدایت و نهایت بوقدر زیرا انلر حق هر مظهرده روحانی و جسمانی
و دنیوی و اخروی هر نه ایسه مشاهده قیلورلر شکیم محمدیلر حقه کادیکه
حضرت رسول علیه السلام بیوردی (لودایم بحبل اهبط علی الله) یعنی اگر من
بر حبل صارت قسه کز البته الله ایته ایدی پس خبر و یردیلرکه جناب حق
باطن ارضده حاضر در یعنی عالم اجسامده شکیم باطن سماده حاضر در یعنی
عالم ارواحده اول الله هر شیئی محیطدر پس هر شیئی حق محیط اید و کن بیلوب کورن
کسه نک مشاهده و سلوک دوریه اولور بودورک بر مری و نکته سی دخی بودرکه
جمیع زمان و مکان و جهان بصیرتله نظر قیلرک هب دورانده در (کما قال
رسول الله صلی الله علیه وسلم فی دور الزمان روی ابوبکر رضی الله عنه ان الزمان
قد استدار کهیته یوم خلق الله السموات والارض) وقتک قلیل و کثیرینه
زمان اطلاق اولنور و زمانک استداره سندن مراد شهر و عمر به نک دوریدر
سنه انک اوزره حساب اولنور حق تعالی سموات و ارضی خلق ایلدی کی کوندن
بری بوهیت اوزره دورده در و بوزمانک دورندن فصول اربعه دخی دورده در
وزمانک دوری افلاک دورندن حاصل اولور و هر بر فلکک بر کونه دوری وار
و هر فلک کده اولان کوا کبک بر در لودوری و اروای و کون دورده در و لیلی
و ایام دورده در شکیم هیئت کابلزنده هر بر ینک دوری و مرکز مفصل
و مشر و حدر بوعلمدن اولدیغی ایچون و تطویل کلامه باعث اولسون ایچون
تفصیلی ترک اولندی سوز بودرکه جمیع فلکدر دورده در و ملکر دخی دورده در
(کما قال الله تعالی و تری الملائکة حافین من حول العرش یسبحون بحمده ربهم - م
ای محمد قین به دائرین حوله یسبحون متلبسین بحمده ربهم ای ذا کرین فی طوافهم
صفیات جلال الله و جماله تلمذ ذابها) پس جمیع فلکدر و ملکر بلکه جمیع اشیا
دورده او ایچن سالت بودوری صورنا طریق انتخاب ایلک بطریق الاولی و بودور
صوری به انکار اید نلر عجب نه طریقه انکار ایدرکه بودور بوقدر اسرار و نیکانی
جامع در بوندن غیر دخی اضعاف و مضاعف فوائد و منافع حاویدرکه انی

بوطریقك راسخلى بيلور و بحمد الله تعالى بوقيره بود كراولانان رموز و نكات
واسرار دن غیری دخی نیجه اسرار خفیه منكشف اولمشدر كه انك تفصیلی
بومختصره صغیر منكر بر آخر كتاب اوله العاقل بكفیه الاشارة فضلا عن طلوع
المقصود من افق العبارة والله اعلم بالصواب

* (تم ثلث الكتاب بعون الله الملك الوهاب) *

* (قسم ثانى اسرار شریعی بیان ایلر بوقسم دخی اون بابی جامعدر) *

* (باب اول) *

طریقه داخل اولدقدنصكره بدایت شریعتدها كانه لازم اولور انی عیان قیلر
(الباب الاول) اولاطالبه لازم اولان بودر كه بر عمل شروع قیلدقدنیت خالصه ایله
نیت ایلیمه (كاروی عن عمر بن الخطاب اتفقوا على الرواية عنه) قال رسول الله
صلى الله عليه وسلم انما الاعمال بالنيات ولكل امرئ ما نوى فمن كانت هجرته
الى الله ورسوله فهجرته الى الله ورسوله ومن كانت هجرته الى الدنيا يصبها
او امرأة يتزوجها فهجرته الى ما هاجر اليه (اي اخي اعمال صحبه اولم الانيت
خالصه ايله و نيت قلبك بر عمل عزم وقصد قیلسنه دیرلر پس سالكه لازمدر كه
ایلدیكى عبادت و خدمتده قصدی اغراض دنیویه دن بالذوق قلب و سرى زنكار
نفسا نیدن مجلا و تاب لك اوله زیرا حسن قبول طاعت و خدمت حسن
نیت منوطدر هر كسك نیتی نه ايسه عاقبت انی بولورا كرامة نان ايسه اقمه نان
را كرجوهر جان ايسه جوهر جان اله كلورنتكیم بیوردرلر (نظم) كدر طاب لقمه
نانى نانى * ودرر طلب جوهر جانى جانى * این نکته زمن بشنوا كرمى دانی *
هر چیز كه در چستن آنی آنی (نثر) تكیم حضرت رسولك بوكفتار جواهر
نثارلری دخی بومعناى مؤید اولور (فهجرته الى ما هاجر اليه) بیوردری هجرت
ایكى قسمدر برى صوری و برى معنویدر هجرت صوری اولدر كه بر كسه و طنندن
طاب المرصات الله و متابعة لرسوله آبر و اولقدرو هجرت معنوی اولدر كه بر كسه
منهاى و معا صیدن مهاجرت ایلیمه انكچون حضرت رسول بوحدینى
بیوردرلر (المهاجر من هجر عما نهى الله) پس بر كسه انك كه و طنندن مهاجرنى
و یا خود هوای نفسندن مفارقتی مرضاة لوجه الله و متابعة لرسوله اوله انك
هجرنى الله و رسوله منتهی اولور و الله و رسول قتلنده مقبوله اولوب جزاسنى
الله و رسول و برروا ماشول كسه نك كه هجرت و نیتی اصابت ایلین دنیا ایچون
و ذوات ما فیها ایچون و یا خود بر عورت ایچون اوله كه آنك تزوجنى مراد ایلر انك

هجرنى مهاجرت ایلدیكى شینته منتهیدر عند الله كاجزا بوقدرنتكیم بر كسه
مكه دن مدینه به حضرت رسول الله اله هجرت قیلدی ولكن نیتی ام قیس دیرلر
مدینه ده برخاقون و ایدى آنی آلتق ایدى پس مهاجرلر نصیبندن محروم قالدی
و بوحدینى حضرت اكرچه اول كسه به زجر اله بیوردری ولكن جمیع خالص اولین
عاملاره و عملار نه شاملدر و على طریق التأویل بومعناده جائزدر كه دنیا دن
مراد حیيات عاجله اوله و تزوج امر آه دن مراد آخرتده اولان حوریلر ك تزوجی
اوله پس دیمك اولور كه سالك طاعت و خدمتی مقابله سنده حیيات عاجله دن
وصفای آجله دن جسمانى و روحانى هر نه ايسه بر شئ طلب ایتیمه بلكه خدمت
و عبادتی مطلقا لوجه الله اوله (كما قال الله تعالى فمن كان يرجو لقاء ربه
فليعمل عملا صالحا ولا يشرك بعبادة ربه احدا) یعنی شول كسه كه ریسنك
لقاسنى رجا ایلر كدر كه اول كسه عمل صالح ایشلیمه كه اعمالنده شایسته ریا و سمعه
اولیمه و ریسنك عبادتنه بر احدى شريك قیلیمه قال البیضاوى بان برائی و بطلب
منه اجر یعنی ریسنك عبادتنه شريك قیلیمه خلقه مر ایتلك ایتككه و یا خود
ریسنك اجر طلب ایتككه * معلوم اولدیهك دنیا و آخرتدن اجر طلب ایتكك شرك
خفیدر انكچون حضرت رسول علیه السلام بیوردرلر كه (الدنيا حرام على
اهل الاخرة والاخرة حرام على اهل الدنيا و هما حرامان على اهل الله) پس سالك
بوطریقه كیرد كده خلوص نیته محتاجدر كه حیيات معنوی بوله شیخ حضرت تلى
فتوحانده بیوردرلر كه (النیمة لجميع الحركات والسكنات كما مطر اما تنبتة الارض
یحیی بها كالأرض بالمطر والجسم بالروح الا نور) یعنی نیت جمیع حركات و سكناته
زمینك بتوزد یكى نباته مطر منزله سنده در حركات و سكنات و اعمال نیت ایله حیيات
بولورارض مطرا یله و جسم روح انور ایله حیيات بولدیغی كبی پس بازار طریقه تنده
اولان نقود اعماله سكانیتدن اعلا بر سكه اولم و كاله افعاله خلوصدن غیری
بر شئ رواج و برض و كمال خلوص اولدر كه ایلدیكك خدمت و طاعت كوزوكه
كوزكیمه (كما مثل عن بعض العارفين ما علامة قبول الخدمة والطاعة
قال نسيانك اياهما وانقطاع نظرك عنهما بالكلیة) و دخی اولدر كه خالق عالمك
التفاتی و مدحلى و ذملى یا نكده برابر اوله بویه اولم یخه ایمان كامل اواز
(كما قال رسول الله صلى الله عليه وسلم لا يكمل ايمان المرء حتى يكون الناس
عنده كالأباعر) پس بوحدیث خالق عالمدن امید و نظرى قطع ایتككه دلات ایدر
سالك ابتداى حالنده ابراهیم ادهم مشرینده كرك بوقدرنتك و ناجى ترك ایلوب

وقر اختیار فیله قد نصیره نفسه غرور کسود دیو خلق التفاتیدن و کند و به
تغظیم و تکریم عین دخی فاجردی تنکیم منافقینده مسطور در که بصره ده اقامت
ایلیوب ریاضت و مجاهده چکر دی خلق بصره بونک کیم اید و کن صکره دن
ییلوب باشنه جع اولوب التفاتنه باشلدیلر بر کچه کعبه به کیدر بر قافله ایلجه
روان اولدی مکرکه اهل مکه بونک اوصاف حمیده سن ایراقدن استماع ایدوب
غایبانه تعشقی ایشلدی پس اهل قافله ابراهیم ادهم حضرت تلی نیک کیم اید و کن
بیلدیلر زیر اغایله قناده ایدیلر * پس کاربان کعبه به بر قوناق قالدقده کاربانماندن
بر نیچه کسه ایلر و کیدوب کعبه به داخل اولدقده اهل کعبه اول کسه لره نه یزدن
کاور سزدیو سوال قیلدقده انلر بصره دن کاور زعظیم کاربانز دیو جواب ویردیلر
انلر دیدیلر که بصره ده شیخ ابراهیم ادهمی نیلور میسر دیدیلر که نه کسه در بیلرز
ولکن بو کاربانده ابراهیم ادهم دیرلر بر کسه وارد دید کارنده اهل کعبه
بری برینه خبر ایدوب اکابر و اصاغری انک استقبالنه متوجه اولدیلر * پس
کاربان شهره قریب اولدقده ابراهیم ادهم جلله کاربانک اوکنده ایدی کوردیکه
اهالی مکه جماعت کثیره ایل کاور لر اهل مکه دن بر قاج کسه تقدم ایدوب دیدیلر که
کاک شود و ریشه صورالم پس ابراهیم ادهم دیدیلر که درویش بو قافله ده
ابراهیم ادهم دیرلر بر عزیر واریش قنقی کسه در که جمیع اکابر کعبه انک استقبالنه
چقدیلر حضرت ابراهیم یوسوزی ایشد کده نفسی حظ ایدوب استدیکه بنم دیه
در حال حظ نفسیدن و التفات خلقتدن اجتناب ایچون دیدیکه نه او هر سنز
بر ملحددن که بو قدر اعزه استقبالنه کلشنر اهل کعبه جع اولوب سن ابراهیم
ادهم کی صاحب ولایت ملحد دیر سن دیو اکابر علا کونک چالار لر خبر لر یوقکه
دو کد کاری حضرت ابراهیم بن ادهم ایدی لکن کمال فقر ندن اکابر ابراهیم ادهم کی
روا کور مدیلر * پس بعد الضرب نفسلر نه دیدیلر که ای نفس شک خلقت اعزاز
وا کرماندن بو کوتکاری یکدر نتیجه مدت مکه مکر مه ده مجاورت ایلدی کسه
آنی یکه مدی ارباب سعادت اوائل حالارنده بویه اختفا ایدوب خولده اولور لر ایش
پس بدايت حالد طالع به لازم اولان خصالتلر لر بر یسی دخی خاموش بقدر که
دلنی مالایعیندن قطع ایده تنکیم بیورلشدن (من حسن اسلام المرء
ترک مالایعیه) مالایعنی کنیدی به لازم و واجب اولیان سوزی سوبلکدر و قوری
یره لا قردی قیلدقده نه برای تعلیم و تعلم و نه برای صلیت دینی و دنیاوی اوله بلکه
خیرده سوبلیه بلکه سوزی یاوه و شر اوله * پس مؤمن اولان بو کونه کلامی

ترک ایتمک کرک (کما قال علیه السلام من کان یؤمن بالله والیوم الآخر فلیقل خیرا
اولی صحت) و خوشلک سمته کتم کرک تا آفات صوری و معنوی دن نجات بوله
(کما قال علیه السلام من صمت نجبا) زیر ابلاء صوری و معنوی اکثر انسانک
اساتنه مربوط اولمشدر (کما قال علیه السلام البلاء موکل بالمنطق) (مثنوی)
ای زبان تو بس زبانی مر مر * چون تویی کویا چه کویم من ترا * ای زبان هم
کنجی پایان تویی * ای زبان هم رنج بیدرمان تویی (نثر) طوطی حکایه سنده
حضرت عظیم تا کیدلری وارد رو کویا اولغی ذم ایتلری سو یلمده نیچه مضرت
و خوشلکده اضعاف مضاعف سلامت اولدیغنی تعلیم قیلمشدر (کما قال علی
ابن ابی طالب کرم الله وجهه سلامة الانسان فی حفظ اللسان وسلامة اللسان
من حفظ الجنان) پس ای درویش حضرت نیرک خوشلک حقنده کلمات
طیبه لری اگر مشنویده و اگر غزایانده قتی چوقدر حتی خوشلکی بغایت
سود کارندن بر مختصرین خوش اختصار قیلمشدر و بویت طالع اولنه بو قدر
کلماتدن کفایت ایدر تنکیم بیورلر (نظم) خاموش که خاموشی بهتر غسل
نوشی * در سوز عبارتر ابر کذار اشار ترا * پس بدايت سلو کده اولان فقرایه
خوش اولق و محضا کوش اولق لازمدر (مثنوی) کودک اول چون تراید شیر
نوش * مدتی خامش بودا و جلله کوش * مدتی می بایدت لب دوختن * از سخن
تا تو سخن آموختن * زانکه اول سمع باید نطق را * سوی منطق از ره سمع اندزا
(نثر) اما شول وقتده که آفات نطقدن سالم اوله و تعبیر کلامه حق رضایی اوزره
قادر اوله و جناب حقندن سوبلکه اذن و یریه اول زمانده تقدیر سوبلر سه جائزدر
ومن عند الله ما ذون اولان کلامک تعریفی بودر (الكلام المأذون فی التعبير
هو الذی یتکامل فی الله و فی الله رب الله) و بو کونه اولان کلام حق و لیلرینه نعمت
عظمی سیدر (کما قال ابن العطاف لما فی لطف الله من اجل مواهب الله لا وایمانه
تعبیر الکلام علی رضاه بحلاوة العبارة علی رضاه) قیدی رضایی اولیان
کلامدن احترازدر که اول خلقت پسندایتمی ایچون اولان عبارت و فصاحتدر
اول قیل و قال که خلقت پسندی ایچون ریا و سمعه ایل آلوده اوله سالک عظیم
رهزندر حذر ایتمک کرک (کما قال ابن الفارض) (نظم) وعاد دواعی القیل والقال
وانج من * عوادی دعا و صدقها قصد سمعة (نثر) یعنی قیل و قاله داعیه اولان
شیلر عداوت ایل و دعاوی عادیه لر ندن نجات بوله که نفسک صحیح و صادق سوبلیسی
قصد سمعه و ریادر حضرت مولانا بوکا مناسب بیورلر (مثنوی) چند ازین

الفاظ واضمار و مجاز * سوز خواهم سوز با آن سوز ساز (نثر) و درویش لازم
و واجب اولان ادب بردن بری دخی بود که کل لعب حرام خواستجه هر لعب
و لم بودن برهیزاید با خصوص که شطرنج و طوله دن اکثر کسینه شطرنجی مذهب
شافعیده مباح در دیوار اما بیلکه مانع سلوک و محل ادب معلو کدر عوامه
مباح اولان اهل طریقه حرام در مذهب شافعیده دخی صلاته و اوقات عزیزه به
و واجبانه مانع اواز سه مباح در اولور سه حرام در مذهب حنفیه ده حرام در
نکیم حضرت علی بیوردر (الشرطیج میسر الا عاجم) یعنی شطرنج اعاجم
قاریدر دیک اولور بعض درویش حضرت شمس اوینامش بزهده طریقه در
دیرلر ایش هیسات و هیسات که بر کمالک حالنه مرتبه نفسده اولان کسه کندینک
افعال و حالن قیاس ایده حضرت منسوبده قی چوق برده کاملدن صادر اولان
فعل و حاله درویش کندینک فعلانی قیاس ایتمک کرک دیونهی بیوردر و شیخ عطار
حضرت تریک بویتنی تفسیر ایدر بیوردر و مشرکه (نظم) تو صاحب نفسی ای غافل
میان خاک خورم بخورم که صاحب دل اگر زهری خورد آن انکین باشد
(مثنوی) صاحب دل را ندان زبان * کر خورد او زهر قاتل را عیان * زانکه
صحت یافت از برهیزرست * طالب مسکین میان تب درست * هر چه کید
عانی عانت شود * کفر کید کاملی ملت شود (نثر) پس کاملک حالنه قیاس
علی کل حال جائز کدر و تا و اینک حرام اولسنده علماء سلف اتفاق ایتمشدر در
و بوحیده حرام اولسین اثبات قیلمشدر (قال علیه السلام من لعب بالنردشير
غمس يده بلم الخنزير و دمه) یعنی شول کسه که طوله اوینارانی خنزیرک اتنه و فاته
با نور مشدر لحم خنزیره ال با نور مسی لحم خنزیری عه دن کنا به در پس لحم
خنزیری یک حرام در کذلک طوله اوینق حرام در حضرت مولانا النجفی جلد
نردشیرک حرام اولسنده اشارت بیوردر اول محلدن بویتله اکتفا اولندی
(مثنوی) از شش و از پنج عارف کشت فرد * محترز کشتست زین شش پنج نرد (نثر)
و درویش لازم اولان ادب بردن بری دخی بود که قهقهها ایتمه بلکه ضحک بیل
ایتمه لازم کاور سه تبسم ایده نکیم منسوبده کولک حقنه دم و کر به حالی مدح
بیوردر دیرلر (مثنوی) امر حق ابرکوا کثیرا خوانده * چون سر بریان چه
خندان مانده (نثر) پس سالک اولدر که دیده کر یان و جکر بریان و سحر وقتلرنده
بیدار و صباح زمانلرنده استغفار قیایچی اوله نکیم حضرت منسوبده بیوردرلر
(مثنوی) شوق لیل النوم عاصی بجهون * باش در اسرار از یستغفرون (نثر) یعنی

او بومینلردن اول قلیل النوم اول و سحر کرده استغفار ایلین کسه لردن اول
ای اخی سحر خیزلک فائده می اولدر چوقدر که اسرار و فوائد نه نهایت یوقدر
و خواب نوشین بام داده مبتلا اوللرک ضرری اولدر افزوندر که حد و حسابدن
بیوردر نکیم حضرت علینک بو کلاملری دخی حضرت نوم صبحه دلالت ایدر
بیوردر که (نوم الصبح يمنع الرزق) رزق صوری به و معنوی به اطلاق اولنور نوم
صبح بو یکدستی بیله مانع اولور * و حضرت مولانا نک سحر خیزلک باینده قی چوق
قصیده و غزل و مثنویسی وارد در جله دن بو غزل رعنا لری جله بی جامعدر (نظم)
دلایر خیز و طاعت کن که طاعت به زهر کارست * سعادت آنکسی دارد که
وقت صبح بیدارست * خروسان در سحر گوید که قم یا ایها الغافل * تو از مستی
نمیدانی کسی داند که هشیارست (نثر) وفي العوارف (ان الله يطلع على قلوب
المتقين في الاسحار فیلوها نور انفسهم من قلوبهم قلوب الغافلين) یعنی
حق تعالی سحر کرده متیقظ اولان قوللرک قلیلرینه مطلع اوله و تجلی قیلر پس
اندن صکره نوره اول قلیلری بر ایلیم پس غافل اوللرک قلوبی انلرک قلوبندن
نور آله * پس شرط طریقت جیفه اللیل و بطلال النهار اولمقدر بلکه کجه لرده
بیدار اولق و نلک لیالی بی مناجات و تضرع برله احیا قیلدر و کجه لری احیا
قیلمک ذوقنی و لذتی سائر اولما بولدیگی کی بولمقدر (قال سلیمان الدارانی ليس
في الدنيا شيء يشبه نعيم اهل الجنة الا ما يجده اهل التماق في قلوبهم في الليل
من حلاوة المناجاة و حلاوة المناجاة ثواب عاجل لاهل اللیل) یعنی دیده اهل
جنتک نعيمه مشابه برشی بوقدر الا اهل تضرعک کجه لرده حلاوت مناجاتندن
قلیلرنده بولمقدری شیدر حلاوت مناجات اهل لیله ثواب عاجلدر حق سبحانه
و تعالی کلام مجیدنده شب خیز اوللری و احیای لیالی قیلملری مدح ایدوب
بیوردر که (تجانی جنوهم عن المضاجع يدعون ربهم خوفا و طمعا) بوايت کریمه
متجد اوللرک علوشان بیان ایلر * یعنی بومتهجد اوللرک یا نلری تجانی و متباعد
اولور موضع مناملرندن اول اللهم دعا ایلدر کاری جالده فرقت و عقابندن خوف
ایچون و رحمت و وصلتی و جالچون * پس ای قرینداش ارباب عشقک کاری
بیدار لدر محبتله نوم مانعة الجع کیمیدر آنکچون * (نظم)

عجباً لا محب كيف ينام * كل نوم على المحب حرام

دیمشدر و کلامی دخی مشایخ بکار خوب بیوردر مشرکه اول کلام بودر
(نوم العاشقین نوم الغرقی و اکامهم اكل المرضى و کلامهم کلام اهل البلوی)

بوم عنایه مناسب مسجد مهسان کش حکایه سنده حضرت مولانا اول عاشق
اولان مهمان خنده (مثنوی) خفت در مسجد خود او را خواب کو * مرد
غرقه کشته چون خسته بگو * خواب مرغ و ماهیان باشد همی * عاشق از
زیر غرقاب غمی (نثر) امام قشیری ابو المغیثدن حکایه ایدوب دیرکه (کان ابو
المغیث لا یستند ولا ینام علی جنبه وکان یقوم اللیل کله فاداعلمه النوم وضع
رأسه علی ركبته فیغفو غفوة قلیل له ارفق بنفسک قال کیف ارفق بنفسی اما
سمعت رسول الله صلی الله علیه وسلم قال اشد الناس بلاء الانبیاء ثم الصدیقون ثم
الامثال فالامثال یعنی ابوالمغیث برصدیغه طیار ویا بی اوزره یا توب او نومزدی
کیجه ری قائم اولوردی پس اول وقتده که نوم غلبه ایلیمه ایدی باشی دیرزری
اوزره قویوب بر مقدار ایز غنوردی اکادیدیلر که نفسکه رفقت ایله دیدیکه نیجه
رفقت ایدم نفسمه که رسول حضرتلری پیوردیکه بلا یوتندن ناسک اشدی
اندیاداراند نصکره صدیقاراند نصکره یونلرامنلی اولاندن پس نرم دخی
طریقده زده اکثر عشاق اوزانوب یا تم مشلردر بلکه بر پیغوله ده سر برانوا و توروب
ویا غمی کستما خلق عدا ایدوب او یخولن ذی طعمه مشلردر بو قدر ادب کوز غمزه باری
یا تم نلک ادبی کوز نلک کرل و یتمه نلک ادبی بودر که اولاقبله یه قارشو ویا ممکن اولمزه
صاغ جانبی اوزره بسمله ایله صاغ الی یوزیمه قویوب وضع جنب ایلیمه و بود عالی
اوقویه که (باسم ربی وضعت جنبی و بک ارفعه ان امسکت نفسی قارحها
وان ارسلتها فاحفظها بما تحفظ به الصالحین) واکر بونی بیلیمزه بیلدیکه دعاری
ویدلیدی آیتلری اوقویه ویا نه بلکه شرط بودر که طهارت اوزریمه یا نه ویا قلمین
اوزیمه صریقی اوزره یا توب ایاق اوزریمه جا ئر کور مشلر مونایه مشاییت
اولدیمچون پس یونوملک ادبی دخی چوقدر لکن بو قدرله اکتفا اولندی فافهم
ولا تغفل کالغافلین

(باب ثانی)

طهارتک صورتی و حقیقتی بیان ایلر اعلم ایها الاخ الاعز الا کرم سالکه
لازم و واجبدر که طهارته ظاهر و باطن مداوم و مواظب اوله واکر ظاهر
و باطنارزقیمتک واسع اولمسن استرسه زیر اوسمع رزق ظاهر و باطن ظاهرته
منوط و مر بوط اولشدر (کما قال صلی الله علیه وسلم دم علی الطهارة یوسع علیک
الرزق) یعنی طهارته مداومت قیل رزقک ساکنوسمع اولسون طهارت نظافته
دیرلر طاهره و باطنه شاملدر و رزق حظه دیرلر کذلک طاهره و باطنه شاملدر

پس ظاهرلر طاهر قیلسک ظاهر رزقی وافر اولور واکر باطنک پاک قیلسک باطن
رزقی واسع اولور باطنی شریک و خطادن تطهیر ایلین ایماندر انکچون طهارت
نصف ایماندر (کما قال صلی الله علیه وسلم الطهور شطر الايمان) طهور بضم
الطاء مصدر و یفتح الطاء مایه تطهر بهک اسمیدر یعنی صویک اسمیدر که آنکله
پاک اولور بو محله بضم الطاء مصدر معنایه در یعنی طهارت ویا کاکلک
اخری ایمانک نصف اجری قدر در دیک اولور (بعضیلر دیمشدر که بوراده طهور نفسی
اخلاق ذمیمه دن پاک ایتمکدر بوا یسه ایمان کاملک شرطیدر * پس بلکه الله
ذمالینک سوکوک و ولاری ظاهری و باطنی طاهر اولان قولریدر) کما قال الله
تعالی ان الله یحب المتطهرین و طاهر اولینی جناب حق سومن
و قبول ایتنر (کما قال علیه السلام ان الله طهور لا یقبل الا طهورا) پس سالک
ظاهر و باطن طاهر قیلمه نیجه حقه مقبول اولمز زیر طهارت ایکی قسمدر بر قسمی
مؤمن لپاسنی و بدنی نجاسات و نلواندن پاک ایلدکدر شرع کتا بلرنده مسطور
اولدیمچون اوزره و بر قسمی دخی اولدر که روحی و قلبی اخلاق ذمیمه دن و ماسودن
پاک ایلدکدر * امام قشیری بیوررلر (لظواهر طهارة و لاسرار طهارة
طهارة الابدان بالماء الطهور و طهارة القلوب بالندم و الخجل ثم بقاء الحياء و الوجل
حضرت دخی او جنبی جلدیده بو محله مناسب بیوررلر (مثنوی) این نجاسة طاهر
از آبی رود * وین نجاسة باطن افزون می شود * جز با ب چشم نتوان
شستن آن * چون نجاسات باطن شد عیان * (نثر) ای اخ قلوب انسان
نظرگاه خدادار و جناب حقک نظری صورتیه و افعاله دکدر با * که قلبه در
(کما قال علیه السلام ان الله لا ینظر الی صورتکم ولا الی اعمالکم بل ینظر الی قلوبکم
و نیاتکم) پس کرکدر که سالک اصل قلبی ماسودن و افکار شیطانیدن
وهو اجس نفسانیدن و حب دنیا ویدن پاک ایلیمه نامظهر و مجلای خدا و افعاله
لایق اوله * امام قشیری بیوررلر (القلب موضع نظر رب العالمین فیما
عجب من یمهم بوجهه الذی هو منظر الخلق فیغسله من الاقدار و الادناس فیرینه
بما امکنه لئلا یطلع مخلوق علی عیبه و لا یمهم بقلبه الذی هو منظر رب العالمین
حتی یطهره و یطیبه لنظر به فیه) حضرت رب العالمین خبیثه خطاب ایدوب
بیوررلر که (و نبایک فطهر) قال البیضاوی ای نفسک من الاخلاق الذمیمه
والافعال الرذیلة او طهر دنار النبوة عمایه نسه من الحقد و النضجر) بیضاوی
بو آیتک تفسیرنده دیرکه یا محمد نفسکی اخلاق ذمیمه دن و افعال رذیه دن

تطهیر الیه نیایدن مراد نفسی اوله و یا خود نبوت دنیای اوله * پس تقدیر کلام
ذیل اولور که یا محمد نبوت خفتانی پاک الیه انی کیرا باین کیندن و طار آمدن طهارت
و نجاست اگر چه بحسب الاستقرا ایکی نوعه مختصره در امدت مرتبه سی
وارد دیمشدر (کما قال القشیری و للطهارة اربعة مراتب الاولى تطهیر الظاهر
عن الاحداث والاختبات والثانی تطهیر الجوارح عن الجرائم والاثام والثالث
تطهیر النفس والقلب عن الاخلاق المذمومة والاولیاء الممقوتة والرابع
تطهیر السر عما سوى الله وهو طهارة الانبیاء والاولیاء) یعنی طهارت درت
مرتبه سی وارد اولی طهارتی حدث و خستردن طاهر قلمدر ایکنجیسی اعضا
و جوارحی کاهلردن پاک قلمدر اوکنجیسی نفسی و قلبی مذموم اولان خوبلردن
و مبعوض اولان صفتلردن پاک قلمدر در دنجیسی سری ماسوی اللهدن پاک
قلمدر که انبیاء و اولیایک طهارتی بودر مطهر اخبات و احداث ظاهر آیدر
و مظهر و شرح جرائم و زلات طاعات و حسنات در زیر طاعات و حسنات مطهر
سیما تندر (کما قال صدر القشوی فی شرح الاحادیث النبویة الطاعات کما
مطهرات فتارة بطریق المحو والازهاب المشار الیه بقوله تعالى ان الحسنات
یذهبن السيئات وبقول النبي علیه السلام اتبع کل سیئة حسنة تمحها وتارة
بطریق التبدیل المشار الیه بقوله تعالى اولئک الذین یبدل الله سیئاتهم حسنات)
یعنی طاعات پاکسیسی مطهراتدر کاه محو و اذهاب طریقله که حقل بوقولیه
اشارت اولمشدر که حسنات سیئاتی اذهاب ایدر پیوردی و دخی حضرت نینک
بوقولیه اشارت اولمشدر که هر سیئه به بر حسنه فی تابع قبل که اول سیئه فی محو
ایل پیوردی و کاه اولور که تبدیل قلملده طهارت بولشور تکیم حقل بوقولیه
اشارت اولمشدر بولر اول توبه کارلدر که بولرک سیئاتی حق تعالی حسناته
تبدیل ایلر اما نفسی و قلبی اخلاق ذمیة دن و درن عیوب و ذنوبدن مطهر اولان
(مخلقوا باخلاق الله) خواستجه هر کم خوبک برینه بر خلق اللهی کتور مکدر
و کم خوبلری خلق اللهی الیه از الیه ایدوب بتور مکدر و ذنوب و عیوب مقابله سنده
توبه و استغفار قلمدر زیر استغفار و توبه ذنوبی مطهر در (کما قال علیه السلام
ان العبد اذا اذنب ذنبا حصل فی قلبه نقطة سوداء ان تاب واستغفر مقلت وانجلی
قلبه وان لم یتب صار رانا وغاب علی قلبه) یعنی بجن بر قول کاهلردن
بر کاه ایستاسه انک قلبنده بر قره نکته حاصل اولور اگر توبه و استغفار ایلر سه اچلور
پاک اولور و قلبی جلا بولور و اگر توبه ایلر سه پاس اولور و قلبنده غالب اولوب بورد

پیوردیلر اما سری اغیار و ماسوادن مطهر اولان علم توحید در و موحد کندوبی
بالکلیه فانی قلیق و حقله باقی اولمدر بر کسه ده که بقیه وجود اوله ا کاطهارت
حقیقی حاصل اولمشدر و مشاهده سی و صلواتی کمال مرتبه سین بولمشدر
(نظم) توتا خود را بکلی در نیازی * جنب دائم ترا و ناغمازی (نثر) دیدکاری
بومعنایه اشارتدر مادامکه بر عاشق صادق سرفی اشک دینده و خون جگر له طاهر
قلیه انک غمازی مفتی عشق اولان دلیلرک قولی اوزره حقیقتده درست اولر
تکمیم منلا حافظ دیر (نظم) طهارت ارنه بخون جگر کند عاشق * بقول
مفتی عشقش درست نیست نماز (نثر) و شول کسه که چشمه عشق و محبتدن
آیدست آلمیه و کلی اشیا بی مرده حکمنده قویوب انک اوزرینه چار ترک تکبیرن
قلیه که اول چار ترک دیدیکمز ترک دنیا ترک عقی ترک هستی ترک در انک
روی جانی قبله حقیقی به متوجه اولر چشمه عشقدن آیدست آلوب و اشیا بی مرده
حکمنده قویوب چار ترک کبیر ایدوب ترک ایدن عاشق لک شانی بودر تکیم منلا
حافظ دیر (نظم) من از ان دم که وضو ساختم از چشمه عشق * چار تکبیر زدم
یکسره بر هر چه که هست (نثر) پس طهارت سرک شرطی بود کرایله یکمز در
اگر طهارت سره قادر دکل ایستک طهاره اخلاق الیه کتور که طهاره اخلاق طهاره
سره مؤدی اولور و اگر طهاره اخلاق الیه کتوره مد کسه طهاره جوارحه سی الیه
ذنوبدن جوارحی تطهیرا بتمک طهاره اخلاقه مفضی اولور و اگر طهاره جوارح
ایده مد کسه طهاره ظاهره کوشش و مداومت قیل که طهاره ظاهره اعضایی
ذنوبدن طاهر قیلر و باطنه قوت و یروب منور ایلر اعمال طاهره باطنه تأثیر ایلر
کذلک انوار باطنه ظاهری تنویر قیلر طریفینک یله بری بر تبه مداخله سی وارد
(کما قال القشیری تنحدر من معارف القلب و انواره آثار الی الجوارح فکذلک یرتفع
من احوال الجوارح و اعمالها آثار و انوار الی القلب و کل واحد من المعاصی
و الطاعات خواص و آثاره تعدی من ظاهر الانسان الی باطنه و بالعکس) قشیری
دیر که قلبک انوار و معارفندن اثر لزول ایدر جوارحه و کذلک جوارحک اعمال
و احوالکدن اثر و نور لر مرتفع اولور قلبه معاصی و طاعاتدن هر برینک خواص
و آثار و ایدر که انسانک ظاهرندن باطنه و باطنندن ظاهرینه تجاوز ایلر و حکم
قیلر پس بعض ملحد مشرب اولوب (المؤمن لا ینجس) حدیثی حجت قیلوب
طهاره ظاهره لازم دکادر طهاره باطنه اولد قد نصکره دینلرک قولی خطادر زیر
(الظاهر عنون الباطن) در ظاهری طاهر اولمینک باطنی دخی مردار و ناپاکدر

ای اخي طهارت لغتده مطابق نظافته ديرلر اما شرعه اعضاء مخصوصه نك
غسلنه ديرلر كه اندن مراد آبدست آلمقدور پس مؤمنه لازمده كه دائماً آبدستله
اوله زيرا (الوضوء سلاح المؤمن) خواستجه آبدست مؤمنك سلاح حيدر و مسلح
اولان مؤمنه شيطان و نفس و هوا عدوسي كاركر اولمز و اگر آبدست اوزره ايكن
ا كاموت كسه شهيد اولور و الام واضطراب كلز تكميم بوقولك مضدقي انس
حضرت تلمذدن روايت اولمان حديث شريفدر كه روايت ايدرلر كه رسول
حضرت تلمذ مدينه به كاد بكمده بن كوچك ايدم (فقال عليه السلام لي يا غلام
ان استطعت ان لاتزال على الطهارة فافعل فان من اناه الموت وهو على الوضوء
اعطى الشهادة) و عثمان حضرت تلمذ بو حديث شريف حضرت تلمذ روايت
بيورلر كه (قال عليه السلام من توضأ فاحسن الوضوء خرجت خطاياك
من جسده) پس جسدن خطاياك خروج ايتسه شرط اسباب وضوء ايتمكدر
وضوء كمال اولسه و طهور لاقى حاصل اولسه صلاة دخي مقبوله اولمز
(كما قال عليه السلام لا تقبل صلاة بغير طهور) و بر حديث شريفده دخي
بيورلر كه (لا تقبل صلاة من احدث حتى يتوضأ) يعنى آبدستى صحت كسه نك
و آبدستى اولين كسه نك صلوئى مقبوله اولمز حتى آبدست آلمنجه زيرا صلاة طهارة
ايزره مبتدئ و صلته شرطدر پس شرط بولسه منجه مشروط دخي بوانمز زيرا
لا صلاة الا بالطهور پس مصلى اولان سالكه طهارة واجيدر و بوطهارة
ظاهرة نك و آبدستك اداني وارد در مصلى اولانك و طريقه خدمت قيلانك معلوم تلمذ
اولديغدن اوتري و تطويل كلامه باعث اولسون ايجون بوقدرله اكنه اولمدي
و اسلام كه بشئى اوزرسته بنا قيلمدر انك اولكيسنك شرخنه شروع قيلمدي
و السلام

(باب ثالث)

كلمه توحيدك فضيلتن واسرارين واسم جلالك فضيلت واسرارين واسم هونك
فضيلت واسرارين بيان ايدر الى اخره (عن عمر بن الخطاب رضى الله عنه انفقاً
على الرواية عنه قال عليه السلام بنى الاسلام على خمس شهادة ان لا اله الا الله
وان محمداً رسول الله واقام الصلاة و ايتاء الزكاة وصوم رمضان و حج البيت
من استطاع اليه سبيلاً) يعنى عمر بن الخطاب حضرت تلمذ بو حديث رسول
حضرت تلمذدن روايت بيورلر متفق عليه اولان احاديث شريفه دنددر حضرت
رسول صلى الله عليه وسلم بيورلر كه اسلام بشئى اوزره بنا قيلمدي اولي

لا اله الا الله ديوشهادت ايتمكدر و محمد رسول الله ديوب انك بولنه كتمكدر و ثابتنى
صلاة خمسة بنى اقامت ايتك نالتي واجب اولان زكوتى ادا ايتك رابعى رمضان
آين صائم اولان خامسى بيت الحرامى حج ايتك اكر اول بوله كتمكدر قادر ايسه پس
بوش شيتك هر بر ايجون بر باب وضع ايلدم تا اصول دين اسلام معلومه اوله
اولا كلمه شهادتك فضيلتنى واسرارينى تحقيق ايلدم تا طالب بوكلمه نك عظم
شانه واقف اوله اولابو كلمه نك فضيلتنى حقهده حضرت رسول جناب حقدين
حكايه قيلوب بيورلر (قال الله تعالى في حديثه القدسي من قال لا اله الا الله
دخل حصني ومن دخل حصني امن من عذابي) بوكلمه نك حصن اولمى اولدر كه
بركسه لا اله الا الله ديسه جله آله باطله بنى نقي ايدوب معبود بالحق اثبات ايدر
پس دائرة توحيدده داخل اولور كه حصن خدا در شرك و كفر دن نجات بولور كه
موجب نيراندر اكر معبود بالذاتى حقيقه اثبات ايلرسه و حق اليقين و حديث
مطلقه بنى مشاهده قيلوب بوكلمه ايله على وجه المشاهدة بنى جميع ماسوى ايدرسه
شرك و كفر خفيدن رهس بولور كه مستلزم نافرقتدر كه نارحيمدين اشد در معاذ
ابن جبل مسلم و بخارى اتفاقيله بو حديث شريف حضرت پيغمبر صلى الله
عليه وسلم دن روايت ايلر كه بركون بر مر كسه حضرت رسول ايله شوار
اولوب كيدردم اول حضرت بكاديد كه (يا معاذ بن جبل فقلت لبيك يا رسول الله
وسعديك) بر زمان كيدوب بنه ديديكه (يا معاذ بن جبل فقلت لبيك يا رسول الله
وسعديك) بنه بويله اوج كه خطاب ايلديلر (فقال عليه السلام هل تدري
ما حق الله على العباد فقلت الله ورسوله اعلم قال ان حق الله على العباد ان تعبدوه
ولا تشركوا به شيئاً) اندنصكره بر ساعت مقدارى كيدوب ديديكه (يا معاذ
ابن جبل هل تدري ما حق العباد على الله اذا فعلوا ذلك فقلت الله ورسوله اعلم) لفظ
حق واجب ولايق معنسانه استعمال اولان ورتقديركلام يا معاذ بيلوز ميسكه
عباده واجب اولان ندر و الله لايق اولان ندر ديدم كه الله ورسولي اعلمدر
پس بيورلر كه عباده واجب حقه عبادت ايلوب اكابر شئى شريك قوشماقدور
و الله دخي لايق اولان اول وقتده كه عباد بوفعلي ادا ايدلر (ان لا يعذبهم) هم
عباد بنه عذاب قيلمه قدره پس حق شر كدن تنزيه ايدن حقل حصن و حمايتنده
اولور انكچون بوكلمه شهادته كلمه حمايت ديدلر كه توحيد الهى خلقى شر كدن
و عذاب حقدين حاميدر (كما قال صلى الله عليه وسلم الناس في حاية لا اله الا الله
من خط الله) و بوكلمه شهادت توحيد حق بيان قيلمدي ايجون عن جنت اولدي (كما

قال عليه السلام عن الجنة لا اله الا الله) پس ای فرزندان بگو کلمه توحید که فضائل
و اسرار نه نهایت بود و خواص و آثار بی قیاس و قدر اول سالک که بگویم به
مواظبت و مداومت قیاسه بر توفیق و وحدت باطنه لامع و طالع اول و وظایف
مغایرت و کثرت آندن بالکلیه زائل اول و بر مرتبه به ابر که الله بن غیری بر شئی
کور عز اول و پس لا اله الا الله دیگر که لا موجود الا الله دیگر که توحید اخص
خواص بود (نظم) چون کتی و در خویش بی که و کاه * گفتن لا اله الا الله *
بر توفیق حق ظهور کند * ظلمت هستی از نور و کند * با خدا در بندی وستی *
کس نیایی شریک در هستی * پیش چشم شهود تو مطلق * هیچ ناید بجز هویت
حق * بشنود کوش جانت از هر سو * لاهوتی الوجود الا هو * به او و هوس
در و نرسی * ناز لا نکذری به و نرسی (نثر) جمیع انبیاء علیهم السلام بوافضل کلمه بی
انکچون ذا کرا ولد یلکه توحید حق مشعر در و بگویم نک سائر کلماتدن افضل
اولمی وحدت الهیه بی مذ کرد انکچون حضرت پیغمبر بگویم به افضل مافله
بیوردی تکیم بوحید شده بیوردر (افضل الدعاء دعاء يوم عرفة و افضل ما قلته
انا و النبیون من قبلی لا اله الا الله) پس بر سالک که بوافضل کلمه ایله حق ذکر است که
مشغول اوله زکار ما سوا در و شدن باله اول و و مرآت قلبی آینه و ش جلا بولور
ذا کرو مذ کور چشم شهودنده عین واحد اول و و جله کثرتده و وحدتی مشاهده قیامور
ذ کردید یکم ز بود و و خسه زمانه ذا کر لری کبی شور و شغب اظهار ایدوب
حقیقت ذکر کردن غافل اولی دکانر تکیم بومعنا به مناسب بیوردر (مثنوی)
ذ کرنی شور و شغب در بستن است * ذکر ما مذ کور خود پیوستن است * هر که در
مذ کور کم شد ذا کراست * غائب است از خویش و با حق حاضر است (نثر) ذا کر
ابتدای حلاله مذ کور دن کند و بی مهور و کند و دن آنی دور قیاس ایلر اما نور
و وحدت ظهور ایلیموب ظلمت بشریتی اضائه و اناره قیلد قده کورر که ذا کرو ذ کر
و مذ کور عینی بر نور ایمش کما قیل

(نظم)

لقد كنت دهرا قبل ان يكشف الغطا	ا خالك اني ذا كرك
فلما اضاء الليل اصبحت شاهدا	بانك مذ كور و ذ كر و ذا كر

(نثر) ای اخ می سوا دن قلبی باله ایتمک ذکر حق قیلغله اول و و ذ کر حق الله اسمزدن
هو قنغی اسمی ذکر است که (قل ادعوا الله و ادعوا الرحمن ایما تدعوا فله الاسماء
الحسنی) خواستجه کا ذکر دینور و لکن بوجه اسمادن بعض مشایخ (افضل
الذ کر لاله الا الله) دیوب کلمه توحید مشغول اولوب طریق بقرنده بونی تصفیة

درونه رکن اعظم قیلمش و مرید لربنه انجی بونی تلقین ایتمش که کلمه ثانی و اثبات در
اغیار زائل اولوب یار ظهوره کایمک جمله اسمائده بوانور دیمش * و بعض بکار دخی
طریق بقرین اصول اسماء و زره وضع ایتمش و ترتیب از زره اسرار مذ کوره بی بولمش
و بعض محققین و کاملین دخی انجی لفظه جلاله ایله اکتفا ایدوب جناب دخی
الله الله دیو ذکر ایتمش بولفظه جلاله ایله اکتفا قیلان بکار چوقدر و لکن بوجه دن
مشهور شیخ اکبر حضرت تلمی و شیخ حضرت تلمی شیحی ابوالعباس حضرت تلمی
و شیخ بزرگوار ابومدین حضرت تلمی در تکیم فتوحانده بیوردر (دخات علی شیخنا
ابی العباس و کان مشغلا بذکر اسم الله لا یزید علیه شیئا فقلت یا سیدی
لم لا تقول لا اله الا الله وهو افضل الذکر قال یا ولدی الانقاس بید الله ماهی بیدی
فاخاف ان یقبض الله روحی عند ما اقول لا اله الا الله فاقبض فی وحشة النفی)
و بر دخی بیوردر که (سنت شیخنا اخر من ذلك یعنی قلت لم تقول الله الله
ولا تقول لا اله الا الله وهو افضل الذکر فقال ما رأيت عینی غیر الله ولا سمعت اذنی
غیر الله ولم اجد من اتقی الا کل شیء ما خلا الله باطل (نظم) غیر اوجه سرابند
و نمودی دارند * بودا کر می طلبی اوست که قائم بخود است (نثر) پس بوسلاطین
اولیادن حضرت پیر من سلطان غز دخی بواسم جلاله بی اختیار ایتمش در
بواسم شریفک سائر اسماء به نسبت اعظمیتی و اشرفیتی اولدیغیچون اکثر اولیا
و علمائک اتفاق بونک اوزر نه در که بواسم شریف اسم اعظم در زیر اسم ذات
و مستجمع جمیع صفات در دخی علم منزله سنده در ابیدی سائر اسماء بواک صفت
اول و بوایدی موصوف در تکیم الله الاحد الصمد دیر سن الاحد الصمد الله دیر سن
پس ذات صفاتدن اعظم و اشرف در اکا اسم اولان دخی سائر اسماء صفاتیه دن
اشرف و اعظم در تکیم امام فخر رازی تفهیر کبیرنده دیگر که (اعلم ان الاسم الاعظم
هو قولنا الله لانه یجری بحری اسم العلم فی حقه سبحانه فاذا کان كذلك
کان ذا الاعلی ذاته المخصوصة و یشتان الاسم الدال علی الذات اشرف الاسماء
و اعظمها) تفسیر غایة الامانیده دخی دیگر که (هذا الاسم اسم اعظم عند المحققین)
و امام حجة الاسلام مقصد اقصى ده بیوردر که بواسم جلاله جمیع اسماء و صفاتی
جامع اولان ذاته دلالت ایلر که هر صفت و اسم بونک دائرة احاطه سندن خارج
دکا و اما سائر اسماء صفتلردن بر صفتلک معنا سنده دلالت ایلر * پس بواسم جلاله به
جامعیتی جهتندن اسم اعظم دینور و حقایق قرآنده دخی بواک و افق بیوردر که
بواسمه اولان کمال سائر اسماء الهیه ده بوقدر و کماله مراد جمیع اسمائک بر اسم

رجوعی و هر اسمک معنای بونده مندرج اولمیدر بوکال واسطه سبله اسم اعظم
دینسه لایقدر و حضرت نجم الدین کبری طوابع التور برده بیورر که بواسطه اسم
اعظم اولسنه شبهه بود در دلیل بود که هر کسک لسانده مذکور و هر طاقه نک
منیائنده مشهور در موجد و ملحد و موافق و منافق و صالح و طالح و مؤمن
و کافر جمله سی الله دیرلر تکیم کافر له سوال قیلست (من خلق السموات والارض
لیقولن الله) الله دیرلر و مشرکاردخی بتاری حقنده (هولاء شفعاؤنا عند الله)
دیوب صغیرنه شفعاؤ تسمیه قیلرلر و بنه طوابعده بیورر که بصیر بصیرله نظر
قیلست جمله قرآن بواسطه تفسیر ایدر متلافا تجمده دیرسنکه جدا الله ایچوندر او بیه
الله که رب العالمین در اول الله رجن و رحیدر و مالک یوم الدین در ای الله همان
سکا عبادت ایدرم و همان سندن استعانت ایلرم که سفسن معبود و مستعین
سن بزه هدایت قیل صراط مستقیم * وقس علی هذاسائر القراءان که بوجه الله
اسمک تفسیری اولقی بواسطه اوزره قابل اولور تا آخر قرآنه دل و دخی محققان
مشایخ بیورر که بواسطه جلاله محقق اسم اعظم در زیر اساس توحید بواسطه
اوزر نه مبتدیه در کافر ایمانه کد کده و کله شهادت کنور د کده بواسطه ذکر ایمانه
حضیه کفردن اوج ایمانه و اصل اولور یعنی (لا اله الا الله) دیمکدر ایمانک علامتی
اما الله محمله اسماء حسنا دن برین ذکر ایدوب (لا اله الا الرحمن و یا خود لا اله الا
الرحیم) دیمه ایمانه کلمه مع هذا بونلر دخی حقل انجیلدر بواسطه شریفک اعظم مینه
بر دلیل دخی بودر که خلقک عذابدن فلاحی بواسطه ذکرینه تعلیق اولندی
(کما قال الله تعالی و ادکر و الله اعلمکم تقبلون) و بر دلیل دخی بودر که حضرت حق
جل و علا جناب حبیبینه جمیع ماشوادن اعراض ایدوب تسمی الله اولان
حضرت ذات بواسطه ذکر قیلغله متوجه اولقی امر ایلدی کما قال جل و علا
(قل الله ثم ذرهم) *

الله که چه طرفه نامست این	ورد دل جز جان تمامست این
هر که زین اسم به ره مند بود	به ره او همین پسند بود
شرح این فی زدی و مردم پرس	از قل الله ثم ذرهم پرس
بس بود نزد صاحب معنی	حسبی الله کواه این دعوی

(نثر) و بر دلیل دخی بودر که مادامکه بواسطه روی زمینده ذکر اولنه قیامت قوی
(کما قال علیه السلام لا تقوم الساعة حتی لا یقال فی الارض الله الله) یعنی
قیامت قوی حتی برپوزنده الله الله دینله پیچیده دل بواسطه دینلمدی کبی دنیا

آخر اولور پس ای اخیا کربواسم شریفک فضائل و اسرار فی و خواص و آثار فی
ایزمن لازم کاسه نیجه بیک بویه کتابه صغیر بیک طبعک ارض و مماء بیه المیز
فکیف بویه مختصر پس همان بوطر یقده اولان فقرایه الزم و واجب اولدر که
هر روز و شب اگر خانقاهده ایسه لرب بریره کاوب صوت اعلا بیه بواسطه شریفی
ذکر ایدر و هر طالعده دخی لازمدر که بوطر یقده بر معتمد علیه خایفه دن بواسطه
شریفه استیذان ایده و اولدخی بواسطه اکانلقین ایده تا قنسانده پالک آبدسته
اقل مایه کون اوج بیک کره سوره تاذ کر قلمه و ارنجه و ذکر قیلدن ذکر سره
ایرنجه دل اندنصکره لسانله ذکر قیلسمده اولور زیر اکند و اول مرتبه ده عینی
ذکر اولور بواسطه شریفک اسم اعظم اولسنه بر دلیل دخی بودر که سائر اسمائک
هر قنخی حرفی کیدرسک معنای متغیر اولور و بی معنی قالور اما بواسطه شریفک
هر قنخی حرفی کیدرسک باقی فالان حروفده معنی درست قالور و حقه مخصوص
بر اسم اولور مثلاً صدر قنوی حضرت تری بیوردر قیلدر ا کربواسم جلاله دن النی
حذف ایلست (الله) قالور (الله الامر من قبل و من بعد) نکتته سن مشعر اولور
و اگر النی و لام اولی بی معاذ حذف ایلست (له) قالور بولفظ دخی جناب حقه
مخصوص اولان لفظندر تکیم (له ما فی السموات و ما فی الارض و له الملك و له الحمد
وله ملاک السموات و الارض) کبی زیر احقیه قنده هر شیشه مالک اولدر اندن غیری به
ملک اثباتی مجازیدر پس (له) دیمک اگر چه غیره دخی جائز اولور اما علی طریق المجاز
و اکبر بولام ثانیه بی دخی حذف ایلست (ه) قالور بودخی هویت ذات حقه
دلالت ایدر بر اسم ذاتدر تکیم (قل هو الله احد) دیمک هو ذات حقه اشارت
ایلر بر ضمیر در و لفظ هوده و اوزاند در صکره دن عارضدر تکیم تشبیه و جمعه
همما و هم دیرسن روح الارواح صاحبی دخی بومعنا به مناسب دیرلر که تحقیقا
الله تعالیست خاصترین اسمی هودر و بولفظ هوده و اوزاند در اصلنده همان
هادر و اوتنس کلمه دن دکادر بیکدم و نفسک قراری ایچوندر مؤید الدین
الجنیدی شرح فصوصده دیر که الله لفظنده اصل اسم حق (ه) در که غیب هویتدن
کتابه در پس لام اختصاص و یا خود لام ملک زیاده اولندی له اولدی که ملک
آنکدر و اکا مخصوصدر دیمک اولور آنکدر صکره لام ملک اوزره لام تعریف زیاده
اولندی پس تفخیم که علامت تعظیمدر آنکچون فتحه لامه اشباع و بریلوب
الله دینلدی متلاجمی دخی بوکا مناسب بیورر *

(نظم)*

اسم حق اولاهمان هابود * لام تعریف براختصاص فزود

چون شد اشباع کرده فحمة لام * یا الف شد مشابه او بتمام

(نثر) پس بومقدمه دن معلوم اولد بیکه اسم حق هادر بویه اولیحق اگر (ها) دینلسون
را کر ضم هایل (ه) دینلسون و اگر اشباع ضم هایل (هو) دینلسون معنای
الله دیکدر * پس هوافظنک معنای من وجه الله دیک اولد بیچون طریق مزمده
بوامیم هودخی ذکر اولنان اسملدن در روز و شب سباط کارنده بعد الطعام
والدعا قرا کلبانک برایدوب (ه) دبه لم (ه) دیرلر و هر زده اولور سه بر قاجی بریده
اولسه لر دعاد نصکره بوامی ذکر ایدرلر و بوراده بر نکته لطیفه دخی وارد اول
نکته بودر که اوج وجهله بیل (هو) اسم حقد ریس (ها) دیزلر (هو) دخی دیزلر
الاکه (ه) دیرلر پس بوندن مقصود بودر که داده اولان الف موهوم نسب و احکام
کونیة منزله سنده در و هوده اولان و او صکره دن ذات اوزره عارضه وزایده اولان
اضافات مشابه سنده در پس مشاهدۀ ذات بجمته ایرن (کان الله ولم یکن معه شی
الآن کما کان) نحو اسی اوزره اسقاط اضافات و نفی نسب و احکام و لوازم و لواحق
و عارضات ایلر بومر تبه فانی فی الله اولنلرک مرتبه سیدر اما محقق و کامل اولنلر
کترنده و حدی کوررلر اسقاط اضافات و نفی کثرات قیللرلر تکیم شیخ صدر رفوی
اسماء حسنی شرحنده جنید حضرت تلمذدن نقل ایدرلر بیوررلر که (عطس رجل
فی مجلس الجنید فقال الحمد لله قال الجنید له قل کما قال الله فی کلامه الحمد لله
رب العالمین فقال الرجل من العالم حتی ید کر مع الله قال الان فقل فان المحدث
اذ اقرن بالقدیم لم یبق له اثر الاول مقام المحقق الکامل الباقی یقواء الحق) پس بوامرار معلومک
اولد بیکه کرکدر که کلمۀ توحید و اسم جلاله و اسم هو طریق مزمده ذکر اولنه کلمۀ
توحید هر صلاة عقبنده ذکر اولنه اگر تنهاسنده بر درویش نفی و اثبات
ایدوب بوکام مشغول اولور سه ده مقبولدر و اسم جلاله هر روز و شب ذکر اولنه
اگر بر درویش تنهاسنده بوکام مشغول اولور سه چوق منازل و مراتب قطع ایدر
و اسم هو سباط کارنده بعد الدعاء ذکر اولنه و هر برده دعاد نصکره ذکر اولنلق
دخی مستحب و اعلا درو تأثیر و تصرف مقرر در تکیم شیخ صدر بیوررلر
(ومن خواص ترکیب کلمۀ هو و آثار جمعیتهما لاصحاب العلوم الروحانیة
تصرفات فی العوالم الجسمانیة و الروحانیة) زیرا بوامیم هودخی اسم اعظمدر
تکیم فصول مفصلده حضرت علیدن روایت اولنور که اکثر اوقاتده بویه
دعا ایدرلر دیکه (یا هو یا من هو لا اله الا هو یا من لا یعلم ان هو الا هو) پس اول

حضرت ندن سوال ایلد بیلر یا علی بود عالی سز چوق ایدر سز سبب ندر بیوردرلر که
(وهو الاسم الاعظم) و حضرت پیرمزدخی اکثر اوقاتده کلام اسم جلاله و کاه
هو اسمنه مشغول اولورلر دی تکیم بر غزلارنده بیوررلر (نظم) هوزنم بر قدسمیان
هر شب زدل هو هوزنم * و دخی فقرایه امر ایدوب بیوررلر (نظم) ای صوفی
اهل صفا از جان بکوالله هو * ای عاشق اهل وفا از جان بکوالله هو (نثر) اگر کلمۀ
توحیدک و اگر اسم جلاله نک و اگر بوا اسمک حقایق و دقائق تحریر اولنلق
لازم کسه نیچه یوز بیک بویه کابه صغیمه ایدی همان طالب حق کرکدر که
روز و شب قیام اوقعودا و مضطجعا بلکه هر حالده علی ای حال کان ذکر دائم
قیله تامشاهده حق بویه و دل مرده لکدن و افسرده لکدن قورنبله و فکدر
و اندیشه سی صافی و وافی اوله تکیم حضرت بیوررلر (مثنوی) این همه کفتم
باقی فکر کن * فکر اگر جامد بود روز کر کن * ذکر کن تا فکر را بالا کند * ذکر
کفتم فکر را بالا کند * فکر این باشد که بکشاید رهی * راه آن باشد که پیش آید
شهی (نثر) سالک فکر می بخند اولنلق و صفای باطنی نقصان بولنلق و قلبی کوزی
اعمی اولنلق و بونک امثالی کم خویلد ذکر کری ترک ایتدن حاصل اولور
(کما قال الله تعالی ومن اعرض عن ذکر ی فان له معیشتة ضنکاً و نحشره
یوم القیامة اعمی) و بر کسه به شیطان و نفسک مسلط اولسی و غلبه قیامی دخی
عدم ذکر دن اولور (کما قال الله تعالی ومن یعش عن ذکر الرحمن نقیض له شیطانا
فهو له قرین) حق تعالی اوج شی اکبر بیله صفتلر بری ذات شریفیدر که الله اکبر
دیدي ایکنجیسی رضای لطیفیدر که رضوان الله اکبر بیوردری او چنجیسی
ذکر الله در که (ان الصلاة تنهی عن الفحشاء و المنکر و لذکر الله اکبر) بیوردری پس
ذکر حق قیللق نعمت عظمی در که هر کسه بیوررلر (مثنوی) اذ کروا الله
کار هر او باش نیست * ارجهی بر پای هر قلاش نیست * والله اعلم بالصواب
و الیه المرجع و المآب

(باب رابع)

صلواتک اسرار و ادبانی بیان ایدر و صلوات قیللرلرک خد لائن و جملین و کرین
کاهلین عیمان ایلر) اعلم ایها الاخ الاعز و الا کرم صلاة فرض اولان عبادتک
افضلیدر بعد التوحید (کما قال رسول الله صلی الله علیه و سلم ما فرض الله
علی خلقه بعد التوحید احب الیه من الصلاة) یعنی حق تعالی بعد
التوحید خانی اوزره صلاتدن محبوبتر شی فرض ایلدی (ولو کان شی احب

اليه من الصلاة لتعبده ملائكة فثم راكم وساجد وقائم وقاعد) اكر
صلواتن محبوب برحقه برشي اولادي ملائكة حقه انكه عبادت قيله لردى پس
ملائكة دن بعضيسي را كع وبعضيسي ساجد وبعضيسي قائم وبعضيسي قاعد در
ومصلي اولان بوجه بي جامع در پس افضل كل عبادت اولديغنه شك وشبهه بوقدر
وعلامت ايمان اولديغنه دلائل وبراين چوة دركه آنكه مؤمنك ايمانه
استدلال اولنور مثلا اكر صورتا بر كافر يا جاعلة وبامنه فردا نماز قيلسه انك
ايمانه حكيم اولنور و اكر صورتا بر مؤمن جاعتي وصلواتن ترك ايلسه متعمدا
آنك كفرينه حكيم قيلنور وركسه كمة توحيدى كنور سن وسائر احكام شرعية به
اقرار قيلسون پس اى اخى صلوة بر شمع الهيدر كه انكه تاريك اولان دللر منور
اولور) كما قال عليه السلام صلوة الرجل نور في قلبه فمن شاء منكم فليتنور
وكشاية ابواب جنات دركه انكه مغناق اولان جنت قبولي آچلور) كما قال
عليه السلام (الصلوة مفتاح الجنة) ودخى (الصلوة عماد الدين فمن اقامها اقام
الدين ومن هدمها هدم الدين) فحواسنجه دينك ستونيدر هر كيم آنى ترك ايدردن
واسلامى ترك ايدرو هر كيم اكا قامت ايدر طريقته وآخرة مؤمن ومسلمان كيدر
(نظم) دين ترايست ستون جز نماز * بهر قيامش چوستون سرفراز (نثر)
پس مؤمن سالك آنى نجيجه ترك ايدر ونجيجه اكا مسامحه قيلكه معراج مؤمن
اولمى محقق در تنوير درونه طالب اولان نه حاله اكا ميل ايلزكه بر مصداق
(قرة عيني في الصلاة) قرة العيون اولمى مصداق در صلوة اولدركه ادنى مرتبه مى
(ان تعبد الله كانك تراه فان لم تكن تراه فانه يراك) فحواسن اوزره حتى كورركي
ويا خود حق كورركي نماز قيله سن واعلا مرتبه مى حضرت على بيوردى
كلام اوزره كه (لم اعبد رباً الا به) بيورمست لردر بلا تخيل ولا تشبيه ولا كيفية
ولا كنية بصيرت له وديده سررتله مشاهدة محبوب قيله سن ومناجيات وعرض
حاجاتى ومخاطبات ومكالمات على وجه المعايين والمشااهدة ايدنه سن لاعلى طريق
الغيبه والغفلة زير اجتناب حق صلواتن عبديله كندى مايننده تقسيم ايلشدر
عبد حقه خطاب ايلر وحق دخى قولنه كلام مستطاب سويلر عبدك كلام
وخطابى ظاهرا ما حقك كلامى خفيدر هر كس انى فهم ايدنه من الارباب كمال *
صحیحينده وارد اولمشدر كه ابوهريره حضرت تلى روايت ايدر لرجناب حق حديث
قدسيسته بيورر كه (قسمت الصلوة بيني وبين عبدي نصفين فتصهها الى
ونصفها لعبدي) يعنى بن صلواتن قسمت قيلدم بناله قول مايننده نصفي بنم ايجون

ونصفي قول ايجون) فاذا قال العبد بسم الله الرحمن الرحيم بقول الله ذكرني عبدي
واذا قال الحمد لله رب العالمين بقول الله حمدني عبدي واذا قال الرحمن الرحيم
بقول الله انى على عبدي واذا قال مالك يوم الدين بقول الله مجدني عبدي) بورايه
كلنجيه دلجيمع احق ايجون اولاندر (واذا قال العبد اياك نعبد واياك نستعين
بقول الله تعالى هدايتي وبين عبدي ولعبدي ما سأل) يعنى نعبد حقه مخصوص
اولاندر ونستعين عبده عايد اولاندر (واذا قال العبد اهدنا الصراط المستقيم
صراط الذين انعمت عليهم غير المغضوب عليهم ولا الضالين بقول الله هذا لعبدي
ولعبدي ما سأل) يعنى بوقره صافي عبدم ايجوندر وعبدم ايجون استديكي
مراد واردر پس (المصلي يساجد ربه) فحواسنجه مصلي هر وقتنه ريسيله بويله
مناجيات ايلده دروا كاعرض حاجات ايلوب مكالمه قيلده در پس كركدر كه
عبد سیدی حضورنده خضوع وخشوع اوزره اوله عين وشماله التفات ايتيه
وقلبى حقدن غيرى به كتميه تا كيم عتاب حقه مستحق اولميه حديث صحیحده
وارد اولمشدر كه ابوهريره حضرت تلى روايت ايدر لر (قال رسول الله
صلى الله عليه وسلم اذا قام العبد الى الصلوة فانه بين يدي الرحمن فاذا التفت
العبد قال يا ارحم الراحمين قال له الرب الى من تلتفت من هو خير لك منى يا ابن آدم اقبل الى
فانا خير لك ممن تلتفت اليه) معنای شريفى بجن بر قول صلواته قائم اولسه
اول رحمانك او كنده در پس بجن يا قلب يا قلب يا قلب بر شينه التفات ايلسه
رب العالمين اكا در كه نه كسه به التفات ايدرسن كيدر سكا بندن خير لوبيا آدم
او غلبى بكا توجه ايله بنم سكا التفات ايلدك شيدن خير لوب * پس صلوة ايجره
بر شينه تكران اولمى ويمين وشماله التفات قيلمى وباصفايله وبيا خود بار مقلبله
اوينامق عدم خشوعدن حاصل اولور) كما قال النبي اذ رأى رجلاً يعبت بلحيته
لو خضع قلبه لشمعت جوارحه) وعدم خشوع حضور قلب اولما قدن حاصل
اولور پس (لا صلوة الا بحضور القلب) فحواسنجه قلبه اولمى ان نماز صحيح نماز
اوازل كه (نظم) سر زمين دم بهوا ميكند * يعنى عبادات خدا ميكند (نثر)
يشنك معنای اولور شيخ حضرت تلى فتوحاتده بورايه مناسب بيورر كه *
وكم من مصل ماله من صلاته * سوى رؤيه المحراب والكدر والتعب (نثر) حضرت
مولاناك (منوى) بجه بيرون آراز بيضة نماز * سر من چون مرغ بي تعظيم
وساز * بيورر تلى بلا خشوع ولا تعظيم اولان نماز دركه تعديل ارکان
ايتيه بلسكه بلا تعديل ولا تعظيم بر قاج كره على القورايه حقيقه وانى نماز عدايله

حضرت نبی پوش کل صلاة قیلان کسه له اشرف ناس بیور مشدر تنکیم یوحیدیت
شریفه بیوررلر (قال الا اخبرکم بأشرف الناس سرقة قالوا من یا رسول الله
قال الذی یسرق من صلاته لا یتیم رکوعها وسجودها) معنای شریفی حضرت
پیغمبر علیه السلام اصحابه بیور دیلر که آگاه اولک سزه خبر ویره بنی ناسک
سرقه یوتدن زیاده شریوسی کیمدر * اصحاب کرام دیدیلر که کیمدر یا رسول الله
بیور دیلر شول کسه در که صلاتدن خر سزلق ایلر رکوعنی وسجودنی تمام ایلر
وتعدیلر ارکان قیلر بلا ذوق وکسل اوزره صلوۃ قیلر و صلوۃدن حظ آلمز پوشکل
کسه لر روی فلاحی کورمز ولدت صلاحی یواز * پس دنیا و آخرتده فلاح یولملر
برخوای (قد افلح المؤمنون الذین هم فی صلاتهم خاشعون) صلوۃ خشوع
وخضوع اوزره قیلان مؤمنلر درو عشق ومحبت حقندن نصیب آلانلر (والذین هم
علی صلوۃهم یحافظون) مغز اسجده اوقات خسه ده صلوۃ مواظبت قیلانلر در
پس عاشق صادق شانی اولدر که محبوبک خدمت وطاعتنه ومعشوقک مشاهده
ومکالمه سنه هر وقتده منتظر ومهی اوله وبعد اداء الصلوۃ والمکالمات مع قاضی
الحاجات صلوۃ آتیه به ووقت معهوده به منتظر و آرزو مند اوله که بروقت آخر دخی
کسه وعبادت محبوبه حاضر اولسم وانک آخر فی ادا قیلسم دیومترقب اوله زیرا
عاشق حق اولانک عتی و آرزوسی بودر تنکیم شیخ حضرت تلی فتوحاتده بیوررلر
(الحب یعنی وبستهی انه لا یزال فی مشاهده محبوبه علی الدوام ومناجاته فکیف اذا
دعاه الحبيب الی ذلک بقوله حی علی الصلوۃ وقد قامت الصلوۃ فی الضرورة یبادر
وبسابق الی مادعاه لیتلذذ بشهوده ومناجاته) معنای بودر که محب وعاشق
عتی واشتهایلر که علی الدوام مشاهده محبوبدن ومناجاتندن زائل اولمه * پس
اول وقتده که اول محبی حبیب اول مشاهده ومناجاته صلوۃ کالک دیک قوایله
دعوت قبله ومنتظر و متوقع اولدیغکز وقت که صلوۃدر قریب اولدی دیومترده
قبله پس محبوبک دعوتنه بالضروری مبادره ومسابقه ایلر انک شهود ومناجاتله
متلذذ اولدن او توری * پس برعاشقک که کاری میقات صلوۃده مشاهده محبوب
قیلغه انتظار اوزره اوله وکمال حظی ولذتی صلوۃده بوله اول عاشق دائم صلوۃ ایچره
اولر (کما قال رسول الله صلی الله علیه وسلم الانسان فی صلوۃ ما دام ینظر الصلوۃ)
معنای شریفی انسان صلوۃدر مادامک صلوۃ آخره منظر اوله دیک اولور شیخ
حضرت تلی فتوحاتده (والذین هم علی صلاتهم یحافظون) آیتنی تفسیر ایدوب
یوحله مناسب بیوررلر که (ای بدامون علیها ویؤدونها فی اوقاتها فالمراد

بالحفاظة والمداومة کما جاء وقتها فلوها وان کان بین الصلوتين امور ومن هذا
حصل الدوام لاه صاین) معنای شریفی ودخی شول کسه لر فلاح یولدیلر که انلر
صلوۃ اوزره محافظه قیلدیلر یعنی مداومت قیلدیلر و اوقاتده آتی ادا قیلدیلر زیرا
محافظه ومداومتدن مراد هر بار که صلوۃک وقتی کله انی ادا قیلدر اگرچه
بین الصلوتين نیجه امور دخی واقع اولور سه ده بواجلدندر مصلی اوللر صلات
دائمه در دخی * تنکیم حضرت مولانا بکامنا سب بیوررلر (مثنوی) پنج وقت
آمد صلوۃ قاتون * عاشقانرا فی صلوۃ دائمون (نثر) معنای قاتم اولان عامه ناسک
صلوۃک بش وقت کلمدر * پس بش وقت نمازی ادا ایدوب کند و کارلر بینه
مشغول اولورلر اما عاشقرا ایچون صلوۃده دائم اولمقلق وارد یعنی بش وقتدن
ما بعد دخی صلوۃ نافله به مداومت ایملری وارد زیرا بش وقتده مناجات ومکالمه به
قناعت ایتملر بلکه هر وقتده مشاهده ایتمک استلر * پس صلوۃ مداومت ایدرلر
شکله زده بعض ملحد مشرب اوللر بش وقت نمازی بیلر ترک ایلر ایتمده بوییتی حجت
اتخاذ ایدوب * زائر خا اولور ایتمک (عاشقانرا فی صلوۃ دائمون) یعنی بردام
مشاهده حقه ایردلر بوبش وقتده اولان مشاهده به احتیاج جز قائم دی دیک
مراد ایلرلر ایتم * با خصوصیکه یتکلفظندن صلوۃ ترک ایتمک معنای من بعد
مستفاد اولور دخی محلمده بوییت کثرت صلوۃ دلالت قیلر و اندن صکره یون اول
اوزره جمله انبیا و اولیای تنکذیب ایتمش اولور و قرآن وحديثک معناسن
تخریب قیلش اولور فتنه و ذی الله من هذا الاعتقاد جناب حق یومفتلوتارک
صلوۃ اولان کسه لر که حقنده بیوررلر که (تخلف من بعدهم خلف اضاعوا الصلوۃ
واتهوا الشبهوات فسوف یلقون عیا) یعنی مصلی اولان انبیا و اولیاد صکره
بربر امر قوم کله رک صلوۃک اضاعه ایدرلر و یا خود وقتله قیللر و قیللرینک
مشتیماتنه وهواسنه تابع اولر بش بوصفتلر کسه لر عن قریب جهنم ایچره
غیا قیوسنه القا اولنه لر وویل وعذابه کرتشار قیللر (کما قال الله فی حقهم
فویل للصلین الذین هم عن صلاتهم ساهون) ای غافلون غیر مباین بها) پس
ای قریبنداشن بیا که برکسه عاشق حق اولر مادامک حضرت پیغمبره متابعت
قیلله (کما قال الله قل ان کنتم تحبون الله فاتبعونی یحببکم الله) ویرسالک حقک
امرینه عصیان ایلر کن محبت دعواسن قیللر کذاب ومدعیدر زیرا معصیتنه
مصر اولغلر حب حق مانعه الی بعد نتیجه نمکندر هم بر محبوبی سورم دیه سن
وهم بیور دین طوبیه سن تنکیم یوحله مناسب معنای حق کوزل بیومشدر

(شعر) *

ان کان حین صادقاً لاطمه	ان المحب لمن يحب مطيع
انعمی الاله وانت تظهر حبه	هدا ورنی فی القیاس بدیع

(نثر) بود و رطبه به دوشنلر اکثری کلمات مشایخک سرنی بیلد کارندن و تاویل و تحقیق منه قادر اولیوب ظاهرینه حال قیاد قارندن در شر و بعضی دخی بود و رطبه به دوشنلر مصاحب اولغله یوکر دابه کرتار اولور من الی اقدام اولان کلمات جو قدر اما به بعضی بو مختصر دمایر ایدلم نامعلوم اوله که من لقه اولان کلام نه کونه کلام در و انلر نه منله تاویل قیلر بعضی جید حضرتلرینک یو کلامیله حجت ابراز ایلر و یا خود یونی در و ننده راز عدایدوب محرم اولنلر و سولر اول کلام (الذو حید اسقاط الاضافات) بیورده لریدر پس یولر تکلیفات شرعیه بی دخی اسقاط اضافات عد ایلیوب دیرلر که توحید حق اولدر که یو تکلیفاتی کند کدن اسقاط ایدم سن دیرلر اما ییلر که حضرت جیدلر یو کلامندن اسقاط تکلیفات شرعیه لازم کلمه یزیرا اضافاتدن مراد خلقه اضافاتی اولان افعیالدر خیر و شر هر نه ایسه پس حق توحید ایلک اولدر که خلقدن صدور ایلن افعال و احوالک موجود و خالق حق نیله سن (والله خلقکم و ما نعلمون) خواستجه خلقه مضایق اولان اعمالک جمیع بی خالق حقدر دیه سن پس توحید اولدر که خلقدن اول اضافاتی اسقاط ایدوب خالق حق نیله سن ای یخی یو کلام دخی چوق معنا کو نور و نیجه اسرار غامضه بی جامعدر و لکن نظام شرعه خلل ویرن نا محرم لره و خایه جهت اواسون دیو کتم لولندی ای اخی انبیا و اولیانک هر بری سخن اسرار و جدت ایکن اسرار یو بی افشا ایتمه مشر و عبودیت و بنده لکدن غیر بیتمه که مشر در پس کدر که سالک هر قدر نور و حدیه مستغرق اولسه جید شرعدن و عبودیتدن طشره کتمیه تا حقل اسم ضلی و مکار ایکی و حله با تمیه و بعضی دخی (الفقر لا یحتاج الی الله و اذا تم الفقر فهو الله) کلامندن کرام اولمشلر در و دینلرین تباه قیلمشلر در * دیرلر که فقیر که کمال فضا به ابره کند و قانز و حقه محتاج اولز و شول و قنده که فقر و فاقه تمام اوله پس غیرت بر طرف اولور و الله اولور و دخی دیرلر که چونکه فقر و فاقه نهاییته ابره و سالک اولزیدن اول اوله موتا حکمنده اولور و تکلیفات شرعیه دن قورتلور و لوازم شرعیه دن نجات بولور و یو کونه ییملرله هر بری نفیسه حجت قیلور (مثنوی) شرع بهر زندگان و اغنیاست * شرع بر اصحاب کورستان یکاست *

میرده از یک روست قانی از کزنده صوفیان از صد جهت قانی شدید * آن گروه کز فقیری بی میرند * صد جهت زان مردکان قانی ترند (نثر) پس کلام اولک جوانی بود در مشایخ دیشلر که یو کلام سطحیات فقرادر معمول به دکادر فرض ایده لم که سطح اوامش حقه محتاج اولمین فقیر کله لم و فقر نه زمانده تمام اولورانی دیه لم حقه محتاج اولمین فقیر اولدر که محض قانی اوله و صرف نور حق اوله حال ایدنی آتیه کیرسه با تمیه و ضویه با تمیه و یک ییل مثلاً یک بیتمه یک محتاج اولمیه فرضاً قتل ایسه لرم قتل بیلمیه و ای هلال قیاسه لرا کاغم کلمه جلال و جمال انک یا ننده مساوی اوله عذابه و اوقایله صفاده اولمی فرق ایتمیه زیرا حقه محتاج اولمین قانینک صفتی بود در اهل قبور دن یوزدرجه زیاده قانی اولانک حسب حالی بویه اولمقدوره پس برکسه که دخی اکل و شربک لذت نیله و حظ بقوله بدنی پرورش قیله یلکه دخی بشریت عالمنده اوله نه حاله کندوبی * و نادن عدایلر و یوزرجه نفس و رخصت و ربوب کند و دن اسقاط تکلیف ایلر و حق حکمنه و ارمق قنی مردانه اکدر قنده قالدیکه یوزدرجه انلر دن ایلر و کیده سن موتی حکمنه واصل اولنلر حالی بودر که اگر جمیع عالم انی یا مال ایسه لردی اول نقطه کلمه و مضطرب اولمیه و اگر چو یلرله ادرسه لرا کمال قیاسندن انی طویمیه پس یو مرتبه به ابرمبندن تکلیف اسقاط اولز و حضرت مولانا نک یو ییملرنده اولان شرعدن مراده شنویده اولان محله محکمه و قاضی حضوریدر تکیم برکسه بر صوفی به بر طبقه اوروب اول صوفی انی قاضی به آلوب کیدر بعضی کلام مایمننده قاضی الزام ایچون صوفی به دیر که ای صوفی بو شرع و محکمه احوالی اغنیاء اهل دینانک کاریدر پس سنکه در ویش وفانی اوله سن و مرده مقامن بوله سن بود عوا و طلبه ده نیلر سن پس معلوم اولد بیسه بو شرعک اغنیاء ایچون اولسندن عبادات و طاعات اهل قیادن اسقاطی لازم کلز بلکه مرتبه عقیده اولد یقه برکسه دن فرائض و واجباتک ترکی ممکن اولز و صحیح فقیر وفانی اولان کسه اگر مرتبه استغراقه و ارسه و عقل و اختیار آندن زائل اولسه جناب حق انک اعضا و جوارحی شرع اوزره حقه ایلرندن خلاف شرع بر فعل صادر اولز و دیشلر قنده قالدیکه صلواتی ترلاید لرو بو حالک شاهی تفسیر حقه بقده مذکور و اکثر کتب مشایخده مسطوردر که ابوالحسن نوریدن نقل اولنور (قال فیہ ان ابی الحسن النوری بقی فی وله سبعة ایام لم یأکل ولم یشرّب ولم یمن یقول الله الله فاجبر الجنید بذاک فقال انظروا الخفوف علیہ اوقاتہ ام لا فقیل انه یصلی الفرائض

فقال الحمد لله الذي لم يجعل عليه للشيطان سبيلا ثم قال قوموا حتى تزوره) يعني
تفسير حقايقه دبر که تحقیقا ابوالحسن نوری وله واستغراقه بدی کون بدی
کیجه بدی وایچه بدی و او بومدی و باقی قالدی الله الله دیدیکی حالده پس جنیده
انک بو حالی خبر او اندی دیدیکه نظر ایلاک انک اوقاتی محفوظ میدریا خود کلمیدر
پس دیدیلرکه فرائضی قیلر پس جنید دیدیکه الحمد لله اول الله که انک اوزرینه
شیطان بول قیلدی اندنصکره دیدی قالقن بزانی زیارت ایده لم پس بومعنا
اولیا انک عند الاستغراق محفوظ اولسنه دلالت ایدر بود کراولسان صرف تجلی
وحدت ظهور ایلایوب عابد و معبودک تعینی و ساجد و مسجودک اعتباری
و عاشقن اراده و اختیار ی بالکلیه فانی اولدیغنه کوره در که بومر تبه ده حق
بونلر کند و لکارین بالکلیه آلور و ادیه مخالف کردن جارحه لرین فقط قیلور
اما بوندن اصعب برمر تبه دخی و ارکه نور وحدت مع احکام الکثرة تجلی ایلر
و متجلی لهک وجودنی و ارادتی و اختیارنی من وجه محو ایلر و من وجه محو
ایلر که بشریتک دخی حکمی قالور بومر تبه ده سالک بغایت متخیر اولور تنکیم
بومر تبه ده مناسب امام قشیری شبلی حضرت تارندن نقل ایدر لر (قام الشبلی یوما الی
الصلاة فلما شرع قال یا وایلاه ان صلیت بحدت وان لم اصل کفرت فبقی زمانا طویلا
ثم قضی صلاته) یعنی بر کون شبلی نمازه قائم اولدی وقتا کیم شروع ایلد یسه
دیدیکه یا وایلاه اگر نماز قیلرسم منکر و جاحد اولورم و اگر قیلرسم کافر اولورم
چوق زمان بو خیر تبه طور و باندنصکره قضای ایلدی بو کلامن توضیحی بودر که
اول زمانده که شیخ شبلی نمازه حاضر اولدی دخی عالم کثرتک حکمی غالب ایش
پس صلوتنه شروع ایلد کده عالم وحدت منکشف اولوب کور مشکه مطیع و مطاع
و عابد و رب هب برابر اولش پس اگر صلوتی عابد و معبود مغایر دیو قیلرسه
بو خود اویله دکل و بو تقدیرجه نور وحدته منکر و جاحد اولور و اگر معبود و عابد
و مسجود و ساجد عین واحد اولش دیو صلوتی ترک ایلرسه کافر اولور پس بو مقامده
اولیا حیران قالور و بومر تبه ده شیخ حضرت لری دیباچه فتوحاتده یورور لر
(العبد رب والرب عبد فی الیت شعری من المكلف ان قات عبد قد الذمیت
او قلت رب انی یکلف) معنای یت عبد زبدر و رب عبد در پس بو تقدیرجه
نولیدی بن بلید مکة مکلف کیمدرا کرسن دیر سککه مکلف عبد در پس اول عبد
من حیث الحقیقه فانی و میتدر واکرسن دیر سککه مکلف و بذر رب نه حاله
مکلف اولور ای اخی بویت چوق سوز کو نور ورا کن سکا اجالا شرح ایلیم که

قلیل کنیره دلالت ایلیمه اهل الله دیر لر که (لا موجود الا الله) فخواستجه من حیث
الحقیقه الله دیر که اسما و صفاتیه متجلیدر و بو عالم کثرت انک اسما و صفاتیه
مظاهریندر پس عبد دخی بر مظهر در بو تقدیرجه عبدک مرآت وجودنده ظاهر
اولان حقد در پس عبد کند و ده ظهور ایلین تجلی اعتباریه ریدر و رب دخی بو وجود
مقیددن ظهور ایلدیکی حقیقتدن عید در پس یقن موحدک شهودی بومر تبه ده
ایر سه اگر نور وحدت غلبه قیلر سه عبدی فانی و میت کور و رب جله ده ربی مشاهده
قیلور و اگر عالم کثرتک حکمی غلبه قیلر سه عبدی مکلف و عابد رب بولور
و اگر وحدتله کثرتک احکامی معار وجود عیدده ظاهر اولور سه متخیر قالور و دیر که
(فی الیت شعری من المكلف) ای اخی بوراده سوز چوق در ارباب کمالک بو اخوانی
قیل و قاله بیان اولغز و کلام لرین فهم ایتمکله عیانله کلز پس برکسه تا بومر تبه ده
وار میجه بولدن یوز و بو چاشنی بی طوع و زور مجرد بو احواله و اسراره عرفان قائده
قیلر یلکه بوز کراولسان حالت وجد ایدر پس مر تبه بشریتده و دام عالم
کثرتده کرفتار اولان اهل عرفان بو جله دن حرو آزاد اولان اهل وجدانک
حالتده کتد و جانی نیجه قیاس ایدر و کاله ایرن کسه ایل کاله ایرمینک کارین نیجه
مساوی کوردر (منوی) کار یا کاترا قیاس از خود میکیر کرچه مانند در بنشین
شیر و شیر و قیاس از خویش میکیری و ایک دور در و افتاده بنکر تو نیک (نثر)
اگر بر طالب دخی نفس و بشریته مبتلا ایکن مجرد بود کراولسان حالتده و وحدت
ذاته و عالم کثرتده علم و عرفانی اولدیغندن نفسی بو کادیسسه که بو جله ده ظاهر اولان
و تصرف قیلن حقد در پس سندخی سائر اولیا کی برآت سن پس انلردن
به ضیعتدن نقل اولور که حین استغراقده صلوتنه اقامت ایتمه مشر و سمیت عبادت
و طاعت کتمه مشر پس سنک دخی بومر تبه ده استغراقدر که وحدتدن غیری
کور من سین و حقدن غیری بیلر سن بوشکل خاطره مکر الهی و اغوای شیطاندر
نعود بالله اهل الله دن هیچ بریسی امر شرعه مخالف خاطره ای جز و شرع
شریقه مخالف اولان سمته کتزل فرضا بونلرک خاطرینه و قلبنه بویله برفکار
نام مشروع کاسه آنی مکر الهی و خواطر شیطانی بیلور لر و جناب حقه اندن
استعاضه قیلور لر و اعوذ بک منک یا رب دیر لر پس مر تبه بشریتده اولان بالکلیه
نور حق اولنله نیجه نفسنی قیاس ایلر انک چون حضرت مولانا طالب کتد و جانی
انله قیاس ایلسون دیو بویایات شریقه ایله تأکید یورور لر (منوی)
ای مری کرده پیاده با سوار سر فخواهی بردا کنون پایدار کفت پیغامبر که

ای طالب جری * هین ممکن با هیچ مطلوبی مری * کاملی کر خاك كبرد زرشود *
ناقص از زربرد خاك كست زرشود * جهل آید پیش او دانش شود * جهل شد علمی که
در ناقص رود * هر چه کیرد علمی علت شود * کفر کیرد کاملی علت شود (نثر)
و شیخ حضرت تری دخی بیورر که *

(نظم)

|| سوف تری اذا انجلی الغبار || اهل درس تحتان ام حمار ||

(نثر) پس ای فرنداش سو ز جوق و مباحثه به نهایت یوق همان عاشق حق
اولان بروقتی ترك ایتامك كرك و جماعتله اوقات خسته بی اداقیاتی كرك زیرا
جماعت سفت مؤکده در منلا کبر قوم جله ترك ایلسه لرائلك آت حرب ایله
اوزر لینه واروب مقاتله ایتامك واجب اولور و اکر ایلکز برکسه ترك ایلسه دنیاده
تیزره مستحق اولور و آخرتده نارجهته ~~کیرر~~ کما قال صلی الله علیه وسلم
اتبعوا السواد الاعظم فان الجماعة رجة وید الله علی الجماعة ومن شذ
شذ فی النار (معنای شریفی دیمك اولور که اگر اعتقادده واکر ادای فرائضده
اهل ملت و جماعته تابع اولور که جماعت رحمتد و حق نصرتی و نعمتی جماعت
اوزره در شمول من که جماعته اوییه انلردن خارج اوله جهنمه جقر
الله سبحانه و تعالی سالکاری تارك الصلوة و الجماعة اولدن مصون و محفوظ
ایلسون بالقلم و بالتون و ما یسطرون

(باب خامس)

زکوة تن الواعی و انفاق و سخاوتك اصنافی بیان ایلر و بخل و شحك فضاحتن
عیان قیلر (ایمسا الاخ الاعز و الاکرم بلسکل که مؤمنه واجب اولنلرک بریدخی
زکوة تدراول و فقهده واجب اولور که نصابه مالک اوله و انك اوزرینه حولان
حول قیله و جوینه دلیل بوآیت کریمه در (کما قال الله تعالی و اقیموا الصلوة
و اتوا الزکوة و اقضوا الله قرضه حسنا) زکوة صدقة مفروضه به دیرلر و قرض
صدقة تطوعه اطلاق ایدرلر پس صدقة مفروضه به امر وارد اولدیغی کبی صدقة
تطوعه دخی امر وارد اولوب صدقة مفروضه اوزره عطف اولندی * پس
برکسه نك اگر طریقه زده اولسون و ~~اگر~~ غیر طریقهده اولسون حواج
اصلیه سندن زیاده مالی نصابه یتسه اکار کونی علی وجه المشروع مالندن
انخراج ایدوب صالح اولان فقرایه اعطا ایتامك واجب اولور * اگر سوال اولور سه که
بزم طریقه ز طریق فقر دروا کثری بی نصاب فقرادر * پس فقرانك دخی زکونی
اولور می بزیر زکونم هر شیتك زکونی وارد دیمشله و مشایخ سلف بوسوزی

خوب اداقیملشله دیمشله که (زکوة الاغنیاء انفاق اموالهم الی الفقراء
وزکوة الفقراء ان یخرجوا من قلوبهم الاعتماد الی الاغنیاء وزکوة العاشقین
ان یبذلوا ارواحهم فی محبة المولی وزکوة العارفین ان یتفقوا من احوالهم
الی اهل الولاة (منشوی) آن درم دادن سخی و الایقست * دادن جان خود سخای
عاشقست * آنچه حق دادت برای حق بده * خویش را در باز نایابی فره * بعض
تفاسیرده جمله دن جواهر التفسیرده بویله ذکر ایلشکه زکوة اغنیاء فقرایه
انفاق و احساند روزکوة دولت معاونت ضعیفاندر زکوة اولاد احسان
یتیمان وزکوة خانه رعایت مهماندر روزکوة صحبت اجتناب عن العصیان
وزکوة ذین مخالفت شیطان وزکوة علم تعلیم طالبان و متعلماندر * پس علم
دخی زکونی اولدیغیچون حضرت نبی آتی کنزه تشبیه ایلدی و یوردیکه
(ان علم لا یقال به ککتر لا یتفق منه) یعنی تحقیقا شول علمکه دینلمیه و سوللمیه
اول خزینه کبیرد که انك زکونی و برار و انفاق اولنلر زکونی امسالك ایلر
کسه به نیجه عذاب اولور سه علمی دخی طالبنه انفاق ایلر کسه به یوم قیامتده
اویله عذاب اولنه (کما قال رسول الله صلی الله علیه وسلم من سئل عن علم علمه ثم
کنمه الحکم يوم القیامة بلجام من النار) یعنی برکسه بر علمی بیلمه و اول علمدن
سوال اولنسه اندنصکره طالب و مستحقندن کتم قیلمه یوم قیامتده آتشدن
اغزینه بلجام اولرله بوته دیدا هلندن و مستحقندن کتم ایلدیکنه کوره در والا
ناهلندن علمی کتم ایتامك واجبدر تنکیم حضرت شیخ حضرت تری فتوحانده بیوررلر
(قال علیه السلام لا تعطوا الحکمة الی غیر اهلها فتظلموها و لا تمنعوها عن اهلها
فتظلموهم) (فانفاق الحکمة عین زکوة اولها اهل کماللر زکوة اهل فاذا اعطیت
الحکمة الی غیر اهلها ضاعت کما ضاع المال بعد اخر اجهان لم یصل الی مستحقه)
یعنی نبی علیه السلام بیوردیکه اهل اولینه اعطا ایلمالا اکر اعطا ایلر سکر
اول حکمتنه ظلم ایلر سکر و هلندن دخی منع ایلمالا اکر منع ایلر سکر اول حکمتك
اهلنه ظلم ایلر سکر شیخ حضرت تری دخی دیرکه حکمتی انفاق ایتامك عینی انك
زکوندر پس اول حکمتك اهل و اردر زکونك اهل اولدیغی کبی بجن حکمت
اهلی اولین کسه لره اعطا اولنسه ضایع اولور تنکیم مال بعد الانخراج
من اصله مستحقنه و اصل اولسه ضایع اولدیغی کبی (منشوی) بدکهر راعلم و فن
آموختن * دادن تیغی بدست راهزن * تیغ دادن در کف زکی * دست * به که
ایده علم ناکس را بدست (نثر) پس مالک اهلنه اعطا اولنسی لازم و واجب اولیچو

علمك اهلته اعطاه انفسى بطريق الاولى * زیرا علم و معرفت مال دنیا بدین هزار
بار اولی درو باذل علم باذل درهم و دینار دین اجود و استغنی در و مرتبه یوتندن
دخی افضل و اعلا در (کما قال الحکیم الترمذی الجود التام بذل العلم فان متاع
الدنیا عرض زائل بنقصه الاتفاق والعلم عکسه فانه دائم و باقی) یعنی جود تام
بذل علم در زیر متاع دنیا بر عرض فایندر که اتفاق انی ناقص قیلر حاله که
علم یونک عکسیدر که اول دائم و باقیدر و اتفاقه زیاده اولور امام راغب و بیضاوی
بوايتك معنایى بگونه تفسیر است (قال الله تعالى وعمارزقناهم من ثمره
ای و عمار حصصناهم به من انوار المعرفة بفيضون) جناب حق متقیلری مدح
ایدوب بیورر که نه قیلر اول کسه لر در که غیبه ایمان ایدر لر و صلوة اقامت ایدر لر
و دخی نرم انلره تخصیص ایلد بکمز انوار معرفتدن طایفه اتفاق و افاضه ایدر لر
* پس سالد که لازمدر که کندی به زیاده محبوب تر اولان اگر علمیدر و یا مالدر و یا خود
بدن در نه ایسه محبوبی یوانده بذل ایلد تا انک وصلته و قرینه نائل و فائز اولد
(کما قال الله تعالى ان تبالوا البر حتى تهفوا عما تحبون) بردن مراد عند العابدین
حسنه و جنته را ما عند العاشقین وصلت و قربتدر پس وصاله و قربت حقه
برکسه نائل اولان حق کندی به احب اولان شیئی اتفاق ایتیه (نظم) اگر بهتر دهی
به رستانی * زرافشانی عوض جوهر رستانی * چو خواهی میوه به ترشاندن *
نهال نغمزی باید نشاندن (نثر) بویولده نان بذل ایدن خوان بولور و جان بذل ایدن
واصل جانان اولور آنکچون حضرت (نظم) نان دهی کر بهر حق نانت دهد *
جان دهی کر بهر او جانب دهد * بیورر لر و آنکچون مشاهده جانان بذل جانه
منوط اولمشدر که عاشقه جانی جمیع اشیا دین احبدر * پس وصال جانان دخی
جمیع اشیا دین اعز و اگر مدبر پس غایله اعز و اگر اولان شیئک قیمت و بهای
اعز و احب اولان شید را کر بذل ایدر سگ هزار جانان اعز بر محبوبه واصل
اولور سن (نظم) تا جان ندهی بوصل جانان نرسی * تا در دنیا شد بد و مان نرسی *
از ظلمت نفس تانیایی بیرون * حقه که بسر چشمه حیوان نرسی * ای اخي بلکل که
سخا و جود له اعلام مرتبه سی ظلمات نفسانیه دن و مشتمیات جسمانیه دن
خلاص اولمقدر و لذات حیوانیه و حظوظ شهوانیه بی ترک قیله قدر سکیم حضرت
بیورر لر (مشوی) ترک لذتها و شهواتها و مخاسات * هر که در شهوت فروشد
بر خنثاست (نثر) پس اگر نان و اگر خوان و اگر علم و اگر عرفان و اگر تق و اگر جان
در نه ایسه بویولده که امسال ایده سن و سمت بخله کیده سن کفر طریقت

و بعد عن الحقیقة در (نظم) چه آدمی چه بهشتی چه دوزخی چه ملک * بنده
همه کفر طریقتست امسال (نثر) قال رسول الله صلی الله علیه وسلم الخیل بعید
من الله بعید من الجنة قریب من النار پس السخی ماملک) خواستجه جوانمرد
اولدر که قادر اولد و جفن دریغ ایتیه آنکچون * نانی ز فقیریه که خوانی ز امیر
دیشلر حضرت بایزید بسطامی بیورر لر که بلخ دیارندن بریکت بکاغلبه قیلد یعنی
کبی مشایخدن برکسه غلبه قیلدی (قدم علمنا حاجا فقال یا بایزید ما حد الزهد
عندکم قلت اذا وجدنا کانا و اذا فقدنا صبرنا فقال هکذا عندنا کلاب بلخ قلت
وما حد الزهد عندکم قالوا اذا فقدنا شکرنا و اذا وجدنا اثرنا) بایزید حضرت تلمی
بیورر لر که بلخ دیارندن بریکت حاجی اولد یعنی حاله بزه کادی و دیدیکه یا بایزید
زهد ک حدی ندر سزک فتمکزده * دیدم که بولور سق برز بولور سق صبر ایدره ز پس
دیدیکه بزم بلخ کلابی دخی بویله در پس دیدم که با سزک فتمکزده زهد ک حدی ندر
دیدیکه بزم بولور سق شکر ایدر ز و بولور سق ایشار و بذل ایدر ز و بولور سق
حضرت رسولک مسجدی قابوسنه بر قونق کادی حضرت خانه سعادتین تفحص
ایتدر دیلر برشی یوانمادی اصحابه توجه ایدوب بیورر دیلر که بوکسه بی کیم قونق آلور
اصحاب سکوت ایلد دیلر انصار دین برکسه ایلر و کلوب انی الادی و منزله کتوردی
حکمت الله انلر دخی قونق یوغیش مکر بر کوچک اوغوللری و ارایش
آنکچون بر مقدار قوت الی قوم شلرایش پس خاتون دیدیکه طعمای کتورد کده
چراغی سوند برهلم و برجه سنه اولهلم و لکن عیلم تامه ما نزل فارقی طویه
پس طعمای کتور و بر چراغی بر بهانه ایلد سوند دیلر و اغزلری چینر کی اولوب
اندرن بر اقامه المدیلاول قونق جمله سنن بیوب بندی و علی السجده بولور حضرت
پیغمبرک حضور سعادت لرینه کلد کده حضرت نسیم کان بوایتی تلاوت بیورر دیلر که
انلرک شائده نازل اولدی اول ایت کریمه بودر (و یوترون علی انفسهم ولو کان بهم
خصاصة و من یوق شح نفسه فاولئک هم المفلحون) معنای شریفی بولر ایشار
ایدر لر دی نفسلری اوزره بذل ایتکی جودا و کرما اگر چه بولرک فقر
و احتیاج لری دخی اولد یسه ده و شول کسه لر که دفع و منع ایدر لر نفسلرندن
بخلی انلر در همان رضای حقه فائز اولوب مفلح اولنلر جناب حق کلام مجیدنده
نفوس انسانیه بی دخی اموال منزله سنه تنزیل بیورر مشدر بتکیم اموالی صدقه
مفروضه ایلد تر کیه قیلان فلاح بولد یعنی کبی نفسی دخی شح و حرص و آزدن و سائر
اخلاق سیئه دن تر کیه قیلان فلاح بولور (کما قال الله تعالى قد افلح من زکاه

ای طهرها غن درن الاخلاق السیمة وانماها بالعالم والاعمال السیمة) یعنی نفسی اخلاق سیمة چرکندن تطهیر ایلین واعمال سنیة وعمله نتیجة وترکیه قیلان فلاح بولدی (وقد خاب من دساها) وانك اخلاق ذمیة سنی اخقا ایلین خائب اولدی * پس صفات ذمیة نك اقبحی شیخ و بخل و حرص و کدر که سالک نفسی بولردن تطهیر ایده

* (باب سادس) *

صومك انواعن وجوعك فضیلتن بیان ایلر و دخی طعام ییمة نك آداب واركان عیان قیلر (قال الله تعالى يا ايها الذين امنوا كتب عليكم الصيام كما كتب على الذين من قبلكم لعلكم تتقون) صیام صام بصومدن مصدر در قیام روزنده لغتده امسا که دیرلر و شر یعتده اکل و شرب و جاعی ترک ایلکه دیرلر نیتله طلوع فجر دن غروب شمسه دلک فتوحاتده شیخ حضرت تری بیورلر که صوم لغتده رفعت معنای سنه دخی کاورننکیم صام النهار دیرلر ارتفع النهار معنای سن ویرلر * پس صومه آنکچون صوم دیدیلر که صومك سائر عبادتدن درجه سی ارفع در و بومومك ارتفاع شانه دلیل بودر که حضرت رسول اندن منلیتی رفع ونی قیلدی تکمیم نسائی ابوامامه دن بو حدیث شریفی روایت ایلر که بیورلر (اتیت الی رسول الله فقلت یا رسول الله مر فی بامی اأخذہ عنک فقال علیه السلام علیک بالصوم فانه لا مثل له) یعنی ابوامامه دیر که بن رسول حضرت تری نه کلام و دیدیم که یا رسول الله بکابر امر بیورر که بنانی سندن اخذ ایدم پس حضرت بیوردر صوم سنک اوزر که اولسون زیراکا کامل یوقدر و صومك مثلی اولمه سی آنکچو ندر که صائم صمدیت صفتیه متصف اولور و صومده صمدیت سری بولنور بواجلدن جناب حقانی کندی به اضافت ایدوب (الصوم لی وانا اجری به) بیوردی کانه دیمک اولور که (الصمدیة لی ومن انصف بها فجزاؤها انا كما قال ابو طالب المکی اذا كانت العبادة صفة من صفات الله فجزاؤها هو الله) جزائی کند و نفسنه اسناد ایلده اصل نکته بودر مع هذا سائر عباداتک جزائی دخی ویرن حقدر و لکن صومك جزائی سائر عباداتک جزا سندن اعظمدر زیرا کریم بالذات جزایه بنفسه کند و توی ایلسه قیاس ایلکه اول جزانک عظم شانی نیجه اولق کرک ای قرنداش باطنی نفس وهو الیه منلی اولان کسه نك قامته خلعت بشارة (الصوم لی) راست کلز و جمال مضمون (انا اجری به) هر تن پرسته یوز کوستر من (نظم) باطنت از نفس وهو امتلی * کی

رسدت لذت الصوم لی * هر چه بدن شرع بشارت ده است * از همه بحرانا اجری به است (نثر) پس معنای آیت کریمه بودر که ای الله ایمان کتورنلر سنک اوزر یکزه صوم رمضان فرض اولندی تنکیم سز دن اولان انبیایه و جمیع ائمه تا آدم دن الی نبینا تقدیر مل کلدیسه بجه سنه صوم فرض اولندی تا کیم سز اکل و شرب و جاعدن و سائر مفطراتدن اتقا ایلده سز ای اخی صومك فضائی او خصایص و خصایلی اولقدر چوقدر که یازاق لازم کسه اسرار نه نهایت یوقدر اما بر قاج فضیلتی بیان ایده لم تا طالب حق انک عظم شانه واقف اوله بجه دن بری جناب حق حدیث قدسی سنده بیورر که (خلف فم الصائم اطیب عندی من المسک) یعنی صائمک اغزی رایحه سی بنم قدمه مسک اذ فردن اطیبدر پس کرکدر که سالک بورایحه نك حصولی ایچون اکثر ایامنی صایم اوله (نظم) ساز چونا فیه شکم خویش خشک * بوکه دمدا از نفست بوی مشک * نکهت روزه زلب روزه دار * به بود از ناهه مشک تنار (نثر) اهل تحقیق قنده بورایحه دن مراد مشام ظاهر الیه احساس اولنان رایحه دکدر بلکه مشام باطن الیه ادراک اولنان رایحه طاعت در و ندر و صائمک بر فضیلتی دخی بودر که (نوم الصائم عبادة) فخوا سنجه نومی عبادت و صمته تسبیح مغز اسنجه سکوتی تسبیح و طاعت برینه بکر و حضرت مولانا فضائل روزه ده چوق قصاد و غزلیات و مثنویات بیورمشلر درجه قصائدندن بری بودر که بیورلر (نظم) بر بنددهان از نان کامدش کر روزه * دیدی هنر خوردن نه کر هنر روزه * کر روزه ضرر دار دصد کونه هنر دارد * سودای دکر دارد سودای سر روزه * شیطان همه تدبیرش وان حیل و تزویرش * بشکست همه تیرش پیش سپر روزه (نثر) سپره عربجه جنه دیرلر (الصوم جنة) حدیثنک فخوا سنجه صائم رماح نفس خیسیدن و سهام ایلدس بر تلخیصدن انکله کند و بی حفظ ایدرونار بحیمة دخی انی سپر و پرده قیلوب طریق جنته کیدر قرع باب ملکوت ایتمک استین سالک جوع و عطشه ملکوت قیوسنی فاقر (کما قال علیه السلام اذ یقرع باب الملکوت بالجوع والعطش) و سد طرق شیاطین قیلن استین طالب جوع و عطشه انلرک مذاهب و مجاریسن تنک ایلر (کما قال النبی علیه السلام الشیطان یجری من ابن آدم یجری الدم فنیق و المجراه بالجوع والعطش) (نظم) مصطفی کفت می رود شیطان * همچو خون در مجاری انسان * باید اندر کسنکی زده چنک * تا شود بروی ان مجاری تنک (نثر) حضرت لقمان اکثر یا و غلنه نصیحت ایدوب دیردیکه (باب فی البطنة فیمت الفطنة و ادامت المعدة

نامت الفكرة وخرست الحکمة وقعدت الاعضاء عن العبادۃ یعنی اقامان دیردیکه
ای او غلجغم امتلازیر کاککی اولدور ورمعه طولد قدہ فکر او پور و حکمت مخروس
اولور و اعضا عبادت ایتنه دن او نور کیر و قالور پس برکسه که پر خوار اوله اول
کسه ظلمات طبعی مدن نور تلز و چراغ عقلی نور رشد و معرفتله منور اولز و آینه
قلبی زن کا غفلت و کدورتدن صیقل و صفایولز (نظم) چراغ دل ز سیری تیره
کردد و دماغ جان ز خوردن خیره کردد * بنور صوم کن در امن بن * که از صیقل
شود آینه روشن (نثر) اهل تحقیق قننده صومک اوج مرتبه می وارد بری
عوامک صومی ایکجیسی خواصک صومی اوچجیسی اخص خواصک صومیدر
عوامک صومی قارنی اکل و شربدن و فرجی جاعدن امسالک ایتکدر و خواصک
صومی دست و پا و سمع و بصر بن محرماتدن پاک قیلقدر و جله اعضا و جوارح بن
منہماتدن امسالک قیلقدر (نظم) هر عضو را بدانکه بتحقیق روزه ایست *
تا روزه تو روزه بود نزد کرد کار (نثر) و اخص خواصک صومی (قل الله ثم درهم)
خواسنجه جمیع ماسوادن پر هیز قیلانی و جله هوا و هو سدن فارغ اولاق ولده محبة
الاهی بولقدر (نظم) روزه خاصان نه همین است و بس * بلکه بریدن بود از
هر هوس * هر که نشاید که بجوی بجوی * هر چه نشاید که بکوی مکوی * چشم
مکن باز نشاید بی * کوش نبرد از زنت نیدنی * دست میالای بشغل دغل *
پای مفرسای بر اهل * علم و عمل راز ریا پاک کن * بلکه دل از غیر خدا پاک کن
(نثر) اکل و شربدن صائم اولان عوام صیاحین اخشامه دل ریاضت چکوب
وقت شامده افطار اید و ب راحت بولور و جرایم و آنامدن پر هیز قیلندر غروب شمس
روحه دل صائم اولور و بعد الموت محنت دنیامدن آزاد اولوب نغم عقب اولور
زیر ابو خواص بر خوای (العمر که یوم وللخواص فیه صوم) جمیع عمری بر کون
عداید و ب انده معاصی و مناهیدن پر هیز قیلر اما ماسوادن پر هیز ایدنلر
و اغیاردن صائم اولنر تا ظهور محبت الهیه دن وصول سواد اعظم ذات
احدیه دل صائم اولور لاندن صکره اغیار بونلره عین یار اولور و روی دلدار هر شیده
ظهور قیلور عید وصاله ایرلر و ریاض و جدیه کیرلر و ریاضتی ترک ایدرلر
شکیم حضرت بومر تبه به مناسب بیورلر (نظم) چون آب روان دیدی بگذار
نیم را * چون عید وصال آمد بگذار ریاضت را * پس صومک بوفضائلی بیاید کسه
سکالازم اولان اولدر که اکثر اوقاتده صومه مداومت ایلر (افضل الصوم صوم
داود صیام یوم و افطار یوم) خواسنجه بابو صومه ملازمت ایلیر و یا خود

(كان رسول الله يصوم الاثنين والخميس) خواسنجه دوشنبه و پنجشنبه کونلرینی
صائم اوله و یا ایام بیضه ملازمت و مواظبت ایلیر تا کیم اکل و شربله صفت
همیتیه و قسوت قلبیه مبتلا اولیر و اسیر شهوت اولوب کندوی (یا کون کائنا کل
الانعام و النار مشوی لهم) آیتنک مظهری اولان قومدن قیلیر * درویش
اولدر که اکثر اوقاتده شکمی فی کبی خالی اوله تا کیم میدان عشقه تضرع
و نیاز ایلر بر خوشنجه ناله قیلیر * شکیم حضرت بومعنا به مناسب امر ایدوب بیورلر
(نظم) شکم نمی شوی نال همچونی نیاز * شکم نمی شو و سوار کوبسان قلم
(نثر) ای اخی شکم نمی اولاق و کرسنه ای کندی به عادت قیلیر هر کسه میسر
اولز و هر جلف و کد او مرتبه بی بولز بلکه بومر تبه خاصان خدایه عنایت اولنور
و مقبولان حقه صونلور شکیم حضرت مشنوبد بر خوب * کایه بیورلر بومحله
مناسب * دیرلر که بر شیشه بر مریدی سیاحتیه کیدوب بر کون بولاری بر آدمسر
بیابانه دوشوب مرید شیشه دیدیکه شیخا کر بزوبله بیابانه کیدرسن آج اولورلر
شیخ دخی اکادید * که ای درویش جوع عند الله بر مقبول شیدرانی و بر من
الاغایت مقبوللرینه و عزیز و خاص اولان قوللرینه * پس سن اول عزیزلر دن
و خاص اولان بنده لردن دکل سنکه جناب حق سنی آج قویه (مثنوی) جوع
مر خاصان حق را داده اند * تا شوند از جوع شیر زورمند * جوع هر جلف و کدارا
کی دهند * که علف کم نیست پیش او نهند (نثر) اگر سوال اولنور سه که بوموم
و جوعک سرتی و حکمتی ندر که بواکاترغیب اولنور و اکل و شمعک مضر فی ندر که
اندن ترهیب قیلنور جواب بودر که بوموم و جوعدن مراد کسر شهوت و قهر
نفس بر تمندر (واذا جاعت البطون صارت الاجسام روحانية) خواسنجه
روحانیت بولقدر و عبادت و طاعت اوزره حضور قلبله بلا کسل و لا کثافه
مداومت قیلقدر و بود کراولنلر کبی دخی نیچه منافع و فوائد واصل اولقدر
اما اول کسه نک که من اخی روحانی و شهوتی منکسر و کند وفانی اوله اول کسه
اعتدال اوزره عبادت و طاعته تقویت ایچون بیسه صائم و جاعدن یکدر شکیم
حضرت بومعنا به اشارت ایدوب بیورلر (مثنوی) چونکه لقمه در تومیکر دد
کهر * دم من چند آنکه می خواهی بخور * چونکه لقمه در تومی کردد پلید *
قل زن بر حلق و پنهان کن کایم (نثر) اما اکثری بی خبر و شهوت پرست و تن پرورلر
نفسلری صوم و جوعدن قاجوب (و کاوا و اشربوا) دیو کیچه * و ندرز بیوب
ایچوب حفظ نفسله خوش بکر کن نفس و شیطان بونلره سزل دخی ید و ککر لقمه

کوه در دیو هر برینه زعم و غرور و بروب اولیانک بوکونه کلمات طیبه سن کندو
هواری نه کوره تاویل قیلر و مکر نهس و اغوای شیطان بونلره صورت حقدن
کوزیکوب گاه معنای آیتله و گاه لغوای احادیث صاحب نبوتله و گاه کلمات
اصحاب و لایله بونلری فریفته قیلوب دام شهوت و اکل و شرب و لذت کرفتار ایلر
مثلا برکسه صائم اولق استه سه و یا خود پر هر قیلق نیت اینسه شیطان صورت
حقدن کلوب آکادیر که بدنکی ریاضته براهه و اکل و شربدن معتاد اولدیغی قطع ایته
پیغمبر من علیه السلام (اعط کل بدن مائعه) بیور مدیمی پس بدنکه معتاد
اولانی اعطا ایتمز سن مزاجه ضعف و فتور کاور بعده نیچه دوا و علاجه
محتاج اولور یا خصوصکه اول حضرت (نفسک مطیتک فارق بها) بیوردی
و غیر **کب** نفسه اکل و شربله رفقت قیلغنه امر قیلدی اگر آکارفت
قیلر سن بولده قالور سن و عبادات و طاعاتدن بی بهره اولور سن دیو بعض
و سونه ایله اکل و شربه اغوا ایلر و نیچه لذات روحانیه و اذواق ربانیه دن انلری
محروم قیلر حضرت مولانا بودکرا اولسان معنای پویترله سالکه اعلام
ایدوب ارشاد ایدرلر * (مثنوی) *

دبوی ترساندت که هین و هین	زین پشیمان کردی و باشی حزن
این بخور که هست داروی مزاج	و آن بیاشام از پی رفع و علاج
هم بدین نیت که این تن مرگست	آنچه خور دست آتش اصوصت
هین مگردان خوکه پیش آید عال	بر دماغ و دل بر آید صد خل
این چنین تهدید ها آن دیودون	آرد بر خلق خواند صد فسون
خویش جالینوس سازد دردوا	تا فریبد نفس بیمار ترا

(نثر) پس سالک اولدر که حظ نفسانی بی و وسوسه شیطان بی ترک ایده
و علی کل حال اکل و شربده سنت نبوی اوزره کیده پس سنت نبوی و حسن ادب
طریق مولوی اولدر که اولاً اجتهت نیجه یک عیمه و ادخال الطعام علی الطعام
قیلیمه و دخی طعامه ابتدا ایلد کده بر لغوای حدیث (اذا اکل احدکم طعاما
فلیقل بسم الله الرحمن الرحیم) بسم الله ایلد ایده زیرا بسم الله سربین طعامده
شیطانک مشارکتی واردر (کاروی ابوهریره عن النبی صلی الله علیه وسلم قیل
یوما یارسول الله هل یأکل الشیطان قال نعم کل مائده لم یذکر علی اسم الله فانه
یأکل منها) و بودخی سنت و طریقه قدر که صاغ الیه یه صاغ الیه ایجه و هر شیئی
صاغ الیه طونه و مولا ق اولیه زیرا شیطان مولا قدر جمیع اصول الیه

بر و صولیه ایچروهر شیئی صولیه طور تنکیم ابوهریره حضرت تلمی بوحد بی
روایت ایدرلر حضرت نبی علیه السلام بیور مشاکره (ایأکل احدکم عیمه
و لیشرب عیمه و لیاخذ عیمه و لیمعط عیمه فان الشیطان یأکل بشماله و یشرب
بشماله و یأخذ بشماله و یعط بشماله) و بودخی سنت و طریقه قدر که فاما صولایحیمه
و یک عیمه تنکیم حضرت نبی علیه السلام بوا یکدن یله نهی بیوردیلر (کاروی
عبدالله بن زیاد عنه علیه السلام قال نهی النبی عن الشرب قائماً فقیل له
یا رسول الله والا کل قال اشروا خیمت) و بودخی سنت و ادب طریقه قدر که اگر طعام
کرم اولور سه او فلیمه ز بر اطعامه اف دیمک برکتی ازاله ایدر (کاروی عن عائشه
رضی الله عنهما قال علیه السلام انفع فی الطعام یذهب البرکة) و ابن عباس
حضرت تلمی دخی بویه بیورلر که (لم یکن رسول الله ینفخ فی طعام ولا شراب) و بو
دخی سنت نبوی و ادب طریق مولویدر که خدمته اولدره بر قاج لقمه صونه لر
(کما قال علیه السلام اذا جاء احدکم خادمه بطعامه ان لم یجلس معه فلیساوله
اکة او اکتین) و ادب فقرادن بری دخی بودر که بر قاج کسه بیک برکن عن قصد
اوزر لینه واریمه (کما قال صلی الله علیه وسلم من مشی الی طعام لم یدع الیه مشی
فاسق الا ان یتفق دخوله علی قوم یعلم منهم فرحهم) و ادب طریقه قدر بری دخی
بودر که چن بر بره دعوت اولانسه او کنه هر نه کتور لر سه انی استحقاقا عیمه
تنکیم اصحاب رسولدن مر ویدر که بیورلر دی (لاندری ای رجل اعظم وزرا
من الذی یحتمل ما یقدم الیه من الطعام) ای اخی مشایخ طریقه رجه هم الله
بیور مشاکره بر لقمه نک اون ابکی شرطی واردر در ویشه واجبدر که اول شرطی
بیل اول اون ابکی شرطک دردی فرض و دردی سنت و دردی دخی ادب اول
فرض اولان دردی بریسی اولدر که اول لقمه حلال اوله ایکنجیسی اولقمه نک
خالق حق اید و کن بیل سن اوچنجیسی اول لقمه بی کند و کسب و تحصیلکدن
بیلوب بله که محضاً حقک سا که انعامی بیل سن دردنجیسی اول لقمه نک
مقابله سنده شکر قیل سن و اول سنت اولان دردی اولی (بسم الله) دیمک
وقبل الطعام الیومق و سفره و کاسه کازینه او نورق و بعد الطعام (الحمد لله) دیمک
و اول درت ادبک بریسی اولدر که صول ایانی اوزره او نورق و بر غیر سنک بد و کنه
ولقمه سنه نظر قیلیمق و دخی کند و اوکندن بیوب آغزینی شربطاماق و بعد
الطعام الیومق والله اعلم بالصواب

حجت صوری و معنوی سن بیدیر و اوزرینه واجب اولیوب حجه کیدن
 درویشک مضر تن بیان قیلور * ایها الاخ الاعز * کل که حج ایتمک هر مسلم و مکلف
 و حرو بالغ اولان کسه به فرض در اگر عیالتک و کنديک نفقه سندن زیاده زاد
 و راحله به قادر ایسه (قال الله تعالى والله على الناس حج البيت) لله مقدم خبر
 و حج البيت مؤخر مبتدادر تقدیر کلام الله ایچون نایندرناس اوزر بیت الحرامی
 حج ایتمک (من استطاع اليه سبيلا) من بدل بعض من الكل در ناسدن تقدیر کلام
 شول کسه نك اوزرینه فرضدر که انك حج بیت ایتمک که قدرت و استطاعتی اوله
 من جهة السبيل امام اعظم قننده استطاعت زاد و راحله ایله تفسیر اولور نفقه
 عیال دن زیاده اوله اما امام مالک قننده مستطیع بدتنده قوت اولوب مشیه قادر
 اولاند * پس مشیه قادر اولانه انك قننده حج واجب اولور انکچون بزم اکثر فقرامز
 زاد و راحله به قادر دکل ایتمک کن حجه کیدر لر و بوقول ایله عمل ایدر لر (ومن كفر)
 و شول کسه که حجك فرضیتنه کافر اولدی و انکار قیلوب حج ایتمدی (فان الله غني
 عن العالمين) پس الله تعالی عالمیندن و اهل عالمک طاعتندن مستغنیدر تقع
 و ضرر هرته ایسه (ان خيرا غير وان شرافتم) به انله عائددر بوايت کریمه ده حج
 ایتمک ایچون انواع تأکید و تشدید وارد * اول الله ده کی لام ایجاب
 و علی الناس ده کی علی در زیر اوجوب حج بومحمله لام و علی ایله نایندرمثلا (زید
 علی عمر و حق) دیسن زید ایچون عمر و اوزرینه حق نایندردیك اولور کذلک
 معنای آیت کریمه (لله مستقر و واجب علی رقاب الناس حج البيت) دیك اولور
 * و نانیامن استطاع در که بدلدلر علی الناس دن بونده دخی ایکی نوع اوزر نه تأکید
 وارد اولابدل تننیه مقصود و تکریر مراد افاده ایدر (فالمرکر هو المقرر)
 و خواستجه ایکی کره ذکر اولمان بر کره ذکر قیلانندن ابلاغدرو نانیایضاح بعد الا بهام
 و تفصیل بعد الاجمال معنای افاده ایدر * پس بر معنای صورتین مختلفه قننده
 ایراد ایلمک اول معنایه کمال شوق و رغبتی موجب اولور * و نالشو من لم یحج محمله
 و من کفر بیورزی و جوب حجی تأکید و تشدید ایچون و تارک حج اولنله کمال
 تغلیظ و تهدید ایچون و اهذا حضرت پیغمبر علیه السلام اول کسه ده که شرائط حج
 موجوده اوله و حج ایتمه بیوردیلر که (من مات ولم یحج فلیت ان شاء الله و یا وان شاء
 نصرانیة) و رابعاد کرغشای الهی تارک حج اولنلرک اوزرینه غضب و مخطئه
 دلالت ایدر خامساذ کرعالمین زیاده استغنیای مشعر اولور و بغایت عظمت
 و مخطی مذکر اولور و مخطوطه ایلمک ردالتفی و کمال حقارتی مبین اولور بوقدر

تأکیدات و تشدیدات شرائط حج بر کسه ده موجوده اولدیغنه کوره در و الا فقرا
 بوعتابلردن بری و عاریدر * پس فقرایه لازم اولان حج معنوی قیلقدربو حج ظاهر
 لسان حاله طالب حق اولنله اشارت ایدوب دیر که ای شهر بشریتده ساکن
 اولان وای سرای طبیعتنه انیس وراکن قلان نیچه بر بومقام حیوانیده قرار
 ایدهن و هو او هوس بولنه کیده سن پس مردانه وارجاج کبی قالدی کر عزیمی
 میان جانکه برک ایت وزن و فرزند و خویش و پیوندی بالکلیه ترک ایت
 (فانهم عدوتی الارب العالمین) قوانک مفهومین اوقو و بعد ازان (انی وجهت
 وجهی للذی فطر السموات والارض) آیتک فخواستی اوزر قدم توجهی طریق
 حقه قو نیت پاکله (انی ذاهب الی ربی سیدین) دیوب کعبه وصال جانبیه
 متوجه اولوب اولابادیة نفس و هوای قطع ایله بعد ازان آب سرشکه غسل ایله
 اندنصکره لباس شکوالت و التباسدن مجرد اولوب احرام اطاعتی اکنکه کیوب
 و عاشقانه ایلمک و سعیدیک نداشتی اوزر حرم حرم قریه بول بول بعد ازان عرفات
 عرفانه متوجه اول و انده بر نیچه زمان وقفه به طور اندنصکره منای عشق
 و محبت کل پس سنک ردی نفس و شیطانله اور و منای محبتده (اذبحوا نفوسکم
 بسمیوف الخائفات) خواستجه نفسکی قربان قیل تاج حقیقی قیل سن و حرم کعبه
 و صاله ایره سن (مثنوی) از یابان هوا احرام کبر * پس طریق کعبه اسلام
 کبر * آتشی در خرمن انکار زن * آتشی لیلی عاشق وارزن * مرکب را
 مرکب توفیق کن * پس طواف کعبه تحقیق کن * چون بدید آید حرم بارگاه
 نفس خود قربان کن در پیش شاه (نثر) بحمدر که فقرانک شهر وجودنده حج
 معنوی ایتمک هر لحظه میسر ایکن کندی به فرض اولین حج صوری به رغبت
 ایدر لر و طول و دراز بوله کیدر لر (نظم) عجب آید مر از حجاجان * کین سفر کردن
 در از حراست * چون بشهر اندرست دوست مقیم * شهر ما خوشتر از صفا
 و مناسبت (نثر) چوق ابلهی کورورز که فرائض و واجباتده کمالیه قصوری
 و ارایکن انی ادا ایلمک و انک علمی تعلم ایلمک اوزرینه واجب ایکن واجب اولانی
 ترک ایدوب طریق حجه سعی ایدر و طور و مزاوله کیدر و بر خیر ایتدکده بیک
 شرایسرو نیچه معصیت و خطایه باشرجله دن کعبه به کیدر صلوات خسته بی
 ترک ایدر تعذیب حیوان یلاقانده ایدوب او بوله قوری یره ریاضتله بکروانی
 ریاضت مقبوله عدایلر و پیاده لک جاتنه کارا پلر سه قلبنه افکار فاسده کاور
 و اغرندن الفاظ کفر صدور قیلور و بعض درویشی دخی کورورز که بر شیخه

بیشوبانك - ضرورنده تحصیل معرفت و تکمیل دین و دیانت ایلر کن شیطان
و نفس بو کاصورت صلاحدن کلوب حج آرزوسن و سفر و سیاحت دغدغه سن
قلبلرینه القا ایلر * پس شیخدن طوعا و کرها اجازت آلوب کیدر و چوق بکمز ترک
فرائض و سنن ایدر و کند و بی مسخره شیطان قیلر حضرتک بوییتی بومعنازه شاهد
قویدر که بیورر لر (مثنوی) نفس خس کر کویدت کسب شریف * حیل و مکاری
بود آزار دین (نثر) قبل اتمام الفرائض نوافله مسارعت حیل شیطان و نفس
و متابعت هوا و هوس اید و کنه مشایخ اتفاق ایتشلدردن تکیم ابن عطاء بیورر لر
و من علامات اتباع الهوی و الشهوات المسارعة الى النوافل و الخیرات
عند التکامل عن القيام بالواجبات و شارح نفزی بوحملده دیر که (فتی اکثر
الناس لاهمة له الا في النوافل كالصيام والقيام والمشي الى البيت الحرام) پس
برسانلکه کند و هوا سنه اویه و فرائض و واجباتی قویه و نوافله میل قیلر عاقبت
بوخصات انی هلاکه مشرف اولور و دین و ایمان شیطان یغما قیلور
(قال ابراهيم الخواص هلاک الناس في الاشتغال بالنوافل عند تضییعهم
الفرائض و قال انما حرموا الوصول الى مقام المشایخ الفحول تضییعهم الاصول)
یعنی یوناس مشایخ فحول مرتبه سنه وصولدن اصولی تضییع ایلد کار بیچون
تحریم اولندیلر و محروم قیلندیلر * محمد بن ابی الورد بیورر که (من كانت النوافل
اهم اليه من اداء الفرائض فهو مخدوع و محذور) پس طریقه مزده دخی چوق
مخدوع و محذور و محذور و مغروری کورورر که خدمت فقرا فرض اولان
عبادتدن بکدر دیوسوبلر و کعبه و آستانه نک زیارتی تحصیل علم و معرفت و تکمیل
دین و دیانت اوزره ترجیح و تفضیل ایلر * خبری یوق که مقتضای نفس اوزره سلوک
ایتمکله بی یقین و بی معرفت قالور و آخر الامر خود بین و خود پسند خام و ناپخته
اولور (مثنوی) آفتی نبود بتر از ناشناخت * تو بریاری ندانی عشق باخت * بار را
اغیار بنداری همی * شادی را نام بنهادی غمی (نثر) نعم کعبه ظاهره زیارتگاه
جمیع اهل ایمان و آستانه ظاهره زیارتگاه اخوان و اهل عرفان در و لکن
کو کعبه حقیقی و کو کعبه صوری و کجا آستانه روح سر و کجا آستانه جسد سر
بینماده چوق تفاوت وارد در فافهم (مثنوی) هر کاوخ کعبه را چون قبله کرد *
خاله مر دان باش ای جان در نبرد * چون جمادی را چمنان شریف داد * جان
عاشق را چمن خواهد کشاد (نثر) کعبه صوری بنای حضرت خلیل خدا
و آستانه پیرمدفن جسد مبارک حضرت مولانا در اما قبله حقیقی و آستانه پیر

بنای حضرت خدا و مدفن اسرار انبیا و اولیا اولان مرشدک وجودیدر که
کعبه دن و آستانه دن اشرف و اعلا در (کاروی ابن عباس عن النبی علیه السلام
قال المؤمن اشرف عند الله من الکعبة) پس کعبه صوری و معنوی بی بیلد کسه
باکل که عوام قصد زیارت کوی یار ایدر لر و خواص طریق مشاهده روی یاره
کیدر لر خانه استین عوام و صاحب خانه بی استین هماسدر (نظم) حاجی بره
کعبه و من طالب دیدار * او خانه همی جوید و من صاحب خانه (نثر) عارف
اگر کعبه به ده کنسه و آستانه به ده توجه ایتسه و یا خود مکاتبه یاتسه همان
مرادی حق و مقصودی نور مطلقه در * (شعر)

الیک حجی لا بالیت والجزر	وفیک طوفی لافی الرکن والاثر
للناس کام - م حج و معتمر	وانت یاسیدی حجی و معتمری

(نثر) پس ای اخئی بیلدک که کعبه ساخته خلیل و دل برداخته ملک جلیلدر
صاحب مال کعبه کلی طواف ایلر و شعائر حجی برینه کتوروب رضای حق
بولور و ارباب حال طواف کعبه دل ایلر و میان صفای روح و مروءه جسدی ایلر
اخر و اصل نور مطلق اولور (نظم) طواف کعبه دل کن اکر دلی داری * دلست
کعبه معنی توکل چه بنداری (نثر) ای درویش (قلب المؤمن بیت الله) نکته سن
آگاه (و قلب المؤمن عرش الله) سرفی فهم ایلر * پس دل طلب ایلر که حج حقیقی حج
دلدر و کل طابانی اولمه که اول کار غافلدر (نظم) دل بدست آور که حج اکبرست *
از هزاران کعبه یکن دل به ترست (نثر) بی بی بومعنایه شاه مدر کعبه ظاهره
محل رضای حقدرو کعبه باطنه مظهر نور مطلقه در انک احرامی لباسدن عاری
اولمه را ما یونک احرامی دو جهاندن نجات بولمه در کعبه ظاهره قبله معاملات
و کعبه باطنه محل مشاهده اندر انک رونده می در و دیوار کورر و بجانب رونده می
دیدار یاره مشاهده قیلور عارف اولان بونکته لری حضرت مولانا نک بویاتندن
بیلور و بواسراری بولور (نظم) ای قوم حج رفته بکایید بکایید * معشوق در
اینجاست بیاید بیاید * همخانه و همسایه و دیوار دیوار * در بادیه سرکشته
شمار چه هوا بید (نثر) و کعبه دلت کعبه کادن بهتر اولسنه بر دلیل دخی
بوحدیث قدسیدر که جناب حق جل شانیه بیورر لر (ما وسعی ارضی ولا سمانی
ولکن وسعی قلب عبیدی المؤمن التقی - النقی - الورع) شیخ حضرت تری فتوحاتک
سفر عاشق رنده بیورر لر که جناب پروردکار قلوب مؤمنینی خانه اسرار و پیمانه
اسفار قیلوب اکا اول فسحت و بهتالکی و بر دیکه آسمان بی قراره و زمین پایداره

ویرمدی بوندن علی القاطع معلوم اولور که تنی و تنی اولان مؤمنک قلبی زمین
و آسمان دن و کعبه عالیشان دن اشرف و برتر در * زیرا که به بنیاد خلیل آرزو در دل
نظرگاه جلیل اکبر در حضرت مولانا یکجی جلده بومعنازه قتی خوب اشارت
بیورر و بوحکایه غزایی ارشاد اللطالین اول محله بایزید حضرت تزلدن نقل
ایدوب نظمه کنور و بیورر که (مثنوی) سوی مکّه شیخ مات بایزید * از برای
حج و عمره می دوید * کردی کشتی که اندر شهر کیست * کو برار کان بصیرت متکی
است (نثر) و ترجمه سائر آیات بود که آخر الامر بر کون حضرت بایزید بر شهره
کادی و انده بر پرورش دل بولدی و انده فروشوکت رجال کوردی * پس انک
حضورینه او نور و ب حال و خاطرین صورتی اول عزیز دیدیکه ای بایزید سمنک
عزمنک نه بره در دیدیکه کعبه به کیدرم و حج نیتن ایدرم پس اول پیر دیدیکه یا نکهده
نقد رخر چلغک وار دیدیکه ابکیوز مقداری پس اول پیر دیدیکه ای بایزید اول
اچقه لری بکا و بر و بنم اطراف ییدی کره طواف ایله تکیم بیورر (مثنوی) گفت
طوفی کن بکردم هفت بار * وین نکوتر از طواف حج شمار * و آن درمها پیش
من نه ای جواد * دانکه حج کردی و حاصل شد مراد * عمره کردی عمر باقی یافتی *
صاف کشتی بر صفا بشتافتی * حق آن خانه که جانت دیده است * که مرا بر بیت
خود بگزیده است * تا بکردن خانه را دروی زلفت * و اندرین خانه بجز آن حی
زلفت * چون مرادیدی خدار اید * کرد کعبه صدق بر گردیده * خدمت
من طاعت حمد خداست * تانه پنداری که حق از من جداست * چشم نیکو
باز کن در من نکر * تا به بینی نور حق اندر بشر (نثر) پس ای قرن داس صاحب دل
اولنک بوعظم شاننی ییلد کسه بونی دخی ییلد که نیچه مدعی و مزور وارد که
بوکونه کلمات و اصطلاحاتی او کور و بونک بر له کند و نک قلبی دخی بتخانه ایکن
نظرگاه خدا صاف نور و مخزن اسرار هدا تو هم قیلور و کندویه صاحب دل اعتقاد
ایلیوب ارشاد ناسه میادرت ایلر خلقی کلمات اولیایله صید ایلین متشیخ چو قدر
و کندویی صاحب دلم و عارف کام ایدود دعوی قیلان مدعی و مزور نهایت یوقدر
(مثنوی) صاحب دل آینه شش رو بود * حق از دورش شش جهت ناظر بود *
این چنین دل ریزه هارادل مکرو * سبزو اراندر ابو بکری مجو (نثر) پس زمین
و آسمان دن و کون و مکنان دن و کعبه عالیشان دن اشرف اولان قلب
عارف باللهک قلبی بدر عارف باللهک قلبی بون غیری به مشایخ بکار قلب
دینار الاعلی طریق المجاز (نظم) دل یکی منظرست ربانی * خانه دیور اچه

دل خوانی * آنکه دل نام کرده مجاز * رو به پیش سکان کوی انداز (نثر) و عارف
دخی بالله ایله قید اولغسندن مراد اولدر که عارف بالله اولیاندن احتراز در
و عارف بالله اول کسه در که عارف ذات و دخی عارف جمیع اسماء و صفات
اوله * عارف ببعض الاسماء عارف بالله دینار زیر ادخی جامعیت مرتبه سن
بولما مشدر انکچونکه جناب ذات احدیت انده دخی جمیع اسماء و صفات یله متجلی
اولا مشدر * پس افظ جلالة اسم ذات و مستجمع جمیع صفات در بر کسه بواسطی ییلد
جمیع اسمایی ییلور و بر عارف بواسطه مظهر اولسه جمیع اسماء و صفات مظهر
اولور اما مشول کسه که سائر اسمای الهیه بی ییلد و یابوندن ماعد اچه منه
مظهر اولسه بونی ییلک و بوکا مظهر اولمق لازم کلز و عارف بالله اولان وسعت
اکا یسر اولز * پس سعادت و حیدر اول عاشق صادق که عرفات حقیقی اولان
بر عارف بالله ایره و انک حوالیسنی روز و شب طواف قیلد وانی مرکوی یاریله
وانده جمال یاری مشاهده قیلد (نظم) عرفات عشقبا زان مرکوی یار باشد *
بطواف کعبه زین درنروم که عار باشد * خوشتری بر آستانش ز سر صفایمادی
* بصفایمرو و ای دل دگرت چه کار باشد

* (باب ثامن) *

مجرد اولنک احوال و متأهل اولنک فضائل بیان ایلورنک کاحک اسرارین
عیان قیلر) ابوامامه حضرت تری یوحید شریفی حضرت رسول الله صلی
الله علیه و سلم دن روایت بیورر (قال علیه السلام ان اعبط اولیائی عندی
لمؤمن خفیف الحاذ ذو حظ من الصلوة احسن عبادة ربه و اطاعة فی السر
و کان غامضا فی الناس لا یشار الیه بالا صابع و کان رزقه که افاف صبر علی ذلك ثم
تقدیرده فقال عجلت منینته قلت بوا کیه قل ترانه) اعبط افعل تفضیل در غبطه دن
مفعول معنسانه در صحاح جوهریده دیر که فلان خفیف الحاذ دیر لرای خفیف
الظهر معنسان و برر یعنی (من لیس له عینال و کثرة اشغال) دیمک اولور و تقدیر
کلام تحقیق با بنم فقهه احبا و انصار منک حال یوتندن مغبوطرکی و احسنی
شول مؤمنند که انک اهل و عیالی و کثرت اشغالی اولیه و صلوة و عبادتدن حظ
صاحبی اوله و ریسنک عبادتدن کوزل قیلد و کاسرنده و باطننده مطیع
اوله و ناس ما یمننده غامض اوله یعنی مستور و بی نام اولوب مشار الیه بالیشان
اولیه و رزقی دخی کفاف مقداری اوله و انک او زیننه صبر قیلد (ثم تقدیرده) نقد
دال مهمه له ایلده و راء مهمه له ایلده روایتد رایکی وجه او زره یله بوراده معناتنی

بارمقلربن بارمقلربنه اورمقدرو بوالاله اورمق وال بره اورمق برشینه تعجبیدن
 حاصل اولور و یا خود برشیتی بغایت کوزل کورمدن و یا اظهار طرب و سرور
 قیلدن ناشی اولور * پس روایتدرکه بوجینده حضرت مبارک اللربن بری برینه
 اوردی حتی انک صوتی ایشدلدی * یعنی بوکونه کسه لک حسن حالنه تعجب
 ایدوب اظهار طرب قیلدی اندنصکره پیوردیکه اغبط اولیا دخی اول
 کسه لردرکه انلرک منیه منی تعجیل اولنه یعنی موتی آسان و سهل اوله زیرا اکثر
 ناسک موتی کوج اولمسی اهل و عیاله واسباب و ماله علاقه سی اولدیغی ایچوندر
 باکیه لری دخی قلیل اوله یعنی اولد کدنصکره اوستنه آغلی آزاوله و میرانی دخی
 قلیل اوله * بو حدیث شریف مجرد اولنلرک فضیلتنی بیلدیرر اما مجردک زمانی
 و تأهلاک اوانی وارددر طریقه زده عالم و محقق اولنلر مصلحت وقتی اگر تیزیدده
 بولور لسه متجرب اولورلر و اگر تأهله بولور لسه تزوج قیلورلر ماحصل وقتک
 حکمی نیجه اقتضا ایدرسه اکاکوره عامل اولورلر * پس صحیح مولوی اول
 کسه درکه علم و معرفتله اکاه و پراقتباه اولوب تجردی و تزوجی لله اوله پس وقته
 نظر قیله کردیننه و مشربنه فائده اولان تزوج ایسه متزوج اوله والا تجرد
 قبول قیله و قبل بلوغ الاوان و اوان البلوغ تزوج شتاب ایتیه تا کیم اهل و عیال
 چوقورینه باقیمه و بیابان کثرت خواج و لوازمده کراه اولوب یا قیله اگر مرتبه
 رجوانیمه بالغ اولان اول سالکک طبیعتی تأهله عجله قیلسه مقامات و احوال
 رجالدن بی بهره فالور و عاقبت رخصت و اباحتیه مبتلا اولور و کندوبی بدد فبند
 شیطان قیلور شیخ شهروردی عوارف المعارفده دیرکه (قیل لبعض الفقهاء لم لا
 تزوج قال المرأة لا تصلح الا للرجال و انما بلغت مبلغ الرجال فکیف تزوج (نظم)
 دیدی برکسه بربره کل اولن * دیدی اولدخی بالغ اولدم بن * وایمیکه نتیجه
 بالغ اولور * وایمیکه اولسه اوغلانلغ اولور (نثر) سلطان العارفين بایزید حضرت تلبینه
 ابتدای حالده برکسه دیدیکه (لم لا تزوج یا شیخ قال لو استطعت طلقت نفسي)
 پس سالککه زن نفسندن خلاص اولق و عوایق صوری و علایق دنیویدن
 مناص بولق لازم و واجب اولنلر دندر ابتیای حالده اهل و عیال ایسه
 بوداملر کرفتار قیلنلر دندر اوله اولیحق لازم اولور که مایه نشویش و غم و محندن
 و ماده تفرقه و الم اولان زندن سالک کندوبی آزاد قیلق سلطنت عظیمه و نعمت
 جسمیه در (نظم) مجردی بحقیقت عظیم سلطنت است * زمن شتوتن آزاد
 خویش بنده مساز * برای یکدمه شتوتکه خالک بر سر او * اسیر زن نتوان

شد بسالهای دراز (نثر) اگر سوال اولور سه که نکاح سنت رسولدر تنکیم
 پیورلر (النکاح منی ومن وغب عن سنی فلیس منی) پس سنت حضرت نبیدن
 معرض اولان بواستندن اولنلر پس نوجهله تجرد و مساع و اردر * جواب بودرکه
 اخبار نبوی و آثار حضرت مصطفوی طرفینک بیده حتمده واقع اولوب بواکی
 نوعک فضیلتن مرتبه لرینه کوره بیمان پیور مشلر در فاذا کان کذلک سالکک
 دیننه و سلوکنه هر قننی جانب انفع و اولی اولور سه انی اختیار اینک کرک زیرا
 نکاح اکثر اهل سنت قتنده فرض کفایه در انک ترکیله مؤمن آثم اولنر اما تزوجیه
 استطاعتی اولان کسه یه بوندن انفع برشی اولنر نیجه منافع و فوائدی واردر
 جمله دن بری بصری محرماندن غرض ایلر و فریجی زنادن محصون قیلر نه تنکیم
 حضرت رسول صلی الله علیه وسلم جماعت شتیه خطاب ایدوب پیورلر (یا مدعی
 الشباب من استطاع منکم الباءة فلیتزوج فانه اغض للبصر و احصن للفرج
 و من لم یستطع فلیتصم بالصوم فانه له وجاء) معنای شریفی ای یکتله زمره می
 شول کسه که قادر اولور نکاحیه یعنی نفقه و کسویه و مؤنت نکاحیه اول کسه
 تزوج ایلسون زیرا نکاح بصری محرماندن زیاده اور توچیدر و فریجی زنادن
 حصن ایدیبیدر و شول کسه که مؤنت نکاحیه قادر اولیه و توقان و شهوات
 دخی اکا غالب اوله پس انک اوزرینه صوم و اسون زیرا که صوم اکاینه من کبی
 و ذکر و شهوتن قطع ایتک کبیدر تنکیم حضرت مولانا نورابه مناسب پیورلر
 (مثنوی) شهوت از خوردن بود کم کن زخور * یا نکاحی کن کریران شوز شر *
 پس نکاح آمدز لا حول ولا * تا که دیوت نفکند اندر بلا * چون حریص
 خوردنی زن خواه زود * ورنه آمد کره و دنبه ربود (نثر) بو کلمات طیبیه اسیرا کل
 و شرب و لذات جسمانیه و مظهر توقان و شهوات نفسانیه اولان کسه لره کوره در
 اما شول کسه لره توقان و شهواتدن بری اوله و شهواتی اولان افکار و کاردن
 کندوبی بالقیله انلر فی نفس الامر اگر مجرد اولسون و اگر تزوج قیلسون ایکی
 حالده بیده عمد و حلددر عزوبت انلر ضرر و برمن بونلر عیسی و یحیی مشربنده
 اولنلر در تنکیم حق تعالی حضرت یحییای کلام مجیدنده (وسیدا و حضورا
 و نبیامن الصالحین) دیکله تعریف و مدح پیوردی حضور شهواتدن نفسنی
 حبس ایلکده مبالغه ایدیبی دیکدر تنکیم اهل تفسیر دیرلر (الحضور
 من لا یأتی النساء مع القدرة) دیکدر یعنی جماعه قادر ایکن و شهوات نفس
 انده دخی واریکن نفسنی شهواتدن حبس و ضبط ایدیبی دیکدر * پس برکسه

نفسی محرماتدن و شهمواتدن ضبطه قادر اوله کافی زمانتا خفیف الحاذ اولوق
اولی در) کما قال النبی علیه السلام خیرکم بعدا لما تبین خفیف الحاذ قالوا ما خفیف
الحاذ یا رسول الله قال من لا اهل له ومن لا ولده) پس ایکیوز بیلد نصکره
خیر لومات اهل و اولادی اولمین کسه اولیجی وارقیاس ایله که بیک سنه د نصکره
اهل و اولادی اولمین تقدیر خیر لودر بیک اهل سلوکه فی زمانتا اولنامک فرض
مشابه سنه وار مشدر بیکه حلال اولمشدر تنکیم بوحدیث شریف دلالت ایدر
(قال رسول الله صلی الله علیه وسلم یأتی علی الناس زمان هلاک الرجل علی ید
زوجته و اولاده یعیرونه بالفقر و یکفونه ما لا یطیق فیدخل المذاهب الی یدهب
فیمسکونه فیمک فی ذلك الوقت حلت العزوبه) معنای شریفی بیوررلر که ناسک
اوزرینه بر زمان کله که رجلاک هلاکی زوجه سی و اولادی انده اوله پس سوال
لازم کلدیکه انلرک انده نه شکل هلاک اوله بوسوال مقدره جواب ویروب
بیوررلر که اول کسه بی تعیر ایدر لروا کاتکلیف ما لا یطاق قیلر لپس اول کسه
شول یولار داخل اوله که انده دینی ذاهب و زائل اوله بوسیله اول کسه هلاک
اوله پس اول وقتده ارکنلک حلال اوله حذیفه مرعشی حضرت تری بیوررلر که
(لو خیر رجل بین ان یضرب عنقه و بین ان یتزوج فی زمان الفتنة لا یختار ضرب
عنقه علی تزوج امرأه فی ذلك الوقت خیر له) شارح الحکم نغزی بوکلامک
شرحنده دیر که (فان قلت لم قال حذیفه كذلك قلنا لان امر التزوج یؤدی
الی اکتساب الحرام و ارتکاب الاثم فی زمان الفتنة و ضرب العنق احسن حالا
و اجد عاقبة من التعرض لارتکاب الحرام) اصل اعظم فتنه خود نسا
طائفه سیدر پس زمان فتنه اولمه دخی عقل و دینه ضعیف اولان کسه لره
زن قسمی عین فتنه در انکچون حضرت رسول صلی الله علیه وسلم بونلردن تحذیر
ایدوب بیوررلر (ان اخوف ما اخاف علیکم بعدی فتنه النساء فاتقوا النساء)
یعنی بند نصکره سزک اوزر بیکزه قور قد یغم شیمک زیاده قور قولوی فتنه بونلردن
نسادز پس سز نسا دن حذر ایلتک پس سز نسا دن برهیز ایلتک دیمک اولور
وبومضه و نده بر حد یشده دخی (ما ترک بعدی اضرفتنه علی الرجال من النساء)
بیوررلر پس بونلر حبائل شیطان و فتنه اخر زماندر بونلرک کید و مکرری
(ان کید کن عظیم) خوا سنجه کید شیطاندن عظیمدر (وان کید شیطان کان
ضعیفاً) خوا سنجه کید شیطان بی ضعیف ورمیدر پس بونلرک مکرندن جناب
حقه استعاده ایلتک کرک و طریق تحرزه کتمک کرک * انکچون بعض حکما درلر که

(معالجه العزوبه اسهل من معالجه النساء) فرضاً متزوج اولدیغی تقدیر برجه
بیلر اهل سلوکه لازم اولان اولدر که روز و شب مصاحبت و اکثر وقتده مجامعته
رغبت ایتیمه تنکیم ابراهیم ادهم حضرت تری بیوررلر (من تعود الخناذ النساء
لا یفلح) یعنی شول کسه که نسا نک او بلوغنه معتاد اولور و مجامعته مداومت
قیلور فلاح بولمز بر اجماع قوا به ضعف ویرر و سالیکی مجامعه دن کیر و قور
واکل و شر به مبتلا قیلور بوصفند لایسه دآب خردمندان دکلد (نظم) ای زده
لاف خرد چند بشموت کروی * کیدوی شاهد و زنجیر جنون جنبانی * چه
جنون باشد ازین پیش که پیش زکی * بنشین بسوزانو کن جنبانی * ای اخی بلکل
واکام اولغل که بوجه اخبار و آثار و کفتمار کبار که متجرب اولنلرک مد حنده و تزوج
قیلنلرک قد حنده نقل اولندی دین و دیانته ضعیف اولان زوجه سنک حقوقی
من وجه الحلال ادا قیلر میان کسه لره کوره در بیکه کند و عقل و دینه ضعیف اوله
و زوجه سی دخی مفسده و بد خوی و دنیا پرست و بد کوی اوله وانی بعد النأهل
تحصیل حرامه تحریر رض قیلر و کسب امواله حث و ترغیب ایدر و جفا و ستم بولنه
کیدر و انک سلوکنه و دینه مانع اوله اولنامکه رخصت و جواز بوخا و فدن
اوتریدر و تأهلدن خوف و احتراز بوخا طره ایچوندروالا نکاح فی نفس الامر
بر مطبوع و مقبول شیدر و سنت رسول و مراد مقصد ارباب و صولدر کثرت اسلامه
سبب و محل و مظهر ایجاب دیر بر جمیع انام بو واسطه ایله ظهوره کاور و جله کرام
و همسام بو وسیله ایله موجود اولور انکچون حضرت رسول صلی الله علیه وسلم
بیوررلر (تساکواتنسا سلوا فانی اباهی بکم الامم و لو بسقط) یعنی اتم من زوج
نکاح قیلک نسلک کز حقوق اولسون ز بر این مباهات و مفاخرت قیلرک جله
امم سز کله اگر هنوز انادن دوشد و دوشد یسه ده بوحدیث نکاحک کمال فضلانه
دلالت ایدر * پس مشایخ و علما نکاح ده بو فضیلتی و بوندن ماعداد دخی نیجه
حکمتی مشاهده قیلد فلرندن بر خاتونه قناعت ایتیموب مفتی و ثلاث و رباع
تزوج قیلوب اند نصکره نیجه جواری بی دخی انصرف قیلمشلر در تنکیم اعلم اصحاب
وافضل اولی الالباب حضرت اسد الله الغالب علی بن ابی طالب کرم الله وجهه نک
درت خاتونی و اون طقوز نصرف اولمش جاریه سی و ارایدی (کما قال صاحب
العوارف و صاحب الشریعه) کان لعلی اربع نسوة ففسع عشرة مریه) واکل
مشایخ صوفیه جنید بغدادی اکثر اوقاتده بیوررلر دیکه (انا احتیاج
الی الزوجه کما احتیاج الی الطعام) و زیاده اصحاب رسول ابن مسعود حضرت تری

فضیلت نکاحه کمالیه عالم اولاد یغندن بیوررلر دیکه (لوم یبق من عمری الا عشرة ایام لا حبیث ان تزوج ولم اتق الله عزبا) زیرامتزوج اولمسی سنت نبویه بویوزدن دخی متصف اولمسی درو مجرد اولمسی سنت نبویک بونوعندن خالی اولمسی در پس جمیع اصحاب کرام و مشایخ عظام تکمیل سنت ایلدکاری حالدیه حقه ملاقی اولمغه سعی ایلرلر انکچون مشایخ یکازدیملدرکه (ان رکعة من متأهل خير من سبعین رکعة من عزب) زیرامتأهل سنت نبوی اوزره در و مجرد بوسندن خالیدر پس سنت اوزره اولان کسه نک عبادتی سنت اوزره اولمایدن اولی در تنکیم اعلم ناس حضرت ابن عباس بیوررلرکه (لانتهم عبادة شاب حتى لا يتزوج) ای اخیا کر نکاحک فوائده و فضائلن شرح ایلدک بونگاه صغیر بومقدار ایلده فوائده و بوسنه قناعت قبل * پس بره قدر دخی اسرارینی بیان ایلده کم هرکس اسرار نکاحه واقف دکادر مکر شول عارف که وارث اکمل حضرت محمد صلی الله علیه و سلم در پس اول سلطان کائنات و اکمل موجودات حضرت تری بیوررلرکه (حبب الی من دنیا کم النساء و طیب الرائحة و قرة عینی فی الصلوة) محبت نسایی رایحه طیبیه اوزرینه و صلوتده اولان نور دیده اوزرینه تقدیم ایلسمنده سر بودرکه نسا انسانک اصل فطرته جزویدر بلکه باعتبار الحقیقه رجلاک عینیدر پس کاک جزوه حنین و محبتی ساواشیایه محبتندن زیاده در پس اول حضرت نک نسیایه محبتی ککویا کند و جزوینه بلکه عینته محبتی کبیدر و عقل کاک طبیعت کله و نفس کاه حنین و اشتیاقی کبیدر بو اسراری شیخ حضرت تری فص فریده کمالیه توضیح بیورمشلدر اول فصدیه اولان کلمات طیبیه لوندن در بو بر قاج کلام که بو محله مناسبی اولمغه تبرکاتقل اولندی بیوررلرکه (ولما احب الرجل المرأة طلب الوصلة التي تكون في المحبة فلم تكن في صورة النساء العنصرية اعظم و صلة من الجماع) یعنی وقتا کیم رجل مرأیه محبت ایلد بوسه محبتده اولان و صلتی طلب ایلدی پس صورت نساء عنصریه ده جماعتن اعظم وصلت اولدی (ولهذا احب رسول الله صلی الله علیه و سلم النساء الکمال شهود الحق فیهن اذ لا یشاهد الحق مجردا عن المظاهر ایدا فان الله بالذات غنی عن العالمین) یعنی نشئه عنصریه ده جماعتن اعظم وصلت اولدیغی ایچون حضرت رسول صلی الله علیه و سلم نسیایه محبت ایلدی انلرک مرآت وجودنده حتی کمالیه مشاهده قیادیغی ایچون * زیراجناب حق جل شانیه مظاهر دن مجرد اولدیغی حالدیه مشاهده اولمیز زیر (الله غنی عن العالمین) در محسب الذات پس اولیه و ایچتی انبیاء و اولیایا حق مشاهده قیاسه لاکثریا من حیث المظاهر

مشاهده قیلورلر و هر نه قدر حسان و ملاحه نظر ایتسه لاکثریا من حیث المظاهر مشاهده حسن و تجلی حق کوررلر کما قال ابن الفارض (شعر) وکل ملیح حسنه من جلاله * معارله بل حسن کل ملیحه (نثر) یعنی هر ملیح و ملیحه نک حسنی اول حضرت نک جمالندن معاردر اولیه اولسه عارف بالله جمال مطلق جمال مقیدده مشاهده قیلوروانی پرتو تجلی حق بولور تنکیم حضرت مولانا دخی بومر تبه به مشنوی شریفده بر نیجه محله اشارت بیوررلر که دن جلد اولده (انهم یغلبن العاقل ویغلبن الجاهل) حدیثک تفسیرنده بیوررلرکه (مثنوی) پرتو حقیقت ان معشوق فی * خالقست آن کو بیما مخلوق فی * و بر محله دخی کو بیما حق نافت از پرده رقیق * بیوررلر و جلد ثانیده دخی بیوررلرکه (مثنوی) از توای بی نقش با چندین صور * هم مشبه هم موحد خیره سر * که مشبه را موحدی کند * که موحد را صورده می زند * که ترا کوید زمستی بوالحسن * یا صغیر السن یا رطب البدن * بویقلرک شرحی جامع الا بتانده یازمشلدر انده طلب اوانه و شیخ حضرت تری بومحله مناسب دخی بیوررلرکه (فن احب النساء علی هذا الحد من المعرفة والعلم بحقیقة المحبوب وانواره فهو احب الله من حیث الحقیقة ومن احبهن علی جهة الشهوة الطبیعیة كانت صورة بلاروح وان كانت تلك الصورة فی نفس الامر ذات روح لکنها غیر مشهودة ای غیر معلومة) یعنی پس اول کسه که حقیقت محبویه معرفت و علمدن شوحد اوزره نسیایه محبت ایلده یعنی اول کسه نک محبوب حقیقینک حقیقتنه و انوارینه علم و معرفتی اولدیغندن شوحد اوزره نسیایه محبت قیله من حیث الحقیقه اول الله محبت قیلددر و شول کسه که بونلره شهوت طبعیه اوزره محبت ایلر اول نساء بو محبت کوره صورت بلاروح اولورا کر چه اول صورت نفس الامرده روح صاحبی ایتسه ده لکن اول صورتده روح حقیقی غیر مشهوده و معلومه در بواجلادن صورت بلاروح کبیدر پس کامل اولدر که زوجه و محبوبه سنده بوسرلری مشاهده قیله و هر عضو فی حق بیوردیغی محله استعمال ایلده زیرا ارباب کمالک شانی بودر (کما قال صدر الدین القنوی فی اعجاز الالبیان حکایة عن شیخه) قال شیخی و امامی من تحقیق بالکمال ما استعمل قوة من قواه الا فیما خلقت له وان استعمل قواه فیما خلقت له شکر نه عند الحق لا قامة العدل فیها و تصریفه ایاها فیما خلقت له و هذا من اعلی صفات مرتبة الکمال عند من عرف ما الکمال) بیوررلرکه شیخ اکبر حضرت تری دیدیکه بر کسه کماله متحقق اولسه قوای بدنییه و روحانییه سندن

بر قوتی استعمال ایاز الا ما خلق الله اكر قوا سنی ما خلق الله استعمال
قیل سه حق قمنده اكر قوتی وعضوی شكر قیل انكره عدالت اقامت ایلدی
ایچون وانلی ما خلق الله صرف قیلدی ایچون بود کراولسان مرتبه کالک
اعلی صفاندر کالی بیله نك قمنده العاقل بکفیه الاشارة والله اعلم بالحقیقة

(باب ناسع)

مد حنده وسوال ودر یوزه قیلنلرک قد حنده در بوحیدت شریفی مسلم و بخاری
وترمدی ابوهریره حضرت نلرندن روایت ایدرلر حضرت رسول صلی الله علیه وسلم
بیوررکه (ان الله طيب لا يقبل الا الطيب وان الله امر المؤمنين بما امر به المرسلين
فقال يا ايها الرسل كلوا من الطيبات وقال يا ايها الذين آمنوا كلوا من طيبات
ما رزقناكم ثم ذكر الرجل يطيل السفر اشعث اغبر يمد يديه الى السماء ويقول يا رب
يا رب يا رب ومطعمه حرام ومشربه حرام وملبسه حرام وغذاء حرام فاني استجاب
لذلك) معنای شریفی تحقیقا الله تعالی طیبدر یعنی منزهدر صفات حدوندن
وتقایض امکانندن * قبول ایلر عبادندن الاحلال صرفی که انده حرام شبهه سی
اولیه والله تعالی مؤمنینه امر ایلدی مر ساینه امر ایلدی شئی پس بیوررکه
ایها المرسلون سزینک طیباندن یعنی شول حلالنکه انده شبهه اولیه ومؤمنلره
دخی امر ایدوب بیوررکه ای الله ایمان کتورنلر سزینک طیباندنکه بزرزه
انی رزق ویردک پس انبیایله مؤمنلر مایمنده حرامدن اجتناب ایدوب خلال
طلب ایلکده فرق یوقدر بلکه جمیع ناسه خلال طاب ایدوب حرامدن
اجتناب ایتمک واجبدر اندنصکره حضرت رسول ذکر ایلدی برکسه بی که
سفری اوزون ایلر انواع طاعانده مثلا حجه کتبک کبی وسعی وعمره ایتمک کبی
وجهاده وغزایه ایتمک کبی وصله رحم ایتمک کبی فبعض پسندیده زیارتلره
کتبک کبی الرحله کی الف لام زائددر الرجل نکره حکمنده در تکیم (واقدا مر
على اللثیم یسبی) ده کی الف لام زائد اولدیغی کبیدر پس مابعدی اول رجلک
صفتی اولور تقدیر کلام دیمک اولورکه اندنصکره حضرت رسول بر رجلی ذکر
ایلدیکه اول رجل اوزون سفر و سیاحت ایلر و کمال فقر و فاقه دن صاحبی قیورر حق
اولور یوزی توزلر اولور بوصفیلر کسه ایکی الی آسمانه فالدرسه دخی دیسه که
یارب یارب یارب بنم مرادی اعطایله و دعای قبول ایله دیوب یوسف و سیاحتی
وفقر و ریاضتی مظان اجابت و باعث رضا و قربت قیاس ایلسه و حالوکه انک
مطعمی حرام اوله و مشربی حرام اوله و لباسی حرام اوله و دخی حرامله غذا اوله

وتربیه قیلنه پس نه حالله بولکسه ایچون استجابات اولنه که انک اکل و شربی حرام
اوله یعنی من بعد دعای بوصفیلر کسه نك مستجاب اولر ای ایچو حیدت
شریفدن معلوم اولدیکه سفر و سیاحت حتمک وفقر و ریاضتک فائده سی یوغیش
مادامکه حرامدن اجتناب ایتمیه و خلال اقمه عیمه پس سلوکک رکن اعظمی
خلال یککدر پس خلال اقمه عیمه اعززه طریقه ترا یکی قسمدر بر قسمی کسب
وتسبب اختیار ایتشدر و بر قسمی دخی نه فتح اولور سه اندن بیوب طریق توکله
کتشدر زیر ابوابی قسمک حقهنده و مد حنده آیات و اخبار و کفتماره شایخ
یکارچوق واقع اولشدر با خصوصیکه حضرت پیر من مشنوی شریفده کاه کسبی
توکل اوزره ترجیح و کاه توکل کسب اوزره ترجیح قیلشدر و خلقدن سوال
ایتمک جایز قیلما مشلدر انکیچون فقرای مولویه ابوابی خصلتی اختیار ایدوب
سوال ودر یوزه قیلنلر رو کور ما مشلدر پس اولا کاسب اولنلرک فضیلتنه کاه لم
حضرت رسول صلی الله علیه وسلم دن مسلم و بخاری اتفاق اوزره بوحیدتی
روایت ایدرلر (قال ما اكل احد طعمه اما قط خيرا من ان يأكل من عمل يديه وان نبي
الله داوديا كل من عمل يديه) یعنی براخذ طعمه امیدی اشجق که اول خیرلو اوله
الینک کارندن یدیکندن واللهک نیسی داود علیه السلام کسب یدندن یردی
بوحیدینه طلب خلال و کسبه تجویض و ترغیب واردرکه کسب سنن انبیادر
(مشنوی) رمز الکاسب حبیب الله شنو * در توکل از سبب کاهل مشو (نثر)
معنای بیت کاسب اللهک سوکوسیدر پس توکله اولمق ایله سبیدن و کار و کسبدن
خالی اوله و کاهل و عاقل فالده دیکدر * پس توکل اول کسه لره لا بقدرکه عالم
ومعرفته سعی ایلمه و اعمال صالحه و طاعته کوشش قیله والا کسب قیلنلر کرک
تابطالربلو کندن اولیه زیر اجتناب حق بطالری سومن تکیم بوحله مناسب
امام راغب ذریعه ده بیوررلر (فاعلم ان الله لا يحب البطالين ومن اخذ
من الناس المشاقع ولم يعظمهم فاعاقبه لم يدخل تحت قوله تعالى والمؤمنون
والمؤمنات بعضهم اولياء بعض واهذا من يدعى التصوف فيتعطل ولا يكون له
علم يؤخذه منه ولا عمل صالح في الدين بقصدی به بل يجعل همه غادیه بطنه لانه
انسلم من الانسانية بل من الحيوانية وصار من جنس الموتي) بیوررکه سن بیل
ای سالک طریق حق اولان کسه که حق تعالی بطال اولنلری سومن شول
کسه که ناسدن منافعی اخذ ایلر و انلره بر نفع اعطا قیلر پس اول کسه تحقیق حق
تعالینک بوقولنک تحقهنده داخل اواز تکیم بیورردی مؤمنین و مؤمنات بعضیسی

بعضی سینه انصار و معاونان در پیش بر کسه نک که وجود ندن نصرت و معاونت
 و یا انسانه فائده لو برخضات کلیه اول کسه مؤمنان زمره سندن خارج در دین
 اولور بواجلدن ذم اولندی عند الانبیا والاویا شول کسه که تصوف
 ادعا ایلیه و معتطل اوله و انکچون بر علم اولیه که اندن ناس اخذ ایدوب فائده
 سند اوله و دینده بر عمل صالحی دخی اولیه که خلق انی شیخ اتحاد ایدوب اکا
 اقتدا قیلله لبیک اول کسه نک تصوف دن مزادی شکمنک غذا سینه قصد قیللق
 اوله اول کسه انکچون مذموم اولدیکه انسا نیلندن منسلخ اولدی بلکه
 حیوانیتدن بیله چقوب موتی حکمنده و جماد منزله سنده اولدی حیوانک زیاده
 کتری خردر بوشکل ایتلردن اتفاق بونک اوزرینه در که خرم تر در (نظم) مسکین
 خرا کر چه بی تمیز است * چون بار همی کشد عزراست (نثر) اکثر یا بوشکل
 بطال لردر سوال و در یوزه قیلن و کسه لیس اولوب در بدر اولان * حق تعالی کلام
 مجیدنده و حضرت رسول احادیث شریفه سنده و حضرت پیر کلمات طیبه سنده
 سائل اولمین فقرای مدح و سائل اولنلری ذم و قدح بیور و مشلدر تکیم جناب
 حق کلام مجیدنده بیورر (للقراء الذین احصوا) یعنی ای اغنیاسز که صدقاتک
 فقرا ایچوندر و یا خود مالکزی اتفاق ایلا شول فقرایه که انلر منع اولندیلر
 و حصر قیلندیلر (فی سبیل الله) الله بولنده مراد یا عبادت و طاعت اوله و یا خود
 جهاد اوله (لا یستطیعون ضربانی الارض) بونلر قادر اولدیلر بر یوزنده کسب
 و کار ایچون کتمکه ورزق و معاشلرین طلب ایتمکه عبادته زیاده مشغول اولدیلر
 ایچون * بوایت کریمه اصحاب صفة نک حقننده وارد اولمشدر و لکن حکمی عامدر
 هر قنخی فقراده که بوخصلت بولنه انلردخی بو حکمه داخل اولور (بحسبهم
 الجاهل اغنیاء من التعفف) بونلرک حالی یلینلر بونلر سوالدن تعفف
 ایلدیکچون و خلقه استغنا قیلدیلر ایچون بونلری اغنیان ایدرلر (تعرفهم
 بسماهم) خطاب یا حضرت رسوله اوله و یا خود هر خطابه لایق اولان کسه لره
 اوله تقدیر کلام اگر سن بونلری کوریدلک ای مخاطب اولان کسه بونلرک سیمالیه
 بونلری بیلدک (لا یستلون الناس الخافا) بونلر اول کسه لردر که ناسدن الخاف
 برله سوال ایتلر * بوایت کریمه کسه به عرض احتیاج ایتن فقرانک خصالتی
 مدح ایلر سوال قیلنلرک حالی قدح ایلر فی الحقیقه مولوی شکنده اولنه کار قیللق
 عیب و عمارد کادر اما سوال قیللق بغایت عیب و عماردر حضرت علی کبی سلطان
 برکون ضرورتلری واقع اولوب اجر تیلله بر کسه نک قبوسندن صو چکوب
 خر مالغن صواردی پس اول زمانده بعض منکر انلره دخل ایدوب اول حالی

پسند ایتمیوب تعمیر ایلدیلر اول حینده بو کلام لطیفی بیوردر یلر (نظم) بقول
 الناس لی فی الکسب عاری * فقلت العار فی ذل السؤال (نثر) و حضرت نبی
 علیه السلام سوالی ترک ایتلک حقننده ترغیبیا و ترهیبیا نیچه احادیث شریفه
 بیوردر مشلدر * پس ترغیبیا بیوردر قیلر احادیث شریفه دن بریسی اولدر که ثوبان
 رضی الله عنه اول حضرتدن بو حدیثی روایت ایدرلر (قال رسول الله صلی الله
 علیه وسلم من ادمن لی شیئا ضمن له الجنة قال ثوبان قلت انما یارسول الله فقال
 علیه السلام لا تسأل الناس شیئا ضمن لك الجنة فکان ثوبان لا یسأل الناس
 شیئا حتی سقط یوما سوطه فنزل واخذه و لا امر احد ان یسأله) حضرت مولانا
 بو حدیث شریفی نظمه کتوروب بیوردرلر (مثنوی) کفت پیغمبر که جنت ازاله *
 کر همی خواهی ز کس چیزی شغوا * ورنمی خواهی کفیل من ترا * جنت
 المأوی و دیدار خدا (نثر) و مصابیحده امام بغوی بو حدیث صحیحی اتفاق رواه
 اوزره ابوهریره دن روایت ایدرلر (قال علیه السلام لان یا خدا حدکم حبله فیأقی
 بجزمة حطب علی ظهره فیبعی بعه خیره من ان یسأل الناس اعطوه ارضه و هو
 فان الید العلیا خیر من الید السفلی الید العلیا هی الید المنة و الید السفلی هی
 السائلة) بیوردرلر والله سزدن بریکز حبلنی آلوب پس ارقه می اوزره بریول
 اودون کتورمن وانی بیع ایلاک خیر لودر ناسدن برشی استمکدن بافی اعطا ایدلر
 یا خود منع ایدلر زراعالی رک اولان ال سفلی رک اولان الذن خیر لودر ید علیا
 منفعت اولان ال وید سفلی سائله اولان الدرس ترهیبیا اولان حدیثه کله ترهیبیا
 و تحویفه اولان احادیث چوقدر بوجله دن بو حدیثله اکتفا اولندی مسلم
 و بخاری اتفاقیه بو حدیث اول حضرتدن روایت اولنور (قال علیه السلام
 لا یزال الرجل یسأل الناس حتی یأقی یوم القیامة ایس فی وجهه من عة لحم
 ای قطعه لحم صحیح) درویش اولدر که ابراهیمی مشرب اوله و خلقه عرض حاجات
 ایتیموب توجهی با کلمه حقه قیلله و هر نه دیلر سه اندن دیلنه بلکه اندن دخی
 استمکدن استخیا ایلیه فکیف عن الخلق اول زمانده که حضرت ابراهیمی
 منجیقده قودیلر و هوایه آتدیلر در حال جبریل امین کلوب دیدیکه (لک حاجة
 قال اما الیک فلا فقال قسئل ربک قال حسبی من سوالی علمه بحالی) پس جله
 مؤمن اولنلره لازم و واجبدر که انک ملتته تابع اوله تا بومر تبه لردن لذت بوله
 (قال الله تعالی مله ایتکم ابراهیم) ای اتبعوا مله ایتکم ابراهیم تقدیرنده در پس
 انک ملتندن و خصلمتندن بریسی خلقه عرض حاجت ایتامکدر و بر خصالتی

(ترجمه حدیث) برکون
 حضرت بیوردر یکله کیم
 ضامن اولور یکبار شایسته که
 بن اکا ضامن اولم جنتی *
 ثوبان دیر که بن دیدم که بن
 اول شایسته ضامن اولورم
 پس بیوردر بلکه ناسدن
 برشی استمعه و بن سکا جنتی
 ضامن اولم * پس ثوبان
 کسه دن برشی استمزدی
 حتی برکون قمجیسی
 دوشدی پس کندی اینوب
 انی آلدی و کسه به آتی
 البور بریدی (حاشیه)

بر خدا دن غیریه هیچ عرض
 حاجات ایتلر * قاضی
 الحاجاتدن غیره مناجات
 ایتلر * برعبا یتریزه فاخر
 لبامی نیلر * عارفزاهل
 دلز بر سبیل دارات ایتلر

دخی جمیع آفل و زائل اولان اشیا به محبت انبیاء (لا احب الا فلین) دبوب
جناب فاطر السموات والارضه توجه قیامت در پس سالکه دخی لازم اولد بیکه
جمیع ماسوادن غرض و امید و حاجت قطع اید و بجه خلافتدن اگر جبرائیل
ایسه ده همتی رفع اید بیکه حقدن دخی است که استخیا اید فنده قالد بیکه
کنند کی عاجزدن امید طوته سن وانی معطی و محسن مالوب کار عایتلر
و عبودیتلر قیله سن (مثنوی) پس چه عرضه میکنی ای بد کهر * احتیاج خود
باحتیاج دکر * و برخواهی از دکر هم اودهد * برکش میل سخا هم او نه * هین
از و خواهی دنه از غیر او * آب ازیم جو مجوز خشک جو (نثر) بوجله مناسب
صاحب الحکم ابن عطا حاضر تری بیورر که (لا ترفعن الی غیر الله حاجه فکیف
یرفع حاجتک عنک من لا یستطیع ان یرفع حاجته عن نفسه ربما استخیا العارف
ان یرفع حاجته الی مولا اکتفاء به علمه و مشیت به فکیف لا استخیا ان یرفعها الی
خالقه) بیورر که الله دنی غیره حاجتی عرض ایلد زیرانه حاله سندن حاجتی
دفع و رفع ایلر شول کسه که اول کند و نفسندن حاجتی دفع و رفعه قادر اوله من
آز اولور که عارف کند و حاجتی مولا سینه عرض ایلکدن استخیا ایلر انک علم
و مشیت به اکتفاء ایلد بیکه ایچون * پس نه حاله سن حاجتی خلقه عرض ایلکدن
او تا غرض سن خلقه عرض احتیاج ایتک ایکی وجه اولور یا لسان قاله و یا لسان
حاله اکثر کسه لسان قاله سؤال دن و عرض احتیاجدن خلاص اولمشلردر
اما لسان حاله سؤال دن خلاص اولما مشلردر برکسه نک که دخی خلدن امید
و رجاسی اوله لسان حاله سؤال ایلکدن اول خلاص اوله من مکرشول زمانده
خلاص اولور که کند و رزق نک کند و به عاشق اولدیغنی کورر و مانع و معطی الله
ایدیکنی بولور اندنصکره صفای باطنیه حقه توکل قیلور (مثنوی) و توکل
کن ملرزان پاودست * رزق تو بر تو رزق عاشق ترست (نثر) بیوردیغنی حضرت نک
بومر تبیه اشارتدر سوز بودر که عبد صالح رزق و معاش قیدنده اولز بلکه
کند و به لازم و واجب اولانی ادا قیلغه سعی ایلر و حقه لایق اولانی اکانسلیم قیلر که
اول بنده پرور ای اعلاییلور قوله لازم کلانی و صالح اولانی اکانسلیم ایتکه حاجت
بو قدر (کا قال فی الحدیث القدسی عبدی اطعنی فیما امرتک و لا تعلمنی ما یصلحک)
اگر حقیقت کوزیله نظر قیلر سن بوجله انسانک دنیا ایچون چکد بیکه رذالت
و ذلت هب طمعدن حاصل اولور (الطامع عبد و القانع حر) فخر و استخیه قانع
اولدیغنی کبی حر اولور و خربنده اکدن نجات بولور طمع حرقلر نک ایچی بوشدر

انکچون طمع عکارل دخی درونی بی قناعت و ناخوشد و برخواهی (العبد سر ما قنع
والحر عبد ما طمع) عبد قانع اولدیغنی شینک سر و آزاده سی و حر طامع اولدیغنی شینک
بنده دلداده سیدر پس طمع نک نیجه قبیح خصالت اید و کن یلاد کسه کر کردر که اندن
حقه استعاده قیله سن تا قسوت قیلدن نجات بولر سن تکیم معاذ بن جبل حضرت
نبیدن صلی الله علیه وسلم بوحیدی روایت بیورر (قال علیه السلام استعید بالله
من الطمع فانه یمدی الی الطمع) طمع لغتده و سخر و دنسه دیرلر مقصود آنام
و معاصیدر ز بر طامع انساننی نیجه معصیت و خطیئته ره نما اولور * پس بولری
یلد کسه ایکنجی فسمه کله لم طریقه زل ایکنجی قسمی اول کسه لر در که کفالت
الهییه بولر ظاهره و وکالت ربانیه کایمنجی واضحیه و باهره اولدیغندن اسبابه
تعلق ایتک درونلرندن رفع اولمشدر و خلق عالمه رزق ایچون تعلق قیلق بالکلیه
بولردن متدفع اولوب درون و بیرونلری ژنکار اهتمام و اکتسابدن صفا بولمشدر
اهل دنیا به سرفرو ایتزلر و آب روی فقر و قناعتی بره دوکزلر (نظم) ما آب
روی فقر و قناعت غمی بریم * با پادشه بکوی که روزی مقدر است (نثر) دینلر
بوللردر (والله لا مانع لما اعطیت و لا معطى لما منعت و لا مبدل لما حکمت
و لا اراد لما قضیت و لا یفزع ذالک منک الجد) وردنی اوقورنلر و معناسیلر عمل
قیلر بولر کر او انلر در بولر اول کسه لر در که (مثنوی) بر دل خود کم نه اندیشه
معاش * رزق کم ناید تو بر درگاه باش (نثر) قولنک مفهومی اوزره اندیشه معاشی
دلرندن دور ایدوب درگاه حقه محصور اولمشلردر پس بولر عالم غیبدن هر نه فتح
اولور سه انکله قناعت قیلور لر وانی محض اعطیه الهیه بولور فتوحک حقدنه
احادیث شریفه و اخبار لطیفه چوق وارد اولمشدر اول بجه دندر بو برفاج
حدیث زید بن خالد الجهنی حضرت رسول اکرم دن بوحیدی روایت ایلرلر
(قال علیه السلام من جاء معروف من اخیه من غیر مسئلة و لا استشراف
نفس فلیقبله فانه رزق ساقه الله الیه) معنای شریفی برکسه به براخسان کسه
بر مؤمن قورنداشندن استکسیر و دخی نفسک انتظار نسیز پس اول کسه انی قبول
ایلسون ز بر اول معروف بر رزق در که الله انی اول کسه به سوق ایلدی اول محسن
نیدن و بوحیدی دخی روایت صحیحیه ایلد اول حضرتدن مریدر که
(قال من وجه الیه شی من الرزق بغیر مسئلة فلیأخذ و لیوسع فی رزقه فان کان
عنده غنی فلیدفعه الی من هو احوج) یعنی برکسه به رزقدن برشی توجیه اولنسه
استکسیرین اول کسه انی آلسون و رزقنی توفیر و توسیع قیلسون اگر قنده غنا سی

واریسه بر محتاج کسیه به انی ویرسون پس مشایخ فتوحك اخذ اولمسنده وكذلك
نذرک واحسانک وصداقة تطوعك التمسند ترددا یتما مشلردر مکرزاهد خشت
اولنر اما زکوتك التمسند تردد یتما مشلردر بغضیسی ایندخی عند الاحتیاج
المشردو بعضیهی استغنا قیل مشلردر تکیم حضرت مولانابه زکوة اخذ سی کسه
بیوررلر دیکه وارک بونی شیخ صدر الدین حضرت تارینک فقراسنه ویرککه انلر بزم
فقرامزدن احوچدراما یا نذرکسه ویا فتوح اولسه انی ردایتمیوب فقرایه بخش
ایدرلر دی زرافتوح ونذری مشایخ عظام رد یتما مشلردر (کاروی ابوطالب
المکی فی قوت القلوب هذا الحديث بروایة صحیحة) قال رسول الله صلى الله علیه
وسلم من آتاه الله رزقا فیه مسئله فردة فاما یرده علی الله یعنی برکسه به حق تعالی
بغیر سوال رزق اعطا ایلیه پس اول کسه انی ردایلیوب آلمسه اللهک ویردیکنی
الله اوزره ردایلیش اولور بوا یسه عظیم جرمدراما بعض کسه نک یدندن فتح اولی
ردایلیک واجیدر دی مشلر تکیم اول کسه لری ابوطالب مکی قوت القلوبده
علی حدیث کر بیوررلر (فلا یؤخذ الا من ید عاقل بالغ حرتی کما جاء فی الحدیث
لاتأکل الا طعام نقی ولا یأکل طعامک الا نقی ولا من ید ظالم ولا جاهل بالحل
والحرمة من المسکاسب) یعنی فتوح النیمة الاعاقل اولان کسه نک النذن مجنون
ومعتوه دن احترازدر ودخی بالغ اولانک النذنک صبی اولیه ودخی حرو آزاد
اولانک النذنک کسه نک عبیدی اولیه ودخی نقی ونقی اوله فاسق اولیه زیرا
حدیثده وارد اولدیکه یمه الاتقی اولانک طعامنی ودخی طعامکدن یمسون
الاتقی اولان ودخی فتوح ظالم النذنده اخذ اولییه ودخی مکاسبدن حلال
وحرامه جاهل اولان کسه نک النذن دخی اخذ اولییه اما بونلردن غیریدن اخذ
اولسه مستحیدر بعض مشایخ نقی اولییدن و ظالم و جاهل النذن اخذ یتما مشلر
حلمه احتمال ویرمکله ولکن اکل یتما مشلر بلکه ینلمن وکیلین بعض حوایجه
خرج یتما مشلر زراشیه لوا اولان طعام ولباس سلوکه مانعدر پس همان سالکه
به تر اولان بودر که دائماریسنه مقتقر اوله والله غنا سیمله غنا لیه وخلق غنا سندن
مستغنی اوله (قال الواسطی الافتقار الی الله اعلا درجه المریدین والاستغناء بالله
ارفع درجه الصادقین) الله مستغنی اولان عاشق غنا سالی خلقه تحسیر قیلر
وخریسة الله دن بین صادق کسب وکاره مشغول اولرلر (کما قیل لابی یزید
البسطامی ما نزلت فی مشغول کسب فن ابن تأکل قال مولای یرزق الکلاب
والخنازیر فلم لا یرزق ابا یزید) پس رزاق اولدر علی الاطلاق اگر بر قوله رزقی

مع واسطة الخلق حاصل اولسون واکر بلا واسطه حاصل اولسون عارفک قننده
ایادی قدرته ویا ایادی ملائکه الیه حاصل اولان رزقک ایادی عباد دن
ظهوره کن رزقه فرقی یوقدر زیرا عارف موحد قطع جمیع اسباب ایلیموب هر نه
یوزدن اولور سه رزاق انی کورر و معطی انی ییلور (کما قال الشيخ السهروردی
اذا صح التوحید ثلاثت الاسباب فی مشاهدة رب الازباب) پس مؤحد اول
کسه درکه هر فتوحک فتحی اندن بیله وفتاح مطلق انی بوله شیخ حضرت تری
فتوحات مکیده ده فتوحی اوج نوع اوزره تقسیم قیل مشلر و بویکونه تعریف ایدوب
بیوررلر که (اعلم ان کل امر جائل من غیر تعمل ولا استشراف ولا طلب فهو
فتوح ظاهر اراکان اباطنا و الفتوح علی ثلاثة انواع النوع الاول فتوح العبارة
فی الظاهر وسببه اخلاص القصد وهو صحیح عندی وقد ذقته ومنه قوله علیه
السلام اوتیت جوامع الکلم ومنه اعجاز القرءان والنوع الثاني من الفتوح
الخلاوة فی الباطن قالت الطائفة سببها جذب الحق باعطافه والنوع الثالث
من الفتوح فتوح المکاشفة قالت الطائفة سببها المعرفة بالحق ومن شرط فتوح
النوع الاول ان لا یصحبه فکر ولا یكون نتیجة فکر وكان شیخنا ابو مدین یقول
فی فتوح الغیر اطعمونا لحما طریا ولا تطعمونا لحما قدیدا ای لاتنقلوا البنا
من فتوح غیرکم الا ما یفتح به علیکم فی قلوبکم برفع بهما هممة استجابة لطلب
الاخذ من الله) ترجمه می بودر که بیل ای طالب امرار فتوح اولان سالک هر نه که
سکا عمل ارتکاب سز کاور و انتظار و طایسز حاصل اولور اول فتوح دراکر ظاهرا
فتوح اولسون مثلا کیه جک و ییه جک و سیم وزرکی ویا باطنا اولان فتوح
اولسون مثلا علوم و عرفان و ذوق و وجدان کبی * و فتوح اوج نوع اوزره در نوع
اول ظاهرده عبارت و کلامک فتوحیدر و بویبار نک فتحنه سبب قصد و عزیمتده
خالص اولمقده در و بویبار و کلام فتحی بنم قننده صحیدر دیر شیخ حضرت تری *
وبن بویبار نک فتح اولسنی ذاتق اولام دیر و بویفتوح عبارتند ندر حضرت
پیغمبر منزل (اوتیت جوامع الکلم) بیورر می زیرا اکثر احادیث رسول بلا تفکر
الهامله بیورر مشلر و بویبارتند در اعجاز قرآن زیرا وخی الهی در بونده دخی
فکرت و روتیک دخی یوقدر * و فتوحک نوع ثانیهی باطنیه حلاوت و درونه ذوق
ولدت فتح اولمیدر بعض طائفة دیرلر که بوحلاوت باطنک سببی حق تعالی نک
اول قولی مرحمت و محبتله جذب ایل سیدر که حلاوت باطن اول جذبک
خاصه سیدر فتوحک نوع ثالثی فتوح مکاشفه در مشایخدن بر طائفة دیدیلر که بونک

سبی حقه با کدر و فتوح عبارتت شرطی بود که اول فتح اولان عبارتت فکر مصاحب اولیه و اول عبارتت فکر نتیجه می دخی اوایه و شیخ حضرت تری حکایه ایدوب دیر که بزم شیخ از ابومدین حضرت تری دیر دیر که بزم بر تازات اطعام ابانکر قورعش قدید اوامش اتی اطعام ابانکر یعنی بزم غیر کسیه نک قلبنه فتح اولان عبارتت نقل ایتمال الاقلو بکرده سزده فتح اولان عبارتت نقل ابانکر و بوقوله اصحابک هم منی رفیع ایلدی تا کیم انلدخی سائر اولیا کبی اللهدن اخذایتمک طالب اوله لر غیرک فتوحنه گرفتار اولیوب منبع عبارتت ومعانی بی بوله لکم شکیم حضرت مولانا دخی فقر استنک هم منک عالیله اولسنه امر ایدوب سائرک فتوحندن و غیرتک واردات روحندن انلری شئی ایلر بیورر لکه (منشوی) جهدی کن شو نو صاحب واقعه * تا بکی عکس خیال لامعه * تا که گفتارت ز حال تو بود * سیر تو با بزوبال تو بود * صید کیر دیر هم با بر غیر * لاجرم بی بهره است از لطم طیر * باز صید آرد بخود از کوه سار * لاجرم شاهش خوراند کبک و سار * منطقی کز وحی نبود از هواست * همچو خاک در هوا در هواست

(باب عاشر)

جهاد نفسی و موت اختیاری بی و شهید تیغ عشق اولانک فضیلتی بیان ایلر ابوهریره حضرت تریندن مسلم و بخاری اتفاق ایدوب بوحیدتی روایت ایدر (قال علیه السلام من آمن بالله ورسوله و أقام الصلوة وصام رمضان كان حقا علی الله ان یدخله الجنة وان جاهد فی سبیل الله اوجلس فی ارضه التي ولد فیها) معنای شریفی بر کسه الله و رسوله ایمان کتورسه و صلوته قائم و رمضان آینی صائم اولسه الله اوزرینه لایق اولور که اتی جنته ادخال ایلده اول کسه اگر کافره فی سبیل الله مجاهده ایلدون و اگر طوع و غدینی برده او نورسون و غزای ظاهره کتسون زیرا که افرله جهاد فرض عین دکلدر بلکه فرض کفایه در پیش غزایه کیدر سه قائم الایل و صائم النهار توان بولور (کما قال علیه السلام مثل المجاهد فی سبیل الله کمثل القائم الصائم القانت) و اگر کتورسه آتم اولاز مادامکه جماعت مسلمیندن بر جماعت مجاهده و کفارله مقاتله قیله اما مجاهده نفس جله به واجب و لازمدر زیرا جهاد اعداء الله له محاربه به دیرلر پس عدولک زیاده عدورکی انسانک کند و نفسیدر (کما قال علیه السلام اعداء عدولک نفسک التي بین جنیدین) اولیه اولیحق نفسله مجاهده کفارله مجاهده دن اولی در زیرا جهاد اکبر نفسله

جهاد در وحق جهاد دخی بونده بولنور (کما قال الله تعالی وجاهدوا فی الله حق جهاده قال عبد الله بن المبارك حق الجهاد مجاهدة النفس والهوى وهو الجهاد الا کبر علی ماروی عن النبی علیه السلام قال حین رجوعه من جهاد الکفار رجعتنا من الجهاد الا صغرا الی الجهاد الا کبر قالوا وما الجهاد الا کبر یا رسول الله قال مجاهدة النفس) حضرت مولانا بوحیدتک تفسیرنده بویات شریفه بی ایراد ایدرلر (منشوی) قدر رجعتنا من جهاد الا صغیریم * یابنی اندر جهاد اکبریم * سهل شیری دانکه صفها بشکند * شیر آنت است آنکه خود را بشکند (نثر) حق بودر که پهلوان اولدر که کند و خانه سنده اولان دشمن پنهان ایله ستمیز ایلیمه و اتی قهر قیله و حکمنه آلوب مسلمان ایلیمه قریب اولان دشمنک شرنی دفع بعید اولان دشمنک شرنی دفعدن اولی و افضلدر (قال الشیخ فی الفتوحات) قال الله تعالی قاتلوا الذین یلونکم ای یقربون منکم من الکفار ولا اکفر من النفوس لنعم الله ولا یلی الانسان اقرب الیه من نفسه فجهاد النفس الجهاد الا کبر و اعظم جهاد العدو لان جهاد العدو قد یقع من العبد لاریاء و السبعة والجمیة و جهاد النفس امر باطن لا یطلع علیه الا الله ولا یدکون الا الله حق تبارک و تعالی کلام مجیدنده بیورر لکه مقاتله ابانکر ای مؤمنلر کفاردن سزده قریب اولان دشمنله نفس بر غایه الا مانیده بویه دیر که (امر بقتال الاقرب من الکفار فان ضرره اشد و الخذر منه اکثر ثم الاقرب فالاقرب و شیخ حضرت تری دخی بیورر که انسانه نفسندن اقرب بوقدر و اللهک نعمته نفوسندن کفر بر شئی بوقدر * پس جهاد نفس جهاد اکبر در و عدوی ظاهره مجاهده دن بواعظمدر زیرا عدونک جهادی آزا اولور که ریا و سمعه و سمیت ایچون دخی اولور و جهاد نفس بر کیزلو امر در که آک اللهدن غیری مطلق اولاز و همان بوجهاد الله ایچون اولور پس کر کدر که سالک همان کند و نفسنه عداوت ایلیمه و انک شرنندن دائماً حقه استعاده قیله (نظم) ودع ما عداها و اعد نفسك فهي من * عداها و عذ منها با حصن جنة (نثر) یعنی حضرت حقدن ما عدا من ترک الله و نفسک عداوت ایلد زیرا نفسک اول حضرتک عدا سیدر و اول نفسکدن حقدن محکم اولان سپهر با حصن چنه دن مراد با عنایت الهیه و یا شریعت نبویه و یا شیخ کاملدر پس نفسله مجاهده اکابر لکه اولانی هوا و مشتهات یاندندن و آرزو و لذات ندندن نهی ایدهن و هر نه دیلر سه خلاف مرادی اوزره کیده سن اند نصکره اتی جمیع معاصی و مناهیدن قطع ایدنجه مجاهده ایدهن سن اند نصکره جمیع اخلاق ذمیة و افعال رذیة دن منع

ایزدوبانی بالقبیله سن اندنصکره اطعمه نفیسه بدن والبسه نعیمه کیدن انی
بری وعاری ایدوب اولازدن اول اولدیره سن و خشیب یابس کی قیله سن (کما قال
رسول الله صلی الله علیه وسلم اخشوشوا و اخشوشوا و امشوا حقاة عراة
لعلکم ترون الله) اخشوشن الرجل دیرلر (اذا اشتدت خشوته یعنی جاهدوا
النفس بالخشونة بمخالفة هواها) دیکدر (اخشوش فلان شیئا) دیرلر
فلان کسه برشیخی خشیب یابس کی قیلمدی دیک معناسن و برلر اخشیب شاب
نفسی عملده مبتدل قیلوب! کا غلظت ایتک معناسنده دخی استعمال ایدرلر پس
تقدیر کلام (اجعلوها كالخشبة اليابسة بالمجاهدة راجین رؤية الله) دیک اولور
(مثنوی) ای خنک انکو جهادی میکند * بر بدن زجری و دادی میکند *
تا توانی جهاد میکنی ای یکا * در طریق انبیاء و اولیاء * کافر من کرزبان کردست
کس * در ره ایمان و طاعت یکنفس (نثر) اولاً بمجاهدیه اوج سلاح لازمدر
اول اوج سلاح اولیجه نفس صلاح بواز و روی فلاحی کور من تنکیم شیخ عطار
حضرتلری بیورلر (مثنوی) خنجر خاموشی و شمشیر جوع * نیزه تنهایی و ترک
هجوم * هر کرای نبود این هر سه سلاح * نفس او هرگز نیاید باصلاح (نثر) پس
اول مجاهدکه (اقتلوا نفوسکم بسموف المخالفات) خواستجه نفسی سیوف
مخالفاته قتل ایده (و موثوقا قبل ان تموتوا) مغز استجه اولازدن اول اوله جناب
حق انی حیات ابدیه ایل زنده و سعادت سرمدیه ایل فرخنده قیله * مشایخ بکارلر
(ما الحیاة الا فی الموت) دیدکاری بوکا اشارتدر یعنی (لاحیة للقلب والروح
الافی امانة النفس الجوع) دیکدر مشایخ صوفیه نیک اعظمندن حاتم اصم
حضرتلری بیورلر که (من دخل فی طریقتنا هذه فلیجمل لنفسه اربع موت
موت ایض و موت اسود و موت اخضر و موت احمر الموت الا یض الجوع و الموت
الاسود احتمال اذی الناس و الموت الا اخضر لبس الخرقه و الموت الاحمر مخالفة
النفس و الهوی) پس بوموتلری نفسه اختیار ایلک رؤیت حقه وسیله و وصلت
الهیة به ذریعه اولور موت اختیاری ایل او این حتی بودنیاده کوره من و وصاله
ایره من) کما قال علیه السلام لن یراحکم زبه حتی یعوت (و کذا قال الشیخ ابو مدین
من لم یمت لم یرالحق) زیراحقه عبد مایبندده حاجز حصین و حجاب متین حبسن
نفسد رانک موت و ازاله سی رؤیت و وصلت به سدر (اعظم حجاب بینک و بین الله
نفسک) دیکدر در اندکچون (شعر) بین و بینک انی یسازعنی * فارفع بعضک الی من
البین (نثر) دعاسن قیللر و بعض عاشق در دخی بو حیات طیبیه بی محبت نفیسه

کور در کارندن اقلولونی اقلولونی یا ثقات * ان فی قتل حیات فی حیات (نثر)
صداسن اورمشلر و شهید تیغ عشق اولمخی جانلرینه منت بیلشلر کما قال ابن الفارض
(نظم) وانی الی التهدید بالموت را کن * و من هوله ارکان غیری هدت (نثر) یعنی
تحقیقاً بن موتله تهدید اولمغه مائلم که انک هول و خوفندن بدن غیرینک ارکانی
تهدید اولمشلر در وزیرمان بقلی خضر تلری عرایسده بو آیتک تفسیرنده بیورلر که
(قال الله تعالی ولا تقولوا لمن یقتل فی سبیل الله اموات بل احياء و ان کن
لا تشعرون) ای لا تقولوا لمن یقتل فی سبیل الله بسبب العشق و المحبة اموات
بل احياء بعد فناءه عن حیاة البشریة بحیة الربانیة و لکن لا تشعرون
لانکم محبوسون بین الوجود و العدم و باحسرة علی العباد) آیتک تفسیرنده
دخی بیورلر (یقول الله من هرب منی الی نفسه احرقته بالتأسف علی فوئی
اذا شاهد غدا مقامات ارباب الفناء فی) یدل علیه قوله تعالی (باحسرة علی العباد)
و هذا قول لا یقوله الا خترق بنار التأسف بتأسف علی ما قصر فی فناء نفسه
لله و فی الله وقت کشف الحقیقة) کشته تیغ عشق اولمک کسه لربان فناء فی الله
اولان کسه لک مقاماتن کورد کارنده افنای نفس ایتده تصیر ایلدکاری اوزره
تأسف ایده لربس سعادت اول کسه به که میدان محبتده کشته تیغ عشق یار اوله
کشته شمشیر یار اولانک دینی وصلت یاردر (کما قال الله تعالی من احبنی قتلته
و من قتلته فعلی دینه و من علی دینه فانادیته) (نظم) هر کرا تیغ محبت سر برید *
بر مقام اوج اوادی رسید (نثر) کشته تیغ کفار اولانک دینی دار قراردر پس شهید
تیغ کفار بو قدر دوات بایدار و نعم دار قرار بولیحق شهید غفار اولان نقدار انوار
و اسرار و نیجه من تبه عالی مقدار بولمق کرک قیاس ایل (نظم) با کشته دشمن آن
کرامت کردند * بشکر که چها کشف با کشته دوست * پس شرط طریق محبت نفسی
اولازدن اول اولدر مکدر و روح عزیزی وصال یارله کولدر مکدر بجله و اضلین
بویه قیللر در و اولازدن اول اولمشلر در بعده حیات ابدیه ایل حی اولمشلر در اولازدن
اول اولان اصحاب تحقیق کزیده سی حضرت ابوبکر صدیقدر که انک شان
شریفنده حضرت رسول صلی الله علیه وسلم بیورلر (من اراد ان یظفر الی وجه
میت یمشی علی وجه الارض فلینظر الی ابی خافه) پس نفسی اولازدن اول
اولدر مک و قتل مرتبه سنه ایر کور مک آرزو سنه مخالفت و توبه و انابه اولور تنکیم
بنی اسرا ایتک توبه سی ظاهر اقل نفس ایتک اولدی اما بوامتک توبه حقیقی سی
معنا قتل نفس ایتکدر بو کلانه مناسب امام قشیری بو آیت کریمه نک تفسیرنده

دیر که قال الله تعالی واذ قال موسى لقومه يا قوم انكم ظلمتم انفسكم باخذكم
الاجل فتوبوا الى بارئكم فاقتلوا انفسكم) التوبة بقتل النفوس غير منسوخة
في هذه الامة الا ان بنی اسرائیل کان لهم قتل انفسهم جهر او هذه الامة توبتهم
بقتل انفسهم معناه) كما قال عليه السلام ووقا قبل ان غولوا) والناس يتوهمون
ان توبة بنی اسرائیل اشق وايس كما توهموا فان ذلك كان منهم في حالة واحدة
واهل الخصوص من هذه الامة قتلوا انفسهم في كل لحظة بسيوف الرياضات
والمنع عن الشهوات قيل (ليس من مات فاستراح بميت) انما الميت ميت الاحياء
قبور الوری تحت التراب والثری رجال لهم تحت الثياب قبور) پس سالك نفسی
اولاد ورنجه وحيات ابدیه ايله دير كورنجه مجاهده دن خالی اولماق كرك ونفسك
حيلة ومكرنه الدنماق كرك تام مشاهده سی كاله ايره وحقیقی انبیاء اولیا كوردیكى
كبی اولدخی درست كوره زیرآ (المشاهدة تحصل بقدر المجاهدة) دیشلدر (واجركم
بقدر نعبكم) حدیثله خوش عمل قیلشلدر * ابن فارض حضرت لری دخی یورایه
مناسب یورمشلرکه (نظم) بجاهده تشاهده فیک منک وراهما * وصفت سكونا
عن وجوده * یعنی (نثر) یعنی ای سالك مجاهده ايله تام مشاهده ایلیه سن
کنند ووجود کده کند کدن بنم وصف ایلدی کمک وراسنده وجود سکینه دن نیجه
سکون واطمینان مشاهده ایلیه سن * پس طریق حقه مشاهده مجاهده سز
وعلوم و عرفان و حال و کمال هر نه ایسه مکابده سز اولدیغی ایچون حق بجانه
و تعالی کلام مجیدنده (والذین جاهدوا فینا لنهدینهم سبلنا) یوردی معنای
شریفی شول کسه لکه نرم طریق قمزده و یا نرم حقه مزده مجاهده ایدر لر برانله البته
هدایت ایلر یولازی (قال البضاوی اطلق المجاهدة لیم جهاد الاعادی الظاهرة
والباطنة بانواعه لنهدینهم سبلنا ای سبل السیر الینا والوصول الى جنبنا)
دیگر دیر وصاحب مدارك فیناده کی فی حرفتی بمعنی لام اجل طو توب بویه
تقدیر ایلرکه (فینا) ای لاجلنا ولو جهنا خالصا و قال ابن عطاء (والذین جاهدوا فینا)
ای فی رضانا لنهدینهم سبلنا ای سبل الوصول الى لقانا) مجاهد اولملرک وسی
وکوشش قیلملرک حقه و شائنده بوحديث شریفی امام بخاری ابوهریره دن
روایت یوررلرکه حضرت صلی الله علیه وسلم یورمشلر (ان فی الجنة مائة درجة
اعدها الله للمجاهدين فی سبيله کل درجتین ما بینهما کما بین السماء والارض
یعنی تحقیقا جنت ایچره یوزدرجه واردرکه الله تعالی آتی یولنده مجاهده
قیلملر ایچون اعداد واحضار ایلدی هر درجه نك ما بین ارض و سما ما بین

مقداری اوله (قال ابن ملاك وهذا التفاوت يجوز ان يكون صوريا او معنويا فيكون
المراد من الدرجة المرتبة فالاقرب الى الله يكون ارفع درجة عن دونه) پس
بوجنت آجله ده اولان یوزدرجه نك اصلي جنت سلو كده اولان مراتب
ودرجات درکه مجاهده فی سبیل الله بود نیاده بودرجه لره واصل اولور کیمسی جمیع
درجه و مرتبه لری مجاهده ایدوب کورر و برحالتدن بر اعلا حالته دخی نقل
قیلور (کما قال الجنید العبد ینقل من حالة الى حالة ارفع منها) و بعضی مراتب
سلو کدن بر مرتبه ده اقامت قیلور و اول مرتبه دن لذت آلور پس اول مرتبه
اکامقام اولور اکر اول مرتبه دن ترقی قیلر سیه اول مرتبه نك دنماق یلمز
وما فوقنده اولان مراتب و مقاما نك فرو عنه و اسرار سیه مطلع اولمزنکیم
بوحديث شریفه بومعنا به اشارت واردر (قال صلی الله علیه وسلم انه لیغان
على قلبی وانی لاستغفر الله فی کل یوم مائة مرة) (قال بعض اهل التحقيق ان العبد
لا یصلح له مقام حتی یرتفع عنه ثم یطلع فیصحعه وکان النبی علیه السلام فی نهاییه
الكمال فی الارتقاء الى درجات الجلال وکان علیه السلام اذا ارتقی الى حالة
ولاحظ ما فی حالته الاولى من النقص استغفر عنه) معنای شریفی تحقیقا
شان بودرکه بنم قلم اوزره پر پرده رفیق یورینور و تحقیقا بن هر کونده یوزکره
الله دن مغفرت طلب ایلر ابن ملاك بعض اهل تحقیق دن نقل ایدوب دیرکه بعض
اهل تحقیق دیدیلر تحقیقا عبده مقام اطلاق صحیح و صالح اولمزن حتی اول
مقام دن مرتفع اوله و ترقی قیلر اندنصکره مقام اوله مطلع اوله وانی تصحیح
قیله و نبی علیه السلام درجات عظمت و جلاله ارتقاء ایلکده کمال مرتبه ده
ایذی و هرگاه که برحالتدن برحالت اخرايه ارتقاء ایلسه لردی و خالت اولی ده
اولان نقصی ملاحظه قیلسه لردی اول مرتبه دن استغفار ایدر لردی وانی
گویا ذنب عدایدر لردی اکر چه اول مرتبه اولی دخی فی حد ذاته غیره نسبت
اولسه بر شریف مرتبه دروا کن همت عالیله لری اول مرتبه بی دون عد
ایدوب دخی اعلا سیه همت قیلر لردی انکچون حسان اول حضرت نك همت
علیه سن مدح ایدوب دیرکه (شعر) له همت لامنتی لیکارها و همت الصغری
اجل من الدهر (نثر) كذلك انک واری اولان مقرب دخی هر مرتبه به که ایره
اندن گذار ایدر لر تا مرتبه فنیابه و مقام اوادی به وارنجه و توحید صفات و ذاته
ایرنجه ارتقا قیلر تکیم حضرت مولانا بوتر قیلره ترغیب و تحریض ایدوب
بیوررلر (مثنوی) ای برادر بی نهایت در که هست * بر هر آنچه میرسی بالله

ما یست (نثر) پس کرد که سالک تا فتنه اندر فنا بولنج و بقا اندر بقایه ابرنج
و غیرت مرتفع اولنج و وحدت ذات ظهوره کالجیه دله همت عالیه برله بجا آید
قیله و درجات و مراتب برینه الدائمیه تا کیم حقیقه کامل و مکمل و واصل حق
اوله پس اول درجات و مراتب برزبر علی الترتیب من اوله الی آخره بیان آید لم
تا سالک مراتب سلوک واقف اوله و مقام و منزلتی یله بعض سالک علما بوجه
مراتبی بیلور و مشاهده قیلور و لکن وجدانا کنند ینک حالی اولیجه مجرد
بوسه اتیه علم فائده و بر من زبانی بیاندن مراد عمله کتور مکدر و اگر عمله
کتور من منه بوسه تبه لذن بر بسته واصل اولماش اولور * مثلا بر کسه کعبه ینک
منزاتی علمه یلسه و لکن وطنندن آری لوب سفر قیلوب اول مقام لری بعینه
کوردسه و عمله کتور منسه انک منازل راه کعبه بی یلمسته اعتبار اولور * چوق
کسه کوردور و زک معاصی و مناهیدن دخی توبه و انابت ایازدن اول کندیوی
توحید ذات مرتبه سنه واصل زعم ایلر مع هذا سلوک اول مرتبه سی توبه
و آخر مرتبه سی توحید ذات در پس بویه کسه قیاس ایلر که سلوک علم من همان
علمه اوله حالیکه علم عمله مقارن اولوق شرط در پس شرط بولنجیمجه مشروط
حاصل اولور * آمدی لازمدر که اول سالک راه حق جمیع معاصیدن توبه آید
اند نصکره انابت آید اند نصکره هر دم اولان احوالی محاسبه ایلیمه تنکیم
علی الترتیب درجه بعد درجه ذکر اولان درجات مائیه بی اون پایه تقسیم و تخریر
و تقریر قیلدم ذکر اولاندی اوزره عمله کتوره تا کیم کندوی مرتبه کماله کتوره پس
بویور درجه بی که سالک اله کتوره و امرار و علوم منه واقف اوله بین العبد و بین الله
تقدیر نور و ظلمت دن مقامات و مراتب و ارایسه انلره بجه عارف اولور اگر چه
ابوبکر کالی حضرت لری بین العبد و بین الحق بیک مقام وارد نور و ظلمت دن
بیور مشدر (کما قال ان بین العبد و الحق الف مقام من نور و ظلمه) لکن بویک مقام
ذکر ایلدیکم بوز مقام فر و عید در پس اصول مقامانه عالم اولان فروغه دخی
عالم اولور انکچون تطویل کلامدن حذر ایدوب بوز درجه اوزره اختصار قیلدم
و هر بر درجه به مناسب کلمات ثقاتی بولدم و استشهاده قیلدم تا سالک پیرلر
کلامیله فائده مند اوله لرو الله اعلم بالصواب

(قسم ثالث)

(مراتب سلوکی و درجات مائیه بی بیان ایلر)

(بوقسم دخی اون باب اوزره قیلدم و هر باب اوزر درجه بی شامل اولمشور)

(باب اول بدایت سلوکه اولان درجاتی بیان ایلر)

(درجه اولی بقطه بیانده در)

حق سبحانه و تعالی حدیث و سید سید حضرت داوده خطاب ایدوب
بیورلر که (یا داود کن بقطه یا وارند اخوانا کل خد لا یوافقک علی
میری فهو لك عدو فلا تصاحبه) یعنی ای داود او ایان اول و دینه اولان
اخوانه ایقت قیل هر دوست که کن کابیم طاعتیم اوزره موافقت ایتمز اول
سنتک عدو کدر که صاحب اوله بوجدیشده بقطاندن مراد خواب
غفلتدن بیدار لدر و سینه جهالتدن بیدار لدر پس کرد که اول سالک
خواب غفلتدن او یانه و رضای حق ایچون قیام قیله (کما امر الله تعالی حبیبه
وقال قل انما اعطکم بواحد فان تقرموا الله) بواحد ای بخصه واحد او بصفه
واحد (تقدیرنده در) (ان تقوموا) یا مدحیت اوزره منصوبد رویا خود مبدای
مخدوفک خبریدر ای لوجه الله دیک اولور * تقدیر کلام دی یا محمد سن بونلره بن سزه
وعظ ایتمز الابرخصلتی که اول سیرت خالصا لوجه الله خواب غفلتدن ایدیاوب
که واره جهالتدن قالد مکزدر پس شک بوقدر که انسان بدایت حالنده خواب
غفلت و که واره جهالتده مقتضیات طبیعتله نایم و مستحیات نفسانیله
کالیه اندر (منه وی) چون بحق بیدار نبود جان ما * هست بیداری چو
در بیدان ما (نثر) قال صلی الله علیه و سلم الناس بسلام فاذا ماتوا انتهموا) ناس نوم
غفلتده در اولدکاری زمان متنبه اولور و کن سالک اولنلر اولازدن اول
اولوب خواب غفلتدن بجات بولوب امور دیشده هر دم بصیر و بیدار اولورلر
بر کسه ینک که قلب و روحی بیدار و آگاه اوله بحسب الظاهر انک کوزلری او بوسه ده
عند اهل التحقيق اکانایم دینلر زیر انک نومی نبی علیه السلام نومی کبی اولور
تنکیم بیورلر (عنای سامان و لایسام قلبی عن رب الانام) پس بیدار لدر
مراد قلب نور و حنک بیدار لغیر و قلب و روحی او یاندزمنه بر منیه و استاد
لازمدر که آب نص و موعظتی طالب قلب خواب آلودینه اوره حتی انک خوابناک
اولان روحی خواب غفلتدن قور تیلوب اوزی طوره بعد الانتباه کندوی ته
مقامده و نه منزلده در کوره و کندویه لازم اولانی تدارک قیله و علامت انتباه
اولدر که طالب نفسنک فساد و معصیت و قباح و شاعتن کن کوره و بیه پس
اند نصکره توبه و انابه مسارعت قیله

(درجه ثانیه توبه بی بیان ایلر)

(قال الله تعالى يا ايها الذين امنوا اتوبوا الى الله توبة نصوحا) توبه لغتده رجوعه
د برلر (ومشايخ التوبة هي الرجوع من مخالفة حكم الحق الى موافقته)
ديوتعرف قيلر كه مر ادقليك رجوعيدر * پس بر كسه نك قاي معصيتدن
وحكم مخالفتدن رجوع ايتسه ولكن اسانه توبه ديسه اكا توبه الكذاين
ديرلر (كما قال علي توبه الكذاين على اطراف اسانهم) نصوح صيغة مبالغه در
الغته خالص معانسه در تكيم غسل ناصح ديرلر اذا خالص من الشمع تقدير كلام
(اي خالصه صادقة مبالغه في الصفاء عن شوائب الذنوب) ديكر در ومعناي
آيت كريمه توبه ديك اولور كه اي مؤمنلر عن صميم اليال رجوع ايلكر جميع معاصي
ومعاصيتدن الله رضائسه خالصه وصادقة وشوائب ذنوبدن صفوتده مبالغه
اولان توبه ايله ديك اولور معاذين جبل حضرت رسولدن سوال ايلشركه (ما التوبه
لنصوح يا رسول الله) قال عليه السلام ان يتوب التائب الى الله فلا يعود
الى الذنب كما لا يعود اللين الى الضرع) تكيم حضرت مولانا بشيحي جلده
بيورلر ويوحديتي تفسير قيلورلر توبه نصوح آنست كه شيراز بستان برون آيد باز
در بستان نزود آنكه توبه نصوح كرده ركازان كاه ياد نكند بطريق رغبت بلكه
هر دم نقرتش افزون تر باشد و آن نقرت دليل آن بود كه لذت قبول يافت الى آخره
اي درويش توبه اوج قسيدر توبه عوام و توبه خواص و توبه اخص خواص در
(قال ذوالنون توبه العوام عن الزلات وتوبه الخواص عن الغفلات وتوبه اخص
الخواص عن رؤية الحسنات) زيرا اخص خواص اول كسه لدر كه خيرات
وحسناتي وعبادات و طاعاتي كند و لدرن بيلار بلكه اورته ده كند و لري كور و منزل
انكچونكه انلر نظر شهودنده وجودلر ين كورمك و بر شيئي كند و لدرن بيلك
ذنب عظيمدر (كما قال عايمه السلام وجودك ذنب لا يقام به ذنب آخر) پس
بونلر توبه بي وجودلرندن و دخی جميع ماسوي الله دن ايدرلر (كما قال النوري توبه
العارفين عن كل ماسوي الله) بلكه اصل توبه توبه دن توبه ايتكدر (كما قال روم
اصل التوبه ان تتوب من التوبه وقال ابن العريف قد تاب اقوام و ما تاب
من التوب الا انا كذا في الفتوحات) و حضرت مولانا دخی بولكايه مناسب
بيورلر (منهوي) اي خبر هات از خبر ده بي خبر * توبه تراز كاه توبه * اي تراز
حال گذشته توبه جو * كي كني توبه از ين توبه بكو * راه فاني كشته راه ديكرست
* زانكه هشياري كاه ديكرست (نر) اكل كايين اولان مقرر بلكه توبه بي بودر
ماضي بونلر قمتده ذكر اولمز و مستقبلا نظر قيلمز حال گذشته دن توبه جو اولم

دحو بونلر قمتده براخر كاه در ريرا بونلر ابن الوقتدر بچمش زمانك توبه سنده
مشغول اولم و قمتك حكمه في ضايح قيلقدرديرلر واصلنده وقتك حكمي اولار كه
جميع ماسوي دن توبه ايدوب بلكه نائب اولان وجود كدن دخی توبه ايدوب حقي
بونلقدرديرلر فاذا كان كذلك فاني اولنلر توبه بي و راهي ابرار و اخيارلر توبه بي
وراهي كي دكادر زير بونلر قمتده هشياريق بيله بر كاه آخر در كه هشياريق
شاني باوجود اولم و خيرات و حسناتي كند و به اسناد قيلقدردر * پس بونلر
طريقته باوجود اولان كسه كيمده من شيخ حضرتلري فتوحاتك بنش بشيحي
باينده ترك توبه باينده بيورلر كه (شعر)

متى خافته حتى التوب * فترك التوب يؤذن بالشهود
فقل للتائبين لقد حجيت * عن ادراك الحقائق بالورود

اعلم ان من كانت صفته (وهو معكم اينا كنتم) وهو بكل شئ محيط (ونحن اقرب
اليه منكم و لكن لا تبصرون) فلا يتوب الا من لا يشعر ولا يبصر هذا القرب
فلا يصرف العبد معناه الى معنى آخر الا والحق في الصارف والمصرف والصرف
قال ابن يتوب ذلك العبد ولهذا قالت الجماعة التوبه ترك التوبه والتوبه
من التوبه فنفقها اثبات واثباته انفي فترك التوبه التبري عن دعوى التوبه
ترجحه سي بودر كه بن نه زمان حقه مخالفت ايلد مكه حتى بن توبه ايلم انكچون
توبه بي ترك ايلدم زير اترك توبه مشاهده حقي مؤذن و مشعردر * پس سن نائب
اولنلر ديكه تحق قاسمز محجوب اولد بگز و رودله اولان حقايقك ادراكندن
بيل اي طالب اسرار حقيقت كه تحق قاشول كسه نك كه صفتي هر ترده ايسه
الله انككه بيله اولم و دخی اول الله هر شيئي محيط اولد يغني بيله و دخی جناب
حق اكا جميع ناسدن قريب اوله و لكن نام اول قري كورميه لر پس بويه كسه توبه
ايلز الا بوقري بيلمين و كورمين كسه دن پس بر قولي مرادي و يا خود قوادي
بر مراد آخره صرف قيلمز الا جناب حق جل شاناه صار فده و مصر و فده و صرفده
حاضر و موجوددر * پس بوصف ملوقول نه يره رجوع ايلسون بومعناي مشاهده
قيلد قلري ايجون بعض جماعت توبه ترك توبه درديدلر و توبه دن توبه قيلد يلر زيرا
توبه نك نفق اثبات و اثباتي نميدر زيرا ترك توبه دعواي توبه ايتدن تبريدر
حقيقتده توبه خود بودر و اثبات توبه كند و به بر وجود اثبات ايتكدر * پس
حقيقتده توبه سرك خود بودر اي اخي بومر تبه اهل شهودك من تبه سيدر اهل
وجودك من تبه سي دكادر پس منزل بشريته و قيام طبيعتده قائلر بكونه

سوزله مغرور اولماق کرک و نفعه اهل کمالک حال و قاليله حجت و رخصت و برعکس کرک زبردخی بقیه نفس موجوده ایکن بو کونه قیل و قالی کندونک حالی زعم ایملک عین و بالدره پس بونلرک مرتبه سنه ایره سن و بونلر کوردیکن کوره سن اول زمانده بوسوزلسکا حلالدر همان کرکدرکه توبه دنصکره انابت قیله سن و انابت ندر بیله سن

* درجه نالته انابتی بیان ایلر *

(قال الله تبارک و تعالی و انیبوا الی ربکم واسلموا له من قبل ان یأتیکم العذاب بغتة و انتم لاتشعرون) یعنی سز رجوع ایملکر بیکره و دخی انک امرینه منقاد اولوک سزه فجأة عذاب کلزدن اول شول حالده که سزانی بیلر سزا کرچه انابت دخی لغتده رجوعه دیرلر و ایکن بینهم ماده فرق واردر توبه حقلک امرینه مخالفتدن موافقتده رجوع ایتمسکه دیرلر انابت امر حقه موافقتی و ارایکن اللهه رجوع ایتمسکه دیرلر تنکیم عثمان مغربی حضرتلری دخی بویه فرق ایدوب بیوررلر (الانابة اجل من التوبة لان التائب اذا رجع من المعاصي والمخالفات يسمى تائبا ولا يسمى منيبا والمنيب راجع الى ربه بالسكينة وفاقا) اما ابوعلی دقاق حضرتلری توبه بی اوج مرتبه به تقسیم ایدوب انابتی توبه نك اوسط مرتبه سی طوتمشدر (كما قال التوبة على ثلاثة اقسام لان لها بداية ووسطا و غایه فبدايتها یسمى توبة و اوسطها یسمى انابة و غایتها یسمى اوبة قال التوبة للخائف و الانابة للطامع و الاوبة لراعی الامر الالهی) و شیخ الاسلام حضرتلری منازل السائرینده بیوررلر که (الانابة ثلاثة اشياء الرجوع الى الحق اصلاحا كما رجع اليه اعتذارا او الرجوع اليه وفاء كما رجع اليه عقدا او الرجوع اليه حالا كما رجع اليه اجابة) یعنی انابت اوج شیدرحقه رجوع ایملکدر عبادات و طاعاتی اصلاح ایملک جهتندن تنکیم عند التوبه ذنوب و معاصیدن رجوع ایملدی ایدی حقه اعتذار یوتندن و دخی حقه رجوع ایملکدر عهدینه وفا ایملک یوتندن تنکیم رجوع ایملدی ایدی عقد توبه ایتمک یوتندن و یا خود رجوع ایملکدر اول حقه حال یوتندن تنکیم رجوع ایملدی ایدی عند التوبه (توبوا الى الله جميعا ایها المؤمنون) امرینه اجابت ایتمسکه برکسه اعمال و طاعاتی اصلاح ایتمک جهتندن حقه رجوع ایملر الا اوج وجهله اولایملک و بین الله نقدردنوب و عیوب و ارایسه اندن توبه ایتمسکه و عنرات و زلات و سبتانه توجع و تندم ایتمسکه و فوت اولان فرایض و واجبات و حقوقی ادا ایتمسکه اولور و کذلک وفا ایتمک جهتندن دخی حقه

رجوع ایملک مستقیم اولر الا اوج وجهله اولادنت ذنوبدن خلاص اولغله نانیاهل معصيته حقارتله باقامغله و نالسا انلره حقدن مغفرت و رحمت رجا ایدوب نفسی انلردن زیاده مذنب و عاصی بولغله اولور و کذلک حالا دخی حقه رجوع ایتمک صحیح اولر الا اوج وجهله اولور اولر (والله خلقکم و ما تعم لون) آیتنک خوامنی اوزره خالق الافعال و موفی الاعمال انی بیله سن نانیاهل کندوکی بینیدی الله مضطروا کا کاليله مفتقر کوره سن نالسا کندوکی عامل و نائب بیلدن و محسن و منیب آکلدن بری قیله سن و اولمزدن اول اولوب حساب اولمزدن اول حساب اولنه سن

* درجه رابعه محاسبه بی بیان ایلر *

قال رسول الله صلی الله علیه و سلم حاسبوا انفسکم قبل ان تحاسبوا و اوزنوا اعمالکم قبل ان توزنوا و موتوا قبل ان تموتوا) معنای شریفی سز حساب ایملکر انتم نفسکزی یوم قیامتده محاسبه اولمزدن اولر و اعمالکزی وزن ایملکر موازین عقل و شرعه روز محشرده وزن قیلمزدن مقدم زیرا هرکیمک که ترازوی عقل و شرعه اعمال صالحه و اقوال صادقه سی بر خوای (فاما من ثقلت موازينه فهو فی عیسه راضیه) ثقیل کسه یارین قیامتده دخی انک موازینی ثقیل کلوب عیش مر ضیده اولان اولدر و هر شول کسه نك که موازین عقل و شرعه اعمال حسنه سی خفیف و افعال سیئه سی ثقیل کله (واما من خفت موازينه فامه هاویه) مقتضای سنجه اول کسه نك مقری هاویه و مسکنی نار حامیه دره پس کرکدرکه نفسکی بودنیاده محاسبه ایده سن و دار آخرته مأمون و موزون کیده سن شیخ حضرتلری فتوحاتک او توزا و چنچی باینده بیوررلر (و کما ان اشیا خفا بحاسبون انفسهم امثال الامر الرسول علی ما یستکامون به و ما یعلونه و یقیدونه فی دفتر فاذا کان بعد صلوة العشاء دخلوا فی بیوتهم یحاسبون انفسهم و احضروا دفترهم و نظروا فیما صدر منهم من قول و عمل فقاموا کل عمل بما یستحقه ان یتحق استغفارا استغفروا و ان استحق توبه تابوا و ان استحق شکرا شکروا الی ان تفرغ ما کان منهم فی ذلک الیوم و بعد ذلک یسامون و لقیبت من هؤلاء الرجال اثنين ابو عبد الله المجاهد و ابو عبد الله بن القسوم کان هذا مقامهم و کانا من اقطاب الثیقاتین) ترجمه سی بودرکه بزم شکر من حساب ایدرلر دی نفسلر بی حضرت رسولک (حاسبوا انفسکم قبل ان تحاسبوا) امرینه امثال ایچون تکلم ایملدکاری و اشد کاری شی اوزره و اول کلاملرین و فعاللرین بر دفته قید ایدرلر دی * پس

بعد صلوٰۃ العشاء اول روزه داخل اولوب نفسی بحسابه ایدرلردی و دقترین حاضر قیلرلردی و کانظر ایدرلردی انلردن صادر اولان قول و عمل هر نه ايسه مستحقنه مقابل ایدرلردی اگر اول عمل استغفار مستحق ايسه استغفار و اگر توبه به مستحق ايسه توبه و اگر شکره مستحق ايسه شکر ایدرلردی اول کون بونلردن اولان شیلردن فارغ اولنجيه دل اندن صکره او بورلردی و شیخ ییوررلرکه بن بوصفتلور جالان ایکی کسمه به ملاقی اولام بری عبدالله بن مجاهد و بری دخی ابو عبدالله بن قسوم بونلرک مقامی بوایدی و بونلریت ایديچیلرک اقطابی ایدی * ای درویش طالب حق اولنلر رعایت اوقاتده بویه اهتمام و احتیاط ایدرلر ایش پس عمر نازنینی هر کون عبث بره ضایع قیلن نجه طالب حق اولور بلکه مغبون و مخذول قالور تنکیم بوحديث شریفی کاه حسن بن علی و کاه حضرت عائشه و کاه حسن بصریدن روایت ایدرلر (قال النبي عليه السلام من استوى يومه فهو مغبون ومن كان يومه شرا من اسمه فهو مجرور ومن لم يكن في زيادة فهو في نقصان ومن كان في نقصان فالوقت خيره وفي رواية اخرى فهو ملامون) (منشوی) گفت احمد هر که دوروزش یکيست * هست مغبون و گرفتار شکيست * بی يقيني می زید در ابلهی * پرزبادی همچو انبیا نتهی * سوی دوزخ میرود این رد باب * ماند اندر احتراق و اضطراب (نثر) قال ابن العطاء في الحکم مامن وقت برد الا والله فيه عليك حق جديد و امر اکيد) یعنی هیچ بروقت یوقدر که اول وقت وارد و داخل اوله الا الله ایچون اول وقتده سنک اوزر که عبادات ظاهره دن و معاملات باطنه دن حق جدید و امر اکید نایندر عبادات ظاهره صلوٰۃ و صیام و سائر واجبات کی و معاملات باطنه مناجات و توجهات و تجلیات و واردات کی و هر وقت ایچون بر عبادت وضع اولمشدر و بر خاصه و بر عامه قولمشدر اگر بروقت عبادتی فوت اولسه وانی بر آخر وقتده قضا قیلسنک اول قضا ایلدیکن وقتک خواص و معاملات فی فوت اولور تنکیم جنید حضرت تلمذدن نقل اولور که بر کون مریدلرندن بری انی محزون کوردی (فقال له ما حزبك يا ابا القاسم قال فاتي ورد من اورادي فقال له صاحبه افضه فقال كيف افضه قال وقت مصروف بامر اخر اهم منه) جنید حضرت تلمذینک بوکلای هم وقت اتیه نک خاصه سنی وقت ماضیه دن اهم اولدیغنی مشعر اولور و هم ورد اوقیانک فائده سنن ورد اوقو میانک ضررین مذکر اولور زیرا اول مرتبه ده اولان کامل فوت ورد دن محزون اولیچق مبتدی اولانک جکری

برخون اولی کرک زیرا وار دانک اولامسی وردک اولامستدن اولور دیشلر (کما قالوا من لا ورده لا وارده) و ورده حقارت ايله باقوب ورد اوقومق لازم دکادر دیشلر ممکور و مخذول و عدردیو تسمیه قیلمشلر (کما قال ابن عطا استحقار الورد من المکر والاستدراج للعبد و يكون منشأ ذلك تلوح له خيالات وتظهر له صور کمالات توجب استحسان حاله واختیار بطالته ورفض العبودية عنه وهو اماره الطرد و البعد عن ذبائله) ابن عطاء دیر که وردی حقیر عدايلک استدراج و مکر دندر عبده * و بواسطه عار و وردک منشأ اول عبده بعض خيالات لا یجبه و صور کمالات ظاهره اولور که اول کمالات زعی حالی استحسان ایتمکی و عبودیتی ترک ایتمکی و بطالت اختیار قیلنی موجب و مستلزم اولور بوايسه علامت طرد و بعد در نعوذ بالله انکچون حضرت مولانا کندولری کامل زعم ایدوب عبادت و طاعتدن غافل و عاقل اولنلر ایچون بویشلرله تنبیه و تلمیم ایدوب ییوررلر

(منشوی)

من غلام آنکه اودر هر رباط * خویش را واصل نداند بر سباط
بس رباطی که یساید ترک کرد * تا بمسکن در رسد یکر روز فرد
هر که نقص خویش را دید و شناخت * اندر استکمال خود دواسه تاخت
علی بدتر ز پندار کمال * نیست اندر جانت ای مغرور و ضال
از دل و از دیده ات بس خون رود * تا ز تو این مجبی بیرون رود

(نثر) بواصل خیال احوال نفسه اعتماد و هوا و هوسه اعتیاد ایلدن حاصل اولور پس کرکدر که نفس و هوا به طایع اولیه سن و عمر نازنینی ضایع قیلیمه سن زیرا عمر کرانمایه به عوض اولنر (کما قال ابن عطا ما فات من عمرک لا عوض له و ما حصل لك منه لا قيمة له) و كذلك وقت عزیزه بدل بولنر (کما قال الجنید اذا فات الوقت لا يستدرک بشئ و لا یس شی اعز من الوقت) و بومعنايه حضرت مولانا نک بوییتی دخی دلالت ایدر که بر کون ساکن و ساکت اولورلردی احبادن برکسه کلوب مجامعه اول سکونی کورد کده سبب مکالمه اولسون ایچون دیدیکه ساطع نوکون فلان دیارک پاشاسی شهره کادی عظیم داران و شوکتله و فلان بکه دخی سلطان علاء الدین بکک و بر و ب اولدخی عظیم خدم و حشمه کندی هم اندم ییوررلر که (نظم) ما راجه ازان قصه که کاو آمد و خر رفت * هین عمر عزیز است ازین عریده باز (نثر) شیخ حضرت تلمذی فتوحاتک طقسان ایکنجی بابنده ییوررلر (واقعاتی بعض اصحابنا بعض الابدال فی سیاحته فاخذید کرله ماهم الناس علیه من فساد

الاحوال في الملوك والولاة والراعياء فغضب البذل وقال له مالك وعباد الله
لا تدخل بين السيد وعبده تريد ان تبقى الالهية معطلة الحكم اشتغل نفسك
واعرض عن هذه الاشياء وليكن نظرك اليه تعالى وشغلك بالله (يعني بزم بعض
بارائز سياحتنده بعض ابداله ملاقات اولدى * پس شروع ايلدى اكاذ كرايليكه
ملوك واهل اورعايد اولان احوالك فسادنى پس بدل حق اولان ولى غضب
ايدوب اكاذيدى * سنك ايجون عباد الله له نه كار وارد سن افندى سيله
قولى مايننه كيرمه استر ميسنكه الوهيتى معطلة الحكم باقى قويه سن نفسكه
مشتغل اول بواشيدان اعراض ايله نظركا كالوسون وشغلك همان الله
اولسون فى الحقيقة كوزل سويلش وبغايت ابوتاديب ايلش احوال عالمه مشتغل
اولق عمر عزيرى تلف قيمقدر وسممايه كراغمايه بي ضايع ايدوب مفلس وكذا
فالقدر (نظم) تلف كردى بهرزه نازنين عمر * تكوي درچه كارست اين چنين عمر
(نثر) قال على رضى الله عنه (نظم) بقيه عمر المؤمن مالها ثمن * يدرك فيما مافات
من الحسن (نثر) يعنى مؤمنك عمر ينك بقيه سنه ثمن بوقدر زيرا اول بقيه عمرنده
ادراك ايلرايليكدن فوت اولان شيلرى * پس كركدر كه انسان بارى بقيه عمرنده
تدارك مافات ايد اكر بونى دخى تدارك ايد مزه آخر الامر تحسرو تلف برله
پرافات كيمه (منوى) هين وهين اى راه روبيكاه شد * آفتاب عمر سوى چاه
شد * اين قدر تخمى كه مانده است بياز * تابرويد زين دودم عمر دراز *
تاخر دست اين چراغ باكم * هين فتيلش ساز و روغن زودتر

* (درجه خامسه تفكرى بيان ايلر) *

(قال رسول الله صلى الله عليه وسلم لا عبادة كالتفكر لانه مخصوص بالقلب
والمقصود من الخلق) زيرا قلب اشرف اعضاء اشرف اعضايه مخصوص
اولان دخى اشرف در انك چون بر ساءت تفكر ايلك بر سنه عبادتدن افضلدر
(كافال عليه السلام تفكر ساعة خير من عبادة سنة اما كركدر كه تفكر يا امور
اخر ویده ويا صنع برزائنده ويا صفات وآلاء و نعماء سبحانه ايله اوله ذات الهيمه
اوليه كه نهى وارد اولمشدر) عن ابن عباس رضى الله عنه رأى رسول الله قوما
يتفكرون قال عليه السلام فى اى شئ تفكرون قالوا تفكر فى الله قال عليه
السلام تفكروا فى الآلهة ولا تفكروا فى ذات الله (زيرا ذات الله تفكر ايلك
تقصيل حاصل وخیال باطل و بلاطائل برانديشه در (نظم) در آلا فكر كردن
نمط راهست * ولى در ذات حق محض كاهست * بود در ذات حق اندیشه باطل

* محال محض دان تحصيل حاصل (نثر) زيرا او هام وخیال انك مبادى
بودى جلالتده بر كرداندرودانش وپيش مشاهده كالتده خيراندر (ولايحيطون
به علمها) خواستجه اول ذات متعالى هيچ بر كسه نك معلومى اولان و غيب هویت
مطابقه بي هيچ بر عقل ادراك قيلز * پس كركدر كه سالك اطائف و عجايب اشياده
فكر قيله و بدایع و صنایع خدایى اندیشه ايد زيرا بر دم عجايب صنع خدایى
فكر ايلك منور صدور و مستلزم سرور و حبور و مزيل الجهل والغرور در
(كافال ابن عطاء فكمرة سراج الصدور فاذا ذهبت بقى القلب لا نور و صار مظلم
بالجهل والغرور (نظم) فكر ازين خانه فراز كشد * سوى سزا پرده رازت
كشد (نثر) بوكونه فكر اطفال شريعتك فكريدر اما اصحاب حقيقتك فكرى
نفايس و شرايف وارد اتده و اطایف تجلیاتده و اسرار مفايده اولور
مصنوعه باقسه لسانى كورلر و مؤثر دن اثرى استدلال قيلورلر و انك نوريله
بواشيدان بيلورلر بوكونه فكر اطفال شريعت و طريقتنه يسر دكلدر (منوى)
طفل ره را فكرت مردان بكاست * كو خيال اوو كو تحقيق راست * فكر
طفلان دايه باشد يا كه شير * يا موير و جوز و يا كربه و نغير (نثر) عبد الرحمن سلميه
سوال ايلد يلكه ذكرى اولى دريا خود فكرى (قال الذكراولى و افضل لانه صفة
الله اذ كروى اذ كرم) والتفكر صفة الخلق كمال الله تعالى (وبه كرون فى خلق
السموات والارض) پس ذكر فكر دن اولى در زير اهر بار كه فكر منجد او اسه ذكر ايله
كشاده اولور تكيم پورلر (منوى) اين قدر كفتيم باقى فكر كن * فكر اكر جامد
بود و ذكر كن * ذكر اورد فكر را در جست وجو * فكر چون افسرده شد
روز كركو

* (درجه سادسه اعتصامى بيان ايلر) *

(قال الله تعالى واعتصموا بحبل الله جميعا) حبل قرآنه و دخى عهد على طريق
الاستعانة اطلاق اول نور اعتصام تمسك واحتفاظ قيلغه دينور جميعا
اعتصموا انك شميرندن حاله رتقدير كلام قرآن ميبينك وحبل الله متينك معنا سنه
استمسالك ايلكز مجمع اولد يلكز حاله اى مؤمنلر * پس كركدر كه سالك حبل قرآنه
تمسك ايد و انك نيور ديقى بوله كيمه تا ورطه تدن و چاه بدندن خلاص اوله
و عالم معنياه بول بوله تكيم حضرتك بويى اعتصامه دلالت ايلر (نظم) الا اى
يوسف جاني چه در چاه بدن مانى * بكي اين حبل قرآنرا برابر عرش سبحانى (نثر)
اعتصامك اوج درجه سى وارد و اولكى درجه سى عوامك در انلك اعتصامى

ظواهر اخبار تصدیق ایدوب وعد و وعیده اقرار ایتمکدر وقادر اولدیکه
امر ونهی امتثال ایدوب مغفرت حقه استمسالت ایتمکدر *(شعر)*

* اعتصام الوری بمغفرتک * عجز الواصفون عن صفتک *
* تب علینا فاشا بشر * ما عرفناک حق معرفتک *

اعتصام ایتمکجهی درجه سی خواصکدر خواصک اعتصامی بواطن اخباره در
وعلاقی و عوایق ظاهرا و باطنی ایدوب عروقه و تقای محبت (فقد استمسک
بالعروة الوثقی) خواصک استمسالت ایتمکدر فی الحقیقه بوجمل محبة الله منقسم
اولی بر عروقه و ثقی درکه بوجا معتصم اولان البته اعتصام بالله واصل اولور زیرا
اعتصامک اوچنجی درجه سی اخص خواصکدر که انزل بالکلیه ماسوادن
اعراض ایدوب (واعتصموا بالله هو مولاکم) امرینه امتثال ایدوب مولاری
اولان الله اعتصام قیلمشدر (ومن يعتصم بالله فقد هدی الی صراط مستقیم)
خواصی اوزره شول که الله معتصم اولدیلر اول کسه لدرکه صراط
مستقیمه هایت او اتمشدر و الله اعتصام ایتمک معنای حق بلا ماسوی
مشاهده قیلوب اکابلا واسطه تمسک ایتمکدر قرآن عظیمه دخی خطاب ایکی نوع
اوزره وارد اولمشدر بر نوعی عوامه و خواصه خطابدرکه (اعتصموا بحبل الله
جميعا) بیورلدی و بر نوعی دخی واسطه بی رفع ایدوب اخص خواص اولان
عارفله خطاب ایدوب و اعتصموا بالله دیناری زیراسا کتان مساکن صورت
اولان عامیلر جناب حقه بلا واسطه اعتصام ایده منرا انله لایق اولان خطاب
واسطه ایله اولقدر اما صدر نشینان اوائک وحدت اولان کاملر بالکلیه اسباب
و وساطتی رفع قیلمشدر و همان مسبب الاسباب مشاهده سنه منحصر
اواشدر در خطاب عزت دخی انله بلا واسطه اولوب اعتصموا بالله بیورمشدر در
سید اطاعتیه حضرت تلیسک بوجا دخی بومعنیایه دلالت ایلمک (اعتصموا بالله
عن الاعتصام بحبل الله) بیورلر یعنی الله واسطه ایله اعتصامدن رستیه
اولوب انک جنابه بلا واسطه پیوسته اولولدیمل اولور

(درجه سابعه خلقدن و وساطتدن حقه فرار ایلمکی بیان ایلمک)

(قال الله تعالى ففروا الی الله انی لکم منه نذیر مبین) شیخ الاسلام منازل
السائرینده بیورلر که (الفرار الیه ربی) بمالم یکن الی مالم یزل لم یکن دن فرار
خلقدرکه وجودی نفس الامرده عدمدر پس وجودی اولین خلقدن وجودی
دام و باقی اولان حقه فرار ایلمک دیمک اولور اگر بر قول صفای قلبله حقه فرار

ایلمه و حق تعالی انی کند و جنابه جذب ایتمک مراد ایلمه علامت بودرکه خلق
ایک بغض و عداوت و طعن و ملامت ایدرلر پس انک قلبی خلقدن اوصافوب حقه
فرار ایلمک و آشنا و بیگانه دن کذر قیلمک (کما قال ابن عطاء اذا اراد الله ان یرحمک
عن شیء صب علیک الاذانه حتی لا تكون ساءک الیه) زیرا بوجا حقه مطمئن اولمک
وانله اتکال و اعتماد قیلمک حقندن دور ایلمک و وجود مطلقدن مهجور قیلمک پس
بوتلرک برسالتک محبتلری فی الحقیقه عین بغض و عداوت و اهاستلری عین نعمت
و سعادتدر انکچون حضرت مولانا بویتملرله سالتکله تسلیمه و یروپ ارشاد
ایدرلر و بیورلر که *(منوی)*

در حقیقت دوستانات دشمنند * که ز حضرت دور و مشغوات کنند
این جفای خلق با تو در جهان * کربدانی کنج زر آمد نهان
خلق را با تو چنان بد خو کنند * تا ترا چار و ان سو کنند
تو از ان اعراض او افغان مکن * خویشی را ابله و نادان مکن
بلکه شکر حق کن و نان بخش کن * که نکشتی در چو ال او کهن
از چو الش زود بیرون آمدی * تا بجوی یار صدق و ستر مدی

(نثر) ابوالحسن شاذلی و ابو محمد عبدالسلامک اکثر دعاری و نیمازلی بواجبکه
جناب حقندن بونی استیوب دیر لریش (اللهم ان قومنا سألوك ان تسخر لهم
خلقك فسخرت لهم خلقك فوضوا عنك بذلک اللهم انی امثال نفرة الخلق منی
واعوجاج قلوبهم عنی حتی لا یكون ملجأ الی الیک) حضرت شیخ فتوحاتده
بیورلر که قال الله تعالی حکایه عن موسی علیه السلام انه قال لفرعون وآله
(تقررت منکم لما خفتکم فوہب لی ربی حکما وجعلنی من المرسلین) فالفرار انج
لموسی الرسالة والحکم والخلافة حق تعالی حضرت موسادن قرآن عظیمه
حکایه بیورلر که تحقیق قسام موسی فرعون و آلنه دیدیکه ای فرعون و آل
بن سزدن قاجدم شول وقتنده که سزلک شریکزدن قورقدم پس اول فرار سببیه
ربیم بکا حکم و یردی و بنی مر شایندن قیلدی * شیخ حضرت تلی بیورلر که پس
فرار موسایه رسالت و حکم و خلافتی نتیجه و یردی اولیه و ایحق بوجا خلق شرنندن
فاخن عاشقله دخی حق تعالی خلافت و ذوق و صلبت و قربت اعطا ایلمک فرار عوام
اشیادن خدایه در مثالا (اللهم انی اعوذ بک من شر ما صنعت) دیدکاری کبی و فرار
خواص صفاتندن صفاتنه در (اعوذ من یخطک بعفولک و اعوذ من غضبک برضالک)
دیدکاری کبی و اما فرار اخص خواص خدادن بنه خدایه در تکبیم (اعوذ بک

منك) دیرلر (قال شيخ الاسلام في منازل السائرین الفرار علی ثلاث درجات
فرار العامة من الجهل الى العلم عقد اوسعیان من الكسل الى التشر حذر او عزم
ومن الضيق الى السعة ثقة ورجاء) یعنی فرار اوج درجه اوزره در اولکیسی
عوامك جهل دن علمه وجه بالدن علماء دینیه و اصحاب یقینه فرار ایتلر بدر
اعتقاد یونندن عقد وعقیده واعتقاد بر معنایه در وكذلك انلك علمه كوره
علمه سعي ایتككه فرار ایتلر در و طبیعت و نفسك كسلندن تشمره فرار در یعنی
جست و چابك وحاضر و مهمیسا او انغه كسلدن حذر ایتككه و عبادته عزم و جزم
قیلغله و ضیق صدردن وسعت جانبیه فرار در حقه اعتقاد و اندن رجاء یعنی
وسعت درونی رجاء ایتككه (و فرار الخاصة من الخبر الى الشهود ومن الرسوم
الى الاصول ومن الخطوط الى التجريد) خواصك فراری اخباردن مشاهده
و معاینه جانبیه در و رسوم شرعیه و تقلید دن اصول طرفه در كه مراد اصولدن
اصفا و صفات و تجلیات در و خطوط نفسانیه و اغراض جسمانیه دن تجرید
اولی و فحیات بولمق ستمنه در (و فرار خاصة الخاصة عما دون الحق الى الحق
ثم من شهود الفرار الى الحق ثم الفرار من الفرار الى الحق) یعنی اخص خواصك
فراری ماسودن حقه در پس بكونه فرار من وجه شائیه وجود دن خالی
اولدی یعنی ایچون بوطافه علیه حقه فرار ایلک شهودندن دخی حقه فرار ایدرلر
پس حقه فرار ایلک شهودندن دخی حقه فرار ایلک كده من وجه وجود بولور
اندن كمره حقه فرار ایلکدن فرار ایدرلر پس قاری و مغروری و فراری بونلر عین
واحد كورلر و غیرت و انینیتی ازاله قیلورلر

(درجه نهمه خلوتی بیان ایلر)

(قال اوجی الله تبارك و تعالی لداد یاد اود فرغ لی بیتا کن فیه قال القاشانی
فی شرح هذا الحديث اعلم ان السلوة تفرغ بیت القلب عن ملاحظة الاغیار
الحصول تجلی الملك الجبار فن اراد تخلیه بیت القلب عن الاغیار فعليه تغلیق
الابواب و رحاء الاستسار ای تغلیق ابواب الحواس لیسد علیه طرق الوساوس
یعنی حق تعالی حضرت داوود دیدیکه یاد اود بنم ایچون براو تخلیه ایله تابن آنده
اولام قاشانی دیركه یملكه تحقیق اسلوك قلب او بنی ملاحظه اغیاردن تخلیه قیلقدرد
ملك جبارك تجلی سنك حصولی ایچون * پس برکسه مرای قلبی اغیاردن
تخلیه ایلک مراد ایلیمه انك اوزرینه لازمدركه قبولی باغلبه و برده لری قبولی بره
یعنی حواس خمسہ قبولی باغلبه كه تا آنك اوزرینه طرق و وساوس منسد اوله پس

طریقه مزده عاقل اولان اول كسبه دركه بوعالم خلقتدن فرار ایلیمه كنج خلوتده
فرار ایلیمه تا اختیار خلوت ایتككه بوحواسك ضرندن و بوحلقك مكر
و شرنندن امین اوله تنكیم حضرت مولانا بیورلر (مثنوی) قهرجه بكزید هر كو
عاقبت * زانكه در خلوت صفاهای دلاست * ظلمت چه به زلمتهای خالق *
سرنبرد آنكس كه كیر دیای خالق (نثر) وقال الشبلی من سبأ لهذا المحل لم یبرده
وقت استوصاه الزم الخلوة و اع اسمك عن اسان الخلق و استقبل الحدار حتى توت
خلوت ایلک سنتدر تنكیم بدایت حالرنده حضرت رسول صلی الله علیه وسلم خرا
طباغنده مغاره ایچره نیجه مدت خلوت ایلشدر در تاملك واسطه سیمه و حی
كنجیه دك مشهور و ممتوا تر خبر در و پیر طریقه قمر حضرت مولانا بدایت حالرنده
خلوت كثیره به مداومت قیلد قاری و نیجه نیجه ار بعینلر حقه قاری مناسقبولنده
مسطور و بین القرا مشهور در اما بعد ملاقات الشمس ترك خلوت و اختیار خلوت
قیلشدر اما اكثر اوقاتده بنه عزلندن خالی اولزلردی * پس سلفك روشی خلفه
طریقه در اوله اولیحق طریقه مزده سالككه خلوت چقارمق شرط اولور و لكن
اكثر خلفه ترك خلوت و اختیار خلوت ایتلشدر و طریقه بویه كتمشدر زیرا
خلوتدن مراد خانه قلبی اغیاردن تخلیه قیلقدرد و بارله خانه دلده مصاحب
اولقدرد بخصالت ایسه ماسودن پر هیزا ایتككه و نفسی بونه ریاضتده ایتككه ده
مكن اولور و اله كاورانلر ایچون ترك خلوت و اختیار خلوت قیلشدر * و حضرت
مولانا (مثنوی) خلوت از اغیار باید فی زیار * پوستین پیردی آمدنی بهار (نثر)
یعنی بومحل مناسب خوب پیور مشلدر در پس حقیقت خلوتخانه قلبی اغیاردن
خالی قیلای و باری خلوت خانه دلده نه بولمق و كثرن ایچره و حدنده اولقدرد * مثلا
اكر بر كسه جمیع عمرنده خلوتده او نورسه و لكن قلبی اغیار و ماسودن تخلیه
قیلسمه اول كسه اهل خلوت اولر اما اول كسه نك كه قلبی اغیار و ماسودن
یا كدر اول كسه اهل خلوتدر اكر كثرنده ایسه ده (وفی الفتوحات قال بعض
الناس اصحاب خلوة اذ كرفی عند ربك فی خلوتك فقال له صاحب الخلوة
اذا ذكرك فقلت معه فی خلوة) انكچون حضرت مولانا بوعزل و عنای حضرت
حق اساتندن بومحل مناسب پیورلر (نظم) دل از اغیار خالی كن چو عزم
كوی ماداری * نظر بر غیر مامه كن چو قصد روی ماداری (نثر) پس كوكل
اغیار و ماسودن خالی اولوب وحدت یا رظهوره كلوب انینیت و كثرن مر تفع
اولد قده سالك كركسه خلوتده او نورسون و كركسه كثرنده طورسون كا خلوت

اولاً و تتم الساق صورت بولار (كما قال الشيخ في باب ترك الخلوة من الفتوحات اعلم ان الكشف يمنع الخلوة وان كان فيها فاذا كوشف لصاحب الخلوة علم انه لم يكن في خلوة فاتخاذ الخلوة المعهودة دليل على جهله فانه عند الكشف يعرف جهله فاذا لم ير الانسان غير الله فاخلأ محال فاذا كنت هذا كنت صاحب خلوة) بيوررلر كه تحقيقه او حدث ذاتك كشتي خلوتي منع ايلر اكرجه خلوتنه دخی اولورسه پس شول وقتنه كه وحدث مطلقه كشف اوله واغيار قاييه صاحب خلوة بيلور كه اول خلوتنه دكادر فرضا كشفه نصكره خلوت معموده في اتخاذ ايلك صاحب خلوتك جهلنه دلالت ايلر زيرا عند الكشف كنه و جهلني بيلور جهلي بودر كه عالم كترني اغيار بيلوب كنج خانه في اندن خالي آكلر پس انسان ظاهريه و باطنه الهندن غيري كور سينجه خلوت اكا محال اولور پس سنكه بومشاهده نك صاحب اوله سن صاحب خلوت اولور سن خلوت ترك خلوت ايتمه كه ديرلر فافهم

(درجه ناسعه عزاتي بيان ايلر)*

(اوحى الله الى داود باداود مالك تكون متبذرا وحدانيه قال يارب تركت الخلق لاجلك قال له يا داود كن بقطانا واتخذ لنفسك اخوانا وكل خدن لا يوافقك على طاعتي اعزل عنه فلا تصعبه فانه لك عدو) حق تعالى داود پيغمبر حضرت تبارك وحي ايلر بيه كه ياد اود سنك ايجون نه حاصدر كه معتزل اولور سن وبالكزاق اختياره بيلور سن * ديديكه يارب خلق سنك ايجون ترك ايلدم حق تعالى ديديكه ياد اود اكا و بيدار اول ونفسك ايجون دينده اخوان اتخاذ ايله * هر شول دوستكه بنم طاعتم اوزره سكا موافقت ايلز اندن معتزل اول و اكام صاحب اوله كه اول سكا عدد و در * بو حديث شريفه طالب حق اولين كسه لردن عزات ايتمه كي تعليم بيوررلر وطريقه مترك دخی شرطی عوام ناسدن اعتزال ايلر كدر * تنكيم حضرت مولانا مشويده مواضع كثيره ده بومعنايه تنبيه بيوررلر ايرادي لازم دكل وفي الحقيقه خير دنيا و آخرت ناسدن عزات ايتمه كه منوط در (كما قال ابو بكر الوراق وجدت خير الدنيا والاخرة في العزلة وشرهما في الكثرة والخلطة) و اخلاص و صدقك حصولي خلقة دن اجتناب ايدوب محبتك من قلبدن اخراج ايتمه كه مر بوطدر (كما قال ذوالنون المصري لم اربعت على الاخلاص والصدق من العزلة ومن احب العزلة فقد استسك بعروة الاخلاص والصدق) يعني اخلاص و صدقه عزلندن باعث رك برشي دخی كوردم شول كسه كه عزاته

محبت ايلر اخلاص و صدقك حبلنه تمسك ايلر زيرا رويت ناس اكثر سالكن اخلاص و صدقني تباه ايلر (كما قال الغزالي ان الناس يفسدون ما يحصل لك من العبادة والطاعة ان لم يعصم الله فعليك بالعزلة عن الناس والاستعاذه من شر اهل هذا الزمان) پس سالكه لازم اولان اولدر كه حجره سنده عزلت اختيار ايليه ولكن عزلندن مرادي ذكر خدا وترك ماسوا اوله (كما قال عبد الرحمن السلمي من اختار العزلة عن الخلطة ينبغي ان يكون خاليا من جميع الاذكار الا ذكر ربه وصافيا عن جميع المرادات الا مراد ربه ومن لم يكن بهذه المشايبة فعزله فتنه) عزلتك فتنه اولسي بو وجهله اولور كه سالكن عزاتي لرضاة الله اوليه بلكه اقبال ناس ايجون وبين الناس شهرت و نباهت بولق ايجون و خلق زيارتنه رغبت قيلق ايجون اوله بو كونه عزلندن خلطه صديار ازلي در (قال الشيخ في كتابه المسمى بكيفية السلوك فاذا اعتزلت عن الخلق فاحذر من قصد هم اليك واقبالهم عليك فان المراد من العزلة ترك الناس ومعاشرتهم و ليس المراد من العزلة ترك صور الناس و طلبهم معنا وانما المراد ان لا يكون قلبك واذنك وعاء لكلام الناس و هذيانهم ومن اعتزل في بيته و اراد قصد الناس الى زيارته فانه طالب الرياسة والشهرة وطالب الرياسة والشهرة مطرود عن باب الله والهلاك الى مثل هذا الرجل اقرب من شرالك نعله فانه الله اخذر من تلبيس النفس في هذا المقام وتحفظ فان كثيرا من الناس هلكوا فيه) پس طريقه متركه و دخی طرق اخراده بعض مرقري كوررر كه توجه ناس ايجون عزات اختيار ايلر و خلقة دن محابيت ايتمه كله بين الناس شهرت مراد ايلر و خلق بو حيله ايله صيد و بودامه قيد قبلر خيري بوفكه عزلته درت خصصات لازمدر كه عزلتك هر برحرفي برخصلته دلالت ايلر مثلا عزلتك عيني علمه و زاي زهده لايي لله اولسنه و تايي تقاييه دلالت ايلر اكر عين علم اولسه عزلت زات اولور و اكر زاي زهد اولسه علت اولور اكر عين علمه زاي زهد ايتمه كيسي بيله اولسه عزات محض مشقت اولور و صاحب عزلت بوايكس سنسر نعتيب حيوان بلا فائده قيلور و اكر بو عزات لام لله دن عاري اولورسه همان عزت و رياست مراد اولور و اكر ناي تقوادن بري اولورسه محض خلقدن عزل اولديني قالور * پس عزلتك هر حرفي بر شرطه دلالت قيلور كه عزلت ايدنه بودرت شرط واجب اولدر دندر

(درجه عاشره رياضتي بيان ايلر)*

رياضت لغته تندر و حرون اولان آني دليل ايتمه كه ديرلر تنكيم اراض الفارس

المهر دیر ای ذلله معناسن و برور و سندی منلا رشت المهر دیسک معناسی
برتنده طایلی ذایل ایلدم دیک اولور راض یروض روضا و ریاضه قال یقول
بایند ندر شیخ حضرت تلمی فتوحاتده بیورر لکه ریاضه تذلیل النفس والجامها
بالعبودية فالریاضه عندنا تصیر النفس مثل الارض بطووها البر والفاجر یعنی
ریاضت نفسی ذایل ایتمک و عبودیت بولاریله بولاریله در پس نرم قنیزده ریاضت
نفسی خال کبی قیلقد در که ایو کو بوا کا آفاق قوسه الم حکمیه انکچون حضرت
مولانا (نظم) خال شو خال تا بروید کل * که یجز خال نیست مظهر کل (نثر)
دیو بو مرتبه به اشارت ایدر رودخی (مثنوی) از بهاران کی شود سر سبز سنک *
خال شو تا کل بروید رنگ رنگ * دیو نصیحت قیلورر (وقال فی الفتوحات ایضا
الریاضه عند القوم قسمان ریاضه الادب و ریاضه الطلب فی ریاضه الادب عندهم
الخروج عن طبع النفس و ریاضه الطلب هی حجة المرادیه ای بالطلب
واما عندنا ریاضه فهی تهذیب الاخلاق یعنی ریاضت عند مشایخ الصوفیه
ایکی قسم در بری ریاضت ادب بری ریاضت طلب در ریاضت ادب انلر قننده نفسک
طبیعتندن خروج ایتمک در و ریاضت طلب مرادک صحیح و درست اولمیدر
طلبه مرادک حتی مراد حق اولدینی زمان اولور * و بیورر لکه اما نرم قنیزده
ریاضت تهذیب اخلاق در یعنی هر بر مذموم اولان خو بی ازاله ایدوب انک بدلی
خلق الله متصف اولمقد ر شیخ الاسلام حضرت تلمی منازل السائرینده ریاضتی
اوج درجه به تقسیم ایدوب تهذیب اخلاقی ریاضت عوامدر بیورر لکه (کما قال
فیه ریاضه علی ثلاث درجات ریاضه العامة وهی تهذیب الاخلاق بالعلم و تصفیه
الاعمال بالاخلاص و توفیه الحقوق فی المعامله) عوامک ریاضتی عملیه تهذیب
اخلاق ایلمک در و اخلاصه تصفیه اعمال قیلقد در و دخی معامله ناسده و معامله
حقده اولان حقوقی توفیه ایلمک در معامله ناسده اولان حقوقک توفیه سی
انلر انصاف ایلمک و احسان قیلقی و حقلمی و اریسه ادا ایلیوب انلر ایچون
ایلمک سویلمک کبی و معامله حقده اولان حقوقک توفیه سی عبادات و طاعاتی
علی وجه الاخلاص قیلقد در و سائر واجباتی بیورر لکه (بیورر لکه اولور
(و ریاضه الخاصه حسم التفرق و قطع الالتفات الی المقام الذی جازیه)
و خواصک ریاضتی تفرقه باطنی قطع قیلقد در و عبادات حقه حضور قبله
و جمعیت خاطر له متوجه اولمقد در و تحبب اولر ایلمکی مقامه التفاتی قطع ایدوب
دخی مراتب عالییه ترقی قیلقد در (و ریاضه خاصه الخاصه تجرید الشهود

عن ثبوت الشاهد و المشهود و الصعود الی الجمع و رفع المعارضات) اخص
خواصک ریاضتی شاهد و مشهود اثبتیتندن شهود لینی تجرید ایلمک در
و مرتبه جمع الجمع صعدو ایلمک در و معارضات اسمها و صفاتی رفع قیلقد در
یعنی جناب حقک اسمها و صفاتی بری برینه معارض و مقابلدر مثلا منعم
و مستقم و قابض و باسط و مانع و معطی * کبی و بونلرک آثار مختلفه سی
بوعالمده ظهوره کلمندر آنی رفع قیلوب بوجه صفاتیه متجلی اولان مرتبه جمع
صعدو ایلمک در

(باب ثانی)

ابواب سلوک منزله سنده اولان درجاتی بیان ایلمک کویا که هر بر درجه سلوک
بر یایدربو یابدخی اون درجه اوزره نسا اولمقد در * (الدرجة الاولى فی الحزن) *
حزن لغتده سرورک خلا فیدر و اصطلاح مشایخده ماضی ده فوت اولان شی
ایچون باطنک تألم و توجهنه دیر لر فایت اولان شی یا ممکن التدارک و یا تمتنع
التدارک در ممکن صلوة و صیامک و سائر فوت اولان واجباتک قضای کبی
و تمتنع التدارک بر فوت اولان میتمک حیاتن طاب ایتمک کبی بوراده اولان
حزندن مراد اقل کبی و جهد در که عبادات و طاعاتک فوتنه محزون اولمقد در
و بطالت و عظامتده و معصیت و مخالفتده یکن عمرینه تأسف و تحسیر قیلقد در
بو کونه محزون اولان قلبک حقنه حضرت رسول علیه السلام (ان الله یحب
کل قلب حزین) بیورر دی بو کونه حزن مراتب سالکیندن بر احسن مرتبه در
شیخ الاسلام قننده حزنک دخی اوج درجه سی وارد در درجه اولی عامه نک
حزیدر (وهو الحزن علی التفريط فی الخدمة و علی التقصیر فی الطاعة و علی ضیاع
الایام) عوامک حزنی خدمت حقده اولان تقصیرینه و طاعة اللهده اولان
تفریطه و ضایع اولان ایام اوزره در اما بو حزنک شرطی بودر که قادر اولدقده
فوت اولان عبادتی قضا ایده و فوت اولمایانه مداومت ایده اکر بویه اولر سه انک
حزنی صحیح اولر (کما قال ابن عطا الحزن علی فقدان الطاعة مع عدم النقص
الیها من علامة الاعتزاز) و حزنک ایکنجی درجه سی مریدلرک حزیدر مریدلرک
حزنی قلملیری شهود حقندن غافل اولدینی اوزره در و نلری ماسوا به میل قیلدینی
اوزره اولور * و حزنک اوجنجی درجه سیکه اخص خواصک در انلرک حزنی یوقدر
زیر احزن فقدان ایچوندر و اخص خواص اهل وجداندر پس انلر حزن یوقدر
زیر ابونلر (لا خوف علیهم ولا هم یحزنون) مرتبه سنه ایرمشلدر لکن یوقدر و ارکه

بعض عارضه سبيله متحزن اولورلر وغير ايجون حزن ارنسكاب قيلورلر نيكيم حضرت رسول عليه السلامك امننه اولان حزن كبي (كما قال الله تعالى في شأنه فلهلاك باخع نفسك على آثارهم ان لم يؤمنوا بهذا الحديث اسفا) وقال عليه السلام ان كل من سواي يوم القيامة يقول نفسي نفسي وانا اقول امي امي

(الدرجة الثانية في الخوف)

(قال الله تبارك وتعالى في حديثه القدسي لا اجمع على عبدى خوفا ولا اجمع له امين ان خافني في الدنيا لم يخف في الآخرة وان امنني في الدنيا لم يأمن في الآخرة) يعني قول اوزره ابكي خوفا بن جمع ايلزم وايكي امنني دخی جمع ايلزم اكردياده بدن فورقرسه آخرنده فورقرز باكردياده بدن امين اولورسه آخرنده اولور* پس شول كسه كه آخرنده ريبيسي حضورنده قائم اولوب محاسبة قيامدن خوف ايليه ونفسي هوا هو سندن نهى ايليه تحقيقات اجنت اعلا انك مأوى ومنزليدر (كما قال الله تبارك وتعالى واما من خاف مقام ربه ونهى النفس عن الهوى فان الجنة هي المأوى) (منهوى) لا تخافوا هت تزل خائفان* هت در خور از برای خائف آن* هر كه ترسد خور را امن كنند* مر ددل ترسند راسا كن كنند (تر) خوفه حزنك مايننده فرق بودر كه حزن زمان ماضيه كيچن ايجون باطنك تألم وتوجعيدر خوف مستقباده كاه جك ايجون باطنك تألم وتوجعيدر خوفك دخی اوج درجه مي واردر عوامك خوفی خواصك خوفی واخص خواصك خوفيدر نيكيم شيخ الاسلام حضرت تلي بيورلر (الخوف على ثلاث

درجات الدرجة الاولى الخوف من العقوبة وهو الخوف الذي يصح به الايمان وهو خوف العامة) عوامك خوفی عقوبتدندر وبوعقوبتدن خوف ايمان اولدر كه ايمان بونكه صحيح اولورزير ايمان بيغميريمز حضرت تلي نيك خبر ويرد بكنه وحقك قرأنده بيورد يغنه تصديق ايتهم كدر اكر خائف اولان كسه امور اخرويه تصديق ايتسه خائف اولزدي* پس اول خوف ايمانك صحتدندر وبوعقوبت وعذابدن فورق مي نيه عوام اولديغي انكيچوندر كه خواص عذاب وعقوبتدن فورقزلر بلكه احتجابدن فورقزلر بوطائفه جنتله تبشير اولنسه لر وعذابدن امين قيلنسه لر بيه عصيان ايلزلر (كما قال عليه السلام نعم الرجل صهيب لو لم يخف الله لم يعصه) خوفك درجه ثانيه مي ازباب مر اقبسه واجحاب مشاهدهك خوفيدر بونلر مكر الهيدن واستدراج ربانيدن خوف ايدزلر پس مكر الهيدن بر كسه امين اولز الا خاسر اولنلر (كما قال الله تعالى ولا يأمن مكر الله

الا القوم الخاسرون) شيخ حضرت تلي فتوحاتك ايكيموز اولوز برنجي باندنه بيورلر كه (اعلم ان المكر عندنا ان يرزق العبد العلم ويحرم العمل به وقد يرزق العمل ويحرم الاخلاص فيه فاذا رأيت هذامن نفسك او علمته من غيرك فاعلم

ان المتصف به بمكور فن اراد الله به خيرا وعصمه من المكر فلا يضع ميزان الشرع من يده) بيورلر كه بيل اي سالك مكر بزم قنيزده اولدر كه بر قوله عمل قلنه جق علم مرزوق اوله وانكه عمل ايلسكدن محروم اوله وآز اولور كه عمل مرزوق اولور وانكن انده اخلاص ايلسكدن محروم اولور* پس يقن بونلر اولمان خصلتي كند ونفسكده وباغيريده كوره سن پس بيلكه بوضفله متصف اولان بمكوردر پس بر كسه يه كه الله خير مراد ايليه واني مكور دن محفوظ ومعصوم ايليه اول كسه ميزان شرعي النذن قومز* اكثر مشايخ مكري بويه تعريف ايدرلر كه بر قول مخالفات وعصيان ايلسديكه حق تعالى اكانعمت واحسانى زياده ايليه واني على الفور مؤاخذه قيليه پس اول عيبد كندوي عذاب خدادن امين اولمش ظن ايليه ومقبول حق اولمش قياس قيله خبري بوفكه بوكامكر حق ديرلر (قال ابن عطا

المكر ان يلقى على وهم الممكورين انهم على شيء وليس كذلك ايسند درجه من حيث لا يشعرون) يعني مكر اولدر كه بمكورلر وهمنه اقا اولنه كه بونلر حق دن برشي اوزره در حال بوكه زعم ايلد بكنه كوره اوليه* انكيچون بونلر وهمنه بوكمكر القا اولنور كه بونلر حق تعالى شيأ فشيأ بيلد كاري بردن هلاكه قريب قيله وقهر ايدده شيخ حضرت تلي مع اساءة الادب ازدياد نعمت وعدم مؤاخذه عوامك مكريدر ديرلر* اما ازباب طريقك واجحاب تحقيقات مكري بودر كه هر بار كه اساءت ايدده لر وجه و حال تلي وكرامت وولايتلر زياده اوله* پس بوكامغرور اولوب ديه لر كه اكر بزمقبول حق اولميدق بزدن بوزوق وحالت وبوكشف وكرامت منقطع اولوردي

(كما قال الشيخ في الفتوحات واما بقاء الحال مع سوء الادب فهو في اجحاب الهمم رأينا منهم جماعة كثيرة بالمغرب وبهذه البلاد انهم يستيئون الادب مع بقاء الحال المؤثرة في العالم مكر الهمم من الله في تخيلون انه لو لم يكونوا على حق في ذلك لتغير الحال عليهم نعوذ بالله من مكر الخفي) قال الله تعالى سنستدرجههم من حيث لا يعلمون واملئ لهم ان كيدي متين) يعني فتوحاتده بيورلر اما حاله ذوق باطنك مع سوء الادب بقاء امي اجباب همت وازباب طريقت اولنلر ده اولور بونلر كونه بمكورلر دن مغريده وبلا درومده چوق جماعت كوزدك تحقيقات بونلر سوء ادب وكستاخلتلا ايدرلر دي عامده مؤثره اولان حالت ونصر فليله بيله كه بونلر دن معصيت واساءتله

کرامت و حالتی زائل اولز دی بونله مکردن اولوری * پس بونله تخیل ایدرلرکه
اگر بونله خصوصه حق اوزره اولسه لردی اول حال بونلرک اوزرینه متغیر اولوردی
نعوذ بالله من مکره الخفی حق تعالی حضرتلری بیوررلرکه بزوکونه کسه لری
مستدرج اولورزه یعنی عذابه درجه درجه قریب قیلورز امهاله وادامت ذوق
وحاله وازدیادرفاهیت بالله شول خیمه نیدن که بونلریملز که بواسطه راجدر * بلکه
زعم ایدرلرکه بوحق جانبیدن انلره نشاط و انفر اجدر جناب حق بیوررلرکه
(واملی لهم ان کیدی متین) بن بونله امهال ایلرم تحقیقه بزم مکرر متبندر
برشیده دفع اولمز (وقال الشيخ واما المکرر فی خصوص الخصوص وهو خرق
العادات و اظهار الایات و الکرامات بغير امر الهی لانه وجب علی الاولیاء
سترها کما وجب علی الرسل اظهارها لانهم مأمورون بالدعوة الی الله والولی
لینس كذلك انما يدعوا الی الله بحکایه دعوة الرسول ولسانه لا بلسانه یحدثه
کما یحدث الرسول) وشیخ حضرتلری اخص خواصک مکرر حقه بیوررلرکه
اخص خواصک مکرر بغير اذن الهی خرق عادات و اظهار کرامات ایلرکدر
زیراشان بودرکه اولیا اوزره کراماتک ستری واجبد * تنکیم مرسان اوزره انک
اظم ساری واجب اولدیغی کبی زیرارسل الله دعونه مأمورلر در ولی رسل کبی
مستقلا مأمور کلدرو ولی الله دعوت ایلرالا رسول لسانیه و انک دعوتی
حکایه ایتمکله کند و احداث ایلدیکی لسانله ایده من * تنکیم رسول مستقلا
کند و احداث ایلدیکی لسانله حقه دعوت ایلر و ولی اکامت باعتله دعوت ایلر
بعض مشایخ بونلرکشف و کراماتله نمکورا اولور و بعضیسنک باشنه ارباب دنیا اوشر
بوسبله مکرر و غروره دوشر بونلر خیر خلقی تصرف و کرامت عدا یلیوب و بوقدرلته
مفتون اولوب بولدن شامر * پس خواصک خوفی بونلرکرا انسان مکرر لردنر
اما خوفک اوچنجه درجه می که اخص خواصک خوفیدر بونلرک مقامنده
اگرچه بونلرکه خوفی بونلرکرا و انک بونلرک هیبت و جلال مستولی در (کما قال شیخ
الاسلام وایس فی مقام اهل الخصوص وحشة الخوف الالهیه و جلال وهی
افضی درجه انصار الیه فی غایه الخوف) عقوبتدن خوف مرتبه نفسده اولنر
ایچوندر اما مرتبه مشاهد و معاینه ده اولنر ایچون هیبت و جلالت واردرکه
اقتضای درجات خوف بودر اکل کلیدن غیرتک جانی آتش هیبت حقه
طافت کتوره مزاکر صدمه عزت الهیه زیاده اولورسه بونلر دخی طافت
کتوره من تنکیم (وخرمومی معقلا) بومعنا به ذلالت ایدر (نظم) چون برافروزد

آتش هیبت * جکر از تاب آن بکاب شود * بحر قهرش اگر بر آرد موج * عرصه
کن فیکان خراب شود

(الدرجة الثالثة فی الرجاء) *

رجاء ضعف منازل عارفین و احسن مراتب طالبیندر * اگرچه طالبیه نسبت
برفانده لو اوصفتدر و انک من وجه جناب حق ارادته معارضه دره وجه
معارضه بودرکه جناب حق جمیع اشیا ناک مالکیدر و مالکک شانی مالکند
کیف مایشاء تصرف قیلدر چن برعبد رجاء حبله تعلق ایلسه مراد ایلرکی
شیده من وجه مراد حقه معارضه قیلش اولور * مثلاً حق جانبیدن طبعنه
مخالف برشی کسه رجاء ایلرکه نوایدی بونلرک اولیه ایدی شو مرادم اوله ایدی
و بونلرک در اظهار کلمه ایدی بنم استبدیکم مرادم حاصل اولیدی * پس بونلرکه
رجاءیدن کند و مرادی مراد حق اوزرینه ترجیح ایتش اولور اصل عبده لایق
اولان اولدرکه مالکک امرینه و ارادته تسلیم اوله و کند و ارادته نیدن فانی اوله
و نفسی انک حکمنه تقویض قیلر و دخی (نظم) ایدر و صالک و ترید هجری
فاترک ما ایدر لمارتید (نثر) دین عزیزلرک مرتبه سن بوله * پس راجینک مرتبه می
اضعف اولدیغی انکچوندرکه مراد حق خلافی اولی زعم ایلروانی رجاء قیلر
اما عارفلرک مرادی حق مرادیدر که حق بونلرک دعا و رجاء مراد ایلرسه رجاء
ایدرلر که مراد حق سکوت و تسلیمده کوررلرسه ساکت اولوب تسلیم اولورلر اما
حد ذاتده رجاء برفانده لو خصلة درجه دن بری حرارت خوفی تبرید و آتش یاسی
تخمید ایلر که خوف رجاء طرفه غالب اولسه سالکی یاسه براغور (ولای یأس
من روح الله الا القوم الکافرون) خواصی اوزره مأیوس اولان کافرلر صفیه
متصف اولوروا کر رجاء طرفی غالب اولورسه امن و اغترار حاصل اولور و امنده
اولان (افامنوا مکر الله فلا یأمن مکر الله الا القوم الخاسرون) مقتضای
اوزره خائب و خامر مرتبه سن بولور * پس عبیدک شانی بین الخوف و الرجاء اولمقدرد
و کند و به بوا یکی صفی جناسین منزله سنده بولمقدرد (کما جاء فی الحدیث لو وزن
خوف العبد و رجاءه لا اعتدلا و سمی جناسی القلب) و رجاءک برفانده سی دخی
اولدرکه معاملاته داعیه و باعثه اولان حالتی مقوی اولور و حقه حسن ظن
ایتمک و اسم محسنه قلبی ربط قیلغنه تمییز و تشویق قیلور کر رجاء اولورسه عبد
خدمتده و عبادت و طاعتده عاقل و باطل قالور و سعی و کوششدن و کالاته
نائل اولمقدرد و درجات عالیه بونلرک محروم اولور * پس بدایت سلوکده سالک

بوايكي صفت لازم و واجب اولان درند

(الدرجة الرابعة في الخشوع)

(قال الله تعالى الم يان للذين امنوا ان تخشع قلوبهم لذكر الله) خشوع قلبك اينت ورقته و جنب حقه تواضع و اتقيادنه دير لر تقدير كلام * آيا مؤمنلر اللهك ذكرى ايجون قلبلري خاشع و خاضع اولق و تقى كلمه معني يعني مؤمنلر قلبلرينك عدم خشوعنه عذر و بهانه يوقدر ديك اولور اما اصطلاح قومده خشوع شول حالته دير لر كه خوف و محبة له عزوج اوله و محبوب متعالينك عظمت و جلالي خوفندن نفسي منخمد و نكسر قيله و طبيعتك قوا و هوايى نسكين ايده خشوع و خضوع بودنياده اصحاب طريقته وار باب عبادت و طاعتنه لازم اولان صفتلر دندر آخرتده بوصف بونلردن كيدوب اهل كبر و نخوته نقل ايلر) **ك**ما قال الله تعالى وجوه يومئذ خاشعة عاملة ناصية) خشوع بر صفتدركه تجلي الهيدن حاصل اولور بر شيتنه كه تجلي الهى اوله اول شئ حقه خضوع و خشوع قيلور (كاروى البزار عن النبي عليه السلام قال عليه السلام اذا تجلى الله لشئ خضع له) حق تعالى بر شيتنه تجلي ايلسه اول تجلي واسطه سيله اول شيتنه علم حاصل اولور علم ايسه البته خشوع و خشيتى مستلزم اولور انكچون حقدن خاشع و خاشى اولنلر عالمر در (كما قال الله تعالى انما يخشى الله من عباده العلماء) (وقال عليه السلام انا اعلمكم بالله واخشاكم الله) بجن بر قلبه بو تجلي حاصل اوله اول قلب امر الهى به متذلل اولور * پس جوارح و اعضا دخی اكامتايت قيلور اما بر كسه نك كه قلبى خاشع اوليه جوارح و اعضاى دخی خاشع و خاضع اولنلر تكيم رسول حضرتلرى بر كسه به صلوته عين و بساره مانقت كوردى بيورديلر كه (لو خشع قلب هذا الرجل خشعت جوارحه) پس عدم خشوع ظاهر (الظاهر عن وان الباطن) خوايى اوزره عدم خشوع باطنه دلالت ايلر والله اعلم

(الدرجة الخامسة في الزهد)

زهد لغته تركه دير لر و بوفونك اصطلاحنه جميع اشياىد بالكاية رغبتى اسقاط ايلكدر و دنيا و مافيه اراض ايدوب نفسي ماسوايه اولان ميل و محبتدن تجريد قيله زهد عوامى قرب حقه مؤدى اولور و مرتبه ارادته اولنلرى كماله واصل قيلور و كماله واصل اولنلر بومرتبه به دنى و لاشئ بولور عوام ترك دنيا و مافيه ايتمه كاه قرب حقه بول بولور و ميريدلر ماسواىد نفسي تجريد ايتمه كاه جمعيت

باطن حاصل قيلور اما اخص خواصه نسبت بوزهد خست و دنياه تدريرا خواصك ديد و مشهور و زنده حقدن غير نك قدر و وزنى يوقدر و زيرا بونلر بودنياسيه الله نظريه نظر ايدر لر اوليله اوليجق حق نظر نده بودنياسك جناح بعوضه قدر قيمتى و قدرى يوقدر) كما قال عليه السلام لو كانت الدنيا ترن عند الله جناح بعوضة ماسق منها كافرا شربة ماء) پس بر نسنه نك كه حق قمنده جناح بعوضه قدر رغبتى اوليه ولى كامل اولنلره انى ترك ايلدم ديمك خساست و دنياه تدر (كما مثل السبيل عن الزهد فويل ما الزهد قال لا زهد عندنا لانه اى مقدار الدنيا لقل من جناح بعوضة حتى نزه فيه كم تصول بتركه كشف والى متى تفخر باعراضك عما لا ترن عند الله جناح بعوضة) و شيخ حضرتلرى بايريد حضرتلر نذير فتوحاتده نقل ايدوب بيورلر (قال ابو يزيد انى كنت زاهدا ثلاثة ايام اول يوم زهدت فى الدنيا واليوم الثانى زهدت فى الآخرة واليوم الثالث زهدت فى كل ماسوى الله فنادانى الحق ماذا تريد يا ابا يزيد قلت اريد ان لا اريد لاني انا المراد وانت المريد) اكبر طالب بوكلاملرى اوكر نمكاه كندولرى بوكاملر طبعه سنده زعم ايلور ديك دنيا نك وارى يوغنى يا نمده برابر در خالو كه بر شئ ضايغ اولسه متالم و مضطرب اولور اما بكارك شانى بودر كه مثلا جميع دنيا و مافيه مالت اولسه و جلهسى دفعة واحدة ضايغ اولسه لراصلاح كوكلرينه الم واضطراب كلز * پس سالت بومرتبه به واصل اولنجه دك صورتا و معنما چوق اشياىد ايلك كرك حتى بومرتبه انك خالى اوله اولاجرايى ترك ايتك كرك جذرا عن عتاب الله و خطه عليه و اموال و ارزاقده شبيه لاولان شيلرى ترك ايليد كراهة عن مشاركة الفساق فيه زيرافساق مواضع رغبت و مادة شهوت اولان اموال و ارزاقه ميل و محبت ايدر لر **ك**ر سالت دخی اموال و ارزاقه ميل و محبت ايلرسه انلر كه محبوبه ميل ايله ده مشاركت قيلمش اولور * پس انلر له مشاركتى كندوبه روا كورميبوب حق نفس هر نه ايسه كفايت مقدارى آيت و بوب ماباقيسين فى سبيل الله ترك ايلك كرك (كما انفق ابن الفارض من يسر القناعة راضيا بايسر بلغة وهو يقول

(نظم)

فى نظم السلوك

* وانفقت من يسر القناعة راضيا * من العيش فى الدنيا بايسر بلغة * (نثر) بعده بومرتبه دنه **ك**ره ترقى قيله حظوظ عاجله و اذواق آجله هر نه ايسه خدا دن غيرى ماسوى حكمنده اولانى ترك ايليه حتى قلبنده خدا دن غيرى به محبت قيامه بو تقدير جبه بكارك ذوقندن ذوق المش اولور و انلر كه مرتبه سن

من وجه بولش اولوز و عارفه زهد بنه واصل اولوش اولوز و زير ازل اوج
درجه سي وارد راواكي درجه عوامك ايكنجيسي خواصك اوچنجيسي عارفلكدر
(زهد العوام ترك الحرام) ديمشله (وزهد الخواص ترك ما زاد على قدر الضرورة)
ديونعير قيلشله (وزهد العارفين ترك ما سوى الله) ديمكده تفسير ايتشله پس
جميع ما سوانك محبتى قلبكده قالمده قد نصكره سرتاسر جلد دنيا سنك ملكك اولسه
شمر رايتنم زيكيم انبيا عليهم السلام دن حضرت ابراهيم خليلك اموالى و ارزاقى
و ارادى و حضرت سليمانك و اولياء الله دن دخي نيجه صاحب عتوانك
هو برينك نيجه املاك و اسبابى و ارادى ليكن انلر خدا دن غافل اولمده قلرندن
اموال و ارزاق انلره حجاب اولمزدى انكچون حضرت پيغمبر عليه السلام
(كل ما الهالك عن مولاك فهو دينك) بيورديله حضرت مولانا دخي نورايه
مناسب بيوررله (منهوى) چيست دنيا از خدا غافل بدن * نى قاش و نقره
و فرزند وزن * چونكه مال و ملك را از دل براند * زان سليمان خوش جزم سكين
نخواند

(الدرجة السادسة في التقوى)

(قال الله تبارك و تعالى ان اكرمكم عند الله اتقاكم) حق قتمده جلد دن اكرم
و اشرف اولنلر متقى اولنلر در اكرچه دنياه اهل غنا اولنلر كريم و شريفدر لكن
آخر تنده اشرف و اكرم اهل تقوى در (كا قال عليه السلام كريم الدنيا الغنى و كريم
لاخرة التقى) و عند الله اكرم اولمغه حسب و نسب و جد و اب دخي سبب اولمزه
باكه الله قتمده اكرم و اشرف اولنلر دين كسمه الله دن قورقسون و حرامدن
برهيز قيلسون (كا قال عليه السلام من سره ان يكون اكرم الناس عند الله
فليتق الله) زير الله قتمده و جميع انبيا و اولياء حضورنده بر كسمه نك بر آخر كسمه
اوزرينه دولت دنيا ايله و حسب و نسب و اقربا ايله فضيلت و شرفيتى اولمزالا كه
تقوى ايله (كاروى ابوهريرة عن النبي عليه السلام) (قال عليه السلام لا فضل
لاحد على احد الا بالتقوى) تقوى لغتمده فرط ضيانتده ديرلر هر ضرر لو شيدن اما
عرف اهل شرعه آخر تنده ضرر و ير شيلردن برهيز ايتكه و نفعنى انلردن ضيانت
قيلمغه ديرلر تقوانك اوج درجه سي وارد راواكي لا نفعنى عذاب مخلدن بري ايلكدر
شرك و كفر دن تقى ايتكده بوعوامك تقوا سيدر و ايكنجيسي جميع صغيره و كبيره
اولان خطا يادن مجتنب اولمقلقدن بو خواصك تقوا سيدر اهل شرع قتمده
معارف اولان تقوى دخي بودر و حضرت مولانا دخي بو مرتبه به اشارت

ايدوب بيوررله (منهوى) متقى است كويزارشد ارره در عون موسى و ارشد
(نثر) متقى اولنلر دين كسمه شمري اوليان شيتى شمري اولان شيتك خوفندن
خدا رايتكده ترك ايتك كرك حتى درجه متقينه واصل اوله نكيم حضرت رسول
صلى الله عليه وسلم بو معنياه اشارت ايدوب بيوررله (قال لا يبلغ الرجل درجة
المتقين حتى يدع مالا باس به خذرا بما به باس) و مشايخ متقى اولنلر بويله
تعريف ايدوب بيوررله (المتقى من سلك طريق المصطفى و نبذ الدنيا و راء القفا
و كلف نفسه بالاخذ بالاص و الوفاء و اجتناب الحرام و الاثم و الجفاء) و تقوانك
اوچنجي درجه سي ما سوى الله دن تقى و تبرى ايتكدر و سرتاسر غريدن نزيه
و زهيد قيلقدن حق تقا بودر كه آيت كريمه ده امر اولمزدى (واتقوا الله حق تقاه)
ديمكده (نظم) ندهندت زهيد بخلوت يار * ناز و غواى غنرى و ازهرى (نثر)
تقواى حقيقى حسن بصرى قولى اوزره ان لا تشتمار على الله سوى الله در * و امام
قشيري بيوردقلى اوزره رؤيت تقوا دن مبرا اولمى و كند و بى منتقى و متقى بلكدن
تقى قيلقدن و دائما رنجت و فضل خدايه متكى و معتمد اولمقدن (نظم) مدد
از لطف ازل جوى كه در راه سلوك نكبه بر طاعت و بر تقوى خود نتوان كرد

(الدرجة السابعة في الورع)

وزع لغتمده شبهه لو اولان شيلردن برهيز و احتراز ايتكه ديرلر حلال ميبندر
و حرام دخي ميبندركن بينهم مصاده شبهات كشميره وارد پس (استفت قلبك
وان افتاك المفتون) حديثك سخاوتى اوزره شبهه لو اولان شيلرده مؤمن
قلمندن استفتا ايلمه اكر قلمنه اول شيلر اضطراب و خيلان و پررسه اتى ترك
ايلمه و اكر قلبى حلال اولمسنه مطمئن اولورسه و قرار قيلورسه قبول ايلمه (كا قال
رسول الله صلى الله عليه وسلم دع ما يربيك الى ما لا يربيك) بريب بيع و زنده و اب
بريب ريبه دن مشتقدن ريبه قلبه شك و قلق و يرمكه ديرلر * پس تقدير معنای
حديث شريف (اترك ما يقلقك ذاهبا الى ما يطمئن به قلبك) اى اذا وجدت نفسك
مضطربة فى شئ فدعه و اذا وجدت نفسك مطمئنة فاستمسك به) ديمك اولوز زير اقلبك
اضطراب و خيلان اتى اول شيتك حرام اولمسنه علامتدر و سكون و اطمئنان اتك
حلال اولمسنه دلالت و شهادتدر * سالكه و رعدن ابو برخصلت اولوز زير اجميع
خصائل و فعالك احسن و افضل و رعدن بو معنياه شاهد جابر حضرت انلردن
روايت اولنلر حديث شريفدر كه بيوررله بر كون بر كسمه حضرت رسولك
حضور زنده عبادات و طاعات و جهاد و خير ائله ذكر اولمزدى و بر آخر كسمه

دخی ورعه ذکرفلندی (فعل صلی الله علیه وسلم لا تعدل بالربعة) یعنی لا تقابل
ولا تعادل شیء بالورع فان الورع افضل کل خصله (دیک اولور پس ورع افضل
کل خصله اولدی یعنی ایچون حضرت نبی علیه السلام بر حدیث آخرده نوک
ملاک دین پیوردی) کما قال علیه السلام ملاک دینکم الورع (سئل الشیخی
عن الورع قال ان تتورع من ان یتشت قلبک عن الله طرفه عین) یعنی قلبک
الله من طرفه الین یتشت ومتفرق اولادن تورع ایله کدریدی وسئل الخواص
عن الورع قال ان لا یتکلم العبد الا بالحق غضبا کان اورضا

(الدرجة الثامنة فی التبتل)

قال الله تبارک وتعالی واذ کرام ربک وتبتل الیه بتیلا (قال البیضاوی ای دم
علی ذکر الله ابلا و نه ارا و ذکر الله یتناول انواع الدکر من التسمیج والتجید والصلوة
وقرآة القرآن ودراسة العلم) ومعنی وتبتل ای انقطع بالعبادة الی الله و جرد نفسک
عما سواه (تبتل جمیع ماسوا دن بالکلیه منقطع اولوب الله متوجه اولغه دیرلر
حتی عند اهل التحقيق چناتدن ودوات آخرتدن دخی متبتل اولان نفسی مجرد
قیل کرلر حتی جناب حقه منقطع اولاش اوله * مثلا برکسه حقه جنت ایچون
وتعمیر آخرت ایچون دنیادن منقطع اولسه اول کسه حقیقه حقه منقطع
اولاش اولان * کسه آخرته منقطع اولاش اولور وتبتل محض جمیع ماسوا دن
بالکلیه الله منقطع اولاقدر و جمیع ماسوا دن الله منقطع اولغک معنایی
سالك کشد و نفسندن وهوا سندن واکماتابت ایله کدن منقطع اولقدر
ودخی خالق عالمه اعتماد ایله کدن و بونلردن خائف و راجی اولمقدن و بونلری مانع
و معطی بلی کدن وضار و نافع اکلامقدن بالکلیه حقه متبتل اولقدر

(الدرجة التاسعة فی العبادة والعبودة)

عبادت غایت اقصای خضوع و تذلل دیرلر تکیم طریق معبد دیرلر مذال معناسن
ویرلر اکثره شایخ عبادتله عبودتی فرق ایتمه مشر اما بعض محقق لفظا و معنا
ایکیمسک مابینتی فرق ایتمه عبادتک ماضیسی فتح عینله و عبودتک ضم عینله
دیشلر و معناسن فرق عظیم بولاشلر * صاحب التیسیر دیرکه عبادت قوللغه
دیرلر و عبودت قول اولغه دیرلر صاحب عبادته عابد دیتور و صاحب عبودته
عبد اطلاق اولنور * پس بوا یکی صفت ساکله لازم و واجب اولان صفتلر دندر
برکسه که جمیع اسرار عبادت و مطلع انوار عبودت اولیه مقبول حق اولور و راه
سلو کده کماله ابرمز (نظم) خدا را پرستش کن و بندگی * کزین هر دو باید دلت زندگی

پرستش دل از غیر سازد ببری * کشید بندگی سوی فرمانبری (نثر)
جناب حقه عبادت ایکی نوع اولور در بری عبادت ذاتیه مطلقه و بری عبادت
صفاتییه مقیده در بری عبادت ذاتیه مطلقه اولدر که هر شیء علم حقه ایکن امر کنه
استشال ایدوب تکوین و تعینی قبول قیلوب وجوده کلمسیدر بوعبادت مستوره
الحکم در رحمت رحمانیه عامه مقابله سنده واقع اولمشدر که بوجت رحمانیه
بی سابقه عمل هر شیک وجودیه شاملدر هر شیء بلا تکلیف و لا تکلف بویوزدن
الله قولدر و فرمانبر در بری اما عبادت صفاتییه مقیده که رحمت رحیمیه خاصه
مقابله سنده واقع اولمشدر * انبیا و رسل واسطه سیمله خلقه تکلیف اولمان عبادتندر
پس رحمت رحیمیه خاصه نک وصولته بوعبادت شمر طدر بوعبادت اختیارله
اولان عبادتندر عبادت دیدکاری دخی اختیارله اولان عبادتندر * والا هر شیء
جناب حقه بلا اختیار عبادت ایدیمیلدر در بری تکیم حضرت مولانا پیورلر
(مثنوی) اختیار آمد عبادت را تمک * ورنه میگردد بناخواه ابن فلک (نثر)
پس تفاوت احوال عباد عبادت صفاتییه ایله ظاهرا اولور * تکیم بعضیسی
اختیارله پرستش و اطاعت ایدر * و بعضیسی عصیان و مخالفت جانبنه کیدر
اختیارله مطیع اولنلدر رجات نعیه واصل اولور و اختیارله عصیان قیلندر
درکات خیمه داخل اولور (مثنوی) از پرستش آن یکی بر صدر و جاه * وان ذکر
از سرکشی در قعر چاه * بندگی آمد محک اعتبار * زین محک پیداست هر یک را عیار
* پس حقیقه حقه عبادت ایتمک اولدر که فرمان خدای فرمان هوا
اولور اختیار ایدر سن مادامکه فرمان هوا به مخالفت ایتمه سن فرمان خدایه
متابعیت قیلر سن سین زیر امانعة الجمعدر (نظم) یا رضای دوست باید یا هوای
خویشتن (نثر) هوا پرست خدا پرست اولر هوا به اوین خدای بواز (نظم)
مادامکه که تو هوا پرستی * دست ندهد خدا پرستی (نثر) قال الله تبارک
وتعالی فی عابد الهوی (افرا بیت من اتخذ الله هواه) پس اهل طریقه لازم اولان
اولدر که هوای ترک ایدوب خدا پرست اوله * عابدان خدا درت قسمدر انجیق
بر قسمی صحیح خدا پرستدر غیر بسی نوعا هوا پرستلکدن خالی دکدر اولکی
قسمی اول عابدلر در کسه عبادتی جنت و مافیه ایچون ایدرلر بونلر ناجران
و مز دوراندر و ابکنجی قسمی عبادتی عقوبتدن خوفلری اولدیغیچون ایدرلر
بونلر چاکران ویند کاندروا و خنجی قسمی استعیاض من الله عبادت ایدرلر بونلر
صادقان و مریداندر و در دنجی قسمی (محبة لوجه الله و طلبا لمرضاة الله

عبادت ایدر لر بخواصه عاشقاندر (کما قالت الرابعة رضى الله عنها بقر بن
وجلالك يارب ما عبدتك خوفا من نارك ولا رغبة في جنتك الا لوجهك الكريم)
بومرته به عبودت دیر لر وعبادتله عبودتک بر فرقی دخی بودر که عبادت کافت
و مستقوله مع الخوف والرجاء اولان بنده لکدر وعبودت بلا کافه ولا مشقه ولا خوف
ولا رجاء اولان افکنده لکدر که ذوقا وشوقا جان ودلله حاصل اولور تنکیم ابن فارض
حضرتلری بومقامه بویته اشارت قیلور (نظم) وکل مقام عن سلوة قطعه
عبودیه حقه تمامه عبودتی (نثر) یعنی هر بر مقامی که مقامات سلو کدن بن قطع
ایلمدم عبودتله اول عبودتی تحقیق و تثبیت ایلمدم عبودتله ذوق وشوقله اولان
طباعله پس خواصک طماعی دائما ذوقا وشوقا اولور و عوامک طماعی طوعا
و کرها اولور و طوعا و کرها اولان عبادتله آسمان وزمین وما فیما دخی مشترکدر
(کما قال الله تعالى للسموات والارض) انما طوعا و کرها قالتا اتینا طائعين
(مثنوی) انما طوعا و کرها عاشقان * انما کرها لحمام عاقلان (نثر)
بیور دخی حضرت مولانا تک بومعنا به اشارتدر * پس انبیا و مرسلین و ملائکه
مقربین و اولیای کلین جناب حقه طوعا و ذوقا وشوقا عبادت ایلمکدن ودخی
بر عبودتدیمکدن عارایلر لر (کما قال الله تعالى ان يستنکف المسیح ان یدعون
عبدا لله ولا الملائکه المقربون) بلکه جمیع انبیا و اولیا کمالی عبودیه بولمشدر
انکچون حضرت مولانا دخی بیور لر (نظم) من بنده شدم بنده شدم بنده شدم *
من بنده بخدمتت مر افکنده شدم * هر بنده که آزاد شود شاد شود * من شاد
از انم که تر بنده شدم (نثر)

(الدرجة العاشرة في الحرية)

حریت ربه رفیت دنیادن آزاد اولغه دیر لر بنده بندد راهم و دینار ایکن خلاص
اولوب دلشاد اولغه تسمیه ایدر لر تنکیم حضرت مولانا بیور لر (مثنوی)
بنده بکسل باش آزادای پسر * چند باغی بندسیم و بندزر (نثر) بو خلقک
هر بریدی بر شمتک قوی اولمشد روانی معنا کنده به معبود قیلمشدر کیمینی اسیر
درهم و دینار و کیمینی بنده نفس غدار و کیمینی دخی عبد بطن و اسیر فرج مردار
اولمشدر انکچون حضرت رسول بوصفتلو کسبه لره بد دعا ایلوب بیور لر که
(تعس عبد الدنيا وتعس عبد الله يسار والدرهم وتعس عبد بطنه وتعس عبد
فرجه ان اعطى رضى وان لم يعط - حفظ) پس سالکه لازم اولان اولدر که بوتله
اسیر اولادن آزاد اولوب حق قوی اولغه دلشاد اوله (مثل الجنة متى يكون العبد

عبد المحض الله قال اذا كان حرا عما سوى الله (رباعی) آن دلکه به بندگی حق
شاد بود * زانده و هر دو کون آزاد بود (نثر) شیخ حضرتلری فتوحاتده بیور لر که
(فالحرية عبودة محضة لله فاذا كان العبد حرا عما سوى الله لا يسترقه شيء
كون الا الله) یعنی حریتمدن مراد سائر اشیا تک قیدندن آزاد اولوب محضا
الله قول اولقدر * پس بنده که ماسوی اللهدن حراوله انی برشی رق و عبود
ایده من اللهدن غیری اگر چه اکثر سالک اسیر درهم و دینار اولادن خلاص
اولور و لکن اسیر نفس خرا اولور و گرفتار خواب و خورق اولور پس کرکدر که قید تندن
و بند بندن دخی نجات بوله تنکیم حضرت بایزیددن منقولدر که (رای رجلا
قال ما حرقك قال خربند فقال امان الله حمارك لتكون حرا و عبد الله لا عبد الحمار)
اسیر لذت تن اولان اسیر خرا اولادن بد زدر (نظم) اسیر لذت تن مانده و کر نه ترا *
چه عیشها که در عالم دل مهیا نیست

(باب ثالث)

سلو کده اولان معاملاقی بیان ایلر (بواب دخی اون درجه بی شاملدر)
درجه اولی مراقبه بی بیان ایلر) مراقبه و ترقب و ارتقاب لغتده انتظار معناسته در
اما اصطلاح مشایخده مراقبه جناب حق قلبله ملاحظه ایتمکه دیر لر و حضرت
حق ملاحظه ایتمکه دیر لر و حضرت حق ملاحظه قیلقی انی دائما کندونه حاضر
وناظر و اقوالنه سمیع و احوالنه علیم و اعمالنه بصیر یلمکه و متاهده قیلغله
اولور و برحق تعالی عبدک هر حالنه و جزوی و کلی اولان اعمالنه ناظر و شاهددر
(کما قال الله تعالى في كتابه الكريم وما تكون في شأن وما تأملوا منه من قران
ولا تعملون من عمل الا كنا عليكم شهودا اذ تفيضون فيه) یعنی یا محمد سن بر کارده
اولمز سن ودخی قراندن بر مقدمه اراوقومز سن * ودخی سزای عبادم عملدن بر عمل
اشلمز سزالا که بر سزک اوزر یکزه شاهد و ناظر لرز شول و مقدمه که سز اول عمل
داخل اولوب خرض ایدر سز * پس کرکدر که طالع هر برده حقه مراقب اوله
وانی کنده به ناظر یلمه (کما قال الله تعالى الم يعلم بان الله يرى) یعنی عاصی و کافر
اولان یلمز می که تحقیق الله تعالی هر کسک احوالی کورر و امرارینه مطلع
اولور و اکاکوره انلرم جزا قیلور * حقه قلدیر لر که بو آیتک ورودی خاص و حکمی
عامدر ودخی بو آیده هم وعدو هم وعید واردره پس دیمک اولور که ای عاصی توبه
ایله که الله کا هک عالمدر وای مرانی عماده اخلاص ایله که حق سز که مطلعدر وای
مؤمن بریری تم اصا نوب خطایه شروع ایلمه که حق هر برده حاضر و ناظر در تنکیم

بعض مشایخ پیورر (اذا عصیت مولانا فاعص فی مواضع لایزال) جنید بغدادی
حضرت تکرینک بر نومریدی واریدی سائر مریدان زیادہ کار عایت ایدر لردی
انندن مقدم اولان مرید را کاغیطه ایدوب دیدیلر که هنوز کلان بر کسه به بوقدر
تعظیم تہی ایجاب ایدر * شیخ نور ولایتہ بونلرک ما فی الضمیرین بیلوب بونلرہ برز
تاوق ویروب دیدیکہ وارک شوتاوقلری برتنہا برده ذبح ایدلر * پس بونلر اول
تاوقلری ذبح ایدوب کتوردیلر الا اول نو مرید اولان کسه * پس اول ذبح
ایتمیوب کتورد کده شیخ دیدیکہ سن نیچون ذبح ایتدک او یکت دیدیکہ
پیورر بیکرکہ بونی برتنہا برده ذبح ایلر پس هیچ برتنہا بر بولدم وحقدن خالی بر محل
کوردم حضرت جنید بونلرہ دیدیکہ بنم بوکہ رعایت اشته بومشاهده ایچوندر
پس حتی دائماً حاضر و ناظر بلسکدن و سمیع و بصیر مشاہدہ قیلقدن مقصود اولدرکہ
انک حضور زندہ افعال قبیحہ ایلماکدن و اقوال شنیعہ سویلماکدن حذر ایلیمہ سن
تکیم حضرت مولانا بومر تہ بہ مناسب پیورر (مثنوی) از بی آن کفت حق
خود را بصیر * کہ بود در دیدنت هر دم تذیر * از بی آن کفت حق خود را سمیع *
تا بندیدی لب ز کفشار شنیع * از بی آن کفت حق خود را عایم * تا بندیدی
فسادی تو ز بیم (نثر) بواپسانہ مناسب واسطی دیرکہ (المراقبۃ بحفاظۃ القلب
عن سوء الخواطر ومشاهدة الحق فی الباطن والظاهر) وقاشانی دخی دیرکہ
(المراقبۃ دوام شہود نظر الحق الیک وان تشاہد رقیباً شاہداً علیک وان لاتعارض
بفعلک فعلہ وارادتک ارادتہ ولا تفعل ولا ترید الا ما فعلہ وارادہ) یعنی مراقبہ
حقک سا کہ شہود ینک دوام یدر و سنکدخی انی اوزر بیکہ رقیب و شاہد مشاہدہ
قیلقلغکدر و فعلک انک فعلتہ معارضہ قیلقدن وارادتک انک ارادتتہ
مخالفت ایتماکدر و دخی برشی اشلماکدر و برنسنہ دیلماکدر الا انک اشلوب
دیلدیکنی پس بومر تہ بہ وارن و بومشاهده بی قیلان کسه لردہ حرمت و رعایت
خصالتی ظہورہ کلور و معاملہ سی دائماً حرمت و رعایت اوزرہ اولور

(درجۃ ثانیہ حرمت و رعایتی بیسان ایلر)

مشایخ رحمہم اللہ دیرلرکہ (الحرمة هی تعظیم الامر باتیان المأمور بہ والانتہای
عمانہی عنہ بان یعرف عظمۃ ربک و یعبده علی وجہ الحرمة والتعظیم) یعنی
حرمت امر حقہ تعظیم درمأمور بہی ادا قیلغلہ و منہی عنہدن معرض اولغلہ رینک
عظمہتی بیلماکہ و اکالی وجہ الحرمة والتعظیم عبادت قیلغلہ و مراقبہ بیزوب
مشاہدہ مر تہ بہ سن بولقد نصکرہ حرمت و رعایت قیام و قعود و جلوس

ورقود دخی ابرا اولور و زربا دشاہ اعظم قنندہ بندہ بالضروری مؤدب و اہل
حرمت اولور اکاروی ان ابا یزید تعب لیلۃ من طول القیام فلما جلس مدرجلہ
فسمعہا تنفایقول ہکذا التجلس الملوک ولا یجلس مثل هذا العبد الصالح فواف
ان لا یدر جلہ بعدہ ابد احرمة لربہ) یعنی بایزید دن روایت اولندیکہ برکیچہ زیادہ
طول قیامدن کندولرہ فتور و تعب کلوب او توردی پس او توروب آیاقلرین
اوز تدبغی کبی ہانفدن بر آوا زایشتمدیکہ متنبہ اولکہ بوکونہ عبد صالح او تورمز
بلکہ بونلرہ ملوک او توررہ پس اول حضرت قسم ایلدی آند نصکرہ ابدی آیاق
اوز عامغہ ریسنہ حرمت و تعظیمدن اوتری (بیت) ہرکہ آرد حرمت او حرمت
برد ہرکہ آزد قندلوزینہ خورد * پس ارباب کمال اصل حین انبساطدہ حرمت
قیلقدن کرک و حین انبساطدہ اولان آشنا لغہ و روشنا لغہ مغرور اولوب بعض مراد
ایچون جرأت و جسارت قیلماق کرک مثلاً جناب حق حضرت موسایہ انبساط
حالتدہ ایلکن پیورر بیکہ (یا موسی سلی کل مرادک ولولمہ العجینک وشعیر الحارک)
پس بواطفہ اول حضرت مست اولوب حالت بسط اکاغلبہ قیلوب دیدیکہ (رب
ارنی انظر الیک) پس در حال تنغ (ان ترانی) ایلر بو آرزو قطع اولندی بومعنی
دلالت ایلرکہ سالک حضرت الہیہ دہ حرمت قیلہ و جرأت و جسارتدن بری اولہ
ای اختی بیلماکہ اہل اللہ اوج قسمدر بر قسم واردورکہ حین انبساطدہ بلکہ
ہر حالتدہ دائماً ادب و حرمت اوزرہ اولور و نا محرمدن سر و حدتی ستر قیلور
و بر قسمی دخی واردورکہ اسرار الہیہ بی علی وجہ الحرمة والتعظیم اظہار ایلر
واکن کمالیہ منبسط اولوب شطح و طامات برلہ ترک حرمت قیلز و بر قسمی دخی
واردورکہ کمالیہ منبسط اولور و ترک حرمت ایدوب اظہار شطح و طامات قیلور
اولکی قسمک مثالی جنید کی ایکنجیسنک مثالی شبلی کی اوچنجیسنک
مثالی منصور کبیر اکاروی ان الشبلی قال شربت بالکاس من الی شرب بہا
الحلاج فصحت ولم یصح الحلاج فبلغ الحلاج ذلك فقال لو شرب بالکاس من الی
شربت بہا لسكرت و لم یسكر الحلاج فبلغ الجنید امرهما فقال یقبل قول الصاحی
علی السكران فرجع حال الشبلی علی حال الحلاج لانه حفظ الحرمة

(درجۃ ثالثہ اخلاصی بیسان ایلر)

جناب حق جل شأنہ حدیث قدسیدہ پیورر لرکہ (الاخلاص سر من امراری
استودعہ فاب من احببتمہ من عبادی) یعنی اخلاص بنم اسرار مدن برعظیم
سر در بن آئی امانت قودم قوللرمدن سودیکم کسہ نک قلبتہ * اخلاص اعمالی

ودینی عجب و ربان وحیده و دغان خالص قیلغه دیرلر والله ایچون اولان دین
بولردن خالص وصافی اولاندیر (کما قال الله تعالى الله الدين الخالص) وشیخ
الاسلام حضرت تری دخی اخلاصی بویه تعریف ایدوب دیرکه (الاخلاص تصفية
العمل عن كل شوب قال بعض الشارحين المراد بتصفية العمل عن كل
شائبة هي اخراج رؤية العمل من العمل والاخلاص عن طاب العوض على العمل
عملان رؤيت على اخراج ايلك كاعتماد ايلماكد زيرا عمله اعتماد ايلك نقصان
عرفانه دلات ايلر) كما قال ابن عطاء الاعتماد على العمل عند وجود الزلل
نقصان لاهل المال وعلى عوض وثواب ایچون قیلغی دخی اخلاصی مخادر
و حفظ نفس شائبه سنی مشعردر پس اخلاص بولردن دخی علی خالص قیلغدر
(كما قال ابو عثمان المغربي الاخلاص ما لا يكون فيه للنفس حظ ولا يرزى
صاحبه عليه عوضا في الدارين) بلکه اصل اخلاص کندوبی مخلص کورمکدر
انکچون (الاخلاص ان لا ترانك مخلصا) دیدیلر زرا اخلاص رؤیت اخلاصه
معلوله در (كما قال ابو يعقوب موسى مناسبا لهذا المحل متى شهدوا في اخلاصهم
اخلاصا احتاج اخلاصهم الى اخلاص آخر لان الاخلاص معلولة برؤية
الاخلاص) پس حقیقهده مخلص اولدرکه بجه حول وقوتی اللهک بیه
وعبادات و طاعات آنک توفیق و تیسیری ایدرکن معلوم قیلر پس بویه کورن
کسینه عملی کندودن بلزوانک اوزرینه من دواجرت طلب قیلر بلکه آنی
حقن مطلقا افضل و امتنان و کرم و احسان یلور بومر تیه ده علم و عملن شوائب
شمرکندن تهذیب قیلور

(درجه رابعه تهذيب ندر آني بيمان ايلر)

مشايخ رحمهم الله تهذيبی بویه تعریف ایدرکه تهذيب هو تنقية العلم والعمل عما
يشوبه مما لا يليق به يعني تهذيب علم وعملك هر ربي لايق اولين شيلرك شائبه سندن
ياك قيلمقدروبى رباوسمه مؤدب وخلق اولمقدر پس بوتهديب وتنقيه
دخی خالص اولين وصف اولين كسره لرايچوندر نكيم بيوررلر (التنقية والتهذيب
جار مجرى معالجة المريض (منهوى) بهر انست اين رياضت وين جفا *
تا بر آرد كوره از نقره جفا بهر انست امتحان نيك ويد * تا يچوشد بر سر آرد
زر زبد (نثر) پس خلوص وصف اولان وصحيح المزاج اولان كسره لره لازم اولار
بلکه ارباب بدايات و احصاء رياضاته واجب اولان خصلتدرندر (كما قال شيخ
الاسلام التهذيب امتحان ارباب البدايات وطريقة احصاء الرياضات) بوراده

امتحانندن مراد نفس طبيعتندن تطهير و لوث بشر يتدن تخليص قيلمقدر پس
ارباب بدايته لازمدرکه خلقدرين راضخو يلدن تطهير و ادبلرين تحسين ايدلر
وعلمدرين جهالتندن وعلمدرين رباوسمه دن و عبادتدرين عادتندن تنزيه ايتك
طريقنه كيدلر زرا عادت ايله عبادت اولار انكچونكه عادت طبيعت ثابته در پس
مقتضاي طبيعت اوزره اولان عمل عبادت صايلر (كما قال بهض المشايخ
ما يفعل الانسان بالطبع لا يعدم من العبادات وكذلك ما يفعل بالعبادات لا يعدم
من العبادات بل يجب للعبادة من فصدونية ومخالفة النفس والهوى ولهذا قيل
صائم الدهر لا صائم ولا مفطر لعود النفس وعدم ثابته فيه ولذلك كان افضل
اصوم صوم داود عليه السلام لمخالفة الطبيعة والعادة فيه) يعنى بعض مشايخ
ديدیلرکه انسان طبعله ايشلدیكى عمل عبادتندن عدا و لنز و كذلك عادته ايشلدیكى
عمل دخی عبادتندن عدا و لنز بلکه عبادته نیت خالصه و مخالفت نفس وهوا
واجبدر انکچون صائم الدهر كحقنهده صائمدر و نه مفطر در دینلدى نفسان
اكا اعتيادی و صومك آندهده عدم تأثیری اولدیغیچون و بواجادن صوم داود
افضل اولدیكه آنده طبيعت وعادته مخالفت واردر پس عبادتكه شائبه
عادتندن خلاص اوله استقامت حاصل اولور بومر تیه به ايره نه مستقیم دینور

(درجه خامسه استقامتي بيمان ايلر)

استقامت طعماده و شرابده و عقیده و اعمالده و احوالده و اقوالده بلکه هر شیده
افراط و تفريطدن خدرا ينگدر و سلوكه استواء قصديله كتمكدر انکچون
(الاستقامة هي استواء القصد في السلوك) ديمشلمر و مسترشد و طالب اولمدری
بواستواء و اعتداله ارشاد قيلمشدر و جنباب حق دخی بآیت كريمه ده مستقیم
اولان قولرینه نه لطف ایلدیكى بيمان ایدوب بيوررلر (ان الذين قالوا ربنا الله
ثم استقاموا اتنزل عليهم الملائكة) تحقيقا شول كسره لره الله بزم رجمدر و دیدیلر
در بوبیت و وحدانیت اقرار ایلدیلر آند نصكره اعمالده و احوالده استقامت
قيلدر لمرانلرك اوزرینه ملائكة رحمت نزول ايلر باعند الموت و باعند البعث
(ان لا تخافوا ولا تحزنوا) ديمكاه (وابشروا بالجنة التي كنتم توعدون) مرده سن
در برمكه يعنى بشارتلك اى مؤمنلر شول جنتلكه سز دنياده وعده اولند يكرز
ايدى ديومر ده و برمكه * بوايت خلاصه علم و عملی جامعه در خلاصه علم و توحيد
و خلاصه عمل استقامتدر و بواستقامت خلاصه عمل اولدیغیچون بونك ثواب
و جزای احصا اولمدر (كما روى عن ثوبان رضى الله عنه قال رسول الله صلى الله

عليه وسلم استقيوا وان تحصوا واعلموا ان خير اعمالكم الصلوة ولا يحسن
 على الطهارة (الامؤمن) معنای شریفی امتم سزا استقامت ايلك وحالبوكه سز
 استقامتلك نواب وجزاسف احصايه قادر دك سز ويملك كه تحقيق سزك خير لو
 عماكز صلاتك كه انواع عباداتي جامع در اولانده استقامت ايلك وصلاتك
 استقامت ايلكي وجهله اولور بر وجهي ظاهر انعدبل اركان ايدوب قيام وعود
 وسجودين فقهاء دين يازديغي اوزره ادا قيقدر وبر وجهي دخی باطن اول
 صلاتك سعه وربا ايلدن و بونلر امشالي ضرر سيقه دن محفوظ القلب اولقدر
 اصل طهارت حقيقي بوكا ديرلر * پس بوطهارته مواظبت ايلز الا كه مؤمن كامل
 پس مؤمن مستقيم اولدر كه نور هدايتي بوله و اساخ طبيعت وبشر يمدن قلبي
 طاهر قيله و غبار اغيار و ماسودن منقاوله (نظم) كسي دائم زاهل استقامت
 * كه باشد بر سر كوي هدايت * بانوار هويت جان سپرده * زا اساخ طبيعت
 بالمرده * تمام از كردن دامن فشانده * برفقه سايه و خورشيد مانده (نثر)
 قال في العوارف حاكيا عن ابي علي الجوزاني قال كن طالب الاستقامة لا طالب
 الكرامة فان ربك يطلب منذ الاستقامة وانت تطلب الكرامة استقامت ربك
 رضا سيد و طالب كرامت نفسك هو اسيد * پس اهل حق اولان هو اي نفسدن
 كذا ايدوب رضاي حقه نظرا يملك كرك في الحقيقة كرامت خود حصول
 استقامت در (كما قال ابن عطاء الكرامة في الحقيقة انما هي حصول الاستقامة
 ورمارزق الكرامة من لم يحصل له الاستقامة فالواجب على العبد ان لا يحرص
 الاعلى الاستقامة لان الكرامة التي بمعنى خرق العادة لا اعتبار بها عند اهل
 التحقيق) ابن عطاء يركه كرامت في الحقيقة دكدر الا حصول استقامت در آ
 اولور كه بر كسه به استقامت حاصل اولدين كرامت مرزوق اولور * پس عبده
 واجب اولان سريص اوليه الا كه استقامته زير خرق عاده معناسنه اولان كرامته
 عند اهل التحقيق اعتبار يوقدر بلكه بونلر قندها كبر كرامات اخلاق وصفاتي
 تبديل ايتكدر (كما قال سهل بن عبد الله التستري اكبر الكرامات ان تبديل خلقا
 مذموم وامن اخلاق نفسك بخلق محمود) پس ارباب كمال بوكرامت و خرق عاده بي
 حيز الرجال در ديو بترك ايتكدر و هم ان اصلاح نفس واستقامت طريقته
 كمشلر (كما قيل يوما لابي يزيد فلان يمر ساعة بمكة قال الشيطان يسير من المشرق
 الى المغرب طرفه عين وهو في لعنة الله وقيل له فلان يمشي على الماء يطير في الهواء
 قال الحيتان والخشب واما الهامتمشي في الماء والذباب والطيور يطير في الهواء

فقال ان رجلا بسط مصلا على الماء وترجع في الهواء لا تجبروا ولا تلتفتوا اليه
 حتى تنظروا كيف تجذونه في الامر والنهي والاستقامة) ديو حضرت اكثر
 حالته كرامت مكرندن حقه استعاضه ايدر لردي تكيم يحيي بن معاذ نقل ايلر
 ودير كه (رايت ابا يزيد عند البحر يوما ساجدا يقول اللهم ان قوما طابوك
 فاعطيتهم المشي على الماء والهواء فرضوا بذلك واني اعوذ بك من ذلك وان قوما
 طابوك فاعطيتهم طي الارض فرضوا بذلك واني اعوذ بك من ذلك وان قوما
 طابوك فاعطيتهم كنوز الارض فانقلبتم اهلهم الاعيان فرضوا بذلك
 واني اعوذ بك من ذلك وان قوما طابوك فاعطيتهم عبدك خضرا فرضوا بذلك
 واني اعوذ بك من ذلك حتى عد كذا وكذا اكثر مقامات من مقامات الاوليا
 فقال الهى اطلبك واطلب رضاك وافني وجودي في هوائك) شيخ حضرت لري
 شيخ ابومدين دن حكاية ايدوب بيور لر كه بوعالمده متصرف اولان ابدال دن
 بعضي شريك مزيدر يته ديد يركه (مالنا لا يعتاص علينا امر وبعثنا
 على الشيخ اقل الامور مع ان اتقني مقامه ولا اتقني مقامنا فبلغ ذلك الشيخ ابامدين
 فقال تركنا امر ادنا المراده) پس ارباب تصوف مراد لرين مراد حقه ترك ايدوب
 فاني اولدير اما ارباب تصوفده دخی مراد شائبه مي واردن كيجون (التصوف
 مع التصرف عما لا يجتمعان) ديمشرو الله اعلم

* (درجه سادسه نو كاي بيان ايلر) *

عن ابن عباس رضي الله عنه قال رسول الله صلى الله عليه وسلم تدخل الجنة
 من امتي سبعون الفا بغير حساب هم الذين لا يسترقون ولا يطيرون وعلى ربهم
 يتوكلون) يعني جنته داخل اولور ايتكدر يتمش يملك كسه بغير حساب بونلر
 انلر دك برشي ايجون افسون ايتكدر برشي دخی تطيرون فقال ايلز بلكه ربيلر يته
 متوكل اولورلر (قال الشيخ اكل التوكل نوعان عام وخاص فالعام ان يعلم الرجل ان
 لا موثر في كل شئ الا الله ولا يؤثر شئ الا باذن الله فالطعام لا يشبع الا بالله والماء
 لا يروي الا بالله والادوية لا تشفي والمسم لا يقتل والنار لا تحرق والبرد لا يبرد
 الا بالله وقس على هذا كل الاشياء والتوكل الخاص ان يتوكل الرجل التداوي
 والاسترقاء لقوة يقينه بان لا يصيبه الا ما كتب الله) بوصف تدبير نفسي
 ترك ايدوب حول وقوتلرندن منسلح اولوب بين يدي الله كالميت بين يدي القيسال
 اولورلر (كما قال ذو النون التوكل ترك تدبير النفس والاشغال عن الحول والقوة
 وان يكون العبد بين يدي الله كالميت بين يدي القيسال بقلبه كيف يشاء)

تو گونه تو کل که امری مالکته تسلیم ایدوب انک وکالتنه تعویل قیلمقدر عوامه
 اصعب منازل وخواصه اضعف خصائلدر (کما قال شیخ الاسلام التوکل وکلة
 الامر کلها الی مالکته والتعویل الی وکالتنه وهو من اصعب منازل العامة واهی
 السبل عند الخاصة) یعنی امری که کسین مالکته ویرد کرد و انک وکالتنه اعتماد
 قیلمقدر بو عوامک منازل انک اصعبی وخواصک قمتنه اضعف سبلدر عوامه
 اصعب اولسی بوجهتند در که نفوس عوام اسبابه محبت اجتماع اسباب بولنه
 حقدن حجاب اولمشد و الله اعتماددن اسبابه اعتماد لری زیاده در بوجهتند ترک
 اسباب ایدیه من لرو توکل بولنه کیده من لری قیاس ایدر که اسبابه من اجعتسز بر کار
 حاصل اولمز و بلا سبب بر شئی ظهوره کلمز مع هذا سبب اورنه ده برالت
 ملاحظه در اماعوام بویه بلدکار بچون انله توکل اصعب منازلدر (مثنوی)
 تو ز طفلی چون سیه ایدیه بر سبب از جهل زان چن سیده * با سیه از مذهب
 عاقلی * سوی این رو بوشما زان مانی * چون سیه رفت بر سر مینوی * رینا و زیناها
 می زنی * رب میگوید برو سوی سبب * چون ز صنم یاد کردی ای عجب (نثر)
 (قال الشيخ في الفتوحات التوکل اعتماد القلب علی الله مع عدم الاضطراب عند
 فقد الاسباب الموضوعة فی العالم انی من شأن النفوس ان ترکن الیه فان
 اضطرب فلیس بمتوکل وحال المنعوتین بهذا المقام منهم من یتوکلون بیدی الله
 کالمیت بیدی الغسال ومنهم من یتوکلون حاله حال اولد مع والده فی مال والده
 ومنهم من یتوکلون حاله حال العبد مع سیده فی مال سیده) یعنی توکل قلبک الله
 اعتمادیدر اسباب ضایع اولد که قلب مضطرب اولما مغله اولیه اسبابکه بو عالمده
 موضوعه در که کامل ایلک نفوسک شانندندرا کر عند فقد الاسباب قلب
 مضطرب اولورسه متوکل اولمز و بو توکل مقاسیله منعوت اولنلرک حالی بعضیسی
 بیدی الله غسال اوکنده میت کبی اولور و بعضیسنک حالی عیدک افتدیسبله
 اولان حالی و افتدیسینک مالنده اولان حالی کبی اولور و بعضیسنک حالی اوغولک
 با با سیه اولان حالی کبی اولور اما توکل خواص قمتنه اضعف سبل اولسی
 ولد که بر خوای (ان الامر کله لله) هر امری که در بر کسه نک هیچ بر کارده مالکیتی
 یوقدر (کما قال الله تعالی لرسوله ایس لک من الامر شئی) پس اشرف عالم و سید
 ولد آدمه خطاب بویه او ایحی ماد و ننده اولان کسه لک مالکده نیجه مدخلی اولور
 پس خواص بلدیلر که علی الاطلاق ملک انکدر * پس نه شیده آنی وکیل اتخاذ
 ایتسونلر ملک انک ایکن نوجهله آنی وکیل ایدنسونلر انکچون توکل عند

الخواص اضعف سبلدر بلکه خواص چله امری حق تعویض ایلشدر و روانه
 ایشلرسه راضی اولمشدر

(درجه سابعه تفویضی بیان ایلر)

(قال الله تبارک و تعالی حاکما عن ال فرعون قال و افوض امری الی الله ان الله
 بصیر بالعباد) یعنی آل فرعون دیدیکه بن امری الله تفویض ایلرم الله عبادنه
 بصیردر * پس بنده لایق اولان اولدر که هر حالی و کارنی الله تفویض ایلیم
 تو کلدن تفویض اولی در زیرا تفویض من حیث المعنی تو کلدن اوسعددر
 ومن حیث الاشارة آندن الطمأنینه و انکچونکه توکل بعد وقوع السبب حاصل اولور
 اما تفویض هم بعد وقوع السبب وهم قبل وقوع السبب واقع اولور توکل
 بعد وقوع السبب اولمشه مثال تنکیم حضرت یعقوب علیه السلام اولاد نک
 حفظنده دیدیکه (یا بنی لا تدخلوا من باب واحد وادخلوا من ابواب متفرقة
 و ما اغنی عنکم من الله من شئی ان الحكم الله علیه توکلت) یعنی یعقوب علیه
 السلام دیدیکه ای اوغلارم مصره کیدر کده چله کز بر قیودن کیرمیک بلک
 هر بر یکز را کنده قیودن کیرک و بن الاهدن کلان شیدن بر شئی مزدن دفعه
 قادر دکام ز بر بر کسه ایچون حکم یوقدر الاله ایچون بن اکا توکل ایلدم یعنی
 بن آنی سزک صیانتک زده وکیل اتخاذ ایلدم بو توکل بعد وقوع السببدر که اول
 اولاد نک صیانتیدر و بر مثال دخی بعد وقوع السبب اولدیغنه بودر که حضرت
 رسول علیه السلام اصحابیه بیه ایدی دیدیلر که مشرکار سزک قتلک زده جمع اولدیلر
 قورقونلر دیدیلر که بزه الله کفایت ایدر و اول نعم الوکیلدر تنکیم بو آیت بوسعنا به
 دلالت ایدر (ان الناس قد جعوا لکم فاخشوهم فزادهم ایمانا و قالوا حسبنا الله
 و نعم الوکیل) بو توکل دخی بعد وقوع السببدر و سبب مشرکاردن کند و لری
 صیانتدر پس توکل بعد وقوع السبب اولنه دیر اما تفویض هم قبل وقوع
 السبب وهم بعد وقوع السبب اولور قبل وقوع السبب اولدیغنه مثال حضرت
 نبی علیه السلام یا تدقلری وقتنه بیورر لر دیکه (اللهم انی اسلمت نفسي الیک
 و الجأت ظهری الیک و فوضت امری الیک) و بعد وقوع السبب اولدیغنه مثال
 آل فرعونک امری فی الله تفویض کیدر (کما قال و افوض امری الی الله) بوراده
 سبب فرعونک خوفیدر پس تفویض الله توکلک ماییننده عموم و خصوص اولور
 تفویض اعم و توکل اخص اولور و توکل تفویضک بر شعبه سی کبی اولور
 و تفویض هر وجهله توکلدن اوسعدر و هم ادبه اوفی و آندن من حیث المعنی

سالكه البقدر زير اتقويض حول وقوتدن بری اولمق و كندوبی حق رضایی
ایچون كندوتصرفندن تخلیه قیلده روحی كندومقامنه تصرفنده قائم
قیلوب هرته ایشلر سه اكاراضی اولمقدرا ما توكل بویله دكلدر زيرامتوكل اكا
دیر لکه نفسنك مصالحنده حق كندوبه وکیل اتخاذا یلیه پس بونده من وجه
جرات و جسامت وارد و نظر قیلنسه سوء ادیدن خالی دكلدر اكر جناب حق
جل شانه توكلی مندوب قیلیدی انیبا و اولیادن برکسه بوکاجرات ایتیه لردی
پس جمیع امورین حقه تفویض ایدوب آندن هرته کورسه (كل شی من الحبيب
حبیب) دیوب انك ارادتنه راضی اولمق کمال عبودیتیه انسدیر

(درجه نهمه نهمه ندرانی بیان ایلر)

نهمه قلبك حقه اعتمادی و حکمتنه و توقیدرتوكل و نسایم و تفویضدن بواولی در
زیرا سواد عین توكل و نقطه دائره تفویض و سویدای قلب تسایمدر یعنی
بومقاملرکمداری و حیاتی نهمه در بوروب کبی انلریدن کبیدرتنکیم عین سوادله
ناظر و دائره نقطه اوزره دائره و قلب سویدایله حی و قادر اولدیغی کبی بومقاملرک
هربری نهمه مزنی معنیدرتنکیم بومقامده جناب حق ام موسادن حکایه ایدوب
بیوررور (فاذا خفت علیه فاقیه فی الیم) ام موسایه خطاب عزت بویله وارد
اولدیکه ای ام وحشی شول وقتده که سن موسانك اوزریتیه قورقه سن سن آفی
دریایه انقالیه پس ام موسی جناب حقه اعتماد ایدوب آنی دریایه انقالیلمدی
اكر حقه نهمه سی اولمیه ایدی آنی دریایه آنزدی بومرتبه نك صاحبلى سرقضا
وقدره کمالیه واقف اولمقدردر زير ایلور لکه خلاف حکم الله بر شینك وقوعی ممکن
دكلدر (كأقال علی کرم الله وجهه اعلموا ان الله لم یجعل للعبد ان عظمه
حیلته وقوت مکیده انکتر مامی له فی الذکر الحکیم) راحت بولان بوعلمه
واقف اولاندروزجت و منققت چکن بوسردن غافل قلاندراول کسه که (لامره
لقضاء الله ولا معقب حکم الله) معنانه عارف اولدی (وقل كل من عند الله)
امر اینه (وقل الله خالق كل شی) فخواسته وقوف بولدی اول کسه کند و حول
وقوتن ترك ایدوب حکم حقه واثق اولدی وفوت اولنه محزون اولدی وانه
کلمه فرح قیلدی (كأقال الله تعالی ما اصاب من مصیبه فی الارض) یعنی
مصیبتلردن روی زمینده بر مصیبت اصابت ایلدی خط و غلا و طاعون و وبا کبی
(ولا فی انفسکم) و دخی نفسکزده آفات و بلیاتندن بر مرض اصابت ایلدی
(الافی کتاب مبین) الا اول مصیبت کتاب مبینه ثابتدر و علم اللهده معلومه در

(من قبل ان نبراهها) تراول مصیبتی و یاخود منزلت نفسلر بکزی خلق ایلزدن اول
(لکبلا ناسوا علی ما فاتکم ولا تفرحوا بما آتاکم) کتاب مبینه بوجه
انکچون اقبسات اولاند بکه نعم دنیادن فوت اولنه محزون اولمیه سز و مال
و منصبندن اعطایا اولنانه فرح قیلیمه سز (قال البیضاوی فان من علم ان الکل
مقدره ان علیه الامر) پس برکسه ککه خلایق اوزره جاری اولان احکامك
جمیع سنی صور معلومات الهیه ایدوکن بیل و لوح محفوظده مثبت اولدیغنه عالم
اوله محنت قصد و طلبدن نجات بولور و حکم الله و اثنی اولوب هرته کورسه
تسلیم اولور

(درجه نهمه تسلیم ندرانی بیان ایلر)

تسلیم اولدر که عالم غیبدن ظهوره کلان امور ره راضی اولمقدرمثلا سیول و امطار له
و یاخود حوادث و نوائب روزگار ایلد حرث و نسلان و کار و کسبک هلاک اولمسی
وقتنده حکم خدایه رضا و بوروب ترك اعتراض ایده و بلا اضطراب و تألم انقیاد
جانبیه کیمده تسلیم اول کسه به میسر اولور که قضا و بلانك بیل که وقوعی
مشیت خدایله در و مشیت خدا علم و حکمتنه تابعدر پس حکمته اولان شی عبت
اولمز و حکیمه اعتراض لازم کلز پس سری معلوم اولمیان شیده عبدك شانی تسلیم
اولمقدرد قضاى حقه کندوبی مطیع قیلدر تسلیم مرتبه سنده اولان کسه نك
شانی بودر که اکر بوعالمده عقله مخالف و قلبه مزاحم و حضوره مانع بعض
احوال کورسه مثلاملك ظالمك ملك عادله ظفر بولمسی کبی و یاخود
برامتك انبیسا و اولمیا به ایداقیلیمسی کبی و یاخود بر جاهلك بر عالمه غالب اولمسی
و عالم و عاقلك ذلیل و محروم قالمسی کبی و بونلر امشالی عقله مخالف و قلبه مزاحم
هرته شی کورسه و هرته احوال مشاهدده قیلیمه اعتراض قیلیمه و پراکنده خاطر
اولمیه زير اوجه سی کماکان واجب الوقوعدر و مقتضیات حقایق و استعداد ائدر
اولیه اولیجق هب حکمت اوزره در عبت دكلدر (كأقال ابن الفارض (شعر)
فلا عبت و الخلق لم یخلقوا سدی * وان لم تکن افعالهم بالسیدیه (نثر) اصل
تسلیم اولدر که سالک سلوک کنده نیجه احوال مفزعه و مخاوف مهلکه به مبتلا
اولسه مثلا بچارده کرداب و اخطاره گرفتار اولمق کبی و یاخود بر برده حزب
و قتال و جنگ و جدال ایلد پر زخم و بر آزار اولمق کبی و بونلر امشالی محنت
و فلا کته هرته ایدسه راست کلمك کبی کندوبی حقه تسلیم و هر حالنی اکاته و یض
ایدوب مضطرب اولمیه زير انکونه آفات سالک ان ترقیسی ایچوندر پس استرسه

مالک الملک اتی هلاک آید و استرسه صیانت قیله * بومقامده اولان عزیز لر دن شیخ
عبدالله ربیع دیر که جنک جنکیزه بر قضا ایلد مبعلا اولدم یا ندمه اولان یار انمی برر
بررقال ایلد یلر پس بکادخی توبت قریب اولد قدده نفسه دیدم ~~شکسته~~ ای نفس
نیجه سن حکم خدایه راضی میسن کورد مکمه مو تله حیات اکامساوی و حکم
حقه کماله راضی پس بوحالته بغایت حمد ایلدم پس جناب حق اول قومدن
آخربنی خلاص ایلدی اما خلاصه مسرور اولدیغمدن زیاده خلوصه مسرور
و فرحناک اولدم (نظم) اطاعته فرض تطف او جفا * و مشر به عذب تکرر
اوصفا * و کت الی المحبوب امری که * فان شاء احيانی وان شاء اتلفا

(درجه عاشره تصوف ندرانی بیان ایلر)

(قال السمری رأیت النبی علیه السلام فی المنام و سأله عن التصوف قال ترک
الدعوی و کتمان المعنی) پس ارباب تصوفه ترک دعوی کتمان معنا واجب
اولمزدند زرا (صدور الاحرار قبول الاسرار) فحواستجه جمیع کار نامحرم
و اغیاردن امیرا حق استقامت ایتشدر در و تحیاهل و تغافل سمته کتشد در
اغیار بشیریت دامنه گرفتار اولمزدند و ارباب تصوف فوق البشر به ذوق
بولمزدند و اویه ذوق که آنده معالمانسانیه مضجع و علایم نفسانیه متلاشیدر
(کما قال الجنید التصوف ذوق تصمحل فیه معالم الانسانية و ثلاثی علالیم
النفسانية) زیرا بومر تبیه وارن کسه حقدن غیری ~~کوردن~~ و خلقه اعتماد
قیلزانکچون آنده علایم نفسانی و معالم انسانی اولمز و فی الحقیقه تصوف
بالکامیه جناب حقه ارتباط ورؤیت خلقی ظاهرا و باطنا اسقاط ایلد کدر
(کما قال السبلی التصوف اسقاط رؤیه الخلق ظاهرا و باطنا) برعاشق که رؤیت
خلقی ظاهرا و باطنا اسقاط ایلد آنک سری حقه لاحق اولور و کندی سطوت
نور الهیده فاولور (قیل للجنید ما التصوف قال لحق السربا و حدة و فناء النفس
بسطوة الاحییه) پس صاحب تصوف اول زمانده متصوف اولور که یوفتانی
بولد قد بکدره بقایه کاه و محمود ذکریه بخو بوله و اخلاق اللهله متخلق اولوب
مخلوق خدایله خلق محمدی اوزره معالمله قیلد (کما قال ابو محمد الحریری التصوف
الخروج عن ~~صک~~ خلق ذنی و الدخول فی کل خلق سنی) اصل تصوف
تصوف دیدکاری همان خلقه رفاههم ولا تغفل کما سیجی بیانه ان شاء الله
تعالی

(باب رابع اخلاق حمیده بی بیان ایلر)

(بواب)

(بواب دخی اون درجه بی شاملدر)

(درجه اولی خلق ندرانی بیان ایلر)

خلق لغتده خویه دیرلر و اصطلاحده اول ملکة نفسانیه به دیرلر که انگاه متصف
اولانه سهل اوله افعال جمیله نک انیانی و اعمال سینه نک اظهاری پس اهل تصوف
اخلاق سینه صاحبی اولان کسه به دیرلر (کما قال الشيخ فی الفتوحات قال اهل
طریق الله التصوف خلق فن زاد علیک فی الخلق زاد علیک فی التصوف) یعنی
شیخ حضرت تری بیورلر و نقل ایدوب دیرلر که اهل طریق الله دیدلر که تصوف
همان خلقدر پس شول کسه که سنک اوزر که خلقده زیاده اولدی تصوفده
دخی سنک اوزر که زیاده در (وقال الشيخ بعد هذا الکلام سئلت عائشة ام
المؤمنین عن خلق رسول الله فقالت کان خلقه علیه السلام القرآن) (کما قال الله
تعالی فی کلامه) (وانک اعلى خلق عظیم) خطاب حضرت رسول صلی الله علیه
وسله ذروعلی کلمه سیله ایراد اولمده ~~نکته~~ اول حضرت تک خلق عظیم اوزره
مجبور اولسنی مشعر و انک اوزرینه اعتلا و اقتدارینی مذکر در و حق تعالی اول
حضرت تک خالق عظیم اغله صفتلدی زیرا اول حضرت تک خلقی قرأندن مستفاد
اولمزدند و قرآن عظیم ادیله مؤدب اولمزدند و انکچون اولدخی عظیمدر و قرآن
اول حضرت تک خلقی اولمسی قرأنده اولان مکارم اخلاقه متخلی و قرآنک زهر
ایلدیکی شیلردن متخلی اولمسیدر و بعض مفسر لر دیمشدر که قرآن انک خلقی اولدن
مراد (خذ العفو و امر بالعرف و اعرض عن الجاهلین) در دیمشدر ~~نکته~~
بوحدیث شریف دخی بومعنا به دلالت ایدر که بیورلر (ادبنی ربی فاحسن
تأدیبی ثم امرنی بمکارم الاخلاق فقال یا محمد خذ العفو و امر بالعرف و اعرض
عن الجاهلین) اول سلطانک اخلاق حمیده سی توصیفه قابل دکار مائر اخلاق
جمیله سنه دخی شوقه دن استدلال ایلد که اول حضرت دن روایت اولنور
(ان الصبیان اخذوا النبی علیه السلام یوما فی طریق المسجید و قالوا کن لنا
جملا یا رسول الله کن لنا جملا کما نکون الحسن و الحسین فقال علیه السلام ابلال
اذهب الی بیتی و انت ما وجدته لا شتری نفسی منهم فذهب الابلال فاتی بثمانی
جوزات فاشتری بها نفسه و قال علیه السلام رحم الله اخي یوسف باعوه ثمن
بخس دراهم معدودة و باعونی بثمانی جوزات) بوقصه پر حصه نک اصلی بودر که
برکون حضرت امام حسن و امام حسین طفولیتلری زمانده اکابر قریشک
اولا دنک دوه لر بی کوروب آنلره تحسیر ایدوب در حال حضرت سید کائناته کلوب

دید یلکه یا جدی و یاسیدی ا کابر قریش اولادینک دوه لری وارد برزه دخی
دوه لری الیو بر اول حضرت دید یکه ای جکر گوشه لم اشته بن سزک دوه کرم آنلر
دید یلکه میان قریش دوه لری نه بندیلر اول حضرت دید یکه کاک سزدخی بنم
ظهر ریه بنک آنلر اول حضرتک ظهیر نه سوار اولوب کیسولرین لجام وزمام کبی
الارینه آلوب دید یلر یا جده نا آنلرک دوه لری علف علف دیرسن دیز سن در حال اول
حضرت صاغ جانبنه میل ایدوب علف علف دیوب وصول جانبنه میل ایدوب
علف علف دید کده جناب حق جل شاننه یتش بیک صاغ جانبنه دید کده و یتش
بیک صول جانبنه دید کده اهل خطابی عفو ایلدی تکیم حضرت مولانا دخی
بر قصیده سنده بوقصه یه بویته اشارت ایدر لری و ورلر که (نظم) اشترمن چون علف
کنده جله علف تلف کند * عفش از اهل معصیت محو کند جله خطا (نظم) پس
امام حسن و امام حسین اول حضرتی جل اتخاذا ایلد کبری صبیانک معلومی
اولوب آنلر دخی کند ولری اول ایکی صاحب سعادت منزله سنده قیاس ایدوب
مسجده کیدر کن اول حضرتی جل اتخاذا ایلد یلر پس اول حضرت نفیسی
آنلردن سکر جوژه صابون آلدی و آنلر بوحسن خاتمه لطف قیلدی پس سالک
کر کرد که محمدی مشرب اوله و آنک خلقه یه تخلق قیله و داعما تواضع و مسکنت
اوزره اوله و کبر و نخوت و عجب و رعوتدن حذر قیله

(درجه نایه تواضعی بیان ایلر)

(قال الله تبارک و تعالی فی کتابه المجید) و عباد الرحمن الذین یمشون علی الارض
هونا و اذا خاطبهم الجاهلون قالوا سلاما یعنی اللهک مقبول اولان قولاری اول
کسه لر در که بر یوزنده پور لر هینین و لینین اولد قلی حالد و سکینه و تواضع برله
کذر ایلد کبری و قنده چن جهال بونلر طمن و ملائله خطاب ایلد لر دی
بونلر آنلر سلام دیر لر دی و ترک همارات و مجادله ایدوب کذر ایدر لر دی پس
مؤمن کمال صفی هین و لین و متواضع اولقد ر) کما قال علیه السلام المؤمنون
هینون امینون کاجل الانف ان قید انقاد وان استخ علی صخرة ناخ یعنی مؤمن
اولنر متواضع در و نلاید و شول بولار لود و کبی که ا کبرید لسه متقاعد اولور و اگر
برطاش اوزره چو کراسه چو کر حضرت جنیدک استادنندن نقل اولنور که
بر کسه آنی کادی دعوت ایلدی هماندم قالقوب ا کابوب کتدی پس
اول کسه اوینه کلوب شیخه دید یکه واروقتی ایکی ایله شمعی ما حاضر بر شیه یز یوقدر
پس شیخ کلوب اوینه کندی بر ساعت نصکره اول شخص ینه کادی و دعوت

قیلادی شیخ هماندم کالاول بلا اضطراب قالقوب آنک اوینه کادی اول شخص
ا کادی یکه وارینه کیت شمعی قولایم یوقدر پس شیخ الم چکه یوب ینه کتدی
بواسلوب اوزره درت کره دعوت ایلدی در دنده دخی اجابت ایلدی اخر الامر
اول کسه شیخه سوال ایدوب دید یکه یا شیخ یوقدر رد ایلدم و بعض غلیظ سوز
سویلدم تحمل قیلدک ومع هذاینه هر بار که دعوت قیلد مسنه اجابت قیلدک
بونک حکمتی ندر (قال الشيخ یا اخي رضى نفسى على الذل عشرین سنة حتى
صارت بمنزلة الکلب بطرد ثم بدعی فیه و دیرمی له عظم فیه یب ویرضی و لور دتدی
خمسین مرة ثم دعوتی بعد ذلک لاجبتک) شیخ دید یکه ای اخي نفسمه بکری
سنة ذلک و حقارت اوزره ریاضت و یردم حتی نفسم قنده کلب منزله سنده اولدی
اوله کلب که طرد اولنور اند نصکره دعوت قیلد نور پس عودت ایلر و ا کابر مقدار
کک آنلر پس اجابت ایدوب راضی اولور ا کرسن بنی الی کره زایل سک و صکره ینه
دعوت قیلد سک بن سکا اجابت ایلد دم دیدی * پس ای اخي نظرایله کور بومر تبه ده
ایکن تواضع و مسکنت لری نه مرتبه در اولمای کار نفس لری نه قیمت و مقدار قوم لر
پس نفسمه قیمت قویان و آنی نفوس خلقدن خیر لوییلان کسه لر اهل تواضعدن
اولر لر) کما قال ابو یزید البسطامی مادام العبد یظن ان فی الخلق من هو شر منه
فهو متکبر فقیل له فقی یكون متواضعا قال اذا لم یزل نفسه حالا و مقاما و قیمه
فن رأى لنفسه قیمه فلیس له من التواضع نصیب) ای اخي بونی بویله بیلکه نفسیه
تواضع ایلن کسه عند اهل التوحید متکبر در و لو کان ینذل و یتواضع مثل التراب
(کما قال الجنید التواضع عند اهل التوحید تکریم) انک چون تواضع آنلر قنده
تکبر در که اهل تواضع کند و ده دخی نفس کورر و آنی تحقیر ایدوب آجق قیلر اما
اهل توحید کند و لرده نفس کورر لر بیلکه کند ولری دخی کورر لر که حتی
آنی یا وضع قیله لر و بار فیه * اگر بونلردن تواضع دخی صادر اولسه اللهدن یلور لر
والله اعلم

(درجه نالنه ایشاری بیان ایلر)

ایشار لغتمه اختصاره دیر لرا اثر فلانا علی نفسی دیر لرای اختیره معناسن و بر لر
پس ایشار مزجود و واضطبار علی المفقود سلو کده فقرایه خلق محمود در اصل
ایشار اولد که دنیوی و اخروی هر نه ایسه حظوظ نفسک اوزره حظوظ یارانی
اختیار ایلد سن (کما قال ابو حفص کبیر الا ینار هو ان تقدم حظوظ الاخوان
علی حظوظ نفسك فی امر الدنیا و الاخرة) تکیم انس حضرتلردن مز ویدر که

احجاب رسول الله بن بریسته بر کون بر بیان باش هدی اولندی پس تصور
ایلدیکه بلکه فلان کسینه بدن احو جدر اول باش کتورن کسه به دیدیکه
بونی وار اول کسه به آلی کیت مع هذا کندونک قوت بدنه احتیاجی واریدی پیش
اول کسه انی اول ذکر اولسان کسه به کتوردی اولدخی محتاج ایکن دیدیکه
بلکه فلان کسینه بدن احو جدر وارا کا آلی کیت دیوب بز آخره کونزدی
بواسلوب اوزره بدی قویه دک کز دیوب آخر الامر بریسی قبول ایلدی
و بوات کریمه اول حینده بونلر حقه نازل اولدیکه (و بونلرون علی انفسهم
ولو کان بهم خصاصة) در کما فی باب الزکوة تفسیره قال الشیخ فی العوارف
لماسعی بالصوفیة الى الخلیفة فقبض الشحام والرقام والنوری ومیز الحنید بالغة
فافی لفتلهم فبسط المنطع لضرب اعناقهم تقدم النوری الى الجلال فقیل له
الی ما ذاتی ادر قال اوترا خوانی علی حیاتی ساعة فلما رای المالك هذا الحال
منه بکی وعفاه عنهم) یعنی وقتا کیم طائفة صوفیه بغداد خلیفه سنه سعایت
ووشایت اولدیشیه پس شحام و رقام نام شیخلری مع ابی الحسن النوری اخذ
ایلدیلر و جنیددن بونلر حالی استفتا ایلد کده جنید حاضر لری قهله بونلری
تمیز ایلیوب قتلرته فتوی ویردی پس بونلرین اورمق ایچون نطع دوشند کده
نوری جملاده تقدم ایلدی پس اکادیدیلرک نه شیعه مبادرت ایلرسن دیدیکه
بویر ساعته اخوانی خیاتم اوزره اختیار ایلرم بوحالی ملک آندن کورد کده
اغلیوب انلری عفو ایلدی فی الحقیقه مؤثر اولان کسه اخوانی دینوی و اخروی
نفسانی و روحانی هر نه حظی واریسه انک اوزرینه اختیار قیلاندر و بخلق
صاحبی مظهر فتوت اولاندر

(درجه رابعه فتوتی بیان ایلر)

سأل موسى عليه السلام ربه عز وجل عن الفتوة قال الله تبارك وتعالى الفتوة
ان ترد نفسك الى طاهرة كما قبلتها مني طاهرة) حضرت موسی صلوات الله
علی نبینا وعلیه ریسندن سوال ایلیوب دیدیکه یارب فتوت ندر حق تبارک
وتعالی بیوردیکه نفسکی سن بکا آتام و کاهلر دن طاهرة رد ایل کدر تنکیم سن
بدن انی بال قبول ایلدی پس تطهیر نفس حظوظ نفسانیه دن چقمغله و امر
حق طومغله و نفسکی ابراهیم و انار عشقه آغله اولور و بویله ایلمن کسه فتوت
حقیقی مرتبه سن بولور (کما قال الشیخ فی الفتوحات اصل الفتوة ان تخرج عن
حظ نفسك اشارة التوحید ربك كما ان ابراهیم علیه السلام خرج عن حظ نفسه

و جارها علی التارایشار التوحید ربه فان کان ذلك عن امر الهی فهو اعظم
فی الفتوة وان لم یکن عن امر الهی فهو فقی علی کل حال فانه من اثر امر ربه
علی هوی نفسه فهو الفقی حقیقه الفتوة ان يؤثر الانسان العلم المشروع الوارد
من الله علی السنة الرسل علی هوی نفسه و علی ادلة عقله) فتوحاتده بیوررکه
فتوتک اصلی حظ نفسك دن حقه قدر ربک توحید فی ایشارا تنکله تنکیم ابراهیم
علیه السلام حظ نفسك دن حقه دی و آتی ناره بذل ایلدی ریسنک توحید فی
اختیار ایتمکله اگر نفسی ناره القا ایلمی امر الهی بدن اولدیشیه اعظم فتوت
اولدروا کر امر الهی بدن اولیوب کند و قریحه سندن اولدیشیه ده علی کل حال
فتی در پس تحقیق عاشان بودرکه برکسه ریسنک امر فی هوای نقضی اوزره اختیار
ایلمسه فتی اولدر پیش حقیقت فتوت اولدرکه السنة رسل اوزره الله دن وارد
اولان علم مشرعی انسان هوای نفسی اوزره و دخی ادله عقلی اوزره اختیار
ایلمک کدر شیخ الاسلام حنبلری منازل السائرینده فتوتی اوج درجه به تقسیم
ایتملدر بیوررکه (الفتوة علی ثلاث درجات الاولى ان لا تشهد لنفسك فضلا
علی احد ولا تری لك حقاً علی احد تطالب به بل تری الحق و واجباً علیك للكل
لا لك) فتوتک اولکی درجه سی اولدرکه نفسك برا حد اوزرینه فضلان مشاهد
ایتمیه سن و دخی سنک ایچون برکسه اوزره حق کورمیه سن که آتی مطالبه
ایده سن بلکه کل خلایق ایچون سنک اوزریکه حقوقی واجبیه کوره سن سنک
ایچون انلر اوزرینه واجبیه کورمیه سن (والدرجة الثانية ترك الخصومة
والتغافل عن الدلة ونسيان الاذية) ایکنجی درجه سی برکسه ایله اگر حقکدن
اوتری و اگر بر غیریدن اوتری خصومت ایتمیه سن و اگر اخوانکدن بر ذلت صادره
اولورسه تغافل و نجاهل ایدوب کورمزه سن حتی آتی معذرتیه محتاج ایتمیه سن
برکسه دن سکا ذیت و الم کسه انی در حال اونوده سن اکاعدات و کدورت
اوزره اولمیه سن (والدرجة الثالثة ان تقرب من یعدك و تکریم من یؤذیک
وتعذر الی من یجنی علیک مما جاز لا کظماً ویراحالاً مصابرة) و درجه ثالثة
اولدرکه سندن ابراق اولانه سن تقرب ایده سن و سنی ایتمیدنه تکریم ایده سن و سکا
جنایات ایلمیه سن اعتذار ایلمیه سن جواز و دلالت بونندن غضب و غیظی بونتنی
بونندن دکل بلکه اندن ذهبا یا کامصابرة دکل یعنی کظم غیظده و مصابرة ده
من وجه تألم باطن بوانور پس فتوت و منوت اولدرکه اسامات ایلمن مسینک
اسامات و جنایات بدن بلا اضطراب و لا الم جودا و کرما و ذهبا اندن یکوبینه

ا کاجنابیتی سن ایتمش کی اعتذار ایدنه سن بلکه اساءتی مقابله سنده احسان
ایتمش طریقه کیده سن امام بستی دیرکه (شعر) وان اساء مسی فلیکن لک فی *
عروض ذلته صفح وغفران (نثر) یعنی اگر بر منی سکا اساءت ایلیه جک
اولور سه سنک ایچون انک ذلتنک ظم ورنده اعراض وغفران اولسون * انبیای
عظام واولیای کرامک فتوت ومرتت خصلت حیده لرننددر واساءت
مقابله سنده رعایت اخلاق جمیل لرننددر * ابوحنیفه حضرت تلمیذ منقبتندر که
برکون رهگذر ده عوامدن برینه طوفندی اول بدخواهای بلیوب برطبا نچه
اوردی حضرت امام اکادیدیکه ای اخئی شمدی بنده سکا اورسم قادرم ویا خود
سنی طوتسم خلیفه یه آلی کنسم و سکا اوراده قصاص حکم ایتمش اکادخی
قادرم ویا خود جناب حقه تضرع ایتمش حقم آلیور دیوبقیمم واردرکه سکا
بلا مسلط ایلا ماشاد اول که یارین قیامت کوتنده اگر حق تعالی بنی جنتمه
قورسه سنسز جنته کیریم اول کسه امام ایدوکن بیلوب در حال توبه ایدوب
صلحادن اولدی * و حضرت مولانا ک دخی منقبه لرننددر که قاضی سراج الدین
دائما اول حضرت به جفا وایدا اوزره ایدی برکون برداشتمدینه دیدیکه اگر مولانا بی
هرنه وجهله اولورسه اولسون رنجیده قیله حق اولورسک سنی بر مدرسه ایل
بهره مند ایدنه * پس اول بی ادب کلوب یاران سماع ایدرکن بولدی وشم غلاظه
مالا یعنی سوبلیوب عظیم جفا لرقیلدی اول حضرت اطفلا ایدوب دیردیکه
ای مسلمان هرنه دیرسک اول بزپس انک آخر کلامی بواولدیکه سزیتش ایکی
مذهبدن طشهر بر طائفه سز اول حضرت تبسم ایدوب دیدیکه آری بوکره دخی
صحیح سونیلد اول یتش ایکی مذهبدن خارج اولان بزپس اول کسه بو تخملی
اول حضرت دن مشاهد قیلده قدردونه برجال عارض اولوب در حال توبه
ایدوب مرید و مخلص لرنندن اولدی بو مقام فتوتک سلطانی حضرت اسدالله
الغالب علی بن ابی طالب ایدر که کند و خونی سین بیلورکن اکابلا الم اطفلا ایلردی
و دیردیکه سن بنم قاتل سین بی بواقمه لری تا قولک قوتلو اولسون این ملجم دیردیکه
یا امیر المؤمنین بنی کل اولدر که بن اول کونی کوریم اول حضرت دیدیکه الم چکمه
بواساءت مقابله سنده سکا احسان اولدر که بن سنک جمیع کاهلریکه شفیع اولورم
وسنسر جنته کیریم یوب سنی کندومه هجوار قیلورم سکیم حضرت مولانا جلد
اولک آخر نده بو معنایه اشارت بیوردر (مننوی)

* باز آمدای علی ز قدم بکش * نانه بینم آن دم تلخ و ترش *

* کفت ار هر ذره خونی شود * خنجر اندر کف بقصد من رود *
* یک سر موازق تو تا من برید * چون قلم بر من چنان خطی کشید *
* ایک فارغ شو شفیع تو منم * خواجیه روحم نه عمل لولتم *
* هیچ نقصی نیست در جام زبو * زانکه این را من نمیدانم زبو *
* پیش من این تن ندارد قیمتی * بی تن خویشم فقی ابن الفقی *

(نثر) انکچون حضرت پیغمبر اول حضرتک حقنده (ع) لافقی الاعلی لاسیف
الاذوالفقار بیوردی * (درجه خامسه صدق بیان ایلر) *

(قال رسول الله صلی الله علیه وسلم علم علیکم بالصدق فان الصدق یهدی الی البر
وان البر یهدی الی الجنة وما یزال الرجل بصدق یتحرى الصدق حتی یتکب عند
الله صدیقاً) بیوردر که اسم سزله اوزر یکزه لازم اولسون صدق زبرا صدق خیر
واحسانه هدایت ایلر و تحقیق قابر و خیر جنته دلالت ایلر و بر رجل صدقه مداومت
ایلسه و صدق تحری ایدوب بوقلسه حتی اول کسه عند الله صدیق یاز یلور
و کر چکار مقامن بولور قدم صدقه سالت منزل آلور و بیابان نقص و هوایی قطع
ایدوب عند الله مقبول اولور (قال الله تعالی فی حق الصادقین و بشر الذین آمنوا
و عملوا الصالحات ان لهم قدم صدق عند ربهم) یعنی سن بشارت ویر یا محمد مؤمن
اولوب عمل صالح ایشلین کسه لره تحقیقا بونلر ایچون ریلری قتنده منازل رفیع
و مقامات شریفه واردر (وانما سمیت قدما للتنبیه علی انهم انما یبذلونها بصدق
القول والنیة) اول مراتب عالییه به صدق قول و صحت نیتله و اصل اولد قری
ایچون قدم صدق تسبیحه اولندی * پس سالتکه دنیاده و آخر نده صدق دن انفع
بر خصلت بوقدر (قال الله تعالی هذا يوم ینفع الصادقین صدقهم) یعنی جناب حق
جل شأنه قیامت کوتنده دیکه بو کون برکوندر که صادقانه صدق منفعت ایلر پس
صادق اولمین اولد کونده ضرر ایلر پس معلوم اولسونکه سالتکه کبریت آخر
وا کسیر اعظم دید کاری صدق و سالتک بوا کسیرله من نفسی اصلاح ایلر و مشایخ
عظام مایمننده اسم اعظم دخی بودر پس صدقه هر نه مراده که توجه ایده لالسته
میسر اولور و صادق اولمین محروم قالور (سئل من ابی برید البسطای ما الایسم
الاعظم قال اروی الایسم الا صغر حتی اریکم الایسم الاعظم ما هو عندنا الا الصدق
اصدق و خذای اسم شت امیاء الله کاه اعظمه) فی الحقیقه اسماء الهیه و ادعیه
مأنوره نک دخی تأثیری صدقه در بلا صدق بونلر دخی مفید اولر پس صدق درون
کویا رسیف صارم کبیردر که هر نه شیشه که وضع ایلیه سن البسته قطع ایلمک مقرر در

(کتابالذوالنون الصدق سیف الله فی أرضه ما وضع علی شیء الا قطع) (مثنوی)
صدق عاشق بر جنادی می تند * چه عجب کر بردل انسان زند * صدق موسی
بر عضا و کوه زد * بلکه بردریای پراشکوه زد * صدق احمد بر جمال ماه زد * بلکه
بر خرشید رخشان راه زد (نثر) پس صدقه ملازمتله صادق صدیق اولور و صدیق
اول کسیه به دیر لکه اذوالده و افعالده و احوالده و جمیع خصالده صادق اوله
صدق فضائی چوقدر و خواص و آثارینه نهایت یوقدر یوقدرله اکتفا
اولندی

(درجه سادسه حیای بیان ایلر)

(عن ابن مسعود رضی الله عنه قال ان نبی الله قال ذات یوم لا تحباه استحيوا
من الله حق الحیاء قالوا انا نستحي یا نبی الله قال لیس ذلك ولكن من استحيامن
الله حق الحیاء فلیحفظ الرأس وما وری ولیحفظ البطن وما حوی ولینذکر الموت
والبلاء ومن اراد الاخرة ترك زينة الدنيا فمن فعل ذلك فقد استحيامن الله حق الحیاء
برکون اول حضرت اصحابه دیدیکه اصحابم استحیا ایلک الله دن حق حیایله *
اصحاب کرام دیدیلرکه یارسول الله بزم کایمز الله دن اوتانور زاول حضرت
یوردیکه حیای بود کلدور لکن اول کسیه که الله دن حق حیایله حیایلر اول کسیه
باشی و باشنک و اعی و جامع اولدینی حواسنی محرمات دن حفظ ایلسون و دخی بطنی
و بطنتک حاوی اولدینی فرجنی حرام و زنادن حفظ ایلیه و دخی موتی ذکر ایلیه
و مقبره ده اسکوب بوزانی آکلیه و شول کسیه که آخرت دیلر زینت دنیایی ترک
ایلسون پس شول کسیه که بوذکر اولنانی ایشلادی تحقیق الله دن حق حیایله حیای
ایلدی و یوقدرلری ایشلین الله دن حق حیایله حیای ایلدی دیمک اولور حیای بر خلق
نیکودر که جمیع شرایعه مندوب و مستحیدر (کاروی عن ابن مسعود رضی الله
عنه قال علیه السلام ان مما ادرک الناس من کلام النبوة الاولى اذا لم تسبح
فاضنح ماشنک) یعنی انبیاء متقدمینک کلامند در که الان بین الناس باقیدر که
ناس آنی ادرالک ایلدیلر اول کلام هر بار که استحیا ایتیمه سن استدیکنک ایشله دیمکدر
یعنی حق دن و خلاق دن حیای ایتک جمیع شرایعه مندوب و مستحیدر الان اکا
نسخ طاری اولامشد و پس اوزدیگز و اجبدر که قبیح و معاصی ایشلکدن استحیا
قیله سن (فاضنح) امری تهذیب ایتکدر یعنی ای بی حیای اولان دیلدیکنک ایشله که
علاکده خیر یوقدر و هر کش خیر و شر هر نه ایتسه عملیلر جز آ اولنور پس اختیار
الکده نیجه یلور سن اوله ایلر دیمک اولور حیایار باب مراقبه نک ضعفیدر که ریلرین

هر برده حاضر مشاهده ایدر لر و اصحاب معاملتک خلقیدر که علی علی طریق
الاحسان ایدر لر احسان حق سنی کورر کی و یاسن حق کورر کی معاملت قیلغه
دیر لر (کما قال علیه السلام الاحسان ان تعبد الله کانک تراه فان لم تکن تراه
فانه یراک) و حیایله متصف اولاق مؤمنه بر خوای (تخلقوا باخلاق الله) لازم
اولنر دندر زیر احیانعت حق دن برعتدر که ذاتی آنکه توصیف ایلدی و حقک
حیایمی قولنک قوانی تکذیب ایتام سیدر بلکه اول قول کاذب ایتک آنی تصدیق
ایدوب مرتبه اعلایه ایر کورر مسیدر تکیم یومعنایه یوحیدیت شریف دلالت
ایلر که حضرت نبی علیه السلام یورر لر (ان شیخایوم القیامة یقول الله له یا عبدی
عملت کذا و کذا الا ینبغی لک ان تعمل ذالک فیقول یارب ما فعلت و هو قد فعل فیقول
الله للملائكة سیروا به الی الجنة فقول الملائكة الی احصت علیه عمله یا ربنا الست
تعلم انه قد فعل کذا و کذا فیقول بلی ولكنه لما انکر استحيیت منه ان اکذب شیئتمه)
پس جناب حق جل شانیه پیر اولان قوللرینی تکذیب و تعذیب ایتدن استحیا
ایلچیک عبده لایق اولان اولدر که حیای صفتله متصف اوله حق دن و خلق دن اوتانه
ودین و طریقته اختیار اولنر تعظیم و توقیر قیلر زیر احیا ایماندندر و حیایانک
کایسی خیر درو حیای کتور من الاخیر کتورر (کما قال علیه السلام الحیاء من
الایمان وقال الحیاء که خیر وقال الحیاء لایاقی الا بخیر و هذه کاهها اخبار صحیحة

(درجه سابعه شکر بیانده در)

شکر لغتده بر منعمی انعام و احسانی مقابله سنده تعظیمی مشعر عبارتله مرح
ایتکه دیر لر (وفی الاصطلاح الشکر فعل یفی عن تعظیم المنعم لکونه منعم و هو
یکون باللسان و بالارکان و بالجنان) یعنی شکر بر فاعلدر که منعمک تعظیمی مخبردر
منعم اولدینی ایچون و بوشکر اوج شیدن عبارتدر که اول ثناء باللسان و عمل بالارکان
و معرفة بالجناندر تکیم بویه شاعر اوجن بیلر جمع ایلدی و دیدی (شعر)
افادتکم النعماء منی ثلاثة * یدی و لسانی و ضمیر المحجبا (نثر) معنای بیت سنرک
نعمای کزیم قنده اولقدر کثیر و عظیم اولمشدر که انواع شکرک استیفاسنی اقتضا
ایلر که سنر فیدن اوج شی افاده ایلدی که انک بر بستی الم و بری دیم و بری ضمیر
محببدر المده و سائر جوارحه یوقدر الاسرک مکافات و خدمت و عبودیتکز
و دیلده یوقدر الاثنا و محمدر کز و ضمیر مده یوقدر الامرک محبتکز پس یونلرک
هر بریسی شکر دن بر قسمدر و لکن اولیسی معرفت نعمت منعمدر که عمل قلبدر
اگر چه لسان و جوارحه شکر ایتک دخی معتبردر و لکن بلاشکر قلب ولا معرفت

نعمت منعم معتبر کادر پس قلبک شکری جمیع نعمتی منعم حقیقیدن بلا کدر
و شکری ایتمی دخی بر نعمت آخری آ کلمه درستی شکیم حضرت داود جناب
حق جل شانہ وحی ایلیم دیدیکه (یاد او د اشکر لی قال یارب کیف اشکرک
والشکر نعمة اخرى منك يحتاج علیها الی شکر آخر فاحی الله الیه یاد او د اذ اعلمت
ما بک من نعمة منی فقد شکرکرتنی) پس بو حدیث بو معنای افاده ایلر که شاکر
اولان شکر نعمتدن کند و بی عاجز کوره انکچون الشکور من یری عجزه عن الشکر
دیمشدر (نظام) از دست و زبان که بر آید * کز عهده شکرش بدر آید (نثر) پس
عبد حق شکرله الله شکر قیلله من الاشول و فتده که کند و بی کماله عاجز کوره
و ذاتنی فانی بوله و توقیق شکری و جمیع نعمتی اندن یله تنکیم ابن ماجه بو حدیثی
تخریج ایلشدر که (قال علیه السلام اوحی الله الی موسی فقال یا موسی اشکر لی
حق اشکر قال یارب من یقدر ذلک قال یا موسی اذا رایت النعم کله سامنی فقد
شکرکرتنی) بلکه اخص خواص حق دن کلانک جمیعستی اگر نعمت اگر نعمت
و کر رحمت و کر رحمت هر نه ایه عن موهبت الهیه و نعمت ربانیه یلورلر تنکیم
شیخ حضرت تبری فتوحاتده بو آیت کریمه نک تفسیرنده ییوررلر (قال الله تعالی
و قل لیل من عبادی الشکور) فهم خاصة الخاصة الذین یرون جمیع ما یرکون من الله
فی حقهم و فی حق عبادہ نعمة الهیه سواء ساء لهم ذلک او ساء لهم فهم یشکرون
علی کل حال و هذا الصنف قلیل یعنی شکور اول خاصة الخاصة در که کند و ل
حقنده و سائر عباد الله حقنده الله هدن هر نه شی اولدینسه آنک جمیعستی نعمت
الهیه کوررلر اگر اول شی سارا اولسون و اگر سارا اولسون پس بونلر علی کل حال
شکر ایلرلر عباد الله دن بو صنف از اولدینچون جناب حق و قلیل من عبادی
الشکور ییوردی

(درجه نامنه صبری بیان ایلر)

صبر عند اهل الله حق دن غیر یه شکایت بر له اظهار جزع ایلدن نفی حبس
ایلمکدیرلر اما الله شکایت و اظهار جزع صبری مانع دکلر تنکیم حضرت ایوب
علیه السلام جناب حق (رب انی مسنی الضر یضرب و عذاب) دیو اظهار جزع
قیلیدی مع هذا جناب حق بنه انی (انا وجدناه صابرا نعم العبد انه اقاب) دیو مدح
ییوردی پس الله اظهار عجز و شکایت باب صبرده مد و خدر و تجلد و تصبر
مذموم و ممد و حدر (کما قال ابن الفارض (شعر) و یحسن اظهار التجلد للعدا *
و یقع غیر العجز عند الاحبة (نثر) بمنون محب حضرت تلمذدن شیخ حضرت تبری

فتوحاتده

فتوحاتده نقل ایدوب دیر که بر کون کریمته کلوب و اظهار تجلد ایدوب دیدیکه

(شعر)

* و ایس لی فی سوال حفظ * فکیف ما شئت فاختبرنی *

(نثر) در حال حق تعالی انی عسر بوله مبتلا قیلیدی پس صبر ایدوب میوب جزع و فزع
باشلیدی و کند و یه بمنون کذاب دیو لقب و یردی حضرت شیخ فتوحاتک یوزیکرمی
بشجی باینده ییوررلر (ان فی الصبر المعروف عند العامة مقاومة القهر الالهی
و سوء ادب مع الله و ما ابلی الله عباده الالیتضرعوا الیه و یسألوه فی رفع
ما ابتلاهم به من البلاء عنهم فان اکابر الرجال لا یحبسون نفوسهم عن الشکوی
الی الله بل یحبسون عن الشکوی غیر الله و هذا مذهب الاکابر) یعنی عامه قنده
معروف اولان صبرده قهر الهی به مقاومت ایتک وارد و الله ایلله سوء ادب وارد
زیرا الله تعالی عبادنی بر بلا به مبتلا ایلدی الا کانضرع ایلسونلر ایچون و دخی
بلادن آنلری مبتلا ایلدیکی شیتک انلردن مرفوع اولسی باینده سوال ایلسونلر
ایچون * زیرا اکابر رجال نفسلر فی حق شکوادن حبس ایتلر بلکه خلقه شکوادن
حبس ایلرلر اکابر اولیسانک مذهی بودر تنکیم بو کلامک ذیلنده شیخ بایزید
حضرت تلمذدن نقل ییوررلر که بر کون بایزید اغلادی دیر پس مریدلری سوال
ایلدیلمکده نه آغلر سن دیدیکه اجلقندن آغلر م دیدیکه سزل کی کسه آجلقندن
آغلر می دیدیکه بلی حقل بکا آجلق حواله ایلستندن مرادیم آغلر مدر حضرت
مولانا بو معنایه مناسب ایکنجی جلدده ققرا یه ارشاد ایچون ییوررلر که اصحاب
کر آمدن بر بهی آخرت عذابندن خوف ایدوب دیدیکه یارب بنی دنیاده بلایه
کرفتار ایلرلر آنک آخرت عذابن حکیم همساندم خسته اولدی پس حضرت رسول
علیه السلام آنک عیادتنه کادی و دیدیکه نه ایلرلر که سکا بویه بلا کادی دیدیکه
یا رسول الله دعا ایلدم نادیده حکم و آخرتده عذابدن امین اولم اول حضرت
ارشاد ایلیم دیدیکه بویه دعا ایلر که کستا خلقدر و شویه دعا ایلر که
ادب بودر * تنکیم اول محله حضرت مولانا ییوررلر (منوی) کفت پیغمبر مران
بیمار را * این بکو که مهل کن دشوار را * اتنا فی دار دنیانا حسن * اتنا
فی دار عقبانا حسن * راه را بر ما چو بستان کن لطیف * منزل ما تا تو باشی
ای شریف (نثر) بو مرتبه ده اصل احسن و افضل خصال اولدر که سالت حین
بلاده رضای حق نظر قیلله اگر رضایی ساکت و لال اولده کوررسه لال اوله
وا کر طلب و سوالده کوررسه سوال قیلله و علامت رضا اولدر که بر کسه یه که

بلا کد کده اکر اول بلادن باطنه لذت و دین و یقیننه تقویت کاورسه و رعوت
نفسی و هو او هو سی زائل اولورسه و اول بلایه صبر سبیلله جناب حقه آشنالقی
و قلبه روشنالقی بولورسه صبر اولی در و الا اکر بود کرا انسانک عکسی اول بلادن
لذت باطنه نقصان کاورسه و دین و یقینی ضعیف اولورسه اضرع و اظم ارشکوی
اولی دره تنکیم حضرت ایوب علیه السلام نیجه مدت بلایه صبر ایلدی زیرا که
رضای حق آنده کوردی بعد زمان دعا و اضرع ایلدی زیرا مقتضای وقت
اولدی صبرک عند اهل الله اوج مرتبه سی واردی تنکیم شیخ الاسلام منازل
السائرینده یوررلر (الصبر علی ثلاث درجات الدرجة الاولى الصبر فی البلاء
بملاحظة حسن الجزاء وانتظار روح الفرج وتوین البلیة بعد سوابق المن
وتذکر سوائف النعم) صبرک اول درجه سی بلایه صبر ایتکه در صابرلر حقند
اولان حسن جزای ملاحظه ایتکه و روح فرجه منتظر اولقی ایلدی زیرا (انتظار
الفرج بالصبر عبادة) فواستجبه بعد البلاء صبر ایلدی فرجه منتظر اولقی عبادت در
(و كما قال علیه السلام افضل العبادة انتظار الفرج) و دخی سوابق نعمتی تذکر
وسوائف مننی عدا ایلکه بلایه سی هون و تیسیر قیلقدیر تنکیم مر ویدر که ایوب
حضرت نرینه بر کون دید یلر که (یا ایوب ادع الله لیکشف عنک البلاء فقال کم ایام
الرخاء هی اکثر ایام البلاء قیل بل ایام الرخاء فقال استحی ان اشکوا لیه) پس
ایام رخاده اولان نعمتی تذکر ایتک انک نفسنه بلائی تهوین ایلدی تنکیم حضرت
مولانا یکنجی جلده بوم مقامه مناسب لقمانله خواجه سی اساتندن حکایه
یورروب ارشاد ایدرلر که بر کون خواجه سی لقمانه بر قار بوز کتور دیر خواجه
لقمانی بغایت سود و کندن اکبر دلم و یردی آتی خوش خوشیدی بر دلم دخی و یردی
انی دخی خوش خوشیدی پس تا بر دلم فالنجه بو اسلوب اوزره و یروب ید کده
آخر قلان دلمی کند و اغرنه آلدقه کوردیکه زهر قاتله بکز پس لقمانه دیدیکه
ای اوغل بویه کند و که نیجه زحمت و یردک و بر ستمله بکا اعلام قیلدک پس لقمان
کورکه نه دیدی (مثنوی) گفت من از دست نعمت بخش تو خورده ام چند آنکه
از شرم دو تو شرم آمده یکی تلخ از گفت * نا که ان دیدم کتم زان آ که ت *
کزیک تلخی کتم فر یاد داد * خالک صدره بر سز اجرام باد (والدرجة الثانية
الصبر عن المعصية بمطالعة الوعيد اتقاء واحسن منها الصبر عن المعصية حیاء)
ایکنجی درجه سی وعیدی مطالعه ایتک سبیلله معصیتدن حبس نفس ایتکدر
اتقاء بوندن احسنی حیاء من الله معصیتدن صبر ایتکدر (والدرجة الثالثة

الصبر علی الطاعة بالمحافظة علیها واما برعايتها اخلاصا و بحسبها علما)
او چنجی دو جه سی طاعت اوزره علی الدوام محافظه ایتکله صبردر و دخی
اول طاعتی من حیث الاخلاص رعایتله و من حیث العلم آتی کوزل قیلقله صبر
قیلقدیر بواج درجه اوزره اولان صبرک حقند جناب حق یورر که (یا ایها الذین
امنوا اصبروا و صبروا و رابطوا) قال فی منازل السائرین ای اصبروا فی البلاء
و صبروا عن المعصية و رابطوا علی الطاعة) و اهل الله قند تنوع ادوات
حسبیلله صبر بر قاج نوعله متنوع در صبر الله صبر بالله صبر علی الله صبر فی الله صبر
مع الله صبر عن الله دیرلر (قال شیخ الاسلام اضعف الصبر الصبر لله وهو صبر
الامة و فقه الصبر بالله وهو صبر المریدین و ما فوقهما الصبر علی الله وهو صبر
السالكین) صبر لله معصیتدن الله ایچون اولان صبردر و یاخود طاعت اوزره
اللهک و یردیکه ثواب و جزا و قیلدی عطا ایچون صبردر علی تدبیر المضاف
صبر بالله بقوله الله و بعناية الله اولان صبردر بو صبر لله للهک فوقنده در و بو
مریدلر صبردر زیرا مرید اولنلر کند و حول و قوتلرندن منسلخ اولوب حق قوت
و عنایتله صابر و شا کرا اولورلر و صبر علی الله صبر علی حکم الله و قضائه دیمکدر
و صبر فی الله حق بولنده و حق رضا سندن اولان بلا و اذابه صبر ایتکدر و صبر
مع الله عذاب و بلا و ده معذب حقیقی کورمک و میل حقیقی ایلله اولغه دیرلر
صبر عن الله الله هدن صبر ایتکه دیرلر اول وقتده محبوب بحبلمک فراقن مراد
ایلیه عاشق رضای محبوبدن اوتری اول فراقه تحمل و صبر ایلله (نظم) اربد
وصالك وترید هجرى * فاترك ما اريد ما تريد (نثر) بیی بوضیره اشارتدر عند اهل الله
بوندن اشد بر صبر بوقدر (کما روی ان شابا من المحبین سأل الشبلی عن الصبر فقال
ای الصبر اشد یا شیخ قال الصبر لله فقال لا قال الصبر بالله قال لا قال الصبر فی الله
قال لا قال الصبر علی الله قال لا فقال و یحک فای الصبر اشد قال الصبر عن الله
فشبهق الشبلی و خر مغشیا علیه) شبلیک شبهقه اوزروب یقلمسی بو صبرک بغایت
اصعب اولدیغنی مشعر اولور (مثنوی) ای که صبر نیست از دنیای دون * صبر
چون داری ز نعم الماهدون * ای که صبر نیست از ناز و نعم * صبر چون داری
زالله کریم * ای که صبر نیست از پالک و بیلید * صبر چون داری از ان کت
آفرید

(درجه ناسعه رضایی بیان ایلر)

الله قولدن راضی اولقی مرتبه سی وار و قولک دخی الله هدن راضی اولقی

مرتبه می و ارالله قولندن اول وقتده راضی اولور که امرینه امتثال ایدوب
و نمیندن اجتناب قیلوب عمل صالح ایشلیه (کما قال الله تعالى ان الذين آمنوا
وعملوا الصالحات اولئك هم خير البریه جزاؤهم عند ربهم جنات عدن تجری
من تحتها الانهار خالدین فیها ابدا رضى الله عنهم ورضوا عنه ذلك لمن خشی ربه)
یعنی تحقیق عاشول کسی که ایمان کتور دیر و عمل صالح قیلدیر همان بوصفته
موصوف اولور در خلق خیر لوسی بونلرک اعمال صالحه و افعال مرضیه
مقابل سنده اولان جزای ریبلی قنده عدن جنتلریدر که آنک تخندده انهار
جاریه اولور اول جناتده بونلرک خلودی ابد الا بامقدر اولدیغی حالده الله
بونلردن راضی اولدی اطاعت و انقیاد لری سبیلده و بونلر دخی اللهدن راضی
اولدیلر (ذلك لمن خشی ربه ای ذلک المقام الذی هو مقام الرضا عنهم لا یحصل
الا لمن خشی ربه و انقاد حکمه بقیامه فی مقام عبودیته) و خشیت خصایص
علماء بالله در و وسیله مقام رضادر نفس بودنیاده مرتبه رضایه و از من الامطمنه
مرتبه سنه و اردقدن صکره و نفس اول وقتده مطمنه اولور که ترک لذات فانیه
و ازاله هوای نفسانیه قیلده پس مطمنه اولدقدن صکره ریبلی قنده مرضیه
اولور و آندن هرته کاورسه راضیه اولور نعمت کوندرسه نعمت یلور مسأت
کوندرسه مسرت بولور (ستات رابعه می بکون العبد راضیا قات اذا مرتبه
اصییه کما مرتبه النعمه) و جارت محاسبی بیورر که (الرضا بکون القلب تحت
جریان الحکم) و جنید حضرتلری دخی بولا ماره مناسب بیورر (الرضا سرور
القلب بظهور القضاء) ابوهریره حضرتلری حضرت رسول علیه السلامدن
روایت ایدر و حضرت علیه السلام قضاء حقه رضا و برته خیر دعا ایدوب
بیورر که (رحم الله امرء اعرف نفسه و حفظ لسانه وان یکون شاکر انعم الله
وراضیا بقضاء الله) ابو یزید بسطامی حضرتلرندن سوال اولدیکه (من اراضی
عن الله قال هو لوجه الله جهنم فی عینه لم یسأل ان یحول الی یساره) بوزیاده
فانی فی الله اولانک مرتبه سید و الله اعلم

(درجه عاشره انبساطی بیان ایلر)

انبساط لغتده ترک احتشام ایتمکه دیرلر احتشام برکیده دن حیایتمکه و آنک
غضبندن خوف ایتمکه دیرلر (نقل عن صحاح الجوهری و عند المشایخ الانبساط
ارسال السجیه) و حشمتدن مجانبت قیلغه دیرلر (کما قال شیخ الاسلام الانبساط
ارسال السجیه و التواضع من وحشة الحشمة و هو السیر مع الجبله) ارسال

سجیه دن مرآه طبیعیتی رعایت ایدده بلا تکلف خلقت اصلیه و خلق
جبلیه می اوزره اهمال و ارجا ایلکدر انبساط بولا دیرلر دخی احتشام و استعیا
و حشمتدن احتراز و تجنب قیلغه دیرلر بوجال جبلتک مقتضائی حکمیه سیردر
پس سالکک انبساطی خلقله ده اولور و حقه ده اولور مع الخلق اولان انبساط
اولدر که آنلرله مخالطه و مصاحبت ایدده سن و ترفع و وقاری و تعین و اشتیاری ترک
ایدده سن و لا ابالی و کشاده لک بولانه و مزاج و مطایبه سمته کیده سن و لکن حد
شرعیدن و دائره طریق مرعیدن نجا و قیلایه سن (نظم) لطیف اولسه لطیفه
خوشدرای جان * و لیکن خارج اولیه ادیدن (نثر) مؤمن جدید خویلاقدن
و دائره ترش رویلاقدن خلاص اولق ایچون بشاش و ههشاش اولوب لطیفه
سکوی و کشاده روی اولق لازمدر نه یکیم حضرت رسول صلی الله علیه و سلم
بیورمشلدر که مؤمن مزاج کن و شیرین سخن اولور و منافق ترش روی
و کره برابروی اولور آنکیچون اول حضرتک ملاطفت و مطایبائی چوقدر جلدن
مصایبیده امام بغوی بیورر (روی ان النبی علیه السلام قال ليجوز ان الجنة
لا تدخلها الجوز فقلت تبکی قال علیه السلام اخبروها انها لا تدخلها وهي عجوز کما
ان الله يقول انا انشأنا هن انشاء فجعلنا هن ابکارا) و مسلم و بخاری و ترمذی انس
حضرتلرندن بوحیدتی روایت ایدوب بیورر که (قال انس ان کان النبی لیکالطنا
حتى یقول لاخ لی صغیرا یا اعمیر ما فعل النغیر نغیر کان تلعب به مات) یعنی انس
حضرتلری دیدی تحقیق عاشان بودر که حضرت نبی علیه السلام برمله مخالطه
و محالست ایدردی حتی بتم برکوچک قرنداشم و ارایدی دیردیکه یا ابا عمیر نغیر
نه ایشلر نغیر نغیرک تصغیر یذرن نغیر سر چه کی بر بونی قزل کوچک قوشدر سنک
او بناد یغک قوشجا غزنه اولدی دیو لطیفه ایدردی و عن انس ان رجلا استحل رسول
الله علیه السلام فقال انی حاملک علی ولدناقة فقال ما اصنع بولد الناقة فقال علیه
السلام وهل تلد الابل الا النوق) و انس حضرتلرندن مریدر که تحقیق بر پیاده
کسه رسول حضرتلرندن بزدا به را کب اولق طلب ایلدی پس حضرت علیه
السلام بیوردیلر تحقیق قاب سنی دوه دن طوغن یاوری اوزره بند و زرم پس اول
کسه دیدیکه بن دوه دن طوغنی نیله یم و ابوبی نیجه چکر پس حضرت بیوردیکه
هی کشی یا ابل دیشی ناقه لردن طوغندی * پس اول حضرتک اطایبی چوقدر
بوقدرله اکتفا اولدی و حضرت پیرمزلر دخی مطایبانه نهایت بوقدر شکیم
مثنویده هزل شکیلده عجایب و غرایب معنیدار اطایف بیورمشلدر و جال

حیاتا نرند دخی مشرب سعاد تری کمال انبساط اوزره ایدی تنکیم مناقبده
 . سطور و مشهور اولدیغنه بناه تحریر قیلندی و اهل اللهک خلقه اولان انبساطی
 بوقدرله قناعت قیلنوب محافه للتطویل بوندن زیاده تقرر برتسطیر اولندی
 (نظم) کرم قبلی مزاج کند عیب او مکن . شعلیست آن بقاعده عقل و دین مباح .
 دل آینه است و کلفت جدتک آینه * آن زنک راجه امکان صبیقل بجز مزاج
 (نثر) پس مع الحق اولان انبساطه که لم شیخ الاسلام حضرت تری منازل
 السائرینده یورر که (الانبساط مع الحق هو ان لا یحجبک خوف ولا یحجبک
 رجاء ولا یحول بینک و بینة آدم و حوا) یعنی انبساط مع الحق اولدو که خوف
 و رجاسی حقن محبوب قیلیمه زیر خوف و رجاسه کمالیدر و بدایت سلو کده
 اولانک صفتیدر اما انبساط عارفک حالی و ارباب قلوبک صفتیدر خوف و انقباض
 عالم جلالتد بعدله جین ابراث ایلر و انبساط و رجاء عالم جمالدن و قرینیت حقن
 حاصل اولور خوف و جین و تسکافی ازاله قیلور (کافیل اذا حصلت الافقه بطلت
 الکفافة و کما قال الجنید اذا تم المحبة سقط شروط الادب) پس بوانبساط کمال
 قرینتدن و زیاده جلاله نسبتدن ظهوره کور بومر تبه ده صاحب انبساطن
 حقه کند و مایینه خلق حایل اولر تنکیم شیخ الاسلامک آدم و حوا حایل اولیمه
 دیدیکدن مراد بودر انبیای عظامدن و اولیای کرامدن چوق کسه لر بوصفتمک
 غلبه سی وقتنده جناب حقه انبساط اوزره کماله و معامله قیلشدر در تنکیم
انبیای عظامدن حضرت کلیم الله صلوات الله علی نبینا وعلیه (قال الله تعالی
 حاکما عنه افتم کنکنا بما فعل السفهاء منا و قال ایضاً ان هی الا فتنتک و قال ایضاً
 فضل بهامن تشاء و تهدی من تشاء) آیت اولی ده انبساطه هانک فعلی سبیل حقه
 حکما و علما و خواصی اهل الله البسی انکار در و آیت ثانی ده قتنه بی سامری به
 اسناد ایمیوب جناب حقه اسناد ایا سیدر اگر چه بحسب الحقیقه اول قتنه
 اختیارا للاحلین و الطالحین حقدندر و لکن بوقتنه دکدر الاسکدر دیمه ده نوعا
 انبساط وارد و آیت ثالثه ده دخی بونک کیدر و اولیادن حضرت موسی زماننده
 برخ سیاه در لر بر مقبول حق و ارایدی اتفاق اول زماننده خط باران اولوب خلق
 جهان حضرت موسایه کلوب دیدیلر که یا موسی ربکدن بزه یغمور طلب ایلر که
 اکنلر عزرا ب اولدی پس حضرت موسی جناب حقه عرض حاجات ایلد کده
 جناب حق یوردیکه یا موسی بنم برخ سیاهم بدن استسئون اول دم بونله باران
 رستم جوش ایا سون پس حضرت موسی اول برخی بولوب و خلقه بر حضرت ایه

کلوب اکادیدیکه جناب حقه دن دعا ایلر بر آمین دیمه لم تا کیم بزه یغمور ویریه پس اول
 برخ اغز آچوب دیدیکه یارب بو خلقی که براتدک پس بونلرک لوازم و بر مر سن
 نیچون و بر مر سن قادر دکلیسین هماندم جناب حق بونله عظیم یغمور ویردی
 ولیکن حضرت موسی بو کونه قوله بیحضور اولدی اما صبر قیلدی پس ابره سی
 کون بریره کیدر ایلکن اتفاق اول برخه راست کادی برخ حضرت موسایه
 دیدیکه کوردکی یا موسی سنک ریکه نه سو یلدم پس حضرت موسی غصبه
 کلوب استدیکه النده کی عصا ایلر اکا ضرب ایدوب وانی رنجیده قیده پس هماندم
 جبریل امین نازل اولوب دیدیکه یا موسی حق سکا سلام ایلر و دیر که اینجتمسون
 بنم برخ سیاهمی که اول بنم هر کون رحمتی نیچه کره خلق عالمه جوشه کتورر
 بو کتابه بی فصل الخطاب صاحبی حدیثله ثابت قیلش و شیخ عطار
حضرت تری چوق مصفا ننده نظمه کتور مشدر پس معلوم اولدیکه ندیم الهی
 اولمردن بو کونه لطائف و انبساط کستا خلق دکدر و لکن بوفانی رباطدن
 خلاص اولیان و قسانی الله مرتبه سن بولیان و شرب حقه کند و بی سر خوش
 قیلیمان و ندیمیت مقامنه ایرمین کسنه لر بو کونه انبساطه جرات ایلسه کستا خلق
 قیلور و جناب حقه دن دور اولور بلکه ایمان و اسلامدن محروم قالور نعمود بالله
 تنکیم حضرت مولانا یورر لر (مشنوی) کرندیم شاه کستاخی کند * تو مکن
 آنکه نداری آن سند * ای که فارسته از بین فانی رباط * توجه دانی محو و سکر
 و انبساط

(باب خامس اصول سلوک منزله سنده اولان درجاتی بیان ایلر)

(بویاب دخی اون درجه بی شاملدر)

(درجه اولی قصدی بیان ایلر)

(قال الله تبارک و تعالی ومن یمخرج من بینه مهاجرا الی الله و رسوله ثم یدرکه
 الموت فقد وقع اجره علی الله) یعنی شول کسه که خانه سندن الله و الله و سولته
 مهاجرا اولدیغی حالده طشره حقیقه اندن کیره قبل بلوغ المقصد اکاموت ینشه
 پس انک اجری الله اوزره اولور یعنی الله آنک اجرنی البتة ضایع قیلز بلکه
 مقصد بینه واصل قیلور (قال القاشانی ومن یمخرج من بیت الطبیعة و دار البشریة
 مهاجرا الی الحضرة الالهیة و الحقیقة المحمدیة فقد وقع اجر قصده علی الله)
 بو آیت کریمه نلک تا و بلند فاشانی دیر که بر کسه بیت طبیعتدن و خانه بشریتدن
 حضرت الهیه و حقیقت محمدیه جانبینه مهاجرا اولدیغی حالده شروج ایلسه آنک

قصديك اجرتي جناب حق اعطا ايلر عاشقك اجرتي حقتك وصلتيدو جناب
حق آنلره وصلتن احسان ايلرديك اولور قصد لغتده بر شينه توجه ايتمه ديرلر
اما مشايخ اصطلاحنده اكاديرلر كه سالك محبوبك رضاسي ايچون هر شيدن
مجرد اولغه قصيم عزيت وجع همت قيلغه ديرلر (كفا قال شيخ الاسلام القصد
الازماع على التجرد للمحبوب) ازماع بر شينك اوزرينه ثابت قدم اولغه و قصيم
عزم قيلغه ديرلر يعني قصد محبوبك رضاسي ايچون جميع علايقدن مجرد اولماق
اوزره ثابت قدم اولقدرو هميشه وصلت الهيمه في طلب قيلقدرو (منشوي) آن دلي
كوهست خالي از طلب * دائما ياد ابراز رنج و تعب * آن سري كوراهو اي دوست
نيست * زو مجومغزي كه او جز پوست نيست * جان كه قصد او ندارد كو بكو *
مردة بي جان بود جانش مكو (نثر) پس مجرد ان طريقت و با كازان حقيقت اول
كسه لر در كه تامه قصد حقيقي به ابر شينه به دل مراتب دنيا و عقبا دن و مقامات
صورت و معنادن هر نه مرتبه به كه ايره لوهر نه حالت كه كوره را كافر يقته اوليوب
و بوقدر تجلياته قناعت قيليوب قصد و طلبين حق جانبته قيللر و خليل و ان
لا احب الاقين ديوب جله دن معرض اوللر (نظم) مر دبايد كز طلب و زانتظار
هر زمان صد جان كند در ره تار * في زماني از طلب ساكن شود * في دمي
آسودنش * كن بود * كرفر و استد زما في از طلب * مرتدي باشد در زينه
في ادب *

(درجه ثانيه عزمي بيان ايلر)

(قال الله تعالى فاذا عزمتم فتوكل على الله) يعني يا محمد بن بر شيني ايشلكه نفسك
توطن ايلسه و على التحقيق اكاشروع في ايله الله توكل ايله * قصد ايله عزمك فرقي
بودر كه قصد نيست قلبه و توجه و طلب باطنه ديرلر عزم قصد تحقيق ايليوب
مقصود اولان شينه شروع قيلغه ديرلر قصد ايله عزم مر يد اوللر و ابرار
مرتبه سنده قاللر حسنة اندر اما من اد مرتبه اولان مقررلر سينا ننددر
پس مر يد اوللر مقصدي كند و لردن بعيد كوروب آنك تقر بي و آشنا في جانبته
قصد و عزيت ايدرلر و قصد و عزيتي كند و نفس لرندن ييلورلر اما مر اد مرتبه سنده
اولان مقرر بلر عزيتي خقدن ييلورلر بلكه مطلقا عزمي بر علت كورلر زيرا
(و هو معكم ايما كنتم) خواستجه هر حاله الله له اولان و هر آنده آني مشاهده
قيلن نه جانبته عزم ايلسون * پس مر يد اوللر بوقدر مقامه كنجيه دل كر كدر كه اولوفايه
عزم ايله ثانيا آشنا لغه عزم ايله آشنا اولد قد نصكره ترك عزمه عزم ايله بعده

ترك عزم كفتندن و قيدندن دخی خلاص اوله كه فنا في الله مرتبه سيدر پس
بو مرتبه ده كورر كه قاصد و مقصود و مقصد و مقصد عين واحد در (منشوي) هر كه
شد جوياي ديدار خدا * چون خدا آيد شود جوينده لا * كچه آن وصلت بقا
اندر بقاست * ليك اول آن بقا اندر قناست * سايم سايم كه بود جوياي نور *
نيست كرد چون كند نورش ظهور

(درجه ثالثه ارادتي و مر يد اوللري بيان ايلر)

(قال الله تبارك و تعالي منكم من يريد الدنيا ومنكم من يريد الآخرة نقل
عن الشبلي قرئ هذه الآية عنده فشق شقة وقال اليس منكم احد يريد الله)
بو آيت كريمه دن معلومدر كه مر يد او ج قصد بر ي مر يد دنيا در و بر ي دخی مر يد
عقبا در و بر ي دخی مر يد مولادر پس اندن سوال ايلد يلكه اي شبلي مر يد مولي
كي لدر ييلور ديكه اول كسه لر در كه سويلسه سوزي دائما خدا اوله و خاموش
اولسه در و في اني طلب قيله (رباعي) دنيا طلبان مائل و مال و جاهند * عقبا
طلبان حور و جنان ميخواهند * آنها كه بچست و جوي حق در راهند * حقا كه
مقرر بان اين در كاهند (نثر) شيخ حفيظ تلي فتوحاتده ييلورلر كه (لفظ المر يد عند
المحققين من اهل الله يطلق بالمنقطع الى الله والمؤثر جناب الله والساعي في محاب
الله و مر اضيه و قد يطلقونه بالمنقطع عن ارادته فالمر يد من انقطع الى الله و تجرد
عن ارادته اذ علم انه ما يقع في الوجود الا ما يريد الله لا ما يريد الخلق فيقول
هذا المر يد فلماذا اريد ما لا اعلم انه يقع ام لا يقع فانه لا اعلم لي بما في علم الله تعالى
من ذلك فالاولي ان لا اريد الا ما يريد الحق) يعني لفظ مر يد اهل الله من حقيقة
قنده ما سوادن الله منقطع اولان كسه به اطلاق اوللور * و دخی جناب الهي
مؤثر اولنه والله رضالينه و محبتلرينه سعي قيلنه اطلاق اوللور و آزار اولور كه
كند و ارادتنن متجرد اولان كسه به ده اطلاق اوللور * پس مر يد اول كسه در كه
الله منقطع و ارادتنن متجرد اوله زيرا بو مر يد ييلور كه وجودده بر شئي واقع
اولر و خلقك ديلد و كي ظهوره كاز الا الله ديلد و كي پس بو مر يد دير كه نيچون ديلم
اول شئي كه بلزم كه اولور بي يا خود اوللري زيرا الله علمنده اولنه بنم علم بوقدر
دير * پس اولي بودر كه ديلمم الاحقك ديلد و كي دير (وقال الشيخ ومن ذلك قول
ابي يزيد اريد ان لا اريد فاراد محو الارادة من نفسه وقال هذا القول في قيام
حال الارادة به ثم قال لاني انا المراد وانت المر يد يخاطب الحق وذلك لما علم
ان الارادة متعلقها العدم والمراد لا بد ان يكون معدوما لا وجود له و رأي

ان الممكن عدم وان اتصف بالوجود لذلك قال انا المرادى انا المعدوم وانت المرید فان المرید لا يكون الاموجودا وذن شیخ حضرت تلمی پیوردیلرکه مریدک حق ارادتنده کند وارادتنی ترک ایلدیکی قولندرا پیورید حضرت تلمی بنک جناب حقه دیلمکه برنسنه دیله میم دیدیکی * پس بوسوزله نفسندن ارادتنی محو ایلک دیلدی و بو قولی کند وارادت نفسیه قائم اولدیغی حالده دیدی و کندودن نفی ارادت قیلد قد نصکره دیدیکه زیرابن مریدم سن مرید سن بوسوزایله حقه خطاب ایلر و بونک یسانی بودرکه وقتا کیم ابو یزید بلدیسه که حقل ارادتتک متعلقی عدمد و مراد لایلددرکه معدوم اوله وجودی اولیه و دخی کوردیکه تحقیقا ممکن عدمدرا کرچه وجودایله متصف اولدیسه ده بواجلدن دیدیکه بن مرادم یغنی بن معدوم و سن مرید سن زیرامرید اولز الاموجود اولور پس مرید وارادتک تفصیلی چوقدر مراد مقامنده اولان کاملارک شرحنه کاهلم

(درجه رابعه مراد مرتبه سنده اولرک شانی بلدر) *

(قال الشيخ في الفتوحات اعلموا ان المراد في اصطلاح القوم هو المذبذب عن ارادته مع تهيو الامور له فهو يحتاج الى رسوم والمقامات من غير مشقة بل بالتذلل وحلاوة وطيب يهون عليه الصعاب وشدائد الامور) یعنی بیلتای سالکارکه بوقومک اصطلاحنده مراد ارادتندن مجذوب اولان و لیدرکه انکچون امور متهی اولمشدر پس اول رسوم و مقاماتی من غیر مشقه بکر بلکه التذالده و حلاوتله و طیب و ذوقله مقصودی بولور و کل صعاب و شدائد امور کامیسر و آسان اولور بوندن مرادم مراد مرتبه سنده اولر و محبوبیته ایرنر بلا و مشقت چکمز دیمک دکدر بلکه جناب حق بونلره بر ذوق و بررکه اول لذت و قوتله ریاضت و مشقتی طویز لرتکیم شیخ حضرت تلمی مثال ایدوب پیوررلر (وهذا القسم لا يحس بالشدائد التي يضعف عن حملها غيره كالرجل الكبير ذي القوة يتكاف ما يشق على الصغير فيحمل الكبير اثقالا من غير مشقة فاعنده خير من ذلك بل يحملها ملثدا بلا الم ويحملها الصغير بجهد ومشقة) اکثر متکامین مریدله مرادک مایمنی فرق ایتماسلر شو معنایه نظرا بنشکرکه اگر مریدک ارادتنی الله مراد ایلیمه ایدی اول مرید سالک اولر دی زیراموجوداتدن برشی واقع اولز الا الله ارادتیله * پس مرید بومعنا اوزره عین مراد اولور و لکن مشایخ فرق ایدوب پیورمشار (المرید هو الذي سبق اجتهاده كشفه وسلوكه جذبه والمراد هو الذي سبق كشفه اجتهاده وجذبه سلوكه) یعنی مرید انلر درکه اجتهادی کشفه و سلوکی

جذبیه سبقت ایلیمه و مراد بونک عکسیدر و مشایخ مراد مقامنده اولرلری مرید مقامنده اولرک اوزرینه ترجیح ایدرلر و مراد مقامنده اولرک شانی الله و مقبولان درگاه آله دردیو بو حدیث شریفله انلرک شانی تعریف و توصیف ایدرلر تکیم حضرت رسول صلی الله علیه و سلمدن مریدرکه پیوررلر (ان الله ضامن من خلقه البسم النور الساطع وغدا هم في رحمته يحییهم في عافیه و یحییهم في عافیه) ضامن ضمیمه نک جمعیدر ضمیمه تقیسه معناسنه و دخی برکسه به مختص اولان نسبه به دیرلر یقال فلان ضمیمه من بین اخوای ای تقیسم او مختص لی من بینهم یعنی فلان کسه اخوانم مایمنندن بنم ضمیمه دیمک انلرک تقیسه در دیمک اوله و یا خود انلر مایمنندن بکا مختص در دیمک اوله پس معنای حدیث شریف دیمک اولورکه الله تبارک و تعالی بنک خلقی مایمنندن کند و جناب به مختص قوللری واردرکه انلر الباس ایلدی جمالی نورنی بونور ساطعدن مراد جناب حقدن بونلره مرشوش اولان نوردرکه لباس کبی بونلره شامل اولوب بونورله ظلمات معاصیدن نجات بولوب مقام محبوبیته ایردی و جناب حق بونلری رجحنده عملله و حکمتله تغذیه و تربیه ایلدی بونلری عافیتده دیر کورر و عافیتده اولدورر مراد بونلری تا عالم صباوتدن حالت نزع کانیجه دل حال حیساتلر ندم معاصیدن و غنائفاته ایلا ایلدن حفظ ایلر و بوحال اوزره قبض ایلر دیمک اولور و الله اعلم

(درجه خامسه ادب یسانده در) *

(قال النبي صلى الله عليه وسلم ادبني فاحسن ادبي) معنای شریفی ربم بنی تأدیب ایلدی و ادم کوزل ایلدی دیمک اولور * پس سالک که لازمدرکه اول حضرتک ادبیه مؤدب اوله زیراسلوک و تصوف دیدکلری همان محض ادبدر تکیم ابو حفص کبیر پیوررلر (التصوف كله ادب واكل وقت ادب واكل حال ادب واكل مقام ادب) حضرت مولانا نک بو غزل رعنا لری ادب مدحنده سالک اولنه نصیحت کفایت ایدر پیوررلرکه

(غزل) *

خواجه دریاب که جان در تن انسان ادبست * خواجه انوار دل و دیده مردان ادبست * آدم از عالم علویست نه سفلی دریاب * رونق و گردش این کنبه دوران ادبست * کز تو خواهی که قدم بر سر ایلدس نه سی * دیده بکش و بین قاتل شیطان ادبست * آدمی زاده اگر بی ادبست آدم نیست

فرق در جسم بنی آدم و حیوان ادبست * چشم بکشا و بین جمله
 کلام الله را * آیت آیت همگی معنی قرآن ادبست * کردم
 از عقل سؤالی که چه باشد ایمان * عقل در کوش دلم گفت که ایمان ادبست *
 شمس تبریز خشن کن که تویی سر خدا * انور و افضل این شمع شبستان ادبست
 (نثر) ذوالنون مصری حضرت قاری بیوردر که (الزم الادب ظاهرا و باطنا فافاساه
 الادب احد باطنها الا عوقب باطنها ولا اساه ظاهرا الا عوقب ظاهرا) پس
 سالت که کرد که اهل دل حضورنده باطنی مؤدب اوله * تا کیم طریقت و شریعتنه
 مخالف ناشایسته وضع ایتم که عقابیه مستحق اولیه (منتهوی) پیش اهل دل
 ادب بر باطن است * زانکه ایشان بر سر انرفاطن است * پیش اهل تن ادب
 بر ظاهر است * که خدا ز ایشان نه از اساتراست * از خدا جویم توفیق ادب
 بی ادب محروم گشت از لطف رب * هر که بی باکی کند در راه دوست * رهزن
 مردان شد و نامرداوست (نثر) پس بر درویش که ظاهری و باطنی مؤدب اوله
 کامل اولور و ظاهر که ادبی جمیع شریعت ادبیه مؤدب اولیجه اولمز پس کلام
 شریعتنک ادبی وار و طریقتنک ادبی وار و معرفتنک ادبی وار و حقیقتنک ادبی وار
 شریعتنک ادبی بو آیت کریمه دن معلوم اولور که بیوراش در (وما آتاکم الرسول
 فخذوه وما نهاکم عنه فانتهوا) پس ادب شریعت اولدر که حضرت رسول
 صلی الله علیه وسلم جناب حق دن هر نه کتور دیسه طوته سن و هر نه دن نهی
 ایلدیسه قاجه سن و حدود اللهی حفظ قیله سن و شریعتنه جائز اولین شیلری
 قویه سن و قیلای و قایلای شرع شریفه اولیه سن و طریقتنک ادبی قسم اولدر بر مقدار
 تحریر ایلدک آندن معلوم اولور اما ادب معرفه الله اولدر که مثلا خوفنک رجا جانیه
 غالب اولیه که یأس طبعه سن بولیه و کذلک رجا که دخی خوفه غالب اولیه که
 مرتبه امنه و ارمیه اگر خوف غالب اولوب مرتبه یأسه مؤدی اولور سه نعوذ
 بالله کفر در (ولا ییاس من روح الله الا القوم الکافرون) خواهی اوزره پس
 اسواء ادب در زیر اجناب حق جل و علا بیورمند که (سبقت رحمتی غضبی) و دخی
 (وسعت رحمتی کل شیء) و دخی (لا تقنطوا من رحمة الله ان الله یغفر الذنوب جمیعا
 و یوایتل مشالی نیجه آیت و نیجه حدیث وارد که بنده هر نه حاله ایسه من بعد
 ما یوس اولیه اما امنه دخی و ارمیه زیرا بود دخی سوء ادب در (كما قال الله تعالی
 افانموا مکر الله و لا یأمن مکر الله الا القوم الخاسرون) و دخی مقام معرفتنک
 ادب ندر که اگر کنند و نفع که و اگر غیری به جناب حق دن هر نه کاور سه

اعتراض ایلمیه سن بلکه قلبی خواطر فاسده دن ولسانکی شکایت امیز اولان
 کلمه دن حفظ ایده سن شرح حکمده دیر که (قال بعض السادات اذنبت دنبا
 وانا ابکی علیه منذ سنین سنة واجتهدت فی العبادة لاجل التوبة من ذلك الذنب
 فقیل له ما هو قال قلت مرة لشیخ لیمه کان کذا) سادات مشایخدن بعضیسی
 دیدیلر که من برگاه ایسلامم و التمش بیلدنبر و انک اوزرینه اغلرم و اول کاهنک
 توبه سنک قبولی ایچون عبادتده اجتهاد ایلام دیدیلر که اول کاهنک ندزدیدیکه برکه
 بر شی ایچون دیدیمکه نوایدی شونئی شویله اولیدی (وقال بعض المشایخ
 لو فرض جسمی بالبقار بض کان احب الی ان اقول لشیخ قضاء الله لیمه لم یقضه)
 پس مقام معرفتنک ادبی چوقدر و قس علی هذا سائر الادب اما حقیقتنک ادبیه
 کلمه حقیقت ادبندن مراد ادب حضرت الهیه درو ادب حضرت الهیه
 حضرت رسولنک حضرت حق حضورنده اولان ادبدر که اول حضرتنک شان
 شریفنده جناب حق بیوردی (ما زاغ البصر و ما طغی) یعنی اول حضرتنک
 بهر شریقی رؤیت عجبایب و غرائب مائل اولدی و تجاوز قیلدی یعنی اول
 حضرتنک قلب مقدسی ماسو ادن اولیه معرض اولدی و جناب ریسنه او حده
 متوجه اولدی که سموات و ارضینی و راظه رنه القاقیلدی و لذات عاجله بی باسرها
 و حظوظ آجله بی باجعه ساترک ایدوب جناب حضرتنه متوجه اولدی پس ادب
 حضرت الهی ماسوایه بر شمه میل قیامقدر و غیر حکمنده اولنه نظر صامقدر
 والله اعلم

(درجه سادسه یقینی بیان ایلر)

معاذین جبل روایت ایلر که اعرابیدن بری حضرت نبی علیه السلام دن سؤال
 ایلدی که (ما تقول فی رجل کثیر العمل قلیل الذنوب الا انه یعنونه الشک قال
 عامیه السلام ایحیطن شکه عمله فقال الاعرابی ما تقول فی رجل قلیل العمل کثیر
 الذنوب الا انه علی یقین من ربه فسکت النبی علیه السلام فقال الاعرابی والله
 لئن احببت شکه عمله کذلک یحبط یقینه ذنوبه قال اصبت) معنای شریقی اعرابیدن
 بری سؤال ایلدی که نه دیر سن یا رسول الله شول رجلاک حقنده که ذنوبی
 آزو عملی چوق اوله الا کاشنک اعتوار ایلمیه یعنی اخذ ایلمیه بیوردیلر که آنک شکی
 عملی حبط ایلر * پس اعرابی ینه دیدیکه یا شول رجلاک حقنده نه دیر سن که عملی
 آزو کاهی چوق اوله الا اول کشته ریسندن یقین اوزره اوله پس حضرت ساکت
 اولدی اعرابی دیدیکه الله حق چون آکر آنک شکی عملی حبط ایلدیسه بونکدخی

یقینی کاهنی حیطایلم حضرت پیوردیلرکه اصابت ایلدن یقین لغتده برهنه بی
 علی الوجه المذکور بیلکه دیرلر بگونه یقینه مشایخ علم الیقین دیرلر و یقینه اوج
 مرتبه اثبات ایدرلر اولاعلم الیقین اولدرکه رسالت جناب حقندن کتوردیکی
 هرته انسه احکام شرعیه و اموردینه دن قبول ایده سن و امور اخرویه دن
 وصفات الهیه دن و پردکری خبره موقن اوله سن * بوکا علم الیقین دینورسکیم
 شیخ حضرتلری فتوحانده بومعنا به مثال قوروب پیورلرکه (انا قد علمنا ساعلمنا
 لا یدخله شبهة ان الله یتناهی مکه یحج الناس الیه کل سنة ویطوفون به فهذا علم
 الیقین ثم اذا شوه هذا البیت عند الوصول الیه فهذا عین الذی کان قبل الشهود
 علم یقین ثم اذا حصل فی النفس برؤيته ما لم یکن عندها قبل رؤيته ذوقا ثم فتح الله
 عین بصیرته فی کون ذلك البیت مضافا الی الله مطافا مقصودا دون غیره
 من البیوت فعلم علیه ذلك وسببه باعلام الله فکان علمه بذلك حقا یقینا لا یتزلزل
 بای شیء کان) معنای تحقیقا برشبهه سزغله بیلد ککه الهک بریتی واردرکه
 اکا کعبه دینور اول شهرده که اکامکه دینورکه ناس اکاچ ایدرلر و هرسته آنی
 طواف ایدرلر بوکا علم الیقین دینوراند نصکره اول بیت و وصول قنده اول بیت
 مشاهده اولنسه اکا عین الیقین دینور اوله عین الیقین که قبل شهود البیت اکا علم
 الیقین دینوردی آند نصکره بچن راتینک نفسنده برذوق حاصل اولسه اول ذوق
 قبل رؤیه البیت اول نفسک قنده حاصل اولمشیدی آند نصکره الله تعالی اول
 راتینک عین بصیرتن فتح ایلسه اویتک الله مضاف اولسند و مطاف اولسند
 و سائر بیوتدن ماعد ابونک مقصود اولسند و بومقصود اولغک و طواف
 قیلغک و الله مضاف اولغک علت و سببن دخی باعلام الله بیلنسه بونک علمی
 حق الیقین اولورکه هیچ برشبهه متزلزل اولمز * سکیم حضرت بویقینک حقنده
 پیورلر

(منوی)

کر همه عالم بکو بندش بویی * برره یزدان و دین مستوی
 اونکردد کرم تراز کفت شان * جان طاق اونکردد جفت شان
 وز همی گویند اورا کهری * کوه بند اری و تو برک کهری
 اونفتد در کان از طعن شان * اونکردد در دمنند از طعن شان
 بلکه کرد ریا و کوه آید نکفت * گویندش با کهری کشتی تو جفت
 هیچ یک ذره نیفتد در خیال * اونباشد من وجهه رخسور حال

(نثر)

(نثر) و شیخ الاسلام حضرتلری عین الیقینی بویه تعبیر ایدوب پیورلرکه (عین
 الیقین هو الغنی بالاستدلال عن الاستدلال وعن الخبر بالمعین) یعنی عین یقین
 اولدرکه برشبهی ادراک ایتمکله استدلالدن غنی اولقدر و اول شبنی کما هی علیه
 کشف و شهود له عیاناکو و مکله خبردن استغنا قیلقدر (و حق الیقین هو اسفار
 صبح الکشف ثم الخلاص من کافة الیقین ثم الغناء فی حق الیقین) یعنی حق
 الیقین صبح کشفک اضافاته سی و نور تجلی حقیقتک ظلمت رسم عبد اوزره اناره سیدر
 (کما قال امیر المؤمنین علی کرم الله وجهه حق الیقین نور یشرق من صبح الازل
 فیلوح علی هیاکل اهل التوحید آثاره) آند نصکره کلفت یقیندن خلاص
 اولقدر زبر اهل یقین اولمق دخی بریقیندن آندن دخی نجات بولقدر آند نصکره
 حق الیقینده فانی اولقدر یعنی یقین صفتی علم حقده فانی قیلوب علم حقله و نور
 وجود مطلق الیه متحقق اولقدر

(درجه سابعه انسی بیان ایلر)

(قال الله تعالی فی حدیثه القدسی انا جلیس من ذکر فی و انیس من استأنسني
 یعنی بنی ذکر ایلین عباد من جلیسی یم و بمله انس ایلان بنده لریمک انیسیم بعض
 اهل معرفت (الانس بالله الانس بذکر الله) دیمش و بعضیلر دخی (الانس بالله
 ان یعرض العبد عن کل شیء سواه الا عن اهل الله) دیمش اهل انس بالله اولدرکه
 سالاکدن هیچ برحاله منفک اولمه بعض کسه برحاله انس ایلر یا ذکر الله الیه
 و یا شکر الله و تخیل ایلرکه بوانس بالله اوله اما جالبوکه اول حاله انیسدر یوخسه
 انس بالله دکلد زبر انیس حق اولانک انسی هر حاله ثابتدر من بعد زائل اولمز
 سکیم شیخ حضرتلری شاهده علی هذا المقال فتوحانده پیورلر (وللانس بالله
 علامة عند صاحبه فانه موضع خلط فیه کثیر من اهل الطریق فیجدون انسا
 فی حال ما یكون فیتخیل ان ذلك انس بالله فاذا فقد ذلك الحال فقد الانس بالله
 فعندنا وعند الجماعة کان انسه بذلك الحال لا بالله لان الانس بالله اذا وقع لم یزل
 موجودا عنده فی کل حال ولذلك یقول القوم من انس بالله فی الخلوة و فقد ذلك
 الانس فی الملا فانه کان بالخلوة لا بالله) معنای بودرکه الله اولان انسک
 علامتی واردر صاحبی قنده زبر بوانس بر مقامدرکه اهل طریقه دن چوق کسه
 بونده خلط باشدروانس بالله الله انس بالحالی تمیز قیله مامشدر * پس بونلردن
 بعضیسی حالردن برحاله انس بولورکه اول حاله اوزرینه اولور پس تخیل ایلرکه
 اول انس بالله اوله پس بچن اول حال مقود اولسه اول انس بالله ظن ایلرکی دخی

دخی مفقود اولور پس بزم قنیزده و جماعت اهل الله قنیزده اول کسه نك انسی
 اول حاله اولور الله اولوزیرا الله انسی برکته به واقع اولسه هرته جالده ایسه
 انک قنیزده موجود اولور دایما انک چون بوقوم دیر لکه برکته الله له خلوتده انسی
 ایسه و اول انسی کثرته آندن مفقود اولسه انک انسی خلوتله اولور الله اولوز
 زیر الله هر یرده حاضر و هر حالده و هر شیده ناظر دره پس الله انسی اولانک
 انسی هیچ بر حاله مفقود اولوز جلال و جمال هرته یوزدن اولورسه انکه انسدن
 آبراز

(درجه نهمه ذکر قلبی نذر و ذکر حقیقی نذرانی بیان ایلر)

ذکر عند المحققین اوج قسمه منقسم در ذکر لسانی و ذکر قلبی و ذکر حقیقی در
 لسانله اولان ذکر قسم نهمه اوجنجه باید به بر مقدار ذکر ایلدک بومحمد
 ذکر قلبی و ذکر حقیقی نذرانی ذکر ایلر که اصل ذکر کردن مراد اولان بونلدر
 زیر ایلدک ذکر قلب و لا ذکر حقیقی مجرد الفاظ و اسماء ذکر یله سالکله نوایدن
 غیر نهمه حاصل اولوز و سهاشهودینه بول بولاز تنکیم حضرت منشویده بیوردر
 (منشوی) از صفت و زنام چه زاید خیال * آن خیالاش هست دلال وصال *
 هیچ نامی بی حقیقت دینه * باز کاف و لام کل کل چیده * اسم خواندی رومسمارا
 بچو * نه بیالادان نه اندراب جو * کر زحرف و نام خواهی بکذری * پاک کن
 خود را ز خود هین بکسری * خویش را صافی کن از اوصاف خود * نایه بینی
 ذات پاک صاف خود (نثر) بویات شریفه ذکر قلبی به اشارت در ذکر قلبی
 وجدان المذکور و حضوره بالقلب دیکله تعبیر اولمشدر مذکور بولاق وانی
 قلبه حاضر قلیق اولوز الاغیری او توغق و ماسوایی ترک ایتمکله اولوراکر کل
 ماسوایی او توغق انی کلیله بولاز سن تنکیم شیخ الاسلام حضرت لری بوابت
 کریمه بی علی لسان اهل الخصوص تفسیر ایدوب بیوردر لکه (قال الله تبارک
 و تعالی واذ کر ربک اذ انسیبت) ای اذ انسیبت غیره و نسبت نفسک فی ذکره ثم نسبت
 ذکرک فی ذکره ثم نسبت فی ذکره کل ذکر (یعنی ربکی ذکر ایلدک بکدن غیری
 او توغق بنگ وقتده پس بچن نسیان غیره موصوف اوله سین و ربکی ذکر ایتمکله
 صفایوله سین بوز ذکرک ضمننده نفس یله مذکور اولدی ربی ذکر ایتم و غیری
 او تدم دیکله پس نفسکی دخی آنی ذکر ایلدک کله او تدم بنگ وقتده انی ذکر ایلدک
 دیک اولوز برامد کورک حقیقه مذکور اولسی اول وقتده اولور که غیری نفی
 ایدسن پس اصل غیرا نیت نفسدر لازمدر که اول انی نفی ایدسن پس ذکر کله

بومر تبه به ایره او نو در سن انک ذکر کنده کند و عینک ذکر کنی * بوندر نصکره
 هر ذکر کنی انک ذکر کنده او نو در سن و حله بی قواموش ایدرسن پس ذکر و مذکور
 و ذکر عین واحد اولوز و بومر تبه به ذکر کر حقیقی طبعه سن بولور (قال
 القاشانی فی شرح منازل السائرین الذکر الحقیقی اتحاد الذکر و المذکور
 و الذکر و قال شیخ الاسلام الذکر الحقیقی هو تهود ذکر الحق ایاله و التخلص
 من شهوة ذکرک) یعنی ذکر حقیقی حق تعالی نیک شی ازله ذکر ایلدک
 مشاهدله ایلدک رو کند و ذکرک شهودندن خلاص اولدک بومر تبه به مناسب
 ابن عطا حکمه بر حدیث روایت ایدوب دیرکه (اوحی الله الی داود یاد اود
 قل للصديقین بی فلیفر حوا یذکر فی طینتہم عمو) معنای شریفی صديق اولان
 قول لری به دی یاد اوده همان بخله فرخند و نلر و همان بنم آنلری ذکر ایلدک بکمله
 تنم قیاسونلر مصادریامه مغولنه مضاف اولق وار و یا خود قاعلمه مضاف اولق
 وار قاعلمه مضاف اولد یعنی تقدیر چه شارح تغزی شرح ایدوب دیرکه
 ای قایمتهم و باید کوری ایا هم فی الازل حیث لا وجود لهم و الا قال ذکر المنسوب
 الیهم محل الاقات و العالی) یعنی بنم بونلری ازله ذکر ایلدک بکمله تنم ایلدک بکمله
 بونلر اول مر تبه به دخی وجود لری یوغیدی والا کر بونله اولوز سه بونلر
 منسوب اولان ذکر آفات و عللدن خالی دکلر اما جفت عبادتی آکمه سنده علت
 و غرض یوقدر و الله اعلم

(درجه نهمه فقری بیان ایلر)

حضرت پیر من سلطان غزیه بیوردر لکه

(شعر)

الفقر جوهر و سوی الفقر عرض * والفقر شفاه و سوی الفقر مرض
 العالم کله مداع و غرور * والفقر من العالم سر و غرض

(نثر) ای اخی فقیر اولدر که کند و ده ملک کورمیه (کما قال شیخ الاسلام الفقر البراءة
 من روية الملك) یعنی بر خوای (العید و ما یملکه کان مولاه) فقیر اولدر که نفسندن
 و ملک کورمندن و کند و به منسوب اولان شیدن بزی اولقدر و حله بی غنی
 مطلق بلکدر و بلکی دخی آندن بلکدر بومر تبه به فتنای الله دیور و بونده
 سالک بی خود اولور آندن نصرف حق قیاسونلر تنکیم شیخ عطار حضرت لری بیوردر
 (منشوی) هفتمین وادی فقرست و فنا * بعد ازین روی روشن نبود ترا * در کشش
 افق روش کم کرددت * کر بودیک قطره قلم کرددت (نثر) الفقر سواد الوجه

فی الدارین) دید کبری دخی بومر تبه دن عبارت در بر اسواد الوجه بالکلیه فتادن
کنا بتدرکه دنیوی و اخروی کندوده بروجود کورمیه و کندوده اولان وجودی
و اعمالی و احوالی و مقاماتی و استمرار و کالاتی محضاً الاهدن فضل و موهبت
یه حتی رؤیت اعمالدن و شهود احوالدن بالک اوله که کندودن عمل کورمک
و اعمال و احواله استحقاق بملک وجودی مستلزم اولور وجود ایه بر ذنبدرکه
اکابر ذنب آخر قیاس اولغز* پس معلوم اولد بکه فقر بر جوهر در و ماعدای
فقر و فتنه عرض در و فقر جمیع معنوی در در له شفا در و فقر دن غیر و وجود شائبه می
من ضد در جمیع عالم وجود له متصف اولد یعنی حیثیتدن اهل فقره صداع و غرور در
و حق دن دور بر رده در و فقر و فساد که بوعالمدن سر و غر ضد زیر عالم و آدم
ممکن الوجود در ممکن الوجود ایه هر خالده واجب الوجوده مفتقر در (کما قال
الشیخ فی الفتوحات الا ترى ان الممكن فی حال عدمه یفتقر الی المریح فاذا وجد
افتقر ایضاً الی استمرار الوجود له و حفظه علیه فلا یرال فقیر فی حال وجوده
و فی حال عدمه فاذا علمت ان الفقر بهذه المثابة فلزم استحضاره فی کل نفس
وعلی کل حال فان الفقر الیه تعالی هو عین الغنی لانه الغنی و انت به فقیر فانت
الغنی به عن العالمین فاعلم ذلك

(درجه عاشره غنای بیان ایلر)

ابوداود ترمذی بوحدیث شریفی و مسلم و بخاری دخی ابوهریره حضرت تلمذدن
روایت ایدر لر (قال صلی الله علیه وسلم لیس الغنی عن کثرة العرض انما الغنی غنی
النفس) عرض فحینه له تقوددن و غیر بدن صنوف امواله دیر لر پس غنا کثرت
امواله اولز بلکه غنا دکدر الا غنای نفسدرکه فساددر انکچون (فقر
کل ذی حرص غنی کل من یقنع) دیدیلر و لهذا (قال صلی الله علیه وسلم القناعة
کثر لا یغنی) قال الطیبی فی شرح هذا الحدیث المراد بغنی النفس حصول السکالات
العمیه و العمایه لاهالان النفس لا تكون محظوظة الیهما) مرادی بکه نفس کمال
علم و عملدن ذوق روحانی بولور و غنی القلب اولور و احوال و اسبابدن استغنا قیلور
پس الله غنی اولور الله غنی اولمق اشیا و اسبابدن استغنا قیلقد زرا اسبابه
غنی اولان اسبابه مفتقر اولور اسباب ایه مسببه مفتقر در پس کنبد و مثالی
مفتقره مفتقر اولمق انتقارده غایه ایرم کدر انکچون اهل دنیا حد ذاتده
فقر لر در پس فی الحقیقه غنا اسباب و اشیا حجابندن و هابولمق و حقه غنی اولقد در
انکچون مشایخ بیور مشر و فقری تعریف قیلوب دیمشکره (الفقر هو الذي

لا یحتاج الی کل شیء) یعنی فقیر اولدرکه هیچ بر شینه محتاج اولز بلکه همان حقه
محتاج اولور پس هیچ بر شینه محتاج اولین غنی اولور اما بوراده بر سوال لازم
کاورکه اکثر مشایخ دیمشکره (الفقر هو الذي یحتاج الی کل شیء) تکیم فتوحاتده
دخی شیخ یزید قنزدده فقیر اولدرکه هر شینه محتاج اولد بر پس اولسکی کلامه
بوکلامک ما بیننده تناقض اولور توفیق نیجه ممکن اولور دیرسک جواب بودرکه
اولسکی قولی دین مشایخ قنندده فقیر اولدرکه اسباب و اشیا دن مجرد اوله یعنی
ذاتی ماسوادن تنزیه قیل و فناء فی الله مرتبه سن بوله بومر تبه صاحبی هیچ بر شینه
محتاج اولز بلکه غنای حقه غنی اولور و ایکنجی قولی دین مشایخ قنندده فقیر
اولدرکه بجن و اشیا به نظر ایلد کده مظاهر حق کوره و محالی وجود مطلق
مشاهده قیلد پس الله فقیر اولان کل شینه فقیر اولور بو حیثیتدن پس بومر تبه ده
فقیر عین غنیدر بر اعتبار له و غنی عین فقر در بر آخر اعتبار له انکچون حضرت
علی کرم الله وجهه ییور لرکه (الفقر والغنی مطینان لا ابالی ایهما امتطی)
یعنی فقر له غنی ایدر کبی بنیتدر قایر مزیم هر قنغیسنک صرته بر رسم فی الحقیقه
فقر و غنا ایکی امر اعتبار ایدر عارفک قنندده ایکی حالت ییله علی السویه در
والله اعلم بالصواب

(باب سادس اودیه سلو کده اولان درجانی بیان ایلر)

(بو باب دخی اون درجه بی شاملدر)

(درجه اولی احسان بیاتده در)

بو بابده اولان مراتبه اودیه سلوک تسبیحه اولشمی انکچوندرکه هر بر درجه
سالک کویا بر وادی مقدسدر آند تجلی الهیه لمعان و انوار ربانیه نمایان اولمشدر
و بو وادیلر ده مخاوف و مهالک قتی چوقدر مرالق اقدامه نهایت و مداحض
او هامة غایت یوقدر اکر انوار الهیه نمایان اولز سه و نار تجلی لمعان قیلز سه اغوال
و شیاطین سالکی بو وادیلر ده کراه قیلر و اول وادیلرک اولی احساندر احسان
لغندده ایلک و کوزل ایلکدر اما شریعت و طریقتده حقه علی طریق المشاهده
عبادت ایا کدر تکیم مسلم و بخاری بوحدیث طویلی اتفاق ایدوب عبد الله
ابن عمر بن خطابدن روایت ایدر لرکه بر کون حضرت جبریل بشر صورتده منزل
ایدوب حضرت پیغمبر علیه السلام دن ایمان و اسلامی سوال ایلدی پس
حضرت رسول صلی الله علیه وسلم جواب ویرد کده دید بکه (ما الا احسان
یا رسول الله قال علیه السلام ان تعبد الله کانت تراه فان لم تکن تراه فانه یراک)

بوحديث شريفه مشاهده و مراقبه و اخلاص معاملة به اشارت و از در
زیر برکته علی طریق المشاهدة بین بدی عبادته اقامت ایستد لایزاله عملده
اخلاص مقرر اولور و تعظیبه و خشوع و خضوعه مبادرت قبولور پس برکته که
عبادتده بوکونه احسان ایستد (هل جزاء الاحسان الا الاحسان) مقتضای
اوزره آنک جزای رضوان خدا و وصول بقادر بود کرا و انان احسان عبادت
و طاعتده اولان احساند راما سالک هر شیده احسان ایستد لازمدر تنکیم صحیح
مسلمده بوحديث شریف وارد اولدی شدادین اوس حضرت نمیدن روایت
ایدور که (قال عليه السلام ان الله يكتب الاحسان على كل شيء فاذا قلتم
فاحسنوا القتل فاذا دبحتم فاحسنوا الذبح) یعنی حق تعالی هر شینه احسان
ایستد امر ایلمدی پس چن سز برکته قتل ایستد کرا مهمل اولان قتاله انک قتلنده
احسان ایستد و چن بر حیوانی ذبح ایستد کرا آنک ذبحی آسان وجه اوزره ایستد
پس معلوم اولدی که هر شیده احسان ایستد مستحید را کرباننده و اگر او فائده
و اگر حالنده مثلا نیتده اولان احسان نیتی خالص قیلمق و او فائده اولان احسان
هر وقتده مشاهده اوزره اولق و حالنده اولان احسان حق شرعیسن رعایت
قیلمق و آتی اللهدن محض موهبت بامکدر و الله اعلم

(درجه نایبه علمی بیان ایلر)

سفین بن عیینه اسناد صحیحله ابوهریره دن بوحديث شریفی روایت یورور
(قال صلى الله عليه وسلم ان من العلم كهيفة المكنون لا يعلمه الا العلماء بالله
فاذا نطقوا به لا ينكره الا اهل الغرة) معنای شریفی جنس علمدن مکنون و مخزون
اولان شیلر که هیئت و صورتی کی بر علم وارد که آتی بلز العلماء بالله چن اول
علمی سوبلسه ل انکار ایلز اول علمه الا اهل غفلت و اصحاب صورت زیر ابو علم
طور عقل و زاننده در پس (المراعد قلوبا جهل) خواستجه بو علمه ارباب عقول
انکار دن خالی اولزای اخی بلسکل که علمک انواعی چو قدر و استکن درت قسسه
منقسمدر بر قسمی شرعیدر و بر قسمی دخی عقلیدر و بر قسمی دخی وجدانی
و بر قسمی دخی لدیندر شرعی اولان علم فقه و قرآنض و تفسیر و حدیث و اصول
علمی کی و عقلی اولان کلام و هیئت و هندسه و حساب و نجوم و فلسفه علمزی
کی عقلیده ایکی قسم اوزرینه در یا ضروریدر و یا استدلالیدر ضروری اولان
استدلال و تفکرله اولیاندر مثلا انسانک جوع و شبعنه اولان علمی کی و استدلالی
اولان بعد النظر فی الدلائل و الاستدلال بالبراهین حاصل اولان علمدر وجدانی

اولان علمه علم احوال دیر عقلک بو علمده مدخله سی بو قدر مجرد تصور و استدلالله
بو علمک ادراکی ممکن اولز تنکیم حلاوت غسل و مرارت صبر و لذت جماع و کیفیت
سکرک عقله ادراکی و استدلالی ممکن اولمدیغی کی کذلک عشق و شوق و وجد
و ذوق و بوندره مماثل حالاتک لذاتی (من لم یذق لم یدر) خواستجه طاعتین بیلز
و ذائق اولین فهم قیلمز و در دخی قسسه لدی دیرر و علم امراردخی دیرر انکچون
بو علمه لدی دیرر که الله قننده اولیاسنه الهامله موهبت اولور (كما قال الله تعالى
فی حق الخضر) و علمناه من لدنا علما پس بو علمک معلی حقدر بو علمی اولیاء اللهدن
اخذایدر تنکیم شیخ حضرتلری فتوحاتک الی در دخی باینده یورور (قال
ابو یزید البسطامی فی هذا المقام یخاطب علماء الرسوم اخذتم علمکم میتا
عن میت واخذنا علمنا من الحي الذي لا يموت يقول امثالنا حدثني قلمي عن ربي
وانتم تقولون حدثني فلان عن فلان فاذا قيل لكم اين فلان تقولون مات يعني
حد ثوان عن ربکم واترکوا فلانا و فلانا و الوهاب لم یات و هو اقرب الیکم من جبل
الورید و الفيض الالهی و المبشرات ماسد بایها) بایزید حضرتلری علماء رسومه
خطاب ایلد کاری حالده بومقامده دیردی که ای علماء رسوم سز علمکزی میتدن
اخذا ایلد یکز برخی لا یوتدن اخذا ایلد بزم امثالز قلبز بر بزدن تحدیث ایلدی
دیر و سز دیر سز فلان فلان دن بزه خبر ویردی پس چن سزه دیستد قنده در اول
فلان دیر سز که اولدی یعنی بو کلامک معنای ربکزدن خبر ویرک و فلان و فلانی
ترک ایلک زیرا و اهاب العلوم اولدی و فیض الالهی و مبشرات ربانی قبولی مسدود
اولدی اول سزه بیون طمرندن اقریدر پس نیچون حقدن علم لدی اخذا یتیمه سز
دیمک اولور و بو علم لدنک بر مرتبه سی دخی وارد که عقول سلیمه ارباب سلول آتی
ادراک ایدر من قنده قالدی که عقول رکیمکه اصحاب قشور کما قال ابن الفارض

(شعر) فقه وراء العقل علم يدق عن * مدارك غايات العقول السليمة
(نثر) یعنی مرتبه حقیقه طوره عقل و راستده بر علم عظیم الشان وارد که
دقیق اولور عقول سلیمه نلک ادراکاتک غایتندن قنده قالدی که عقول ضعیفه
انی ادراک ایلیمه پس بو علم امرازی اغیار ادراک ایدر من انکچون بو علمک اربابیه
انک کارایدر بلکه اظهار ایستد لقتل ایدر لر تنکیم حضرت مثنویده بو محله
مناسب یورور *(مثنوی)*

دیده این شاهان ز عامه خوف جان * کین کروه کورند و شاهان بی نشان
انبیارا گفته قوم راهکم * از سفته اناطه یرنابکم

زیر خالص را و زکر را خطر * باشد از قلاب خاین بیشتر

(نثر) اگر بوعلمه انکار اوله بیدی و صاحبی بعد الاظهار رجیم و قتل قیلتی بیدی
ابوهریره رضی الله عنه حضرت تلمیذی بوقولی دیزلردی تنکیم بیورلر (حفظت
من رسول الله صلی الله علیه وسلم وعائین فاما احدهما فثبتته واما الاخر فلو ثبتته
لقطع منی هذا البلعوم) یعنی بیورلر که بن رسول حضرت تلمیذی ابکی علم قانی حفظ
ایلام اما بر قانی خلقه اظهار ایلام و اما اول بر آخری اگر اظهار ایلام بنم
بو طعمای بیدیکم بوعازم قطع اولندی دیر و اعلم ناس حضرت ابن عباسدن
مرویدر که بر کون (الله الذی خلق سبع سموات ومن الارض مثلهن یتزل الامر
بینهن) آیتنی تلاوت ایلامیلر و بیورلر که (لوزکرت تفسیر هذه الایة لرجتمونی
وفی رواية اخرى قلتم انی کافر) و حضرت شیخ فتوحانده و امام غزالی من حاج
العابدينه بواييات شريفة فی زین العابدین بن حسین بن عایدن رضی الله عنه
روایت ایلام بیورلر اول حضرت بیورلر که (شعر)

یارب جوهر علم لوابوح به * اقبل لی انت بمن بعد الوثنا
ولا تستحل رجال مسلمون دمی * یرون اقبیح ما یأتونه حسنا

(نثر) پس بوسادات ابرار بوعلم اسراری اغیاردن ستر ایلامیلر (و کلموا الناس
علی قدر عقولهم) خواستجه هر کسه عقلی یتدوکی یردن سویدیلر و بونی نا اهلدن
کنیم ایلامیلر تنکیم حضرت رسول علیه السلام اعراییدن برینه علم غرابی
او کرمندی (روی عن ابن عباس رضی الله عنه قال جاء اعرابی الی النبی علیه
السلام وقال یا رسول الله علمنی غرائب العلم فقال علیه السلام وما فعلت فی رأس
العلم فقال الاعرابی و ما رأس العلم قال علیه السلام معرفة الله وفی رواية اخرى
فاجابه الاعرابی فقال علیه السلام اذهب ثم تعال حتی اعلمک من غرائب العلم
معنای شریفی اعراییدن بری حضرت رسول علیه السلام کادی و دیدیکه
یا رسول الله بکا غرائب علمی او کرم غرائب علمدن مراد علم اسرار اوله پس
حضرت علیه السلام بیورلر که رأس علمده نه ایستلر حتی غرائب علمی
او کرمک استرسن اعرابی دیدیکه رأس علمندر حضرت بیورلر که الهی بل کدر
روایت اخراده اعرابی حضرت رسوله جواب و یردی شویله یلورم شویله یلورم
دیو پس حضرت علیه السلام بیورلر که وارشدی کیت صکره کل حتی سکا
غرائب علمدن به ضیعتنی تعلیم ایلام دیدی و بوحیدیندن معلوم اولان دخی بودر که
بوعلمک کتمی نا اهلدن لازمدر پس بوعلمک طالبی بوعلمک صاحبی بولد قده موسی

حضرت تلمیذی حضرت خضرک تحت حکمده اولدیغی کبی ا کا ارادت کتوره
و هر وجهله انکاردن حذر ایلامه تا (هذا فراق بینی و بینک) کلامک مضبوطه مظهر
اولیه تا کیم بوعلمی اندن اول عالم کتم قیلمیه اگر بر سالک بوعلمک اهلنی بوله من سه
واجب اولان اولدر که بلدیکی علم در استله عمل قیله تا کیم حق تعالی ا کا بوعلم
ورائتی توریث ایلامه (کما قال علیه السلام من عمل بعاملم ورثه الله علم مالم یعلم)
پس عالم بامر الله که علمیه عامل اوله عالم بالله مرتبه سنی بولور تفسیر کبیرده امام
نخیر رازی دیر که (قال بعض المحققین العلماء ثلاثة عالم بالله غیر عالم بامر الله و عالم بامر
الله غیر عالم بالله و عالم بالله و بامر الله) عالم بالله اول کسه به دیرلر که معرفت الهیه
آنک قلبیه مستولی اوله و مشاهده انوار حقه آنی مستغرق قیله و عالم بامر الله اول
کسه به دیرلر که حلال و حرامی و حقایق احکامی بیله لکن اسرار جلال الهی
و معارف جمال الهی بایله اما عالم بالله و بامر الله اول کاملدر که طرفینی بیله شاملدر
هم حقدن آیرود کل و هم خلقله معامله ده در پس دخی امام نخیر رازی بیورلر که
حضرت رسولک بوحیدیندن مراد بواج طائفه در که بیورلر (سائل العلماء
و خالط الحکماء و جالس الکبراء) یعنی علماء بامر الله دن عند الحاجة الی الاستفتاء
سؤال ایلام و عالم بالله اولان حکماء بایله بخالطه ایلام که بونلر که بخالطه سنده فوائده
کثیره واردر حکمادن مراد اول عالم بالله در که علم و عملنی اتقان ایلام اوله
و کبرایه بیله مجالست ایلام که بونلر که مجالستنده منافع عظیمه واردر کبرادن مراد
عالم بالله و عالم بامر الله در که بونلر که مجالسته امر اولند بکدن بونلر که مجالستنده سالک
عظیم فوائده و منافع واردر کما قال شیخ عطار (نظم) یکدی صحبت بمردان خدا *
بهر از صد ساله بودن در تقای و الله معطی المنی * و هو یددی الی الهدی

(درجه نائمه حکمت بیاشنده در)

(قال صلی الله علیه وسلم من اخلص لله اربعین صباحا ظهرت فی سبع الحکمة
من قلبه علی لسانه) معنای شریفی بر کسه قرق صباح الله اخلاصله عمل ایلامه
حکمت چشمه لری آنک قلبیندن ظاهر اولور لسانی اوزره * پس حکمده مشایخ
و علمانک سوزی چوقدر بعضیلر دیمشیر که (الحکمة هی الاصابة فی القول و العمل
و بعضیلر دخی (الحکمة تحقیق العلم و اتقان العمل) دیمش و بعض مشایخ (الحکمة
اسم لاحکام وضع الشی فی موضعه) بیورلر که بونلر که بونلر که جامعدر زیر
بر شئی موضعنه وضع ایتمکی احکام ایلام حقایق اشیا به علمک اتقاننی مشعر اولور
واحوال و خواصنه و اوصاف ظاهره و باطنه سنه و مصالح و مفاسدینه مطلع

اولی تعریف فیلور پس بر کسمه حقایق اشیا به عالم اولسه و مقتضای عمل
قیلسمه و هر شیئی موضعنه وضع ایلمه ا کا حکمت جامع صا حی دینور و بود کر
اولانان حکم زیاده خیر کنیز در که جناب حق استدیکی قوله اعطا ایلمر) کما قال الله
تعالی یوتی الحکمة من یشاء ومن یؤت الحکمة فقد اوتی خیرا کثیرا و ما یدکر
الا اولوالالباب) یعنی جناب حق جل شانہ دیندیکی قوله اعطا ایلمر حکمتی و شول
کسمه به که حکمت اعطا اولندی تحقیق اول کسمه به عظیم خیر کنیز اعطا اولندی
بومعنائی ذکر ایلمر الاشوائب و همدن خالصون اولان عقول صاحبی * پس
حکیم اول کسمه به دیر لکه هر شیمه حقی اعطا ایلمه و آنک حدندن تجاوز ایلمه
و بر شینک وقتی کلز دن اول تعجیل قیلسمه بود کر اولانلک مخالفی محل حکمت در
و بلسکل که حکمت عند الحکیم الالهی ایکی قسم در بر قسمی منطق عنها بر قسمی
مسکوت عنها در منطق عنها اولان حکمت علوم لدنی و امرار حقیقی و دخی جناب
حقن بعض قوللر یشه عذاب قیلسمی و بعض نور سیده اولان او غلجقار لک اولسمی
و جهنمه بابا لریله مخلد قالمی و بونلر امثالی دخی نیجه کار و در در که آنک حکمت ندن
سکوت قیلسمدر جناب پرورد کار بعض کاره بوا مراری کشف و اظهار ایلمدر
ولکن اخبار ایتیموب ساکت اولمدر در تکیم حضرت یوردر (مشغولی) هر که را
اسرار کار آموختند * مهر کردند و دهانش دوختند * سر کار آنرا مزدا موختن
تا تواند لب ز گفتن دوختن (نثر) اما اول کسمه که بوا مراره واقف اولدی و حقیقت
حاله ایرمدی ا کالازم اولان بلک و بویله اعتقاد یتک کر لکه حکیم مطلقا دن عبث
فعل ظاهر اولان و ارحم الراحمین بر ذره بر قولنه ظلم قیلز فرضا جمیع عمر نده صالح
اولانی مخلد فی النار قیلسمه و جمیع عمر نده طالح اولانی ساکن دارا قیلسمه ظلم
دکدر زیر بر وفق حکمت و بی غرض و بی علت در پس صالحه اولی اولان اولدر
و طالحه دخی احری اولان اولدر انکچون حضرت رسول صلی الله علیه و سلم
بیور دیلر که (ما قضا الله لعبده من قضاء الا کان خیرا له) زیرا حکیم و جواد
مستحقندن بر نی منع ایلمر و حکم قضاسنی دخی شر او زره قیلز هر نه که اندن
صادر اولور سه خیر محض در و الله اعلم

(درجه رابعه بصیرتی بیان ایلمر)

(قال الله تبارک و تعالی قل هذه سبيلي ادعوا الى الله على بصيرة انا و من اتبعني
یعنی دی ای محمد شوطر بی توحید که صراط مستقیم اندن عبارت در بنم یولدر

بن دعوت ایلمر خلاقی جمیع اسماء و صفاتی جامع اولان حضرت مسیحی الله
و بکا تابع اولان وار لرم دخی بویله دعوت ایدر لر علی بصیرة و عیان غیر عیان * اهل
تحقیق بویلتک معنا سنده دیر لکه اشخاص عالم دن هر بر شخص اسماء الهیه دن
بر اسمک مظهر و محکومی اولمدر پس دعوت حضرت نبی علیه السلام و اول
حضرت تابع اولان هر ولی بو خلاقی مقید اولد قلمی اسماء جزیه دن وار باب
متفرقه دن بر مقتضای اسم هادی جامع جمیع اسماء اولان مسیحی الله
علی بصیرة دعوت ایدر لر والا هویت احدیت جمیع اشیا ده موجوده در * پس
بصیرت کاه لم بصیرت شول قوت قدسیه به دیر لکه تا یدهدایت حقله مؤید و نور
قدسیله منور اوله و بوقوت قدسیه قلب و عقله بصیر منزله سنده در نهایت ادراک
عقول بونکه اولور و بوقوت قدسیه صاحبی شیمه و شکوک و خیرتدن خلاص
فیلور) کما قال شیخ الاسلام البصیرة ما یخلصک عن الحیرة) یعنی بصیرت اول نور در که
سنی خیرتدن خلاص قیله و قاشانی دیر که (البصیرة هی العقل المنور بنور القدس
و المکمل بضیاء الانس لا یحتاج بالعیان الی الدلیل و البرهان بل یبصر الحق
بینا مکشوف و الباطل زاهق ماد حور و افتخلصک عن الحیرة) یعنی بصیرت شول
نور قدسیله منور و ضیاء انس حقله مکمل اولان عقلمدر که اشیا نیک حقیقتی
عیانا کور دیک سبیلله دایل و برهانه محتاج اولمز بلکه حتی ظاهر و مکشوف کورر
و باطلی زاهق و مدحور کورر * پس سنی خیرتدن خلاص قیلر و شیمه و شکوک
و غلجقار بری ایلمر * و بصیرت صاحبی اولان کسمه بر کار ایشاسه اول کارک
عاقبتندن قورقز و اول کارک آخر نده اکا ضرر و غائله کلز مشایخن چشم
باطن بین دید کلری و کوکل کوزی و جان کوزی دیو ادا قیلد قلمی بویوردر پس
دیدة جان و دل یا و هیدر یا کسمیدر پس بونک تحصیلی علم و معرفت کسب
ایتمه کله و طریق تصفیه دزونه کک کله اله کاور و بعد حصول هذا النور اول کسمه به
صاحب بصیرت و صاحب فراست دخی دینور

(درجه خامسه فراستی بیان ایلمر)

(قال صلی الله علیه و سلم اتقوا فراسة المؤمن فانه ينظر بنور الله) یعنی سز مؤمن
کاملان فراستندن قورقز زیرا اول الله نور یله نظر ایلمر بعض مشایخ بیوردر لکه
(فانهم جواسیس القلوب یدخلون فی قلوبکم و یخرجون من اسرارکم
فاذا جالسوهم فجالسوهم بالصدق) یعنی مؤمن کامل اولنلر و فراست حقیقی
مرتبه سین بولنلر جواسیس القلوب در سز لک قلوب بکزه نور فراستله داخل اولور

واسرار قلبیه کردن اخراج ایدر لر پس سخن بونله بحالست قیلسه کز صدقه بحالست
قیلک وصافی قلب اولک تا حضور لر نده سوء ادب قیایه سز و برکت بحالست لر ندن
محزوم قایمه سز شیخ حضرت لر ی فتوحانده بومحله مناسب بیور لر (الفراسة
الالهية تعطی معرفة السعید من الشقی ومعرفة الحركة من الانسان المرضية
عند الله من غير المرضية فاذا حضر بين يدي صاحب هذا النور بعد انقضاء زمان
تلك الحركة يعرفها صاحب الفراسة ويقول فيها بحسب ما كانت الحركة من طاعة
او معصية كما وقع لعثمان رضي الله عنه حين دخل عليه رجل فعند ما وقعت عليه
عينه قال يا سبحان الله ما بال رجال لا يغضون ابصارهم عن محارم الله وكان ذلك
الرجل قد ارسل نظره الى ما لا يحل له فقال له الرجل اوحى بعد رسول الله فقال لا
واكنه فراسة المسمع قول رسول الله صلى الله عليه وسلم اتقوا فراسة المؤمن
فانه ينظر بنور الله فعند ما دخلت علي رأيت ذلك في عينيكم) يعني فراست الهیه
سعیدی شقیدن فرق ایدوب بلکی اعطا ایلر ودخی انساندن صادر اولان
حرکتی اویله حرکت که عند الله مرضیه اوله مرضیه اولیان حرکتدن ماییننی فرق
ایدوب بلکی اعطا ایلر بقی بر انسان بونورک صاحبک اوکنه حاضر اولسه
اول حرکتک زمانی منقضي اولد قد نصکره اول واقعه اولان حرکتی بیور و اول
حرکت طاعتی نمیدر و یا معصیت نمیدر نیجه واقع اولد بیه انک حقیقه سوز سوز لر
تکیم حضرت عثمانه بومعنا واقع اولدی شول حینده که انک قننه بر رجل داخل
اولدی پس حضرت عثمانک عینی اول کسه نک اوزر بیه واقع اولدی کبی دیدیکه
یا سبحان الله نه کار در اراره که کوز لر فی محرماتدن بومر لر اولر فی الحقیقه بر حلال
اولیان خاتونه نظر صا مشیدی پس اول کسه دیدیکه یا عثمان رسول الله نصکره
وحی وار میدر پس حضرت عثمان رضي الله عنه پیور دیکه بوقدر و لکن فراست
واردر اشتمد کی حضرت رسولک بوقولانی که پیور دیلر (اتقوا فراسة المؤمن
فانه ينظر بنور الله) سن بنم قننه داخل اولد قد اول حرامک آثار و علامات
کوزر کده کوردم دیدی بومر تبه فراست استدلاله و تجر به ایل اولمز بلکه
بوقراست بر نور الهی در که حکم غیبی ادرالک ایلر (كما قال شيخ الاسلام الفراسة
استنباس حکم غیب من غیر استدلال بشاهد ولا اختبار بتجربة) یعنی فراست
حکم غیبی ابصار ایلکدر شاهد ایله غایبه استدلال ایلکسزین مثلاً رمل
ونجومله غیبده اولان احواله استدلال ایلد کار کی اویله و تجر به ایله دخی
انتخاب قیایه زیرا بونونه بلک که هانت مقوله سید را اعتبار اولمز بلکه

اولیاده اولان فراست عین کرامتدر که دیده حق بینله بر شئی تفرس
ایدر لر والهام الهی ایلد مشاهده قیلور لر * الهام اعتدیه بومعنا بی قلبیه
افهام والقایه که دیر لر و اصل طلاحده بطریق فیض الالهی قلبیه
القای اولسان معانی به اطلاق ایدر لر (كما قيل الالهام ما يلقي في الروح بطريق
الفيض الالهي) کاه اولور که وحی دخی الهام معناسنه استعمال اولنور
بینهماده تقارب معنی اولد بفسدن اوتری زیرا وحی لغتده اشارت خفیه به
دیر لر الهام دخی افهامه والقایه المعنی فی القلبیه اطلاق ایدر لر * پس بینهماده
مناسبت تامه بولمیدی ایچون وحی الهام معناسنه استعمال اولنور
(كما قال الله تعالى و اوحيت الى الخواص ان آمنوا بي و برسولي
وقال تعالى و اوحينا الى ام موسى ان ارضعيه وقال تعالى و اوحى ربك الى النحل)
بوجه معنی الهام و افهام معناسنه در بوقدر برجه وحی انبیایه مخصوص اولمز بلکه
بومعنی اوزره اولیایه دخی شرمعا اطلاق اولنور تکیم الهام اولیایه مخصوص
اولمیدی کبی بلکه انبیادخی من عند الله الهام و افهام اولنور لر (كما قال الله تعالى
فقم حناها سليمان) (قال شيخ الاسلام معنى التفهيم هو الالهام) منلاجای بومحله
مناسب دیر که (اعلم ان الفيوضات من الحق تعالى على قلوب كل عباده على نوعين
منها ما يفيض عليهم بواسطة الملائكة بعبارات محفوظة عن التغيير من اداة تلاوتها
وهو القرآن المنزل على نبينا عليه السلام ومنها ما يفيض عليهم بغير واسطة معاني
صرفة وهذا النوع ليس مخصوصا بالانبياء بل بعم الاولياء وصالحي المؤمنين) یعنی
بلکل ای سالت راه حق فیوضات الهیه کل عباد نک قلوبی اوزره ایکی نوعدر
اول فیوضاتدن بعضی شول فیضدر که الله بونله ملائکه واسطه سیله افاضه ایلر
تبدیل و تغییردن محفوظه اولان الفاظه مثلاً حضرت نبی ز اوزره جبریل امین
واسطه سیله منزل اولان قرآن عظیم کبی و اول فیضدن بعضی شول فیضدر که
جناب حق کل عبادی اوزره بغير واسطة الملائكة معانی صرفة بی افاضه ایلر
احادیث بوقیلدن لر * بونوع انبیایه مخصوص دکادر بلکه اولیایه و صالح اولان
مؤمنلره دخی عام و شاملدر و حضرت مولانا مک حضرت مؤتموی حقیقه * این نه
نجم است و نه رملست و نه خواب * وحی حق و الله اعلم بالصواب * پیور لر
بغير واسطه اولان فیضه اشارتدر بواسطه السفیر اولان فیضه وحی جلی وحی
متلودخی دیر لر بواسطه السفیر اولیان رحیه وحی دل و وحی غیر متلور وحی خفی
دخی دیر لر * آنکه بخامسان شرف عام داد و وحی خفی را لقب الهام داد *

اگر چه نبوت ختم اولاندى و نزول جبریل و باب وحی جلی ساقی ملکی و اما الهام و افهام که وحی دل دید کاریدر لایق قطع قلوب اولیا به القا اولانده در اگر چه بوحی دل جبریل واسطه سبیل اولان و حین دوتده در اما مله ملکی و مله عقلیه نك فوقنده در انتکیم حضرت منسوبه بیوردر * از بی سر پوش عامه در بیان * وحی دل گویند از اوصوفیان * وحی دل کیش که منظرگاه اوست * چون خطا باشد که دل آگاه اوست * کیرم این وحی دلی کنجور نیست * کمتر از وحی دل زنبور نیست * چونکه اوحی الرب الی الخل آمدست * خانه و حیث بر از خلوا شدست * او بنور وحی حق عزوجل * کرد عالم را بر از جمع و غسل * این که کریم است بالامرود * و حیث از زنبور کمتر کی شود * پس بر کوکل که خواطر نفسانیه دن صافی اولسه محل الهام الهی اولور بعده بر شینک خل و حرمتندن و یا خود منفعت و مضرتندن استعلام واستفتا ایلسه (استفت قلبک وان افتاک المقتون) حدیثک مقتضای سنجه قلبندن استعلام واستفتا قیلور اگر قلبک امرینه و منفعتانیه مخالف ایلسه الله عاضی اولور * کما قال بعض المشایخ ان لی قلبا لو عصيته لعصيت الله) بومر تبه بی برکته خواطر نفسانیه بی ازاله دنصکره بولور پس الهامدن ماعدا انسانده درت خاطره وارد اولی القاء ملکی ایکنجیسی القاء شیطانی در (کما قال رسول الله صلی الله علیه وسلم ان للشیطان لمة یابن آدم وللملک لمة فامامة الشیطان فایعادی بالشر و تکذیب بالحق و امامة الملک فایعادی بالخیر و تصدیق بالحق فن وجد ذلك و لیعلم انه من الله فلیحمد الله ومن وجد الاخری فلیستعوذ بالله من الشیطان ثم قرأ الشیطان یعدکم الفقر و یأمرکم بالعصیاء) معنای شریفی تحقیقا شیطانتان ابن آدمه لمة می وارد و ملکت لمة می وارد لمة قریبه و اصابت و نزوله دیر بوزاده بواسطه الشیطان و بواسطه الملک قلبه القاء اولمان خاطره به اطلاق اولور اما القاء شیطانی بقدر شر و اریسه آتی وعده ایلر یعنی شری ترین و تسویل ایلر و حتی تکذیب و ترذیل ایلر اما القاء ملکی خیرات و خسنات و عبادات و طاعاتی وعده قیلر و حتی تصدیق ایلر تکیم حضرت بوجمله مناسب بیوردر * آن فرشته خیرها بر رغم دیو * عرضه دارد می کند در دل غریب * پس فرشته و دیو گشته عرضه دار * بهر تحریر عروق اختیار * این دو ضد عرضه کنندت در سراسر * در حجاب غیب آمد عرضه دار * چونکه برده غیب بر خیزد زیش * توبه بینی روی دلا لان خویش * باش تا جسم های تو مبدل شود * تا به بینی شان و مشکل حل شود * تا سخن های یکان

رد کرده * ما یکنز اسر و خود کرده * پس شول کسه که قلبنده القاء ملکیه بولور بیلسون که تحقیق اول الله بندر پس الله جدا یلسون و اول کسه که احزابی بولور یعنی القای شیطانیه بی بولور شیطاندن الله صغسون آندن حضرت پیغمبر اول آتی او قودیلر تقویه لهذا المعنی یعنی شیطان سزه فقر وعده ایلر و بخل و امساک امر ایلر وجود و سخا دن منع قیلر دیدیلر * پس اول خواطر اربمه نك او چنجیسی القاء نفسانی و در دنجیسی خواطر ملبوسه در القاء نفسانی نفسک حظ ایلدیکی واقتضا و اشتها قیلدیغی خاطره در اما خواطر ملبوسه کادیرلر که نفس و شیطان لیا پس حقانیه تلبس ایدوب صورت حقندن کورینوب کسب شریفه و کاراطیفه ترغیب و تحریض ایدلر و لکن هر ادلری مکر و تلبیس اوله تکیم حضرت مولانا ایکنجی جلدده معاویه حکایه سنده کاینجی بومعنایه اشارت بیوردر اول جمله کلمات طیبه دن بویست کفایت ایدر که بیوردر * نفس خس کر گویدت کسب شریف * حیل و مکری بود آنرا ردیف * و جلد اولده ابتدایه قریب وزیر حکایه سنده دخی اصحاب کر آمدن نقل بیوردر * بهر این بعضی صحابه از رسول * ملتس بودند مکر نفس غول * کر چه آمیزد اغراض نهان * در عبادتم با و در اخلاص جان * فضل طاعت را نجستندی ازو * عیب باطن را بچستندی که کو * مو و مو و ذره ذره مکر نفس * می شناسیدند چون کل از کرفش و بو خواطری بری برندن تمیز ایلک سالک * لازم اولنلر دند زریا صحت عبادت بونک اوزرینه هر بوطدر تکیم جنید بغدادی بو حدیث شریفک معناسنده بیوردر (قال علیه السلام طلب العلم فریضة علی کل مسلم و مسلمة) قال الجنید ای علم الخواطر فریضة لان الخواطر هی اصل الفعل و بذلك یعلم الفرق بین لمة الملک و لمة الشیطان فلا یصح الفعل الا بصحتها فصار علم ذلك فرضا حتی یصح الفعل من العبد علی الخصوص بو خواطر ملبوسه نك تمیزی الزم لوازم دندر و لکن حرامه مائل اولان و نفسنه او یان بونلرک ما یبینی نیجه تمیز قیلر (کما قال السهروردی فی العوارف اتفقوا المشایخ علی ان من کان اكله من الحرام لا یفرق بین الوسوسة و الا الهام) پس اغراض نفسانیه دن بر کوکل که بالک اولیه بونلرک فرقی ادرالک ایدلر من زریا حبک الشیء یعنی و یصم در انسان سود یکنک سوزنی راست بیلور اگر کز ایه ده و غیر نك سوزنی غیر صحیح آکارا کر چه محض صحیح و نافع ایه ده انک چون امام غزالی بوجمله مناسب بیوردر (ان النفس عدو محبوب و الانسان عی عن عیب محبوب و به لا یکاد یصر عیبه لان عین الرضا عن کل عیب کلیله

ولكن عين السخط تبدى المساويا

* (درجة سابعه سكينه قلبي بيان ايلر) *

(قال الله تبارك وتعالى هو الذي انزل السكينه في قلوب المؤمنين ليردادوا ايمانهم) اول الله دركه مؤمنك قلوبنه ثبات وطمانيت انزال ايلدى محضا فضل وعنايتدن تايقينلى وايمانلى اولسكى ايمانلرینه منضم اولقله زياده اولدن اوترى ويا خود الله تعالى بونلك قلبنه سكون انزال ايلدى رسوانك ككوردىكى اوامره تابو اوامر ونواهي به اولان ايمانلى وحدانيت حقه اولان ايمانلرینه مقرون ومنضم اولقله زياده اولسون ايجون پس سكينه سالك كارك قلوبنده برنوردركه مضطرب وخائف اولسه انكلسا ككن اولور وحرزن وخجير اولسه انكلسا تسلى بولور وبرقوتدركه باطندن ظاهره سرايت قيلور پس ظاهره بندن اول سكينه باطنك ضياسيله وقارورزانت حاصل اولور تكيم اول سكينه باطن اصحاب رسولك ظاهر لرينه اولقدر سرايت ايلش ايديكه حتى كورنلرديزدى (هم قوم على رؤسهم الطير) بوسكون ووقارى - حضرت مولا نانظمه كتوروب تنبيه السالكين وارشادا لاطالين ادا بيوررلر * همچنانكه كفت آن يار رسول * چون نبى برخواندى برما فصول * آن رسول مجتبا وقت تشار * خواستى از ما حضور وصدوقار * آنچنانكه بر سر ت مرغى بود * كز فوانش جان تورزان شود * پس نيارى هيچ جنيدن زجا * نانكرد مرغ خوب تو هوا * دم نيارى زديه بندى سرفه را * تانيايدكه بپرد آن هما * اما بعد السكرو المحو صحوه كن كاملك سكينه سى قضايه رضا ويردن وشطخ فاحشندن برى اولقدر ديمشدر (كما قال شيخ الاسلام السكينه التى تختص باهل الصحو بعد المحو تثبت لهم الرضا بانقسم وتنفع من الشطخ الفا حش ويقف صاحبها على حد الرتبة والسكينه لاتنزل قط الا على قلب بي اوولى) يعنى اهل صحوه مختص اولان سكينه اولدركه قضا وقدرده مقدم اولنه روضا ثبات ايلر وشطخ فاحشندن منع قيلور بوسكينه ناك صاحبي مرتبه سى حدى اوزره طورر يعنى مرتبه عبوديتدن تجاوز قيلر امتنالا قوله عليه السلام رحم الله امرأ عرف قدره ولم يتعد طوره) وبوسكينه نازل اولر الا يانينك قلبنه ويا خودولى كاملك قلبنه اما كله لم شطخ ندر وشطخ فاحش ندرانى بيان قيله لم تاكيم سكينه انى منع ايلدىكى معلوم اوله بل كل اى اخى شطخ لغتده پيرايه ديرلر واما اصطلاح قومده (الشطخ كلام يشم منه رايحه الرعونه وان كان حقا يعارض ظاهره ظاهرا العلم والعقل والفا حش ظهر مشافاته للعلم والعقل وخرج عن

حد الشبرع واكثره يكون سكر الحال وغلبة سلطان الحقيقة) يعنى شطخ شول كلامدركه آندن رايحه دعوى ورعونت فوقوانه اكر چه اول كلام حق وصادق ايسه ده لكن اول كلامك ظاهرى ظاهر علم وعقله معارض اوله وشطخ فاحش اولدركه آنك علم وعقله مخالفت ومنافاة كاليه ظاهر اوله وحد شرعدن خارج اوله مثلا (ليس في جنتي سوى الله) قولى كبي (والفقير لا يحتاج الى الله) قولى كبي بوشطخ اكثرى حالت سكرندن وغلبه وحدتدن حاصل اولورا كچه حد ذاتنده صحيح وصادق ايسه ده دعوايى واقتضارى متضمن اولديغيجون مقبول عد اولنر تكيم شيخ حضرت تلى فتوحانك بوزطقسان بشنجى بابنده بيوررلر (الشطخ دعوى في النفوس بطبعها البقية فيهم من آثار الهوى هذا اذا شطخت بقول صادق من غير امر عند ارباب النهى) يعنى شطخ بطبعها نفوسده اولان شول دعوا دركه اول نفوسده آثاره وادن بقيه اولديغيجون اوله بوشطخ عند ارباب النهى قول صادق اوله اظهارينه امر الهى اولديغى حالده اما اظهارينه امر الهى اولورسه واول كلام على طريق الاقتضار اولرسه اكا شطخ تعبير اولنر تكيم شيخ حضرت تلى اويله بيوررلر شطخ شول دعوايى متضمنه اولان كلمه به ديرلر كه حق تعالى ينك اعطا ايلدىكى مرتبه دن مخبر اوله وصادق اوله لكن على طريق الفخر اوله وانك اظهارينه امر الهى ورضاي ربانى اوليه اما اكر على طريق الفخر اولوب امر الهى ايله اولورسه اكا شطخ ديمشدر مثلا حضرت رسولك بوحديث شريفى ككى كه بيورديلر (اناسيد ولد آدم ولا فخر) يعنى ما قصدت الاقتضار عليكم بهذا التعريف ولكن انبأ تكم به لصالح لكم في دينكم ولتعرفوا منة الله عليكم برتبة نبيكم عند الله) شيخ حضرت تلى بيوررلر كه ولا فخر ديمك يعنى امتم بوتعر يقله بن سرك اوزر بكنزه اقتضارا بتمكه قصد ايلزم لكن بوحديثله سزه اخبار ايلرم ديكزده سزه صالح اولان شيله وديكى انكچون اخبار ايلدمكه تايله سزاللهك سزه اولان نعمتى ونبيكرك الله قننده اولان مرتبه سنى (وقال الشيخ الشطخ ذلة المحقق اذالم يؤمر به فيقول كما قال عليه السلام لا فخر يعنى انى اعلم انى عبد الله كما انتم عبيد الله والعبد لا يفخر على العبد اذا كان السيد واحدا) يعنى شطخ ذات محققدر اول وقتده كه انك اظم سارينه امر اولنجه اكر اظم سارينه امر اولورسه حضرت نبى بيورديغى كبي بنم فخرم بوقدر ديمك ز ادب يعنى فخرم بوقدر ديمك معناسى تحقيقا بن عبد اللههم ومزديغى عبيد الله سزيس عبد عبيد اوزره اقتضارا بيلر سيد واحد اوليجى ديمك اولور * والحاصل شطخ معناسى اعلى طريق الاقتضار اوله وبغير امر الهى اظهار قيله اكر بويله اولرسه شطخ ديمشدر

ولهذا كان الشطح رعونة النفس) پس رعوت نفسی وافتخاری متضمن
اولد یغیچون اصلا محققدن صادر اولمز (کما قال الشيخ الشطح لا یصدر من
محقق اصلا فان المحقق ماله شهود سوى ربه وما یفتخر علی ربه ولا یدعی بل هو
ملازم عبوديته وینظر جمیع مافی الكون بهذه المشایة) یعنی شطح محققدن صادر
اولمز اصلا آنکچونکه محقق کامل ایچون ریسندن غیری شهود یوقدر پس ریسبی
اوزره افتخار ایلمز وادعا دخی ایلمز بلکه آنک عبودیتنه ملازم ایلمز وکونده تقدیر
کسه واریسه جمیع انلری دخی بومشابه ده کورر پس بومر تبه ده سکینت قلب
حاصل اولور و شطح فاحش که خلقه افتخار برله دعوی قیلمقدردن بری اولور

وان الله اعلم) * (درجة ثامنه طمأنينة نفسی بیان ایلمز) *

(قال الله تبارک وتعالی یا ایها النفس المطمئنة ارجعی الی ربک راضية مرضية)
جناب حق جل شانہ نفس مطمئنه به خطاب ایلمز اما لها
یسوره که ای مطمئنه اولان نفس * اطمئنان ثبات وسکون وامتقرار دین عبارتند
پس اول طمأنينة نفس ذکر الله ایله اولور (کما قال الله تعالی الابد کر الله مطمئن
القلوب) نفسدن مراد نفس ناطقه در عند المشایخ قلبه دخی اطلاق اولور پس
قلبه ذکر الله ایله مطمئن اولمی قلب بر لحظه مذکور دن غافل اولما مسیدر
واکر اطمئنان سکون وامن معنایه اولور سه تقدیر کلام (یا ایها النفس الامنة
التي لا یستغفرها خوف ولا حزن دیمک اولور) تنکیم ابی بن کعب (یا ایها النفس
الامنة) قرائتی بومعنا بی مؤید اولور یعنی ای قلبی خوف و حزن دن امینه اولان
نفس که خوف و حزن آنی تحریرک ایلمز وخفیف قیلر دیمک اولور * پس هر بار که
بویله نفسه وعید طرفندن نیجه امورها الله غایبه اولسه وعد الهی جانبندن رحمت
سابقه آنی دفع ایلمز وفوت اولان اعمال وحسناته حزن کسه فضل ربانی آنی منع
قیلمر بوند نصکره نفس اسباب ومسبباتدن ترقی ایلمز واجب بالذات جانیله * پس
اکابرین حاصل اولور که اصل اشک وریبیت اکا اضطراب و بر من پس جمیع شکوک
وشبهاتدن مطمئنه اولور پس آند نصکره کورر که جمیع ممکنات هر حالده واجب
بالذات محتاجدر پس بومشاهده حاصل اولد قد کمال ما سوادن اکاستغنا کلور
وبومر تبه قرار قیلور و غیرد غدغه سندن مطمئنه اولور پس مقام طمأنينة
فوق مقام السکینه در اگرچه ایکسینک بیه معنای لغوی سی سکوندر ولكن
حقیقت خاله نظر قیاسک مقام سکینه مقام طمأنينة سندن دون و طمأنينة آندن
افضل و افزوندر تنکیم شیخ الاسلام حضرت تریک ابکی وجه اوزره تعریف و تمیز
ایتمی بود کرایله بکمز معنایه رهشوند (کما قال فی منازل السائرین السکينة

صولة ثورث خود الهمية احيانا والطمأنينة سکون امن فيه استراحة انس) یعنی
سکینه شول حله در که بغتة قلب عبده حاصل اولور و هیبتدن حاصل اولان اهب
و حرارتک سهکونی ایراث ایلمز احيانا و از حجاج هیبتدن سکین قیلر آنکچون
قرآنده لفظ از الله وارد اولدی وخوف و هیبتدن قلوبک از عاجی وقتنده قلب
رسوله و قلوب مؤمنینه منزل اولدی تنکیم قصه فتح مکده و غلبه حیت جاهلیته
(وانزل الله سکینته علی رسوله و علی المؤمنین) بیورلدی قاما طمأنينة بویله
دکادر زیرا طمأنينة شول امندن حاصل اولان سکوندر که آنده استراحت
انس اوله و سکینه ده اولان استراحت خوف و هیبتک خودندن حاصل اولان
استراحتدر پس طمأنينة استراحتی دائمدر سکینه نک استراحتی کبی حینا
بعد حین حاصل اولمز و بغتة قلبه نزول قیلر تنکیم شیخ الاسلام بوجه اوزره
تعریفی دخی بومعنا به دلالت ایلمز و هم ایکسینک مابین کایله تمیز و تفریق قیلر
(قال السکينة تكون نعتا وتكون حینا بعد حین والطمأنينة نعت لا یتک
عن صاحبیه) یعنی بینم ساده فرق بودر که سکینه آزا اولور که صاحبنده نایله اولور
واکانت اولور و کاه اولور که حینا بعد حین من عند الله نزول قیلور اما طمأنينة
دائماعتددر و صاحبندن هرگز زائل اولمز بر صفتدر

* (درجة تاسعة همی بیان ایلمز) *

(قال صلی الله علیه وسلم هممة المرأة قیمته یعنی ان کانت همته بیطنه فقیمته ما خرج
منه وان کانت همته للذی فقیمته هی الذی وان کانت همته للمولی فقیمته هو
المولی) پس صورته اعتبار بوقدر بلکه سلو کده هر کسک همته نظر اولور همتی
هر نه شینه ایسه اول شی اکایت قیلنور * باز کرباشد سپیدوی نظیر * چونکه
صیدش موش باشد شد حقیر * ور بود جعدی و میل او بشاه * اود و صد باز ست
زو صورت مخواه * عاشقی که آلوده شد در خبر و شر * خبر و شر منکر بودر همت نکر
همت لغتده قصده دیرلر تنکیم هم یکذا همته دیرلر اذ قصده واصطلاحده الهمه
توجه القلب بجمیع قواه الی جناب الحق لحصول السکال له و غیره دیمش
همت سالک بال و پر کبیرر آنکله آشیان حقیقه پرواز ایلمز و عالم احدیته
تر کاز قیلر * مرغ با بری پردنا آشیان * پر مردم همتست ای مردمان *
سالك صاحب همت اولدر که تافتانی الله اولنجیه دل و مرتبه حقیقه ایرنجیه دل
هر نه ابرسه اندن کذر قیلر نامطلوب حقیقی بی بوله * ای برادر بی نهایت
در کویست * بر هر آنچه میرسی بالله مایست * و شیخ الاسلام حضرت تری بوجه
مناسب بیورر که (ان رسول الله صلی الله علیه وسلم فی وجهه الی الحق جمع

همته بالسكينة فحوه فما التفت الى سواه برفع البصر كما قال الله تعالى في حقه
ما زاغ البصر وما طغى بل انجذب اليه واستوى في انجذابه كالسهم المرسل) يعني
تحقيقا رسول الله عليه السلام حق تعالى به توجه ايلد كارنده بالسكينة اول
جانبه همترين جمع ايلدى پس مساويه رفع بصرايته كماله التفتات قيلد يلزمتكم
شان شمر بقلزنده حق تعالى حضرت تلي (ما زاغ البصر وما طغى) بيوردي بلكه
اول حضرت جناب حقه چكادي وانجذابه آتلاش اوق كبي دوسد و غري
اولدى يعني (ترك الدنيا وما فيها بل الآخرة وبعيها بل كل ماسوى الحق من
الممكنات لان كل ممكن فان كما قال الله تعالى كل شئ هالك الا وجهه ولا شك
ان القاتى بالنسبة الى الباقي خسيس والرغبة الى الخسيس خسيصة) پس سالك
صاحب همت دخی سیر الى الله ده بويله كركدر يعني دنيا وما فيها بي بلكه آخرى
ونعيم آخرى بلكه ماسوى الحق من الممكنات قدرا شيئا وارايسه انى ترك ايلك
كرك ونظر هممن اكما المامق كرك زير اهر ممكن الوجود بر فحوای (كل شئ هالك
الا وجهه) فاني وهالكدر وشك بوقدر كه فاني باقى به نسبتله خسيسدر پس
خسيس اولان شيله رغبت خست ودنا تندر (كما قال القشيري من صح ايمانه
لم ينظر الى الكون وما فيه لان خساسة الهمة من قلة المعرفة) انكچون حضرت
رسول عليه السلام (علو الهمة من الايمان) بيوردي من الايمان الكامل
ديكدر و بر حديثه دخی بيوردر كه (ان الله يحب معالي الامور وينغض سفافها
معالي امور حقيقة تدعو شئون الهية وامور دينية در وسفاسف كه لغتده حقير
ودنى به ديرلر في الحقيقة امور دنيوى ولوازم نفسانيدر پس سالك عالي همت
امور معالي به رغبت قيلد وامور دينيه دن نفرت ايلر (قال شيخ الاسلام الهمة
العالية تصون القلب من خسة الرغبة في الفاني ويحمه على الرغبة في الباقي
وتصفية من كدر التواني) يعني همت عاليه قلبي حفظ ايلر فاني به اولان خسيسه
رغبتدن وصاحبني حامل قيلد باقى به رغبت ايتك كلكه اول باقى ودائم حقدر
زير اماعداسي فاني وباطلدر (كما قال اميد الاكل شئ ما خلا الله باطل وكل نعيم
لا يخال له زائل) ودخی صافي قيلد كدر توانيدن يعني طلب حقه ايلديكي تقصير
وتغزيطدن زير افتور و تواني عين كدودر پس همت عاليه صاحبني
بوكد ورائدن باله وصافي قيلد تا قرب الهى به اير كوروب مقر بلردن اولور
(درجه عاشره قرب حق بيان ايلر) *

(قال الله تبارك وتعالى ولقد خلقنا الانسان ونعلم ما توسوس به نفسه ونحن

اقرب اليه من جبل الوريد) يعني تحقيقا بزانسانى خلق ايلدك وزييلورزانسانك
نفسك وسوسه سنى وقلبه خطورايلين خاطره واحاديث نفسانية سنى بزانسانه
اقرب بربو بى طمرندن وبو آيت كريمة دخی جناب حقك كمال قرب بى مشعر در كه
بيوردر (واعلموا ان الله يحول بين المرء وقلبه) يعني بيلك اى بنى آدم كه الله تبارك
وتعالى اول مرتبه انسانه قرييدر كه قلوبيله انسانك مايننه حائل اولور عزراين
فسخ ايلر ومقاصدين تغيير قيلمهدايت ديلديكي ضلالتدن منع ايلر وضلالت
ديلد يكي هدايتدن منع ايلر زير اقلوب بين الاصبعين من اصابع الرحمن در كيف
يشاء نيجه استرسه تقليب ايلدر پس بومعنا الرزق جله سى غايت قرب حقه دلالت ايلر
وبوقرب هيج بر قرب به قياس اولمزهر نوع قرب كه انسانك صفة خيالى اوزره
صورت بغلر جناب حق اندن دخی اقربدر نهايت مافى الباب انسان علايق كونه
وبدينه به مشغل اولد بغيردن بوقربك مشاهده سندن محجوبدر * اى در درون
جانم وزجان من نهانى * آخر نهان جزاى چون در درون جاني * اى اخى جناب
حقك بوكونه قربى جميع ناسه على السواء در بر كسه بوكونه قربى بلكه مقرب
اولمزير اقربك انواعى واردر بوكونه قرب به قرب عامه ديرلر عارفلك قربى بوكونه
قرب دكادر نتكيم حضرت مولانا بيوردر * تو فهم ميكنى از قرب حق * كه طبق كر
دور نبود از طبق * اين چنين قربت بدان بر جله عام * قرب عشق وحى دارندان
گرام * اين نمى بينى كه قرب اوليا * صدكر امت دارد و كار و يك * قرب بر انواع باشد اى
بدرمى زند خورشيد بر كه ساروزر * ايك قربى هست باز رشيد را * كه ازان آكه
نباشد بيد را * شاخ خشك و تر قرب آفتاب * آفتاب از هر دو كى دارد حجاب * ايك
كوآن قربت شاخ نوى * كه غار بخته ازوى ميخورى * شاخ خشك از قربت
آن آفتاب * غير زو تر خشك كشتن زوياب * پس عارفلك قربى ايكى نوعله حاصل
اولور اولانوفالله وثانيا اداى فرائضه پس عبادت نافله ايله عبادت بر مرتبه به واصل
اولور كه حقه كورر حقه ييلور حقه اشيدر (كما قال الله تعالى في حديثه القدسي
لا يزال العبد يتقرب الى بالنوافل فاذا احببته كنت سمعه الذى يسمع بى وبصره
الذى يبصر بى ويده التى يبطش بى ورجله التى يمشى بى) يعني قولم دائما عبادت
نافله ايله بكا تقرب ايلر حتى بنانى سووم پس شول وقتده كه بنانى سووم انك سمعى
اولور مكه بنم ايله اشيدر وبصرى اولور مكه بنم كورر والنده اولان قدرت بنم
قدرتم اولور كه بنم قدرتمله طوتر وكذلك يا بنى بنم قوت وارادتمله يورر بومر تيه به
مشايخ قرب نوافل ديرلر نافله عبادتيله ايلديكي ايجون پس بوند نصكره اداى
فرائض ايتكاه دخی بر قرب حاصل اولور كه بوقرب اوليكى قربدن اولى در (كما اخبر

رسول الله صلى الله عليه وسلم عن ربه في هذا الباب قال عليه السلام ان الله يقول ما تقرب المتقربون باحب الي من اداء ما افترضته عليهم) يعني مقر بلربكا تقرب ايلادي انلك اوزرينه فرض قیلد یغم فرا تاض ادا بندن احب بر شیهله *

پس قرب نوافله قرب فرا تاض مایمنده فرق بودرکه نتیجه نوافل اولان قریده حق قوله آت مشابه سنده اولورزیرا قول بومر تبهده حقه کورر وحقه بیلور وحقه استماع قیلور تنکیم (فی یسمع ویبصر) یوردی اما نتیجه فرائض اولان قریده قول حقه آت اولور جناب حق آنکله نیجه قدرت وحکمتن اظهار ایلر

تتکمیم بوایت کریمه بوقریه دلالت ایلر (قال الله تعالی وما رمیت اذ رمیت ولكن الله رمی) حضرت محمد علیه السلام رمی تراب ایتده جناب حقه آت اولمشدر واول قوت و قدرته که حضرت محمد علیه السلام وجودش یقلزندن ظاهر اولدی حقدندرو الله اعلم

باب سابع حالات واحواله اولان در جاتی بیان ایلر

بویاب دخی اون درجه بی مشتملدر

درجه اولی محبت بیاننده در حال لغتده اولکی حالتدن دونوب متغیر اولمغه دیرلر تنکیم حال لونه دیرلر چن بر شیهله لونی متغیر اولسه اما اصطلاح مشایخده تعریفی بودر (الحال ما یرد علی القلب بمحض الموهبة من غیر تعمل ولا اجتهاد کمحبة وشوق وذوق ووجد وبرق وعطش وقلق ویزول بصفات النفس سواء بعقبه المثل اولا فاذا دام وصار ملکاً يسمى مقاماً) یعنی حال شول قلبه وارد اولان شیدرکه بلانعمل ولا اجتهاد محض موهبت وهاب اوله نتیجه تنکیم شیخ حضرت تلی دخی فتوحاتده بویله یوررلر (الحال ما یهب الرحمن من منج عنایه منه لا کسب ولا طلب ولا تقوی ان الحال دائمة فان قوماً الى ما قلته ذهب) مثلاً محبت وشوق وذوق ووجد وبرق وعطش وقلق کی بودر اولنسان حال هر بری صفات نفسانیه نک ظهور یله زائل اولور یا اکامثال بر حال دخی در عقب کلسون ویا خود کلسون پس چن بر حال بر کسه ده دائم اولسه اول کسه نک مالکی اولسه اکامقام دیرلر *

* حال چون جلوه است زان زیبا عروس * وین مقام آن خلوت آمد با عروس * جلوه یند شاه و غیر شاه نیز * وقت خلوت نیست جز شاه عزیز جلوه کرده عام و خاص ترا عروس * خلوت اندر شاه باشد با عروس * هست بسیار اهل حال از صوفیان * نادرست اهل مقام اندر میان * پس محبت بعضی مننه حال و بعضی مننه مقام در اما محبتی که لم متکلمینک و عرفادن محققینک محبتده سوزلری قتی چوقدر اما متکلمینک بغایت خوب کلامی بودرکه یوررلر

(المحبة میل النفس الى الشئ کمال ادرك فيه والعبد اذا علم ان السکال الحقیقی لیس الا الله وان کل ما یراه کلام من نفسه او غیره فهو من الله وبالله والی الله لم یکن حبه الا الله وفي الله وذلك يقتضى ارادة طاعته) یعنی محبت قلب وروح بر شیهله میل ایلستیدر اول شیهله کمال ادراک ایلدیکی ایچون پس چن بر قول بیلدیه که تحقیقاً کمال حقیقی یوقدر الا الله ایچوندر و تحقیقاً بر بندده که اگر نفسندن و اگر غیرندن کمال کورر اول الله ندرو الله قدرتیله در واللهه راجعدر بویله کورن قولک محبتی الله ایچون اولور والله رضا سنده وحق مشاهده سنده اولور بومعنا اول محبوبک طاعتنی اقتضایدر بواجلندن محبتی ارادت طاعتله تفسیر ایلرلر واما عارفلر دیرلر (ان الله تعالی محبوب فی ذاته ولذاته والمحبة امر وجدانی لا یحتاج الی کشف و بیان الی ما یمیزها عن سائر الوجودات) یعنی عارفلر دیرلر که جناب حق جل شانیه محبوب فی ذاته در و فی الحقیقه محبوب حقیقی اولور زیرا حقیقتده جمیع کمال و جمال و حسن و لطافت انکدر و اشیا ده اولان کمال و جمال بر نوعاریتیدر بومعنائی که بر عارفک چشم باطنی مشاهده ایلدیه آنک روحی عاریبی اولان جمال و کمالی بالکامیه قویوب کامل بالذات و جمیل بالصفات اولان محبوب حقیقی به محبت ایلر و جناب حقه محبت بومحبتی بر امر وجدانیدر که سائر وجدانیاتدن آنک تمیزینه و کشف و بیانیه احتیاج یوقدر زیرا بر ذوقدر که (من لم یذق لم یدر) قویله ذائق اولمینه جواب ویریلور (کما قال الشیخ فی الفتوحات الحب ینسب للانسان والله بنسبته لیس یدری علمنا ما هو الحب ذوق ولا تدری حقیقته الیس ذایعجب) والله والله اگر دیده حق بینله مشاهده قیلسک بموجب (فاحییت ان اعرف) یوقدر ظهور و اظهاره باعث محبت حقیقیدر و جمیع موجوداتده آنک سر بانی مقرر در تنکیم غایه الامانی نام تفسیرنده منلا کورانی دیرکه (قال بعض العارفين المحبة سارية في الموجودات كلها عليها مدار المبدأ والایجاد) یعنی محبت جمیع موجوداتده ساریدر و آنک اوزرینه در مدار مبدأ و ایجاد و کل ممکنات اگر علوی و کسفلی مرکبته عشق و حیرت زده محبتدر (وان الملاء الاعلی یطلبونه کما یطلبونه) حدیثی بومعنا یله اشارتدر تنکیم بوییت دخی بومذکور مشاهدات ایلر کرمهر فاحییت بذراتنه ساریست * سرکشتکی عالم و آدم ز طلب حیست * از شوق تو سرکشته شد افلاک و کواکب * اندر طلبت آب بهر کوشه جاریست * از کعبه ترا کر طلبد زاهد و عابد * مقصود ز بختانه و از دیر بکو کیست * و شیخ حضرت تلی دخی فتوحاتده بوییتی محبتک اصل وجود

اولد یغنه اشارت ایدوب بیوررلر (یت) وعن الحب صدرنا * وعلى الحب جبلنا *
فلذا جئناه قصدا * ولهذا قد قبلنا * اگرچه جمله عالم محبتدن صادر اولدی و محبت
اوزره مجبولدر و قصد محبت ایچون کادی و بوجوبت ایچون مقبولدر و لیکن
هرکش حالنه مناسب بر مظهرده واستعدادینه موافق بر مجلاده اول تعیناتده
ساریه اولان لطیفه به و نمکاتده ظهور قیلان صفات بحیل به عاشق و مشغولدر
الا اول کسه لر دکل که در و نلرنده منبعث اولان عشق و محبت کونیه
و بر مرشدک ارشاد و هدایتله تدویر بجه صور غصه به دن و احکام کونیه دن قطع
محبت ایدوب جمال مطلق حقیقه به شهودینه میذولدر بوئلر اول کاملر در که
محایب عموه و مستعاره التفات و اعتبار ایتیموب یار حقیقتینک عشقنده
بی قرار اولوب بوجال مقیدی مراب و روی یاره نقاب بیاسلردر (مثنوی) آنکه
نشناسد نقاب از روی یار * عابد الشمس است دست از روی بدار * بعد ازین
مادیده میخوایم و بس * تا نبوشد بحر را خاشاک و خم * پس عاشق صادق
لازم اولان اولدر که بومعه و مزور اولان جمال مقیده میل و محبت ایتیمه و بونلرله
الفت و صحبت جائینه کیمه تا کیم نفس اغراض نهانیه دن طاهر و جمال مطلق
آیینده دلده ظاهر اوله تکیم ابن فارض بومعنا به مناسب بیوررلر (یت) و صرح
باطلاق الجمال و لا تقل * بتقیمده میل از خرف زینته * و لا تقل دیمک و لا تمیل دیمکدر
تکیم فلان لایقول بذلک الشیء دیرلر لایمیل و لا یلتفت الیه معناسن و برلر یعنی
اطلاق جمالی تصریح ایلده و آنک حبیبی جمال مقید حبندن تنقیح ایلده و التفات
ایله اول جمال تقیمده زخرف و زینته میل ایلک یونندن زیر اطل زائل و خیال
باطلدر جمال مطلق مشاهده سندن سالک مانعدر لا بعد تصفیه النفس انکچون
حکیم مطلق جمال مقیده نظرا سندن منع بیورر (کما قال فی کلامه قل للمؤمنین
یغضوا من ابصارهم و قل للمؤمنات یغضضن من ابصارهن) پس برکسه الله
محبتن ادعا یلسه و نه حرام قیلد یعنی شیمه میل و محبت ایلسه کذا یدر دیمکدر
(کما قال السمر وردی فی العوارف من ادعی محبة الله من غیر تورع عن محارمه
فهو کذاب) پس محبت ایکی قسمدر بر قسمی نفسی نه بی سوره و ندن حظ ایدر سه
حق اول یوزدن سوره و بر قسمی مطلقا اغراض نفسانیه دن قطع نظر ایدوب
جناب حقه بلا علت محبتدر طریق اولیا ده مقبوله اولان محبت بودر
هر دورا این جست و جوها زان سرست * این گرفتاری دل زان دلبرست *
این محبت حق زهر عاقی * و ان ذکر را بی غرض خود خلتی * و ان محبت حق زهر

حق یکاست * که زاغراض وز علتها جداست * که محبت حق بود لغیره * کی بنال
دائم من خیره * (درجه ثانیه عشق بیان ایلر) *

(قال الشيخ فی الفتوحات العشق النفاذ الحب علی الحب حتی خالط جمیع
اجزائه و اشتمل علیه اشتمال النفاذ مشتق من العشق و لذلك یفسر بافراط المحبة
و کنی عنه فی القرء آن بشدة الحب فی قوله و الذین امنوا اشد حبا لله) بیوررلر که
عشق محبتک محبت اوزره طولانیست و حتی انک جمیع اجزائنه فارشمسیدروانی
بلا و شدت مشتمل اولد یعنی کبی قیلسمیدر زبر عشقه دن مشتقدر عشقه صار مشغه
دیرلر پس عشقک دخی عاشقه زیاده النفاذ و طولانیست اولد یعنی ایچون عشق
دیدیلر بواجلدن اقراط محبتله تفسیر قیلدیلر و قرآنده محبت وارددر عشق نای
یوقدر و لیکن کایت اولاندی بو عشقدن شدت حبله تکیم حق تعالی بیوردی
(و الذین امنوا اشد حبا لله) یعنی کافر لر لانداد و اصنامه محبتلرندن مؤمنلرله
الله محبتلری اشددر که مؤمنلر بیلرینه عاشقدر * و کمال عشق اولدر که عاشقی فانی
قیله و معشوق باقیدن غیر یسنه آتش اوروب محو ایدده تکیم بیوررلر (یت) عشق
آن شعله است کو چون بر فروخت * هر که جز معشوق باقی حبله سوخت * با کل
ای اخی (الطریق الی الله بعدد انقاس الخلاق) فحوا سجد الله جانیه طریقی
چو قدر و لیکن طریقی عشقندن اقرب بر طریق یوقدر * ابو الحسناب فجم الدین کبری
حضر تری بیوررلر که اصول جمیع طریقی اوچدر طریق اخیار طریق ابرار طریق
شطار اخیار شول ارباب معامله در که کثرت صلو و صیام و قرات و قیام و حج و جهاد
و صلاح و سداد ایلده سلوک ایدرلر بو طریقله الله واصل اولان زمان طویلده
اقل قیلدیلر و ابرار اول اصحاب مجاهده در که تصفیه باطن و تزکیه اخلاقله قرب
حضرت خلاقه کیدرلر بو طریقله حقه واصل اوللر اگرچه فریق اولدن زیاده در
اما بونلر دخی بیکده بری واصل حق اولر * تکیم ابراهیم خواصدن ابن منصور
سؤال ایلدیکه (یا ابراهیم فی ای مقام روضت نفسک قال اروض نفسی فی مقام
التوکل منذ ثلاثین سنة فقال افیت عمرک فی عمارة الباطن و این انت من القناء
فی الله) یعنی نه مقامده نفسک ریاضت و بردلر و مقام فنا فی الله نوجهله ایردلر
ابراهیم خواص دیدیکه او نور ییلدیلر و نفسی مقام توکله ریاضت و بردم
ابن منصور دیدیکه عمرکی عمارت باطنده افنا قیلدیلر فنا فی الله مرتبه سندن دخی
زده سین اما شطار شول عشاق فنا کرددر که ترک هستی قیلدیلر و من و مادن
بالکلیه بری اولدیلر خرمن نام و ناموسه آتش اوردیلر اغیار و ماسوایی دلدن

سورده پارس روی یاری مرآت دلازه معاینه کوردیلر (مثنوی) شادباش ای عشق
خوش سودای ما * ای طیب جله غلتهای ما * ای دواى نخوت و ناموس ما *
ای تو افلاطون و جالینوس ما * اتفاق اولیا بونک اوزرینه درکه عشاق بدایتی
زهاد و عبادک نهایتید را نلر خوف و رجایله کیدرلو بونلر جذب و عشق خدایله
سیراید لر پس از بکجا تابکجا شتان یدنما تنکیم بو محله مناسب ایات شریفه
بیوراشد * سیر زاهد هر مهی بکروزه راه * سیر عاشق هر دمى تا تحت شاه *
این ز عشق جان دويد و آن ز بیم * عشق کو و بیم کو فرقی عظیم * عشق را
پانصد پرست و هر بری * از فراز عرش تا تحت الثرى * زاهدان باترس می نازد بیا
عاشقان پران ترا برق و هوا * شرح عشق از من بگویم بزداوم * صد قیامت
بگذرد و آن ناتم * مرتبه عشق آندن برتر درکه عقل پر وبال فهم و خیال
آنک پیران سر پرده جلالت پرواز اید و با خود پای تصور و تفکر ایل اول
میدانه کیده (مصرع) زهی تصویر باطل زهی خیال محال (بیت) * تعالی
العشق عن فهم الرجال * وعن وصف الفراق والوصل * متى ما جل شئ عن
خیال * یجل عن الاطاعة والمسال *

(درجه ناله شوق و اشتیاقی بیان ایلر)

شوق و اشتیاق اغتده نفسک بر نسنه به چکنوب آرزو قیلسنه دیرلر و اصطلاحده
(الشوق هبوب القلب الى غائب) دیکله تعریف ایدرلر یعنی شوق قلبک
اممه سیدر و طلبده حرکت قیلسنیدر غایب اولان محبوب جانینه امام فقر رازی
تفسیر کیمیزده (والذين امنوا شهدوا حبالة) آیتده معنی الشوق الى الله
مسئله سنده دیرکه (اعلم ان الشوق لا يتصور الا الى شئ ادركه من وجه ولم يدرك
من وجه فاما الذي لم يدرك اصلا فلا يشتاق اليه وما ادركه بكاله لا يشتاق اليه
ثم ان الشوق الى المعشوق من وجهين احدهما انه اذا راه ثم غاب عنه اشتاق الى
رؤيته والثاني ان يرى وجهه محبوبه ولا يرى سائر محاسنه فيشتاق الى ان ينكشف
له ما لم يره قط والوجهان جميعا يتصوران في حق الله) یعنی بلكل که تحقیق شوق
متصور اولر الاشول شینه که اول شئ من وجه مدرك اوله ومن وجه مدرك
اولیه اما اول شئ که اصلا مدرك اولیه اکا اشتیاق اولنر زیرا برکنسه
بر شخصی کوزمه و سوزن اشتسه و وصفن بلسه اکا اشتیاق تصور اولنر
ودخی بکاله ادراک اولنانه اشتیاق اولنر پس معشوقه شوق ایکی وجه
اورزه دیر بریسی بودرکه اول معشوقی کورده سن اندنصکره سندن غائب اولدده

آنک رؤیتنه مشتاق اوله سن وایکجه سی بودرکه برکیمه بر محبوبنک و جهن کوره
ولکن سائر محاسن کورمه به پس مشتاق اوله اول محبوبدن کورم دیک محاسنک
انکشافیه بویکی وجه جمیع احباب حقه متصور اولور وجه اولان توفیق بودرکه
سالکان راه حق عالم السند و پیرین کوردیلر و بی دیوب اقرار قیلدیلر پس بوعالمه
کادکده بشریت حجاب اولوب بونلر اول مشاهده دن دور و اول رؤیت بونلردن
مهیجور اولدی پس بونلر بودنیاده اول رؤیتنه عاشق اولدیلر و اول اقبایه عرض
اشتیاق قلدیلر (کما قال الله تعالى الاطال شوق الا برار الى لقاء وانما أشد اليهم
شوقا) ابرارک لقاء حقه اشتیاق لری مشاهده رؤیت اشتیاقیدر و حقه بونلره
اشتیاقی کندوی کورسونلر و جالیه متلذذ اولسونلر ایچونلر و وجه ثانینک
توچیسی بودرکه عارفان الهی اگرچه بوعالمه آینه دله روی یاری مشاهده
قیلدیلر و لکن تجلیات الهیه خوف و الطاف ربانیه به نهایت بوقدر پس کمالیه
رؤیت و وصلت بوبنده میسر دکدر پس بونلر ایچون نشئه اخرویه ده اعداد اولنلر
تجلیاته و قره اعیندن اخفا اولنلر مشاهده اشتیاقیدر پس (انما يكون الشوق
الى غائب ومتى يغيب الحبيب عن الحبيب حتى يشتاق) دین عزیزلرک سوزی
من وجه برنده دکدر زیرا اگرچه محبوب حقیق و خدا نیتی جهنندن و کمال قرینی
حیثینندن عاشقن غائب اولر و عاشق مشتاق اکا اشتیاق قیلر و لکن تجلیات
جمالیه و ظهورات غیر متناهیه سی جهنندن عاشق اکا مشتاق اولدن خالی اولر
(بیت) شربت الحب کاسا بعد کاس * ولا نقدا شراب ولا رويت * دین بومرتبه ده
عدم قناعت و کمال اشتیاقه اشارت ایلر انکچون اکثر مشایخ محققین دیمشدرکه
(شوق المشاهدة اشتد من شوق الغيبوبة فيكون العاشق في حال الغيبوبة مشتاقا
الى اللقاء ويكون في حال اللقاء مشتاقا الى زوائد ومبار من الحبيب) پس بوعشق
و شوق سببیه مؤمنلر ملائکه دن ترجیح اولنور زیرا آنلر ده عشق و شوق بوقدر
آنچق هر بری مقام معلومه عبادت و طاعت و تسبیح و تذکیر قیلرلر بومعنائی
نجم الدین کبیری بر رساله سنده و دخی حسین میبدی دیوان علی شرحنده
ابو الحسن خرقانیدن نقل ایدوب ثابت ایدرلر و بیوزلرکه (قال الحسن الخرقاني
صعدت الى العرش لا طوف به فطقت عاينه الف الف طوفة و رایت حوایه قرما
يطوفون حول العرش فحببوا من سرعة طوافي وما اعجبني طوافهم فقلت
من انتم وما هذه البرودة في الطواف قالوا نحن ملائكة ونحن نورو هذا طبعنا فقالوا
ومن انت وما هذه السرعة فقلت انا آدمي وفي نور و نار وهذه السرعة من ساج

نار الشوق) یعنی حسن خرقانی دیدیکه بن روحانیت سله عرشه چیه قدم طواف
ایتمدن اوتری پس آنک اطرافتی بیک کره بیک طواف ایلمد و آنک حواله سنده
چوق قوم کورد مکه آنی طواف ایدر لر آنلر بنم سرعت طوافدن تعجب ایدیلر بن
آنلر طوافته تعجب ایتمد * پس بن آنلره دید مکه سز کیم سز و طوافده بو برودت
ندر آنلر زملائیکه یوزو بزوزو بزوزو بزوزو طبیعت زرد بر بوندن غیره قادر دکاوز
دیدیلر پس بکادیدیلر که سن کیم سین و بوسرعت ندر دید مکه بن آدمی بم و بنده نور
عشق و نار شوق وارد و بوسرعت نتایج نار شوق ندر پس رقص و دور آنده دخی
قهر آنک شوقله اولان دوری بلا شوق اولاندن عدم سرعتدن معلوم اولور

والله اعلم (درجه رابعه وجد و تواجد نورانی بیانده در)

(قال الشيخ في الفتوحات اعلم ان الوجد عبارة عما يصادف القلب من الاحوال
المغنية له عن شهوده فنظير الوجد عند القوم في الاحوال كمجيء الوحي الى الانبياء
يفجأهم ابتداء) بیل ای طالب وجد اولان سالک که وجد بو قومک قننده عبارتدر
شول حالنکه قلبه او غرر و قلب آنی بولور که اول حال قلبی شهودندن معنیه
اولان احوالندر پس بو قومک عندنده احوالده وجد انبیاء علیهم السلامه
ابتداده و حین فجأة کلمی کیدر که ناکاه اهل وجدله قلبنه حق جانیندن
قذف اولور و کراول قلبه وارد اولان حال تجلی بجالیه دن ایسه انس ایراث ایلر
واکر تجلی کالیه دن ایسه تمکین و سکون ایراث ایلر و اگر تجلی بجالیه دن ایسه
قلبی واضطراب و خوف و حزن و دهشت مائیدی حاللر ایراث ایلر و علی کل حال
عبدی کند و لکنندن و قلبی اولکی حالندن اخراج ایدوب جانب حقه جذب ایلر
(كما قال ذوالنون الوجد وارد من الحق جاء منه ليزعج القلب الى الحق) یعنی وجد
حق جانیندن حاضر اولیجی بر حالدر که اندن کلدی قلبی اولکی حالندن قوناروب
حقه توجه ایدر مدن اوتری دیر * وجد مسکاشفات و حالانه منقسم اولور اول
حالت که امور غیبیه دن و تجلی الهیه دن قلب و روحه بلا تعمل و لا تأمل کشف
اولور و قلب اول کور مدیکی معانی بی که بولور اول مکاشفات قیلندن اولور و اول
حالت که قلبه هجوم ایلر و قلبی تغییر قیلر حتی بشریه تاثیر ایدوب با جسدی رقص
و حرکت کتور و باز عقه و بکا و این قیلدیر بر بکا حالات دینور و بکا و نه وجد دخی
ایکی نوعدر بر نوعی بلا تکلف یا بلا علة و یا خود مبصر اتدن و یا مسجوع اتدن
قلبه هجوم ایلر بو نوعه وجد دیر لر تکیم حضرت مولانا به زرکوب قنویسک
چکچلرینک صداسندن هجوم ایلان وجد کبی و دخی ابن قارض حضرت تلی

برکون مصرده کیدر کن بوییتی چوبانلردن بریسی او قوردی در حال و جده کلدی
و شمه لر اوردی و رقص کنیر قیلدی اطرافته خلق جمع اولدی بو وجد آنلره دخی
تأثیر ایدوب آنلر دخی تواجد ایلدیلر و جله اوزرنده اولان اسبابی و دره هی اول
چوبانه ویردی اول بیت بودر * مولای سهرنا بیتی منک وصال * مولای
فلم تسبح فتمنا لحیال * و بر کره دخی مصرک زقافنده کیدر کن بر جاربیه نک
خانونی اولوب بوییتله یاس و نوحه ایلدی * سق متی حقایق و الله متی حقا حقا *
در حال شیخ بونی اشتمد کده و جده کلوب تا اخشامه دل رقصه طوروب و ههای
و هولر قیلوب جله اوزرنده نه متی واریسه جیمعا آتوب عربان اولوب نیچه زمان
ببخود اولوب یا توب بعد زمان صحوه کلوب قالمش * و عند سماع القراء ان اصحاب
کرامدن و تابعیندن و سائر مشایخ عظامدن و جده کلوب اضطراب و حرکت و بکا
قیلانک نهایتی بو قدر تکیم امام غزالی احیاده دیر که (واما ما نقل من الوجد
من الصحابة والتابعين فكثير منهم من صعد ومنهم من بكا ومنهم من غشي عليه
ومنهم من مات من غشيه) بو ذکر اولانانه وجد دیر لر و اما اول بر نوع آخر که تکلف
ایله اولور اکلوا جددیر لر تواجد استجلاب وجدایتمکدر و استجلاب وجدایتمک
طریق بودر که اهل وجد عاشاقله بر مجلسده او توره سن و آنلره معانی لطیفه بی
اکایوب و نعمات لایذمی دیکلد کارنده آنلره وجد حاصل اولوب نه ایدر لر سه اول
قلبنه حال کلیان کسه دخی آنلره تشبها و متابعه آنلره اویه و آنلر کبی حرکت
قیله حتی اکا دخی اول حالت حاصل اوله زیر تشبه و تکلف استجلاب احوالده
عظیم مدخلی وارد رانکیچون حضرت پیغمبر علیه الصلوٰه والسلام عند قراة
القراء آن یکاسی اولیان کسه لر تباکی و تحازنه امر ایلدی و الله اعلم

(درجه خامسه برق و ذوقی بیان ایلر)

برق مبدأ طریق ولایت و لمعة انوار تجلی الوهیت دیر لر تکیم شیخ الاسلام
حضرت تلی بیورر (البرق با کورة تلح للعبد فتدعوه الى الدخول في طريق
الولاية) با کوره طرفنده میوه به دیر لر برقی اکا تشبیه ایلدی انوار تجلیاتدن
ابتدا ظاهر اولد یغیچون * پس بو برق بر لمعة تجلیدر که قلب عبده لامع اولور
و آنی طریق ولایت دخیله دعوت قیلور طریق ولایتدن مراد سیر فی الاهد
بو خسه مطلق سیر الی الله اولان طریق تصوف دکادر زیرا اول قلبه ظهور
ایدوب سیر الی الله باعث یقظه در کما ذکرنا فی بدایة السلوک اما برقله وجدک
مایبشده فرق بودر که وجد انوار احوالدن مشوق و معلق بر نوردر که شدت طلبه

باعث واحواله ترقی به داعیدر و برق دخی اگرچه انوار احوالین بر نوردر
ولکن مرتبه ولایت داعیدر وجد احوالده متوسط اولنره ظاهر اولور و برق
سالکی قرب حضرت اخذ قیلور کویا که وجه محبوب اکا آشکارا اولور
و حضرت محبوبه داخل اولغه اذن بولور اول زمانده بویتنک مضبوطیله ترم
قیلور که * ابرق بدا من جانب الطور لامع * ام ارتفعت عن وجه لیلی
البراقع * نعم اسفرت لیللا فصارة بوجهها * نهار به نور المحاسن ساطع *
یعنی دبر که بر قیدر که جانب طور حقیقه تمدن لامع در بلکه ایلامک وجهندن
حجبات مرتفع اولدی بلی براقع مرتفع اولدی و ایلام ظاهر اولدی پس آنک
و جهیمله لیل بشریت نهار اولدیکه انده نور محاسن ساطع در اما ذوقه کاهلم
ذوق اغتده امتغه دیر اما اصطلاحده شیخ حضرت تری یوزدیغی اوزره بودر
(الذوق عند القوم اول مبادی التجلی فاذا قام کان شریفا) یعنی ذوق عند المشایخ
هر تجلینک ابتدا سیدر پس هر تجلینک مبدآنه ذوق اطلاق اوانور * پس اول
ذوق که بر نیجه مدت قائم اوله اکا شرب دینور (وقال والذوق بعطینک علما بقدر
ذلك التجلی ومنه تحقق میزانه ومرتبه فتأدب معه بما يستحقه فی النظر الیه)
ودخی شیخ دبر که ذوق سکا اول تجلی مقداری علم اعطا ایلر اول علمدن اول
تجلی نک میزاننی و مرتبه سنی تحقیق ایلرسن واکانظرده مستحق اولدیغی شی ایله
تأدب ایلرسن (وقال ایضا ثم اعلم الذوق یختلف باختلاف التجلی فان کان التجلی
فی الصور فالذوق خیالی وان کان فی الاسماء الالهیه فالذوق عقلی وروحانی
فالذوق الخیالی اثره فی النفس والذوق العقلی اثره فی القلب فیهعطی حکم اثر ذوق
النفس المجاهدات البدنیة کالجوع والعطش وقیام اللیل و ذکر اللسان وتلاوة
القرآن وغیر ذلك من العبادات والطاعات) یوزرر که ذوق اختلاف تجلی ایله
مختلف اولور اگر تجلی صورته اولورسه پس ذوق خیالینک اثری نفسیده در و ذوق
عقلینک اثری قلبیده در پس نفسک ذوقینک اثرینک حکمی بودر که مجاهدات
بدنیة اعطا ایلر جوع و عطش و قیام اللیل و صیام النهار کی و ذکر اللسان و قراءت
القرآن مانند و بونلردن غیر عبادات و طاعاتدن هر نه ایسه پس بویکونه
عبادتلر ذوق خیالینک اثریدر که تجلی الهیذن حاصل اولور و سالت بونلردن لذت
بولور و یعطی حکم ذوق العقل تهذیب الاخلاق تجلی اسماء الهیة ده اولدیغی
اعتبارله ذوق عقلیدر و عقلک ذوقک حکمی بودر که تهذیب الاخلاق اعطا ایلر

واخلاق الالهة متخالی اولمغی مورث اولور حتی جمیع صفات بشریه سن ازاله ایدوب
صفات الهیة الیه متصف اولمغه عطشان اولور

(درجة سادسه عطش وشری بیان ایلر)

عطش زیاده شوق و ولوعک غلبه سندن کبابه در (کما قال شیخ الاسلام العطش کبابه
عن غلبه ولوع بقصود) ولوع بر شیشه زیاده حریص و طالب اولمغه دیرلر
(وقال الشیخ فعطش المحب الی جلوة مادونها محاب علیه) یعنی محبت عطشی
محبوبک تجلیسنه در که اول تجلینک قنده بقیه وجود محبتدن محاب علت
و محاب بشریت اوله پس جلوة محبوب تمام اولمغی حتی بالکلیه علت بقیه وجود
فتا اولمغه هر بار که محبوب بر کونه محابله محتجب اوله محب عطشان
اولدن خالی اولمغی و هر بار که تجلی قیلر مستغرق و سکران اولدن بری اولمغی هر کیم
بوشرا بی ایچر کندیدن بکروکیجه کوندز هوای مشاهد جنانده اوچرانکیچون
اولیا بویجلی شراینک نوشا بتمسکه مدام ترغیب و تحریر ایلرلر تکیم بویحله
مناسب یوزرر * شرابی خور که جامش روی یارست * پیاله چشم مست
باده خوارست * شرابی خور ز جام وجه باقی * سقا هم بهم اوراست ساقی *
طهور آن می بود کرلوت هستی * ترا پاکی دهد در وقت مستی * زهی شربت
زهی لذت زهی ذوق * زهی دولت زهی حیرت زهی شوق * حضرت شیخ
فتوحانده یوزرر که (التجلی فی صورة الخیر لا یحصل فی الدنیا الا لالامناء
فیتلذذون به فی بواطنهم ولا یظهر علمهم حکمه فلو وقع التجلی فی صورة الخیر وظهر
هذا العلم فی القوم ولم یکن من اجهم علی مزاج اهل الجنة لادی ظهوره الی فساد
لغة سلطانه) یعنی صورت خرد تجلی بود نیاده حاصل اولمغی الا اولیا نکه امناسنه
پس بونلر بویحله باطنلرنده تلذذ ایلرلر و بونلرلر اوزرینه اول خورک حکمی
ظاهر اولمغی زیرا اگر بویحله خرد اولان تجلی واقع اولسه و بونلر علمی بر قومک
مایمنده ظاهر اولسه که اول قومک من اچی اهل جنت من اچی اوزره اولسه اول
علمک ظهوری عظیم فساد مؤدی اولیدی اول علمک قوه سلطنتدن اوزری
تکیم شراب تجلی الیه مست اولدقه بعضی بکار کشف ایلد کلامی امیر ارجوق
ضعیف الاستعداد اولان کسه له فساد ویرمشدر (یت ای بخیار حالات زندان
خرابات * زین می بچشیدی که شدی سوی مناجات * زان باده طلب کن که ازو
مومی عمران * نوشید و چنان بخیار افتاد بیهات * تامست ازین می نشوی
واشتنامی * امیر دل اهل دل از شطح و زطامات * زین باده اگر مست شوی

هر دو جهان را * محکوم نوسازند زهی لطف و عنایات * اگر بوی تجلی نمرای سالک استعداد و عقلی مقداری اولور سه کماله ذوق بولوروا کر عقله غلبه قیلور سه مبهوت و مدهوش اولور

(درجه سابعه دهشتی بیان ایلر)

(قال شیخ الاسلام الدهش بهمة تأخذ العبد وتغلب عقله وصبره وعلمه) دهشت و بهت شول خیرنه دیرلر که بغتة کاور و عبیدی اخذ قیلور و عقله غالب اولور و صبرین آلور و علمای و آرایسه علمی کیدوب مدهوش اولور شول جمال یوسنی کورن خاقونلر کبی که جمال یوسنی مشاهده قیلد قیلور مدهوش و حیران اولوب اللزین قطع ایلدیلر و دو عدیلر (کا قال الله تعالی فلما رأینا کبرته و قطعن ایدین) یعنی وقتما کیم اول خاقونلر حضرت یوسنی کور دیلر آئی انکار و اعظام ایلدیلر و حسن یوسفدن حاصل دهشت و حیرتک غلبه سندن اللزین قطع قیلدیلر حضرت مولانا قدس سره العزیز یوم معنایه اشارت یوروب ارشاد ایلرلر * زیرکی چون کبر و یادان کیز نیست * ابلهی شونا چماند دل درست * ابلهی نی که بمحضرکی دونوست * ابلهی که واله و حیران اوست * ابلهاتند آن زنان دست بر * از کف آبله و زرخ یوسف نذر * زین سمر از خیرت اگر عقلت رود * هر سمر ویت سمر و عقلی شود

(درجه ثامنیه حیرت و هیمنی بیان ایلر)

حیرت شول حالتدر که یا مشاهده صنایع و بدایع الهیه دن و با افراط عشق و شوق ربانیه دن سالکات عقل و علمه غالب اولور و عقلی تند و کلیل و علمی بی دانش و ذلیل قیلور و مانع فکرت و فطنت اولور (کا ان الصحابه من فرط الحیرة لا یقدر ان یحفظوا القرءان ولوان احد احفظ ربع القرءان یقولون فلان جل فینا) تکیم حضرت مولانا قدس سره العزیز یوم معنایه مناسب اشارت یورورلر که * از صحابه کم بدی حافظ کسی * کر چه شوق بود جان شائرا بی * ربع قرآن هر کر حافظ بود * جل فینا از صحابه می شنود * در چنین حیرت مزاجات ادب * خود نباشد و ربود باشد عجب * جمع صورت با چنین معنی زرف * نیست ممکن بجز سلطان شکر ف * بل کل ای اخی حیرت ایکی قیسم در بر قسمی ممدوح و بر قسمی مذموم در حیرت ممدوحه دینده اولان و مشاهده آلا و نعمت مادن ظهوره کلان و اعماء و صفات خدا دن حاصل اولان حیرتدر و حیرت مذمومه دنیا و مافیها دن و حب ماسوا دن و مقتضای نفس و هوادن حاصل اولاندر تکیم ابن فارض بو حیرت

ممدوحه ایلد حیرت مذمومه به اشارت ایدوب یورورلر (یت) فاما اخترت حتی اخترت حیرت مذموبا * فوا حیرتی لولم تکن فیک حیرتی * یعنی بن متردد اولدم حتی سنک محبتی مذهب اختیار ایلدم ای حیرت و ندامت بکاا کر سنک جبکده بنم حیرتم اواز سه پس حضرت پیغمبر علیه السلام (اللهم زدنی فیک تحیرا) دیود عاقبت قدری بو حیرت مجوده به اشارتدرتیم کیم حضرت مولانا دخی بو حیرت مجوده به مناسب بویتلری ادا یورورلر * که چنان بنماید و کاهی چنین * جز که حیرانی نباشد کار دین * نه چنان حیرانکه پشتش سوی اوست * بل چنین حیرانکه غرق و مست دوست * اکبر حیرت حد اعتدال دن زیاده اولور سه اکاهیمان دینور هیمن لغتده عشق دن زیاده حیران اولمغه دیرلر و اصطلاحده (الهیمن سقوط التماسک تعجبا او حیرة حتی لا یقدر صاحبها ان یتماسک ویضبط نفسه بحکم العقل وهو ایت دوامنا من الدهش) یعنی هیمن تعجبا و یا خود حیرة تدارک و تماسک ذهاب و سقوط نه دیرلر حتی اول هیمنک صاحبی نفسی حکم عقله ضبط ایدوب طوغغه قادر اولمیه * و دهشتله هیمنک قریبی بودر که دهشت بغتة کاور و سریع الزوال اولور اما حیرت و هیمن نیجه مدت باقی قالور بعضیسی نیجه مدت نمکریه به صغوه کاور بعضیسی مجذوب صرف اولوب حیران قالور و حیرتله هیمنک قریبی بودر که حیرت اعتداله عقله غالب اولور و هیمن بالکلیه عقلی زائل قیلور و صاحبی دیوانه و مجنون قالور و مست و مستغرق اولور یومر تبیه اولانک انسان حالی بویتلرک مضمونیه تریم قیلور ما اشتیم العقل مذ جنتنی * ما حسبت الحسن مذ زینتی * ما چمنون و احدثی فی الشیخون * بل چمنون فی جنون فی جنون

(درجه ناسعه خلقی بیان ایلر)

خلق اغتده ککول طره لنوب صبر سز و مضطرب اولمغه دیرلر و بو قومک اصطلاحده شول حالتدیرلر که سالک صبر فی اسقاط ایلیه و کالیه اضطرابدن محبوبدن غیردن فرار ایلیه و انسز بریده قرار قیلیه تکیم شیخ الاسلام حضرت قاری یورور (الخلق یحریک الشوق صاحبیه نحو المحبوب بان یسقط صبره حتی لا یقریدونه و یفر من غیره فرار ایشیق الخلق و یغض الخلق و یلذذ الموت) یعنی خلق شوق صاحبی محبوب حقیقی طرفته تحریک ایتسنه دیرلر آندن صبر و قراری اسقاط ایتنکه که حتی اول محبوب سز قراره مجالی قالمیه و آندن غیردن استیجاش و فرار ایلیه خلقی تنک ایلیه و خلقی مبعوض ایلیه و موتی لذت ایلیه

خلقنی تنک ایلمسی آنکیچوندر که اول کسه هجرانله مقبوضدر و خلقی محبوبنه
حجاب کورر آنکیچون آنلردن استیجاش ایدوب خلوت و عزت ایله استیناس ایلر
و موقی لذت ایلمسی آنکیچوندر که موقی سبب لقای حبیب یلارب آنی اشتها قیلور
تکیم متنوی شریفده بومر تبهده حضرت مولانا شیخ محمد سررزینک قلق
و شوقن حکایه ایدوب بیورر * زاهدی درغزله ازدانش مری * بد محمد نام
و کنیت مرزری * بر سر که رفت آن از خویش سیر * گفت بنیادر اقدام بریر *
گفت نامد نوبت آن مکرمت * و رفروافتی غیری نکشت * اوفر و افکند
خود را ازوداد * در میان عمق آبی اوفتاد * چون نمرود از نکس آن جان
شیر مرد * از فراق مرگ بر خود نوحه کرد * موت را از غیری کرد او کدی *
ان فی قتل حیات میزدی * مر ویدر که بوقلق واضطراب حضرت محمد مصطفی
علیه السلام بدایت حالرنده حراطاغند ظهور ایدوب استدی که شوقاالی الله
حراطاغندن کندی لری کوروروب آتیه در حال حضرت جبریل اینوبانی طوبوب
مزانه * کوردی بر روایتده بزینجه دفعه واقع اولمشدر دیدیلر تکیم حضرت
مولانا بومر عنایه مناسب اشارت بیورر (بیت) مصطفا راهبر چون بهراختی *
خویش را از کوه می انداختی * نابکدهتی جبریلش هین مکن * که ترا بس
دووقت از امر کن * مصطفی ساکن شدی زنداختن * باز هجران آوریدی
تاختن * باز خود را مرنکون از کوه او * می فکندی از غم و اندوه او * باز هم
پیدا شدی آن جبریل * که مکن که تو نهی وی بدیل * همچنین می بود تا کشف
حبیب * تا یابید آن کهر را از حجب * اکثری بوخالت قلق عشاقه حین سماعده
چوق واقع اولور آنکیچون بلا اختیار اضطراب قیلور حتی شوهر تبه به وارر که
کندوبی باره باره قیله و کند و کندیدن خلاص اوله و محبوبی بوله

(درجه عاشره غیرت بیائنده در)

ای طایب بالکل که غیرت نعت الهیدر تکیم حدیث صحیحده وارد اولدی
حضرت رسول علیه السلام سعد حقنده بیوردیلر که (ان سعدا لغیور وانا
اغیر من سعد و الله اغیر منی ومن غیره حرم الفواحش مظهر منها و ما بطن) معنای
شریفی تحقیقا سعد غیوردر و بن اندن زیاده غیورم و الله بندن زیاده غیوردر
اللهن غیرتدن بعضدر که ظاهر او باطنا بر امر شیری حرام ایلدی پس غیرت
حق جمیع غیرتک اصلی و غیرت نعت ادانک فرعیدر تکیم حضرت مولانا بوله
بیورر * جمله عالم زان غیور آمد که حق * بر در غیرت برین عالم سبق *

اصل غیرت باید انداز آله * آن خالقان فرع حق بی اشتباه * شاه را غیرت بود
بر هر که او * برکن بندیدند از آنکه دیدرو * غیرت غیر مشاهده سندن حاصل اولور
اگر ملاحظه غیر او اسیه غیرت دینماز پس حقل غیرتی بواشیما آنک غیری اولدینی
جهتدن اولورز بر آله قادر مالوه و مقدور طالب ایلر و اول مالوه و مقدور دن
مراد که عالم و آدم در من وجه غیردر بوجهتدن در که اگر غیرت حق ظهور ایدر سه
استر که عید کندیدن غیری معبود محبوب و معبود کورمیه اگر چه فی نفس الامر
کندیدن غیری بوقدر و اکن غیر و ماسوی * کمنده اولان ظهوراته محبت
و عبودیت اولدینغن استر غیرت الهیه بویوزدن اولور و اگر غیرت عبده نسبت
اولنور سه اوج و جهندن خالی اولور و اوج و جهندن خالی اولور سه غیرت نفسانیه
و شیطانیه اولور اول اوج وجه بودر غیرت لله غیرت فی الله غیرت علی الله غیرت لله
و فی الله محبت محبوب ایچون و محبوب رضا سنده اولان غیرتیدر * مثلا حضرت
سلیمان وقت عصر فوت اولدیده غیرته کلوب خاقیات جیادی قزدینی کبی
(کجا خبر الله تعالی فی کلامه الحمید از عرض علیه بالعشی الصافات الحیاد

فقال انی احببت حب الخیر عن ذکر ربی حتی یوارت بالحباب ردوه اعلی فطفق
مسحبا بالوق والاعناق) حکایه بی بودر که حضرت سلیمان شامه غزا ایلدوب
بعد الفتح آندن یک دانه آن غنیمت الوب پس امر ایلدیکه ایکا بعد الظهور
عرض اولانه پس بر کرسی اوزرینه او نوروب اکا اولدیه قول اقلر عرض اولدیدی
حتی کونش حجاب مغریده متواری اولدی و صلوٰه عصر فوت اولدی پس طاعت
محبوبه مانع اولدق ایچون غیرته کلوب دیدیکه بکا رد ایلل آنلری پس آنلری
بالکامه قروب ذبح ایلدی و غیرت لله و فی اللهی شیخ حضرت نلری فتوحاتده بوله
تفسیر ایدوب بیورر که (الغرة لله و فی الله هو ان یری الانسان ما حده الحق

ان بعداه الخلق فیه و مبه صفة غیره لله لانه نفسه اد علم ان الخلق عبید الله و انه
من حکم العبد ان لا یعبدی حد ما رسم له سیده) یعنی غیره لله و فی الله اولدر که
بر کسه حقل حد ایلدیکه شرعی کوره که خلق آندن تجاوز ایلدیه پس الله ایچون
صفت غیرت اول کسه فی قائم ایلدیه و حق سوبلیه و قادر اولدقچه اجرا ایلدیه
اما بو غیرت کند و نهی ایچون اولیه زیر او کونه غیرته کلان کسه یلور که خلق
عباد الله درو عیدک حکمی افندینک رسم ایلدیکه حددن تجاوز ایلدیکه
پس آنکیچون حق بولنده لله و فی الله غیرته کور اما غیرت علی الله محالدر زیر
بو محبوب حقیقی محبوب مجازی کبی دکلدر که آنی غیریدن صافنه سن بلکه طریق

الهی بونک اوزرینه مبتنی اولمشدرکه خلق آنک جانبته دعوت قیله سن وانلری
مشاهده محبوب حقیقی به تحریر و تشویق اید سن بوجوبک عاشق-لری
دیرلرکه * کاشکی سودوکی سوسه تو خلق جهان * سوز غزله همان قصه
جانان اولسه * اما غیرت علی الله کرنا محرمده کتمان سرایله تفسیر اولنورسه
بو تقدیرجه جائز اولور زیرا اولیا واصفیا جناب محبوبک اسرارنی کمال غیرتدن
نا محرمه افشا و اظهار ایازلر تنکیم جناب حق دخی کمال غیرتدن آنلری عوام
ونا محرمه اظهار ایازلر (کما قال اولیائی تحت قبایلی لا یعرفهم غیری) امام
قشیری رساله سنده باب غیرتده شبلمیدن و بعض مشایخدن نقل ایدوب دیرکه
(قیل للشبلی متى تستریح قال اذا لم ار له ذاکرا) شیخ حضرتلری فتوحاتده بوقوله
وجوه شتایله جواب ویرمشدرا اولادیرکه (قال یمكن ان يقول الشبلی هذا القول
فی حالة روية اذا کربن الله علی الغفلة و بعدم الحرمة مثل من یدکره بالغوا لایمان
وذکر الله فی طلب المعاش فی الاسواق فعار ان یدکره هذه الصفة لما یوف المذکور
حقه من الحرمة عند الذکر ولا یبعد من الشبلی ان یکون هذا قصده بذلك القول
فی یده امره و فی وقت حجابیه عن معرفة ربه و امام مع المعركة فلا یـ کون مثل هذا
القول) و بر معنی دخی بودرکه ذا کردن مراد کندی اوله پس دیمک اولورکه بن اول
زمانده راحت اولورمکه کندی ا کاذا کر کورمیم زیرا کندی و بی ذاکر کورمک
عن حجاب دیرلکه ذا کورمک کورانی کورمکه غیرت میانندن مرتفع اوله و بوقولی
ظاهر معناسنه المغه بوحیدث دخی مانعدرکه بیورلر (قال المؤمن من یحب
لاخیه ما یحب لنفسه) پس برکسه جناب حق بر مؤمن قنداشندن صاقتسه
واللهی ذکر ایتسون دیسه مؤمن اولمز قنده قال دیکه ولی اوله تطویل کلامه
باعث اولسون ایچون بوقدرله اکتفا اولندی والله تعالی اعلم

نامن مرتبه ولایته اولان درجانی بیان ایلر (بواب دخی اون درجه بی شاملدر)

درجه اولی ولایت ندر و ولی کیمدرانی بیان ایلر

مشایخ کبار رجهم الله ولایتی بگونه تعریف ایدوب بیورلرکه (الولاية هی قیام
العبد بالحق عند الفناء عن نفسه وذلک یولی الحق تعالی ایاه حتی ینالغ غایة مقام
القرب والتکین) یعنی ولایت عبدک کندی و نفسندن قانی اولدینی وقتده حقله
قائم اولمشدر و بونک معنای حق تعالی عبدک جمیع امور نه بذاته ولی ایلر شول
حقیقتدکه عبدک اصلا وجودی و تصرفی و فعلی قالمز بلکه وجود
و تصرف و فعل و ارادت و قدرت بالکلیه حق اولور و عبد وجود مو هو میسندن

خلاص بولور حق جناب حق آنی غایت مقام قرب و تمکین که مراد فناء بشریتدر
ایصال قیلور پس عبد بو مرتبه ده حقله باقی اولور آنکچون (الولی هو القانی فی الله
والباقی بالله) دیکه تعریف اولمشدر جناب حق بولری بوقند نصکره طرفه
العین ده بلکه آندن اقلده کندی و نفسلرینه تسلیم قیلزاکر بر آن جناب حق انلری
بلا مشاهده حق کندی و نفسلرینه سپارش ایلسه حضرت پیغمبر علیه السلام
(اللهم لا تکن الی نفسی طرفه عین ولا اقل من ذلک اللهم الا فی کلاء طفل
الصغیر) بیوردینی کبی بونلرک دخی اسان ذاتی بومعنا بی رجایدر پس بونلر حقل
ولیسیدر و جناب حق دخی بونلرک ولیسیدر (کما قال الله تعالی ولی الذین
آمنوا یخرجهم من الظلمات الی النور) یعنی الله تبارک و تعالی محمیدر شول
کسه لرکه من حیث الصدق اکا و آنک پیغمبرینه مؤمن اولدیلر و بونلرک
هر حالده و هر کارده متوایسیدر و هر شانده بونلرک حق و ولی در بونلری ظلمات
شپهاندن نور بقیته اخراج ایلر و یا خود ظلمات نفسانیه دن انوار صفات رحانیه به
واصل ایلر و یا خود ظلمات کثرتدن خلاص ایدوب نور شومود و و خنده نازل قیلور
لا جرم غیر و سوی کورمندن خلاص اولورلر و حجاب صوردن نجات بولورلر
تنکیم بومعنا به مناسب بیورلشدن * دیده حق بین نه بیند غیر دوست * کوز عالم
مغزی بیندنه پوست * دیکران از قشر مانده در حجاب * اونظر افکنده براب
لباب * چونکیم ولی الله اسملندن بر اسم در لاجرم بواسطک مظهرلری منقطع
اولز اخلاق الهیه ایله متخلق و ذات و صفاتی ذات و صفات حقله افنا ایتمه کاه
متحقق اولان کسه بواسطک مظهرلری اولور و اکا اولیا الهی دینور و بگونه
رجال الله به رجال هر دوزده لایه قطع بولنور تنکیم حضرت مولانا بیورلر
(بیت) پس بهر دوری ولی قائمت * آزمایش نایقامت دایمت * دست زن
در دامن هر کو و ایست * خواه از نسل عمر خواه از عایست * مأخذ ولایت
غیر نبی مشکوة نبوت حضرت محمدیدرکه جناب حق (قل ان کنتم تحبون الله
فاتبعونی یحبکم الله) بیوردی کویانی آفتاب و ولی ماهتابدر تنکیم کاشن راز
صاحبی بیورلر (بیت) نبی چون آفتاب آمد ولی ماه * مقابل کرد داندلری
مع الله * زان کنتم تحبون باید اوره * بخلو تحانه یحبکم الله * پس
ماهتاب آفتابه بقدر مقابل اولورسه اولقدر نور استفاده ایلدیکی کبی ولی دخی
حضرت نبی به بقدر متابعت قیلورسه اولقدر کمال بولور و اولقدر منیر اولور
تنکیم حضرت نبی علیه الصلاة والسلام محبوبیت مقامنه واصل اولمشدر ولی

دخی اول حضرت نه حسن متابعت سببیه مقام محبتیدن کجوب مرتبه محبوبیت
نازل اولور تبعیت واسطه سببیه نبیدن ولی به بومقام معنا سرایت قیلور تکیم
بیوراشدر (بیت) از محبت زرد او محبوب حق * کچه طالب بود شد
مطلوب حق * از محبت ناروری میشود * از محبت دیو حوری میشود *
پس و اینک مرتبه می معلومک اولد بیه اول معنایه کله لم که ولی کند و نک ولی
اولد یغن یلوری و خلق ایچره مشهور اولوری و با او از می مشایخک بوخصر صده
اختلافی وارد (قال ابو الحسن علی بن اسماعیل الاشعری لا یجوز ان یعرف
الولی انه ولی لان معرفته ذلك یزید عنه خوف العاقبة وزوال خوف العاقبة
یوجب الامن و فی وجوب الامن زوال العبودية) بوسوز چوقلق سدید د کادر
ا کر مقبول اولور سده بجه به شامل اولق یرنده اولور زیرا کامل اولدر که کند و نک
نه اید و کن یله و باللهام الله مرتبه می هر نه بی اقتضا ایدر سه یعنی عبودیتی
اقتضا ایدر اچراقیله پس ولی کاملک کند و بی ولی باسی امنی موجب وزوال
عبودیتی مستلزم اولور انکی چون ابوعلی دقاق دیر که (یجوز ان یعرف الولی ولايته)
اما خلق ایچره ولایتی ظاهر اولوب مشهور اولسنه کله لم محققینک کلامی
بودر که ولی کامل اختیار یله کرامت خلقه اظهار ایلر و جناب حقن ظهورین
دخی استمر انکی چون امام محمد بن علی بیوردر **که** (من اظهر ولايته
فهو مدعی ومن ظهرت عليه كرامته فهو ولی) پس اظهارنده مخافت چوقدر
ولکن ظهورنده بوقدر زیرا اظهارنده عجب و کبر و نخوتی و توجه خلقی و بین الخلق
شهرت و نباهتی و منزات و ریاستی مستلزم اولور بوندر ایه حجاب و نهضاندر
نه و بالله من الحور بعد الکور اما ظهورنده بومخافت اولور زیرا حکمة و مصلحة
اولور پس جناب حق آتی بوکونه خطر لردن محفوط قیلور تکیم مشنوی شریفه
بومعنا به مناسب شیخ اقطع حکایه سنده حضرت مولانا اندر اساتدن اشارت
بیوردر اول کامل مقطوع البیدای **که** کن زنبیل اورردی ولکن بونک ظهورندن
واظهارندن بغایت حذر قیلردی حکمت الهیه انک ظهورینه تعلق ایدوب
خلق آنک کرامتنه مطلع اولد قد مدیدی * کفت حکمت را نودانی کرد کار *
من کنم پنهان تو کردی آشکار * امد الهامش که یک قومی بدند * که درین غم
بر تو منکر می شدند * من نخواهم کان ربه کافر شوند * در ضلالت در کان
بدروند * این کرامت را بکردیم آشکار * که دهیمت دست اندر وقت کار *
تا که این بیچارگان بدکان * رد نکردند از جناب آسمان * پس محققان حقیقت

و کاملان طریقت دیشلردر که ولیده اظهار کرامت و ادعای ولایت جائز د کادر
بلکه آنک ادعا و اظهار می مکر حق در پس انلرده پوشیده اولسی اولی در * تکیم
نبینک ادعای و ادعاسنه موافق اظهار مجزه قیلیمی اولی در و آنلره لازم اولان
اولدر که (بیت) ولایت در ولی پوشیده باید * ولی اندر نبی پیدا نماید (قال الشيخ
فی الفتوحات) ستر الکرامه واجب متحقق * عند الرجال فلا تکن مخذولا *
و ظهوره فی المرسلین فریضة * و بهما نزل الوحي تنزیلا (وقال اعلم ان الايات
والكرامات واجبة على الرسول اظهارها من اجل دعواه كذلك يجب على الولى
التابع سترها هذا مذهب الجماعة) محققین کرامات حسیه به التفات ایتامشدر
بلکه کرامات معنویه بی مقبوله طوتمشدر و اکثر غیب و تحریض ایتامشدر زیرا که
کرامات صوریه مکر خفیدن واسستدر اجدن خالی اولر * مکر که من عند الله
ظهوری مراد اوله تکیم شیخ حضرت تری کراماتی ایکی قسم ایدوب بومعنا به
فتوحانده اشارت بیوردر (قال الکرامه علی قسمین حسیه و معنویه فالعامه
ما تعرف الکرامه الا الحسیه مثل الکلام علی الخاطر و الاخبار بالمغیبات
الماضیه و الآتیة و المنشی علی الماء و طی الارض و الاحتجاب عن الابصار و اجابة
الدعاء فی الحال فالعامه لا تعرف الکرامه الا مثل هذا و اما الکرامه
المعنویه فلا تعرفها الا الخواص و العامه لا تعرف ذلك و هی ان تحفظ علیه اداب
الشریعة و ان یوفق لاتبان مکارم الاخلاق و اجتناب سفاسفها و المحافظة
علی اداء الواجبات فی اوقاتها و المسارعة الی الخیرات و ظهارة القلب من کل
صفة مذمومة و مراعاة حقوق الله فی نفسه و فی الاشیاء فهذه عندنا کرامات
الاولیاء المعنویه الی لای دخلها مکر و لاستدر اراج ولا یشارک فی هذه الکرامات
الا الملائکة المقربون و اهل الله المصطفون و ما امر الله نبيه ان یطلب منه
الزیادة من شیء الا من العلم لان الخیر که فیه و هو الکرامه العظمی و الله اعلم
(درجه ثانیه من در و ارباب سر کیم درانی بیان ایلر)
محققین رحمة الله علیهم اجمعین سری ب **که** کونه تعریف ایدوب بیوردر که
(السره و المعنی الباطن عن ادراک المشاعر و یقال للقلب المترقی الی مقام الروح
بالجرد و الصفاء لکونه محلا لاسرار اطلاقا لا سم الحال علی المحل مجازا) یعنی سر
شول مشاعر دن باطن اولان معنادر که بوحواس آتی ادراک ایدو میوب صفا
و تجرد ایله مقام روحه ترقی قیلن قلبه دخی سر دی نور سر محل اولد یغندن او تری
حالت اسمی مجازا محله اطلاق قیلندن اولور * حضرت شیخ فتوحانده عبد الله

تستیدین نقل ایدوب بیورر که (قال سهل بن عبد الله التستري ان الربوبية سرا
لوظهر لبطلت النبوة وان النبوة سرا لوظهر لبطل العلم وان للعلم سرا لوظهر
لبطلت الاحكام) ای اخي جناب حق حدیث قدسیسندہ (الانسان سر من
سری) بیوردی پس سر ربوبیتی بیاندر حق سر ای اولن در پس بونک اظهار
عین ستر در انکچون (اظهار سر الربوبية کفر) دیند در بومرک طالبی خزینہ دار
امرار حق اولان مرشد لردن بر کسہ بی بولغہ موقوف در پس اول صاحب
سرک سرا ارشاد بیه بوا مراره واقف و بولغہ موقوف در پس اول صاحب
سر اولان کیلدر را کاکہ لم اصحاب سر اول کسہ لردر کہ بوحديث شريف آنلرک
حقندہ وارد اولدی (قال صلى الله عليه وسلم احب العباد الى الله الاخفياء
الاخفاء الذين اخفاهم الله عن خلقه ان حضروا لم يعرفوا وان غابوا لم يذكروا)
اخفيا ايكي قسمدر بر قسمی اسماور سما خفیدر کہ بین الناس نامری و کرامتری
و کندیلری مشهور اوامشدر بو خاق دکل بلکه اولیادن چوق کسہ آنلرک
کیم ایدوکن بیاز تنکیم حضرت مولانا بکر وده اشارت بیورر دیرلر (بيت)
قوم دیگر می شناسم ز اولیا * که دهانشان بسته باشد از دعا * قوم دیگر
سخت پنهان می روند * مخفیة خلقان ظاهر کی شوند * هم کرامتشان هم ایشان
در حرم * نامشانرا نشنود ابدال هم * فرضا بونلردن بری خلق ایچره بن ولیم
دبسه و حاضر اولسه خلق اکا اولیاسکی روا کور میوب دلیدر دیه لردی تنکیم ابن
فارض بومر تبه به اشارت بیوررلر (بيت) فلوقیل من تموی و صرحت باسمها *
لقیل کنی اومسه طیف جنتی * بوکر وهی (لا يعرف ذا الفضل الا ذوهه)
فواستجبه بینه اول مرتبه به ابرنر بیلور (کما قال حضرت مولانا (بيت) یعزفنا
من کان من جنسنا * وسائر الناس لنا منکرون * و بر قسمی دخی اولدر که
بین الناس اسماور سما مشهور در و لکن مرتبه لری آنلردن مشهور در بونلر اول
کسہ لردر کہ مبالغ عقول ناسه تنزل ایتشدر (و کما قال الناس علی قدر عقولهم)
فواستجبه آ کلا دقلری بردن سو بیک ستمنه کیشدر هر کس آنلر معنی بتدکجه
بر مرتبه تعیین ایدر و لکن آنلر جمیع مراتب و مقاماتدن گذرا ایتشدر در عبودر که
بونلر بغایت ظاهر ایکن غیرت حق بونلری سازدر و اظهر من الشمس ایکن کمال
ظهور لری بونلر پرده اولمشدر تنکیم حضرت مولانا قدس سره العزیز بونوطافه
علیه نلک شانی رفوقی حکایه سندہ تفریف ایدوب بیوررلر (بيت) این عجبت که
برایشان می گذشت * صدهزاران خلق از صحر او دشت * ختم کرده قهر

حق بردیدها * که نه بیند ماه را بیند سما * گفته هر شاخ و شکوفه پرفنون *
دمبدم یا لیت قوی یعلون * بانک می آید ز سوی هر درخت * سوی ما آید قوم
شور بخت * بانک می آید ز غیرت بر شجر * چشم شان بستیم کلا لا وزر (فسبحان
من اعی بصائر الناس من حيث نظروا اليهم و سمعوا اقوالهم) مکوا اصحاب دل
رفتند و شهر عشق شد خالی * جهان پر شمس تبریزست مردی کو چو مولانا *
ابو یزید بسطامی حضرت لری بیوررلر که (الاولياء عرائس الله ولا يرى العرائس
الا من كان محرمًا لهم واما غیرهم فلا (بيت) چون در آید محرمی دور از کزند *
برکشایند آن ستمیران روی بند * چونکه نامحرم در آید از درم * پرده در پنهان
شوند اهل حرم * بونلر اول مستوران قباب عزتدر که جناب حق کمال غیرتدن
بونلری مرتبه غیرتده قلاب اهل صورته افشا ایتز اهل ظاهرک فهم ایلدیکی
اولیا اثبوت کرامت صوری صاحب لیدر بوا اولیای معنویه بی آنلر بیاز بونلری بینه
اهل الله اولان بیلور الله اهل اولین اهل الله کیدر بیلر (کما قال ابن عطاء سبحان
من لم يجعل الدلیل علی اولیائه الا من حيث الدلیل علیه ولم یوصل اليهم الا من
اراد ان یوصل اليهم) اول کسہ لردر که چشم خدا بدینی اولیه و خلوتخانه و جدته
بول بوا بیه وزوی یاری کورمیه مرآت خدا اولان اولیای معنویه و اصفیای
خفیه بی کوره من و بونلرک وصالنه ایره من زیرا بونلری بیک اللهی بیلادن
اصعبدر (کما قال ابن عطاف لطائف المتق سمعت شيخنا ابا العباس قال معرفة
الولی اصعب من معرفة الله فان الله معروف بکماله و جماله و متی تعرف مخلوقا
مثلا یا کل کانا کل ویشرب کما تشرب و اذا اراد الله ان یعرفک بولی من اولیائه
المعنویه طوی عنک وجود بشریته و اشهدک وجود خصوصیتیه) پس زبده
کلام و خلاصه مرام بودر که الله تبارک و تعالی بعض عبادنی کرامت صوریه سینه
عوامه اظهار ایلدی و بعضیسنی عوامدن ستر ایدوب خواصه اظهار ایلدی
و بعضیسنی هم عوامه و هم خواصه اظهار ایلدی و بعضیسنی هم عوامدن
و هم خواصدن ستر ایلدی بعضی اولیا واردر که بدایتندہ ظهور و نهایتندہ
تستر ایدر و بعضیسی بدایتندہ تستر و نهایتندہ ظهور ایدر و بعضیسنی مستور
کلور مستور کیدر و بعضیسی من وجه ارشاد نام ایچون ظاهر اولور و لکن
من حیث الحقیقه تستر قیلور بوجهتدن اهل سردن و اخفیان اولور و الله اعلم
(درجه ثالثه غریبی بیان و غریب کیلدرانی عیان ایدر)
عرو بن عاص بوحديث شريف حضرت نبي عليه السلام دن روایت بیوررلر

(قال عليه السلام احب العباد الى الله الغرباء قالوا من الغرباء يا رسول الله قال
الفرارون بدينهم يحشرون مع عيسى ابن مريم يوم القيامة) معنای شریفی
الاله قولار ينك محبوب كي غربا در * دیدیلر که غربا کیلر در یا رسول الله بیوردیکه
دینیه خلقدن فرار ایلن کسه لر در که بونلر قیامت کوتنده عیسی ابن مریم ایل
حشر اولورلر (ومن مات غربیا فقد مات شهیداً) خواستجه اولسه لر شهید
اولورلر بونلر کونه غریب مشهور و متعارف اولان غریبدر اما عند الاولیاء
اصل غریب یا حالاً و یا خود علماء و عرفا غریب اولاندر پس حالاً غریب اولان نه
کونه کسه لر در شیخ الاسلام - حضرت لری تعریف ایدوب بیورلر که (الغریب
حالا هو رجل صالح في زمان فاسد بين قوم فاسدين او عالم بين قوم جاهلين او صديق
بين قوم منافقين وهذا من الغرباء الذين طوبى لهم) یعنی حالاً غریب زمان فاسده
اولان شول رجل صالحدر که سائر اکفاسندن صفت صلاحه منفرد اوله و زمان
فاسد اولدر که قتی و محن ایله طوله و قوم فاسد اولدر که طریق حقّه سلوک ایتیموب
هوای نفسنه اشتغال قیله و دخی شول عالمدر که جاهلار مایبندنه قاله و جهلا آنک
رتبه علیه سندن غافل اوله و قدر و قیمت بلیه و دخی شول صدیقدر که باطنی
ظاهرینه مخالف اولان قومک مایبندنه اوله بونلر شول غربا در که حضرت رسول
صلی الله علیه وسلم بونلر حقنده اوج کره و طوبی لای غربا بیوردی تکیم ابوهریره
حضرت لری حضرت نبی علیه السلام مدن روایت بیورلر (قال عليه السلام ان
الذين بدأوا غريباً وسعدوا كما بدأ فطوبى للغرباء و فطوبى للغرباء فطوبى للغرباء قال ابن
مفلح ان اهل الدين في الاول كانوا غرباء يكرهم الناس ولا يخاطبونهم وكان تعيشهم
بين اقاربهم كتعيش الغرباء و سيكون كذا في الآخر) بونلر درجه مضاف محذوف
اولور و بونلر کلام اهل دین اول زمانده غربا دیدیلر که ناس انلره انکار ایدرلر دی
وانلرله مخالطه ایتزلردی و بونلرک بین الاقرباء تعیشلری غربا کی ایدی و آخر زمانده
دخی بویله اولور تکیم ابتداده بویله اولدی ایدی * پس طیبیت و سعادت غربا ایچون
طیبیت و سعادت غربا ایچون طیبیت و سعادت غربا ایچوندر در بیورلر پس علماء
و عرفا غریب اولنلر اول عارفدر که دیده باطنلرندن حجاب مرتفع اولوب حقیقت
حالی بلدیله و مرتبه کمالی بولدیله و اسرار غیبیه عارف و مکنونات باطنیه واقف
اولدیله اکر بر شمه مرتبه لرندن اظهار ایتسه لر البته عقلا و علما انلره انکار ایدرلر دی
پس بونلر بین العلماء و العقلا غربا کیبدر فضلا عما بین سائر السفهاء * بونلرک صور
و حالاته اهل صورت محرم اولدی یعنی ایچون سویله سائر عقلا نکلر عقلی بندوکی بردن

سویلر و کندی حالتلرین کتم ایلر * با تو بوشیده حالت نیست مرا * که درستش
بیان نمی دانم * با شارت حدیث خواهم گفت * که غریبم زبان نمی دانم *
آنکچون شیخ الاسلام حضرت لری (فغریبة العارف غریبة الغریبة لانه غریب
في الدنيا والآخرة) دیو بیورلر حضرت مولانا دخی * خود غریبی در جهان
چون شمس نیست * شمس باقی که هیچ اورا من نیست * یتیمه بوغر بتمه اشارت
قیلور که اهل دنیا و اهل آخرت شمس حقیقت اولنلرک مرتبه سنه محرم
اولدر فلرندن اخبار ایلر

(درجه رابعه استغراقی بیان ایدر) *

استغراق عین مرتبه ولایت و وصولد نصکره حاصل اولور که اولور که خلعت و محبت
المیه استیلا قیلد قدومه مشاهد محبوسه مستغرق اولور و کاه اولور که جذب خدا
آتی کند بدن فانی قیلد قدومه مجروح دهنه غرق اولور چون و چرا دن
ومن و مادن قورتلور اکر زیاده مستغرق اولور سه بالکلیه فرق قیلز و کندوبی
بولز و خلق عالمی بلز بحر ذات احدیته غرق اولور و کندوبی عین بحر بولور
تکمیم حضرت مولانا بو استغراقه اشارت قیلور و بیورلر * (یت) *
صنع بیند مرد محبوب از صفات * در صفات اینست کوکم کرد ذات *
و اصلان چون غرق ذات ای پسر * کی کنند اندر صفات او نظر * چون که
اندر قعر جویا شد مرگ * کی برنگ آب افتد منظرت * بومر تبه به مشایخ
صوفیه استغراق الشواهد فی الجمیع دیرلر و استغراقه اوج درجه اثبات
ایدلر * اولاستغراق العلم فی عین الحال * ثانیاً استغراق الإشارة فی الکشف
ثالثاً استغراق الشواهد فی الجمع * علمک حالده استغراقی احکام علمک احکام
جالد استملا کنند عبارتند و حالک علم و شعور اوزره استیلا سندن کتابدر
بومر تبه ده حکم مواجید حالیه اولور و احکام علمیه و عقلیه بی تأثیر و بی عمل
قالور ایکن بو حالک صاحب ضلالت و خلاف شریعت کار ایلدن مصون و محفوظ
اولور (کما قال القاشانی صاحب هذا الاستغراق ظفر بالاستقامه و امن من
الضلالة لا تصافه بصفات اهل الولاية و انما له لباس نور الهداية كما حکى عن
السبلي انه كان في استغراقه اذا حضر وقت الصلوة قام وتوضأ واحسن وضوءه
وصلى واتم صلوة واحسنها من غير ان يكون له شعور بذلك وحكى سيدنا الشيخ محيى
الدين عن نفسه انه كان اما ما لقوم وكان يصلى بهم مدة استغراقه ولا شعور له بذلك
ولم يعلم به الا باخبار القوم بعد الافاقة ومثل هذا الشخص يسمى محفوظاً ان كان

ولیا و معصومان کان نبیا) و اشارتک کشفده استغراقی نور کشف ذاتله
حضرت اسمائیه دن روح مرتبه ذات اجدیه ترقی ایتمه کله اولور * بومر تبه ده
روح مقام حق بولور و تلب مقام روحی بولور و اختلافات اسماء مرتفع اولور
و اشارات نور ذاتده مستغرق اولور بومر تبه دن اول عبد مثلا لسان اشارتله
جناب حقه یا جمیل و یا جمیل و یا لطیف و یا قهار دیرایدی و صفات مختلفه الیه
توصیف قیلوردی * پس سطوت نور ذاتده بو گونه تمیز بر طرف اولوب بومر تلبی
اشارات محو و مستغرق اولور و بواسطه غرق صاحب لیک اسان حالی بوییتی ترم
قیلور * توصیف کومر برونم از صفات * در وصال آیات کویا بینات *
و جمعه شواهد که استغراقندن مراد شواهد تجلیات و صفاتک مرتبه جمعه
سطوت نور اجدیه قنای و آثار لیک انعکاس در بقیه عیددن بومر تبه ده هیچ
برشی قالمز وجود موهمه بی عبد کنز یتده اولان مرتبه سنه عودت و اطلاق
عالمه رجعت ایدر (کان الله ولم یکن معه شیء الا ان کان) کلامک سری
حسب حالی اولور بومر تبه ده حقله باقی اولور و جمیع عاصفات الهیه الیه متصف
اولور و اندن صدور ایدن حقندن صدور قیلور

(درجه خامسه غیبی بیان ایلر)

غیبت دخی مرتبه ولایتک درجه لندن بر درجه در * که چه غیبتیه جوق
معنا و بر مشلدر اما محققینک سوزی بود که غیبت اشیا دن غائب و حقله حاضر
اولمغه دیرلر بو گونه کسه له غیب و حضار تسمیه ایدر لرت * کیم بو بیت
زیباور عنا * (بیت) * غائب زخود و بدوست حاضر * اعمی زخود
و باوست ناظر * بونلرک حسب حال لیدر (و غیبه المحب عن کل
ماسوی المحبوب) کلامی عنوان بال لیدر که چه سالک مرتبه سنده اولنلرک
دخی غیبی وارد اما عارفک غیبی اندن عالی مقدار در زیر (غیبه السالک
عن رسوم العلم و علل السعی) دینلشدر (و غیبه العارف عن عیون
الاحوال فی حصن الجمع) دیو تعریف قلنشدیر یعنی اول وقتده که حال سالک
مستولی اوله رسوم علمدن و حدود عقلدن غائب اولور و علل سعیدن نجات بولور
زیرا مواجید حال اکا * کیم قیلور و علل سعیدن خلاص اولسی اول سعی
و کوششی حقلن توفیقی بلسیدر حتی کندوبی عجب و رعوتندن عاری قلمسیدر
اما عارف حصن جمعه تحصن ایتمه کله عیون احوال دن غائب اولور یعنی نه
احوال آنی کوررونه اول احوالی * حتی نور جمیع آنی نورروانی وقت و حالک

حکمندن حفظ قیلور وقت و حالک * کمی سالک اولنلره اولور اما عارف
بو تغیر اتندن نجات بولور

(درجه سادسه وقتی بیان ایلر)

وقت دخی مرتبه ولایتک در جاتندن بر درجه در زیر ولی یا ابو الوقت و یا ابن
وقت در اول وقت بلکل آند نصکره ابو الوقت و ابن وقت بیله سن و وقتی تعریفده
محققینک سوزی چوقدر خلاصه کلمات مشایخ بو نلردر که
ایراد اولندی (قال فی الفتوحات الوقت مایه قضیه الحق و یجری به علیک وقیل
الوقت کل ما حکم علیک و مسد از السکل علی انه الحاکم) یعنی وقت جناب حق
قضا ایدوب سنک اوزر یک ابر ایلدوکی شیدر و بعضی لردخی دیشلدر که
هر شول سنه که سنک اوزر یک حکم ایلر و حکمن اجرا ایلر اول وقتدر و مدار
کل مشایخ بودر که تحقیق وقت حاکمدر (وقال فی العوارف المراد بالوقت ماهو
غالب علی العبد فی وقته فانه کالسیف یقطع بحکمه) یعنی وقتدن مراد شول
حاکم که عبد اوزره وقتده غالب اولور و سیف کبیدر که کند و حکمیه وقت اولک
حکمنی قطع قیلور (ولذا قیل الوقت ما یرد علی العبد و یتصرف فییه و یتنهی حکمه
من خوف و حزن او سرور و فرح) پس وقتده خلاصه کلام اولدر که عبد اوزره
وارد اولان واردات الهیه و تجلیات ربانیه نک زمانیه در که اول واردات اول
وقتده عبدی تصرف ایلر و حکمنی عبد اوزره امضا ایلر اگر خوف و حزن اقتضا
ایدر سه عبد خائف و محزون اولور و اگر سرور و فرح اقتضا ایدر سه سرور
و فرحناک اولور (قال الشیخ فی الفتوحات اذا علم العبد من وقته ذلك سلم الحکم فییه
لله واستسلم و کان بحکم وقت ما یضیه الله فییه لا یحکمکم ما یختاره لنفسه
من المنشط و المکروه) یعنی قیچن عبد وقتندن بو تصرفات و وارداتی بلد کده حکمنی
اول وقتده الله تسلم ایدر و حکم حقه منقاد اولور و اول وقتک حکمندن اولور که
الله تبارک و تعالی اول حکمنی امضا ایلر منشط و مکره دن کند و نفسی ایچون
اختیار ایلدیکی شینک حکمندن اولمز بو گونه کیمسه له ابن وقت دینور وقتک
حکمندن اولد یغیچون و وقت بونلره مانند آب حکمن اجرا قیلدیغیچون و ماضی
و مستقبل قیدندن خلاص اولدیغیچون اما ابو الوقت اول کیمسه لردر که وقت
و حال آنلره تصرف قیلمز و انلر بو احوال مختلفه الیه منلون و متغیر اولمز زیرا که
بونلر کدر وجوددن صافی اولمشلر و نلک ماسوادن صفا بولمشلدر شکیم حضرت
مولانا بویه له بومر معنایه اشارت قیلوب بیورمشلدر * صوفی ابن الوقت باشد

در مشال * لیک صافی فارغست از وقت و حال

(درجه سابعه صفاندرانی بیان ایلر)

صفادخی درجات ولایتک بر اعلالدرجه سیدر و محقق صافی بو گونه تعریف
ایدوب بیورر که (الصفاء اسم للبراءة عن الكدر وهو سقوط التاؤن المذکور
فی باب الوقت) صفا بو قومک اصطلاحده کدورات بشریتدن بری اولمک اسمیدر
وباب وقتده مذکور اولان احوال مختلفه ایله متلون اولمک سقوطیدر * پس
سالك کرکدر که نقوش تفرقه دن باطن تصفیه قیله ورنک ورنک ماسوادن آینه وش
منجلی اولوب بی رنک اوله و صفا بوله تکیم بوجله مناسب بیورمشدو (نظم)
بسته رنک این و آن ناچند دیده از دیدر نکهار بند * سوی بی رنک اگر تو بشتابی
از همه رنکها خبریابی * آینه چون زرنک بزارست * همه رنک کی درو
بدید ارست * صفاتک اوج مرتبه سی وارد راقول صفای علم ایکنجی صفای حال
اوجنجی صفای اتصال (کما قال شیخ الاسلام الصفا علی ثلاث درجات الدرجة
الاولی صفاء علم یهذب سلوک الطريق ویبصر غایة الحد ویصحح همه القاصد) یعنی
درجه اولی صفای علمدر که اول علم طریق پیغمبره سالک سلوک کنی مذهب
و آداب حضرت نبی ایله آتی مؤدب ایلیه و غایت جده و نهایت سلوکه آتی
بصیر قیله که (ان الله عباد ابرون فی بدایایتم مافی نهایایتم) دیمشدر بونلر اول
اهل صفادر که صحت متابعت سبیلله جناب عزت بونلره نور بصیرت اعطا ایدوب
نهایت حقیقته اولان اسراری اوائل سلوکه مشاهده ایدرلر و صفای علم
بو قاصد لک همتنی صحیح ایدوب حضرت احدیته بدون الالتفات الی غیرها
من المراتب والمقامات صحت همتله کیدرلر (الدرجة الثانية صفاء حال یشاهده
شواهد التحقیق و یذاق به حلاوة المناجات و ینسی به الی کون) حالدن مراد
حضرت اسماء الهیه دن قلبه وارده اولان واردات تجلیات درو بو حاله شواهد
تحقیق یعنی دلائل وصول مشاهده اولنور زیرا بو واردات و تجلیات دلائل
وصلتدر قیچن حال صافی اولدقه دلائل وصول انکله مشاهده قیامتور و جناب
حقله مناجات و مکالمه نک ذوقی بولنور و کون بو صفای حاله و ذوق بالله
فراموش اولنور (بیت) که وصف این بکفت و کو محالست * که صاحب حال
دانید این چه حالست (والدرجة الثالثة صفاء اتصال وهو شهود الحق بقاء
العبد) اتصال مبادی فنا در عن قریب ایکسمنک ییله تفصیلا بیانلری کلور
انشاء الله تعالی و فنای عید عبدا فعالی افعال حقه و صفاتی صفات حقه

و ذاتی ذات مطلقه افناء ایلدن عبارتدر و بو فنا سبیلله شهود حق میسر اولور
(بیت) چون تودیدی بر تو آن آفتاب * تو نمادی باز شد آبی بآب * قطره بودی کم
شدی در بحر راز * می نیابی این زمان این قطره باز * کرچه کم کشتن نه کار
هر کس است * در فنا کم کشتگان چون من بش است

(درجه ثامنه سروری بیان ایلر)

بعد الصفا عاشقه سرور حقیقی حاصل اولور * و سرور اصطلاح اولیاده بو گونه
تعریف اولنور که (السرور الاستبشار الجامع الشامل علی ظاهر العبد
و باطنه من غیران یشوبه شائبه حزن) یعنی سرور عبدک باطنه و ظاهره
شامل و جامع اولان شادیلکدر که اکا حزن شائبه سی مشوب اولیه * باطنک
صفا و سروری ظاهرده دخی نمایان اولور (و جوه یومنه مسفرة ضاحکة
مستبشرة) سرین بونده دخی بولور جهان عاریه دن خلاص اولور مقعد صدقه
نوطن قیلور (نظم) وار هیده از جهان عاریه * ساکن کلزار و عین
جاریه * بر سر بر سر عالی همش * مجلس و جاه و مقام و رتبهش * مقعد
صدقی که صدیقان درو * جمله سر سبزند و شاد و تازه رو * و سرور عشاق دولت
و عزتله و یا خود کرامت و ولایتله دکادر بلکه اللهم فضل و رحمتدن بونلره
و یردیک مشاهده و وصلته در (کما قال الله تعالی قل بفضل الله و برحمته
فبذلك فایفرحوا هو خیر مما یجمعون) یعنی دی یا محمد سن بونلره اللهم فضلیله
و رحمتله فرحلتسونلر پس همان انک فضل و رحمتله فرحلتسونلر غیرله دکل
فضل عند اهل التحقیق مشاهده مستعد قیلدن عبارتدر و رحمت حجیات
نورانیه و ظلماتیه بی رفع ایدوب وصلته و معاینه به اشارتدر (نظم) عاشقانرا شادمانی
و غم اوست * دست مزد و اجرت خدمت هم اوست * غیر معشوق ارقماشایی
بود * عشق نبود هرزه سودایی بود * شیخ الاسلام حضرت تلمیزنک قننده سرورک
اوج مرتبه سی وارد رنکیم بیوررلر (السرور علی ثلاث درجات الدرجة الاولى
سرور ذوق ذهب بثلاثة احزان حزن اورثه خوف الانقطاع و حزن هاجته
ظلمة الجهل و حزن اغشته و حشة التفرقة) درجه اولی شول ذوقک سروریدر که
اول ذوق اوج حزن ازاله ایدر اولاشول حزن اذهاب ایلر که طریق حقدن
منقطع اولمق خوفی ایزات ایلر اول حزن پس سالک برملک حاصل اولور که
انک سبیلله خوف انقطاع زائل اولور و بو سبیلله صفا و سرور بولور و ثانیاشول
حزن ازاله ایلر که آنی ظلمت جهل یعنی طریق حقه عدم معرفت کتورمشدو

والتأشول خزانة ايلركه موجب فوات جمعيت ومستلزم ازالة انسيب اولان
تفرقة باطنك وحشيت كنور مشدر (والدرجة الثانية سرور شهود كشف حجاب
العلم) درجة ثانية علم حجابك كنه من حاصل اولان شهودك سرور يدركه
انسانك كندو على وعقل معلومه عين حجاب در اول وقتده كه كند وبلكي سندن
رها بوله وعلى علم حقه فناء اوله علم غيب الهيدن اكمال حاصل اولور و ذوق
باطنه ييلوب سرور اولور (نظم) خالق كز علم غيب ايد پديد * جز ذوق آن علم را
نتوان شنيد * جهديمكن ناز خود ياي رها * واجب اين علمت اكر داري بها
* علم صورت پيشه آب و سكل است * علم معني ره بر جان و دل است * كنج
پنهانست علم معنوي * در تو آيد كز خود بيرون شوي (والدرجة الثالثة
سرور سماع الاجابة وهو سرور سمعوا نار الوحشة ويفتح باب المشاهدة ويضحك
الروح) سرور سماع اجابت دواعي قساك قبولندن ناشي اولور نصيحتة فسمع نصي
ديرلچين بر كسه به نصيحت ايلسك ونصيحتك قبول ايلسه تقدير كلام يعني شول
سرور قبول واقعا در كه ذات حقه فاني اولمقلعك داعيه سنه اجابتد نناشي
اولور و بوسرور در كه بقاياي صفات بشريه دن حاصل اولان وحشتك اثرني
محو ايلر و باب مشاهدني فتح ايلر و روح تو غمدن خلاص ايدوب كولدور

(درجة تاسعة تلويح بيان ايلر)

اعلم يا اخي تلويح دخی مرتبة ولايتك اعلالدرجه لرندندور (كما قال الشيخ في الفتوحات
ان التلويح من حال الى حال دليل صدق على العالي من الحال) و بومرتبة تلويح
بعضي مشايخ قنده مقام ناقص وبعضيلر قنده مقام كاملدور (كما قال الشيخ
اعلم ان التلويح عند اكثر الجماعة مقام ناقص وهو تلويح العبد في احواله وقاات
طائفة بل التلويح هو علامة على صاحبه بانه محقق كامل الهی وهو الذي
ارتضيه وهو مذهبي وبه اقول وعلى قدر تمكنه في التلويح يكون كماله لان التلويح
نعت الهی وكل نعت الهی كمال اذ لا يتصور في ذلك الجناح نقص اصلا فان الكمال
له على الاطلاق وآية من كتاب الله كل يوم هو شان وليس التلويح غير هذا) يعني
ييل اي سالك تلويح عند اكثر الجماعة ناقصك مقاميدربو تلويح عبدك كندو
احوال نفسانيه شده اولان تلويحدر * ومشايخ كاردن بعض طائفة ديديلركه
بلكه تلويح صاحبك محقق وكامل الهی اولديغنه علامتدر شيخ حضر تلمی
بيورلر بودركه بن بونی قبول ايدرم و بودر بنم دخی مذهبیم وبو سبيله بن ديرم
تلويحده بر كسه تمكني مقداري كامل اولور زيرا تلويح نعت الهيدر وهر نعت

الهی عين كمالدر * زيرا اول جنابده اصلا نقص متصور اولوزيرا كمال مطلقا الله
ايچوندور * پس انسان كامل اولوز الانعوت الهیه ايله متصف اولمغه اولور و كتاب
اللمدن آيت تلويح ونعت الهی اولسنه برهان مبين (كل يوم هو في شان)
آيديدر عند الكماين تلويح ديد كری بودر * پس بو كونه تلويح عمد و حذر زيرا
تجليات اسماء صفاتدن حاصل اولور مذموم و مقدوح اولان تلويح بدايت حالده
نفس وهوا دن حاصل اولان تلويحدر بو نلر باد هواي نفسك او كنده كاه كبيد راما
بو طائفة غايه باد هواي نفساني به نسبتله كوه كبيد (نظم) باد كاهي را بهامون
می برد * باد كوهی را بحجب چون می برد * بيتي بومعنايه اشارتدر

(درجة عاشره تمكينی بيان ايلر)

تمكين بوقومك اصطلاحنده مقام يقين و مرتبة استقامتده مستقر اولمغه
ديرلر (كما قال شيخ الاسلام التمكين غاية الاستقرار في مقام الاستقامة كما قال الله
تعالى ولا يستغفركم الذين لا يؤمنون) يعني تمكين مقام ولاينده واستقامتده كمال
ثبات واستقراره ديرلر تمكين جناب حق جل وعلا حبيبنه خطابا تلويح
وخفي نهي ايلويوب بيورلر با محمد سني خفيف ومتلون ايلسون شول كسه لركه
سكا ايقان ايلز لر پس بومعنا غايت تمكينه اشارتدر پس كمالين قنده تمكين
مرتبة ولايت واستقامتده ثابت قدم اولوب مكاشفه نهي اندن مستور اولويوب
مقامندن تنزل ايتيوب نقصان جانبده كتمامكدر بوحسه متبدل ومتغير اولوز
ديك دكادر (كما قال الشيخ السمروردي في العوارف وليس المعنى بالتمكين ان
لا يكون للعبد تغير فانه بشر وانما يعني به ما كوشف له من الحقيقة لا يتواري
عنه ابدا ولا يتناقض بل يزيد) يعني تمكيندن مراد عبد متغير ومتبدل
اولوز ديك دكادر زيرا بشر در با خصوص كسه اسماء الهیه دن هر براسك وهز
بر تجليات آنده بر كونه حكمی وتأثيري واردربو بو تمكينله مراد ايلز لا عبد
ايچون حقيقتدن شول كشف اولنان معنای مراد ايلز كه ابدی اندن اول
معنامتواری اوليه و اول عبد متناقض ومتدن اوليه بلكه دائما ترايد و ترقيده
اوله واستقامت ولاينده دوام وثبات بوله وحضرت جعده قراقيه و حجابات
طلبدن خلاص اوله (كما قال شيخ الاسلام تمكين العارف ان يحضر في حضرة
الجمع فوق حجب الطلب لا بساورا الوجود) يعني عارف تمكين معني مقام جعده
حاضر ومستقر اولمقدور و حجب طلبك فوقنده تمكن قيلقد زيرا طلب دخی بقيه
وجودله اولور ومطلوبه حجاب اولور اما ازل وقتده كه طالب مطلوبه واصل اوله

حجاب طلب کیدر و عارف مقام جمعه نوطن ایدر نور وجودی لابس اولدیغی
حاله و بعد الفنا بقای حقه بقا بولد یغی وقتده تئگیم ییورلشدیر
(نظم) این جاعت کز خودی و راسته اند * در مقام بخودی پیوسته اند *
فانی از خود کشته و باقی بدوست * جلایکی مغز آمده فارغ ز پوست * کز قبول
خاطر ایشان شوی * شد مسلم بر تو ملک معنوی

* (باب ناسع مرتبه حقایقه اولان درجانی بیان ایلر) *

* (بویاب دخی اون درجه اوزره در) *

* (درجه اولی مکاشفه بیانده در) *

مکاشفه ماورای حجاب اولان امور غیبیه و معانی حقیقیه به مطلع اولمغه دیرلر
و ایکی قسمه منقسمد بر قسمی صوری و بر قسمی معنوی در صورتین مراد عالم
مشاهده حواس خمس ایلده حاصل اولاندر * تئگیم اهل مکاشفه صور ازواج
متجسده و انوار روحانیه بی کورد کلزی کبی و حضرت رسول اکرم صلی الله علیه
و سلم صلوة جرسدن و دوی تخلصدن کندوره نازل اولان و حی استماع ایدوب
مراد الهی انلردن فهم ایلدیکی کبی (کما ورد فی الحدیث الصبیح و علی سبیل
الاستشاق انی لاجد نفس الرحمن من قبل الین) ییوردقلری کبی و حضرت
یعقوب علیه السلام (انی لاجد ریح یوسف لولان تفتدون) ییوردقلری
کبی و بایزید حضرتلری ابو الحسن خرقانینک رایحه سنی استشمام ایلدکاری
کبی تئگیم متنوی شریفده ییورلشدیر * آن شنیدی داستان بایزید *
که ز حال بو الحسن پیشین چه دید * بوی خوش امد مرا و انا کهان * در سوادری
ز سوی خارقان * هم بد آنجاناله مشتاق کرد * بوی را از باد استنشاق
کرد * چون در و آنار مستی شد بدید * یک مرید اورا ازان دم برسید *
پس برسیدش بکوزین حال خوش * کو بر و نیت از حجاب پنج و شش * گفت
زین سو بوی یاری میرسد * کاندین ده شهر یاری میرسد * چیست نامش گفت
نامش بو الحسن * حلیه اش واکفت ز ابرو و ذقن * و قوت ذائقه ایلده اولان
کشف مثلا اطعمه مثالیه بی بر عارفک ذایق اولسی و بر عاشقک اشربه معانی بی
شارب اولسی کبی و بونلرک لذتیه شعور بولسی کبی تکیم حضرت رسول
صلی الله علیه و سلم (آیت عندر بی یطعمنی و یسقینی) ییوردیلرکه بوطعام
و شراب خدادن مبارک قانلرین طو یوردیلر و بر حدیده دخی (رایت انی اشرب
اللبن حتی یرج الری من اظفار فیری فاعطیت فضلی عمر فاوت ذلک بالعلم)

دیو بود و قله اولان کشفدن تعبیر قیلدیله و علی طریق الملامسه اولان کشف که
ظاهر جلد ایلده ادرال اولمور و یو حدیث شریفدن فهم قیلدور که ییورلر (رایت ربی
فی احسن صورة فقال یا محمد فیم یختصم الملاء الاعلی قلت انت اعلم یا رب مرتین
فوضع یدیه بین کتفی فوجدت بردانامله بین یدی فعلت ما فی السموات والارض)
زیر بردانامل حضرت خمس نک اسرار ایلده تاویل قیلنشدیر بین الشدین آنی بولمق
قوت لامسه ایلده ادرال قیلقدیر بوانواع مکاشفه نک هر برسی تجلیات اسماء الهیه دن
حاصل اولور مکاشفه صورتین مقبول اولان مکاشفات عند المحققین بونلردر
اما حوادث دنیویه به تعلق ایلین کشف مثلا کشف ضمائر و اظهائر سران
و یاغایبده اولان زید و عمر و لکنه کار قیلدیغین اظهائر ایلک کبی بو گونه کشفاته
ارباب کمال التفات ایلزلر * تکیم بعض رهبا بین دخی ریاضت ایلده بو گونه
کشفله واصل اولوب مغیبات دنیویه به مطلع اولنلردر اما هم عالییه
صاحباری بونی عبده مکر و استدر اچدر دیو ترک قیلنلردر * و جل همترین
فناقی الله صرف ایتنلردر و بقا بالله جانبیه کتشلردر اما کشف معنوی اسم
علیم و حکیمک تجلیاتندن حاصله اولان حقایق مجرد و معانی غیبیه در بونلرک دخی
مراتبی وارددر * اولاقوه متفه ککرده اولان معانیکنک انکشافی کبی که بلا
استعمال مقدمات و ترتیب قیاسات بر معنا که ذهنه تبادر ایلده کشف
معنویدر که علما اکا حدس دیرلر * و ثانیاً بلا تفکر معانی عقلیه نک قوت
عقلیه ایلده مکشف اولسی کبی که عقلا بومر تبه سنه نور قدس دیرلر که حدس
بونلرک بر لعه سیدر * و ثالثاً قلبیه معانی غیبیه و علوم لدنیه نک کشف اولسی که
بوکا الهام تسخیم اولمور بومر تبه ده اعیان ثابته و اسرار غیبیه به مطلع اولورلر
و بر شیفک وجوده کلدین حالن ییورلر * تکیم حضرت مولانا ییورلر (یت)
کاملان از دور نامت بشنوند * تابه عر باد بودت در روند * بلکه پیش از زادن تو
سالها دیده باشند ترا با حالها

* (درجه ثانیه مشاهده بیانده در) *

مشاهده لغتده برنسنه بی حاضر کورم که دیرلر و اصطلاحده (المشاهده سقوط
الحجاب رأساً) دیو تعبیر ایلدرلر * شیخ حضرتلری فتوحاتده ییورلر (قالت الطائفة
فی المشاهدة انها تطلق بأراء معینین مشاهدة الاشياء بدلائل التوحید
و مشاهدة التوحید فی الاشياء وهی حقيقة الیقین بلا شک) یعنی مشایخن
بر طائفة علیه مشاهده تعریفده بو گونه کلام ایلدیله که مشاهده ایکی معنا

مقابل مشاهده اطلاق اول نور بر بسی اشیا بی دلائل توحید ایله مشاهده قیله در
یعنی اشیا بی احدیت حق دلائل بواقدر * ایکنجیسی اشیا نه حق کور مکدر
وبوم مشاهده حقیقت یقیندر بلاشک یعنی نموده اولان مشاهده کی دکادر *
مثلا جناب حق یوم آخرتده بعض قومه تمثیل طریقله تجلی ایلله * پس
بلد کارندن اکا انکار ایلده لر پس بلد کلامی مرتبه دن تجلی ایلده اقرار ایلده لر بودخی
بلد کارندن در کالاول بویه بلد کلیده منکور در * زیر اجناب حق محصور
اعتقادا تمشدری پس بیلری عین بلمکدر * اما ارباب مشاهده نیک مشاهده سی
بونکرله آخرتده اعتقاد لرینه موافق اولدقده بیلوب واعتقاد لرینه مخالف اولدیغی
وقتده انکار قیله قلمی کی دکادر بلکه بوم مشاهده بلاشک ولا ارباب حقیقت
یقیندر که هر شیده مشاهده ایلدر لر تنکیم بیورلشددر (یت) عارفان باشد که از عین
العیان * هر چه بیند حق درو بیند عیان * کرد و چشم حق شناس امد ترا
* دوست پرین عرصه هر دوسرا * غرق دریایم اگر چه قطره ایم * جل کی
شمس اکر چه ذره ایم (فسبحان من ایس لذاته خفاء الا الظهور ولا لوجهه
حجاب الا النور) پس مکاشفه ایله مشاهده نیک مابیننده کی فرقه که لم بینم ماده
فرق بودر که (قال الشيخ ان المكاشفة متعلقة بالمعاني والمشاهدة متعلقة
بالذوات فالمشاهدة للمسمى والمكاشفة لحكم الاسماء) یعنی مکاشفه نیک متعلق
معانی و مشاهده نیک متعلق ذواتدر * پس مشاهده مسمی ایچون و مکاشفه
حکم اسماء و صفات ایچون دیک اولور وبوم مشاهده دن مراد رؤیت دکادر
زیرا رؤیت ایله مشاهده نیک دخی فرقی وارد و تعریف قلمی بودر که ذکر اول نور
(کما قال المشاهدة شهود الشاهد الذي في القلب من الحق والرؤية ليست كذلك
ولهذا قال موسى رب ارنی انظر الیک وما قال انهد فی فانه مشهود له ما غاب عنه
وکيف يغیب عن الانبياء وایس يغیب عن الاولیاء کذا فی الفتوحات

(درجه نالته تجلی بیاننده در)

تجلی (التجلی ما یظهر لقلوب من انوار الغیوب) دیکله تعریف قیلمشدر (وظهور
الذات الالهیه وصفاتها وفعالها) قوایله تعبیر اولمشدر زیر اوج نوعه منقسمدر
اولی تجلی ذات ایکنجیسی تجلی صفات اوچنجیسی تجلی افعالدر * مثلا
اگر برکسه به تجلی ذات اولسه (فلما تجلی ربه للعجل جعله دكا وخر موسى صعقا)
خواجه اول کسه نیک ذات و صفاتی بالکلیه افتاقیلور و مضمحل ایلر بومرتبه ده
رائ و مرفی کند و دن غیری اولما تجلی صفات متجلی اهلک ذاتی افتاقیلور

بلکه اول صفت خدا آنده ظهور ایلدر مثلا انبیادن حضرت عیسیایه خالقیت
صفتیه تجلی ایلدی خاکدن طیر خلق ایلدی (کما قال تعالى واذخلق من الطین
کهیئت الطیر) و محیی و شافی اسمیه تجلی ایلدی احیای موتی و ابراء اکمه و ابرص
ایلدی و حضرت مریمه رزاقیت صفتیه تجلی ایلدی عالم غیبدن کارزق کلوردی
(کما قال تعالى کما دخل علیها ازکریاء المحراب و جد عند هارزقا) و حضرت ایوبه
صبور اسمیه تجلی ایلدی بوقدر سنه بلایه صبر قیلدی و اولیاء الله دن حضرت
بایزیده عظم شانیه تجلی ایلدی (سبحانی ما اعظم شانی) دیدی و ابن منصوره
وحدت مطلقه ایله تجلی قیلدی انا الحق دیدی و قس علی هذاسائر الانبیاء
والاولیاء و بودر که اولان تجلیات ذکر اولان انبیاء و اولیادن هر برینه بر و قتده
اولان تجلیدر و الا ارباب صفاییلور که جناب حق جل شانیه هر لحظه عبادینک
قلبه بر در لوظهور و بر کونه شانیه تجلی قیلده در کاه قبض و کاهی بسط و کاه صحو
و کاه محو و کاهی قیام و بقا ایلله * بصیر بصیرتک و ارایشه بر و وحدت مطلقه مشاهده
ایدرسن که جمیع مراتب کثراتده و تعینات و تشخیصات آینه سنده تجلی قیلش
و بر کونه اسم و رسم ایله نمایان اولش * تنکیم بیورلر * آینه ساخت عالم و خود را
با و نمود * عکس جمال اوست نهان و عیان که هست * چون حسن اربنقش
جهان کرد جلوه * ظاهر نمود این همه کون و مکان که هست * کونام و کونشان
زغیر و کجاست غیر * یارست ظاهر از همه نام و نشان که هست

(درجه رابعه حیاتی بیان ایلدر)

(قال الله تعالى او من كان میتافا حیینه و جعلنا له نوراً یمشی به فی الناس کن
مثله فی الظلمات ایس بخارج منها) یعنی شول کسه که میت ایلدی جهل ایلله پس
بر آنی علم و عرفان ایله احیا ایلد و اول کسه ایچون بر نور قیلد که ناس ایچنده
آنکله یورر بوصف قیلد کسه شول صفتلو کسه کبیدر که ظلمات جهل و عصیانده
خابط اوله آندن خارج اولدیغی خالده (قال الشيخ زاده فی حاشیه البیضاوی
جعل الله القلب الخالی عن العلم والعرفان بمنزلة الميت وجعل نفس العلم والعرفان
بمنزلة الحیاة له وجعل الحجج والآیات المؤدیة الی العلم والعرفان بمنزلة النور الذی
یمشی به فی الناس و یهدی الی المطالب) شیخ الاسلام حضرت لری منازل
السائرینده حیاته اوج درجه اثبات ایدوب بیورلر که (واها ثلاث درجات
الدرجة الاولى حیاة العلم من موت الجهل) یعنی اولکی درجه می قلبک موت
جهلدن خلاص اولوب علمه حیات بوا سیدر پس بر قلبکه علمه حیات بوله طلب

حقده حرکت ایلر زیر حرکت حی اولانک خاصه سیدر و اول دلکه جهاله مرده اوله
میت کی ساکن و منجید اولور و لکن حظ نفسانینسده شتاب و حرکت قیلور
قال علی کرم الله وجهه (شعر) حیاة القلب علم فاغتمه * و موت القلب جهل
فاغتمه * (و انثانیة حیاة الجمع من موت التفرقة) و حیاتک ایکنجی درجه سی
قبلک موت تفرقه دن نجات بولوب جمع همت و فی خواطر قیل سیدر بش پوراده
حیات جمعدن مراد جمعیت خواطر له قبلک حی اول سیدر زیر جمعیت قلبی جمیع
ماسوا دن قطع ایدوب واحد حقیقی مشاهده سنه ربط ایتمدن عبارتدر
مشایخک حیات ابدیه دیدکری بودر و تفرقه موتا حکمنده اولان اشیا متعده دیه
قلبی پراکنده قیلدن و مقتضیات نفسانییه به طالب اولدن نکایتدر بوا یسه عند
اهل الجمع مرده لک و افسرده نکدر * مادامک در تفرقه و وسواسی * در مذهب
اهل جمع شر الناسی * لا والله ناس نه نسناسی * شناسی خود ز جهل می نسناسی
(و انثانیة حیاة الوجود وهی حیاة بالحق) و اوچنجی درجه سی حیات
وجوددر که اندن مراد حقه حیات بولقد و حقه حیات بولاق عیدک حقده فنا
بولسندن و بقای حقه باقی و حیات حقه حی اولسندن عبارتدر و قیومیت حی
هرشیده کوروب جمیع اشیا بی آنکله حی و قائم مشاهده قیلسندن نکایتدر (کما قال
الله تعالی و هو معکم ایما کنتم) و بومعیت بلامقار تندر (کما قال امیر المؤمنین
و هو مع کل شیء لا بمقارنه) زیرامعیت بمعنی المقارنه عند اهل الحقیقه ممکن دکادر
انکچون که اشیا و ماسوا نک وجود حقیقی قتنده اصلا وجودی بوقدر
و بوکائنات شککنده اولان ظلال ممدوده اسما و صفات خدا نک آثاریدر که
بواسما و صفات مختلفه ایله بحالی تعینانده تجلی قیلسندر و لا موجود فی الحقیقه
الاهو * پس برعارفکه بوذکر اولسان فردانیت حی مشاهده قیله دائما حیات
طیبیه ایله حی اولدن خالی اولمز (کما قال الشیخ صدر الدین فی شرح اسماء الحسنى
قال العارف لا يزال فی حیاة طیبیه بهذا الشهود و هو اعظم نعيم اهل الکشف و ان
ظهر فی ظواهرهم آثار الا لام فلا ینافی ذلك طیب حیاتهم ولذة عیشهم فان
الالام الجسمانیة لا یقابل النعم الروحانیة فالمحجوب اذا رأى بلاء فی الولی یحمل
على خاله الذی یجده من نفسه عند نزول البلاء و ان كانت صورة ذلك صورة بلاء
ولکن فی المعنی عافیة و نعمة لا یعلمها الا اهلها)

(درجه خامسه قبض ندرانی بیان ایدر)

(قال الله تعالی و الله یقبض و یبسط قال صدر الدین القنوی و هو القابض الذی

الاشیاء جمیعاً فی قبضته اذا قبض قبض حی لا طاقه اشئی و اذا بسط بسط حی
لا فاقه اشئی و هما حالان شریفان) یعنی الله تبارک و تعالی قبض ایلر و بسط ایلر
و دائماً بوا یکی صفت ایله عالمده نجلی قیلور حضرت شیخ صدر الدین قنوی بیورر لکه
اول الله شول قابضدر که اشیا جمیعاً آنک قبضه سنده در یخن قبض ایلسه قبض ایلر
حی بر شیتک طاقی قالمز و یخن بسط ایلسه بسط ایلر حی بر شیتک حاجی
قالمز و بوا یکی حالان شریفاندر که مقام محبت واصل اولان اوایاده استعمال
اولور مقام ایمانده اولنره قبض و بسط طاری اولدی دینر بلکه خوف ورجا
اداقیلنور * مثلاً مقام ایمانده اولنردن بریسی کند و وجودنده قبض و بسطه
مشابه حال کورسه و آنی قبض و بسط قیاس ایلسه قبض و بسط دکادر بلکه
اکام مشایخ هم نفسانی و نشاط جسمانی اطلاق ایدر لکه محل نفسدن صدور ایدر
اما یخن مقام ایماندن مرتبه ایقانه ترقی ایلسه و حله اشیا حقی متصرف
و قابض و بسط مشاهده قیلسه بومر تبه ده اولنره مضایقه سنه قبض و نشاطنه
بسط تعبیر اولنور اکثر مشایخ قبض حالی بسطدن اولی کور مشلدر زیر
بسطدن نفس حظ آلور و فرح و سرور بولور اما قبضدن نفس حظ ایتمز (کما قال
ابن عطاء البسط تاخذ النفس منه حظها الوجود الفرح فیه و القبض لا حظ للنفس
فیه فلذلك کان اسلم منه) اگر تقبیش و تقبض اولنسه قبض حرکات نفسدن
رو وجود ایله متصف اولدن حاصل اولور (بیت) هرچه آید بر تو از طلبات غم *
آن ز بی باکی و کستا خست هم * بیورد قری بومعنا به اشارتدر اگر سالت صفت
نفسانییه بی ازاله قیلسه و وجود قیلدن خلاص اولوب قنای الله مز تبه سن
بواسه من بعدا کاقبض طاری اولمز دی * بلکه بسط یله کلزدی قبض و بسطک
و غم و شادینک و راسننده مبدل اولمز بر ذوق دائم بولور دیکه تعبیری ممکن دکل
(قال ابن الفارض القبض اولام البسط لا قبض ولا بسط لان القبض
والبسط یعنان علی الوجود فاما مع الفناء و البقاء فلا)

(درجه سادسه بسط ندرانی بیان ایدر)

(قال الشیخ فی الفتوحات البسط عند الطائفة عبارة عن حال الرجاء و اما البسط
عندنا فحال حکم صاحب ان یسع الاشیاء و لا یسعه شیء حقیقه فالبسط لا یتکون
الا رفیع المنزلة) بیورر لکه بسط بعض طائفه نک قتنده رجاء حالندن عبارتدر که
انده خوف اولنیه اما بسط بزم قائم زده شول جالدر که صاحبیه حکم ایلیه اشیا به
واسع اولمقانی و قلبی بول قیلغانی حی بسط و قتنده اگر نفس و روحه الم و مضایقه

ویره جلالتی حاضر اولسه کامضایقه و مزاجه و یرمیه و حالبوکه من حیث الحقیقه اکا برشی صغیمه پس بسط اولوا الارفع المنزله اولان اکبره قبض یا باسبب و یا خود بلا سبب حاصل اولدنی کبی بسط دخی ایکیدن خالی دکادر یا باسبب حاصل اولور و یا خود بلا سبب (کما قال القشیری البسط قد یرد بسبب و قد یرد بغتة و یصادف صاحبہ فلتة لا یعرف له سببا قال السبیل مراعاة الادب فیه مهمما مکن) یعنی بسط آزا اولور که سبب ایله وارد اولور مثلا طاعت و عبادتدن حاصل اولان کبی و علم و معرفتدن ظهوره کلان کبی و کشف و کرامتدن و یا خود ناسک کمال توجهنندن و یا خود اموال و ارزاق نم دنیانک کثرت و وفرتندن حاصل اولان بسط کبی و بونلر امشالی شیلر دن ظهوره کلان بسط کبی * و آزا اولور که بغتة وارد اولور و صاحبته آکسزین مصادفه قیلور که صاحبی آنک سببی بلز هر نه ایه علی کلا التقید یرین یول بودر که بسط و قتنده صاحبی قادر اولدنی ادب رعایت ایده و حضور حقه لا ابالی لکدن حذر ایده زیرا مشایخ رحمهم الله دیمش لردر که (وقد یغلب البسط فیه فنی یصاحبه الی السكر لقسو التمالک من شدة الطرب) تنکیم ابن فارض حضرت تری مرتبه بسطده مسکور اولدنی حالده بیورر * و لما انقضی حکوی تقاضیت وصلها * ولم یغشی فی بسطها قبض خشیتی یعنی وقتا کیم بنم حکو و هشیار نم بالکیمه کجک یسه بن اول حضرت نک وصالتی طاب ایلدم حالبوکه بکا کلدی اول حضرت نک بسط و کشاده لکندن خشیتک قبضی زیر قبض لازم حکو درانکچونکه هشیار اده عظمت و جلالت حضرت محبوب و حقارت نفس بر عیوب مشاهده اولور * پس بونک نتیجه سی قبض و خشیت اولور و اما مستلک و قتنده دهشت و خشیت مرتفع اولوب میا سطت و انیسیت ال و یرد لا ابالی لک قیلور اما کامل اولنر مست و هشیار اولور لر قادر اولدنی اده رعایت قیلور لر

(درجه سابعه سکری بیان ایلر)

شیخ حضرت تری فتوحاتده سکری مرتبه سن بویات غرا ایلده مدح ایدوب بیورر لر (شعر) السكر اعدنی علی ال عرش المحیط المستدیر * و اسکر انقوم دور کاس و کان سکری من المذیر * قد قال قبلی شاعر و هو العالیم به الخبیر * فاذا سکرک فاننی رب الخورنق و السدیر * و اذا صحوک فاننی رب الشویه و البعیر * بیورر لر که سکر الهی بنی او طور تندی عرش محیط و مستدیر اوزره و قوی شراب الهی ایله ملو اولان کاس صورت مسکور قیلدی بنم سکرم آنی مدیر اولان خالق قد یردن اولدی

تحقیقا دیدی بندن اول بر شاعر که اول سکریه علیم و خبیر در شول و قتنده که سر خوش اولم تحقیق بن رب خورنق و سدیرم و شول و قتنده که عله کله م تحقیق بن مالک شویه و بعدیم شاعر که سکری سکری طبعیدر و حضرت شیخک پیور دخی سکری سکر الهی مدیر تنکیم اول حضرت بویکی سکری تعریف ایدوب بیورر لر (قال السكر الطبعی هو ما تجده النفوس من الطرب و الاثاذ و السرور و الایتهاج بوارد الامانی) یعنی سکری طبعی اول سکری در که نفوس انسانی طربیدن و التذاذدن و سرور و ابتهاجیدن آرزو سنک و رودیله آنی بولور ما حصل طبیعت هرندن حفظ ایدوب و هر نه بی که آرزو ایلده اکا و اصل اولد قده انکله مست اولسی مقرر در تنکیم اول بر خوش اولدنی شیدن دور اولسه مخمورانی محققدر (والسكر الالهی الذی قال فیه رسول الله صلی الله علیه وسلم اللهم زدنی فیک تحیرا) و السكران حیران و کل حال لا یورث طربا و بسطا و افشاء السر فلیس بسکر) و سکر الهی شول سکری در که حضرت رسول اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم آنک حقهده پیور دیکه ای بنم اللهم سنک مشاهده کده بنم تحیری زیاده ایله * پس سکران حیراندر حضرت رسولک حیرتم زیاده ایله دیمسی سکرتیم زیاده ایله دیمکدر پس سکر و یرن حاله سائر احوالک مایننده فرق بودر که هر شول حال که طرب و بسط ابراث ایلده و افشاء امیرار الهیه اعطا قیلده اول سکری دکدر بلکه احوال طریقه تندن بر حالدر یا غیبت یا محو و یا فنا کبی اما سکرک شانی بودر که البته طرب و سرور و حبور و افشاء اسرار صدور ابراث ایلر (کما قال الشیخ فالسكر الالهی ابتهاج و سرور بالکمال و لا یقاس سکر القوم فی طریق الله علی سکر شارب الخرفانه ربما اورث بعض من یشرب به غمیا و بکاء و فکرة و یسعون سکرانا و مثل هذا لا یكون فی سکر الطریق) یعنی سکر الهی کمالیه ابتهاج و سرور در و طریق اللهده اولان قومک سکری شارب الخمرک سکریه قیاس اولنر زیرا آزا اولور که اول خری شارب اولانک بعضی سته اول خرجین سکریه غم و بکاء و فکرت ابراث ایلر و ینه اکا سکران دیر لر و بومثللی طریق حقهده اولان مست اولنر بلکه طریق حقهده مست اولان عاشق لرک سکری سلطان طریک استیلا سندن اختیار و اقتداری ساقط اولوب مست و مستغرق بحر وحدت احدیت اولمقد ر تنکیم شیخ الاسلام حضرت تری دخی بومعنا به مناسب سکری تعریف ایدوب بیورر لر (قال السكر حال یشربه الی سقوط التمالک فی الطرب و هذا من مقامات المحبین خاصة فان عیون الفناء لا یقبله و منازل العلم لا تبلغه) بیورر لر که سکر بر حالدر که انکله اشارت اولنور طرب

حقیقه پدید می آید و قدرت آن سقوت و بوسکر خاصه محبلم مقامیدر و عشاقه مخصوص در
فنا فی الله مرتبه سینه ایرن عارفان دکان در منازل علمده فلان مؤمنان دخی
دکان در زیر عیون فنا یعنی حقایق فنا اول سکری قبول ایلز زیر افتام مقام محبت
فوقه در و سکر حیرت وجه ملد در فساد بود حیرت ایلز زیر افتاب بلا وجود عین
شهود مرتبه سیدر و منازل علمده اولد دخی بوسکره واصل اوله من لرزیرا علم
مقام محبتت فحتمده در و علم حدش و ده مانع اولز پس سکر حد و ده علمده فلان
علمایه اولز و کذلک حد محبتدن یکن واصل و کاملره دخی اولز زیر آنلر صحوه
کلمه در بلکه سکر مقام محبتده اولان عشاق الهیه نکدر

(درجه نهمه صحوه بیان ایلر)

صحوه سر خوشای کیدوب افافت بولمده دیرلر (کما قال الشيخ في الفتوحات الصحوه
رجوع الى الاحساس بعد الغيبة بوارد قوی عند الاکثرین) مقام سکردن
بواعلادرا کما قال شیخ الاسلام الصحوه فوق مقام السکر) صحوه مقام سکردن اعلا
اولسی انکچوندر که سکر محیردر مسکور نیک و بدی و حق و باطلی فرق ایتمدن
دور و رغابت ادیدن و ادای حقوق و لوازم عالم کترندن مهجوردر بواجیدن
قوی مقبول اولز اگر صحوه ایسه ده و کند و خلافت الهیه مقام من بولمز و اکاقتدا
صحوه اولمز و اگر ولی ایسه ده زیر مرتبه تمیزه کامیجیه و فرق ثانی به قدم قومینجه
انک کلماته و وجود و حالاتنه و کشف و کراماته عمل او انز تکیم شیخ حضرت تلی
بیوررلر (قول الصالح مقبول لانه شاهد عدل و قول السكران وان كان شاهد
عدل فانه لا يقبل اذا ناقص وان كان حقا لان الحق اذا قيل في غير موطنه لم يقبل
مع كونه حقا اذ كل قول حق لا يكون محمودا عند الله وهذا معلوم مقرر
في شرع الله) بیوررلر که سکردن صحوه کلانک قوی مقبول در زیر شاهد عدلدر
اگر طریق حقه سکرا ان اولانک دخی سوزی حقدرو کند و شاهد عدلدر دیرسک
جواب و بررلر که نعم سکرا انک قوی دخی حق و کند و شاهد عدل اولد یعنی
تقدیرجه ینه مقبول اولمز زیر مرتبه ده دخی ناقصدر اگر کلامی حق ایسه ده زیر
اگر حق موضعندن غیریده دینلمه مقبول اولز مثلا حقیقت امراری
شریعتده اجر اقیاسک و احذیت گفتاری طریقهده ادا ایلسک عند الکملین
مقبول دکان در و سکران اولان بومرتبه لری فرق ایلز جمله ده حق کوروب احکام
مراتبی اکثر و باطننک امراری صقلا من اهل و نااهله سوپلر اگر چه قوی حقدرو
ولکن هر حق عند الله محمود دکان در و بومعنا معلومدر و مقرر در الله شرعنده

پس بومعنا معلوم اولد یسه صحوه دخی حقیقی معلوم اولسونکه شیخ حضرت تلی
ایضاح ایدوب بیوررلر (واعلم انه لا يكون صحو في هذا الطريق الا بعد سکر و اما
قبل السکر فليس بصاح) بیل ای سالت که صحو بوطریق الهمده اولان لا بعد السکر
اما قبل السکر اکا صحوه ینه صحوه البته سکر لازم اولنلر دندر که سکردن افافت
بولدده صحوه اطلاق صحیح اوله (کما قال ثم اعلم ان صحو كل سکران بحسب سکره
فلابد ان يأتي بعلم محقق استفادة في غيبة سکره علی میزان صحیح فان كان صحوه
صیما فا كان قط سکران سکر طریق اذا العلم شرط فی الصاحی من السکره کذا هو
طریق اهل الله لان الجود الالهی مافیه بخل و لافی قدرنه عجز فاذا صحو کتم
ما ینبغی ان یکتم و اذا ع ما ینبغی ان یذاع) اندنصکره بیل ای سالت هر سکرانک
صحوه سکری سبیلده در پس بوطریق حقه سکرا ان اولان صحوه کلدکده اکا
لا بددر که محقق بر علم کتوره که آئی غیبت سکرنده استفاده ایلش اوله و کر کدر که
اول علم میزان صحیح اوزره اوله پس اگر برکسه نک صحوه صیلم اولسه یعنی بلا علم
قوی مشقت اولسه پس اول کسه طریق الله سکر ینک سکرا انی اولمز زیر
سکردن صحوه کلنه علم شرطدر و متنبه اولک طریق اهل الله بودر زیر وجود
الهمده بخل اولمز و قدرنده عجز بودر پس برکسه نک که سکری سکر حق اوله اکا
نیچون بعد السکر علم اعطا یتیمه پس اول سکرانکه صحوه کله اندنصکره کتم ایلکه
لایق اولان سری کتم ایلر و اظهار ایلکه لایق اولان سری اظهار ایلر و هر کسه
فهم ایلدیکی بردن سوپلر و حفظ مراتب ایلدوب هر شیئی بیورلد یعنی کبی ایشلر
و محله وضع ایلر

(درجه نهمه فصلی بیان ایلر)

فصلک اوچ درجه سی واردر اول کونیندن منفصل اولمغه اطلاق اولنور (کا
قال شیخ الاسلام وهو علی ثلاث درجات الاولى انفصال هو شرط الاتصال وهو
الانفصال عن الكونین اعنی بانفصال نظرک الیهما و انفصال بوقفک علیهما
ومبالاقتیهما) اولکیسی شرط اتصال اولان انفصال کونیندن منفصل اولمقدرو
یعنی دنیا و آخرته اولان نظر و التفات کی منفصل قیلمقدرو بوا یکیمسته توقف و تقید کی
رفع ایدوب مقصود بالذاتی بولمقدرو بولنره مبالاقتیهما در شرط اتصال
بوانفصالدر سیرالی الهمده بوا یکیمستن کچیمینه وصال محالدر تکیم شبلی
حضرتلرندن سوال اولندیکه عیدک حقی وصالنه منزلی نه مقدارددر بیورلدیمر که
خطوتیندر که مراد ترک کونیندر (بیت) ره راد و کام کفتمد زیر اکه فصل و وصالست

میوند دوست کشتی از خویش اگر جدایی کنیم که مایه ما را ز تو
 حجابست * گفتا تو محو ما شو و آنکه بین تو مایه (والتانی انفصال عن رویه
 الانفصال) انفصال یکجای درجه می انفصال مذکور که رؤیتند
 انفصال در یعنی دنیا و آخرتدن منفصل اولی کور ملک بقیه وجودی مشعر اولور
 و دخی دیده شه و دنده دنیا و آخرتک مرغوب و معزز اولی مذکر اولور بلکه
 کرد که بویا یکسنی فانی و عدم کورده سن و باقی و دائم آنی بیله سن و خالصا
 توجهی بلا علة اکایله سن * پس بومعنا که متحقق اوله (کنت سمعه و بصره)
 حدیثک مضمونیه متصف اولور سن (و کان الله ولم یکن معه شیء الا ان کان)
 سرنی بولور سن و انفصال و اتصال قیدندن قور بولور سن (والتالث انفصال
 عن الاتصال) او چنجیسی اتصال مزاجه سندن انفصال در بوانصال دن منفصل
 و مفارق اولنک وجهی بود که اتصال شینین متغایرینک بری بریتة اولاشمسنه
 دیرلر و جناب احدیت منزه در که برشیء اکا اولاشه و یا برشیء اندن منفصل اوله
 و محالدر که حادث قدیمه مقارن اوله و حدوث قدم ایلد اجتماع قیله * پس اتصال
 و انفصال سالک نظر بنه نسبت وجود غیر توهم ایلد یکنه کوره در اول وقتده که
 اثنیفیت و غیریتی فانی اوله عین وحدت ظهوره کک لور و آنی نه نور تو حیدله
 مشاهده قیله و پس واصل حق اولور (بیت) من یقیم جز او هیچ نیست
 تا تو نکوی بکمان دیده ام * با توجه کویم که چنین و چنان * که نه چنین و نه چنان
 دیده ام

(درجه عاشره و صلی بیان ایلر)

مواصله و اتصال و وصلتک معناسی اولدر که سالک بدایت خالده کند و بی حضرت
 احدیتدن فرقت و هجرتده توهم ایلر زیرا که تعین و بشریتی اکا حجاب در پس مرتبه
 کثرتدن و عالم بشریتدن خلیل آسا (لا احب الا فلین) دیوب (و انی وجهت
 وجهی للذی فطر السموات والارض) فوایسی اوزره کند و مرتبه سندن گذران
 قیله قدم اوله و شهودی حقه واصل اولور (کما قال ابن عطاء و صولک الی الله
 وصول العلم به والا لجل ربنا ان یتصل به شیء او یتصل هو شیء) رب العالمین برشیء
 واصل اولدن و اول برشیتة واصل اولدن منزه در زیرا اتصال برشیء برشیدن
 منقطع و منفصل اولدر و نصکره اولاشمغه دیرلر پس جناب حق جل شانہ از لا
 و ابد هیچ برشیدن منفصل اولمشدر و هیچ برشیدن آندن منفصل اولمشدر
 حتی اول شیء جناب حقه متصل اوله و وصول بوله بلکه جناب حق جل شانہ

هر حالده هر شمله بیله در بلا کیفیه و لامقارنه (کما قال الشيخ فی الفتوحات مخبرا
 عن هذا الوصل ان الحق لا یقبل وصلة الانفصال فالحق مع الکلون فی الوصل
 دائما وهو قوله تعالى وهو معکم ایما کنتم ای علی ای حال کنتم من عدم
 و وجود و کیفیات فکذا هو فی نفس الامر و الذی یحصل لاهل العنایة من اهل
 الله ان یکشف الله عن بصائرهم حتی یشهدوا هذه المعیة و ذلك المعبر عنه بالوصل
 اعنی شهود هذا العارف اتصال المعروف بشهود ما هو الامر علیه فلا یکن
 ان یقبل هذا الوصل فصلا کما لا یتقلب العلم جهلا فهذا یا اخي معنی الوصل
 عند الطائفة) بیورلر که تحقیقا حق تعالی انفصال و صلتی قبول ایلر زیرا جناب
 حق جل شانہ کون ایلد و صله در دائما * زیرا هر ممکن الوجود له قیامی واجب
 الوجود ایلد در اکبر بر موجود واجب الوجود سرتصور اولنسه معدومدر
 بومعنا بی الله تعالی نیک بوقولی مخبردر که اول الله مزکله بیله در هر نرده اولسکر
 بیورلر یعنی علی ای حال عدمدن و وجوددن و کیفیتملردن هر نه کیفیتمده اولسکر
 دیمکدر نیکیم حضرت مولانا دخی بومعیت و وصلتدن خبر و برورلر (بیت)
 که بجهل آیم آن زندان اوست * و بر علم آیم ان ایوان اوست * و بر بخشیم و جنتک
 عکس قهر او * و بر صلح و عذر عکس مهربان او * اتصال بی نکیف بی قیاس * هست
 رب الناس را با جان ناس * ما کیم اندر جهان بیج بیج * چون الف او خود ندارد
 هیچ هیچ * پس متنبه اولکه نفس الامر ده اولان بود و شول نسبه که اهل الاهدن
 اهل عنایت ایچون حاصل اولور که اول بونلرک بصیرتدن حجاب کشف اولوب
 حتی بونلر بومعیتی مشاهده قیامدر بومشاهده در که و صله تعبیر اولور یعنی
 عارفک شهودی معروفه علی ما هو الامر علیه متصل اولدی دیمک اولور * پس
 بوصول ممکن دکار که فصل قبول ایلد نیکم علم جهله منقلب اولدیغی کبی ای اخي
 مشایخ کارقمنده و صلتدن مراد بودر (بیت) ان یار عین ماست نه از روی اتصال *
 این خانه پرزدوست ولیکن نه از حلول * بوند نصکره اتصال وجود دید کاری
 عبدک فناسندن عبارتدر (کما قال شیخ الاسلام اتصال الوجود هو الاتصال
 لا یدرک منه نعت و لا مقدار الاسم معار و لمح الیه مشار) یعنی اتصال وجود شول
 اتصالدر که عبدک وجود حقه فناسندن عبارتدر و بوانصالک نعتی و مقداری
 ادراک اولنلر زیرا نعت اثنیفیتی اقتضایدر و مقام وحدت اثنیفیت قبول ایلر
 و حضرت احدیتة غیر واصل اولر (و الفانی فیها فان فی الازل و الباقی باقی لم یزل)
 پس بوانصال دن نعت و مقدار ادراک اولنلر الا فانی الله معناسنه معار اولان اسم

و بومعنايه مشارا و انان نظر (منهوى) كشف اين معنى اگر خواهى بيا * تبخ لا زن
بر سر غير خدا * بعد نفي خلق كن اثبات حق * تا كه كردى عين بجز ذات حق *
از ميان برخيز دايں مامنى * پس كدا كردد بحق شاه و غنى * عالم توحيد رو
بنایدت * آنچه كفتم جمله باور آیدت * قول عارف نیست از تقلید و ظن * محض
تحقیق و یقین است این سخن * والله یعول الحق و هو یهدى الى الوصول

(باب عاشر سلوكات نه اینده اولان درجائی بیان ایلر)

(بواب دخی اون درجه بی شاملدر)

(درجه اولی معرفت بیاننده در)

مشایخ کبار راجعهم الله معرفتی بوجه تعریف ایدلر (المعرفة الحاطة بعین
الشیء كما هو لا بصورة زائدة) معرفت بر شیتک حقیقتی بذاته و صفاته ادراک
ایتم کدر علی ما هو علیه لکن صورت زائده ایدلر کل علمدن احتراز در زیر اعلم
بر شیتک حقیقتی مع لوازمها ادراک ایتم کدیرلر (كما قال ابن الحاجب فی اصوله
العلم ادراک الحقایق و لوازمها و المعرفة ادراک الحقایق علی ما هو علیه) پس
ذاتی و صفاتی کماهی علیها ادراک ایلین نه حقدرا ندن غیره ممکن دکادر
(كما قال المشایخ لا یعرف الله الا الله و نه بایة معرفة العارفین العجز عن المعرفة
كما قال ابو بكر الصديق رضى الله عنه العجز عن درك الادراك ادراك)
تکیم حضرت مولانا بوبایده بیورلر (بیت) عقل اگر از تو وجودی بی برد *
لیک هرگز به یک نیت کی برد * بجز از آن هم شیر شد با معرفت * کونه در وصف
آیدونی در صفت * و نشان جز بی نشانی کس نیافت * چاره جز بیان
فشانی کس نیافت * تا نکردی آن ندانی اش تمام * خواه آن انوار باشد
یا ظلام (قال الشيخ الاكبر فاما من تحير فقال العجز عن درك الادراك ادراك و اما
من علم فلم يقل بمثل هذا) یعنی بزدن بعض طائفه و ارکه حق به کماله بلده متحیر
اولدی و ادرا کدن عجز ادرا کدردیدی و بزدن بعضی بلدی و بگونه قولی
دیددی اولکی طائفه به معرفت حیرت و سکوت اعطا ایلدی و ثانیجی طائفه به
تمیز و شعور افاده قیلدی اولکی طائفه (من عرف الله کل لسانه) قولانک مظهری
اولدی و ثانیجی گروه (من عرف الله طال لسانه) کلامنک مرتبه سن بولدیلر
(قال شيخ محمد يارسا في فصل الخطاب من قال لا يعرف الله الا الله فقد صدق
ومن قال لا اعرف الا الله فقد صدق ايضا فانه ليس في الوجود الا الله و افعاله
اولای سوزی دین بومعنايه ایما ایدرکه عارفک وجودی بلکه هر شیتک وجودی

وجود حقه موجود در و علم و معرفت تابع وجود در پس برکسه نلکه حقیقت
وجودی اولیه علم و معرفتی دخی اولز پس بوقدیر ججه حق یلن نه حقه بیلور
بو حیثیتدن عارف و معروف بنه اول اولور * کر تویندایی زانوار یقین * عارف
و معروف را جزاومین * و صکره کی قوی دین مثلا ارض و سمایه نظر صالسه
و اشیمایه کدر قیلسه کورمن الا هر شیتی مظهر اسماء و صفات حق و مجلای
انوار و انار وجود مطلق کورر * تکیم برکسه بر یا بانده آفتاب تابانه مستغرق
اولوب (ما اری الا الشمس) دیسه قوی صادق اولور بوجه تندن دخی عارف
و معروف بنه بر اولور و وحدت حکمن بولور (و حقیقة المعرفة اتحاد المعارف
بالمعروف) دین دخی بومعنايه اشارت قیلور * جزاومعروف و عارف
نیست دریاب * و ایکن خالکی باید ز خورتاب

(درجه ثانیه فنایی بیان ایلر)

تعریف فنا و بقاده مشایخ عظام چوق قیل وقال ایتملدر و هر بری مشربنه
موافق برر مسلكه کتملدر و بعضی فنادن مراد فنا مخالفات در دیش بولوازم
توبه تصوحدر و بعضی فنادن مراد فنا حفظ دنیوی در دیش بولوازم
مقام زهد در و بعضی فنادن مراد فنا حفظ دنیوی و اخروی در دیش
بومرتبه لازم صدق محبت در و بعضی فنا اشیا دن غیبت در دیش بومعنا نتیجه
کدر در (قال صاحب العوارف کل هذه الاشارات فیها معنی الفناء من وجه
واکن الفناء المطلق هو ما يستولی من امر الحق علی العبد فیغلب کون الحق
علی کون العبد و هو یتقسم الی فناء ظاهر و فناء باطن فاما الفناء الظاهر
هو ان یجلی الحق للعبد بطریق انفعال و یسلب عن العبد اختیاره و ارادته
ولا یرى نفسه و لغيره فعلا الا بالحق ثم یأخذ المعاملة مع الله و التناء الباطن
ان یتکشف له تارة بالصفات و تارة بمشاهدة انوار عظيمة الذات فیستولی علی باطنه
امر الحق حتی لا یبقی له ها جس و لا وسواس و لیس من الفناء ان یغیب احساسه
یعنی مشایخ شواشارت ایلد کدرندن من وجه معنای فنا و ار در و لکن فنا مطلق
اولدرکه امر حقدن بر امر و برشان عبده مستولی اوله و حق اولسی عبدک
اولسنه غالب اوله و بوفنا ظاهره و باطنه منقسم اولور اما فنا ظاهر یعنی فناک
کمالیه ظهوری اولدرکه جناب حق عبده کند و افعالیله تجلی ایلیمه و عبوددن
ارادت و اختیار و اراده و فعلی کورمن الاحقه باندن صکره و عاملی ایتم ایلر
اختیار و اراده و فعلی کورمن الاحقه باندن صکره و عاملی ایتم ایلر

و بوفنانك انجمنه زبانی حقه کویا و جسی حقه بنا و جسی حقه شنوا ویدی
حقه کیرا اولوب و بی یسمع و بی یبصر و صفیه متصف اولور و مرتبه کمالی بولور
* هر که اواز خود خلاصی یافتست * بر تو نورش بعالم ناقتست * بایزید وقت که
بود در جهان * آنکه از دست خودی باید مان * کرز بندار خودی آید برون *
یار پرینی برون و اندرون * و قنای باطن اولدر که عبده کشف اولنه کاه تجلی
صفات ربانی و کاه مشاهده انوار عظمه ذات سبحانی پس بومشاهده دن باطننه
امر حق مستولی اوله حتی انده هوا جس و وساوسدن و اوصاف بشریه سندن
بر شی قالمیه و بالکایه اوصاف حقه متصف اولوب کند و لکندن منسلخ اوله (کا
قال صاحب فصل الخطاب ادا فی العبد عن اوصاف ادراک البقاء بتمامه) تکیم
حضرت دخی بومعنا به مناسب بیورر (بیت) گفت سائل در جهان درویش
نیست * و رپود درویش آن درویش نیست * هست از روی بقاء ذات او * نیست
کشته و صف او در وصف هو * چون زبانه شمع بیدش آفتاب * نیست باشد هست
باشد در حساب * صاحب کشف المحجوب بر مثال خوب بیورر که فنا این چنین
بود که هر چه در سلطان آتش افتد بقهر او بصف وی گردد چون سلطان آتش
وصف شی را مبدل کند سلطان تجلی * حق از سلطان آتش اولیترست اما این
تصرف آتش در وصف آهن است و عین همانست هرگز آهن آتش نکرد و تکیم
حضرت پیر دخی بیورر (انظم)

رنک آهن محو رنک آتش است * زانشی می لافد و خامش و ش است
چون بسرخ کشت همچون زرکان * پس انا النار است لافش بی زبان
شد ز رنک و طبع آتش محشم * گوید او من آتشم من آتشم
در کشف المحجوب فرموده است که یکی از مریدان ذوالنون قصد زیارت ابویزید
کرد چون بد رصومعه وی رسید و در بزد و ابویزید گفت تو کیستی و کرا خواهی
گفت ابویزید را خواهم ابویزید گفت ابویزید که باشد و بکاست وجه چیزست
و من مدتیست ابویزید را جستم و نیافتم چون آنکس باز کشت و حال
باز ذوالنون را گفت ذالنون گفت اخی ابویزید بذهب بالذاهبین الی الله و فنی فی الله

* (بیت) *

خواهی که بیابی دوست خود را کم کن * کین کم شدن از برای آن یافتست
و عراقی دخی قدس سره بومحله مناسب بیورر که
از بی بود عراقی زو جدا افتاده ام * در همه عالم و را بودی نبودی کاشکی

واز جنبیده منقولست که فرمود چند روز کار چنان بود که اهل آسمان وزمین
در حیرت من گریستند باز چنان شد که من بر غیبت ایشان گریستم اکنون چنان
شد که نه از ایشان خبر دارم و نه از خود پس اکنون من من نیم

من ندانم من منم یا من ویم * در عجایب حالت من من نیم
عاشقم معشوقم و عشم چه ام * مست جام و حد تم من من نیم
من چه یم عنقای بی نام و نشان * من بقاف قر بتم من من نیم
من زجان فانی بجانان باقی یم * من با وج رفعم من من نیم

پس فناده سوز چو قدر اصل همان فنا بود که ماسوی حکم نموده اولان اشیادن
سالكه اولاعلم و ثانیاً حقاً فناء که و باقی همان حق قاله (کما قال شیخ الاسلام
الفناء اضمحلال مادون الحق علماً حقاً) یعنی فنا ماسوانک ثلاثی و فانی سیدر
ابتدا سالكك علمنده یعنی سالك اولایله که (لا موجود فی الحقیقة الا الله)
و سایر اشیادن غیری و خالی تصور اولند قدده عدم و تباهدر (کما قال علیه السلام
اصدق قول لیبد الا کل شیء ما خلا الله باطل) پس بوفانی علما بلد کد نصکره
حقیقه دخی کند و بی وجهه اشیایی فانی کور و پ باقی همان حق بوله و حقه قائم
اوله و بقا بالله ندریله

ز خود فانی و در عین بقاییم * وجود چه له موجودات ماییم
جهان مرده مردم زنده سازیم * چو بحر رحمت بی منم ماییم

* (درجه ثالثه بقای بی بیان ایلر) *

(قال الشيخ فی الفتوحات اعلم ان البقاء عند بعض الطائفة بقاء الطاعات کما ان
الفناء فناء المخالفات و عند بعضهم البقاء بقاء روية العبد قیام الله علی کل شیء
وهذا قول من قال فی الفناء انه فناء رؤية العبد فعله بقیام الله و عند بعضهم
البقاء بقاء بالحق وهو قول من قال فی الفناء انه فناء عن الملق) یعنی بیل ای طالب
سریقا بعض طائفه نک فتنده بقاء بقای طاعات و المواقفات رنکم فنا بونلر فتنده
فنا ای مخالفات رنکم مرغوب القلوبده حضرت شمس بومعنا به کوره بیورر
فنا رنک هوا را نام کردند * بقا جله صفاتش را شمردند

و بعض طائفه نک فتنده بقاء عید هر شینی الله له قائم و حق قیوم مطلق کوره سیدر
و بوارل کسه نک قولیدر که فنا عید الله ایله قائم اولد یعنی سببیه فعلی کورمه نک
فنا سیدر دیدی یعنی توحید افعاله فنا قیلوب کند و بی و فعلی حقه کورمه کدر
بومرتبه به مناسب دخی شمس حضرت تری بیورر

اگر کردی تو در تو حید فانی * بحق یا بی بقای زندگانی
چو او باست تو هم باش با او * دل خود را ز دنیا پاک بر شو
وبعض طائفه نکفته بقاء حقه باقی اوله در یعنی حقه بقا و دوامیله باقی
اوله در و صفاتیله متصف و حیاتیله حی اوله در و خلق ماسوا دن فنا و امان
و خلاص بولم در بومر تبه به کوره دخی حضرت شمس بیورر

فنا در جله می بینم فنا است * بقا اندر بقا دائم بقا است
نباشد موت هرگز او یارا * زهر یک اصفا و اتقیا را
زداری تا بداری نعل باشد * ز شغل دارد دنیا عزل باشد

(قال القاشانی فی شرح منازل السائرین فی هذا المقام یکون العبد موجودا
بالوجود الحقانی باقی بقیاته حیاً بحیاته عالمه مریداً بارادته فهو عبد البسه الله
خدا من صفاته الالهی و سماءه ما غیر اسم من اسمائه الحسنی فی شاهد الحق قائماً به
فی مقام عبودیتة) یعنی مقام بقاء بالله الهه عبد وجود حقه موجود و بقای حقه
باقی و حیاته حقه حی و علم و ارادت حقه عالم و مرید اولور پس بقاء بالله الهه ایرن
شول بنده در که الله تعالی اکا صفات علیه سندن خلعت کیدردی و اکا بین
الناس اولان اسمندن غیر اسماء حسنی سندن بر اسم ویردی پس حق مقام
عبودیتده حقه قائم اولد یعنی حاله مشاهده قیلوروزنک و انانی آینه دلان محو
ایدوب سار آندن صکره انک اسان حالی بو کونه سوزلر سوزلر و بوالخان ایله ترنم ایلر

ما می چون شد عدم * زد موجها بحرقدم
منصور و قتم دمبدم * کویم انا الحق بر ملا

(وقال الشيخ فی الفتوحات اعلم ان نسبة البقاء عندنا اشرف فی هذا الطريق من
نسبة الفناء فان الفناء هو الذي افنا عن كذا والبقاء نسبتك الى الحق
واضافتك اليه والفناء نسبتك الى الكون لانك تقول فني عن كذا ونسبتك
الى الحق اعلى فلا يبقى فی هذا الطريق الا فان ولا يبقى الا باق والموصوف
بالفناء لا يكون الا فی حال البقاء والموصوف بالبقاء لا يكون الا فی حال الفناء
حال البقاء اعلى من حال الفناء وان تلازم اركان للشخص فی زمان واحد) بیل
ای طالب سز بقا شو طریق اولیاده اولان بقا انک سالکه نسبتی بزم قمر زده نسبت
فنادن اشرف در زیر افنا شول شیدر که سنی شوشو یلدر دیکل وجود دن

فانی قیلور و بقا سنک حقه نسبتک و اکا اضافتک در و فنا سنک کونه نسبتک در
زیر اسن دیر سن بن شو کونه شیدن فانی اولدم پس سنک حقه نسبتک کونه
نسبتک دن اعلى و اشرف در پس بو طریق اولیاده باقی اولان الا کند و دن فانی اولان
وفانی اولان الا شریقیله باقی اولان و فنا ایله موصوف اولن الا حال بقاده و بقا ایله
موصوف اولن الا حال فساد * پس حال بقا حال فنا دن اعلادر اگر چه بری بری
متلازمان ایسه ده

کر بقا خواهی فنا شو کر فنا * کترین چیزی که می زاید بقا است

(درجه رابعه تحقیق بیان ایلر)

(قال الشيخ فی الفتوحات اعلم انك الله ان التحقيق هو المقام الذي لا يقبل الشبهة
القادحة وصاحب هذا النعت هو المحقق فالتحقيق معرفة ما يجب لكل شيء من
الحق الذي تطلبه ذاته) بیل ای طالب مقام تحقیق تحقیق شول مقام در که شبهات
قادره قبول ایلر بوضعتک صاحبی محقق در پس تحقیق اولدر که هر شیه
واجب اولانی بیلر سن ایله واجب که اول شیدن ذاتی حقه دن آتی طلب ایلر
وبومعرفت تاحق بر عبدك سمع وبصری اولینجه اولنر (كما قال الشيخ رضی الله
عنه ومن شرط صاحب التحقيق ان يكون الحق سمعه وبصره ويده ورجله وجميع
قواه المصروفة له فلا يتصرف الا بحق في حق الحق ولا يكون هذا الوصف الا لهوب
ولا يكون محبوباً حتى يـون مقر با ولا يكون مقر بالانوار الخيرات
ولا يصح له نوافل الخيرات الا بعد كمال الفرائض ولا يكمل له الفرائض الا باستيفاء
حقوقها) یعنی محقق شرطی اولدر که حق آنک سمعی وبصری ویدی ورجلی
اوله و آتی مصرفه اولان جمیع قوامی اوله بـلا خلل ولا اتحاد پس اول محقق
تصرف ایلر الا حق ایچون حقه حقه تصرف ایلر بو ذکر اولان وصف اولنر
الامحسوب حق اولانک اولور و محبوب اولنر برکسه حق مقرب اولینجه و مقرب
اولنر برکسه الاعبادات نافله ایله و نوافل خیرات اول کسه به صحیح اولنر الا بعد
کمال الفرائض و فرائض کامل اولنر الا فرائضک حقوقی استیفا ایلد که نصکره
(وقال الشيخ رضی الله عنه فمن كان الحق سمعه فلا مدخل عليه شبهة فيما يسمع
بل يدري ما يسمع ومن سمع وماتة تضيه ذلك المسموع فيعمل بحسب ذلك ولا يخطأ
سمعه وكذلك اذا كان الحق بصره لم يمتنع من البصر وما ابصر فلم تدخل في نظره شبهة
ولا في حسه غلط ولا في عقله حيرة وكذلك في جميع حركاته وسكناته فهو لله وبالله
ومن كان هذا نعتة فهو الامام المحقق) بیورر که پس برکسه نک که حق سمعی

اوله کاشته یکی شیلده شبهه داخل اولمز بلکه استماع ایله یکی صوت
حقیقتی ییلور و کیکله اشتدی فهم قیلور وارل مسوع نه اقتضایدرسه
اکا کوزه عمل قیلور من بعد سیمی خطا ایتز و کذلک بقن جناب حق جل شانہ
اول محقق که بصری اوله اول کیکله کوردیکنی ونه شی کوردیکنی ییلور پس
نظرینه شبهه داخل اولمز و حسنه غلط و عقلنه حیرت کلز و کذلک جمیع حرکات
وسکاتنده هر نه اشلسه شبهه ایله قیلور پس اول الله ایچوندرو الله در و اول
کسسه نکه نعتی بواوله امام محقق اول کسه در تنکیم حضرت پیردخی بوکونه
محققانک شاتده بیورر

عارف آن باشد که او بامشعله است * رهنا و پیشوای قافله است
پیر و نور خود است آن پیش رو * تابع خویش است آن بی خویش رو
دست در وی زن چو کور اندر دلیل * تابد و بینا شوی توای علیم
هادی و مهدی وی است ای راه جو * هم نهان و هم نشسته پیش رو

(درجه خامسه تلبیسی بیان ایلر) *
تلبیس ابلیس کیدرمکه دیرلر و عند المشایخ متجلی متجلی فیه ابله تلبیس ایدوب
متجلی فیه اولان عبد متجلی نیک صفاتیه تلبیس اولغه دیرلر (کما قال حجة الاسلام
المتجلی تلبیس بالمتجلی فیه کما تلبیس مافی الزجاج بالزجاج) و حضرت ابن فارض
بویتلری دخی تلبیس معناسنده واقع اولمشدرکه بیورر

وفی الذکر ذکر اللبس ایس بمتکر * ولم اعد عن حکمی کاب وسنة
یعنی قرآن عظیمده جناب حق بر صورتله تلبسی و کذلک عبدک صفات حقه
تخانی منکر دکلدر بن کاب و سنتک ~~کملرندن تجاوز قیلدم بلکه تلبیس آیات~~
واحادیثله ثابتدر تنکیم حق تبارک و تعالی قرآن عظیمده حبیبی حقهنده و اصحاب
کرام شاتده بیوردی (و مارمیت اذرمیت و ~~کن~~ الله رمی فلم تفلوهم و لکن
الله قتلهم) (قال شیخ الاسلام ان النبی علیه السلام موجود بوجود الحق معار
وجوده عن الحق تعالی و هو القائم بذات الراجی بالحقیقة)

(مثنوی) *
مارمیت اذرمیت احمد بدست * دیدن او دیدن خالق شدست
چون ز روی این زمین تابد شروق * من چرا بالا کنم رو در عیوق
دومکو و دومدان و دو مخوان * بنده را با خواجه خود محودان
و کذلک صورت نارد بر شجره دن حضرت موسی به بجلی بیوردی

(کما قال الله تعالی حاکمانه و هل اتاک حدیث موسی اذ رأى نارا فقال لاهله
امکنوا انی انست نارا اعلی آتیه ~~سم~~ منها بقیس او اجد علی النار هدی فلما
اتاهانودی یا موسی انی انار بک فاخضع لعلیک) پس شجره معموده دن صورت
نارده حضرت موسایه فجلی ابلیسی بلا کیفیه اول لباسله تلبیس معناسنی مشعر
اولور پس نشاء نبائیه دن تجلی الهی جائز اولیجی نشاء انسانیه دن بطریق

الاولی * (یت) *
روا باشد انا الحق از درختی * چرا نبود روا از نیک بجلی
با خصوصیکه بو حدیث قدسی انسانده اولان ظموره دلالت ایلر کنت سعه الذی
یسع بی و بصره الذی یبصر بی و بده التي یبطش بی الی آخره) پس اول کسه که
بالکلیه کند و دن قانی اوله صفات حقه تلبیس اولوب و لباس حقانی
کیوب جناب حق اکادیرکه (عبدی اخرج بصفاتی الی خلقی فن راک رأی
ومن قصدک قصدنی ومن تبعک تبعنی) بو مرتبه ده اولان کسه نکه کند وی موسی
محضا حق سومکدروانی بر کسه دوست طوتمق حق دوست طوتمق در بوایکی
دوستلقده هیچ فرق بو قدر تنکیم حضرت بیورر

بعد ازین کردوست داری خویش را * دوستی حق بود آن ای قتا
اندرین دو دوستی خود فرق نیست * هر دو جانب بر ضیای شرق نیست
(درجه سادسه وجودی بیان ایلر) *

سالک وجود مجازیدن منسلخ اولوب صفات بشریه دن نجات بولدقد نصکره
صفات الهیه ایله تلبیس اولوب وجود حقانیه موجود اولور یعنی مرتبه حقیقه
ظفر بولورز بر عند المشایخ وجود بر شینک حقیقه منه ظفر بولغه دیرلر (کما قال
شیخ الاسلام الوجود اسم للظفر بحقیقة الشی عند فناء الرسم بالکلیه) بر شینک
حقیقه منه ظفر اول شینک شهودینک مرتبه لربیک بغایت اصنی مرتبه سیدر
(قال افاشانی فی شرح هذا القول کانهم اشاروا به الی وجود الحق بعینه عند
فناء الرسوم بالکلیه والاثنیة ولا یمکن تعریفه لان معرفته وجوده) یعنی کان
مشایخ صوفیه بوقوله اشارت ایلدیلر بعینه وجود حقه رسوم و قیود و اثنیة
بالکلیه فنا اولدینی و قنده پوشهودک تعریفی غیرت و اثنیة مرتبه سنده
ارنلره ~~ممکن~~ دکلدر زیر ابونک معرفتی عین وجوددر وجودک غیری دکادر
بو مرتبه ده (لا موجود الا الله) درو کند وی بیاز الا کند و ییلورکه (لا یعرف الله
الا الله) درو شیخ الاسلام حضرت تلی بیورر که وجود او ج معنائک اسیدر

(الاول وجود علم لدنی بقطع علوم الشواهد) یعنی وجودك اقل مرتبه می الله
فتندن بلا واسطه حاصل اولان علمك وجودیدر كه دلائلن مأخوذ اولان علوم
استدلالیه بی قطع ایلیمه زیرا علم استدلالی علم شهودی ولدنی ایلیمه بریر کلمه
انکچونكه علم استدلالی عالمدن غائب اولان شیئی دلیلله بلكدر بوعلم معلومه
مجايدراما علم کشفی بونك خلافتد رزبرایشی حقیقتیه بلكدر كه دلیلله محتاج
اولیمه پس علم لدنی علم استدلالی بی قطع ایلر (والثانی وجود الحق منقطعاً
عن الإشارة) ایکنجی مرتبه می حقه وجودیدر اندن اشارت منقطع اولدنی
حاله زیرا حقیقتی افراد ایلدیکك حاله اشارت اندن بالکلیه منقطع اولور
(والثالث وجود مقام اضمحلال رسم الوجودیه بالاستغراق فی الاولیه)
اوچنجی رسم وجودك اقل وازله نیجه مستغرق ایدیمه اول استغراقه
مضمحل اولدنی مقامك وجودیدر كه بومرتبه وجود مطلق تعبیر ایدر لر پس
رسم وجود دن مراد موجودات مقیده در كه فی حد ذاته عکوس ونبایشدر
پس رسم حادثك قدیم قتنده اعتباری بوقدر وفانی ومضمحلدر بومعنا به نظر
ایدنر لالا نهرشی هالك کورررر وجودی وجود مطلق مشاهده قیلور لر
کما قال الجنید عند تلاوة هذا الحديث (كان الله ولم يكن معه شيء قال الآن كما كان

(بیت)

آن کان حسن بود ونبود ازجهان نشان * والا آن انعرفت علی ما علمیه کان
پس سالك اول زمانده کامل اولور كه بیوسته وجود مطلق انك مشهودی اوله
وبرعری وجودك چشم شهودنده اعتباری قالمیه تکیم صاحب کشفن را ز
بومعنا به کوره بیوررر (نظم)

دل عارف شناسای وجود است * وجود مطلق اورادر شهود است
وجود بوهمه خاست و خاشاك * برون انداز از خود چله رایاك
چون برون شدی او اندر آید * بتوبی تو جمال خود نماید

(درجه سادهمه تجریدی بیان ایلر)

(قال الله تعالى خطا بالموسى عليه السلام فاخضع نعلينك قال القاشاني خلع
النعلين عبارة عن التجريد الحقيقي وهو تجريد الحقيقة عن الیكونین فاستعبر
خلع النعلین للتجريد عنهما التبقی الحقيقة فردا مجردة عن رسوم الغیریه) یعنی شول
زمانده كه حضرت موسی علیه السلام وادی مقدسده نار کوروب انك اقتباسنه
مسارعت ایلد كده خطاب عزت وارد اولدیکه یا موسی بن سنك ربكم * پس

نعلینك

نعلینكی خلع ایلد اهل تفسیرك بونده چوق كفت وكوبی وارد اهل تحقیقندن
قاشانی حضرتلری دیر كه خلع نعلین تجرید حقیقتندن عبارتدر ونجرید حقیقی
مرتبه حقیقی کونیندن مجرد قیلددر * پس خلع نعلین بوایکسندن
مجرد اولتی ایچون ودنیا و آخرت افکارندن آینه دلی پاك قیلتی ایچون استعاره
اولتش اوله تا کیم حقیقت رسوم اغیار و ماسوادن مجرد باقی قاله وسالك
بلامزاحه اغیار حرم حرم وحدته محرم اوله

در حرم حرم دوست نکردي محرم * نازاندیشه اغیار مجرد نشوی

(قال شيخ الاسلام التجريد الخلع عن شهود الشواهد بشهود الحقيقة)
یعنی تجرید حقیقتك شهودنده سائر شواهدك شهودندن منسلخ ومنخلع
اولمقدر دیر * وحقیقتی بلادلائل ولاشواهد مشاهده قیلددر اگرچه موجودات
متعیننه نك هر برسی وجود حقه برشاهددر لکن حقیقت محضه نك شهودینه
من وجه مجاید * پس تجرید بوموجودات متعیننه نك شهودندن شهودکی
منخلع قیلوب حقیقتی بلاتعین وبلاتقید مشاهده قیلددر بلكه شهودی مجرد
قیلدم دیدن یله مجرد اولمقدر (كما قال شيخ الاسلام الدرجة الثالثة التجريد عن
شهود التجريد) یعنی تجریدك اوچنجی درجه می تجریدی مشاهده ایلدکن یله
مجرد اولمقدر زیرا سالك موجوداتدن نظرن مجرد قیاسه و وحدت مطلقه بی
کندول کیم بولسه کندوبقیه وجودیه مشاهده قیلش اولور * پس مجرد
اولمز وحقیقت ندر باز بلكه حقیقتده مجرد اولدر كه اولا کندواکندن مجرد اوله
بعده اغیار و ماسوای ترك قیلد تا کیم مقام تفریده ایره ووحیدندریله تکیم
حضرت شمس مرعوب القلوبده بیوررر

درین ره مرد را تجرید و تفرید * بیاید تا کشاید باب توحید
نخستین مرد را تجرید باید * زدون حق بدل تفرید باید
(درجه نامنه تفریدی بیان ایلر)

ابوه ریره حضرتلری بوحديث شریقی حضرت رسالتپناه صلی الله علیه
وسلمدن روایت بیوررر (قال عليه السلام سیروا سبق المفردون قالوا یا رسول
الله وما المفردون قال الذاکرون الله کثیرا والذاکرات) یعنی سیر ایلک طریق حقه
ای مؤمنلر كه مفردون چله به سبقت ایلدیلر دیدیلر كه مفردون کیلدر یا رسول
الله بیوردر كه الهی چوق ذکر ایلین ذاکر لروذا کره لدره مفردون کسر
راید و تشدیدله تفعیل بایندن اسم فاعل وزنده و افعال بایندن دخی اسم فاعل

وزنده قرآن در ولعته معنای بر شئی فرد قلیبی دیکر در وعده المشایخ مفرد
اللهی اغیار و ماسو ادن تفرید و توحید ایلین کسه لر در وایکی بادن بیله فتح
رایله ده قرآن در بوقه دیرجه مراد جناب حقه خلق عالم دن جذب و محبتله افراد
واصفافا قیلد یغی قرلر اولور (قال شیخ الاسلام فهو اول تفرید القصد عطشانا
الی لقاء المولی ثم تفرید المحبة مما یشوبها ثم تفرید الشهود اتصالا بالمشهود الاعلی)
یعنی تفرید اول مرتبه سی اولدر کسه سالک اولاعلیق و عوایق صوریه
و معنویه دن قصد فی بر قیلله مولا سنک اقصا سنه تشنه لکدن اوتری تنکیم بغایت
عطشانک قلبی مادن غیر بر شئی اشتز و همان مقصود دی اولدر کذلک سالک
دخی مقصودی بر اوله و محبتنی تعلق سوادن و شوب هسوادن فرد قیلله زبر جناب
حق جل و علا (ما جعل الله لرجل من قلبین فی جوفه ینور دی یعنی الله تعالی
بر رجل ایچون در و ننده ایکی قلب قیلدی تا کیم انک حبند عاشق یکدل
ویکتا اوله و غیریدن و تفرقه دن اعراض قیلله) * (نظم) *

ای آنکه بقبله و فاروست ترا * بر مغز حرا حجاب شد پوست ترا
دل در بی این و آن نه نیکوست ترا * یکدل داری بس است یک دوست ترا
بوند نصکره مشهود اعلا یه اتصالدن اوتری شهودی فرد قیلد یغی بین المشایخ
معهود اولان و صالک سالک فانی اولوب حقه بقا بولمقدربو وصالدن اوتری شهود
حق غیر ملاحظه سندن فردا یتکدر و یخودلق بوانه کتمکدر تنکیم بومعنا یه
مناسب ینور منلدر (بیت)

از خودی یکدرا کر خواهی خدا * فانی از خود شوا کر خواهی بقا
نکر ترا باید وصال راستین * محو شو والله اعلم بالیقین
* درجه ناسعه جمع و جمع الجمع ندرانی بیان ایدر *

جمع مشایخ بکارک اصطلاحنده مقابل فرقد فرقد خلق خلقه حقه دن تحتجب اولمغه
دیرلر و من کل الوجوه بوعالمی خلق کوروب و غیر یلوب حق کم قیلغه دیرلر * و جمع
حق بلا خلق مشاهده قیلغه دیرلر و جمع الجمع خلق مع الحق قائم بولمغه دیرلر
(کما قال القاشانی فی اصطلاحه الفرق شهود الخلق بالحق و الجمع شهود الحق
بلا خلق و جمع الجمع شهود الخلق قائما بالحق و یسمى هذا المقام الفرق بعد الجمع)
تنکیم بویات ایلله بومعنا یه اشارت اولمشد

فرق چه بود عین غیر انکاشتن * جمع غیرش را عدم پنداشتن
صاحب تعطیل اهل فرق دان * کوندید از حق درین عالم نشان

هر که گوید نیست کلی هیچ غیر * در یقین اوست مسجد عین دیر
صاحب جمعست و پیشش نیست فرق * جان او در بحر وحدت کشت غرق
جمع جمعست آنکه حق بیند عیان * هم درین کثرت بقلب بی کمان
صاحب این مرتبه کامل بود * زانکه این آن هر دو را شامل بود

جمع سالک فتناسی مرتبه سیدر زیرا مادامکه سالک قید وجود دن خلاص
اوله من حق بلا خلق مشاهده قیلله من و جمع الجمع سالک بقا بالله ایلله متصف
اولسیدر و جمع مخلوقات و موجوداتی حقه قائم بولسیدر و کثرتی وحدته
و وحدتی کثرتده مشاهده قیاس سیدر بومقامه صحب بعد المحو و فرق بعد الجمع و فرق
نانی دخی تسمیه اولنور بوندن اعلا کامله بر مقام اولنر زبر اهر شئی حقه علی ماهو
علیه حقیقی اوزره کورر و هر ذی حقه حقه اعطا قیلور رؤیت وحدت آنی
رؤیت کثرت و احکام صورتدن منع قیلر و کذلک رؤیت کثرت و احکام صورت
رؤیت وحدتدن حاجب اولنر

کامل آن باشد که از عین العیان * هر چه بیند حق درو بیند عیان
حق چو جان و جلّه عالم چون تنست * همچو خوردر کائنات این روشن است
* درجه عاشره توحیدی بیان ایدر *

(قال شیخ الاسلام التوحید تنزیه الله عن الحدث) تنزیه الله عن الحدث قوی
عقلا و حکما و عرفانک تنزیه ایللر نه شامل اولور زیرا جمع عقلا و اهل فکر حدث
اثبات ایدوب اندن جناب حق تنزیه ایدر لراما عرفا بالله اصلا ورا ساحت اثبات
ایتمز لر زبر اشم و توحید حقیقی انی مانعدر بلکه بولمقدربلکه بوحث شکلنده
مرقی اولان کائنات و تعینات حقه صور مختلفه ده تجلیات متعاقبه ایلله و اسمها
وصفات متنوعه ایلله ظهور فیلسیدر

یارست عیان بصورت کون * این نقش جهان نمودنی بود
شد و هم دویی خیال اخول * چون غیر یکی نبود موجود

پس عند العرفا حدوث حقه مرایای مختلفه ده ظهورندن عبارتدر انکچون انلر
حدث اثبات ایتمز لر بیت) و ما الوجه الا واحد غیرانه * اذا انت اعددت المراتب عددا
اما عقلا نیک عقلی توحید بومرتبه سنه ایره من و غیر کورمدن و حق اندن تنزیه
قیلدن خالی اوله من * پس توحیدلر عند المحققین اوج مرتبه سی واردر که اول
توحید عامه و توحید خاصه و توحید خاصه الخاصه در عوامک توحیدی شواهدله
صحت بولور و انلر کوندن مکونه و مصنوعدن صانع استدلال قیلور مثلا (لو کان

فیهما الہیۃ الا اللہ لفسد تاو لکن ما فسد تا فلیس فیهما الہیۃ غیر اللہ (دیو استدلال
ایدولر و یونان امثالی ادله ایله اثبات واجب الوجوده کیدرلر بو توحیدہ مشایخ
توحید ایمانی و توحید علمی دخی دیرلر ظواہر اخبار و دلائل و آثار دن
مستفاد اولدیغیچون و تقلید و دلیلله ثبوت بولد یغیچون بو توحیدک صاحب لری
الحق شریک جلدن خلاص اولوب رتبہ اسلامہ واصل اولور و قائلری
دو کلدن و اوغللری اسیر اولدن نجات بولور اما توحید خاصہ حقایقہ
ثابت اولور و یونلرک ہر بری اسقاط اسباب ظاہرہ قیلور (ولا مؤثر الا اللہ)
معناسن بولور و ہر شیدہ مانع و معطی و ضار و نافع حق بولور و غیر کورمدن
قورتلور (قال الغزالی فی الاحیاء مناسبا لهذا المقام التوحید عندہم
یعنی الخاصۃ عبارة عن امر آخر لا يفهمه اکثر المتکلمین وان فہموالم یصفوا بہ
وہو ان یری الامور کما ہما من اللہ رؤیۃ تقطع التفاتہ عن الاسباب والوسائط فلا
یری الخیر والشر الا منہ و ہذا مقام شریف احدی ثمرتہ التوکل ومن ثمرتہ ایضا
ترک شکایۃ الخلق والغضب علیہم والرضاء والتسليم لحکم اللہ ومن ثمرتہ ایضا
قول ابی بکر الصدیق رضی اللہ عنہ لما قیل لہ فی مرضہ انظرب لک طبیباً
قال الطبیب امرضنی فقیل لہ ماذا قال لک الطبیب قال انی فعال لما یرید)
بیورلرک توحید خاصہ عبارتہ اللہ قتلندہ براہم آخر درکہ آنی اکثر متکلمین
فہم ایتمزلرا کرفہم ایلدیلمسہ دہ انکله متصف اولدیلم بونلرک
توحیدی اولدرکہ امورک کایستی اللہ من کورلر شول کورمکله کہ ہر برینک
التفاتنی اسباب و وسایط دن اول کورمک قطع ایلر پس بونلر خیری و شری
کورمزلرا آندن بومر تیبہ کورمک بر شریف مقامدرکہ انک بر ثمرہ سی تو کادر
و بر ثمرہ سی دخی خلقدن شکایتی ترک قیلایق و بونلرہ غضب ایتمدن بری اولمقدن
زیرا بونلر اورنہ دہ خلقک تأثیر و تصرفن کورمزلر و ہر کیمدن ایسہ حکم خدادن
غیری بیلزلرا انکیچون انک حکمتہ تسلیم و راضی اولورلر و بو توحیدک ثمرہ سندن در
حضرت ابو بکر کولر بوقولی کہ اکا مرضی وقتندہ دیدکاری وقتن بیوردیلم
دیدیلرکہ بزسنک ایچون بر طبیب طلب ایدہ لمی بیوردیلمکہ طبیب بنی خستہ
قیلیدی پس دیدیلرکہ سکا طبیب نہ دیدی بیوردیلمکہ فعال لما یریدم دیدی
بومر تیبہ مشایخ توحید حالی دیرلر بو توحید موحیدک صفت لازمہ سی
اولدیغیچون و رسوم وجود بو توحیدک اثر اقلندہ قنا بولد یغیچون
چون تجلی کرد اوصاف قدیم * وصف حادثرا بسوزاند کایم

بومر تیبہ دہ موحید بالکلیہ شریک خفیدن قورتلور و بحر ذات و صفاتہ انجلین
مستغزق اولور کہ غیریت مرتفع اولوب موحیدکی دخی انک صفتی کورر
بو کورمکی دخی آندن بیلور (بیت)

این نعنین شد حجاب روی دوست	چونکہ برخیزد نعنین جملہ اوست
آنچہ توجویای آنی روز و شب	در توبی تو نہان باللعجب
چون دلت صافی شود از غین و رین	پردہ ما تو برخیزد زین
نیست کرد صورت بالا و پست	حق عیان بینی بنقش ہر چہ هست

اما توحیدک اوچنجی مرتبہ سی کہ مشایخ عظام اکا توحید الہی دیرلر جناب
حقک ہمیشہ وصف فردانیتلہ موصوف و نعت وحدانیتلہ منعوت اولدیغی
توحید در تکیم ازل آزالدہ (کان اللہ ولم یکن معہ شی) خواہی اوزرہ فرد
واحدیدی پس الان دخی فی الحقیقہ کما کاندہر شئی فی نفس الامر الان
ہا لکدر نہ آنکہ صکرہ ہلاک اولہ و بو وحدتک مشاہدہ سی فردایہ حوالہ اولمسی
محجوب بلر حقندہ در بو خستہ ارباب بصائر و اصحاب سرائر کہ مضیق زمان و مکاندن
خلاص اولمشلر در نہان و عیان قیدندن نجات بولمشلر در بو وعدہ آنلرہ عین
نقد اولمشلر (انہم برونہ فریاد نراہ بعیدا) معناسی بونلر حقندہ دخی ثبوت
بولمشلر انکیچون بونلرک لسان ذاتی بو کونہ ایماقی ترنم قیلمشلر

* (بیت) *

- * مایم بطور دل چوموسی * بیوش فتادہ در تجلی *
- * بشود ہما جمال اینجا * آن وعدہ کہ کردہ شد بعقی *
- * در صورت ہر چہ روی نمود * می بین رخسار نہ تو اعمی *

قال شیخ الاسلام فی اخر منازل السائرین اما توحید الثالث فہو توحید اختصہ اللہ
لنفسہ ولا ح منہ لا یحیا الی اسرار طائفہ من صفوتہ و انجزہم عن ثبتہ و اخرہم
عن نعتہ (یعنی توحیدک اوچنجی مرتبہ سی شول توحید الہی درکہ جناب
حق انی کندہ ذاتنہ مختص قیلیدی غیر مرتبہ سندہ اولامک بومر تیبہ دن نصیبی
بو قدر زیر ابو توحید جمیعاً خلق فنامی ویا کز حق بقاسیلہ ثابت
اولور جناب حق جل شانہ بو توحید دن بر لایحہ صفوتندن بر طائفہ نک اسرار تیبہ
لایح قیلیدی فنامی اللہ اولد قلی و قتندہ و بونلری بو توحیدک اسرارنی اظہار
ایتمدن عاجز قیلیدی و بونی تعریف و توصیف ایلدن اخرس و ابکم ایلدی زیرا
بومر تیبہ اشارات محو اولور و عبارات فنا بولور بورادن سویلا مہکدر

سویلت وساكت وصامت اولمقدر توحید ایلک (کما قال الشیخ فی القیوجات
التوحید فی الحقیقة سکوت خاصة ظاهر او باطنا فیهما تکلم او جسد
واذا اوجد اشرك من وجهه والسکوت صفة عدمیة)

ای برادر دست وادار از سخن * خود خدا پیدا کند علم لدن
چون رسید اینجا سخن اب در بیست * چون رسید اینجا قلم درهم شکست
بست بنده چاه فصاحت دست داد * دم مزن والله اعلم بالرشاد

تم بعون الله

وفضله

۲

اللهم اياك نعبد و اياك نستعين * ولك الحمد في كل وقت وحين * اهدنا الصراط
المستقيم صراط الذين انعمت عليهم من الانبياء والمرسلين * والاولياء المكمولين
وهب لنا من لدنك علما نشاهد به اسرار اليقين * وانوار المنة * وارنا الحق حقا
والباطل باطلا حتى لا نكون من الضالين المضلين * وانصرنا على القوم الجاحدين
المعاندين المنكرين * وصل وسلم على نبيك سيدنا ومولانا محمد سيد الاولين
وسيد الاخرين * وعلى آله واصحابه اجمعين (اما بعد) فيقول الشيخ اسماعيل
المولوي الانقروى كشف الله اسرار الصورى والمعنوى * الله تعالى به
جد ورسوائه وآله واصحابه صلوة وسلاما منصركم شيخ المولوي اسماعيل
الانقروى بيورركم تحقيقا بزم قرننداشلرمز دن بعضيسى وقتا كيم طريقمزه
طاعن واركانمزه منه كراولمردن بعضيسى كورديلرايسه * اويله اركانمزه اول
شيخمزه زك اركانمزه وساطان مرشد مزل طريقمزه اويله سلطانكه بزم
وعارفينك وواصلينك وعاشقينك مولامى واقنديسيد رالله تعالى قد ملرمزى انك
طريق منيننده ثابت ايلسون اول طاعن ومنكر اول نلرى اخوانمزه كورد كارنده
بوقفردن التماس وطلب ايلديلك اول منكرينه جواب شافى ايله جواب ويره وز
وانلره بيان كافى ايله بيان قيله وز * وبومنكرلر اوزره كلام رسول عليه السلام دن
واقاويل علماء وفولان حجت ابراز ايليه لم زير ابومنكرلر زعم ايلديلكم تحقيقا
بوطريق بدعت وضلال اوله وبوطريقك سالكارى مبتدع واهل وبال اوله بز الله

صغور

صغور زاهل كاله سوء ظن ايلدن * وبومنكرلر بيلديلكم تحقيقا بوطريق
طريق قديم وصراط مستقيدر زير امشايخ صوفيه دن بعض متقدمين حضرت
جنيد وشبلى ونورى كبي وبونلردن غيرى سماع ورقص ايلديلر سماع ورقص
ايتكى عبادت عد ايلديلرودخى علماء دينيه دن متأخرينك اكثرى حضرت
ابوطالب مكي وامام غزالى وشيخ ابوالنجيب مهروردي ونعيم الدين دايه وبونلر
امشاي بلا نهايه سلطانلر ورقص وسماعى برطائقه ايجون حلال وبرطائقه
ايجون مباح وبرطائقه ايجون مكروه وبرطائقه ايجون حرام عد ايلديلر انشاء الله
تعالى عن قريب على التفصيل بيانى جمعاً كاور * على الخصوص بيزم
سلطانمزه حضرت سلطان ولد اقتدى واول سلطانك توابى ولواحقه حضرت
صلاح الدين وزركوب قونوى وحسام الدين چلبى وشيخ كريم الدين وخلفا
وقفرادن الى الان اصحاب عرفان وابقان اولان اخوانمزه سماع ورقص ايلديلر
وبوهيتت معروفه بي اول سلطانلر قراسى ايجون طريق وضع ايلديلر
وبوسلطانلر كالى نواترايله ثابتدرومنه بيلرنده دلائل ظواهر ايله تحقيقات
مكتوبه بدر * پس بونلرك بومنه وال اوزره سماع ورقص ايتلرى ثابت ومحقق اولديسه
تحقيقا بونلر خود شول على اشلديلكم ضال ومضل اولد نلرى حاله
نيليرينك شرعنه مخالف ووضعلرى سنت شريفه لرينه مغاير اوله * پس اوزرمزه
واجب اولديلكم بوسلطانلر كالى وماخذلرني بيمان قيله وز وبونلرك احوال
واعمالنى شرع شريفه توفيق ايتمكه موافق قيله وزوحتى منكرلر وريب وشك
ايديجيلربيله لركه شرعه وكلام الله وكلام رسول الله بونلرك حاللرى بطلانى
واوزره عمللر بونلرك نقيض اوزره برقص وبردليل بوقدر بلا كيم اكثر نصوص بزم
احواللرمزه اوزره دلائل قطعى ايلد دلائل ايلدى * پس بوعبد ضعيف اسماعيل
انقروى شيخ المولوى به بورسالة قويه بي تحرير رايتك لازمه دن اولمزه تصديق
ايلدمكه بزمه واخوانمزه حجت قويه اولسون ايجون (حجة السماع) ديوتسميه
قيلوب اوج باب اوزره طى ايلدم مختصر وموجز اولسون وتركى لسانله ترجمه
قيلدم قائده سى طالبينه عام اولسون ايجون * همان الله عظيم الشان بزلرى
وبجله اهل ايمان قرننداشلرمزى طريق مستقيمه هدايت قيله (انه كان بعباده
غفور رحيم)

(الباب الاول فى بيان الرقص)
ابواب ثلاثه دن باب اول رقص ييائنده در (اى عزيز قرننداش سبكا معلوم

اولس و تکه الله عظیم الشان سکاد شده و آخرت درخت ایلسون اگر دیده چشم
و غضبه نظر ایتوب چشم انصاف و رضا ایل نظر ایلرسک عشاق و فقراتک
دورانی و عند السماع رقصی حرام دکادر اگر سن دیر سنکه شول فتوانک
حقنه بعض متعصبین حجت اتخاذ ایلد بیلر بعض علماء دخی فقراتک دورانی حقنه
فتوی و بررب دیدیلر که رقص حرام در بالا جماع و مستحلی کافر اولور و من غیر
استحلال انک فاعلی فاسق اولور و بر رقص حرام در دین بیلر تحقیقا فساد دن
حکم ایلد کاری شیئ نه کند و لک اوزر نه منعکس اولور پس بر رقص و فتنی الله
و عنایتیه و بوقتی عشاق و فقرات حقنه دکادر بر رقص بوقتی بونلر حقنه باطل
و من یفد و جوه شی ایلد بر اشان بودر که بونلر بوقتی دن امام شافعی کبی
مجتهدی تکفیر ایتک لازم کاور و علماء شافعیه دن امام غزالی کبی ندن غیر
توابع شافعیه دن نیجه علمای تکفیر ایتک لازم کاور و دخی کامل اولان محققان
چوق کسینه لک تکفیری لازم کاور جمله دن صاحب عوارف و فحیم الدین دایه و ابن
الفارض و قاشانی و ابی طالب مکی و حضرت مولانا و بونلر امثالی سلطانلری
حاشا تکفیر و تکذیب لازم کاور زیرا بونلر رقص و سماعی تجویز ایدوب عبادت
و فضیلت عبادت ایتلر در اکثر قانع اولان سنک انلر کابلر نه نظر ایلد تا مصلابوله سن
پس بن بوقتی انک بطلانک تحقیق شده فوائد زانده و حقایق بدیع ایلد بیلر نیجه
دلائل واضحه و براهین قاطعه ابراز ایلدم پس منکر سنک دوران مولویه و صوفیه
رقص در پس رقص ایسه حرام در و حرامک مستحلی کافر در قوی صحیح دکادر بیلر که
مزین و باطل و نامقبول در و هم لغت یوتدن و هم عرف یوتدن و هم شرع یوتدن
نتکیم صاحب قاموس رقص لغتده رقص الرقص دیر لکن رقص اویاسه
و رقص الابل دیر لر دوه مضطرب اولسه و کذلک شراب غلیان و جوش ایلسه
و رقص اولان اولیسا ایچلر ایچون و دوه ایچون و شراب ایچون اولور و صاحب
مجل دیدیه که رقص بیانشدر و جمیع ناسک قنده معلوم اولان رقص صله
مخصوص اولان اعبدر و انلر حرکت موزونه سیدر و برازی رجه الله بیور لر که
رقص شول اعبدر که انی اولاسامری احداث ایلدی شول و قنده که قوی براغو
جسدنی اخراج ایلدیکه اول جسدک انجق صدائی و ارایدی و بویکی سنک دخی
کلامندن منفهم اولان اولدر که رقص لایحه مخصوص اولان حرکت اوله اما لسان
عرفده هیچ برکسه دن استماع ایلدیکه بوعاشق لک و مشتاق لک دورانی حقنه
دیه لکه تحقیقا بونلر ایشار لر و رقص ایلر و ایلر و ایلر مکر زمانه من منعصملری

دیه لر و الا بوسوز لری غیر یلری دیوز و یا خود هیچ مولو بیلدن اشد کبی که انلر بزلعب
و ایلر و ایلر و ایلر که بر الله عبادت ایدر و آنک حال با کانه منق و ایلر
و آنک عشق و افتراق ایلد مضطرب و دایر اولور و و اما شریفه زرقصک جوازیه
دلیل بودر که ادله قاطعه ایلد نایبدر که تحقیقا حضرت نبی علیه السلام حضرت
عائشه ایلد رضی الله عنہا رقص حبشه به نظر ایلدی و حالبوکه حبشه نلر رقص
و ایلدی و ایلر و باطلد و بلا نزاع ککر کل رقص حرام اولمیدی حضرت نبی علیه
السلام انلر نظر ایدر می ایدی (کماروی فی الصحیحین عن عائشه رضی الله عنہا
انها قالت رأیت انبی علیه السلام یسترفی بردائه و انا انظر الی الحبشة یلعبون
فی المسجد حتی اکون انا الذی اسأله) نلکم حضرت عائشه دن صحیح مسلم
و بخاریده و روایت اولمشدر تحقیقا حضرت عائشه بیوردیلر که بن حضرت نبی
کوردم بنی رداء مبارکله ستر ایلر و حالبوکه بن حبشه نلر لعینه نظر ایدر دم انلر
اویار لر دی مسجد اطرافنده حتی شول قدر نظر ایلدم که بن اندن اوصا ندیم و بکا
سأمت کلدی بو کلام حبشه نلر طول مدت و قوفنه ایشار تندر (وفی روایة اخرى
انها قالت قال لی رسول الله علیه السلام انتمین و فی روایة التمیمین ان تنظری الی
الحبشة فقلت نعم فافامنی و خدی علی خدی حتی اذا ملات قال حسبک قلت نعم
قال فاذهی) (وفی صحیح مسلم فوضعت رأسی عند منکبه فنظرت الی لعلهم حتی
كنت انا الذی انصرف) و بر آخر روایتده حضرت عائشه بیوردیکه رسول الله
صلی الله علیه و سلم بکا بیوردیلر که یا عائشه ایشم ایدر مسک و بر روایتده محبت
ایدر میسنک حبشه نلر رقصه نظر ایتک که پس بن دیدیم که نم یار رسول الله
استرم دیدیم پس بنی طو و دردی و بنم یوزم آنک یوزیه بر ابریا قدم حتی ملول
اولنجه به دلک پس بکادیدیه که کفایت ایدر می بندخی نم دیدیم پس بکادیدی
کیت ایدی و صحیح مسلمده بیورر که بن باشی اول حضرتک اموزیه قویوب
لعینه با قدم حتی بن منصرف اولوب رجوع اید فحیه دلک اگر رقص و ایلر و ایلر
مطلقا حرام اولمیدی حضرت عائشه حبشه نلر رقصه نظر ایلر میدی انلر رقص
ایلدی بکی جالده تسلیم ایلد ملکه مولویه و صوفیه نلر دورانی رقص اوله لیکن حرام
قیلندن اولان رقص اولدیفته تسلیم ایتلر زیرا هر رقص حرام دکادر و حرام
اولان رقص مع ارادة اللعب اولان رقص در اگر هر رقص حرام اولمیدی بعض
اصحاب کرامدن عند السور و رقص ظاهر اولور میدی حالبوکه جماعت
صحابه دن فریدر که وقتانلر بر منور و وارد اولدند و رقص ایلدیلر انلر سرور

وچون در این باب ایستادگی سببیه حال بود که حضرت نبی علیه السلام اول
حینده آنری رقص ایستادن منع ایلمدی و بواسطه کرامت رقص ایلمدی حضرت
جزه قزینک قصه سنده واقع اولمش در آنک تربیه سنده حضرت علی بن ابی طالب
و فرزنداشی حضرت جعفر و حضرت زید بن حارث رضوان الله تعالی علیهم اجمعین
اختصاص ایلمد کبری سببیه * پس حضرت جزه قزینک تربیه سنده خصوصیت
ایدوب بری برینک باشین یار دیلور حضرت رسول علیه السلامه کادیلر حضرت
رسول اکرم افندیز حضرت علی اسد اللهه یوردیلر علی سن بدنسن و بن سندنم
پس حضرت علی بن ابی طالب یوسروردن رقص ایلمدی اندنصکره حضرت علینک
فرزنداشی حضرت جعفره یوردیلر که (یا جعفر خلقی و خلقی) یکا بکزه دلک پس
حضرت علینک رقصه سندنصکره یوسروردن حضرت جعفر رقص ایلمدی بعده
حضرت زیده یوردیلر که (انت اخونا و مولانا) سن نرم فرزنداشن سن
وصا حیز سن پس زید دخی و راه رقص جعفر یوسروردن رقص ایلمدی خجل
وزن لغته رقصه دیلر و یونلرک یورقصلری فرح و سرورلری سببیه در فقر آنک
دخی رقصلری یوقیلمدن در امام غزالی احیاده یوردیلر که رقص حکمی محرک
و مهمی حکمیدر اگر اول رقص باطندن محرک اولان شی محمود و مقبول ایسه
رقص دخی مقبول و محمود دروا کر محرکی مباح ایسه رقص دخی مباح در واکر
محرکی مذموم و مقبول ایسه رقصی دخی مذموم و قبیح و حرام در و حضرت شیخ
هروردی عوارف المعارف باب سماعده قبول و اختیار ایلمدیکی حلاله دیدیلر که
آز اولور که بعض صادقین رقص ایدرلر وجد و حال اظهار ایتمک سزین و نیت
ایتمک سزین حرکتیه بعض فقرایه موافقت ایتمک ایچون پس حرکت موزونه ایله
اول صادقین حرکت ایدرلر وجد و حال ادعا ایلمد کبری حلاله پس آنلر بوقتیه
رقصلری و حرکتلری شول مباح قیلمدن اولور که بعض اوقاتدم آنک اوزرینه
جاری اولور خنک و ملاعیه اهل و اولاد کی و آزا اولور که اول رقص حسن نیتله
عبادت اولور اگر کانت ایدرسه بدیکه الله تعالی انساننی بعض اوقاتدم اهو
و اعب ایلمدیکی سببیه مواخذه ایتمک مثلاً انسان کنندی نفسی اوزره برکونده
النی باشی اوزره یوز کره قوماغی و طیفه قیلر یورعبت شیدر اما حرام قلنم تنکیم
الله تعالی قرآنده یورر (لایواخذکم الله باللغو فی ایمانکم) یعنی الله تعالی سزی
عینلر یکزده لغو ایتمک سببیه مواخذه قیلر و یهوده یره عین ایتمک مخالفتمه دخی
مواخذه قیلر مع هذا یهوده یره عینک فائده می یوقدر که آنکله اخذ اولنم پس

الله تعالی آنک ذکرینی اوزرینه یهوده آنکله قسم ایتمک مواخذه اولنم یحقی
نه حالله شعر و رقص و سماع سببیه مواخذه اولنور جوهری صحاحنده باب اللام
فصل الدالده کسر الدال و کافله (درکله) عجم دیارنده بر او یوندر بر یره جمع اولوب
اویتارلر و ابو عمرو و یورر که (و حزب من الرقص) دخی رقصک بر تو عیدر
(وانه علیه السلام مر علی اصحاب الدرکه فقال جد وایابی ارفده حتی تعلم الیهود
والنصارى ان فی دیننا قسمه) یعنی بر کون رسول علیه السلام اصحاب درکله به
او غرابوب پس آنلر دیدیکه جد ایلمک ای بنی ارفده حتی یهود و نصاری تحقیق ایلمد که
نرم دینزده رخصت و قسمت وارد در ایلمدی یوخدیت شریفده ایاحت لعب و رقصه
دلات وارد در پس نرم دینزده یومثلاً و ملاعیه به رخصت اولیحق پس نه حالله
رقصی ایسلین کفار اولنور تسلیم اولنسونم که نرم دورانم یوقیلمدن اوله
امام مکرلر دیلر که بزغیر استحلال رقص و اعبی ایسلینی تکفیر ایتمک ز حال بود که سز
رقصی استحلال ایدر سز و آنی عبادت اتخاذا ایدر سز تنکیم منکرلر دن بعضیسی
رساله سنده یوطعنی ایراد ایلمدی و آنده دیر که یوطا قه نک اوزرینه کفر واجب
اولور یونلر رقصی استحلال ایدوب آنی عبادت عدا ایلمد کارندن اوتری اما اهل لعب
آنی عبادت اتخاذا ایتمک و آنی استحلال ایتمک یوزدی رز بویه بر حالت محمودیه
و هیئت معروفیه کفر اطلاق جهل محض و خطای فاحش در بوکا کفر اطلاق
ایلمن قائل اوزره کفر دن خوف اولنور العبادت بالله و آنک یو حالله کفر اطلاق
ایتمی نرم حقیقت افکار مزه عدم و قوفندن ناشیدر و کفر اطلاق صحیح اولنم الا نرم
رقص و اعبی استحلال ایتمک و اهو و لغوی عبادت اتخاذا ایلمد یکم زمانده اولور
حالبو که بزاهو و اعبی و رقصی عبادت عدا ایدوب آنی مستحل اولدق بدیکه نرم
شول وجد ربانی بی و ذوق الهی بی استحلال ایده رز که عندالسماع بزه حاصل اولور
و کذلات بزدن وجد سببیه صادر اولان حرکتی استحلال ایدر که اول حرکت
صورتا رقصه مشاهد در زیر او حرکتک مهیج و سببی برخلال حالدر که نیجه ییک
حاله معادل اولور (کما قال جذبه من جذبات الرحمن توازی عمل الثقلین)
تنکیم دینلری رحن جذبه لوندن بر جذبه اعمال انس و جنه مساویدر تنکیم
امام غزالی یورر که نحن سماع قلب سالکده علمی و یا خود حالی منراولسه
اکا وجد تنسمیه اولنور و روجه منراولور یعنی مظهر اولور یونلرک اطراف
اعضای یا حرکه غیر موزونه بی مظهر اولور بوقتیه رجه اکا اضطراب تنسمیه
اولنور و یا خود حرکت موزونه بی مظهر اولور بوقتیه رجه اکا تصفیق و رقص

تسمیه ایدر لر اوله رقصه که حرامدن اولان دکل و وجد دخی ایکی قسمه منقسمه در
 بری هجوم ایدوب بلا اختیار کن وجده و بری دخی تکلفه حاصل اولان وجده
 و تکلفه حاصل اولان وجده تواجده بر و متواجده تکلف اولان کسه در پس
 اول تواجده دن به ضعیفی مذموم و تواجده مذموم شول تواجده در که انکله
 ریاقصد اولنه و اظهار احوال شریف قصد اولنه و اول احوال دن بی بهره اوله
 و اول تواجده دن به ضعیفی محمود و محمود اولان تواجده شول تواجده در که احوال
 شریفه نیک استماعا و اقتضای منه وسیله و متوصل اوله و اول احوالک جللیله
 اکساب و اجتناب سبب اوله زبر الحقیقه کسبک جاب احوال ایلده مدخل
 عظیمی وارد رتکیم (امر رسول الله صلی الله علیه و سلم ان لم یحضره البکاء عند
 قراءة القرءان ان یبکوا و یحزنوا) یعنی رسول علیه السلام بیورب امر ایلده بکه
 شول کسه لر عند قراة القرآن بکایی حاضر اولمه بکایی و تحازن ایلده کلکی
 یعنی اغلر جلق و محزون اولور شکسته اولمی زبر الحقیقه وسیله در زبر
 بواجوال شریفه نیک مبادیسی کسبله و تکلفه اولور اندام کرمه آخری تحقیق
 اوزره اولور پس هر سنه نیک اولی تعلیم در تحقیق عادتده قی مشاهده اولمشدر
 شول کسه که بر شخصه عاشق اولمی اشته الیدر حالبوکه اکاشق دکلور پس دائما
 آنک ذکر بی نفسی اوزرینه تردید و تکریر ایلر و نفسی اوزرینه اوصاف محموده
 و اخلاق محبوبه سن تقریر ایلر حتی اول شخصه بو اسلوبه عاشق اولور و اول
 عشق آنک قلبنده و امخ اولور که حد اختیار دن چاقوب بوند نصیره خلاص
 اولمی استرولکن قورتلای ممکن دکلور * پس محبة الله دخی عشق مجازده تقلید ایله
 عاشق اولان کبیر و الله تعالی نیک لقا سته شوق دخی بونک کبیر و بوندن اول
 احوال شریفه دن هر نه قدر شوق و ارایسه هب بومشوال اوزره تحصیل اولور
 پس احوال شریفه بی محبة الاهی فاقد اولان کسه به لایق اولان اولدر که اول
 احوال و محبة نیک اکساب و اجتناب تواجده تکلف ایلده اول احوال الله متصف اولملر
 صفاتی تحسین ایتکله و انلرله سماعده یله او نور مق ایله تلا الله تعالی اول حالی
 اول سالکده میسر ایلینجه به دکن سبی ایلده * و حضرت امام غزالی نیک کلامنده
 شول منکر لر اوزره دلیل وارد در که انلر در لر که سماع و وجد جنبه یله ایدی و مولانا
 و ابن فارض حضرت اکی کبی اهل کمال اولملر لایق در و مبتدی و مقلد اولملر
 انلر کبی سماع ایدمزلو و اول مبتدی لرده آنلرک معنی کبی و آنلرک شهودی کبی
 شهود بوقدر پس رقص و سماع مبتدی و مقلد اولملر حرامدر و بر دخی

بوقاله دیرز که سن بزم قلمیزی یاردکی و بزم اسرار یزه مطلع اولدکی پس
 نه دایل ایله یلور سنه که بر آنلرک سماعی کبی سماع ایدم میوزونه مکلدن ونه مقامدن
 اکلار سن که بر آنلرک رقصی کبی رقص ایدم میوزوبا خصوصه که حق تعالی
 (اولیائی تحت قبایلی لایعرفهم غیری) بیوردی و حالبوکه علم الاهی بر کسه به
 منحصر دکلدر بلکه هر ملک هر زمانده نیجه اربابی و وارثی مقرر در تاقیامتده دکل
 بلکه سماع فی الحقیقه مبتدیلر ایچون وضع اولمشدر مراتب عالیله و مناصب
 سامیه صاحبی اولان سلطانلرک مرتبه سنه لایق دکلدر زبر انلرحق سماعدن
 کجه شلدر بلکه حد محبت و عشق دن بیله اونه کجه شلدر رتکیم ابن فارض
 حضرت لری بیورر بن حد عشق و محبتدن تجاوز ایلدم و اصل کلاک اکثر سماع
 ورقصی مریدینه تعلیم و مسترشدینه ارشاد و تفهیم ایچوندر احتیاجا دکلدر
 و بعضی کبار و اخر حالارنده رقص و حرکتدن فارغ اولدیلر انکار ایلد کارندن
 دکل بلکه بو ذوقدن عالی ذوقه واصل اولوب بوندن مستغنی اولد قلمزدن اوتیردر
 * نتکیم حضرت جنیددن حکایه اولور که بدایت حالارنده سماع ورقص و حرکت
 ایدر لر دی اما نهایت حالارنده ساکن و فارغ اولدیلر پس اکاتر لر رقص و حرکت
 ایلد کارندن سوال ایدوب دیدیلر که نیچون فارغ اولدک یا شیخ جواب بیروب
 دیدیکه پس سز جبال * و ورر سز آتی جامده و ساکنه ظن ایدر سز حالبوکه
 اول جبال محبابک مروری کبی مرور و حرکت ایدر حضرت جنیدک بویه دیسی
 قلبنک جانب اعلی به متحرک اولوب اعضا و جوارحی متأدب و ساکن اولدیغنه
 اشارت در زبر آنک وجدی دائم و شربی مستر اولدی شول حیثیتده که سماع آنک
 وجد و شربنک زیاده لکنه تأثیر ایتز اولدی زیرا کندی عین ذوق اولوب ذوق
 عارضیدن مستغنی اولدی (ومن العلماء من انکر و اقولوا ان التواجد بدعة
 والبدعة ضلالة فاهل التواجد اهل الضلالة قلنا لا نسلم ان التواجد بدعة وكيف
 يكون بدعة وقد صدر عن النبي عليه السلام كما صرح الشيخ السمروردي اورد
 في الباب الخامس والعشرين من عوارف المعارف في قول السماع روى
 حديثا منسندا الى انس بن مالك رضي الله عنه قال كنا عند رسول الله عليه
 السلام اذ نزل عليه جبرائيل عليه السلام فقال يا رسول الله فقرأت امنتك يدخلون
 الجنة قبل الاغنياء بنصف يوم وهو خمسمائة عام ففرح رسول الله عليه السلام
 فقال افبكم من ينشدنا فقال بدوي نعم يا رسول الله فقال عليه السلام هات

قد است حمة الهوى كبدى * فلا طيب لها ولا راق
الا الحبيب الذى شغفت به * فعنده رقيتى وزيق

علمادن بعضی کسینه را اظهار وجده انکار ایلدی و دیدیلر که تحقیقا
تواجد بدعت و بدعت ضلالتدر پس اهل تواجدها ل ضلالتدر لانسلم که
تواجد بدعت اوله نه حال ایله تواجد بدعت اولور که تحقیق حضرت نبی
علیه السلام دن صدور ایلدی تنکیم شیخ مهروردی عوارف المعارفده بکرمی
بشخی بایده قول سماعده تصریح ایدوب انس بن مالکدن مسند بر حدیث
شریف روایت یورب دیرکه حضرت انس پیورر که بزر حضرت رسول
علیه السلام قنده حاضر ایلد شول وقتکه جنبریل امینا کا نازل اولوب
دیدیکه یار رسول الله حق تعالی ساکاسلام ایلدی پیورر که قراء امتک قبل
الاغنیاء جنت اعلایه داخل اولور نصف یوم مقه داری و اول بش میوزیل
مقداری اوله پس حضرت رسالتیناه افندیز بوکلامدن مسرور اولوب
پیور دیلرکه ای بنم اصحابم سزک ایچکزده هیچ برکسه وارمید که شعردیه
و منظوم کلام سوبلیه پس بدیلدن بریسی نعم یار رسول الله وارد دیدی پس
رسول علیه السلام پیور دیلر که کتور اول دخی بالاده مذکور ایکی بیٹی
سویلدی

(فتوا جدر رسول الله و تواجدا اصحاب معه حتى سقط رداؤه عن منكبيه فلما
فرغوا آوى كل واحد الى مكانه قال معاوية بن ابي سفيان ما احسن لعبكم
يارسول الله قال عليه السلام ما معاوية ليس بکرم من لم يترعند ذکر الحبيب
(تمة الحديث تم قسم رداؤه على من حاضره باربع مائة قطعة فهذا الحديث اوردناه
مسند الى انس بن مالك كما سمعناه و وجدناه وقد تكلم في صحته اصحاب الحديث
وما وجدنا شيئا نقل عن رسول الله يشاكل وجد اهل الزمان سمعناهم واجتماعهم
الا هذا وما احسنه حجة للصوفية و اهل الزمان في سمعناهم و تخريق الخرقه
انتهی کلامه) و هکذا اورده هذا الحديث الامام الغزالي و فجم الدين دايه و غيرهم
من المحققين) پس حضرت رسالتیناه افندیز بویتده حبیب نامنی استماع
ایدیچک تواجدا ایلدی و اصحاب دخی اول حضرتله معا تواجدا ایلدی حتی مبارک
رداری اموزلندن دوشدی پس تواجدن فارغ اولوب مکانلرینه کاد کده

معاویه دیدیکه نه عجب کوزل اوینار سز یار رسول الله حضرت دخی پیور دیلر که
صوص یا معاویه کرم دکادر شول کسه که محبوب آکاد قده حرکت ایتیمه پس اول
حضرت مبارک رداری حاضرنده اولان در تیموز اصحابه تقسیم و توزیع ایلدی
برر یاره تبر کالره ویردی * پس حضرت شیخ مهروردی پیورر که بزوحیدیت
شریفی ایراد ایلدک عنعنه ایله انس بن مالک رضی الله عنه مسند اولدیغی حالده
ایشتدیکمز و بولدیغمز کبی و اصحاب حدیث بوحیدیتک ضمیمه تکلم ایدوب
قاتل اولمشلردن بر برشی بولمقد که رسول الله دن نقل اولنه اهل زمانک وجدنه
و سماعنه و اجتماعنه مشاکل و مشابهه ابو حیدر بولمقد * نه عجب کوزل جتدر
صوفیه به و اهل زمانه به سماعلرند و وجدنده خرقه یاره لمه لری (وقال الشيخ
محيي الدين العربي في وصاياه من الفتوحات المكية حدثنا احمد بن شاذان المعزى
الموصلی قال حدثنا ابو جعفر القاسمی قال حدثنا يوسف بن ابي الغنم الديار بكری
قال حدثنا جمال الاسلام ابو الحسن علي بن قريشي قال حدثنا ابي الحسن
المكرخي قال حدثنا ابو العباس احمد بن فضل النعماني قال سمعت شياخي
جعفر بن الحلوى يقول كنت مع الجنيد في طريق الجواز حتى صعدنا الى جبل
طور سيناء فلما وقفنا في الموضع الذي وقف فيه موسى عليه السلام وقعت علينا
هيبه المكان وكان معنا قول فاشار اليه الجنيد ان يقول شيئا فقال القوال بيتا فلما
سمع الجنيد تواجدا و تواجدا معه حتى لم يدرا احدهما اني السماء هو ام في الارض)
شيخ محي الدين عربي حضرت تلمی فتوحاتک او ائرنده وصايسنده پیورر که
احمد بن مسعود بن شاذان موصلی بکا خبر ویردی دیدیکه بکا خبر ویردی ابو جعفر
قاسمی ما حصل عنعنه ایله بو خبری شیخ جعفر بن محمد حلوی به مسند اولوب
انلر دیدیلر که بزجنید ایله طریق حجازده یله ایلدک حتی جبل طوره جتدک
و حضرت موسی نک طور دیغی یرده طور دق و اول مکانک هیبتی بزم اوزریمزه
واقع اولدی و اول محله بزم ایله بر قوال و ارایدی پس حضرت جنید اول قواله
اشارت ایلدی پس اول سر آغاز ایدوب بر بیت او قودی همانده مکه جنید
بغدادی استماع ایلدی و تواجدا ایلدی بز دخی آنکله معا تواجدا ایلدک حتی شول
جده کلدک که بزدن بریمز بلدی ککو کده میوز برده میوز * و بزه قریب
بر کایسا و ارایدی و آئنده بر زاهب و ارایدی پس بزه ند ایلدیکه یا امت محمد بکا
جواب ویرک پس بزدن اکابر بزالتمات ایلدی و قنزلک طیب کندن ایکنی کره
ندا ایلدی بیه برکسه جواب ویرمدی پس اوچنی کره ندا ایلدیکه معبود کزلک

حق چون بچون بکا جواب ویرمن تریشه بزدن بریمزاکارت جواب ایلدی
وقتا کیم سماعدن بزه قورکلوب فارغ اولدق جنیده دیدک که شوراهب بزه ندا
ایلدی و بزه قسم ویردی * جنید دیدیکه بزه کتوزک پس چاغردیلر کادی و بزه
سلام ویردی و سوال ایلدی شیخ و استاد قنقیکزدر جنیده اشارت ایلدیلر
پس راهب دیدیکه بکا خبر ویرای جنید شواشلیک کز فعلدن بو مخصوص صیدر
بر نیجه قومه یا خوددینک زده علی العموم جیع ناسه شاملمیدر جنید یوردیلر که
بلکه دین زده بر نیجه قومه مخصوص صیدر راهب دیدیکه نه نیتله قالق سزالله ربنا
و فرح و محبتله مسرور اولق نیتله راهب دیدیکه نه نیتله سماع ایدرمن
الست بریکم قولنک لذتی بولق نیتله راهب دیدیکه بوضوت ندر جنید دیدیکه
نداه از ایدر یعنی نداه ازلی لذته مشاهد در دیک راهب دیدیکه نه نیتله
صحوه کاورمن عبدل رب اجابت ایتمی نیتله زیر صحوه کامیجعه عبدربه اجابت
ایتمز راهب دیدیکه کرچکک الک اوزات پس جنید الین اوزاتدی راهب
شهادت کلمه سن کتورب مسلمان اولدی اندن صکره جنید دیدیکه ای راهب نه ایله
بلدک که بن صادق دیدیکه بن انجیلده او قودم امت محمدک خاصلری که آنلر
خرقه کیه روادنا کفایت قانع اوله لروهر سالد الله ایله قائم اوله لرواکامشتاق اوله لرو
و آنک محبتدن متواجده اوله لرو پس اوج کون راهب بزمه باقی اولوب صکره
مرحوم اولدی رحمة الله علیه (و اوردا شیخ عطار هذله المنقبه فی کتبه المسمی
بتذکره الاولیاء بعبارة فارسیه و کتب تبرکات و تقویة للاقول قال) در نسیم
الارواح در طور سینا جنید در وجود بود و اصحابش در کرد او رقص می کردند
دران حالت راهی بانک زد که از برای خدام اجواب دهید از غایت استغراق
ذوق اورا التفات نکردند چون سماع ساکن شد شیخ را گفتند راهی بانکی
زد و بدین اسلام سوگندی داد از غایت استغراق اورا التفات نمی کردیم * شیخ
با اصحاب سوی راهب شد از صومعه فرود آمد پرسید که بزرگ شما کیست
اشارت بشیخ کردند پس راهب گفت این چه مذهبست که شما میکنید از سماع
و وجد و رقص این طریق مخصوص است با عام * شیخ گفت این شیوه
مخصوص است بقومی که طریق زهد کینند در دنیا * پس راهب گفت دست
بمن ده یا شیخ پس دست شیخ گرفت و گفت انهد ورسوله که در انجیل چنین
مکتوبست که خواص امت محمد حرکت کنند در سماع بشرط انقطاع و اعراض
از دنیا انتهى کلامه * پس اندن صکره بزدیر که بومقصد مانده من ورایدن

منقولاً من معلوم اولدیکه تحقیقاً رقص حلال در بعض طائفه به که وجد الهییدن
بی اختیار صادر اولور و مباح در بعضی طائفه به که کیم امام شافعی ابا حنبله
ذاهب اولدی و فتوای عمده نام کاتبه دیر که رقص مباح در و کذلک غزالی
وسیط نام کاتبه بویه در دیدی و حلی امام شافعی کاتبه و جیر نام کاتبه شریحه
کتاب شهادت در رقص حرام دکلدر دیدی و قاضی حسین دخی بومعنا به اشارت
ایدوب دیدیکه تحقیقاً اهل احوال دن و جدله قائم اولان کسه لری چون مباح
و غیره مکرره اولور و استاد ابو منصور دخی بونی تصریح ایلدی اگر سن دیر سن که
سنک اکثر اشارت ایلدیکه ادله مذهب شافعی به اوزره در امام مذهب حنفیه به
بویه دکلدر * پس فائده نه دیر بز جواب ویریز اولایری بودر که بزم مدعا من ثابت
اولدیکه اول مسئله مختلف فیها اولمیدر * پس بالاجماع اولمز و جاحدی
اکفار اولمز و ثانیاً دخی بزدیر ز نقل صریح و قول صحیح ایله ائمه اربعه نک بزدن
ثابت اولدی بزم قرند اشیریزک اشلیکی رقص و حرکت اوزرینه تحریم ثابت
اولدی بلکه ابو حنیفه قنیده حرام اولان رقص رفاصلرک و اهل لعینر رقصیدر
تسلیم ایدم بلکه بعض ائمه قنیده حرام اولون لیکن عقل سلیم صاحب اولان
کسیه شفا یوقدر که تحقیقاً رقص شافعی قنیده مباح در * پس بعض اوقات
شافعیه مذهب طوطی جائز در تکیم مجمع الفتاویده ذکر اولدی ابو یوسف قن
روایت اولدیکه بر کون ناسله صلوة جمعه بی قبلدی صکره غسل ایتدیکه حمامک
فیوسنه فاره و شمس واقع اولمسی ا کا خبر ویردیلر و آنک اغتسالی ناس آتی
بلزدن مقدم ایدی * پس ابو یوسف مذهب شافعی بی طوب دیدیکه سن اخذ ایله
اهل مدینه دن اولان اخوانمزل قوللری که آنلر قوللری بودر که بچن صوفلین
مقدارینه ایرسه نجس اولمز و خبی احتمال اولمز بو خود ابو یوسف مذهب دکلدر
ودخی زمانه مزده اولان علماء تجویز ایتلدر در که هر شهر لرده جنازه
غائب ایچون نماز قیامه مثلاً علماء عاملین و مشایخ کاملین و سلاطین عادلینک
نمازلی و علماء حنفیه بونی منع ایتلر با خصوص که بومذهب حنفیه به یوقدر
پس رقص بعضی اوقات فرح و سرور محمله مباح اولمسی ایچون جائز اولمیه
بونک برله که اولیاء محققین ایتلدر در و اصفیاء مدققین بو کاری قیللدر اگر سن
دیر سنک که اکثر طایفه ک حال و شانی در که رقصدن نفرت ایدر و وهملر اکا
سبقت ایدر که اول رقص باطل و امو اوله و دینه مخالف اوله * پس هیچ
بر وجد صاحبی و ایلک صاحبی اول رقصی کورمن الا انکار ایدر بزدیر که

تحقیقا هیچ بر وجود هیچ بر صلاح حضرت رسولک و جدی و صلاحی اوزره
 زیاده اولمز حالبوکه اول سلطان دیشان عائشه ایله حبشه نک رقصه نظر اندازی
 و انلر مسجده رقص ایلردی و حضرت انلری انکار ایلدی * پس نه حالله علما
 بزم تواجد من و حرکات و دروغ مننالی شیئی انکار ایلر اولیله دورانمز که من وجه
 رقصه مشابه در و اول رقص عین عبادت در و حقیقتده بزه نسبت دخی مجاهده
 نقس در اندنصکره سن ییل ای سامع اولان کسه تحقیقا شول قائلک قوی که
 ابتدای کتابده مرورایتدی دیدیکه مولویه و بعض صوفیه نک هیأت معروفه
 و مشهوره اوزره اشد کبری رقص در رقص حرامدر بالا جماع و رقص مستحلی
 کافر در بوقول صحیح اولمز الاشول زمانده که اول هیأت معروفه نک اوزرینه
 اجماع اولانه رقص اولسنه و دخی اجماع اولانه هر رقص نک حرام اولسنه
 بوا یکس نک بر قوله هیچ اجماعی بوقدر زیر بزم قترده و بعض علما و مشایخ قتلانده
 بوفعل رقص دکادر انکچونکه تحقیقا رقص شول شیئه دیر لکه اللهم دن غیره
 مشغول قیله و بزم اخوانمزک و صوفیه نک ایشلد کاری اول شیندر که الله
 مشغول قیله و بورقصک اهلی عارفدر بومعنایه اکرچه منکر لظا هرنه
 نظر ایدوب بونی قبول ایتمز سنه ده و عاقل اولان کسه ذیل انصافه تمسک
 ایلد کده ییلور که تحقیقا بوهیأت معروفه اجماع اولیدی اول رقصی ایشلر لمیدی
 اکابر دن چوق کسه جنید و ابن قاریض و مولانا کبی سلطانلر و اکبر بورقصده
 اجماع اولیدی علمادن امام غزالی و امام قاشانی و شیخ سهروردی و فحیم الدین دایه
 و بونلر امثالی کبر ابونی مناج قیلر لمیدی و تاتار خانیه دن شروط معقوله ایله
 بعض مشایخه جوازی نقل اولنور میدی و صاحب تسهیل تواجد فتوا سنده
 صحت ینتله جوازین روا کورر میدی و قطب العلامه سعد الدین صراحة و رحنا
 طاعنلرک طعننی و فقر اوزرینه تشنیع ایدنلرک تشنیعنی قبیح عدا ایدر لمیدی
 و بوطاعنلری شیخ علی مرقندی تفسیرنده تجهیل و عقیده لرین تقبیح ایدر میدی *
 پس اجماع بر نیجه مرتبه اوزرینه در اول اجماع صحابه در اندنصکره کن استنک
 کبر استنک اجماعیدر که اول مسئله ده صحابه نک اختلافی روایت اولنما مش اوله
 اجماع صحابه اکر توازله ثابت اولد یسنه نص شریف و خبر صحیح منزله سنده در
 جاحدی اکفار اولمز و ایکن اجماع خبر مشهوره منزله سنده در جاحدی تضلیل
 اولنور و اوچنی اجماع مختلف فیه در جاحدی اکفار و تضلیل اولمز و بوفعل
 مشهور و اول زمانده کفر اولور که آنک اوزرینه اجماع صحابه اولیدی زیرا صحابه نک

اجماعی اجماع قطعیدر اکر آنلرک اجماعی توازله ثابت اولد یسنه نه حالله
 صحابه نک اجماعی اولدی بلکه اصلا اجماع بونک اوزرینه بوقدر و شول کسه که
 اجماع اذعایدربستان عظیم ایدر و چن اجماع صحابه ذکر اولسنه قطعی اولمز
 مادامکه اول اجماع توازله ثابت اولمیه اکر شهرتله و یا آحاد امتله ثابت اولورسه
 جاحدی کافر اولمز علم اصولده بویله در * پس چن سن تحقیق و یتقن ایلد کسه
 بزم ادله منی پس بلکه حق و دلیل بزمدر منکر بر نک دکادر زیر آنلرک
 دلیلندن تکفیر مجتهد و تکفیر مستحل رقص و میبج رقص علما و مشایخن
 هرکیم ایسه لازم کاور حاسد لک حسدنندن و علماء متکبرینک فتوا سنندن الله
 صغینور زاوله علمانک فتوا سنندن که قول نبینک تحفته طالری مندر ج اوله
 کما قال (ان الله لا یقبض العلم انتزاعا و لا ین یقبض العلم بقبض العلماء حتی
 اذالم یبق عالما اتخذ الناس رؤسا جهالا فاستلوا فافتوا بغير علم فضلوا واضلوا)
 تکیم اول حضرت یسور که تحقیقا الله تعالی علمی عبادندن قبض ایلز نزع
 ایتمک کله و لکن علمی قبض ایلر علمی قبض ایتمک کله حتی دنیاده بر عالم
 باقی قلمز ناس جهال رئیس لرینی اتخا ایدر لر پس انلردن سوال ایدر لر انلردن
 بغير علم فتوی ویر لر پس هم ضال هم مضل اوله لاکر سن بو خصوصده فتوی
 طلب ایدر سنک پس نه کوزل مفتیدر بو خصوصده حضرت جنید و نه کوزل
 مقتدا در هدایه تابع اولان کسه به حضرت مولانا نه کوزل منصف محققدر
 بو خصوصده امام غزالی و بونلردن غیری اولان مشایخ و اهل ظاهردن بونلرک
 مخالفی بونلرک بحار علومنه نسبت بر قطره در و اتباعی بونلرک نبیلرک شریعتنه
 اتباع ایلد یکنه نسبت بر ذره در * پس بومثالی کسه ره نیجه انکار ایدر ییلوز لر
 (کما قال فی المثنوی) دست می زد چون رهید از دست مرک * سبزرقصان
 در هوا چون شاخ برک * جانهای بسته اندر آب و گل * چون رهند از
 آب کاهها ساد دل * در هوای عشق حق رقصان شوند * همچو رقص بدری
 نقصان شوند * جسمشان در رقص و جانها خود میپرس * و آنکه کرد دجان
 از آنها خود میپرس * حفظنا الله و ایا کم من الانکار الی انکار

(باب ثانی فی اباحه الجماع)

ایکینجی باب سماعک اباحتی بیاننده درای عزیز معلوم اولسنو که حقیقت جماع
 تعیب و قتلدن راحت طلب ایتمک کدر و غم و احوال دن تنفس ایتمک کدر * پس
 بوسماعک اباحتی اوزره بزدلائل ذکر ایدر زانندنصکره جماعه منکر اولانه

جواب و بریز و سماعك ابا حننه دایل اگر چه كلام ثقاتدن و كتب معتبر اتدن
و مطول اتدن چوق كلام اولدی لیکن اطفال شریعتك فهمنه لایق اولدی *
پس بن مراد ایلد مکه بونده علی قانون الشرع جواب و یرم پس بن ایراد ایلدم
اول ثقاتك ابا حننه سماعه اولان قولارینی و اول اقاویلك جمله سندن حضرت
ابوطالب مکیك قولى قوت القلوبده سماعك ابا حننی جماعت صحابه دن نیجه
کسه لردن نقل ایلدی و اهل سنتدن دخی نیجه کسه لردن نقل ایلدی * پس
پیور دیر که اصحاب کرامدن عبد الله بن جعفر سماع ایلدی ابن زبیر و مغیره
ابن شعبه و معاویه ایندی لر غیر یلری سماع ایلدی لر و دخی ابوطالب مکی
پیور که بوقعه لی اشهاد یلر سلفدن چوق کسه لر صحابه کرام حنراتدن
و تابعیندن * و ابوطالب پیور لر که دایم اجماع یون بزم قنده مکه ده سماع
استماع ایدر لر دی افضل ایامده ایام تشریق کبی کونلرده و بعض ایام سرورده
واهل مدینه دخی اهل مکه ایله سماع اوزره مداومت و مواظبت ایلدن خالی
اولدی لر الی زمانه اها و ابو حسن عسقلانی اولیاء الله دن برکته در سماع
ایدردی و کمال وله و اظهار شورش ایدردی و بوسماع خصوصه منده برکاب
تصنیف ایلدی که اول کابده سماعه منکر و اولدی ردایلدی و كذلك اولیاء
الله دن نیجه جماعت سماع خصوصه منده کابله تصنیف ایدوب منکر سماع اولدی
ردایلدی لر بورایه کنجیه دک ابوطالب کلامك مفهومه یدر * و اول اقاویلك
جمله سندن حضرت امام عزالی پیور لر که ای سماع اولان کسه یلکه سماع
کرامدر دین قائلک قولك معناسی دیکه در که تحقیقا الله تعالی آنک اوزرینه
عقاب ایدردی کدر و سماعك حرام اواسی بر امر دز که مجرد دایل عقلی ایله
بلنیز بلکه سماعه و نقل ایله بنور و معرفت شریعتات محصوره در نص و قیاس
معرفته و نصدن مراد اولدر که رسول الله علیه السلام آنی اظهار ایلدی قولیه
و یا خود فعلیه و قیاسدن مراد اولدر که حضرت رسول اکرم اقتدیلك
الفاظ و افعالندن مفهوم اولان معنادر * پس بوسماع خصوصه نص
اولدیسه و قیاس دخی مستقیم اولدیسه بوسماعك تحریمه اولان قول باطل
اولدی و سائر مباهات کبی فعل باقی قالدی که حرج و زجت یوقدر هیچ بر نص
و بر قیاس سماعك تحریمه دلالت ایلز اما سماعك ابا حنی اوزره نص و قیاس
دلالت ایدر اما قیاس اولدر که تحقیقا غنا یعنی ابرله مق و خوش آوازله سرود
و سر آغاز قلنقه نیجه معنا مجتهد لایق اولان اولدر که آنک افرادندن بحث اولنه

اند نصکره مجوعه سندن بحث اولنه زیر اول غناده صوت طیب و صدای
موزونی سماع ایلک وارد اولیه صوت موزون که مفهوم المعنی و محرک قلبدر
و اند نصکره صدای طیب منقسم اولور صدای موزون و صدای غیر موزونه
و صدای موزون دخی منقسم اولور * مفهوم المعنی اوله صوت اشعارك منقسم
اولدی کبی و غیره مفهوم دخی منقسم اولور جماعه لك اصواتی کبی اما صوت
طیبی سماع ایلکه طیب اولدیغی حیثیتدن حلالدر بالقیاس و بالنص اما قیاس
بودر که تحقیقا سماع سماعك خاصه تلذذیدر شول شبعك ادرا کیله که اول سماعه
مخصوصه در تکیم عقلک علوم و معارفه تلذذ ایلدی کبی * و سائر حواسک
هر برینه مخصوص کندویه ملایم اولان شیدن تلذذ ایلدی کبی * پس بصرك
تلذذی مبصرات جمیه ایله در شمع تلذذی رواج طیبیه ایله در وقوت ذائقه
تلذذی نفیس طعمایله در وقوت لامسه نك تلذذی کندویه ملایم و ملایم
اولان شملرله در * پس خوش آواز سماعك تلذذ ایلدی کبی غدا سیدر (اما القیض
فیدل علی اباحه السماع الصوت الطیب الحسن امتنان الله علی عباده اذ قال
(یزید فی الخلق ما یشاء) قال اکثر المفسرین هو الصوت الحسن (وفی الحدیث
ما بعث الله نبیا الا حسن الصوت) (وفی الحدیث فی معرض المدح لداود
علیه السلام انه کان حسن الصوت فی النیاحه علی نفسه وفی تلاوة الزبور
کان یجتمع الانس والجن والوحوش والطيور الی سماعه) (وفی حدیث آخر)
فی مدح ابی موسی لقد اعطیت یا اباموسی من مارمن من امیر آل داود) و کذا
فی الحدیث (رحنا یا بلال) اما صوت طیبك ابا حننه دلیل اولان نص جمله دن
اللهك عبادنه امتنان ایلد سیدر شول محله که پیور دی (یزید فی الخلق ما یشاء)
آیت شریفه سنك معناسی اکثر مفسر لر صوت حسن ایله تفسیر ایتس لر در
و حدیثه علیه السلام پیور لر که الله تعالی بر نبی کوندر مدی الا صوت
حسن ایله و بر حدیثه دخی حضرت داودك مدحی محله پیور تحقیق اول
داود کوزل صدالو ایدی نفسی اوزره نیاحه ایله ده و دخی عند تلاوة الزبور
حق انس و جن و وحوش و طیور انك صداسنی استماع ایلک ایچون مجتمع
اولور لر دی و بر حدیثه دخی ابوموسی اشعرینك مدح منده پیور یا اباموسی
سن حق جانیندن اعطا اولندك داود دود کارندن بردودك اعطا اولندك حسن
صوت و حلاوت نغمه سندن اوزری من ماره تشبیه اولندی یعنی داودك
حلاوتندن نفس که بر حلاوت اعطا اولندی اما صوت حسن و آواز خوش

وموزونه کاهلم * پس آواز خوش بخارجی اعتباریه اوچدر زیر اول صوت
موزونه یا جاددن خارجه درمئلادود کارک وقیل سازلرک صدای کبی وطنبور
ورباب کبی وطبل و نقاره کبی و بونلردن غیر یلرک صدای کبی و یا خود ذویان
اولنلرک بوغازندن چقار اول حیوان یا انسان و یا خود انساندن غیر پدر اول
انساندن غیر اولان بلبلر و قریلر کبی و طیور دن خوش آواز اولان قوشلر کبی که
صوتلری طیبیه وموزونه اولدینی حیثیتدن استماع ایلمک مباحدر زیر ایلمک
و قریلرک وسائر خوش آواز قوشلرک آوازینک تحریمنه مکسنه ذاهب اولدی
اندنصکره بلکه آدمینک صونیه طیرلرک ونایل و دفک و قدومک و بونلردن غیر
اجسامک صوتلردن هر قنغیسی اولورسه صوت طیب وموزون اولقده واستماع
قیلقدیه هیچ فرق یوقدر الا قبل سازلری دکل و دود کار دکل وملاهی دکل زیرا
بونلر فصله شریعتده منع اولندی شرابه تابع اولوب اکادالات اولدینچون
زیر ابواتار و هنر امیر وملاهی اهل شریک شعارندندر تکیم بر اجنبی خاتون ایله
خلوت حرام اولدی زیرا مقدمه بجاعدر انکچون حرام اولدی * پس ابواتار
و هنر امیر دخی حرام اولدی خیرک تحریمی ایچون و بونلرک اهل فسقه
تعلق ایچون * پس اهل فسقه تشبه ممنوع اولدی زیرا برکسه بر قومه تشبه
ایلمسه اول اولدنددرستی بر جماعت مجمع اولسه لر و مجلس شراب کبی بر مجلس
ترتیب ایلمسه لر و بر ساقی نصب ایلمسه لر * پس بال شربتی ایچمهسه لر شراب ایچر
هیئت کبی بو حرام اولور **ک**رچه ایچیلان مباح ایسه ده بلکه بوتشبه
خوفندن اوتری نهی قیلندی کافر لایسانی کیمک وشبهه و قیافه لیرن اورغق شول
دیار لرده که قلیاق اهل فسادک لایسیدر اماما و اراء انهرده علمای قلیاق کیمدن منع
ایتمزلر زیرا انده اهل صلاحک اکاعتیادی واردر * پس بوتشبهه عناسی سببیه
من مار و رباب و ابواتار و بریط حرام اولندی بونلرک متاسنده اولمین بونلرک خلا فیدر
یعنی حرام اولندی غزات و حجاجک چلغولری کبی و هر آلت که اندن صدا چقار
منستطابدر اهل شریک معتاد اولدینی سازلردن غیریمی زیرا اول غازیلرک
و حجاجک سازلری خیره متعلق دکلدر اول خیره منسوب اولان چلغولرک اربانه
تشبیهی موجب اولمز و بونلرک چلغولرکک مناسنده اولمز * پس اصل اباحت
اوزره اصوات طیوره قیاسا باقی قالدی حجاج و غزاتک طبل و چلغوسی کیدر
شول نای و دف و نقاره که بزم طریقه زده چلارلر زیرا بونلرک آلات شربدن دکلدر
کرچه اهل شرب مجلسنده بعض اوقاتلرده استعمال ایدر لسه ده

و بواهل شربک مجرد بونلری استعمال و بونلردن استئلاد ایلد کاری سببیه انلره
آلت اولاق لازم کلزمکر اهل شرب مراد ایدر لسه طبل غزات و حجاجی دخی
استعمال ایدر لر * پس انلره تشبهه بزم مجلسنده ممنوع اولیجی نای و دف و قدوم
بزم مجلسنده مباح اولدی علی الخصوص بونلرک تحریمنده نص صریح یوقدر
بلکه بونلرک احیاناً استعمالنده نص وارد اولدی تکیم عن قریب ضرب دوف
بیاننده کور ان شاء الله تعالی بلکه قیاس طیبیاتک کلیدی حلال قیلقدیه مکر آنک
تخایلنده فساد اوله زیرا الله تعالی یورر (قل من حرم زینة الله التي اخرج
لعباده) یا محمد کیمدر شول کسه که اللهک عبادی ایچون اخراج ایلدیکی زینتی
حرام قیلر * پس بو اصوات طیبیه حرام دکلدر اصوات موزونه اولدینی حیثیتدن
و بونلرک حرام قلمسی بر آخر عارضی شینله **ک**که اول اهل فسقه آلت اولسیدر
(وقال الامام اما الموزون المفهوم فهو الشعر فذلك لا يخرج الا من خبيرة
الانسان فينظر فيما يفهم منه فان كان حسنا فحسن او قبيحا فقيح على ما افاده
الشافعي وقالت عائشة رضي الله عنها كان اصحاب رسول الله عليه السلام
يقنن اشدون الاشعار وهو متبسم ولم ينقل عن احد من الصحابة انكار الاشعار
باصوات طيبه والحان موزونه بل ربما كانوا يمتسون نارة لتحريل الجمال وتارة
لا استئلاد) امام غزالی یورر **ک**که اما من معناه مفهوم اولان موزونکه او شعر در
پس اول شعر خروج ایتمز الا خبیره انساندن * پس نظر اولوراکا اگر اول شعر
عقلا و شرعاً مستحسن و مندوب ایسه مقبولدر و اگر اول شعر غشیات و هجو
و کذب علی الله و رسول الله ایسه قبیحدر امام شافعی ک افاده ایلدیکی اوزره در
حضرت عائشه رضی الله عنها یوردر **ک**که اصحاب رسول عند رسول الله
اشعار دیرلردی و اول حضرت متبسم اولوردی و اصحابدن برکسه دن منقول
اولدی که اصوات طیبیه والحان موزونه ایله اولان اشعاره انکار ایدر لردی بلکه
آز اولوردیکه انلر شعری التماس ایدر لردی کاه دوه لری تحریک ایچون و کاه
استئلاد ایچون * پس دیرز الله حقیچون نیجه مر واردر نغماتک ارواحه
مناسبتندن حتی اول نغماتک ارواحه تأثیر عجیبه ایله تأثیری واردر * پس
اصواتدن بعضیسی اول صوتدر **ک**که فرح و بر و بعضیسی حزن و بر
و بعضیسی او یودر و بعضیسی طرب و شوق و بر و بونغماتک تأثیری کوچک
او غلاجه لرده قی مشاهدهدر بشکده اولدینی حالده پس دایه لک صوت موزونی
آنی تسکین ایدر و اول صیدینک نفسی آغلدن اول صوتی دکلکه منصرف اولور

نتکیم ابن فارس حضرت تری کندی نفسی صبی به تشبیه ایدوب بیورر که
(وینیک عن شانی الولید وان نشا بلید ابالهام کوحی و فطنة * وان ان من شد
القماط وحن فی * نشاط الی نفر حج غم و کربة * بناغافیاغی کل کل اصابه * و بصغی
لمن ناغاه کالمصن * وینسبه مر الخطب حلو خطابه * وید * کره فجوی
عهود قدیمه * و یعرب عن حال السماع بحاله * فیثبت للرقص انتفاء النقیصة *
یعنی بنم * جماعه اولان ذوقدن خبر صورن سکا انبا و اخبار ایدوبنم حامدن بشکده
اولان ولید وحی کبی اولان الهام سبیل و فطنتی سبیل * اگرچه آکلا من لاله
نشو و نماده ایسه ده شو و فتنه سکا خبر و پرر که شد اید قماطدن انین ایلیه
و حنین قیلسه یعنی مشتاق اولسه نشاط و صفایه زیاده کربت و غمومک نفر یجنه
اول زمانده اکامناغات اولنور یعنی خوش آوازله نغمه لر قلنور * پس اول
نغمه لر ایشتمکه کل کالات و ملالات که اکا اصابت ایشیددی لغو و زائل اولور
واوصی قولاق طور نغمه ایلین کسه به متنصت * کبی یعنی ساکت اولوب
دیکلینر کبی و اول کوچو که که اوتند در اول قماطک خطبتک تلخغنی خطب
امر عظیمه دیر لر اول ناغینک حلو خطابی اول او غلخغه آکدیر و عهد قدیمه ده
اولان کیز لوجه خبر لر و اول ولید اعراب و اظهار ایلر حالیه حال سماعی * پس
ثابت قیلر رقص ایچون نقصک تقینی زیر بعضیلر رقصه نقص ایراد ایدوب
الرقص نقص دیشلر * و بویات معرفت * ماتک شرحی تائیه به منسوب اولان
شر حزده علی التفصیل ذکر قیلنشد مراد اولنور سهانده طلب اولنه
(کما قال الشیخ سعدی * اشتر بشعر عرب در حالتست و طرب * کرذوق نیست
ترا کز طبع جانوری * و کذا قال * وعند هبوب النشرات علی الجی * تمیل
غصون البان لا الجرا الصل * فی الجمله معطوف در صبی اوزره یعنی اول نغماتک
تأثری دوه ده دخی مشاهد در بلاد طبعی و ارایکن بیل * کاشویه تأثر ایدر که
آنک کتور دیک اجمال ثقیله کاهفیف کاور و جماعه اولان قوت نشاطی سبیل
اکام سافه بعیده قصیر کاور و شول کسه که سماع آنی تحریک و تشویق ایتیه
اول ناقص در اعتدال روحانیه و عنصریه دن خارجدر و غلظت طبیعتده
و کثافت بشریه ده دوه لردن و سائر حیوانلردن حتی زیاده در زیر بوجه سی
متأثر اولور لر نغمات لذیذ ایل (قال فی تفسیر حسین الواعظ هذه الایات اللطیفه
ما همه اجزای آدم بوده ایم * در بهشت آن لحنها بشنوده ایم * کرچه بر مار یخت
آب کل شمی * یاد ما آید از آنها که کوی * پس فی وچنک و رباب و سازها *

چیزه کی ماندیدان آوزاها * عاشقان کین نغمه هارا بشنوند * جز بکذارند
سوی کل روند * و بعضی مفسر لر (فاما الذین آمنوا و عملوا الصالحات فهم
فی روضة یحیرون) حیره نغمه حسنه به دیر لر دیشلر یعنی مؤمن اولوب عمل صالح
ایشلینلر جنت روضه لرنده جماع ایدر لر نتکیم روایتدر که رسول الله علیه السلام
بر کون جنتی ذکر ایلدی و اول قومک آخرنده بر اعرابی و ارایدی دیدیکه
یا رسول الله جنتده جماع وارمیدر علیه السلام بیوردیکه نعم باعرابی جنتده
برنهر واردر آنک اطرافنده بکر حوریلر واردر که تغنی و سر آغاز ایدر لر شول
صداله که خلاص آنک مثانی ایشتما شد و بیو جماع جنتک افضل نعمتدر * پس
جماع افضل نعم اهل جنت اولیجی نیجه انکار اولنور (وقال الامام فی الاحیاء
رأیت مکتوبافی الانجیل قال الله تعالی غنیما لکم فلم ترقصوا ای شوقنا کم
فلم تستاقوا) امام غزالی احیاده بیورر که بن انجیلده مکتوب کوردم حق
تعالی بیوردیلر که قوللرم بن نزه شوق و بر دم سز نیچون بکام مشتاق اولر سکز بر
سز غنا قلدق سز نیچون رقص ایتز * زاما سماعک تحرینه قائل اولان
منکر لر حجت ابراز ایلدکاری حق تعالی نیک بوقولیه که بیورر (ومن الناس من
یشتری لهو و الحادیث) یعنی ناسدن بغضیبی شول کسه لر در که اشترا ایلر سوزک
لهو فی ابن مسعود بوندن مراد غنادر دیش * پس جواب و برلشدر بونکله که
تحقیقا لم و حادیثی دینه الماق اولهو حادیثه دینی بدل قلیق ایل اول لهو
حدیثله الله بوندن ضال اولدن اوتری بو حرامدر و مذمومدر بونده بر کسه نک
نزاعی بوقدر هر غنادر بندن بدل اولمز که اول غنادر بینه اشترا وانه والله بولندن
مضل اوله آیتده اولان غنا بومنه و ال اوزره اولان غنادر فرضا بر کسه قرآن
اوقسه انکله ضلالت قلمه دن اوزری بومنه و ال اوزره قرآن اوقی حرامدر نتکیم
شول منافق ناسه امامت ایدوب صلوتده اوقزدی الاسوره عیسی اوقوردیکه
اول سورة عیسی ده حضرت رسوله عتاب اولدیغیچون * پس حضرت عمر آنک
قتلنه قصه ایلدی پس شعر و غنا ایل اضلالک تحریمی بطریق الاولی در
*(واما مارونه عائشه رضی الله عنها عن النبی علیه السلام انه قال ان الله حرم
المغنیة و بیعهما و غنما و تعلیمها فالمراد به الجارية التي تغنی للفاسق فی مجلس
الشراب فلا یفهم بحریمه من هذا الحدیث) اما حضرت عائشه نک حضرت
نبیدن روایت ایلدیکی حدیث که پیغمبر علیه السلام بیوردی تحقیقا الله تعالی
مغنیه اولان جاریه نک یعنی و غننی و تعلیمی حرام قیلدی * پس بوندن مراد شول

جاریه که مجلس شرابده فساق ایچون تغنی ایلیمه بوجدیندن مطلقا سماع
تحریمی منفعهم اولمز قنده قالدیکه بزم سماعی * و منکر لر بوجدی دخی حجت
قیلدیلر که حضرت جابر دن مر ویدر نبی علیه السلام بیورر لکه (کان ابلیس اول
من ناح واول من تغنی) یعنی ابلیس در نوحه ایدن لک اولی ودخی ابتدا تغنی ایدن
ابلیس اولدی بزدریز لاجرم ابلیس نیا حه سندن داود علیه السلام
ومذنبینک نیا حه سی استغنا اولدیغی کبی غنادخی استغنا اولوز واوله غنا که
قلیده مباح و مندوب اولان ذوق تحریم ایلیمه شول جاریه لک غنامی کبی که
یت رسول الله ده یوم عیدده تغنی ایلدی لر و حضرت نبی مدینه به کاد کده تغنی
ایلدیلر عن قریب تفصیلی کاور و کذلک منکر لر ابو امامه نک نبی علیه السلام دن
روایت قیلدیغی حدیثله حجت قیلدی لر و حضرت نبی علیه السلام بیورر لکه
(ما رفع احد صوته بغناء الا بعث الله شیطانین علی منکبیه یضربان باعقابهم ما
علی صدره حتی یسکن) یعنی برا خدا برله مغله صوتنی یوکسلتیز الا حق تعالی انک
اموز لری اوزره ایکی شیطان بعث ایدر اول ایکی شیطان اوکجه لریله انک سینمه سنه
اورر لرتاسا کن اولنجیه دک * پس بزدریز بوجدی غنا نیک بعض انواعنه
منزلدرا واوله غنا که قلیدن شیطانک مرادی اولان شیئی محرک اوله که شهوت
نفسانیه ده عشق مخلوقد زما بزم اخوانک سماعی و فعلی مراد شیطانیه ضد
و مخالفدر یونک برله که رسول علیه السلام سماعی تجویز ایلدی تنکیم جاریه لک
قصه سنده عن قریب کاسه کرک و حبشه نک قصه سنده مر وایتدی * پس
بوموضعده تجویز تصدرا باحت سماعه * اما بنینک آخر موضوعده منفی بیورر لری
تاویل ویا خودنهی تنزیه محتملدر اما فعلک تاویلی یوقدر تنکیم اول جاریه لک
فعلی مقرر در و کذلک منکر لر بوجدیله دخی حجت قیلدی لر که رسول علیه السلام
بیورر (کل شیء یلهو به الرجل فهو باطل الا تأدیه فرسه ورمیه بقوسه و ملاعبته
بامر الله) فلا یدل علی التحريم بل یدل علی عدم القائده * و کذلک منکر لر
بوجدیله دخی حجت قیلدی لر که پیغمبر علیه السلام بیورر لکه تحقیق هاشمی که
رجل اویناروا کامشغول اولور باطلدر الا آتی تأدیب ایتمسی دکل ویای ایله اوق
آتمسی دکل و خاتونیه ملاعبه ایتمسی دکل بودخی مطلقا سماعک تحریمه
دلالت ایتمزله که عدم قائده سنه دلالت ایدر و بودخی سماعدن لهو مراد
اولوزر سه اولور و دخی منکر لک دلیل قوی لری حضرت پیغمبر لک بوجدی
شریفدر که (کل لهو و سرام الا المناضلة و الملاعبة بالاهل و قوله علیه السلام

کل ما یلهو عن الله فهو حرام و قوله علیه السلام استماع الملاحی فسق
والاستماع ذنبه کفر) و کله لایدل علی تحریم السماع لانه لیس بله و عند الشافعی
والغزالی و اکثر المشایخ * یعنی هر بر لهو حرامدر انجق اوق آتمسی دکل
وملاعبة اهل دکادر بیورر قلدیر و دخی هر شول شیئی که سنی الله دن مشغول قیله
اول حرامدر بیورر قلدیر * و دخی ملاهینک استماعی فسقدر و استلذازی
کفردر بیورر قلدیر و بوجدی شریف لک کلبی تحریم سماعه دلالت ایتمزیرا
سماع لهو دکادر شافعی و غزالی و اکثر مشایخ بکار قنده و بزم قنده و نه حاله
سماع بزی الله دن غیره مشغول قیلار بلکه بزی الله مشغول قیلور و مراد بزم
دخی سماعدن الله مشغول اولمدر با خصوصکه سماع روحانیدر و ملاعبه
بالاهل جسمانیدر * پس نفسانی مباح اولده روحانی نه حاله مباح اولیه
یونک برله که سماع عاشقان لهو دکادر اما چن سماعدن مراد لهو اولور سه بزم
قنده دخی اوله و استماعی فسق و استلذازی کفردر (واما قول ابن عمر
الا لا سمع الله لکم القوم المجرمین و فیهم رجل یغنی کذلک لایفید التحريم من
حيث انه غناء بل لیکونهم مجرمین و لیکون سماعهم لغلبة الشهوة لا الشوق
الی لقاء الله اوالی زیارة بیت الله بل لجمرد الله و کان منکرا بالاضافة الی حالهم)
اما ابن عمر لک قولی که آگاه اولک ای امه محمد الله تعالی سزی سامع قلمسون
شول قوم مجرمینی که انلک ایچنده مغنی اوله بودخی انلک کبی تحریمی افاده ایتمز
غنا اولدیغی حیثیتدن بلکه اول قومک مجرم اولد قلدی حیثیتدن دلالت ایدر
وانلک سماعی غلبه شهوت ایله اولدیغی سندن اللهک لقاسنه و یا خود زیارت
بیت الله شوقلدی ایچون دکادر بلکه مجرد لهو و لعب ایچوندر * پس یونلک
کندی حالرینه نسبت انکار اولمدر و اما شول کلامکه نافع سندن روایت
اولندی نافع حضرت لری بیورر لکه ابن عمر ایله بر بولده بیله ایدم * پس بر شبانک
دودیکنک سینی اشتهدی هماندم ایکی بار مقلرین قولاغنه قودی اند نصکره
بولدن چقدی دایمادیردیکه یا نافع ایتمیدر یسک شول آوازی حتی بن دیدمکه
ایتمزرم * پس بار مقلرین چیقاروب دیدیکه یا نافع پیغمبری بویه کوردم دیدی
بودخی سماعک شریعه دلالت ایتمزیرا بار مقلرین قولاغنه قوم سنی انجق کندی
اشتهدی و نافع یا نافع سنده بویه ایله دیدی و نافع سماعنه انکار ایدم اکر
آنک قنده حرام اولیدی نافع دخی کندی اشدیکنی امر ایدردی وانی انکچون
اوله ایلدیکی احواله ذکرده یا خود فکرده ایدی * پس ذکر و فکری آنک

سماعدن اولی کورب قلبی اکامت غول اولسون دیوبارمه قلمین قولاغنه قودی
وپردخی سماعک بعضی اوقاتده واکتر احوالده ترکن اولی کوروروز وقتا کیم
بوسماعک حقنده نص اولدیسسه وقیاس دخی برمنصوص اوزره مستقیم
اولدیسسه سماع تحریکینه اولان قوللرباطل اولوب بوفعل دخی سائر مباح اولان
فعللر کبی بلا حرج باقی قالدی * پس سماعک حکمی قلبده اولان شیک حکمی
اولور زیر تحریک ایتمز الا قلبده هر نه ایسه آنی تحریک ایدرا کرا یوا کر کو تو
(قال الامام من احب الله وعشقه واشتاق الى لقائه فلا ينظر الى شيء الا يراه فيه
ولا يفرح الا فرح الله منه) امام غزالی بیوررکه شول کسمه که الله
محبت ایده وعاشق اوله ولقائیه مشتاق اوله پس اول کسمه بر شیکه نظرا یتمز
الانده دخی کوروروسمعنه بر شیکه طوقمزالا آنی حقندن ایشیدر * پس سماع انک
حقنده انک شوقنی مهیج وعشقنی مؤکدا اولور وقای چقماغنی چاقیچی اولور
اول عاشقندن مکاشفاتندن ومشاهداتندن نیجه حاللر استخراج ایدیچی اولور که
آنو وصف مقالات احاطه ایلاز اول احوالی ذاتی اولان عارفلی اولور وانک ذوقنده
حسی کلیل اوللر کانه کار قیلورلر ومنکر اوللر حقنده حضرت مولانا
بیوررکه * کرسماع عاشقانرا مگری * حشر کردی در قیامت باسکان *
شهباز جناب ذوالجلالست سماع * فرائش قلوب اهل حالت سماع * در مذهب
عاشقان حلاست سماع * در مذهب منکران حرامست سماع * واول احواله
صوفیه عندنده وجد دیمکه تسمیه اولنور وجد وجوددن مأخوذدر
ومصادفده دن مأخوذدر یعنی بولق وملاقات اولق زیرا اول سماع اول احواله
مصادف ایلرکه اول احواله سماعدن اول مصادف ایلامش ایدی وبواحوال
محبینک غایت مطالبیدر وکل قرینلرک غمرا تکی نهایتیدر * پس بواحواله
معنی واسبب اولان دخی تقریب شملر جمله سمدندر معاصی ومباحات
جمله سندن دکدر وبواحوال قلبه حصولی سماع سبیلده در فافهم لاتکر الاحوال

(الباب الثالث فی ضرب الدف)*

(روی عن عائشة رضي الله عنها وعن ابیها اتفاقا علی الروایة عنها قالت دخل
ابوبکر علی وعندی جاریتان تغنیان بما قاله الانصار یوم بغاث ورسول الله
صلی الله علیه وسلم متغش بثوبه فنها ابو بکر وقال من امیر الشیطان فی بیت
رسول الله وذلك فی یوم عید فکشف النبی علیه السلام عن وجهه وقال یا ابوبکر
ان کل قوم عیدوا هذا عیدنا) بوحديث شریفی حضرت عائشه بیوررکه

حضرت ابوبکر بنم اوزرعه داخل اولدی وبنم قنده ایکی جاریه وارایدیکه تغنی
ایدرلردی شول شعرلرکه انصار یوم بغاثده مقاتله قیلشلردی بغاث بضم الباء
مدینه یه قریب بر موضعدر که آنده اوس وخروج قبیله لرینک عظیم قتالی
اولشدر و حضرت رسول علیه السلام جاریه لرک تغنیسی حالنده قفتانلرین
بورینوب یاوردی * پس حضرت ابوبکر حضرت عائشه بی نهی ومنع ایلوب
دیدیکه رسول الله آنده مزامه شیطان نیلر * پس حضرت رسول علیه الصلوة
والسلام برده بی مبارک یوزلرندن کیدروب بیوردیلرکه یا ابوبکر تحقیقا هر بر قومک
بر بیرای واردر و بکون بزم بیرامزددر شیخ اکمل الدین بیوررکه علماء اوله مقدمه
اختلاف ایشلدر اهل حجازدن بر جماعت مباح قیلشلدر مالکدن روایت
اولاننده بودر و ابو حنیفه و اهل عراق حرام دیمش لردر و شافعی کربه عدایتمش لردر
مذهب مالکده مشهور اولنده بودر سماعی مجوز کورب بوحیدله حجت
ابرازایدلر * اما محرم اوللر جواب ویررکه بوحمل نزاع دکدر زیر ابو غناء شیخاعت
وقتالده مهارت وحذاقت حقنده و بوکابه کز زشیلرده اولدی بو خصوصده
کلام یوقدر و بومنوال اوزره اولان غناء جائزدر زیر بونده فساد یوقدر حرام
اولان غناء اولدر که ناسی شروره تحریک ایده و بطالت وقعه تحمیل ایده *
ویرروایتده دخی جاریتان ضرب دفوف ایدرلردی ویرروایتده جاریتان
دفله اویزلردی دف ضم دالله اولق اشهر و افصحدر شیخ اکمل کلامی بورایه دکدر
وشیخ اکمل الدینک ذکر ایلدیکندن منتهم اولان اولدر که بزم اخوانمزلرک سماعی
مباح اوله اول اشعار فضلا وبلغایله تغنیلری مباح اوله زیر بونده فساد یوقدر
ودف چالده لیده مباحدر علی روایه آخری که (تدفان) درور فصلیده مباحدر
روایه نائمه اوزره که (تلعبان بالدف) در زیر بوروایتلرک کلیسی روایت صحیحدر
وصاحب المفاتیخ شرح مفاتیحه بوحیدلرک شرحنده دیر که بوحیدلر
دلالت ایدر ضرب دف وقرانت اشعاره که آنده وصف زنان مغنیه وهجومسلم
اولیه غناء وسماعک حرام اولسی لم ولعب ولغو طریقنده اولانده سماع حرامدر
دیدیلرک قنده و اهل صلاح و فقر او عشاق ایسه بویه لم ولعبله سماعدن منزهدرلر

(فان قلت ما تقول فی قول بعض شراح المشارق الذی قال فی شرح هذا الحديث
قوله علیه السلام هذا عندنا اعتذار عن عائشة فان اظهار السرور فی العید
من شعائر الاسلام ولیس هو کسائر الايام قال الشیخ فیفهم من قوله ان السماع
الغناء جائز یوم العید ولا یجوز فی سائر الايام قلنا وعلی هذا التقدير یجوز لنا سماع

لان انما كل يوم عيد اهل في كل نفس عيدين وللعمامة في كل سنة مرتين كما قال مولانا

وشيدنا ولسطاننا ومرتدنا * (منهوی)

عارفان دردی دو عید کنند * عنکبوتان مکس قدید کنند

(وقال ابن الفارض)

وعندی عیدی کل یوم اری به * جمال محباها بعین قریرة
پس سن نه در سبک بعض شراح مشارفدن حضرت رسولک وهذا عیدنا
قولی حضرت عائشه طرفندن اعتذار دردیوم معنی ویرلر زیرایوم عیدده اظهار
سرور شعائر اسلامدر حال بود که یوم عید سائر ایام کبی دکلر *
پس بونک قولندن منمهم اولان اولدر که تحقیق اسماع جائز در زیرایوم ایچون
هر کونده بر عید وارد بید که هر بر نفسده ایکی عید وارد بری نی اغیار ایلده
وبری دخی اثبات محبوب غیب ایلده وعامة ناس ایچون هر سنده ایکی کره
عید ایلک وارد * نیکیم حضرت پیر عز سلطانم یورلر که عار فلر هر دمه ایکی
عید ایدرلر اما عنکبوت مرتبه سنده اولان اهل نفس امارت قوریدوب قدید ایدرلر
وا بن فارض حضرت لری یورلر که بنم قدمه عیدم هر شول کونده در که بن اول
محبوبی کورم آنک جمال کمالی مشاهده قیلیم * امام عزالی یورلر که سماع اوقات
سرورده سروری تا کید ایدر و آتی مهیج و محرک در حق اول سرور مباح
اولد یسه مثلاً ایام عیدده و کویکو اولد قده و عاتیدن کسه کد کده و دو کون
و قتنده و اوغلان طوغد قده بوجه سی مباح در سروری اظهاردن اوتری
وبومذ کوراته دلالت و شهادت حضرت نبی علیه السلام مدینه به کد بکنده
بعضی مغنیه خاتونلر انشاد شعر ایدوب دقله والحناله استقبال ایدوب
بوییتی دیرلر دی

طلع البدر علینا * من ثنیات الوداع

وجب الشکر علینا * مادعا لله داع

ول حضرتک قدومی سببیله اولان سروری اظهار ایچون بواحوالی ایدرلر دی
وبوسرور سرور محمد علیه السلامدر بوموال اوزره سماع جائزدر هر قادمک
قدومنده و هر سبب مباحک اسباب سرورنده وشول کلمات که بومحله کاتجه به دکل
ذکر ایلدک ارباب ظاهرک فہم لری نه لایق کلامدر * اما اصحاب باطن هر شینک
حقیقتنه نظر ایدرلر * پس هر شیدن تسبیح الہی و تنزیہ الہی استماع ایدرلر زیرای
هر شیء حق مسیح و مقدس در نیکیم الله تعالی بیورر (وان من شیء الا یسبح بحمده

ولکن لاتفقہون تسبیحهم) هیچ برشی بوقدر الا اول الہی تسبیح ایدرلر حدنه
متلبس اولد یغی حالده لکن ای ظواہر اشیاء قلا نلر سز انلرک تسبیحی
بیله مز سکز * پس دف ونای و دودک و طبل و نقاره و بونلر امثالی اولان سازلر
دخی داخلدر پس بوجه سی الله تعالی بی ذکر و تسبیح و تقدیس ایدرلر شائنه
لایق اولان شیلردن پس ارباب ظاہر اهل طریقہ نیجه انکار ایدرلر که تسبیح
اشیائی استماع ایدرلر

(بیت)

چيست ميدانی صدای چنک وعود * انت حسبی انت کافی باودود

ف

وكان تمام طبعه بدار الطباعة الباهرة * السكائنة بيولا ق مصر القاهرة ملحوظا
بعين عناية ناظرها السني المراتب * حضرة حسين افندي الملقب براتب *
ومشغولا برعاية رئيس معلمي المفتقر الى الطاف ربه الصمد المدعو
بالشريف احمد * على ذمة الحاج عثمان نوري افندي
الاسلام بولي تحس لياال بقين من صفر الخير سنة ست
وخمسين ومائتين بعد الالف من هجرة خاتم الرسل
الكرام صلى الله وسلم عليه وعلى
آله واصحابه المکملين
بکماله

